

Bundel van de Verenigde Vergadering van 24 september 2020

- 00 Opening
 - Oproepbrief VV 24 september 2020
- 01 Vaststellen agenda
 - Concept agenda VV 24 september 2020
- 02 Lijst van besluiten en toezeggingen V.V. 25 juni 2020 (bijlage: audiotranscript)
 - Concept lijst van besluiten en toezeggingen VV 25 juni 2020
 - Bijlage: audiotranscript VV 25 juni 2020
 - Presentielijst VV 25 juni 2020
- 03 Mededelingen
- 04 Insprekers
- 05 Vragenrondje
- 06 Stukken ter kennisname
- 06.01 Audiotranscripten commissies BFO, WKK, WVK en Gezamenlijke Commissie P&C van 8, 9 en 10 september 2020
 - Audiotranscript commissie BFO 8 september 2020
 - Audiotranscript commissie WKK 8 september 2020
 - Audiotranscript commissie WVK 9 september 2020
 - Audiotranscript Gezamenlijke Commissie P&C 10 september 2020
 - VERZAMELFORMULIER VV 24 SEPTEMBER 2020
 - Bijlage bij verzamelformulier: Notitie over Gemaal Bochtasfijding - energieneutraal
- B Besprekstukken
- B.06 Investeringsplannen instandhoudingsprojecten en biogasveiligheid waterketen
 - Dossier 1916 voorblad
 - Voorstel: Investeringsplannen instandhoudingsprojecten en biogasveiligheid waterketen
- H Hamerstukken
- H.01 Bestuursrapportage 2020
 - Dossier 1825 voorblad
 - Voorstel: Bestuursrapportage 2020
 - Bijlage: Bestuursrapportage 2020
- H.02 RBG 1e begrotingswijziging 2020
 - Dossier 1952 voorblad
 - Voorstel: RBG 1e begrotingswijziging 2020
 - Bijlage 1: Zienswijzebrief HHD
 - Bijlage 2: 1e begrotingswijziging 2020 GR RBG, als gevolg van belastingmaatregelen coronavirus
 - Bijlage 3: Brief van de VV aan het DB van de RBG waarin de VV meedeelt geen zienswijze met betrekking tot de 1e begrotingswijziging 2020 naar voren te brengen.
- H.03 Strategie microverontreinigingen Delfland
 - Dossier 1853 voorblad
 - Voorstel: Strategie microverontreinigingen Delfland
 - Bijlage: Strategie microverontreinigingen Delfland
- H.04 Aanvraag investeringskrediet Programmatische aanpak KRW-opgave Natte Ecologische Zones 2019-2021
 - Dossier 1923 voorblad
 - Voorstel: Aanvraag investeringskrediet Programmatische aanpak KRW-opgave Natte Ecologische Zones 2019-2021
- H.05 Optimalisatie transportsysteem rioolgemaal Morsestraat- Den Haag
 - Dossier 1932 voorblad

Voorstel: Optimalisatie transportsysteem rioolgemaal Morsestraat, Den Haag

H.07

Instellen P&C Commissie

Dossier 1951 voorblad

Voorstel: Instellen commissie P&C, voorzitter en leden

S

Sluiting

Aan de leden van de verenigde vergadering

DELFT
28 augustus 2020

ONDERWERP

oproepbrief verenigde vergadering 24 september 2020

Geachte leden,

Hiermee roep ik u namens de voorzitter op voor de bijeenkomst van de verenigde vergadering die zal worden gehouden op **donderdag 24 september 2020**, aanvang **9.00 uur**.

Deze bijeenkomst zal plaatsvinden via Zoom. De inloggegevens zullen worden vermeld in de afspraak in Outlook.

Indien u verhinderd bent de verenigde vergadering bij te wonen, verzoek ik u vriendelijk daarvan kennis te geven aan Linda Leemborg, telefoon (015) 260 82 23. U kunt uw bericht ook sturen naar:
verenigdevergadering@hhdelfland.nl.

Met vriendelijke groet,
de Griffier van Delfland,

drs. H.K.B. Fobler

Agenda Verenigde Vergadering

Datum 24-09-2020
Tijd 9:00 - 12:00
Locatie Zoom
Voorzitter Daverveldt, P.H.W.M. (DB)

Punt	Onderwerp
00	Opening
01	Vaststellen agenda
02	Lijst van besluiten en toezeggingen V.V. 25 juni 2020 (bijlage: audiotranscript)
03	Mededelingen
04	Insprekers
05	Vragenrondje
06	Stukken ter kennisname
06.01	Audiotranscripten commissies BFO, WKK, WVK en Gezamenlijke Commissie P&C van 8, 9 en 10 september 2020
B	Bespreekstukken
B.06	Investeringsplannen instandhoudingsprojecten en biogasveiligheid waterketen
H	Hamerstukken
H.01	Bestuursrapportage 2020
H.02	RBG 1e begrotingswijziging 2020
H.03	Strategie microverontreinigingen Delfland
H.04	Aanvraag investeringskrediet Programmatische aanpak KRW-opgave Natte Ecologische Zones 2019-2021
H.05	Optimalisatie transportsysteem rioolgemaal Morsestraat- Den Haag
H.07	Instellen P&C Commissie

S

Sluiting

CONCEPT

Lijst van besluiten en toezeggingen van de openbare Verenigde Vergadering, bijeen op 25 juni 2020

Agendapunt	Onderwerp	Besluit	Toezegging	Trekker
00.	Opening	9:00 uur		
01.	Vaststellen agenda	Vastgesteld De hamerstukken worden als batch in stemming gebracht.		
02.	Lijst van besluiten en toezeggingen V.V. 23 april 2020	Vastgesteld		
03.	Mededelingen	Verhage (Rekeningcommissie): verklaart dat instemming met H.01 tevens instemming met het advies van de Rekencommissie omvat. Van Kretschmar (Bedrijven), Middendorp (AWP Delfland), Hombergen (PvdA) en Schouffoer (Natuurterreinen) brengen het rapport van de commissie Boelhouwer ter sprake.	De VV ontvangt na 21 juli 2020 nadere informatie over de Kaderbrief. Afgedaan In het najaar komt de aanvraag Deltaplan Zoetwater informatief en waar van toepassing besluitvormend naar de VV. Afgedaan Het DB faciliteert een aparte bijeenkomst voor fractievoorzitters over dit onderwerp. Delfland kan faciliteren in het versturen en verzamelen van reacties als enquête gewenst is. Afgedaan: Postkantoorbijeenkomst van 29.9	Hoogheemraad Ouwendijk Hoogheemraad Belt Dijkgraaf

04.	Insprekers			
05.	Vragenrondje	Hofman (ChristenUnie-SGP): informeert hoe het college omgaat en vormgeeft aan de handhaving van de snelheden van de recreatievaart. HH Belt antwoordt dat dit de volle aandacht van Delfland heeft en dat er intensieve samenwerking is met andere handhavende diensten. Heijboer (AWP Delfland): vraagt aanvullend hoeveel boetes Delfland de heeft de afgelopen periode uitgedeeld. Antwoord op de vraag van dhr Heijboer: er zijn nu, eind juni, al meer boetes uitgereikt dan in heel 2019 Dijkshoorn (Categorie Ongebouwd): stelt inzake het advies Boelhouwer drie vragen over de informatieverstrekking.	Dijkgraaf zegt toe zodra informatie over de klankbordbijeenkomsten wordt ontvangen deze direct te delen met de AB-leden. Afgedaan	Dijkgraaf
06.	Stukken ter kennisname			
06.01	Audiotranscripten commissies Gezamenlijk P&C, BFO en WKK van 9 juni 2020 en commissie WVK van 10 juni 2020.	Vastgesteld		
H.	Hamerstukken			

H.01	Ontwerp jaarstukken 2019 inclusief de financiële jaarrekening 2019	Vastgesteld (unaniem) Stemverklaringen Hombbergen (PvdA): de fractie stemt in, maar vraagt aandacht voor de effecten van een mogelijke investeringsachterstand en hecht waarde aan het meerjarenperspectief. Van Valkenburg (VVD): de fractie stemt in, maar ziet de volgende jaarrekening graag voldoen aan de motie Klare Taal. Uitgekeken wordt naar de Kaderbrief en de BuRap om inzicht te krijgen in de financiële gevolgen voor Delfland vanwege de coronacrisis, op korte en op lange termijn. Jenniskens (Water Natuurlijk): de fractie stemt in. Met vertrouwen wordt het werk dat de klimaatverandering met zich meebrengt tegemoet gezien. Jonker (Partij voor de Dieren): de fractie stemt in en vraagt aandacht voor droogte, achterstand van uitgestelde betalingen, toezicht en handhaving. Uitgekeken wordt naar de Kadernota, de BuRap en de conceptbegroting 2020. Heijboer (AWP Delfland): de fractie stemt in, met een kritische kanttekening dat het voordelige exploitatieresultaat,		
------	--	--	--	--

		opgebracht door huishoudens, nu wordt toegevoegd aan de reserve niet vrij besteedbaar vermogen. Het verzoek is dit bedrag rechtvaardig terug te laten gaan naar de huishoudens. Fekkes (50PLUS): de fractie stemt in en onderschrijft de opmerkingen van de heer Verhage.		
H.02	Gezamenlijk benoemen Accountant	Vastgesteld (unaniem)		
H.03	Zienswijze programmabegroting Aquon 2021, kennisname jaarrekening Aquon 2019, kennisname kadernota 2019	Vastgesteld (unaniem)		
H.04	GR RGB – Kaderbrief 2021 en Ontwerpbegroting 2021	Vastgesteld (unaniem) Stemverklaring Hombergen (PvdA): de fractie hoopt dat de RGB voortvarend te werk gaat en hoopt op de nodige coronasoupplesse voor moeite met betalen van belastingen.		
H.05	Besluitvorming ontwerp KRW-	Vastgesteld (unaniem)		

	programma Delfland 2022-2027	Stemverklaringen Vissers (Water Natuurlijk): de fractie stemt in en wil graag maximaal inzetten met effectieve en gebiedsspecifieke maatregelen. Zandstra (PvdA): de fractie stemt in, maar heeft zorgen of het wel schoon genoeg wordt. Middendorp (AWP Delfland): de fractie betreurt de daling van de ecologische doelen. Graag met prioriteit de knelpunten toxische druk en tekort aan waterplanten aanpakken en opnemen in het maatregelenpakket ter verbetering van de waterkwaliteit Delfland. Hofman (ChristenUnie-SGP): de fractie stemt en sluit aan bij de punten van AWP Delfland. Het is van belang te blijven participeren in de kennisimpulsgroep Waterkwaliteit om de effectiviteit van de maatregelen vast te stellen en tijdig de bakens te verzetten om de doelen te halen.		
H.06	Kredietaanvraag 5 vispassages	Vastgesteld (unaniem) Stemverklaring Zandstra (PvdA): de fractie stemt in en verzoekt de Hoogheemraad de digitale		

		vindbaarheid van deze gemalen te verbeteren.		
H.07	Collectieve zuivering gewasbeschermings middelen AWZI Nieuwe-Waterweg	Vastgesteld (unaniem) Stemverklaringen De Klerk (VVD): de fractie stemt in en vindt het een win-winsituatie waarbij kernpunten uit het Bestuursakkoord terugkomen en de kosten worden betaald door de gebruikers. Hijlckama Vlieg (PvdA): de fractie is voor en noemt het een besluit waarmee Delfland in de frontlinie staat van innovaties en samenwerking met andere partijen. Hofman (ChristenUnie-SGP): de fractie is voor, maar vraagt wel toe te werken naar de emissieloze kas.		
H.08	GR Slibverwerking ontwerpbegroting 2021, kadernota 2021, jaarrekening 2019	Vastgesteld (unaniem)		
H.09	Benoeming kascommissie	Vastgesteld (unaniem)		

	Motie vreemd aan de orde van de agenda	Oostvogels (VVD): De motie is ondertekend door alle partijen in de VV. De VV spreekt uit grote waardering te hebben voor alle medewerkers en roept Dijkgraaf en Hoogheemraden op namens de VV dit te materialiseren in een gepast bedankje.	Het college omarmt deze oproep en zal namens de VV en de directie alle medewerkers een boeket bloemen aanbieden waarmee de lokale ondernemers worden gesteund. Afgedaan	Dijkgraaf en Hoogheemraden
S.	Sluiting	11.08 uur		

TRANSCRIPT VAN DE VERENIGDE VERGADERING VAN HOOGHEEMRAADSCHAP VAN DELFLAND
d.d. 25 juni 2020

0. Opening

De voorzitter: Goedemorgen VV leden, van harte welkom op deze tweede digitale vergadering die wij dankzij de spoedwet kunnen uitvoeren om besluiten te kunnen nemen. Ook een welkom aan toehoorders die met ons meeluisteren via NotuBiz. Zoals u weet, het is al gezegd, is het essentieel dat deze vergadering niet alleen in woord maar ook in beeld gevolgd kan worden. We hebben net de test gedaan dat het allemaal werkt. Mocht er toch een technische storing zijn dan word ik daarover geïnformeerd en zal ik de vergadering schorsen zodat een eventuele storing verholpen kan worden. Ik wil, we hebben inmiddels allemaal best wel wat ervaring met digitale vergadering maar toch wil ik nog even de spelregels in herinnering roepen. U krijgt en vraagt het woord via de voorzitter. Als u een interruptie wil plegen, vraag ik u om het digitale handje op te steken wat u kunt vinden onder participants. Ik vraag als u niet het woord voert uw microfoon te muten. Zo dadelijk gaan wij praten over de agenda van deze vergadering. Als u de behoefte heeft om bij hamerstukken een stemverklaring af te leggen, wat overigens geen verplichting is, dan wil ik u vragen om dat ook kenbaar te maken als we de agenda vaststellen want ik stel voor dat alle hamerstukken waar leden geen behoefte hebben om een stemverklaring af te leggen om die, net zo goed als we dat de vorige keer gedaan hebben, in een keer in stemming te brengen. U weet de stemprocedure voor digitale vergaderingen is wat meer omslachtig dan bij fysieke vergaderingen. Ik kan niet zonder stemming afhameren dus dat betekent dat we net zoals de vorige keer de ronde zullen doen en dat u in woord en beeld uw stem kunt uitbrengen. Ik heb begrepen dat we bijna iedereen aanwezig hebben. Ik zal het zo dadelijk even verifiëren met de lijst maar ik heb in ieder geval bericht ontvangen van de heer Van der Berg dat hij verhinderd is en mevrouw Van der Burg die zal zich wel bij de vergadering voegen maar op een iets later tijdstip. We maken nota van de presentie ook op de digitale manier maar ik vind het ook wel prettig, ook voor de toehoorders, dat iedereen weet wie aanwezig is. Dus ik wil in eerste plaats vragen de heer Schouffoer, Natuur, bent u aanwezig? Kunt u present roepen als u aanwezig bent? Dat hoor ik niet dus de heer Schouffoer voegt zich hopelijk later bij ons. Mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn: Ik ben aanwezig.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik door naar de heer Van Winden.

De heer Van Winden: Present.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: Present.

De voorzitter: De heer Van Heijningen.

De heer Van Heijningen: Present.

De voorzitter: De heer Egas.

De heer Egas: Aanwezig.

De voorzitter: De heer Verhage.

De heer Verhage: Aanwezig.

De voorzitter: De heer Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Aanwezig.

De voorzitter: De heer De Klerk.

De heer De Klerk: Aanwezig.

De voorzitter: De heer Oostvogels.

De heer Oostvogels: Aanwezig.

De voorzitter: Mevrouw Örgü.

Mevrouw Örgü: Aanwezig.

De voorzitter: De heer Van Valkenburg.

De heer Van Valkenburg: Aanwezig.

De voorzitter: De heer Hombergen.

De heer Hombergen: Ik ben aanwezig.

De voorzitter: Mevrouw Van Hijlckama Vlieg.

Mevrouw Van Hijlckama Vlieg: Ik ben er.

De voorzitter: Mevrouw Zandstra.

Mevrouw Zandstra: Ja.

De voorzitter: De heer Simon.

De heer Simon: Voorzitter, aanwezig.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Jonker.

Mevrouw Jonker: Aanwezig.

De voorzitter: Mevrouw Onderdelinden.

Mevrouw Onderdelinden: Present.

De voorzitter: De heer Belt.

De heer Belt: Aanwezig.

De voorzitter: Mevrouw Jenniskens.

Mevrouw Jenniskens: Aanwezig.

De voorzitter: De heer Vissers.

De heer Vissers: Goedemorgen, present.

De voorzitter: De heer Middendorp.

De heer Middendorp: Aanwezig.

De voorzitter: Mevrouw Jans.

Mevrouw Jans: Aanwezig.

De voorzitter: De heer Heijboer.

De heer Heijboer: Present.

De voorzitter: De heer Fekkes.

De heer Fekkes: Aanwezig.

De voorzitter: De heer Hofman.

De heer Hofman: Present.

De voorzitter: Mevrouw Koop.

Mevrouw Koop: Tenslotte de heer Jansen.

De heer Jansen: Goedemorgen voorzitter, ik ben aanwezig.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is daarmee.

De heer Schouffoer: U heeft mij niet genoemd maar ik ben inmiddels ook ingelogd en toegelaten.

De voorzitter: Dank u wel, goed dat u dat nog even memoreert.

De heer Janssen: De secretaris is ook aanwezig.

De voorzitter: De secretaris ook, dat heb ik ook gezien. Dank u wel. Dan ga ik even naar de agenda toe. Ik was net uit Ibabs gegooid.

1. Vaststellen agenda

De voorzitter: Dan gaan wij naar punt 2 op de agenda, punt 1 op de agenda het vaststellen van de agenda. Ik zie al een aantal handjes. We hebben uitvoerig over deze stukken in de diverse commissies gesproken en dat heeft geleid tot een aantal hamerstukken. Ik wil nu u de gelegenheid geven om uw commentaar op de agenda te geven zodat we deze kunnen vaststellen. Ik begin, ga ik even naar mijn lijst toe, ik begin met de heer Middendorp.

De heer Middendorp: U hoort mij hoop ik. Wij willen een stemverklaring afleggen bij het onderwerp jaarstukken en bij het onderwerp KRW.

De voorzitter: Stemverklaring jaarstukken en het onderwerp KRW. Dank u wel. Dan ga ik door naar de heer Hofman.

De heer Hofman: Dank u wel, voorzitter. Wij willen graag een stemverklaring afleggen voor de KRW en voor de collectieve zuivering.

De voorzitter: Dank u wel. Genoteerd. Dan ga ik door naar de heer Verhage. De heer Verhage, u heeft het woord.

De heer Verhage: Dank u, voorzitter. Ik denk het beste bij mededelingen heb ik nog een inbreng namens de rekeningcommissie aangaande de jaarstukken 2019.

De voorzitter: Oké, dan geef ik u het woord daarvoor bij de mededelingen. Dank u wel. Dan ga ik door naar mevrouw Jenniskens. Mevrouw Jenniskens, u heeft het woord.

Mevrouw Jenniskens: Dank u wel, voorzitter. Wij willen graag een stemverklaring afleggen bij de jaarstukken en bij de KRW en bij de eerste doe ik het en bij de tweede doet Marcel Visser het.

De voorzitter: Oké, dat is genoteerd. Dan ga ik door naar de heer Van Valkenburg. De heer Van Valkenburg, u heeft het woord.

De heer Van Valkenburg: Dank u wel, voorzitter. De VVD wil graag een stemverklaring afgeven voor de jaarstukken en de collectieve zuivering.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik door naar, ik zie ook een handje van de heer Oostvogels.

De heer Oostvogels: Dat klopt, voorzitter, dank. Ik zou een motie vreemd aan de orde van de dag willen aankondigen.

De voorzitter: Ja. Dank u wel. Is genoteerd. Dan ga ik door naar de heer Fekkes.

De heer Fekkes: Dank u wel, voorzitter. Ik wil graag een stemverklaring afleggen bij H01 de jaarstukken.

De voorzitter: Dank u wel, is genoteerd. Ga ik door naar, even kijken, de heer Van Kretschmar. De heer Van Kretschmar, u heeft het woord.

De heer Van Kretschmar: Dank u wel, voorzitter. Wij zouden graag bij de mededelingen een verklaring willen afleggen over het advies van de commissie Boelhouwer.

De voorzitter: Dank u wel. Genoteerd. Dan ga ik door naar mevrouw Van Hijckama Vlieg. U heeft het woord.

Mevrouw Hijckama Vlieg: Dank u wel, voorzitter. Ik zou graag een stemverklaring afleggen bij H07 de collectieve zuivering.

De voorzitter: Collectieve zuivering, is ook genoteerd. Dan ga ik door naar, ik zie ook een handje van de heer Hombergen. De heer Hombergen, u heeft het woord.

De heer Hombergen: Dat klopt, de heer de voorzitter. Er staan inderdaad een aantal best wel politieke zaken op de agenda waar wij een stemverklaring op willen uitbrengen. Natuurlijk H07 zoals net gezegd. Maar ook H01, H04 de regionale belastinggroep, H05 en H06 de vispassages. Daar wil ik het bij laten, dank u.

De voorzitter: Even kijken, dus ik heb in totaal voor de PvdA vijf stemverklaringen genoteerd.

De heer Hombergen: Ja, zeker.

De voorzitter: Ja, oké dan ga ik door, ik zie mevrouw, even kijken, zag ik nog meer. Mevrouw Jonker, heeft u, wilde u iets zeggen want ik zie geen handje.

Mevrouw Jonker: Wij wilden bij het jaarverslag wilden wij ook een stemverklaring afgeven.

De voorzitter: Dank u wel. Dan heb ik volgens mij, ik zie nog een handje bij de heer Van Kretschmar. Of is dat uw vorige.

De heer Van Kretschmar: Ja, dat handje is nog niet weggehaald.

De voorzitter: Prima. Even zien, dan zie ik nu dat alle, de heer Hofman u heeft nog een laatste opmerking over de agenda?

De heer Hofman: Ik wilde graag gebruikmaken van het vragenrondje. Dat heb ik aangemeld. Dat wil ik hier nog even in herinnering brengen.

De voorzitter: Dank u wel. Dat heeft u inderdaad aangemeld en daar is nota van genomen. Dank u wel. Dan stellen we hiermee de agenda vast. We hebben even kijken vijf hamerstukken met stemverklaringen en de hamerstukken Aquon, begroting, slibverwerking, kascommissie en accountant daar is geen behoefte voor stemverklaringen dus die wil ik als badge in een keer in stemming brengen. Verder hebben we genoteerd dat er aan het einde van de vergadering wil ik de motie die de heer Oostvogels namens alle partijen wil indienen wil ik dan behandelen. Dank u wel. Dan is daarmee de agenda vastgesteld. Even kijken, de heer Middendorp, u heeft het woord.

De heer Middendorp: Kunt u ons vertellen hoeveel stemverklaringen we zometeen gaan aanhoren, alstublieft?

De voorzitter: Ja, dat zal ik doen. Er zijn diverse partijen die stemverklaringen willen afleggen bij de jaarstukken. Er is een partij die bij de RBG begroting een stemverklaring wil afleggen, er zijn diverse partijen die een stemverklaring willen afleggen bij het ontwerp KRW maatregelen, er is een partij die een

stemverklaring wil afleggen bij de kredietaanvraag voor de vijf vispassages, er zijn opnieuw diverse partijen, drie, die een stemverklaring willen afleggen bij de collectieve zuivering. Ja? Dan is daarmee de agenda vastgesteld.

2. Lijst van besluiten en toezeggingen V.V. 23 april 2020 (bijlagen: presentielijst en audiotranscript)

De voorzitter: Dan gaan we door naar punt 2 en dat is de vaststelling van de besluiten en toezeggingen van de vorige VV vergadering op 23 april. Zijn er opmerkingen over de lijst van besluiten en toezeggingen? Mevrouw Dijkshoorn, u heeft het woord.

Mevrouw Dijkshoorn: Dank u wel, voorzitter. Dat gaat over een besluit. Het is namelijk over het vragenronde wat wij al in februari hebben gesteld over de problemen met de muskusratten. Nog steeds hebben we nu niks ontvangen en ik zou nu toch, anders hadden we het via technische vragen kunnen doen, hadden we binnen 30 dagen antwoord gehad. Ik zou toch nu graag voor 1 juli die antwoorden willen zien. Zo niet, dan zullen we ze nog als technische vragen in gaan dienen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Ouwendijk, wil u hier op reageren of zullen we hier even nota van nemen? Dan als u hier op wil reageren, geef ik u nu het woord.

De heer Ouwendijk: Ik zou toch wel een korte reactie willen geven. Het gaat om relatief ingewikkelde vragen, namelijk de relatie tussen muskusratten en natuurvriendelijke oevers. Daarvoor hebben we ook de commissie muskusratten bestrijding nodig. Er zijn allerlei zaken die leiden tot een vertraging van het antwoord, de ingewikkeldheid en ook de situatie rondom Corona. Dus er wordt aan het antwoord gewerkt maar het zal nog even tijd nemen. Ik denk dat het goed is om die vragen ook als technische vragen in te dienen.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Ouwendijk. Zijn er nog andere leden, ik zie ook aan handje van de heer Schouffoer. De heer Schouffoer, u heeft het woord. De heer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Ik wil graag reageren op H09 in de besluiten- en toezeggingenlijst. Gaat over het investeringsvoorstel van energieneutraal. Daar staat dat ik heb gezegd: goed omstreden energieneutraliteit. Dat wil niet gelijk zeggen dat ik vind dat Delfland geen energie aan anderen mag leveren.

De voorzitter: Volgens mij, de heer Schouffoer, is dat ook niet uitgesloten met, de definitie van energieneutraliteit is een andere. Dus volgens mij sluit het een het ander niet uit.

De heer Schouffoer: Prima, dank u wel.

De voorzitter: Als er verder geen opmerkingen zijn over de besluiten- en toezeggingenlijst dan zijn deze bij deze vastgesteld. De presentielijst moeten we ook vaststellen. Daar heeft u ook naar gekeken en ik zie geen handjes dus die is bij deze ook vastgesteld. Verder heeft u kennis kunnen nemen van het audiotranscript.

3. Mededelingen

De voorzitter: Dan wilde ik eigenlijk nu doorgaan naar agendapunt 3 de mededelingen. Ik wilde beginnen met een mededeling, twee mededelingen zelf te doen. Daarna is het zo dat de heer Ouwendijk wil een mededeling doen over de kamerbrief en zoals in de commissie ook besproken is, zal de heer Belt een mededeling doen over de droogte. Vervolgens zal ik de heer Verhage het woord geven en tenslotte de heer Van Kretschmar omdat zij daar ook om verzocht hebben. Mijn eerste mededeling betreft de heer Klaasen die plaatsvervanger

lid was van de 50PLUS fractie en ik wil u mededelen dat hij is teruggetreden. De tweede mededeling is een droeve want op 26 mei jongstleden is ons oud VV lid Jacob De Jong overleden op de leeftijd van 71 jaar. Hij is lid geweest van het algemeen bestuur van Delfland in de periode 1999 tot 2015 voor de categorie gebouwd. Dus maar liefst 16 jaar. De heer De Jong had een enorme gebiedskennis over het Westland en met name Maasdijk en kreeg daarmee eigenlijk ook de bijnaam dat het Delflands wandelende encyclopedie was. Naast zijn brede interesse in de historie van het gebied was ook zijn belangstelling en betrokkenheid bij water ontzettend groot. Zijn lidmaatschap van het Hoogheemraadschap van Delfland vormde daarmee een natuurlijke schakel tussen deze interesses. Wij zijn hem enorm dankbaar voor de jaren dat hij een bijdrage heeft geleverd aan het Hoogheemraadschap en wij wensen zijn gezin, zijn familie en vrienden heel veel sterkte met het verwerken van dit verlies. Ik wil u allen vragen om nu een minuut stilte in acht te nemen ter nagedachtenis van de heer De Jong. Dank u wel daarvoor. Dan wilde ik nu doorgaan met de mededelingen en het woord geven aan de heer Ouwendijk zodat hij een mededeling kan doen over de kaderbrief. De heer Ouwendijk, u heeft het woord.

De heer Ouwendijk: Dank u wel, de heer de voorzitter. Wij hebben op 17 april een brief gestuurd aan de VV met betrekking tot de P&C cyclus in relatie tot Corona en de kadernota. Dat was naar aanleiding van een aankondiging van mij in de commissie BFO van 7 april. Ik zou daar nu graag aan toe willen voegen dat we een paar maanden verder zijn, dat wij op 21 juli met de zogenaamde kaderbrief richting de VV komen. Ik denk dat het goed is, ik ben er een aantal malen op gevraagd, ik denk dat het goed is om even die datum aan te geven. Dus direct na 21 juli krijgt de VV de kaderbrief toegestuurd. Dank u wel, de heer de voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Ouwendijk. Dan geef ik nu het woord aan de heer Belt om een mededeling te doen over droogte. De heer Belt, u heeft het woord.

De heer Belt: Dank u, voorzitter. In de commissies is hier inderdaad ook kort over gesproken en is gezegd dat ik in de VV er even op terug zou komen. Droogte raakt Delfland op meerdere vlakken. Op het gebied van waterkwaliteit, keringen, waterkwantiteit, peilbeheer. Het raakt ook diverse gebruikers in ons gebied. Een glastuin bouwen, de natuur, melkveehouders, maar ook gemeenten met sportvelden en dergelijken. Delfland heeft een regiegroep droogte die de droogteontwikkeling monitort en waar nodig ook acties uitzet. Die groep bestaat uit vertegenwoordigers van verschillende afdelingen uit de organisatie. Die bekijken samen welke maatregelen nodig zijn om die droogte te bestrijden. Die regiegroep die komt al sinds begin mei bijeen. Wat is de actuele situatie van de beheersmaatregelen die Delfland neemt? Dat zijn in de eerste plaats kaderinspecties van de ongeveer 600 kilometer aan keringen is ongeveer een derde droogte gevoelig. Die droogte gevoelige keringen die worden regelmatig geïnspecteerd en waar nodig worden er ook reparaties uitgevoerd. Dat is dit jaar ongeveer 10-15% van die kering. Dat is het meeste in midden Delfland, Pijnacker en Lansingerland. Dan als volgt laten we water in om de peilen in het gebied te kunnen hanteren. Daar is dit jaar al heel veel water ingelaten, gelukkig hebben we via de Brielsemeerleiding ook de mogelijkheid om heel veel water in te laten. Nou ja, we zitten op dit moment op een situatie dat we al nou ja nog niet zo op de hoeveelheid zitten die in 2018 is ingelaten maar we gaan wel die kant op als het nog weer droger blijft. Maar tot nu toe kunnen we zeggen dat onze aanvoervoorziening echt voldoende is gebleken om in alle watervragen te voorzien, dus ook alle peilen te kunnen handhaven. De neerslag van vorige week heeft voor wat verlichting gezorgd maar het is nog steeds ook met deze week natuurlijk weer, wordt er weer volop ingelaten. Dat doen we dus voornamelijk via die Brielsemeerleiding. Dan een derde is dat wij water ook zo lang mogelijk proberen vast te houden in ons gebied. Dus we pompen na een bui niet direct al het water weg. Vorige week toen het ging regenen hebben we het peil in de Graspolders ook even 3 á 5 centimeter boven streefpeil opgezet en zijn we niet direct gaan malen. Dus ook zo spelen we in op die droogte. Tenslotte eentje die ik ook nog wilde

meegeven, door de lage rivierafvoer hebben we ook extra invloed van zout. Met name bij de parksluizen in Rotterdam. Daar zijn we genoodzaakt om ook dan door te spoelen met water om dat zout terug te dringen. Dat vraagt ook natuurlijk weer zoet water. Dus dat zijn met name de grote dingen die we voor droogte op dit moment doen. We denken ook na over de toekomst. Dan doen we met Delfland Circulair, met het project Schoon en we hebben een aantal projecten in voorbereiding voor de toekomst en daar is ook een deltaplan zoetwater aanvraag voor in voorbereiding. We hebben als college reeds vijf projecten aangemeld en in het najaar komen we daar in de informatieve VV op terug en zal dat ook tot besluitvorming in de VV leiden. Dus dat is waar we in het najaar op terugkomen. Tot slot ook natuurlijk de hele klimaatadoptatie awareness help om de droogte te bestrijden. Tot zo ver.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Belt. Ook dank voor het doorkijkje naar besluitvorming in de VV in de nabije toekomst. Ik zag een handje van de heer Middendorp, u heeft een opmerking. De heer Middendorp, u heeft het woord.

De heer Middendorp: Dank u wel. Naar aanleiding van de Algemene Waterschap Partij heeft ongeveer een half jaar geleden navraag gedaan bij u en uw college heeft geantwoord over de zoutindringing bij Parksluizen en u heeft toen gesteld dat het absoluut geen probleem was, niet kwalitatief en niet kwantitatief. De tweede vraag is, het gemaal bij midden Delfland op de grens met Schiedam, wordt daar nu maximaal gebruik gemaakt van het inlaten van zoet water? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie ook nog een handje van de heer Hofman. De heer Hofman.

De heer Hofman: Dank u wel, voorzitter. Ik heb in de commissie ook dit onderwerp aangestipt omdat ik zorgen maak voor de toekomst dat we niet meer ons kunnen verlaten op het hoofdsysteem en dat we toch interne maatregelen ernstig moeten overwegen. Dat heeft de heer Belt ook aangegeven dat dat in het kader van de toekomst ook overdacht wordt. Ik wil nog twee aspecten aanvoeren. Dat is allereerst het uitzakken van het Boezempeil. Is dat een mogelijkheid zodat je dus niet direct water hoeft in te laten omdat veiligheid staat bovenaan maar als je op die manier water inlaat kan besparen dan lijkt me dat een goede optie om te overwegen. Een tweede vraag heb ik nog over de nieuwe Driemanspolder. Die ligt op de grens tussen Rijnland en Delfland ter hoogte van Zoetermeer. Kunnen we die niet gebruiken voor waterbuffering in de toekomst dat we van daaruit de watervoorzieningen ook kunnen realiseren?

De voorzitter: Ik geef de heer Belt heel kort de gelegenheid om hierop te reageren. Ik wil wel iedereen er aan herinneren, dit agendapunt is mededelingen. Het is niet de bedoeling om hier een hele discussie over op te bouwen. Ik kan me goed voorstellen dat de hele droogte problematiek tot aanvullende vragen leidt maar dan moedig ik u ook aan om gewoon schriftelijke vragen te stellen. Maar misschien, de heer Belt, kunt u heel snel nog even in gaan en dan wil ik daarna doorgaan naar de volgende mededeling. De heer Belt.

De heer Belt: Wat ik zei, de lagere rivierafvoer die leidt tot een hoog zoutgehalte van het rivierwater en daardoor komt er bij de Schutsluizen zoutrijk water naar binnen en dat spoelen we terug en dat is eigenlijk iedere zomer een issue en daarom hebben we meer watervraag. Maar dat geeft geen problemen. Wij hebben de mogelijkheid om dat dus terug te spoelen. Dan de opmerking over het Schiegemaal. Dat doen we eigenlijk alleen in het vroege voorjaar als het buitenwater zoet genoeg is. Dus op dit moment niet. Dus dit moment is het echt het Brielsemeerleiding. We hebben meer opties maar dat is de optie waar we nu vanuit kunnen gaan en die betrouwbaar is. Dan het uitzakken van het Boezempeil, dat is niet aan de orde. Dat doen we ook, het belangrijkste is eigenlijk dat we die peilen blijven handhaven voor als die functies en voor de vragen van de

heer, of de suggesties van de heer Hofman over de toekomst zou ik toch echt willen verwijzen naar de informatieve VV en het gesprek daarover later dit jaar.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik nu door, ik wil de heer Verhage het woord geven om een mededeling te doen over de jaarstukken vanuit de rekeningcommissie. De heer Verhage, u heeft het woord.

De heer Verhage: Dank u wel, voorzitter. Ja, het is een mededeling namens de rekeningcommissie bij agendapunt H01 ontwerp jaarstukken 2019. We hadden behoefte om daar nog een ja een soort een korte verklaring bij te geven. Dus geachte leden van de VV, u hebt allen kennis kunnen nemen van het advies van de rekeningcommissie over de jaarstukken 2019. Als u instemt met H01 dan stemt u tevens in met het advies wat wij hebben gegeven. We hebben als rekeningcommissie op een hele plezierige en constructieve wijze samengewerkt met de ambtelijke organisatie en met de accountant en dat heeft geresulteerd in een positief advies aan u. inclusief een aantal opmerkingen en adviezen. We hechten er belang aan om een drietal punten nog eens nadrukkelijk te benoemen. Aangaande de schuldquote achten wij het van groot belang om vast te houden aan de ingezette koers van het terugbrengen van de hoge schuldpositie van Delfland. In 2019 is er aan rente een bedrag van 32 miljoen uitgegeven. Voor dat geld zou toch een betere bestemming mogelijk moeten zijn. In de tweede plaats wijzen wij u graag nogmaals op het belang van het gezamenlijk bespreken van de strategische investeringsagenda en de meerjarenraming. Het is goed om te vernemen dat het college dit aan de VV zal voorleggen via de PSC producten. In de derde plaats willen wij benadrukken dat het van groot belang is om de kwaliteit van de financiële verslaglegging extra aandacht te geven. Zowel binnen onze eigen organisatie als binnen de financiële eenheid. Het door het door het college toegezegde verbeterplan zien wij dan ook met belangstelling tegemoet. Tot slot willen wij onze dank uitspreken aan het college voor haar reactie op ons advies. Dank voor uw aandacht.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Verhage, voor deze mededeling. Dit is eigenlijk een voorproefje denk ik voor de stemverklaringen zo dadelijk bij het eerstvolgende hamerstuk. Ik geef nu het woord aan de heer Van Kretschmar. De heer Van Kretschmar, u heeft het woord.

De heer Van Kretschmar: Dank u wel, voorzitter. Ja, wij hechten eraan als fractie bedrijven om toch even kort stil te staan bij het rapport van de commissie Boelhouwer. Zoals u waarschijnlijk allemaal heeft kunnen lezen is begin juni is door deze commissie advies uitgebracht aan de minister. Het gaat met name over de totstandkoming en de samenstelling van het waterschapsbestuur en in het bijzonder de positie van de geborgde zetels daarbinnen. De commissie adviseert om het systeem van geborgde zetels binnen het waterschapsbestuur af te schaffen. De gekozen vertegenwoordigers van politieke partijen zijn uitstekend in staat om in de bestuurlijke discussies alle specifieke belangen in hun afwegingen een plaats te geven. Dit is een, voor de goede orde, een citaat van de commissie. Het advies stelt ons teleur. Niet alleen vanwege de conclusie maar vooral ook omdat er door de commissie op geen enkele manier gekeken is naar het huidige functioneren van de waterschappen en de rol van het bestuur. Dit roept de vraag op voor welk probleem is dit advies de oplossing? Mocht het advies al worden overgenomen, dan heb je de volgende vraag van zal dat tot een verbetering of een verslechtering leiden? De commissie spreekt in haar rapport over een gelijkblijvend takenpakket van het waterschap. Weliswaar binnen een veranderende context waarbij met name klimaatverandering en de Europese kaderrichtlijn water worden aangehaald. Waardoor het watersysteem een meer ruimtelijke invulling verlangt. Ontwikkelingen waar binnen Delfland met de huidige bestuurssamenstelling reeds langere tijd voortvarend aan wordt gewerkt. De vraag is dus wat is hier nieuw? Bij de zuiveringstaak zou het volgens de commissie slechts gaan om de efficiënte bedrijfsvoering van rioolwaterzuivering. Ze gaat hiermee volledig voorbij aan de veel bredere maatschappelijke context van de

zuiveringstaak van ieder waterschap. Binnen Delfland ingezette ontwikkelingen zoals van lineair naar circulair, energieneutraal, grondstoffenfabriek, collectief zuiveren, project Schoon, innovaties, kortom er is daar al van alles in beweging. Wordt buiten beschouwing gelaten. Ook hebben de waterschappen volgens de commissie geen rol in het bepalen van de zuiveringsheffing. Interessant. Diskwalificatie waarmee de commissie aantoonst niet op de hoogte te zijn van de totstandkoming van de zuiveringsheffing binnen het waterschap. Kort samengevat, de werkelijkheid van de commissie stroopt niet met hetgeen waarbinnen Delfland waarnemen en vormt daarmee geen basis voor het door hun uitgebrachte advies. Het feit of de huidige samenstelling van het waterschapsbestuur nu wel of niet past binnen een functionele democratie is een ja nee discussie. Die slechts leidt tot polarisatie en daarmee een constructieve samenwerking tussen verschillende groeperingen binnen het bestuur in de weg staat. Dit laatste is zeker niet in het belang van het goed functioneren van het waterschap in een tijd met voldoende uitdagingen. Aanvullend kan worden gesteld dat de categorie ingezetene wettelijk reeds over twee derde van de zetels in het bestuur beschikt waarbij van een meerderheid van de overige categorieën geen sprake kan zijn. De door de unie aangekondigde consultatie van de waterschappen zal wat ons betreft in beeld moeten brengen hoe de verschillende fracties de huidige samenwerking binnen het bestuur van Delfland ervaren. Wij zijn ons bewust van de verschillen van inzicht binnen de VV ten aanzien van de samenstelling van het waterschapsbestuur en het advies. Maar we hechten als fractie aan voortzetting van de brede samenwerking zoals ingezet met gezamenlijke verklaring en het bestuursakkoord. De keuze met betrekking tot het uitgebracht advies ligt bij de politiek en niet bij de waterschappen. Dit neemt niet weg dat iedere fractie binnen het bestuur van Delfland verantwoordelijkheid draagt om de richting van het bestuursakkoord en het daarmee verbonden samenwerking te bewaken. Los van welke politieke voorkeur ten aanzien van het voorliggende advies. Ik dank u.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Van Kretschmar. U raakt een dossier waar vele meningen ook binnen ons bestuur aanwezig zijn. U weet dat de unie in ieder geval klankbordgroepen gaat instellen zodat diverse partijen hun meningen met betrekking tot dit advies kunnen inbrengen en ik ben erg blij dat u ook heel duidelijk maakt dat wij ook een hele vruchtbare manier samenwerken bestuur breed en dat de intentie ook is om die samenwerking op die manier voort te zetten ongeacht hoe zeg maar dit dossier verder, tot welke resultaten dit dossier leidt. Het is niet, ik zie al een aantal handjes, het is niet de bedoeling om hier nu een besprekingsstuk van te maken want ik weet dat er veel interesse is maar we hebben daarom ook gezegd dat wij een aparte sessie voor fractievoorzitters gaan organiseren op het postkantoor in Delft om uitvoerig hierbij stil te staan want ik kan me voorstellen dat ook andere partijen behoefte hebben om hun mening aan het voetlicht te brengen. Dus met dat in gedachten vraag ik u dus echt te beperken in de verdere mededelingen. De heer Middendorp, u wilde iets zeggen.

De heer Middendorp: Ja. Voorzitter, u heeft eerder al in kleiner verband iets gezegd over het standpunt van het college inzake dit onderwerp en over uitspraken van collegeleden over dit onderwerp. Kunt u dat wellicht nog een keer toelichten in de VV zodat het voor iedereen duidelijk is waar het college staat?

De voorzitter: Dat wil ik met alle plezier doen. Zoals ik nou net al zei, is het college zich zeer goed bewust dat de meningen over het advies van de commissie Boelhouwer erg uiteen lopen. Zowel binnen VV, ik denk ook net zo goed ook in het DB dus het DB heeft ook besloten om als DB geen standpunt in te nemen, hooguit te faciliteren dat partijen die hun meningen willen inbrengen dat ze dat kunnen doen. Daarom heb ik ook gezegd DB zal faciliteren dat wij die discussie zullen hebben in het postkantoor. Daarnaast is het zo, dus het DB heeft als DB geen standpunt maar vanzelfsprekend als dat geldt voor individuele VV leden die zullen wel standpunten hebben en die kunnen op basis van hun partij of op persoonlijke titel die standpunten natuurlijk kenbaar maken. De heer Hombergen, u heeft het woord.

De heer Hombergen: Dank u wel, de heer de voorzitter. Ik heb goed naar de heer Van Kretschmar geluisterd en ik deel het met hem in zijn geheel dat de goede samenwerking onze VV voorop staat en dat we polarisatie uit de weg moeten gaan. Polarisation kennen we en dat is niet handig in ons waterbeleid. Ik moet dan ook zeggen dat ik ben geschrokken van een artikel dat ik heb gelezen in het blad van VNO NCB met de titel: water kun je niet aan politici overlaten. Ik vond dat eigenlijk stuitend. Maar goed, dat is ook maar een mening. Maar ik denk dat we met dat soort beelden heel voorzichtig moeten omgaan en ook heel voorzichtig moeten zijn om daaraan onze medewerking te verlenen. Ik dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zie ik, even kijken, de heer Schouffoer, u wilde ook nog een opmerking maken?

De heer Schouffoer: Ja, ik kan het ook heel kort houden. Ik sluit me geheel aan bij de woorden van de heer Hombergen. Ik neem ook een beetje afstand van de kwalificaties die VNO NCB over de deskundigheid van die commissie Boelhouwer hebben geuit en dus daar wilde ik het eigenlijk bij laten. Ik vind er veel waardevols in het rapport van de commissie Boelhouwer in zitten en het gaat ook niet zo zeer om de kwantiteit maar vooral om de kwaliteit. Ik denk dat we daaraan moeten werken. Dat betekent dat er niet per se in ieder waterschap zoveel zetels voor geborgd nodig zijn. Het lukte natuur uitstekend om het belang voor natuur met een zetel te vertegenwoordigen en dat denk ik dat voor landbouw en bedrijven ook zou kunnen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Schouffoer. Ik heb begrepen dat de heer Ouwendijk nog een nabrander heeft, een extra mededeling. De heer Ouwendijk, u heeft het woord.

De heer Ouwendijk: Dank u wel, de heer de voorzitter. Ik heb niet zo zeer een extra mededeling ofwel een aanvullende mededeling die ik zo even deed over de kaderbrief. Op 21 april komt er een brief naar de VV waarin wij aangeven op welk moment we met die kaderbrief komen. Ik snap dat de ontwikkelingen die volgen elkaar toch redelijk snel op. Juist de keuze voor een kaderbrief op basis van een kadernota maakt dat we daar wat flexibeler mee om kunnen gaan maar dat we dan wel goed de VV op de hoogte willen houden. Dus dat op 21 april met die brief komen waarin we aangeven op welke manier en hoe we de kaderbrief uiteindelijk naar de VV toe gaat. Dat was eigenlijk portee van de mededeling en uit mijn eerdere mededeling zou de indruk gewekt kunnen worden dat op 21 april, op 21 juli al een complete kaderbrief op tafel zou liggen maar dat is niet het geval.

De voorzitter: Dank u wel voor de verheldering. Even kijken, zag ik de heer Van Valkenburg? Even een handje maar toch niet. Oké, dan hebben we hiermee de mededelingen afgerond.

4. Insprekers

De voorzitter: Er zijn geen insprekers.

5. Vragenronde

De voorzitter: Dan wil ik doorgaan naar het vragenronde. De heer Hofman heeft al aangegeven dat hij gebruik wilde maken om een vraag te stellen over een actueel onderwerp. De heer Hofman, u heeft het woord.

De heer Hofman: Voorzitter, zeer bedankt. Onlangs is in het landelijk nieuws de aandacht gevestigd op de overlast van de recreatievaart in midden Delfland. Naar aanleiding daarvan heb ik de volgende vraag. Welke inspanning pleegt het college bij de handhaving van de vaarsnelheden op de wateren ter voorkoming van schade aan oevers en waterkeringen? Is sprake van een hechte samenwerking tussen de diverse partijen die

met het toezicht zijn belast vanuit ieders invalshoek? Dit mede ook tegen de achtergrond van de toename van de recreatievaart en daardoor ook de overlast. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Hofman, voor deze vragen. Ik geef het woord aan de heer Belt om hier kort op in te gaan. De heer Belt, u heeft het woord.

De heer Belt: Dank u, voorzitter. Kort gezegd er is een intensieve samenwerking met de politie op dit thema. Dus Delfland die voert toezicht uit op de naleving van de regels op het water, dat zijn inderdaad vaarsnelheden maar de taak van Delfland rondom toezicht is wel beperkt. We hebben namelijk geen rol bij zaken als bijvoorbeeld geluidsoverlast en dronkenschap. Maar wij trekken heel intensief met elkaar op dus meestal komt een van de partijen kan dan ingrijpen. Als gevolg van de toegenomen overlast is de samenwerking ook geïntensiveerd de laatste tijd. Dat wordt gezien op dit moment ook of wij extra capaciteit en communicatiemiddelen nog meer kunnen inzetten. Wat wij wel constateren ook samen met de politie is dat het niet alleen met extra handhaving kan worden opgelost. Wat we vaak zien is dat gedrag van jongeren ook door ouders wordt getolereerd in het gebied en dat is iets wat verder dan handhaving gaat en daar zitten juist de wijkagenten ook bovenop. Maar samengevat, intensieve samenwerking en dit heeft de aandacht van Delfland.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie nog een handje van de heer Heijboer. De heer Heijboer, u heeft het woord. U wil reageren naar aanleiding van. U moet even u zelf unmuten.

De heer Heijboer: Ik heb nog een aanvullende vraag. Afgelopen weekend zijn er grootscheepse controles geweest. Heeft de gewone politie een groot aantal, met name geluidsoverlast gevende, Westlandse bierboten aan de kant gehaald en de jongeren stuk voor stuk beboet. Bevestigen dat dat inderdaad plaatsvindt en mijn vraag is eigenlijk van hoeveel boetes Delfland dan eigenlijk de afgelopen periode ook heeft uitgedeeld want dit waren dus motoragenten met ondersteuning van auto's en dergelijke. Aanvullende vraag. Dank u wel.

De voorzitter: Mag ik voorstellen, de heer Heijboer, dat we deze vraag dat we daar schriftelijk bij u op terug komen?

De heer Heijboer: Prima.

De voorzitter: Ik neem aan dat ze dat niet direct voor handen hebben. Maar hij is genoteerd en we komen er schriftelijk op terug. Is er nog, de heer Hofman, u wilde nog reageren? Ja.

De heer Hofman: Ik wil de portefeuillehouder zeer bedanken voor zijn beantwoording en ook de aanpak dat het toch minder zorgen baart dat men in ieder geval het goed in het vizier heeft. Ik denk ook dat bepaalde bijeenkomsten raadzaam zijn via de gemeenten om jongelui erop te wijzen wat hun eigen verantwoording ook is. Eveneens de ouders en verzorgers. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk nog even, is er nog behoefte aan andere vragen voor het vragenrondje? Mevrouw Dijkshoorn. Mevrouw Dijkshoorn, u heeft het woord.

Mevrouw Dijkshoorn: Dank u wel, voorzitter. Ook wij hadden ons aangemeld voor het vragenrondje. Hierbij onze bijdrage. In aansluiting op de mededeling van de heer Kretschmar bij de mededeling over het adviesrapport willen wij als Gebouwd ook via het vragenrondje wat aan de orde stellen. Destijds heeft de wetgever de grote belangen van de categorie Gebouwd, Natuur, Ongebouwd veilig gesteld middels de

geborgde zetels. Het goed functioneren van bedrijven en agrarische sector is afhankelijk van het goed functioneren van een waterschap. Deze sectoren betalen ook substantieel hogere bijdragen. Helaas is de discussie over de geborgde zetels meer op basis van emotie dan in plaats van verstand. In de politiek ontstaat meer versnippering waardoor steeds meer partijen de politiek betreden zodat de belangen van de sectoren die via de geborgde zetels vertegenwoordigd worden steeds meer vertegenwoordigd worden. Geborgde zetels zijn een goed instrument om bij deze versnippering de onevenredig grote belangen van deze sectoren in de toekomst te borgen. In Nederland hoeven we zich gelukkig geen zorgen te maken over voldoende voedsel tegen een betaalbare prijs. Dit zou niet mogelijk zijn zonder dat de belangen van deze sectoren die dit mogelijk maken geborgd zijn bij de waterschappen. Deze onrust die er nu heerst wordt niet door de geborgde zetels veroorzaakt want wij kijken naar de eerdere adviezen. Kijk en lees nog even bij de stukken van de commissie BFO dit advies. Het OESO rapport 2014 waarin juist een systeem wat wij in Nederland hebben wordt geprezen. Bij het punt afschaffen geborgde zetels staat: het volledig afschaffen van de geborgde zetels is echter geen goed idee. Er zijn in het waterbeheer nu eenmaal specifieke belangen die niet worden vertegeld als alle bestuurders worden gekozen op basis van algemene verkiezingen. Dit rapport kunt u zelf nalezen deze zomer op vakantie. Het lijkt er bijna op dat er van de ingezetene gedramd wordt als een klein kind wat zijn zin niet krijgt om het steeds weer opnieuw het advies te vragen want dit is al het derde advies dus in nog geen tien jaar. Voordat ik mijn vragen begin, wil ik nog eerst het laatste citaat meegeven Siebe Schaap, VVD, oud voorzitter van de Unie van Waterschappen, ook voormalig dijkgraaf van groot waterschap, groot Salland en heeft plaatsgenomen in de Eerste Kamer. Schaap is door de commissie Boelhouwer benaderd om mee te werken aan dit rapport maar dat ging anders dan verwacht. Zijn citaat: ik kan me niet voorstellen dat er veel waterschapbestuurders de redeneringen van Boelhouwer in het rapport volgen. Er staat grove, gevaarlijke en zelfs staatsrechtelijke fouten in dat rapport. Als dat echt zo is, dat alle geïnterviewden deze mening hebben, dan heeft Boelhouwer eenzijdig geselecteerd. Aanvankelijk zou ik ook meewerken aan dit rapport maar wat ik in een vorig gesprek heb aangehaald dat de geborgde zetels van groot belang zijn, heb ik nooit meer iets van de commissie vernomen. Raar. Einde citaat. Voor welke problemen is dit dan nu de oplossing? Dan kom ik bij mijn vragen. Op 29 mei heeft de Unie van Waterschap een brief gestuurd naar de leden van de waterschappen met betrekking, toen nog, het procesadvies geborgde zetels. Dan is mijn vraag: waarom hebben wij deze brief nog niet gezien bij de VV stukken? Het Unie bestuur schrijft dan zijn voornemens een gesprek over het advies commissie te faciliteren en op te halen wat er binnen de waterschappen leeft. Deze gezichtspunten, welke een breed spectrum met uiteenlopende gezichtspunten zullen zijn, wil het Unie bestuur door laten klinken in de reactie van de Unie die vervolgens kan worden meegewogen in de besluitvorming over het advies in het parlement? Om het gesprek binnen de vereniging te organiseren en input op te halen voor de Unie reactie belegt in de komende periode het Unie bestuur twee tot drie klankbordbijeenkomsten. Bestuurders van waterschappen AB DB en voorzitters zijn van harte uitgenodigd om het gesprek over het advies met elkaar aan te gaan. De oogst van deze bijeenkomst vormt de input voor de Unie reactie. Hoe en wanneer denkt het DB dit proces binnen Delfland te regelen? Wie van AB DB, leden gaat hierin plaatsnemen? Ten tweede, kan Delfland de VV faciliteren bij het opstellen van een enquête waarbij de uitkomst gebruikt wordt als input voor de klankbordgroep? De klankbordgroepen, hoe het georganiseerd kan worden op korte termijn zo vlak voor de zomervakantie? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Dijkshoorn. Ten aanzien van de informatievoorziening, wij proberen vanzelfsprekend ledenbrieven zo snel mogelijk door te zetten naar de VV. U zegt na deze brief komt van 29 mei, hij stond op de lijst van ingekomen stukken op 8 juni. Maar goed, wij proberen in ieder geval zo snel mogelijk dit soort informatie.

Mevrouw Dijkshoorn: Ter interruptie. Dat is de volgende brief, die voor 8 juni is de volgende brief. Er zijn namelijk meerdere brieven en deze kwam ik tegen bij een hele goede brief namens het DB van waterschap Scheldestroom waar ook deze brief bij stond. Dank u.

De voorzitter: Oké. Daar neem ik dan even nota van maar in ieder geval uw andere vraag heeft betrekking hoe wij het proces denken te regelen. Op dit moment is de Unie zelf nog druk bezig om na te denken hoe ze de vorm willen geven aan de organisatie van die klankbordbijeenkomsten. Het is een onderwerp geweest van de ledenvergadering van de Unie van afgelopen vrijdag. Ik heb er op dit moment niet meer informatie over, wat ik u kan toezeggen dat is zodra wij informatie over de klankbordbijeenkomsten van de Unie ontvangen, zullen wij de AB leden hier direct over informeren en dan kunnen de leden zelf bepalen of ze willen deelnemen aan de klankbordgroepen en hun inbreng op die manier willen voorbereiden. U vraagt ook of wij bereid zijn de VV te faciliteren met het opstellen van een enquête. Als het AB of fracties binnen het AB een enquête willen houden dan kan Delfland dat faciliteren door gewenste vragen door te sturen naar alle belanghebbenden, alle AB leden. Delfland kan ook helpen bij het ophalen van de meningen van de geënquêteerden en dan die meningen weer doorspelen naar de organisator van de enquête. Dus op die manier denken wij dat we, als er behoefte aan is, dat kunnen faciliteren. Dank u wel. Ik zie nog een handje van de heer Fekkes.

De heer Fekkes: Voorzitter, dank u wel voor het woord. Ik vind eigenlijk dat zowel de heer Van Kretschmar als mevrouw Dijkshoorn buiten de orde zijn. Wij hebben in de commissie hebben we dit onderwerp al twee keer aan de orde gehad. Er is al twee keer is er afgesproken en u memoreerde dat net zelf ook, naar het oude postkantoor de discussie zullen verwijzen. Er wordt steeds op terug gekomen en ja we hebben ook nog eens een cursus gehad over vergadertechniek. Nou, dit zijn dus twee voorbeelden hoe het niet moet. Ik meende daar toch even een opmerking over te maken.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Fekkes. Ik neem verantwoordelijkheid dat ik, als er leden zijn die een korte mededeling willen doen dan wil ik ze daar de ruimte voor geven en mevrouw Dijkshoorn had van tevoren aangegeven vragen te willen stellen. Dat heeft ze gedaan. We zullen er verder over praten met de fractievoorzitters in de postkamer sessie. Dank u wel.

6. Stukken ter kennisname

De voorzitter: Dan ga ik nu door naar agendapunt 6 dat zijn de stukken ter kennisname. De diverse audiotranscripten.

6.01 Audiotranscripten commissies Gezamenlijk P&C, BFO en WKK van 9 juni en commissie WVK van 10 juni 2020

De voorzitter: Ik neem aan dat u daar allemaal kennis van heeft genomen en als daar opmerkingen over zijn dan zullen die zeker ter sprake gebracht worden in de diverse commissies.

H. Hamerstukken

H. 01 Ontwerp jaarstukken 2019 inclusief de financiële jaarrekening 2019

De voorzitter: Dan wilde ik nu doorgaan naar de hamerstukken. Eerste hamerstuk dat is, dat gaat natuurlijk over de jaarstukken en de financiële jaarrekening van 2019. Voordat, ik zal u het voorgestelde besluit wat in dit geval redelijk lang is toch even voorlezen. Dat is denk ik ook goed voor degene die de vergadering online

volgen. Voorgestelde besluit leidt: de jaarstukken 2019 bestaan uit dit jaarverslag en de jaarrekening 2019 vast te stellen, het voordelige exploitatieresultaat ter grootte van 5.688.102 euro als volgt te bestemmen. 180.552 euro te onttrekken aan de bestemmingsreserve OAS. 5.868.654 toe te voegen aan de reserve niet vrij besteedbaar vermogen. Ten derde, ten aanzien van de investeringen en onder handen werk als volgt te besluiten. A het afvoeren van investeringsplannen voor een bedrag van 45.832.336 euro. Beschikbaar gesteld krediet voor een bedrag van 43.238.411 euro conform bijlagen 1 geactiveerde projecten 2019 van de jaarstukken 2019. B het overbrengen van onder handen werk naar gereedgekomen werk voor in totaal een bedrag van 41.772.173 euro. Conform bijlage 1 geactiveerde projecten 2019 van de jaarstukken 2019. C het overbrengen van de restant kredieten naar 2020 voor een totaal bedrag van 82.145.430 euro. Conform bijlage 2 restant kredieten van de jaarstukken 2019. Ten vierde, kennis te nemen van de controle verklaring en het accountantsverslag van Baker Tilly bij de jaarstukken 2019. Ten vijfde, kennis te nemen van de controle verklaring van Deloitte bij de belastingverantwoording door de regionale belastinggroep en het overzicht belastingverantwoording 2019. Ten zesde, kennis te nemen van het advies van de rekeningcommissie. Ten zevende, kennis te nemen van de reactie van DNA op het advies van de rekeningcommissie en de bevindingen van de externe accountant. Acht, kennis te nemen van de voortgangsrapportage BGO en NIZ. Ten negende, kennis te nemen van de rapportage gedelegeerde bevoegdheid. Dat is het voorliggende besluit. Ik geef nu de fracties de gelegenheid om een stemverklaring af te leggen en ik wilde, ik zie een handje van de heer Hombergen. De heer Hombergen, is het een interruptie?

De heer Hombergen: Nee, nee, dat is mijn stemverklaring.

De voorzitter: Oké, dan geef ik u nu het woord voor uw stemverklaring.

De heer Hombergen: Dank u wel, de heer de voorzitter. Fijn dat ik even de stemverklaring kan geven. Het is een belangrijke rol van de politiek om betekenis te geven aan besluiten die we doen en daar een stukje uitleg aan te geven en te duiden wat we hebben gedaan. De jaarrekening is een heel belangrijk stuk en we zijn blij dat Delfland vorig jaar goed is doorgekomen. We stemmen dan ook in met deze jaarrekening maar met een belangrijke opmerking toch erbij. We moeten niet ons blind staren op de financiële overschotten die we nu hebben. Zeker als dat ontstaat door investeringen die niet gedaan zijn. Langzamerhand als we dat jaar op jaar doen kan er ook een flinke investeringsachterstand ontstaan en dat blijkt niet uit de stukken maar dat is wel in het gebied te zien. Dus wat dat betreft willen we daar aandacht aan geven aan een mogelijke investeringsachterstand en het meerjarig perspectief dat we nu ook in het vooruitzicht hebben gesteld daar hechten wij zeer grote waarde aan, rekeningcommissie heeft dat gegeven, ik denk dat dat ook van belang is om niet in dezelfde situatie te komen voor Delfland als ongeveer 20 jaar geleden. Ik dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Dank u wel, voor uw stemverklaring. Ik heb begrepen dat, ondanks dat het een hamerstuk met stemverklaringen is, dat onze portefeuillehouder de heer Ouwendijk toch nog graag iets zou willen zeggen. Dus met uw welnemen onderbreek ik even de stemverklaringen en geef ik eerst nog het woord aan onze portefeuillehouder de heer Ouwendijk. De heer Ouwendijk, u heeft het woord.

De heer Ouwendijk: Dank u wel, de heer de voorzitter. Het is niet zo zeer dat ik nog in algemene zin iets over het stuk wil zeggen want het is uitgebreid besproken. Maar wij werden er door mevrouw Jenniskens op gewezen dat er in de toelichting een kennelijke schrijffout zat en daar wilde ik toch de VV aan de voorkant nog even op attenderen. Niks aan het besluit, het besluit is juist geformuleerd maar in de tabel onder 14 in de toelichting is abusievelijk opgenomen dat de algemene reserve vrij inzetbaar is maar daar had natuurlijk moeten staan, hetzelfde als wat in het besluit staat onder 2, dat dat wordt toegevoegd aan de reserve, niet vrij

besteedbaar. Voor de volledigheid wilde ik dat nog even aan de vergadering meedelen alvorens ze het besluit gaan nemen.

De voorzitter: Dank u wel. Het is altijd goed om de puntjes even op de i te zetten, zeker als het over deze financiële zaken gaat. Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan de heer Van Valkenburg.

De heer Van Valkenburg: Dank u wel, voorzitter. De VVD fractie stemt in met deze solide jaarrekening. Complimenten aan de hoogheemraad en de staff om de verbetering qua leesbaarheid door te voeren. De volgende stap is om de jaarrekening te laten voldoen aan de motie klare taal. Dus daar kijken wij graag naar uit voor volgend jaar. We zijn ons ook bewust dat de jaarrekening 2020 er heel anders uit zal gaan zien dan deze jaarrekening en we kijken dan ook uit naar de kaderbrief en de burap om inzicht te krijgen in de financiële gevolgen voor Delfland vanwege de Corona op korte termijn en op lange termijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Van Valkenburg. Ik geef nu het woord aan mevrouw Jenniskens, Water Natuurlijk.

Mevrouw Jenniskens: Dank u wel, voorzitter. Ook Water Natuurlijk stemt in met de jaarstukken en de voorgenomen besluiten. Wij willen graag complimenten geven aan iedereen die bij heeft gedragen aan de resultaten van Delfland in 200, 2019. Want er is veel werk verzet. Maar dat wil niet zeggen dat er niet nog heel veel werk nog voor ons ligt, met name vanwege de klimaatverandering is en blijft er veel werk aan de winkel om te zorgen voor voldoende en kwalitatief goed water, voor veilig water, voor een waterzuivering geschoeid op een circulaire leest, voor biodiversiteit, et cetera. Water Natuurlijk heeft er het volste vertrouwen in dat Delfland al die uitdagingen met voortvarendheid zal blijven aanpakken, zelfs onder het Corona. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Jenniskens. Dan geef ik nu het woord aan de heer Simon, of mevrouw Jonker, mevrouw Jonker. U heeft het woord.

Mevrouw Jonker: Dank u wel, voorzitter. Ook de Partij voor de Dieren stemt in met de jaarrekening en de voorgenomen besluiten. Er ligt een mooi inzichtelijk jaarverslag met een positief exploitatieresultaat. Dus hiervoor de complimenten aan de organisatie. Hierdoor is er dus wel mogelijke ruimte om in te spelen op toekomstige ontwikkelingen zoals de gevolgen van de klimaatverandering, met name de droogte. Bij de strategie wateroverlast zou het niet alleen een uitdaging zijn om goed te zorgen voor droge voeten maar vooral ook om te zorgen voor het vasthouden van voldoende zoet water. Ik had nog wat opmerkingen gemaakt over dat het waterschap naar aanleiding van de Corona crisis alle zeilen zou moeten bijzetten om de achterstanden van uitgestelde betalingen van burgers en bedrijven alsnog binnen te krijgen. Dat ligt natuurlijk voornamelijk bij de RBG groep. Er zal ook aandacht moeten zijn inderdaad voor toezicht en handhaving. Er is al wel iets over gezegd. Ik ben blij dat de heer Belt daar eventueel schriftelijk op terugkomt omdat we zien dat veel burgers in Nederland vakantie zullen vieren en de waternatuur daar enorm veel schade onder schade zal ondervinden. Ook de vervuiling van de wateren met mondkapjes, plastic handschoenen en microplastics dat zijn allemaal nieuwe elementen waar het waterschap mee zal moeten dealen. De klimaatcrisis gaat inderdaad gewoon door. Door de huidige droogte zal er extra druk op de hoeveelheid beschikbaar zoetwater komen. Mensen sproeien hun tuinen, vullen hun zwembaden en de vraag naar irrigatiesystemen voor de landbouw kan al maanden niet worden voldaan. Dus dat is ook wel een zorg. De natuur heeft het nakijken. Drinkwaterbedrijven, waterschappen en provincies hebben inmiddels de noodklok geluid en roepen op om het Nederlandse watersysteem grondig te hervormen. Dat vind ik wel een belangrijk element. We zouden van kampioen waterafvoeren naar kampioen water vasthouden moeten worden. De context waarin de waterschappen maar ook andere organisaties en bedrijven opereren is veranderd. Voor het eerst heeft de

Nederlandse bank de risico's onderzocht van het verlies van biodiversiteit, bodemerrosie en stikstofvervuiling voor de financiële sector en concludeerde dat de klimaatverandering veel bedrijven in de problemen kan brengen. De metafoor die de Nederlandse bank hiervoor gebruikt is veelzeggend. Corona is een meteoriet, de klimaatverandering een botsing tussen planeten. Dit wilde ik jullie toch even niet onthouden want dat vond ik een mooie beeldspraak zeg maar. Waterschappen zullen steeds meer gaan over het beheersen van de gevolgen van klimaatverandering. Het water heeft een ordenende functie gekregen waardoor het waterschap steeds dieper in het ruimtelijke domein van andere overheden zal treden. Dat biedt ook kansen voor Delfland om haar wettelijke taakopvatting breed te zien en door te pakken bij projecten als Klimaatadoptatie en -mitigatie, stedelijk waterbeheer en de samenwerking op te zoeken zoals nu ook in het netwerk afvalketen Delfland gebeurt. Ook de watervisie zoals Delfland onlangs heeft uitgebracht is hiervan een mooi voorbeeld en biedt veel aanknopingspunten voor samenwerking met andere organisaties en participatie van burgers. Daarnaast blijft waterbewustzijn creëren bij burgers en bedrijven cruciaal en vaak de basis ook voor verdere noodzakelijke veranderingen. Voor Delfland is het van belang om het komend jaar financiële ruimte te houden voor deze dynamiek en voortschrijdend inzicht. Kortom, wij kijken ook uit in september en verwachten al deze elementen terug te zien in de kadernota, de burap en de conceptbegroting 2020 zoals die in september zal worden voorgelegd. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Jonker. Het zijn bijna algemene beschouwingen.

Mevrouw Jonker: Ik had begrepen dat dat ook een beetje mocht.

De voorzitter: Eigenlijk niet. Maar u heeft de voorzitter die zeg maar die het dan door de vingers ziet maar de bedoeling is wel dat algemene beschouwingen echt gereserveerd blijven bij de begroting. Ik wilde zelf nog een opmerking maken want u refereerde aan het antwoord wat de heer Belt gaf. De ambtelijke organisatie zit niet stil en de vraag over boetes heb ik inmiddels al een antwoord op gekregen. Onze handhavers hebben tot nu toe al meer boetes uitgeschreven dan in het hele jaar 2019. Dus dat geeft aan er zijn tientallen boetes uitgedeeld en we zitten er dus bovenop. Dus dat wil eigenlijk naar aanleiding van uw opmerking toch maar even meegeven ook richting de heer Hofman. Dan ga ik nu door naar de heer Middendorp neem ik aan voor de stemverklaring. De heer Middendorp, u heeft het woord.

De heer Middendorp: Voorzitter, dat wordt gedaan door mijn college Cor Heijboer.

De voorzitter: De heer Heijboer, u heeft het woord.

De heer Heijboer: Voorzitter, dank u wel. Voor ons liggen de jaarstukken 2019. Dat zijn belangrijke stukken die aangeven hoe Delfland heeft gedaan in 2019. De jaarstukken zijn uitvoerig besproken in de P&C commissie en die geven blijk van een solide bedrijfsvoering door Delfland. Kosten en opbrengsten zijn met elkaar in balans. Zowel de rekeningcommissie als accountant zien ruimte voor verbeteringen en de organisatie heeft aangegeven daarmee aan de slag te gaan. Delfland geeft aan dat ze daarmee een lerende organisatie is en ten opzichte van voorgaande jaren zien we dan Delfland elk jaar weer iets beter presteert. De AWP dankt alle medewerkers van de organisatie die hieraan op enige wijze hun steentje hebben bijgedragen. De AWP stemt in met de jaarstukken 2019 maar voorziet die instemming wel van een kritische kanttekening. Voorzitter, we zien een voordelig exploitatieresultaat van ruim 5,5 miljoen dat wordt toegevoegd aan de reserve niet vrij besteedbaar vermogen. De onderliggende cijfers geven aan dat het merendeel van dat bedrag is opgebracht door de huishoudens omdat er meer huishoudens waren dan verwacht en de WOZ waarde van de woningen harder is gestegen dan verwacht. Niet voor het eerst constateren we wederom dat huishoudens te veel hebben betaald. In de commissie BFO heb ik gevraagd om dit bedrag niet op de grote hoop te gooien maar op

enige wijze weer terug te geven aan de inwoners. Voorzitter, in de supermarkt als ik daar contant betaald heb en ik heb recht op wisselgeld omdat ik te veel heb betaald dan wil ik dat geld ook van de caissière terugkrijgen. Ik zou toch raar opkijken als de caissière zei: de heer Heijboer, u hebt wel iets te veel betaald maar u krijgt geen wisselgeld want daar worden alle boodschappen weer goedkoper van. Voorzitter, het gaat om het rechtvaardigheidsprincipe. Wie te veel betaald heeft, moet zijn wisselgeld ook weer terugkrijgen. In de commissie BFO heeft het RIP bij de diverse partijen gepeild of er steun verleend zou worden aan de motie van deze strekking. Met uitzondering van een aantal partijen, met name PvdA en de 50PLUS, gaven de andere partijen aan een eventuele motie niet te zullen steunen. Men wilde geen potjes, men wilde geen rompslomp en nee dat wil de AWP ook helemaal niet. Maar dat hebben we ook niet gevraagd. Wat wij willen is denken in oplossingen. Om datgene te doen wat eerlijk en rechtvaardig is, namelijk de huishoudens hun wisselgeld terug te geven, op welke manier dan ook. Die opdracht geven wij als AWP met deze stemverklaring mee aan de VV en wij willen ook van tevoren al aangeven dat we dit standpunt ook bij komende zaken als de kostendeling, toedelingsverordening weer aan de orde willen stellen. Ik dank u.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Heijboer. Dan kom ik tenslotte bij de heer Fekkes 50PLUS. De heer Fekkes, u heeft het woord.

De heer Fekkes: Dank u wel, voorzitter. 50PLUS heeft grote waardering voor de opstellers. Het zijn leesbare jaarstukken die een goed inzicht geven in de activiteiten van Delfland en ik adviseer mijn achterban en ook de mensen die ik tegenkom om kennis te nemen van de inhoud van deze jaarstukken zodat men ook duidelijk voor ogen krijgt wat er met de belastingopbrengsten die ze zelf genereren gebeurt. Ik denk de rekeningcommissie voor hun activiteiten. Ik onderschrijf de opmerkingen van de heer Verhage die nog een paar punten daaruit heeft de accenten daarop heeft gelegd. 50PLUS gaat akkoord met het voorstel en wij zijn blij dat er een overschot is en de heer Heijboer heeft net al aangegeven hoe wij het liever hadden zien besteed maar hebben nu eenmaal ook een bestuursakkoord gesloten. Binnenkort ook richting de heer Heijboer hebben we weer een begroting. We zullen het weer zien. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan wil ik, dank u wel voor alle input, dan wil ik de bekende procedure weer volgen met nummertje trekken om aan te geven waar de stemming begint. Het is, ik weet niet of dat zichtbaar is, maar het is nummer 2 en op mijn lijst is dat mevrouw Dijkshoorn. Mevrouw Dijkshoorn, kunt u uw stem uitbrengen?

Mevrouw Dijkshoorn: Voor.

De voorzitter: Dan ga ik door, ik neem aan dat mevrouw Van der Burg die heeft zich nog niet bij ons gevoegd, dan ga ik door naar de heer Van Winden.

De heer Van Winden: Ik ben voor.

De voorzitter: De heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: Voor.

De voorzitter: De heer Van Heijningen.

De heer Van Heijningen: Voor.

De voorzitter: De heer Egas.

De heer Egas: Ik ben voor.

De voorzitter: De heer Verhage.

De heer Verhage: Voor.

De voorzitter: De heer Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Dank u, voorzitter. Voor.

De voorzitter: De heer De Klerk.

De heer de Klerk: Dank u wel, voorzitter. Voor.

De voorzitter: De heer Oostvogels.

De heer Oostvogels: Voorzitter, dank u wel. Voor.

De voorzitter: Mevrouw Örgü.

Mevrouw Örgü: Dank u wel, voorzitter. Voor.

De voorzitter: De heer Van Valkenburg.

De heer Van Valkenburg: Dank u wel, voorzitter. Voor.

De voorzitter: De heer Hombergen.

De heer Hombergen: Dank u wel, voorzitter. Ik ben voor.

De voorzitter: Mevrouw Van Hijckama Vlieg.

Mevrouw Van Hijckama Vlieg: Ik ben voor.

De voorzitter: Mevrouw Zandstra.

Mevrouw Zandstra: Voor.

De voorzitter: De heer Simon.

De heer Simon: Voor.

De voorzitter: mevrouw Jonker.

Mevrouw Jonker: Voor.

De voorzitter: Mevrouw Onderdelinden.

Mevrouw Onderdelinden: Voor.

De voorzitter: De heer Belt.

De heer Belt: Dank u, voorzitter. Voor.

De voorzitter: Mevrouw Jenniskens.

Mevrouw Jenniskens: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor.

De voorzitter: De heer Vissers.

De heer Vissers: Voor.

De voorzitter: De heer Middendorp.

De heer Middendorp: Voor.

De voorzitter: Mevrouw Jans.

Mevrouw Jans: Voor.

De voorzitter: De heer Heijboer.

De heer Heijboer: Voor.

De voorzitter: De heer Fekkes.

De heer Fekkes: Dank u wel, voorzitter. Ik ben voor.

De voorzitter: De heer Hofman.

De heer Hofman: Voor.

De voorzitter: Mevrouw Koop.

Mevrouw Koop: Voor.

De voorzitter: Tenslotte de heer Jansen.

De heer Jansen: Dank u wel, voorzitter. Voor.

De voorzitter: Niet tenslotte want ik ga terug naar het begin, de heer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Voor, dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is het voorstel, het besluit unaniem genomen. Dank u wel.

H. 04 GR RBG - Kaderbrief 2021 en Ontwerpbegroting 2021

De voorzitter: Dan gaan wij door, even kijken, ik stel voor dat ik eerst de stukken afhandel waar stemverklaringen voor worden afgegeven dus ik sla even nog de accountant en de Aquon begroting over omdat we die in een badge zullen doen. Dan wil ik met uw welnemen naar agendapunt RBG begroting. Daar heb ik genoteerd dat de PvdA, de heer Hombergen, een stemverklaring wil afleggen. De heer Hombergen, u heeft het woord.

De heer Hombergen: Dat gaat beter. Dank u wel, de heer de voorzitter. Belangrijk punt, de belastingheffing van de regionale belastinggroep. Volgend jaar wordt een belangrijk jaar want dat wordt het eerste jaar dat de regionale belastinggroep echt actief moet omgaan met mensen met problematische schulden. Wij hopen ook dat de RBG dat heel erg goed zal doen en heel voortvarend zal oppakken. Daar zijn ze dit jaar al mee begonnen maar volgend jaar wordt wat dat betreft het jaar dat het helemaal goed moet gaan. Ook hoop ik dat net zoals dit jaar al de nodige Corona souplesse wordt opgebracht. Ik denk dat dat ook hoort bij onze rol als overheid in het gebied dat wij weliswaar belasting heffen maar dat wij dat ook doen met een mededogen voor de mensen die het op dat moment niet kunnen betalen. Ik dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik nu het voorgestelde besluit voorlezen en dat luidt als volgt: de VV wordt gevraagd om ten eerste kennis te nemen van de kadernota 2021 van de regionale belastinggroep, kennis te nemen van de ontwerpbegroting 2021 van de regionale belastinggroep, ten derde over de ontwerpbegroting geen zienswijze naar voren te brengen en de brief hierover aan het DB van de regionale belastinggroep bijlage 4 vast te stellen. Even kijken. Dan ten slotte, dan breng ik dit voorstel nu ook in stemming. Ik ben nou net geadviseerd dat we de stemming ietsje langzamer moeten doen zodat NotuBiz het goed kan volgen en dat iedereen in beeld is. Dus houdt daar rekening mee en misschien kunt u gewoon zeggen, niet alleen voor of tegen maar ik stem voor. Dan is dat weer een paar seconden extra zodat de camera het kan volgen. Ik ga weer even in de grabbelton en ik trek nu het nummer 7. Even tellen op mijn lijst, dat is, dan begin ik dit keer bij de heer Verhage. De heer Verhage, uw stem.

De heer Verhage: Dank u wel, voorzitter. We zullen maar de tijd nemen. Ik stem voor en ik dank u voor het woord.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Dank u wel, de heer de voorzitter. Ik ben voor.

De voorzitter: De heer De Klerk.

De heer De Klerk: Dank u wel, de heer de voorzitter. Ook ik ben voor.

De voorzitter: De heer Oostvogels.

De heer Oostvogels: Voorzitter, dank u wel. Ik stem voor.

De voorzitter: Mevrouw Örgü.

Mevrouw Örgü: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor.

De voorzitter: De heer Van Valkenburg.

De heer Van Valkenburg: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor.

De voorzitter: Dan ga ik nu naar de heer Hombergen.

De heer Hombergen: Dank u, voorzitter. Ik stem voor.

De voorzitter: Mevrouw Van Hijckama Vlieg.

Mevrouw Van Hijckama Vlieg: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor.

De voorzitter: Dan ga ik nu naar mevrouw Zandstra.

Mevrouw Zandstra: Voorzitter, ook ik stem voor.

De voorzitter: Dan komen we nu bij de Partij voor de Dieren, de heer Simon.

De heer Simon: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor.

De voorzitter: Mevrouw Jonker, uw stem.

Mevrouw Jonker: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor.

De voorzitter: Mevrouw Onderdelinden.

Mevrouw Onderdelinden: Dank u, voorzitter. Ook ik ben voor.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik nu naar de heer Belt.

De heer Belt: Ik ben voor.

De voorzitter: Mevrouw Jenniskens, aan uw het woord.

Mevrouw Jenniskens: Ik stem voor.

De voorzitter: Dan ga ik nu naar de heer Vissers.

De heer Vissers: Dank u wel, voorzitter. Nu we toch tijd aan het rekken zijn, misschien kunnen we meer mensen hun microfoon uitzetten tijdens de stemmingen want dat zou ook nog wel eens kunnen verklaren waarom niet in beeld is, wie de snelheid brengt. Mijn stem is voor.

De voorzitter: Dank u wel. Nemen nota daarvan. Dan ga ik door naar de heer Middendorp.

De heer Middendorp: Voor, beste voorzitter. Voor.

De voorzitter: Mevrouw Jans.

Mevrouw Jans: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor.

De voorzitter: De heer Heijboer.

De heer Heijboer: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor.

De voorzitter: Dan ga ik nu naar de heer Fekkes.

De heer Fekkes: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor.

De voorzitter: De heer Hofman.

De heer Hofman: Ik stem voor.

De voorzitter: Mevrouw Koop.

Mevrouw Koop: De heer de voorzitter, dank u wel. Ik ben voor.

De voorzitter: De heer Jansen.

De heer Jansen: Dank u wel, voorzitter. Ik ben voor.

De voorzitter: Dan ga ik nu naar Natuur, de heer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Dank u wel, voorzitter. Ik ben voor.

De voorzitter: Mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn: Dank u wel, voorzitter. Ik ben voor.

De voorzitter: De heer Van Winden.

De heer Van Winden: Voorzitter, dank u wel. Ik ben voor.

De voorzitter: De heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: Dank u wel, voorzitter. Ik ben voor.

De voorzitter: De heer Van Heijningen.

De heer Van Heijningen: Ik ben voor.

De voorzitter: De heer Egas.

De heer Egas: Dank u wel, voorzitter. Ik ben ook voor.

De voorzitter: Dan is ook dit besluit unaniem genomen. Dank u wel. Ik wil aan u vragen, we zijn nu 1 uur en 20 minuten met de vergadering bezig, wellicht is er behoefte even aan een korte pauze zodat mensen een kop koffie kunnen halen of anderszins. Als u daarmee akkoord bent dan schors ik de vergadering voor tien minuten. Dan zijn wij om half 11 terug om de resterende hamerstukken al dan niet met stemverklaringen af te werken en de motie vrij aan de orde van de agenda. Ik schors de vergadering voor tien minuten.

H. 05 Besluitvorming ontwerp KRW-programma Delfland 2022-2027

De voorzitter: Het is half 11, goed te zien dat iedereen weer terug is. Ik heropen de vergadering. We zijn inmiddels gekomen bij agendapunt H05 besluitvorming ontwerp KRW-programma Delfland 2022-2027. Het voorgestelde besluit luidt als volgt: in te stemmen met het ontwerp KRW-programma Delfland 2022-2027. Ik heb genoteerd dat vier partijen een stemverklaring willen afleggen. In de eerste plaats geef ik het woord aan de heer Vissers van Water Natuurlijk. De heer Vissers, u heeft het woord.

De heer Vissers: Dank u wel, voorzitter. Allerlei onderzoeken rondom onze eigen waterkwaliteitsrapportage tonen aan dat er nog heel veel moet gebeuren om de waterkwaliteit binnen Delfland te verbeteren. Water Natuurlijk wil maximaal inzetten, ook binnen de 83% overig water, met effectieve en gebied specifieke maatregelen. We willen onderstrepen dat we deze inspanningen niet leveren om slechts aan EU regels te voldoen maar omdat schoon, gezond en levend water van groot belang is voor onze inwoners, bedrijven, bezoekers, natuur. We stemmen van harte in met deze aanpak.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Vissers. Dan geef ik nu het woord aan, is het de heer Hombergen of een fractiegenoot? PvdA. Mevrouw Zandstra.

Mevrouw Zandstra: Voorzitter, ja. Voorzitter, ook de PvdA kan instemmen met het voorstel. Het is belangrijk om te werken aan schoon water. We moeten doen wat we kunnen maar dat neemt niet weg dat er nog steeds zorgen zijn of het wel schoon genoeg wordt. Hopelijk vinden we in de toekomst nieuwe mogelijkheden en technieken om dan ook nog meer te bereiken maar laten we op zijn minst nu vol inzetten en doen wat we kunnen zoals het in het voorstel staat.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Zandstra. Dan geef ik nu het woord aan de heer Middendorp, neem ik aan. AWP.

De heer Middendorp: Voorzitter.

De voorzitter: U heeft het woord.

De heer Middendorp: Vandaag besluiten we dat het voorstel voor het KRW maatregelpakket voor 2022-2027 de inspraak in gaat. Tot verdriet van de Algemene Waterschap Partij maar keurig volgens de handleiding van Europa worden de ecologische doelen met bijna de helft (!) verlaagd. Op een schaal van 1 tot 10 wordt het oude doel van een ecologische score van 6 dus verlaagd naar een 3,5 of een 4. Straks voldoet de ecologische waterkwaliteit weliswaar aan de KRW doelen maar zonder dat de waternatuur daar echt veel beter van wordt. Voorzitter, bij de bespreknotitie die zat bijgevoegd de waterkwaliteitsanalyse 2019, voor de AWP is die analyse duidelijk: er zijn twee enorme knelpunten in de verbetering van de waternatuur in Delfland. Het eerste knelpunt is de toxiciteit. Zoals u allen wellicht weet heeft het planbureau voor de leefomgeving een kaart gepubliceerd met de toxische druk per waterschap. Voor de duidelijkheid, de toxische druk in Delfland zit in de hoogste categorie van het PBL. Met zo'n hoge toxische druk is het natuurlijk niet vreemd dat de watervlooien en andere macrofauna het slecht doen. Het tweede knelpunt is het enorme tekort aan waterplanten in ons watersysteem. Waterplanten zijn een voorwaarde voor wat Delfland noemt levend water. Waterplanten zuiveren het water en kikkers en vissen wonen tussen de waterplanten. Delfland kijkt op bijna 300 meetpunten naar de hoeveelheid waterplanten en als sinds jaar en dag is de score voor waterplanten slechts voldoende en neemt het aantal meetpunten met goed niet toe. Voor ons is het duidelijk, om de waternatuur in Delfland echt vooruit te helpen, moeten deze twee knelpunten, 1 waterplanten en 2 toxische

druk, met prioriteit worden aangepakt. Alle andere maatregelen zijn minder effectief zolang het huis van de vis, dat zijn de waterplanten, en het voedsel van de vis, de watervlooien, niet op orde zijn. Voorzitter, ik ga afronden. Na de vergadering heb ik nog contact gehad met portefeuillehouder Belt en heeft mij twee dingen verzekerd. Een bij het opstellen van de concrete maatregelen voor de KRW wordt de VV ook betrokken en twee het definitieve pakket aan concrete maatregelen hulp wordt in november 2021 ter goedkeuring voorgelegd aan de VV inclusief de kredietaanvraag. Wij roepen het college daarom op om in dat maatregel pakket waarvoor een bedrag is genoemd van 25 miljoen euro, specifiek wordt ingezet om deze twee knelpunten, waterplanten en toxische druk, voortvarend aan te pakken. Ik dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Middendorp. Dan geef ik tenslotte het woord aan de heer Hofman, CU/SGP. De heer Hofman, u heeft het woord.

De heer Hofman: Dank u wel, voorzitter. Wij stemmen in met het voorstel om het pakket van voorgenomen maatregelen ter inzage te leggen voor de inspraak. We zijn zeer benieuwd de reacties het gebied daar toe komen. Zeker aspecten die de AWP aanvoeren baren ons ook zorg. Wij vinden wel van belang dat we blijven participeren in de kennis impuls groep waterkwaliteit om de effectiviteit van de maatregelen telkens vast te stellen en tijdig de bakens te verzetten om de doelen te halen. Dat we alert blijven op de voortgang van het proces en daar alle inspanning voor getroosten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Hofman. Dan breng ik het voorstel nu in stemming. Gebruikelijke procedure. Dit keer nummer 13 en dan kom ik bij, dan starten we bij de heer Hombergen. De heer Hombergen, uw stem graag.

De heer Hombergen: Dank u wel, de heer de voorzitter. Ik ben voor dit voorstel.

De voorzitter: Mevrouw Van Hijckama Vlieg.

Mevrouw Van Hijckama Vlieg: Dank u wel, voorzitter. Ik ben voor.

De voorzitter: Mevrouw Zandstra.

Mevrouw Zandstra: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor.

De voorzitter: De heer Simon.

De heer Simon: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor.

De voorzitter: Mevrouw Jonker.

Mevrouw Jonker: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor.

De voorzitter: Mevrouw Onderdelinden.

Mevrouw Onderdelinden: Voorzitter, ook ik stem voor dit voorstel.

De voorzitter: De heer Belt.

De heer Belt: Dank u, voorzitter. Ik ben voor.

De voorzitter: Mevrouw Jenniskens.

Mevrouw Jenniskens: Ik stem voor, de heer de voorzitter.

De voorzitter: De heer Vissers.

De heer Vissers: Dank u wel, de heer de voorzitter. Ik stem voor.

De voorzitter: Kom ik nu bij de heer Middendorp.

De heer Middendorp: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor.

De voorzitter: Mevrouw Jans.

Mevrouw Jans: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor.

De voorzitter: De heer Heijboer.

De heer Heijboer: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor.

De voorzitter: De heer Fekkes.

De heer Fekkes: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor.

De voorzitter: De heer Hofman. De heer Hofman. Even kijken waar, bent u nog online? Even zien. Ik zie de heer Hofman niet meer. Dan stel ik voor dat ik even doorga, misschien kom ik dan als de heer Hofman zich later weer bij ons voegt, zal ik hem alsnog de gelegenheid geven. Dan ga ik naar mevrouw Koop.

Mevrouw Koop: Voorzitter, dank u wel. Ik ben voor.

De voorzitter: De heer Jansen.

De heer Jansen: Dank u wel, voorzitter. Ik ben voor.

De voorzitter: De heer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Dank u wel, voorzitter. Ik ben ook voor dit voorstel.

De voorzitter: Mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn: Dank u wel, voorzitter. Ik ben voor.

De voorzitter: Even kijken. Ik zie inmiddels dat de heer Hofman zich ook weer bij ons gevoegd heeft. De heer Hofman, alsnog kunt u uw stem uitbrengen.

De heer Hofman: Fijn, voorzitter. Ik viel even weg. Ik ben voor.

De voorzitter: Ik kijk even, is mevrouw Van der Burg inmiddels al bij ons? Zie ik niet. Dus dan ga ik door naar de heer Van Winden.

De heer Van Winden: Dank u wel, voorzitter. Ik ben voor.

De voorzitter: De heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: Dank u wel, voorzitter. Ik ben voor.

De voorzitter: De heer Egas.

De heer Egas: Dank u wel, voorzitter. Ook ik ben voor.

De voorzitter: De heer Verhage.

De heer Verhage: Ik stem voor.

De voorzitter: Kom ik nu bij de VVD, de heer Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Dank u wel, voorzitter. Ik ben voor.

De voorzitter: De heer De Klerk.

De heer De Klerk: Dank u wel, voorzitter. Voor.

De voorzitter: De heer Oostvogels.

De heer Oostvogels: Voorzitter, dank u wel. Voor.

De voorzitter: Mevrouw Örgü.

Mevrouw Örgü: Dank u wel, voorzitter. Voor.

De voorzitter: Dan tenslotte de heer Van Valkenburg.

De heer Van Valkenburg: Dank u wel, voorzitter. Ik ben voor.

De voorzitter: Dank u wel. Dan constateer ik dat ook dit...

De heer Van Heijningen: Interruptie, u hebt mij overgeslagen.

De voorzitter: Dat spijt mij. Dan geef ik u alsnog de gelegenheid. De heer Van Heijningen.

De heer Van Heijningen: Ik ben voor.

De voorzitter: Dank u wel. Ik heb even, dan constateer ik opnieuw dat dit voorstel, dit besluit met algemene stemmen is aanvaard.

H. 06 Kredietaanvraag 5 vispassages

De voorzitter: Dan ga ik door naar agendapunt, even bladeren, 6 dat betreft de kredietaanvraag 5 vispassages. Het voorgestelde besluit luidt als volgt: ten eerste het investeringsplan voor de realisatie van 5 vispassages

702.079 ter grootte van 1.250.000 euro vast te stellen. Ten tweede het uitvoeringskrediet ter grootte van 1.136.000 euro beschikbaar te stellen voor de realisatie van 5 vispassages. Bij dit voorstel heeft de PvdA aangegeven dat ze een stemverklaring wil afleggen. De heer Hombergen, ik geef u het woord.

Mevrouw Zandstra: Voorzitter, u mag mij het woord geven.

De voorzitter: Mevrouw Zandstra.

Mevrouw Zandstra: De PvdA stemt heel graag in met dit voorstel. Het is goed dat vissen beter kunnen migreren door ons gebied maar we zijn ook heel blij dat de hoogheemraad gaat kijken hoe we de digitale vindbaarheid van deze gemalen kunnen verbeteren voor de mens. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Zandstra, voor deze stemverklaring. U kent de procedure, het wordt een beetje eentonig. Dat is digitaal vergaderen. 19. Dan kom ik bij mevrouw Jenniskens. Mevrouw Jenniskens, uw stem alstublieft.

Mevrouw Jenniskens: Dank u wel, de heer de voorzitter. Ik stem voor.

De voorzitter: Dan ga ik door naar de heer Visser.

De heer Visser: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor.

De voorzitter: De heer Middendorp.

De heer Middendorp: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor.

De voorzitter: Mevrouw Jans.

Mevrouw Jans: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor.

De voorzitter: De heer Heijboer.

De heer Heijboer: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor.

De voorzitter: De heer Fekkes.

De heer Fekkes: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor.

De voorzitter: De heer Hofman.

De heer Hofman: Voorzitter, ik stem voor.

De voorzitter: Kom ik bij mevrouw Koop.

Mevrouw Koop: Voorzitter, dank u wel. Ik stem voor.

De voorzitter: De heer Jansen.

De heer Jansen: Dank u wel, voorzitter. Ik stem ook voor.

De voorzitter: Dan ga ik naar boven toe, dan kom ik bij de heer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Voorzitter, ik stem natuurlijk ook voor dit mooie voorstel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor.

De voorzitter: Dan ga ik naar de heer Van Winden.

De heer Van Winden: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor.

De voorzitter: Dan kom ik bij Bedrijven, de heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor.

De voorzitter: De heer Van Heijningen.

De heer Van Heijningen: Ik stem voor.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Egas.

De heer Egas: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor.

De voorzitter: De heer Verhage.

De heer Verhage: Ik stem voor.

De voorzitter: Dan kom ik nu bij de heer Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor.

De voorzitter: De heer De Klerk.

De heer De Klerk: Dank u wel, voorzitter. Voor.

De voorzitter: Kom ik bij de heer Oostvogels.

De heer Oostvogels: Dank u wel, voorzitter. Voor.

De voorzitter: Dan kom ik nu bij mevrouw Örgü.

Mevrouw Örgü: Dank u wel, voorzitter. Voor.

De voorzitter: De heer Van Valkenburg.

De heer Van Valkenburg: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor.

De voorzitter: De heer Hombergen.

De heer Hombergen: Dank u wel, de heer de voorzitter. Ook ik stem voor.

De voorzitter: Kom ik bij mevrouw Van Hijckama Vlieg.

Mevrouw Van Hijckama Vlieg: Dank u wel, voorzitter. Ik stem ook voor.

De voorzitter: Mevrouw Zandstra.

Mevrouw Zandstra: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor.

De voorzitter: De heer Simon.

De heer Simon: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor.

De voorzitter: Mevrouw Jonker.

Mevrouw Jonker: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor.

De voorzitter: Dan kom ik nu bij mevrouw Onderdelinden.

Mevrouw Onderdelinden: Voorzitter, dank u wel. Ook ik stem voor.

De voorzitter: En dan de hekkensluiser dit keer, de heer Belt.

De heer Belt: Dank u, voorzitter. Gezien vele positieve reacties stem ik ook voor.

De voorzitter: Prima, dan concludeer ik opnieuw dat dit een besluit is dat algehele instemming kon krijgen van de VV. Unaniem aangenomen, dank u wel.

H. 07 Collectieve zuivering gewasbeschermingsmiddelen AWZI Nieuwe-Waterweg

De voorzitter: Dan gaan wij door naar het laatste besluit waar behoefte was aan stemverklaringen en dat is de collectieve zuiveringen. Dat is volgens mij agendapunt, ik denk dat het 7 is, ja zeker. Het voorgestelde besluit zal ik eerst maar oplezen. Dat is weer een behoorlijke lap tekst. Het luidt als volgt: onder het voorbehoud van de oprichting van de corporatie waarmee een zuiveringsovereenkomst wordt aangegaan, onder het voorbehoud dat de overeenkomst tussen Delfland en die corporatie tot stand komt en in werking treedt en onder het voorbehoud dat de provincie Zuid Holland en de gemeente Westland elk voor een maximaal bedrag van 1.900.000 euro garant staan jegens Delfland voor de nakoming van de financiële verplichtingen van de corporatie c.q. haar leden jegens Delfland uit hoofde van genoemde overeenkomst. Besluit in te stemmen met het collectief verwijderen van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen op de zuivering Nieuwe Waterweg onder voorwaarde dat de volledige kosten gedekt worden door de corporatie in oprichting. Ten tweede in te stemmen met het investeringsvoorstel collectieve zuivering gewasbeschermingsmiddelen AWZI Nieuwe-Waterweg en daarmee A het investeringsplan ter grootte van 12.717.100 euro vast te stellen. B het gecombineerde ontwerp en uitvoeringskrediet ter hoogte van 11.515.000 euro beschikbaar te stellen en ten derde in te stemmen om deze investeringen af te schrijven in 12 jaar. Ik zei al er waren drie partijen die een stemverklaring wilden afleggen. In de eerste plaats is dat de VVD, ik geef het woord aan, is het de heer Van Valkenburg of een fractiegenoot?

De heer De Klerk: Mag aan mij, voorzitter.

De voorzitter: Dan geef ik het woord aan u, de heer De Klerk.

De heer De Klerk: Allereerst nogmaals dank aan de heer Vooijs voor zijn heldere inbreng toen hij insprak tijdens de commissievergadering. Het was goed om het commitment van de ondernemers rechtstreeks te mogen horen. De VVD fractie is blij dat het hoogheemraadschap deze handschoen oppakt en buiten de gewaande paden durft te gaan. Dit project draagt bij aan de doorontwikkeling van onze waterzuivering om ons systeem toekomstbestendiger, nog duurzamer en nog meer circulair te maken. Allemaal kernpunten uit ons bestuursakkoord. Tot slot nemen de gebruikers ook nog eens de kosten op zich. Kortom, een win-win situatie wat betreft de VVD fractie. Wij zullen dan ook voor dit voorstel stemmen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, de heer De Klerk. Dan geef ik nu het woord aan PvdA, wie mag ik het woord geven?

Mevrouw Van Hijlckama Vlieg: U mag mij het woord geven.

De voorzitter: Mevrouw Van Hijlckama Vlieg, u heeft het woord.

Mevrouw Van Hijlckama Vlieg: Dank u wel. Dit is een besluit met nog vele voorbehouden. Met name van de deelnemende partijen. Dat laat zien dat Delfland zijn kop heeft uitgestoken en daarmee als eerste een cirkel heeft doorbroken zonder dat nog alles klip en klaar tot in detail is vastgelegd. Wij vinden dit van belang omdat wij Delfland graag zien in de frontlinie van innovaties en van samenwerking met andere partijen waarbij we constateren dat in dit geval de rol van de overheid, met name Delfland, cruciaal is. Ook als het gaat om een direct belang van bedrijven in het Westland. Kortom, wat betreft de PvdA krijgt u steun voor dit besluit, steun ook voor de financiële dekking uit Delflands middelen en we hebben grote belangstelling voor de uitwerking van de diverse contracten. Ik heb begrepen dat dat in september te verwachten is. We hebben ook zeer veel belangstelling voor de leereffecten die wij hieruit kunnen opdoen voor PPS achtige samenwerkingsverbanden. We zien deze terugkoppeling graag tegemoet vooral in verband met de financiële, niet zo zeer de juridische, maar de financiële onderdelen daarvan en we wensen de hoogheemraad veel succes bij het vervolg van dit buitengewoon innovatieve traject. Ik dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Hijlckama Vlieg. Dan geef ik tenslotte het woord aan de heer Hofman voor CU/SGP voor hun stemverklaring.

De heer Hofman: Dank u wel, voorzitter. De noodzaak van het besluit in het belang van de tuinbouwsector wordt door ons onderstreept. Vandaar dat wij het ook van harte steunen. Het is verplicht om lozingswater van gewasbeschermingsmiddelen te zuiveren. Echter ontheft dat de sector en het hoogheemraadschap niet om toe te werken naar de emissie loze kas. De ontwikkeling hiertoe mag in samenhang met de collectieve zuivering niet vertragen of stagneren. Wij willen grote waardering uitspreken voor de sector en ook de staff van het hoogheemraadschap en de medewerkers dat dit tot stand gekomen is. Ik zou zeggen, chapeau.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Hofman. Dan ga ik opnieuw over tot de stemming. Dan begin ik dit keer bij nummer 21 en dat is op mijn lijst de heer Vissers. De heer Vissers, mag ik uw stem?

De heer Vissers: Dank u, voorzitter. Ik stem voor.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik door naar de heer Middendorp, AWP.

De heer Middendorp: Voorzitter, ik stem voor.

De voorzitter: Mevrouw Jans.

Mevrouw Jans: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor.

De voorzitter: De heer Heijboer.

De heer Heijboer: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor.

De voorzitter: Ga ik door naar 50PLUS, de heer Fekkes.

De heer Fekkes: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor.

De voorzitter: De heer Hofman.

De heer Hofman: Ik stem voor.

De voorzitter: Dank u wel. Ik ga door naar het CDA, mevrouw Koop.

Mevrouw Koop: Voorzitter, dank u wel. Ik ben voor.

De voorzitter: De heer Jansen.

De heer Jansen: Dank u wel, voorzitter. Complimenten aan de portefeuillehouder voor dit prima voorstel. Ik stem voor.

De voorzitter: De heer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Voorzitter, ook mijn complimenten aan alle betrokkenen. Het is niet Delflands taak maar ik vind het een goede invulling van zijn rol. Ik stem voor.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn: Dank u wel. Ik stem voor.

De voorzitter: Ga ik door naar de heer Van Winden.

De heer Van Winden: Dank u wel, voorzitter. Ik stem ook voor.

De voorzitter: Ik ga door naar Bedrijven, de heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: Een uitstekend voorstel, ik stem voor.

De voorzitter: De heer Van Heijningen.

De heer Van Heijningen: Dank u wel, ik stem voor.

De voorzitter: De heer Egas.

De heer Egas: Dank u wel, voorzitter. Dank iedereen voor de mooie woorden en ik stem ook voor.

De voorzitter: De heer Verhage.

De heer Verhage: Voorzitter, ik stem voor.

De voorzitter: De heer Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor.

De voorzitter: De heer De Klerk.

De heer De Klerk: Dank u wel, voorzitter. Ongetwijfeld niet verbazen maar ik stem voor.

De voorzitter: Ik ben inderdaad niet verbaasd maar we moeten het eenmaal op deze manier doen. De heer Oostvogels.

De heer Oostvogels: Dank u wel, voorzitter. Ik stem dan ook voor.

De voorzitter: Mevrouw Örgü.

Mevrouw Örgü: Dank u wel, voorzitter. Voor.

De voorzitter: Dan kom ik bij de heer Van Valkenburg.

De heer Van Valkenburg: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor.

De voorzitter: Dan ga ik nu door naar de PvdA, de heer Hombergen.

De heer Hombergen: Dank u, voorzitter. Ik stem voor.

De voorzitter: Mevrouw Van Hijckama Vlieg.

Mevrouw Van Hijckama Vlieg: Ik stem voor.

De voorzitter: Mevrouw Zandstra.

Mevrouw Zandstra: Voorzitter, ik stem voor.

De voorzitter: De heer Simon.

De heer Simon: Dank u wel, voorzitter. Misschien nu wel verbaasd maar ik stem ook voor.

De voorzitter: Ik ben niet verbaasd. Mevrouw Jonker.

Mevrouw Jonker: Dank u wel, voorzitter. Ik stem ook van harte voor.

De voorzitter: Mevrouw Onderdelinden.

Mevrouw Onderdelinden: Dank u, voorzitter. Ook ik stem voor.

De voorzitter: Dan kom ik bij de heer Belt.

De heer Belt: Voor.

De voorzitter: Dan tenslotte bij mevrouw Jenniskens.

Mevrouw Jenniskens: Als hekkensluiter stem ik ook maar voor en dit van harte.

De voorzitter: Fantastisch. Ik concludeer dat er niet alleen unaniem voor gesteld is maar ik merk ook heel erg het enthousiasme van alle VV- leden. We betreden hier toch wel nieuwe paden en we vinden het volgens mij fantastisch dat we op deze manier met de sector, met het bedrijfsleven, samenwerken. Dus het is heel mooi dat het inderdaad zo van harte dit besluit genomen wordt. Dank u wel. Dan ga ik nu door naar alle besluiten die waar geen behoefte aan was voor stemverklaringen. Ik ga wel voor de goede orde de besluiten even oplezen.

H. 02 Gezamenlijk benoemen Accountant

De voorzitter: Dan ga ik terug naar hamerstuk nummer 02, dat is het gezamenlijk benoemen van de accountant, wat een rol is voor de VV. Het voorgestelde besluit is Deloitte accountants bv aan te wijzen als accountant voor de periode 2020-2023 met de optie deze periode maximaal drie keer met een jaar te verlengen. Dat is het voorgestelde besluit voor H02.

H. 03 Zienswijze programmabegroting Aquon 2021, kennisname jaarrekening Aquon 2019, kennisname kadernota 2019

De voorzitter: Dan ga ik nu direct door naar het voorgestelde besluit onder H03, dat betreft de zienswijze programmabegroting Aquon 2021, kennisname jaarrekening Aquon 2019, kennisname kadernota 2019. Het voorgestelde besluit is als volgt: ten eerste kennis te nemen van de concept programmabegroting Aquon 2021, bijlage 4 van de jaarstukken Aquon 2019, bijlage 6 en de kadernota Aquon 2021, bijlage 7. Ten tweede de zienswijze op de concept programmabegroting Aquon 2021 bijlage 1 vast te stellen.

H. 08 GR Slibverwerking ontwerpbegroting 2021, kadernota 2021, jaarrekening 2019

De voorzitter: Dan gaan wij door naar, even kijken, dan hebben we nog H08. Dat betreft de gemeenschappelijke regeling slibverwerking ontwerpbegroting 2021, kadernota 2021, jaarrekening 2019. Het voorgestelde besluit luidt als volgt: ten eerste kennis te nemen van de jaarrekening 2019 van de gemeenschappelijke regeling slibverwerking 2009. Ten tweede kennis te nemen van de kadernota 2021 van de gemeenschappelijke regeling slibverwerking 2009. Ten derde kennis te nemen van de ontwerpbegroting 2021 van de gemeenschappelijke regeling slibverwerking 2009 en af te zien van het indienen van een zienswijze op de ontwerpbegroting 2021 van de gemeenschappelijke regeling slibverwerking 2009.

H. 09 Benoeming kascommissie

De voorzitter: Dan kom ik bij het laatste hamerstuk. Dat betreft de benoeming van de kascommissie. Het voorgestelde besluit luidt als volgt: de VV besluit te benoemen als leden van de kascommissie de heer Van Winden, de heer Oostvogels en de heer Fekkes en te benoemen als reserve lid van de kascommissie de heer

Hombergen. Aangezien niemand behoefte had een aan stemverklaring, breng ik deze vier voorstellen direct in stemming. We beginnen nu bij nummer 14 en even kijken dat is mevrouw Zandstra. Mevrouw Zandstra, mag ik uw stem?

Mevrouw Zandstra: Voorzitter, ik stem voor alle voorstellen.

De voorzitter: Dank u wel. Ik ga door naar de Partij voor de Dieren, de heer Simon.

De heer Simon: Voorzitter, ik stem voor alle voorstellen.

De voorzitter: Dank u wel. Ik ga door naar mevrouw Jonker.

Mevrouw Jonker: Dank u wel, voorzitter. Wij stemmen voor alle voorstellen.

De voorzitter: Mevrouw Onderdelinden.

Mevrouw Onderdelinden: Voorzitter, ook ik ben daar voor.

De voorzitter: De heer Belt.

De heer Belt: Dank u. voorzitter. Ik ben voor alle voorstellen.

De voorzitter: Mevrouw Jenniskens.

Mevrouw Jenniskens: Dank u wel, voorzitter. Ook ik stem voor alle voorstellen.

De voorzitter: De heer Vissers.

De heer Vissers: Dank u wel, voorzitter. Ik complimenteer het college met het translaam wat deze VV behaald wordt met alle stukken unaniem en daar draag ik graag aan bij door voor deze voorstellen te stemmen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Middendorp.

De heer Middendorp: Ik stem voor.

De voorzitter: Mevrouw Jans.

Mevrouw Jans: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor alle voorstellen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Heijboer.

De heer Heijboer: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor de genoemde voorstellen.

De voorzitter: Ga ik door naar de heer Fekkes.

De heer Fekkes: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor alle voorstellen.

De voorzitter: De heer Hofman.

De heer Hofman: Ik stem voor alle voorstellen.

De voorzitter: Dank u wel. Ik ga door naar mevrouw Koop.

Mevrouw Koop: Voorzitter, dank u wel. Ik stem voor alle voorstellen.

De voorzitter: Vervolgens de heer Jansen.

De heer Jansen: Voorzitter, dank u wel. Ik stem ook voor alle voorstellen.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Jansen. Ik ga door naar de heer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Voorzitter, ik ga graag mee met de door de heer Visseresignaleerde trend en ik stem ook voor alle genoemde voorstellen.

De voorzitter: Mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn: Dank u wel, voorzitter. Ik stem ook voor alle voorgestelde voorstellen.

De voorzitter: Ga ik door naar de heer Van Winden.

De heer Van Winden: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor alle voorgestelde voorstellen.

De voorzitter: De heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor alle voorstellen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van Heijningen.

De heer Van Heijningen: Dank u wel. Ik stem ook voor alle voorgestelde voorstellen.

De voorzitter: De heer Egas.

De heer Egas: Dank u wel, voorzitter. Ik stem ook voor de voorstellen.

De voorzitter: Dan kom ik bij de heer Verhage.

De heer Verhage: Dank u, ook voor alle door u genoemde voorstellen.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Verhage. Ik ga door naar de VVD, de heer Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Dank u wel, de heer de voorzitter. Voor alle voorstellen.

De voorzitter: De heer De Klerk.

De heer De Klerk: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor alle voorstellen.

De voorzitter: Ik kom bij de heer Oostvogels.

De heer Oostvogels: Dank u wel, de heer de voorzitter. Ook ik ben voor alle voorstellen.

De voorzitter: Mevrouw Örgü.

Mevrouw Örgü: Dank u wel, voorzitter. Voor.

De voorzitter: Ik kom bij de heer Van Valkenburg.

De heer Van Valkenburg: Dank u wel, voorzitter. Ook ik stem voor alle voorstellen.

De voorzitter: De heer Hombergen.

De heer Hombergen: Dank u, voorzitter. Ook ik deel de waarneming van de heer Vissers. Complimenten aan het college. Bedankt ook voor het vertrouwen voor de benoeming in de kascommissie en ik stem voor alle voorstellen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer, mevrouw Van Hijlkama Vlieg.

Mevrouw Van Hijlkama Vlieg: Dank u wel, voorzitter. Ik stem voor de hele badge van deze voorstellen.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Zandstra.

Mevrouw Zandstra: Voorzitter, volgens mij ben ik al geweest.

De voorzitter: Wacht even, dat is waar. Ik ben, we waren al rond. Heel terecht. Het wordt eentonig maar toch heel mooi. Het is inderdaad, ik kan me niet herinneren dat we zoveel hamerstukken gehad hebben die allemaal unaniem zijn aangenomen. Dus deze badge van vier voorstellen ook, bij deze is het besluit genomen. Van mijn kant wil ik in ieder geval zeggen dat ik het heel mooi vind als deze vergadering verlopen is. Ik heb zelf het idee dat we ook met de steun van Bob de kwaliteit van de besprekvoering steeds verder verbeteren en dat we gedachtig het bestuursakkoord is het heel mooi te zien hoe we gezamenlijk tot ook unanieme besluiten weten te komen. Dus dank daarvoor. Maar we zijn er nog niet, want de heer Oostvogels heeft aangekondigd dat hij een motie vreemd aan de orde van de agenda wil indienen en ik geef de heer Oostvogels nu graag de gelegenheid om deze motie toe te lichten en in te dienen. De heer Oostvogels, u heeft het woord.

De heer Oostvogels: Dank u wel daarvoor, voorzitter. Ik zou de positieve toon door willen zetten want deze motie is ondertekend door alle partijen, alle aanwezigen in de VV. Dus ook daarmee denk ik dat we een mooi gedragen signaal hebben. Hij houdt ook verband met de reden waarom we nu digitaal vergaderen en dat is natuurlijk de Coronacrisis en alles wat dat met zich mee brengt voor iedereen die voor Delfland werkt. Ik denk dat ik namens de hele VV spreek als wij zien dat er ontzettend hard doorgewerkt is. Dat de medewerkers flexibiliteit, creativiteit aan de dag hebben gelegd, incasseringsvermogen om te zorgen dat alle werkzaamheden gewoon doorgaan. Nou, daar willen wij als VV onze waardering voor uitspreken en ze voor bedanken. Dus daarom hebben we met zijn allen een motie en ik zal even voor het gemak het dictum voorlezen. De VV spreekt uit grote waardering te hebben voor alle medewerkers en roept dijkgraaf en hoogheemraden op deze waardering namens de VV te materialiseren in een gepast bedankje. We mogen officieel eigenlijk natuurlijk geen reclame maken maar wij zeggen Merci.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Oostvogels. Ik zie al handjes in de lucht gaan. Wij kunnen kort zijn namens het college kan ik zeggen dat wij de motie van ganser harte omarmen. Wij zijn het helemaal er mee eens dat

de organisatie in deze bizarre tijden ontzettend hard gewerkt heeft, we hebben deze week nog kunnen constateren dat eigenlijk met de voortgang, met alle doelen die wij hebben voor dit jaar, dat we eigenlijk in essentie gewoon op koers liggen. Ik ben zelf ook hele blij dat qua bestuurlijke besluitvorming, en dat is een compliment ook aan u als VV, dat wij niet hebben hoeven te prioriteren maar dat alle besluiten waarvan wij dachten voor Corona dat die wel genomen zouden moeten worden dat die ook genomen zijn. Dat is ook weer, wat ik al eerder gezegd heb, heel belangrijk voor onze steun als Delfland aan de Nederlandse economie. Maar goed, terug te komen op de motie. Wij omarmen, wij ondersteunen hem en wij hebben er vanmorgen ook even gesproken, wij willen voorstellen dat wij niet alleen namens de VV maar de directie gaat daar ook heel graag in mee, dus ook namens de directie alle medewerkers een mooi bloemboekje aanbieden. Daarmee houden we ook in gedachten, dat is zeker in dit gebied natuurlijk de veiling ook klappen hebben opgelopen en dat we op die manier ook zeg maar de lokale economie zeg maar een heel klein beetje steunen. Dus dank daarvoor. Zo gaan we het doen. Ik zie overal handjes. Dus heel erg mooi. Ik memoreerde aan het begin al dat wij eerder besloten hebben vanwege Corona dat we het op deze manier moeten vergaderen. Dat gaat op zich best goed maar we weten ook dat we het heel plezierig zouden vinden om toch ook weer fysiek te kunnen vergaderen, dus wij gaan in de komende periode op zoek op welke manier wij daar vorm aan kunnen geven dat we wel weer fysiek kunnen vergaderen maar het wel natuurlijk doen met in acht nemen van alle RIVM regels om de veiligheid ook van de VV-leden moet bovenaan staan. We hebben daar deze week eerder al over gesproken met de fractievoorzitters dus wij gaan aan het werk om te kijken hoe we daar invulling aan kunnen geven. Daar komen wij snel bij u op terug.

S. Sluiting

De voorzitter: Voordat ik afsluit, zie ik nog een handje van mevrouw Dijkshoorn. Dus mevrouw Dijkshoorn, ik geef u graag het woord.

Mevrouw Dijkshoorn: Dank u wel, voorzitter. U heeft het eigenlijk al gezegd bij de motie daar ging het eigenlijk over en ik dacht wie weet gaan we wel even langs alle fracties. Maar wij steunen zeker de motie en we vinden het ook belangrijk wat u net heeft gezegd om de lokale ondernemers in ons gebied van Delfland hier ook een klein beetje mee te ondersteunen. Delfland een cruciaal beroep, als agrariërs waren we ook in de Coronatijd een cruciaal beroep. Het wordt zeker ook gewaardeerd, ook de agrariërs in het gebied kregen van de Melkfabriek, ook al was het maar een klein bosje bloemen als dank. Als medewerking naar de tuinders toe en van mijn part zet u dat ook goed in de memo, al is het maar heel klein, we steunen de lokale bedrijven in het gebied van Delfland met deze motie ook. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ja, mevrouw Dijkshoorn, u constateert terecht dat ik niet alle fracties de gelegenheid heb gegeven om de motie te ondersteunen. Ik ben er van uit gegaan dat de heer Oostvogels ook echt namens alle fracties het woord voerde en dat iedereen misschien ook in eigen woorden het gewoon ondersteunt. Dus dank daarvoor en even kijken, ik zie geen verdere handjes meer. Rest mij nog, we staan aan de voorkant van zeg maar toch de zomerperiode, de vakantieperiode, het zal allemaal ook door Corona allemaal wat gek zijn dit jaar maar voor diegene die binnenkort vakantie gaan hebben, wens ik iedereen een hele goede vakantie toe en dat wij elkaar maar weer in goede gezondheid terug mogen zien in september want er blijft veel te doen dus er blijft veel op het programma staan. We hebben belangrijke ambities en met elkaar gaan we die verwezenlijken. Dan sluit ik nu de vergadering om 8 over 11.

Presentielijst verenigde vergadering 25 juni 2020

Nr.	Partij	Naam	Nr.	Partij	Naam
1.	VVD	P. Ouwendijk ValidSigned door Peter Ouwendijk op 25-06-2020	10.	Ongebouwd	N.J. Dijkshoorn – van Dijk ValidSigned door Nieske Dijkshoorn op 25-06-2020
2.	VVD	J.P.C. de Klerk MA ValidSigned door Jurjen de Klerk op 25-06-2020	11.	Ongebouwd	J.B. van den Berg Afwezig met kennisgeving
3.	VVD	T.C.J.M. Oostvogels BSc, MA ValidSigned door Tom Oostvogels op 25-06-2020	12.	Ongebouwd	M.J.T. van der Burg – van Leeuwen
4.	VVD	drs. F. Örgü ValidSigned door Fadime Orgu op 25-06-2020	13.	Ongebouwd	A.C.J. van Winden ValidSigned door Ton van Winden op 25-06-2020
5.	VVD	ir. W.F. van Valkenburg ValidSigned door Willem van Valkenburg op 25-06-2020	14.	AWP	dr. ir. A.J. Middendorp ValidSigned door Hans Middendorp op 25-06-2020
6.	Bedrijven	ir. C.L.C. van Kretschmar ValidSigned door Constant van Kretschmar op 25-06-2020	15.	AWP	J.A. Heijboer ValidSigned door Ko Heijboer op 25-06-2020
7.	Bedrijven	ing. R. Egas ValidSigned door Ruud Egas op 25-06-2020	16.	AWP	drs. A.C.J. Jans ValidSigned door Antoinette Jans op 25-06-2020
8.	Bedrijven	T.H.M. van Heijningen ValidSigned door Ted van Heijningen op 25-06-2020	17.	PvdA	ir. L.P.I.M. Hombergen ValidSigned door Leon Hombergen op 25-06-2020
9.	Bedrijven	mr. P.J. Verhage ValidSigned door Peter Verhage op 25-06-2020	18.	PvdA	drs. E.E. van Hijckama Vlieg ValidSigned door Elsbeth van Hijckama Vlieg op 25-06-2020

Presentielijst verenigde vergadering 25 juni 2020

2

Nr.	Partij	Naam	Nr.	Partij	Naam
19.	PvdA	drs. L. Zandstra ValidSigned door Lobke Zandstra op 25-06-2020	25.	Water Natuurlijk	M. Vissers ValidSigned door Marcel Vissers op 25-06-2020
20.	PvdD	ir. J.B. Simon ValidSigned door Bart Simon op 25-06-2020	26.	CDA	drs. M.E.H. Koop ValidSigned door Manita Koop op 25-06-2020
21.	PvdD	mr. H. Jonker ValidSigned door Heleen Jonker op 25-06-2020	27.	CDA	ir. M.H.P. Jansen ValidSigned door Maarten Jansen op 25-06-2020
22.	PvdD	S.E. Onderdelinden BSc ValidSigned door Suzanne Onderdelinden op 25-06-2020	28.	CU-SGP	ing. P.J. Hofman ValidSigned door Pieter-Jan Hofman op 25-06-2020
23.	Water Natuurlijk	drs. ing. M.W. Belt ValidSigned door Marcel Belt op 25-06-2020	29.	Natuur terreinen	J.G.M. Schouffoer MBA ValidSigned door Hans Schouffoer op 25-06-2020
24.	Water Natuurlijk	A.M.F. Jenniskens ValidSigned door Annemiek Jenniskens op 25-06-2020	30.	50PLUS	mr. S.F. Fekkes ValidSigned door Sjoerd Fekkes op 25-06-2020

Gesloten met handtekeningen

De griffier,

**TRANSCRIPT VAN DE COMMISSIE BESTUUR, FINANCIËN EN ORGANISATIE VAN HOOGHEEMRAADSCHAP
DELFLAND
d.d. 8 november 2020**

1. Opening, vaststellen agenda

De voorzitter: We gaan de vergadering openen. En dan wil ik graag beginnen met het vaststellen van de agenda. Zoals u over de mail heeft vernomen is het onderwerp kostentoedelingsverordening verplaatst naar 3 november. het college heeft het punt van de agenda gehaald omdat het stuk nog ter inzage ligt. En eventuele inspraakreacties nog niet in de bespreking kunnen worden meegenomen. Ik heb begrepen van de heer Hombergen dat hij hier een vraag over heeft. Wilt u die vraag toelichten?

De heer Hombergen: Ja zeker mevrouw de voorzitter, dank u wel dat ik het woord krijg. Ik zat even te zoeken naar mijn digitale handje. Die vind ik zo wel weer. Nou ik begrijp natuurlijk dat het stuk ter inzage ligt en dat het college dat even wil afwachten. Tegelijkertijd wekt dat wel de vragen op hoe zich dat verhoudt met het primaat van de VV? Als VV hebben we natuurlijk onze rol naar die kostentoedelingsverordening en hebben wij daar een reactie. En het kan natuurlijk zijn dat wij afwijken als VV van hetgeen wat nu ter inzage ligt voor de ingezetenen. En ja dan kom je natuurlijk een beetje in een kip-ei-verhaal. Maar als we werkelijk daar vanaf wijken, moet het dan weer opnieuw ter inzage gelegd worden of is datgene de reacties van het de ter inzage puur ter info aan ons ter besluitvorming? Omdat wij natuurlijk niet alleen maar vanuit bepaalde deelbelangen kijken, maar over het geheel moeten beslissen. Ik had daar graag even een toelichting over van de hoogheemraad hoe hij dat ziet. Zodat wij onze VV weer goed gepositioneerd hebben voor de besluitvorming over dit onderwerp. Ik dank u.

De voorzitter: Ja dank u wel heer Hombergen. Is het goed om het onder bespreekstuk 04B1 dan te zetten? Daar zou eerst ook de kostenverordening plaats hebben gevonden. Dat ik het daarnaar doorschuif, is dat akkoord?

De heer Hombergen: Dat kan. Maar ik denk dat het antwoord niet zo heel erg uitvoerig is, dus het mag nu, het kan ook straks.

De voorzitter: Oké. De heer Ouwendijk, zou u hier een alvast een antwoord op willen geven?

De heer Ouwendijk: Ja hoor, mevrouw de voorzitter. Dat wil ik zeker. En dank u wel. Dank ook voor de vragen meneer Hombergen. Kijk uiteindelijk heeft de VV natuurlijk het laatste woord, laat dat duidelijk zijn. Er ligt een voorstel een kostentoedelingsverordening op tafel van het dagelijks bestuur. Dat ligt nu ter inzage. Daar kan eenieder die zich daartoe geroepen voelt en daartoe gerechtigd is kan erop reageren. Die zienswijzes die worden met commentaar van het dagelijks bestuur toegevoegd aan het voorstel. En dat wordt als een complete set aan de Verenigde Vergadering voorgelegd. En de Verenigde Vergadering maakt natuurlijk ik zou haast willen zeggen uiteraard haar eigen afweging. En hoeft zich noch aan het voorstel noch aan de zienswijze iets gelegen te laten liggen. Kan me dat laatste zeker niet voorstellen. Maar dat is de stand van zaken. Primaat ligt dus zonder meer bij de Verenigde Vergadering.

De heer Hombergen: Dank u wel voor het antwoord, als ik mag mevrouw de voorzitter. Dank hiervoor. Ik wil alvast zeggen dat wij als PvdA voor de volgende ronde ook alvast hebben gevraagd om nog één variant verder te bekijken. Maar dat zal bij de volgende ronde of de volgende vergadering ook allemaal aan de orde komen. Ik dank u.

De voorzitter: Bij de vergadering van 3 november dacht ik dan.

De heer Hombergen: Ik vermoed dat dat correct is.

De heer Ouwendijk: Ja misschien mevrouw de voorzitter, als ik nog even mag, de vraag van de Partij van de Arbeid die is bij de griffie hier binnen gekomen. En dat betreft om bij de kostentoedelingsvariant, bij de kostentoedelingsverordening ook een variant met een ingezeten aandeel van 52% door te rekenen. En dat zullen we doen. Dat zal ongetwijfeld helpen bij de beoordeling van het voorstel van het dagelijks bestuur.

De voorzitter: Ja dank u wel meneer Ouwendijk. Zijn er nog meer punten voor de agenda?

De heer Fekkes: Ja ik, Sjoerd Fekkes.

De voorzitter: De heer Fekkes, u heeft het woord.

De heer Fekkes: Even nog ten aanzien van de vorige opmerking van de heer Ouwendijk. Als je varianten gaat toevoegen, hoe verhoudt zich dat met het ter visie leggen? Dan zul je dat nu al moeten doen. Want je kunt niet een voorstel ter visie leggen en vervolgens op de VV daar nog varianten aan toe gaan voegen die je moet bespreken. Dus ik zou daar even mee uitkijken. En dan heb ik over de agendavaststelling twee opmerkingen. Ik wil van de agenda af hebben punt 05A, schriftelijke vragen. Die zijn op AWPD zijn die gevraagd om daar nog eens op te reageren. Ik vind dat schriftelijke vragen die zijn met de beantwoording afgedaan. Als je vervolgens daar niet mee eens bent dan kun je aanvullende schriftelijke vragen stellen. En als het onderwerp zo belangrijk is dan zul je dat gewoon als bespreekstuk bespreekonderwerp moeten agenderen. Wat betreft 5B kan wat mij betreft ook afgevoerd worden. Dat is een artikel wat zeer informatief is, waar iedereen kennis van heeft kunnen nemen. Het lijkt me niet verstandig om daar nu een discussie over te... Dus mijn voorstel is 5A en 5B afvoeren.

De voorzitter: Dank u wel de heer Fekkes. Kunnen anderen daarmee instemmen?

De heer Heijboer: Nee ik ben er tegen om staande de vergadering de agenda te wijzigen. Dat kan gewoon niet. De agenda is rondgestuurd. En ik denk ook dat het niet efficiënt is omdat we toelichtende vragen hebben daarover. En als we het opnieuw agenderen dan wordt het een eindeloos debat. En kunnen we het gewoon kort afdoen. Dus ik denk in verband met de efficiëntie van de vergadering dat we het gewoon erop moeten laten staan.

De voorzitter: Als vraag bij een ingekomen stuk?

De heer Heijboer: Ja als verdere toelichting ja.

De voorzitter: Ja.

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Had u die vragen dan ook als technische vragen kunnen indienen? Want dan had u ze op voorhand moeten indienen. Dus dat is even een afweging.

De heer Heijboer: Die zijn als vragen ingediend, maar er is nog geen antwoord op. En misschien dat het staande de vergadering kan gebeuren. Dan is het daarmee afgedaan.

De voorzitter: Oké. Dan laat ik die vragen bij de ingekomen stukken laat ik dan staan. Want het is inderdaad AWP die een tweetal vragen heeft gesteld en die in de vergadering ook wil laten beantwoorden. Dank u wel.

De voorzitter: Ik zie een aantal handjes in de lucht van de heer Hofman.

De heer Hofman: Ja dankjewel voorzitter. Ik had even een vraag omtrent tervisielegging ook in aansluiting van hetgeen de heer Fekkes naar voren bracht. Als wij natuurlijk binnen het algemeen bestuur een essentiële afwijking creëren wat betreft de besluitvorming van het ter inzage gelegde stuk, dan zou je opnieuw weer moeten ter visie leggen. En wij overwegen ook 50% eventueel ingezetenen vanwege een paritaire verdeling tussen algemeen taakbelang en specifiek taakbelang. Dus ja ik weet niet hoe je dat moet bezien procedureel, want als u het van tevoren dan niet meldt dan vis je achter het net om het voorstel eventueel in te brengen. Dus hoe zien we dat procedureel?

De voorzitter: Ja wat is uw voorstel daarover dan

De heer Ouwendijk: Misschien ja mag ik even reageren mevrouw de voorzitter?

De voorzitter: Ja graag, meneer Ouwendijk heeft het woord.

De heer Ouwendijk: Ja ik wilde eigenlijk ... ik kon zo snel het handje niet vinden. Maar ik wilde eigenlijk reageren op de opmerking van de heer Fekkes. Want die heeft natuurlijk helemaal gelijk. Je kunt niet een voorstel ter inzage leggen en dan een gewijzigd voorstel aanbrengen. Nee, de opmerking van de heer Hombergen waar ik op reageer heeft dan betrekking op een technische vraag van de fractie van de Partij van de Arbeid die gevraagd hebben om ook even te laten zien als je uitgaat van 52% ingezetenenandeel waar dat op uitkomt. En dat heeft niks te maken met het voorstel, want het voorstel van het college en het voorstel wat ter inzage gelegd wordt valt daar natuurlijk niet door hè het is gewoon een vraag naar aanleiding van het voorstel wat inmiddels natuurlijk wel bekeken is door de verschillende leden van de Verenigde Vergadering. Dus geen een alternatief voorstel, er is één voorstel van het dagelijks bestuur. Gaat om 54% wat daarin staat en technische vragen daaromtrent. En het feit dat die vraag van tevoren aangekondigd is daar zijn wij als organisatie daar ben ik als hoogheemraad ook heel erg blij mee. Want verantwoorden van dit type vragen dat kost de organisatie toch wel vrij veel moeite, daar is vrij veel tijd en inspanning mee gemoeid. En er zijn een aantal dingen die daar gewoon op dit moment niet aan meewerken om te zorgen dat we daar echt overcapaciteiten hebben om volop aan iedere variant te kunnen rekenen. Dus nee geen extra voorstel of uitbreiding van het voorstel, maar gewoon antwoord op technische vragen. Tot zover mevrouw de voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Oké dank u wel.

De voorzitter: Ik zie nog een handje van de heer Oostvogels. Klopt dat?

De heer Oostvogels: Ja dank u wel mevrouw voorzitter. Dat klopt zeker. Wij hebben straks nog een rondvraag over de calamiteit bij de afval zuiver waterinstallatie.

De voorzitter: Ja dank u wel.

De heer Hofman: Voorzitter, ik had toch nog een opmerking als dat mag, Pieter-Jan Hofman.

De voorzitter: Ja meneer Hofman.

De heer Hofman: Ik had aangegeven, stel dat we in het algemeen bestuur besluiten tot amendering van het voorstel. Ja ik denk dat we daartoe vrij zijn als leden van het algemeen bestuur ondanks dat het voorstel van DB een ander zou zijn. Dus ik vind het wel een beetje merkwaardig dat dat überhaupt wordt afgesneden.

De voorzitter: Over welk voorstel heeft u het?

De heer Hofman: Nou ik mijn ons voorstel is, dat wilden we dan inbrengen om een paritaire verdeling tussen ingezetenen en de specifieke belangencategorieën van 50%. Dus ja wordt dat dan niet in behandeling genomen? Ik neem aan dat dan eventueel een amendement dan in stemming komt of dat dan gedeeld wordt door de andere leden. Maar goed, ik begrijp hem even niet waarom dat niet behandeld zou kunnen worden als we een dergelijk voorstel zouden indienen.

De voorzitter: Oh ja, De heer Ouwendijk, mag ik u vragen of we hier dan toch een bespreekpunt van zullen maken?

De heer Ouwendijk: Mag van mij een bespreekpunt worden. Maar ik kan op de vraag van de heer Hofman gelijk een antwoord geven. '...' in de vergadering dat ieder amendement ingebracht kan worden wat de leden wensen in te brengen. Dat heeft niks te maken met het feit of dat heeft zo goed als niets te maken met de voorliggende procedure. Als er een voorstel voorligt bij de Verenigde Vergadering dan staat het ieder lid van de Verenigde Vergadering vrij om daar een amendement op voor te leggen aan de andere leden.

De heer Hofman: Nee prima want ik was even in verwarring gebracht vanwege de openingszet. Dankjewel.

De heer Ouwendijk: Met genoegen.

De voorzitter: Ja ik zie nog twee handjes. De heer Lont en u heeft eerst het woord.

De heer Lont: Dank voor het woord. Ik had een korte vraag. We wilden graag nog wat reageren op ingekomen stukken omgevingsverordening, zienswijze 5C is dat geloof ik.

De voorzitter: Oké. Ja en mevrouw Jenniskens ik zag uw handje ook.

Mevrouw Jenniskens: Ja dank u wel mevrouw de voorzitter. Ik weet niet precies of het wanneer ik het moet vragen, maar ik wil nog naar aanleiding van het verslag de stand van zaken van de eventuele verkoop van Kijkduin op de agenda hebben. Dat kan bij de rondvraag

De voorzitter: Ja ik denk dat het mededelingen zal komen.

Mevrouw Jenniskens: Oké dat is prima.

De voorzitter: Dus dat komt in ieder geval aan de orde in deze vergadering

Mevrouw Jenniskens: Ja oké.

De voorzitter: We hebben hiermee de agenda vastgesteld.

2. Toezeggingenlijst commissie Bestuur, Commissie, Financiën en Organisatie van 9 juni 2020 (bijlage: audiotranscript)

De voorzitter: Dan gaan we naar de toezeggingenlijst. Mijn vraag is, zijn er nog opmerkingen of vragen bij de toezeggingenlijst? Staan er nog toezeggingen open? Wil iemand daar nog iets over zeggen? Nee. Oh ik zie de heer Hofman.

De heer Hofman: Ja dankjewel voorzitter. Het is zo dat in het algemeen mijn collega de heer Lont het woord voert. Maar omdat ik de vorige vergadering aanwezig ben geweest pak ik dit onderwerp. Het is zo dat wij nog een vraag hebben openstaan rond het RBG wat betreft het opzeggen van het huurcontract van

de gemeente Schiedam. En daar waren wij verbaasd over waarom dan een gemeente participeert in een samenwerkingsverband dat intrekt. Dus die vraag staat nog open.

De voorzitter: Ja, we noteren die vraag. Dank u wel meneer Hofman. Zijn er nog meer vragen? Dan kan ik de toezeggingenlijst als zodanig vaststellen. Dan ga ik naar het audiotranscript van commissie BFO van 9 juni. Zijn daar ook nog opmerkingen of andere opmerkingen op? Ik zie de heer Hombergen zwaaien. U wilt het woord, heer Hombergen?

De heer Hombergen: Ja dank u wel mevrouw de voorzitter. Ik had eigenlijk nog een opmerking naar aanleiding van de toezeggingenlijst. En ik zat even te zoeken. Ik wil eigenlijk een opmerking maken en alleen dat. Want bij de toezeggingen hadden we gezegd dat we kostentoedelingsverordening juist niet samen met de begroting zouden behandelen, maar voorafgaande. Nou ik begrijp dat dat nu dus niet lukt vermoedelijk. Dat vind ik jammer. Dat wilde ik even zeggen. Was een van de toezeggingen.

De voorzitter: Oké ja. Dus ja ik begrijp het. Dank u wel. Dan is hiermee agendapunt 2 ook afgerond.

3. Mededelingen

De voorzitter: Dan ga ik naar agendapunt 3, mededelingen. En ik heb begrepen dat de heer Ouwendijk een mededeling wil doen over de verkoop van pand Kijkduin. De heer Ouwendijk, u heeft het woord.

De heer Ouwendijk: Ja dank u wel mevrouw de voorzitter. In vorige commissie hebben we nog gesproken over Kijkduin en ik heb toen aangegeven dat ik sorry ik heb kikker in mijn keel, dat ik in deze periode met een resultaat zou komen met betrekking tot het gesprek met de gemeente Den Haag. Dat heeft om ja om een hele hoop voor de hand liggende maar ook om wat minder voor de hand liggende redenen heeft het wat vertraging opgelopen. Dat gaat in de maand september niet lukken. We werken er wel hard aan om toch zo snel mogelijk overeenstemming te hebben met de gemeente Den Haag. De gemeente Den Haag heeft zich gemeld als koper in dit traject. Ja we hopen daar gewoon zo snel mogelijk uit te zijn. Maar we zijn er nog niet uit. Laat ik dat... dat is eigenlijk de kern van mijn boodschap. Niet in september, maar zo snel mogelijk hierna zullen we komen met een definitieve mededeling.

De voorzitter: Oké dank u wel meneer Ouwendijk. Heeft iemand hier nog een opmerking over? Of een vraag? Ik zie geen handjes. Zijn er verder nog mededelingen van de kant van de portefeuillehouders? De heer Daverveldt ook geen mededelingen. Dank u wel, dan sluit ik hiermee de ja de commissieleden, hebben die nog mededelingen? Ook niet. Dan sluit ik hiermee agendapunt 3 af.

a. Terugkoppeling Unie Commissies

De voorzitter: Dan wilde ik graag doorgaan naar agendapunt 3A, terugkoppeling Unie Commissies. En aan wie kan ik het woord geven? Meneer Ouwendijk '...' of de heer...

De heer Ouwendijk: Ja ik wil wel in dat ik denk in dat kader dat het wel past om een mededeling te doen over de aanpassing van het belastingstelsel. Dat is zowel een interne commissie als een stuurgroep buiten de deur. Twee weken geleden is dat alweer toen hebben we met de stukken van de derde stuurgroep de klankbordgroep gedaan bij de hoe het bij Delfland. Dat was op 24 augustus. 26 augustus toen '...' de deelstuurgroep. Daar heb ik de opmerkingen voor zover die binnen het bestek van de vergadering pasten namens Delfland er ingebracht. En die deelstuurgroep van zoals u weet daar zitten vijf andere waterschappen. En die vergadering gebruiken we als voorbereiding voor de zogenaamde grote of volledige stuurgroep. En die was op de vrijdag daarop, 28 augustus. En het belangrijkste besluit daar was om te komen tot twee modellen. En om dat ook te doen op basis van unanimitéit. Nou dat laatste dat is niet gelukt. Twintig waterschappen die hebben in kunnen stemmen met de keuze voor twee modellen, en één

waterschap heeft dat niet kunnen doen. En die wilde doorgaan met vier modellen. De twintig waterschappen hebben eigenlijk gezamenlijk geoordeeld dat die twee modellen die afvielen dat die niet voldeden aan opdracht die de stuurgroep meegekregen had. En dat ging met name over gelijkmatige ontwikkeling van tarieven, wat bij die modellen niet mogelijk was, en de ja de schoksgewijze tariefontwikkeling die daarin zat. Dat betekent dat uiteindelijk een soort van meerderheidsbesluit genomen is. Waarbij de stuurgroep gezegd heeft, we gaan met twee modellen gaan we verder. Dat betekent dat de Verenigde Vergaderingen daarover geconsulteerd worden, zo ook de Verenigde Vergadering van Delfland. Dat staat gepland op een informatieve VV die op de agenda geplaatst is op 1 oktober. Dan bespreken we de twee voorstellen, de twee modellen die nu voorliggen. Dat is een model op basis van waarden, en dat is een model op basis van gebiedskenmerken. De bedoeling is dat ik als hoogheemraad dan het gevoel van Delfland mee kan nemen bij het bepalen van een definitieve keuze richting de stuurgroep, de laatste de vijfde stuurgroep die in oktober gehouden wordt. U heeft gisteren allemaal een e-mailbericht gekregen met daarin een webinar. Dat webinar dat duurt een uur. Maar ik raad u toch aan als u naar de informatieve VV komt om meer wilt weten over de voorstellen die voorliggen en de procedure die gevolgd is, neem dat uurtje de tijd en bekijk dat webinar. Ik heb er zelf gisteren naar gekeken, en ik moet zeggen het wordt op een hele prettige wijze wordt het '...' samengevat. Duidelijk op welke plek we ons in het proces bevinden en wat er van de deelnemers in het proces op dit moment verwacht wordt. En u bent dan natuurlijk bij de avond van die informatieve VV op 1 oktober allemaal volledig bijgepraat. Tot zover mevrouw de voorzitter.

De voorzitter: Hartelijk dank meneer Ouwendijk. Dat is duidelijk. Ik hoop dat iedereen naar die webinar gaat kijken. Dan hebben we hiermee agendapunt 3B afgesloten.

De heer Scholten: Mevrouw de voorzitter, ik zie twee digitale handjes.

De voorzitter: Die twee handjes ja. De heer Hombergen, u heeft het woord.

De heer Hombergen: Dank u wel mevrouw de voorzitter. Dank aan de hoogheemraad voor de inbreng van de positie van Delfland. Ik heb begrepen bij de commissie dat de of de kleine groep met VV-leden dat dat inderdaad succesvol is geweest. Dat er best wel wat punten vanuit onze VV zijn ingebracht en overgenomen. Dank daarvoor. Ik was eigenlijk benieuwd naar dat ene waterschap dat niet doorging zich niet kon instemmen met de twee doorgaan met twee modellen. En ik vroeg me af welk waterschap dat was en of ze daar ook een heldere reden voor hadden? Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Oh ja eerst wil ik even nog de heer Van Kretschmar ook de vraag laten stellen.

De heer Van Kretschmar: Ja ik had een gelijksoortige vraag of wij behoren tot de twintig waterschappen met twee modellen of dat wij de uitzondering zijn.

De voorzitter: Ja dank u wel. De heer Ouwendijk, wilt u hierop reageren?

De heer Ouwendijk: Ja nou ik voel me wel vrij om te bevestigen dat wij in de groep van de twintig waterschappen zitten. Dus dat we als Delfland geen uitzonderingspositie innemen. Dat even als eerste. Maar ik voel me nog niet vrij om de naam van het waterschap te delen. Daar zou ik eerst even het verslag voor willen lezen. En ik meen dat in bij het ingaan van de stuurgroep afgesproken hebben dat we ons beperken tot weergave van de besluiten. En dan zou het kunnen zijn dat de namen erin genoemd worden. Dan kennen we die ook allemaal. Maar ik heb en ik heb er ook helemaal geen moeite mee om die in klein comité te delen. Maar in een openbare vergadering vind ik dat even iets anders. Dus ik hou dat laatste hou ik even bij me.

De voorzitter: Dank u wel de heer Ouwendijk.

De heer Hombergen: Zou u wel een tip van de sluier van de motivatie van de reden kunt geven?

De heer Ouwendijk: Dat kan ik zeker wel. Dat in de discussie werd aangegeven dat de betrokken hoogheemraad strikte opdracht van zijn VV had om te zorgen dat alle vier de modellen op dezelfde wijze uitgewerkt zouden worden. En van de kant van de andere waterschappen werd aangegeven ja maar als je nu al weet ziet dat en vastgesteld wordt met zijn allen dat die twee modellen niet voldoen, dan moet je ze ook niet uit gaan werken en al die tijd en moeite aan gaan besteden. Het is op zich ook nog wel een vrij complex project om dat te doen. En het is totaal overbodig omdat die twee modellen gewoon niet voldoen aan de vragen die er van de opdracht hè scope van de stuurgroep. Dus dat is wat dat betreft.

De voorzitter: Ja is dat voldoende de heer voor de heer Hombergen? Dank u wel de heer Ouwendijk.

De heer Hombergen: Ik begrijp het. Dat maakt me alleen maar nog nieuwsgieriger naar de beweegredenen de achterliggende beweegredenen. Maar voor dit moment dank u wel.

De heer Ouwendijk: Ja we zullen die op de definitieve VV kunnen we daar wellicht wat even wat verder op ingaan. Want ik ben het met de heer Hombergen in die zin ook wel eens dat een zogenaamde '...' is natuurlijk toch ook altijd wel heel interessant om te kennen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is hiermee het agendapunt terugkoppeling Unie Commissies afgerond.

04.B Besprekstukken

B.02 RBG 1^e begrotingswijziging 2020

De voorzitter: Dan wil ik graag overgaan naar agendapunt 4B, besprekstukken. Voor u ligt een besprekstuk. Dat is de RBG eerste begrotingswijziging 2020. Het voorgestelde besluit is de VV te verzoeken kennis te nemen van eerste begrotingswijziging 2020 van de regionale belastinggroep. En ten tweede over de eerste begrotingswijziging geen zienswijze naar voren te brengen en het aan het DB van het regionale belastinggroep aan mee te geven mee te delen. Wie mag ik hiervoor het woord geven? Zijn er nog vragen trouwens in het kader van de beeldvorming? Zijn er nog extra vragen die nodig zijn ter verduidelijking alvorens wij tot bespreking overgaan? Ik zie heer Fekkes. De heer Fekkes, u heeft het woord.

De heer Fekkes: Dank u wel mevrouw de voorzitter. Ik vond op bladzijde 1.6 financiën de toelichting wat verwarrend. De totaal geraamde lasten die dalen met 225.800 euro. En de opbrengsten dwanginvordering enzovoort die dalen met 1,3 miljoen. En telkens allemaal. Maar de lastenstijging voor ons voor Delfland is ruim 5 ton. Ik kom daar niet helemaal uit. Misschien dat de heer Ouwendijk daar een toelichting op kan geven?

De voorzitter: Meneer Ouwendijk, wilt u hier een toelichting op geven?

De heer Ouwendijk: Ja hoor, met alle genoegen mevrouw de voorzitter. In de tekst staat en ik denk dat dat ook voor onduidelijkheid zorgt. De opbrengsten dwanginvordering daarmee wordt bedoeld de kosten die de RBG in rekening brengt bij de belastingplichtige. Als u te laat betaalt dan betaalt u kosten. Waaronder onder rente. Dat zijn opbrengsten dwanginvordering voor de RBG. De dwanginvordering is in het kader van de corona gestaakt vooralsnog. En de rente die berekend mag worden is geloof ik teruggebracht naar 0,1 of 0,01% wettelijke rente. Dat betekent dat de opbrengsten zoals de RBG daartegen aan kijkt, de opbrengsten die zij dus binnenhaalt om haar eigen kosten te dekken, dat die belangrijk lager uitvallen. En dat leidt ertoe dat wij per saldo een half miljoen meer aan kosten betalen aan de RBG. Omdat ze niet in

staat zijn om bij de belastingplichtige om de redenen die ik net noemde die kosten gedeclareerd te krijgen. Tot zover mevrouw de voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel meneer Ouwendijk. Wil ik eigenlijk een verder rondje maken. Ik zie de heer Hombergen. U heeft daar nog een vraag over?

De heer Hombergen: Ja dank u wel mevrouw de voorzitter. Ik heb een vraag die vlug ook gaat naar wettelijk beleid '...'. Maar ik zal een vraag stellen. Ten eerste even de '...' omdat dat toch renteopbrengst, want normaal gesproken zouden zij van mensen die te laat waren met betalen en waarschijnlijk krap bij kas zaten. Maar dat terzijde. Ik heb de vraag of we ondertussen al wat meer inzicht hebben in de impact van de coronamaatregelen? En de uitstel van betaling en wellicht ook hier en daar de afstel van betaling die aan het bedrijfsleven is gegund. We weten dat dat waarschijnlijk best wel een aanzienlijk bedrag is in ieder geval nu qua uitstel. Maar straks ook qua bedragen die we niet kunnen invorderen. En ik vraag dat met name omdat we de regel hebben gehad bij de kostentoedelingsnorm dat wij de bedragen die we hebben gereserveerd voor de kwijtschelding verwachten voor de kwijtschelding op te brengen door de eigen categorie. En dat hebben we niet gedaan voor de kosten die er is als belastinginkomsten niet kunnen worden gedorven door bijvoorbeeld de coronamaatregelen. En ik wil daar zicht op hebben. Want ik vind het eigenlijk niet gepast dat die kosten door iedereen worden betaald. En daar komt toe en dan heb ik wellicht ook een vraag aan de categorie bedrijven. En dat er met de waterzuiveringsheffing er een route is gevonden om ik zeg het maar onder die heffing uit te komen zodat niet de hele regelgeving was gepubliceerd. Nou dat stelde me heel teleur. '...' een belasting die werkelijk wordt geheven omdat niet te innen of niet te betalen. En ik wil heel graag daarvoor een ja reactie. Maar ik vind het ook een van de kosten die ik eigenlijk ook categorie gebonden kosten zou willen neerzetten, tenzij we dat hele concept van die categorie gebonden kosten loslaten. Dat mag ook.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Oostvogels: Voorzitter, mag ik interromperen? Ja dank u wel. Ja interessant punt dat meneer Hombergen maakt. Ik kan hem vragen, hij haalt volgens mij gaan er twee dingen zijn door elkaar heen aan het lopen. De ene is kwijtschelding, waarvan we besloten hebben dat die alleen voor de ingezetenen is. En aan de andere kant zijn de oninbare kosten, zoals hij noemt bijvoorbeeld omdat bedrijven failliet gaan door de huidige omstandigheden. Maar die oninbaarheid vindt natuurlijk plaats bij alle categorieën waarop we belasting heffen. Dus ik ben even benieuwd waarom hij bedrijven die altijd oninbaar kunnen zijn ineens gaat vergelijken met inwoners. Dus waarom behandelt hij bedrijven anders?

De voorzitter: Dank u wel de heer Oostvogels. Even voor het verslag was ik uw naam vergeten te noemen. De heer Hombergen, wilt u hierop reageren?

De heer Hombergen: Ja natuurlijk, ik wil daar heel graag op ingaan. Het is natuurlijk een soort van administratief verschil of je nou een kwijtscheldingsregeling hebt of een coronaregel. Inderdaad, dat zijn twee verschillende maatregelen. Maar het zijn allebei kosten die door bepaalde categorieën worden opgebracht. En wat mij betreft laten we dat verschil gewoon vallen. En zijn dat kosten die op een of andere manier oninbaar zijn. Dus ja je kunt inderdaad stellen dat dat het ene onder de regel van kwijtschelding valt en de andere onder de regel van corona. Maar ik vind dat nogal administratief gedoe. Het zijn als je een stapje naar achter neemt zeer vergelijkbare kosten opbrengsten die niet worden gedorven. Ik dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Ja?

De heer Oostvogels: Als ik daar nog op zou mogen reageren, mevrouw de voorzitter. Dank u wel. Ik snap dat het inderdaad twee kosten zijn die feitelijk niet geïnd kunnen worden. Maar bij de een besluiten we daartoe. Dat zijn de kwijtscheldingen. Ik ben het ook met meneer Hombergen eens dat het eigenlijk vrij

ingewikkeld is. Dus dan zou ik eigenlijk voorstellen, laten we dan gewoon de kwijtschelding afschaffen. Dan houden we alleen de oninbare open, is voor iedereen eerlijk, is voor iedereen transparant en volgens mij veel rechtvaardiger.

De voorzitter: Dank u wel meneer Oostvogels. Ik zie ook het handje van de heer Van Kretschmar al een tijdje omhoog. Wilt u hier ook op reageren?

De heer Van Kretschmar: Ja nou dat had nog een andere oorzaak. Maar ik wil toch wel even reageren. Er wordt door de heer Hombergen een relatie gelegd met de kostentoedeling. En dat is natuurlijk toch wel bijzonder. Want de kostentoedeling heeft gaat over vier jaar en staat los van alles wat ons incidenteel kan overkomen. Dus laten we daar vooral van weg blijven.

De voorzitter: Dank u wel de heer Van Kretschmar.

De heer Oostvogels: '...' dat de heer Van Kretschmar wel nog kan reageren over de belastingontwijking van sommige bedrijven? Het is zijn achterban dus ben ik eigenlijk wel benieuwd naar wat de positie van zijn categorie daarover is.

De heer Van Kretschmar: Ik heb niks over belastingontwijking en daar heb ik niks op toe te voegen. Dat zijn uw woorden. En daar...

De heer Oostvogels: Wellicht dat u een andere typering heeft voor de kwestie die ons ter ore is gekomen waarover wij geïnformeerd zijn? Dan hoor ik die ook graag.

De heer Van Kretschmar: Geen commentaar.

De voorzitter: Geen commentaar, oké. Dank u wel de heer Van Kretschmar. Dan is deze discussie tussen de twee heren even gesloten. De heer Van Kretschmar ik zie uw handje nog omhoog staan. Heeft u een andere vraag?

De heer Van Kretschmar: Ja ik heb een hele simpele vraag. Het voorstel heet eerst de begrotingswijziging. En ik vroeg mij af of dat ook betekent dat ja dat dat het dan is voor 2020? Want we leven in onzekere tijden. En ik zou dus eigenlijk graag aan de heer Ouwendijk willen vragen of er misschien ook nog een tweede op komst is of dat we kunnen aannemen dat dit het dan ook is?

De voorzitter: Dank u wel de heer Van Kretschmar. Wil ik nog even de gelegenheid geven aan andere mensen om een vraag te stellen aan de heer Ouwendijk wellicht. Nee. De heer Ouwendijk, zou u willen reageren op deze aantal vragen?

De heer Ouwendijk: Ja met genoeg mevrouw de voorzitter. Eerst maar even de laatste vraag. Ja we leven inderdaad in een onvoorstelbare wereld. Dat ben ik met de heer Van Kretschmar eens. Maar vooralsnog is deze begrotingswijziging gebaseerd op wat we verwachten zeg maar tot het einde van 2020. Dus het is op dit moment niet te voorzien dat er nog een tweede begrotingswijziging aankomt. Ik zeg het wat voorzichtig, maar op het moment dat de omstandigheden wijzigen en mevrouw de voorzitter dat zal de heer Van Kretschmar ook begrijpen, dat op het moment dat omstandigheden echt significant wijzigen dan is natuurlijk ook van de kant van de RBG een wellicht een begrotingswijziging te verwachten. Dan even het terug naar de discussie tussen meneer Oostvogels en Hombergen met betrekking tot de verschillende categorieën kosten. De heer Van Kretschmar reageerde daar ook op. Het is zo dat er een duidelijk verschil zit tussen kwijtschelding en oninbaarheid. Kwijtschelding is in zekere zin voorspelbaar. En die toerekening aan de categorie waar de heer Hombergen het over heeft dat is en ik praat nu uit de boeken vandaan, maar het verwerken van de kwijtschelding is het de verdeling van de kosten en de

kostentoedelingsverordening van 57 naar 54% gegaan de vorige keer. En dat was met name om een deel van het kwijtscheldingsverlies te compenseren. De overige kwijtscheldingskosten met betrekking dus de kwijtscheldingskosten met betrekking tot de watersysteemheffing die worden voor zover ze begroot en voorspelbaar zijn worden die in de categorie meegenomen. Dat klopt. Maar het gaat over oninbaarheid. Worden die want oninbaarheid is niet te verwachten over het geheel hoe heet het verdeeld in die zin dat ze gewoon in het resultaat van Delfland vallen. Want dan zie je gewoon aan het eind van het jaar dat de belastingopbrengsten lager of hoger zijn dan verwacht. En ten aanzien van de opmerking van de heer Van Hombergen over de kosten van bedrijven die dan aan belastingontwijking doen om dat woord dan maar even te gebruiken. Niet omdat ik dat zo zou willen noemen, maar omdat de heer Van Hombergen dat op dit moment zo klasseert '...' dat ze '...' dezelfde kosten hebben. We praten -dat heb ik in de vorige commissie ook aangegeven- we praten hier over één bedrijf dat eindelijk geslaagd is in '...' tegen de door Delfland opgelegde aanslag. Dus daarvan zijn de consequenties alhoewel financieel naar mijn mening nog wel de moeite waard. Die zijn voor Delfland dan gelukkig beperkt gebleven. Tot zover mijn antwoord mevrouw de voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel heer Ouwendijk. Zijn hier nog reacties op vanuit de commissie? Ik zie verder geen handjes meer. Oh ja ik zie een handje van de heer Hombergen. Meneer Hombergen, u heeft het woord.

De heer Hombergen: Ja dank u wel mevrouw de voorzitter. Ik denk dat het een discussie is over die coronamaatregelen die we echt wel moeten voeren. Nu naar aanleiding van de begroting van de RBG is dat wellicht nog niet zo goed. Maar wij verlenen actief uitstel. Daar sta ik ook helemaal achter dat we dat doen. Maar van uitstel komt ook afstel. En ik zou toch heel graag de vinger aan de pols willen houden wat de financiële in daarvan is. Want we hebben toch een regeling waarvan u kunt verwachten dat wij daardoor minder belastingen kunnen incasseren. En ik vind het toch echt niet reëel. En ik ben ook heel benieuwd naar de positie van de andere partijen dat er wat dat betreft inkomsten die we nu door de coronamaatregelen die niet geïnd kunnen dat die door iedereen worden gedragen, terwijl dat voor de kwijtschelding maar door één categorie is. Ik ben heel benieuwd naar de reacties van de andere partijen daarover. Maar ik denk ook dat het dit verdient om bij de kostentoedelingsverordening de volgende keer dus om daar even wat beter bij stil te staan.

De voorzitter: Dank u wel de heer Hombergen. Willen commissieleden hierop reageren graag? Niet, niemand wil reageren op de vraag van de heer Hombergen? Ja de heer Oostvogels.

De heer Oostvogels: Ja dank u mevrouw de voorzitter. Ja volgens mij is ons standpunt duidelijk. Is hier in deze de kwijtschelding de ruis op de lijn die we heel graag eruit zouden halen. Dat is veel rechtvaardiger omdat de gemeente veel beter is in dit soort schuldhelpverlening en dit soort bijstand. En dat zou betekenen dat we alle niet inbare bedragen gewoon in een keer duidelijk hebben. En dat ook voor iedereen duidelijk is waarom die afgewenteld worden op de algemene middelen, oftewel dat iedereen daar gewoon voor betaalt.

De voorzitter: Ja dank u wel de heer Oostvogels. De heer Ouwendijk, wilt u hierop reageren nog? Nee ik zie nog een handje van de heer Lont, dat zag ik eerder dan de heer Hofman. De heer Lont, u heeft het woord.

De heer Lont: Ja dank voor het woord. Wij zijn er ook mee eens om bij de kostentoedelingsverordening hier extra bij stil te staan. Ik schat ook wel in dat het de inbaarheid van vorderingen ook iets is van de langere termijn, een kwijtschelding, omdat er waarschijnlijk ook nog heel frictie op de arbeidsmarkt gaat ontstaan naar aanleiding van deze crisis. Mensen die schuiven van baan moeten wisselen, in ieder geval voor middellange termijn. Dus het is goed om hier dan extra nog even bij stil te gaan staan. Dus daar zijn we het wel mee eens.

De voorzitter: Ja dank u wel de heer Lont. Ik zie verder geen opmerkingen meer. Kan ik concluderen dat dit stuk voldoende is besproken en dat het als hamerstuk naar de VV kan? Oké ik zie iedereen ja knikken. Dank u wel. Dan is hiermee het onderwerp afgerond.

5. Ingekomen stukken

a. Beantwoording schriftelijke vragen van PvdA inzake klare taal en procedures belastingen

De voorzitter: Dan ga ik door naar de ingekomen stukken. Er zijn een aantal vragen gesteld naar aanleiding van een hele hoop ingekomen stukken zag ik op de lijst staan. Er is een vraag gesteld door de fractie AWP inzake de beantwoording van de vraag van de PvdA over klare taal. Wie mag ik hiervoor van de AWP het woord geven?

De heer Heijboer: Ja voorzitter, dat ben ik, dank u wel.

De voorzitter: De heer Heijboer, u heeft het woord.

De heer Heijboer: Ja dank u wel voorzitter. Wij lezen in de beantwoording op de vraag dat DUO bijvoorbeeld geen inkomensgegevens verstrekt. En hebben wij van studenten gehoord dat als je kwijtschelding vraagt en je bent student dat de commissie dan zegt van kijk je kunt bij de DUO een studiebeurs aanvragen, en als je de maximum studiebeurs hebt aangevraagd dan heb je voldoende inkomen en kom je sowieso niet in aanmerking voor kwijtschelding. Omdat de regering heeft bepaald dat die hoogte van DUO voldoende moet zijn samen met de ouderbijdrage. Nu wordt in dit voorstel steeds gezegd van, DUO levert geen gegevens aan dus kunnen we daar niet mee verder. En hoe ja onze vraag is nu eigenlijk, hoe zit dat nu? Omdat wij van studenten horen dat als ze student zijn dan wordt gezegd, maximaliseer je lening bij DUO. De vraag is, hoe zit dat nu?

De voorzitter: Ik zie hier dat de vraag al is beantwoord bij de technische vragen 8 september.

De heer Heijboer: Oké. Dan heb ik dat even gemist.

De voorzitter: Want gisteren kregen wij nog een mail van Hélène dat er nog technische vragen extra waren beantwoord. Dus misschien kunt u daar het antwoord vinden. Zal ik het voorlezen? Nee.

De heer Heijboer: Ja ik kan het ook niet zo snel vinden nee.

De voorzitter: Zal ik het even voorlezen voor de duidelijkheid dan?

De heer Heijboer: Ja graag ja.

De voorzitter: Met betrekking tot de kwijtschelding en studenten is het zo dat studenten niet bij voorbaat worden uitgesloten van kwijtschelding. Lening wordt weliswaar beschouwt als inkomen, maar ook hier gelden de specifieke normen om in aanmerking te komen voor kwijtschelding. Zelfs als een student maximaal bij leent en ook een bijbaan heeft kan het voorkomen dat kwijtschelding wordt verleend. Dit is volledig afhankelijk van het gecombineerde totale inkomen en de verhouding tot de inkomensnorm. Ik stel dat als hè als u daar een vraag over heeft dat dat als technische vraag wellicht nog een keer indient.

De heer Heijboer: Nee ik heb over de beantwoording nu geen vraag. Alleen ik had gisterenavond gisteren had ik gewerkt en een 's avonds een andere vergadering, dus ik heb die stukken zo kort van tevoren niet meer kunnen beoordelen. Daar heb ik geen tijd voor gehad, sorry.

De voorzitter: Nee dat zij u vergeven uiteraard. Vandaar dat ik het even voorlees.

De heer Heijboer: Ja nee is voldoende beantwoord zo, dank u wel

De voorzitter: Ik zie een hand van de heer Fekkes. De heer Fekkes.

De heer Fekkes: Ja dank u mevrouw de voorzitter. Ten aanzien van de DUO, ik heb dat al eerder in de VV en in commissies naar voren gebracht. Als je van iemand zelf leent dan is het belachelijk om dat als inkomen te beschouwen. Ik heb daar zelf nog eens een belastingprocedure over gevoerd die ik natuurlijk '...' gewonnen heb. Bovendien is het zo dat als studenten geld krijgen op grond van de wet studiefinanciering dat dat geld volgens diezelfde wet niet vatbaar is voor beslag. Dus wat dat betreft ja moeten studenten al dan niet met hulp gewoon op de wettelijke bepaling wijzen. En dat had misschien in beantwoording ook wat beter naar voren kunnen komen. Dank u wel.

De voorzitter: Ja dank u wel heer Fekkes.

b. Artikel van H.J.M. Havekes en I.D.M. Elfferich-Rodenburg over Waterschapsverkiezingen nieuwe stijl: een succesverhaal?

De voorzitter: Dan ga ik over naar het volgende artikel nummer 5B, artikel van Havekes. En daar is ook een vraag gesteld door de heer door de fractie van de AWP. Wie kan ik daarvoor het woord geven?

De heer Heijboer: Ja voorzitter, dank u wel. Ik heb de we hebben dat ook als technische vraag gesteld. En ik weet niet of die intussen...

De voorzitter: Oh ja, ja ik inderdaad...

De heer Heijboer: Want ik kan die stukken niet terugvinden.

De voorzitter: Nee de heer Heijboer, ik zie inderdaad dat ook het antwoord hierop is gegeven. Zal ik dat ook even voorlezen?

De heer Heijboer: Ja ik kan dus de beantwoording niet zo snel op mijn iPad terugvinden.

De voorzitter: Nee geeft niet. De UWV stelt een advies hierover op en zal de commissie CBCF van de UWV nader informeren. Delfland neemt het advies van de UWV mee in de afweging en verwacht hiervoor voldoende tijd te hebben voor de komende waterschapsverkiezingen. Dat is het technisch antwoord op uw vraag of tenminste dat is het antwoord op uw technische vraag. Ik hoop dat het hiermee voldoende is beantwoord. Zo niet, kunt u altijd daar nog een nadere vraag over stellen.

De heer Heijboer: Ja prima, dank u wel.

De voorzitter: Ja? Dank u wel.

De heer Heijboer: Graag natuurlijk een tijdstip hebben, maar..

De voorzitter: Ja '...' dan ga ik nu door naar 5C, dat is..

c. Informeren VV over zienswijze ontwerp Zuid-Hollandse Omgevings Verordening (ZHOV)

De heer Van Boxmeer: Mevrouw de voorzitter, mag ik een vraag stellen?

De voorzitter: Ja.

De heer Van Boxmeer: Reageren eigenlijk. In het begin van de vergadering heeft collega Fekkes ingebracht van ja de afvoer van deze twee artikelen omdat ze technisch van aard waren. Daar is over gesproken, gezegd nou ja laten we dat niet doen. Ze blijken nu technisch van aard te zijn. En eigenlijk dusdanig technisch dat ze al technisch beantwoord zijn de avond vooraf. Ik vind het eigenlijk wel interessant dat we even met elkaar terugkijken of deze twee vragen dan op de agenda hadden kunnen of moeten komen terwijl ze door ons van tevoren al behandeld zijn als technisch

De voorzitter: Ja u heeft hier helemaal gelijk in de heer Van Boxmeer.

De heer Heijboer: Nou bij interruptie voorzitter. Ik vind niet dat je van VV-leden mag verwachten dat ze op de avond van tevoren vrij houden om dat Delfland nog technische vragen moet beantwoorden. Ja ik kan me dat in ieder geval niet elke avond voor elke vergadering daarvoor vrijhouden om nog te kijken of er misschien nog wat binnenkomt.

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Mag ik daarop reageren?

De voorzitter: Mevrouw Dijkshoorn, u heeft het woord.

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Ja dat is wel een afspraak die we gemaakt hebben als we die technische vragen zouden indienen donderdag moest je ze geloof ik indienen. Dat we dan die antwoorden pas maandag zouden krijgen. Dus dit is wel volgens de afspraak. En dan vind ik het wel jammer dat dit nu weer extra tijd kost.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Dijkshoorn. Dan heb ik nog volgens mij nog een vraag over de zienswijze. Volgens mij is... is dat ook beantwoord, dat is ook beantwoord hoor ik van de...

De heer Van Boxmeer: Mevrouw de voorzitter, mag ik toch even terugkomen? Ik kan me voorstellen dat collega Heijboer zich er ongemakkelijk voor voelt want hij had een vraag zullen maar zeggen, en hij had geen antwoord gezien. Ik denk dat het procedureel misschien juist duidelijk moet zijn dat als er een technische vraag komt dat die niet ingebracht kan worden alsnog als een ingekomen stuk. Dus de beantwoording ik denk dat wij erop moeten vertrouwen dat het hoogheemraadschap komt tot beantwoording. Is het niet in deze vergadering dan is het misschien op een ander tijdstip. Tot nu toe heeft Delfland elke keer de beantwoording kunnen vinden. Maar doordat het op de agenda komt krijgen we deze discussie. Dus ik vraag me af of de collega's ermee eens is dat als er een technische vraag ingediend is dat die dan niet standaard alsnog terugkomt als ingekomen stuk?

De voorzitter: Lijkt me heel verstandig als we deze afspraken zouden kunnen maken. Zijn er mensen die hier een opmerking over hebben? Ik zie het handje van de heer Boot. Geluid, wilt u uw geluid even aanzetten?

De heer Boot: Ja nee voorzitter mijn punt is pas bij 5C omdat u dat net aankondigde. Dus ik wacht even totdat dit af is en dan graag bij 5C maak ik een opmerking.

De heer Jansen: Voorzitter ik heb daar nog wel een opmerking op.

De voorzitter: De heer Jansen u heeft.

De heer Jansen: Ik ben het eens met de heer Van Boxmeer hoor dat inderdaad technische vragen die horen niet als agendapunt weer op de agenda te komen. Als het puur om de beantwoording is van die vragen. Ik wil wel even een uitzondering maken als naar aanleiding van die technische vragen wel weer politieke vragen zijn dan vind ik het wel weer '...'. Dus die uitzondering zou ik even willen maken. Maar ik

ben het volkomen eens met de heer Van Boxmeer en ook anderen die zeggen ja eigenlijk hadden we deze punten te behandelen.

De voorzitter: Ja dank u wel voor uw duidelijke reactie. Ik zie nog een handje van de heer Oostvogels.

De heer Oostvogels: Ja dank u wel mevrouw voorzitter. Ik kan de precieze hand-out even niet vinden, maar volgens mij hebben we met onze training rond het BOB-model het hier ook over gehad. En was het idee dat je technische vragen stelt om informatie op te halen. En als je daar iets mee wil veranderen dan agendeer je het. Om dat bespreken om steun op te halen, ruimte te zoeken en dan uiteindelijk in de besluitvormende VV een motie of een amendement in te dienen. En volgens mij als we dat treintje goed aanhouden dan sluiten we hier perfect bij aan.

De voorzitter: Ja dank u wel heer Oostvogels. Dat was een helder antwoord voor iedereen denk ik. Dank u wel. De heer Boot.

De heer Boot: Ja dat is bij punt 5C voorzitter dank u wel, een beetje in de geest van wat de heren Jansen en Oostvogel melden. Een beetje naar aanleiding van. De het college zegt in haar zienswijze dat het een voorkeur heeft om niet alleen gelijkwaardige omzetting van die verordening te hebben, maar daar ook beleidspunten in mee te nemen. Nou daar kunnen we ons best iets bij voorstellen. Maar mijn vraag is dan, heeft het college een voorbeeld van laten we zeggen het belangrijkste beleidsmatige punt wat ze dan had willen inbrengen? Want anders is het toch een beetje een lege wens? Dat is vraag één. Tweede is het college maakt een bezwaar tegen de resultaatsverplichting die de waterschappen zouden krijgen voor de regionale waterkeringen om aan de veiligheidsnormen te voldoen. Dat begrijp ik heel goed laten we zeggen als een administratief bezwaar. Omdat de wijze waarop we met de primaire waterkeringen omgaan nu anders wordt dan bij de regionale. Nou dat is nu administratief vervelend. Maar onze vraag is, is het college het inhoudelijk ook oneens met die resultaatsverplichting? Want ik denk eerlijk gezegd dat de burgers van Delfland best wel blij zijn dat Delfland een inhoudelijke resultaatsverplichting om de regionale waterkeringen qua veiligheid op orde te krijgen. Ik denk dat we daar eigenlijk als burgers allemaal heel blij mee zijn. Dus is dit alleen een administratief bezwaar of ook een inhoudelijke? En dan naar aanleiding van en dat sluit ook een beetje aan bij wat de collega's van VVD al een paar keer gezegd hebben, bij de zienswijze lijkt het toch een beetje alsof Delfland soms meer reactief is dan proactief in dit soort dingen. En zou bijvoorbeeld nou bij de watervisie zou dat nou niet een goed voorbeeld zijn van waar we proactiever konden zijn? En is dat wellicht ook niet een voorbeeld van mijn eerste vraag, waar laten we zeggen zo'n beleidsmatige wijziging van de verordening ook echt toegevoegde waarde zou kunnen hebben? Dus drie vragen, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel de heer Boot. Wil de heer Ouwendijk hierop reageren? Oh neem me niet kwalijk. De heer Daverveldt, wilt u hier...

De heer Daverveldt: Ja zeker zeker, dank u wel mevrouw de voorzitter om de vraag van de heer Boot te beantwoorden, in de eerste plaats de eerste opmerking is inderdaad in algemene zin geweest, niet specifiek. Er is eigenlijk een parallel te trekken met het werk wat we bij Delfland zelf doen, omdat de omgevingswet een jaar de inwerkingtrede van de omgevingswet een jaar is uitgesteld hebben we bij Delfland besloten om beleid wat zeg maar voorbereid wordt om dat nu toch mee te nemen in de nieuwe waterschapsverordening. En in die zin zeggen wij van maak van zeg maar de extra tijd gebruik dat als er nieuw beleid op stapel is om dat direct dan mee te nemen. Vooralsnog gaan we ervan uit dat het inderdaad een beleidsneutrale omzetting is. En ik ben het met de heer Boot eens dat onze burgers erop moeten kunnen rekenen zoals wij altijd zeggen dat zij droge voeten kunnen houden en dat wij ons daar ons echt ons best voor doen om dat zo goed mogelijk te garanderen. Wat hier speelt dat is eigenlijk meer een principieel punt. Namelijk er is een verschil tussen de hele aanpak met betrekking tot primaire

keringen en regionale keringen. Bij primaire keringen hebben we te maken met een signaleringswaarde en is het dus zo dat als een kering onder de signaleringswaarde terecht zou komen dan hebben we tijd om ervoor te zorgen dat maatregelen genomen worden dat die kering nooit onder de eigenlijke veiligheidsnorm terecht komt. Bij de regionale kering is die methodiek niet veranderd. En daarom zeggen is het wat dat betreft beter om er niet formeel een resultaatsverplichting van te maken. Maar het huidige systeem te handhaven. Wat overigens dus niets afdoet aan al onze inspanningen om inderdaad die droge voeten te garanderen. Uw derde punt is we hebben inderdaad de watervisie ontwikkeld om ervoor te zorgen dat de waterbelangen goed geborgd kunnen worden in alle instrumenten die hetzij door gemeentes hetzij provincies worden ontwikkeld. Dus wij gebruiken dat inderdaad om op al deze belangrijke thema's het gesprek aan te gaan. En dat is zeg maar de manier waarop wij invulling geven om proactief om te gaan met deze thema's. Dat staat los van het feit dat we ook moeten reageren op deze waterschapsverordening. En dat hebben we dus denk ik heel precies gedaan.

De voorzitter: Dank u wel de heer Daverveldt voor deze uitgebreide beantwoording. De heer Boot wilt u hier nog op reageren of vindt u dit voldoende antwoord?

De heer Boot: Voorzitter, ik denk het is een ingekomen punt dus laten we niet een half uur van de vergadering daaraan besteden. Dank aan de dijkgraaf voor zijn beantwoording.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie nog van de heer Lont zie ik nog een handje omhoog staan. Klopt dat?

De heer Lont: Ja dat klopt, bedankt voor het woord. Ik had nog een paar beschouwingen die ik wilde delen hierover. Dat in de verordening lijkt de provincie meer een top-down insteek te nemen of activistisch als je het positief zegt. Maar het is niet echt helder hoe dan die extra sturing vanuit de verordening wordt ingevuld door de provincie. De indruk bestaat dat er toch aanscherping is van voorwaarden en toezicht. En soms zelfs lijkt het formeel dan verder te gaan dan wat ze kunnen bijvoorbeeld bij ontgassen van schepen. Maar dat is niet echt ons terrein. Maar daar zou hier de RWS wat aan moeten doen, dan de provincie juridisch gezien dan. Ook eisen omtrent zwemwater zijn strenger. Dus er is minder er is meer regulering in plaats van deregulering. En ook het op orde brengen van regionale keringen en het voldoen aan de normen voor het tegengaan van waterbezwaar of anders gezegd '...' die zijn niet echt op elkaar afgestemd. En dat kan tot fricties leiden voor de uitvoering van de verbeterprogramma's. Nou ja het is goed als het vorige uitvoeringsbesluit wordt aangehouden en dat wordt afgestemd. Ook de regeling van grondwater zaak is vrij complex. En de scheidslijnen dus waar we het over hebben gehad en wat ook wel terug te zien is de zienswijze tussen de verschillende overheidstaken is anders. En misschien niet helemaal kloppend. Dus dat moeten we kritisch bekijken. Dus meer concrete vraag van zouden we, inderdaad goed punt om het dat we tijd tot 2022 gebruiken om te kijken van kan het beter en om deze dingen nog aan te dragen. En is het misschien een idee om de provincie te vragen of in ieder geval een informatieve VV te organiseren t.z.t. over deze verordening?

De voorzitter: Dank u wel heer Lont. Wil de heer Daverveldt nog even antwoorden

De heer Daverveldt: Ja zeker. Ik was even afgeleid door een nieuwe presentatie.

De voorzitter: Ja wij ook.

De heer Daverveldt: Even kijken, dank u wel mevrouw de voorzitter, dank u wel meneer Lont. Ik denk dat u de spijker op de kop slaat met uw opmerking dat het wel een beetje een top-down karakter heeft. En daarom hebben wij ook heel duidelijk gemaakt in onze zienswijze dat wij denken dat bepaalde veranderingen eigenlijk niet passen met de geest van de omgevingswet. En dat als er toch behoefte op provinciaal niveau blijkt te zijn aan invulling van verdere handreikingen zeker als die betrekking hebben op ons werk dat die niet in isolatie worden opgesteld, maar echt in samenwerking met ons. Ten aanzien van

uw vragen over een informatieve VV, ja dan kijk ik toch ook in de eerste plaats naar de VV zelf. Ik denk dat mijn voorkeur zou zijn om de informatieve VV toch in de eerste plaats te focussen op zeg maar de eigen instrumenten van Delfland. Wij willen er staat nog best wel wat op het programma wat dat betreft. Ik mag u herinneren aan het participatiebeleid. De waterschapsverordening zelf dus mijn voorkeur zou zijn om de informatieve VV's daar meer op te focussen. Mochten er dan vanuit de provincie uit reacties bijvoorbeeld op deze zienswijze nieuwe ontwikkelingen komen waarvan we toch echt denken dat het belangrijk is dat de VV daar kennis van neemt, dan vanzelfsprekend zullen we dat integreren in een sessie die wij over de omgevingswet sowieso willen organiseren. Ik hoop dat u daarmee uit de voeten kunt. Dank u wel.

De heer Lont: Ja bedankt voor de reactie.

De voorzitter: Is hiermee agendapunt 5 afgerond.

6. Rondvraag en sluiting

De voorzitter: Dan wil ik doorgaan naar de rondvraag. En de heer Oostvogels had al aangegeven in het begin dat hij graag gebruik maakt van de rondvraag. De heer Oostvogels, u heeft het woord.

De heer Oostvogels: Ja dank u wel mevrouw de voorzitter.

De voorzitter: Ja we gaan het rijtje even helemaal af ja.

De heer Oostvogels: Super, ik zal aftrappen. Ja het is niemand ontgaan. Maar door de stroomuitval op 17 augustus hebben we vanuit Houtrust rioolwater moeten lozen op zee en op het verversingskanaal. Nou dat is nogal een calamiteit. Daarom heeft de VVD-fractie en ongetwijfeld alle andere fracties hebben daar ook gewoon vragen over. Maar ik wil voorstellen dat we nu niet op de inhoud ingaan. Want we hebben als VV daar nog te weinig informatie voor. We hebben bijvoorbeeld nog geen feitenrelaas gehad. Dus over de inhoud zou ik later in debat willen gaan. Maar ik heb nu dan wel vier vragen aan DNH. En een is dan eigenlijk, hoe ziet het DNH het proces voor zich hè dus om met ons in gesprek te gaan? Wat zien zij als tijdspad daarvoor? Dus wanneer krijgen we informatie? Wanneer zouden die gesprekken plaatsvinden, dat debat? Hoe en wanneer kunnen wij onze kaders daarvoor meegeven? Dus hoe dat wij als VV aan kunnen geven wat wij belangrijk vinden, wat we daarin terug willen zien en waar we het over willen en hebben. Nou de inhoud van deze calamiteit raakt eigenlijk zo'n beetje alle commissie, van preventie, communicatie, waterkwaliteit. En ik ben benieuwd hoe DNH daarmee om wil gaan. Dank u wel mevrouw de voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel de heer Oostvogels. Heer Daverveldt, wilt u hier antwoord op geven?

De heer Daverveldt: Ja dank u wel mevrouw de voorzitter. Dank u wel de heer Oostvogels voor uw vragen. Vanzelfsprekend heeft zeg maar de calamiteit die heeft plaatsgevonden al onze aandacht. In de eerste plaats natuurlijk gedurende de calamiteit zelf. Maar dit is een toch wel een bijzondere calamiteit geweest met verstreckende gevolgen. Dat betekent dat wij inderdaad, u refereert er zelf al aan, eerst het feitenrelaas boven tafel willen hebben. Dus wij zijn op dit we hebben op dit moment de bestuurlijke opdracht gegeven om de evaluatie op te zetten. Evaluatie zowel qua proces als technisch. Als je denkt aan het proces realiseer ik me dat bij deze specifieke calamiteiten veel partijen betrokken waren die heel nauw moeten samenwerken. Het is natuurlijk Delfland, het is het hoogheemraadschap, het is gemeente, het is RBS, omgevingsdienst, ga zo maar door. Dus dat is heel goed om dat na te lopen en te kijken welke hoe goed dat gegaan is en welke verbeterstappen we kunnen nemen? Daarnaast zijn er natuurlijk ook vragen die meer van technische aard zijn, wat is er nu precies misgegaan? Hoe zit het met zeg maar de resilience van onze installaties? Hoe lang kunnen die zeg maar op noodstroom blijven opereren en hoe lang zouden we dat willen? Ik ga op dit moment wil ik niet, ga ik ook niet speculeren over de uitkomsten daarvan. Normaal gesproken is het zo dat bij calamiteiten elke calamiteit wordt geëvalueerd, maar volgens

mandateringsbesluiten worden de evaluatie voor calamiteiten worden vastgesteld door de SD. In dit geval denk ik dat het een calamiteit is die zo rijk is om zeg maar ook van te leren dat DNH daar zelf ook geïnteresseerd in is. Dus ik wil dit uiteindelijk ook agenderen in DNH. En dan wil ik in DNH bespreken op welke manier wij de VV daar ook weer bij willen betrekken. Tot nu toe is het zo dat de VV in ieder geval jaarlijks een overzicht krijgt van alle calamiteiten die hebben plaatsgevonden met een summier overzicht van wat zijn daar de lessen van. En we zullen even we zullen in DNH bespreken of dit zeg maar een calamiteit is waar we eigenlijk van zeggen van nou daar zijn wellicht lessen te trekken die meer rechtvaardigen dan alleen maar opname in een jaarlijkse rapportage richting de VV.

De heer Oostvogels: Mevrouw de voorzitter, als ik daarop maar reageren. Dank voor dit uitgebreide antwoord. En ik heb ook expres ook gezegd, we scheiden de inhoud. Want we hebben alle vertrouwen dat het maximale gedaan is door iedereen. Een van de tips die we kregen bij de debattraining was dat we meer intern met elkaar in discussie willen gaan. Dus daar wil ik even gebruik van maken als het mag van u mevrouw de voorzitter. Ik hoor heel graag van de andere fracties of zij zich kunnen vinden in deze manier van werken, of dat zij net als de VVD toch in ieder geval wat eerder zouden willen kunnen sturen op wat er dan geëvalueerd gaat worden. Dat in ieder geval onze zorgpunten daarin goed beantwoord kunnen worden.

De voorzitter: Ja dank u wel de heer Oostvogels. Zouden andere commissieleden op deze vraag willen beantwoorden? Ik zie een handje van de heer Hombergen alvast omhoog. Klopt dat?

De heer Hombergen: Dat klopt mevrouw de voorzitter. Nou heel goed van de heer Oostvogels dat hij probeert dit agendapunt naar boven te halen. Ik denk dat het goed is dat we even kijken wat vanuit onze achterban inderdaad evaluatiepunten zijn. Want er is een heel palet aan punten die naar boven komt. Ik denk wel dat het eigenlijk meer hoort in de commissie van waterzuivering. Want dit is echt specifiek waterzuivering, en dat wat minder in deze commissie thuishoort. Dus ik denk dat het in die commissie wat uitgebreider aan de orde kan komen. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel de heer Hombergen. Ik zie meneer Jansen. Wilt u hierop reageren?

De heer Jansen: Ja ik ben het op zich wel eens met de heer Oostvogels. Aan de andere kant vind ik wel we moeten wel een werkbare situatie behouden. En als we nog echt extra punten hebben die we in de evaluatie willen meenemen nou ja dan zou het mooi zijn als dat meegenomen kon worden. Maar ja als ik vind het belangrijk dat in ieder geval het proces snel voldoende verloopt. Dus ik zou ook niet onnodig vertraging willen hebben door het eerst ophalen van alle evaluatiepunten. Te meer we daar ook in de commissies en in de VV ook de evaluatie ja de extra aandachtspunten ook zelf nog kunnen vragen aan de betrokken portefeuillehouder. Dus ik zou eerder hier gaan voor snelheid dan voor het ophalen en dan voor volledigheid.

De voorzitter: Ja dank u wel de heer Jansen. Ik zag de heer Fekkes, wilt u hier nog op reageren?

De heer Fekkes: Dank u wel mevrouw de voorzitter. Ik ben akkoord met de aanpak van de dijkgraaf. We moeten eerst volledig over de feiten beschikken. En dat we dan afzonderlijk dit probleem en de oplossing daarvan gaan bespreken dat kan ook. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel de heer Fekkes. Ik zag eerst het handje van de heer Heijboer. Meneer Heijboer, u heeft het woord.

De heer Heijboer: Ja dank u wel voorzitter. Ja wij zijn ook erg benieuwd wat er aan de hand is en hoe dat opgelost is. En wat we ervan kunnen leren vooral. Ja er zit in beide aanpak snelheid en volledigheid, dat hoeft elkaar niet uit te sluiten. Wij zouden wel graag willen zien dat niet alleen Houtrust bekeken wordt.

Maar ook dat het iets breder getrokken wordt wat we daar ook voor andere gemalen van kunnen leren. Aan de andere kant hebben wij ook wel vertrouwen in hoe de organisatie het aanpakt. Dus zeggen wij ook van nou ja als dat snel kan volgens het voorstel van de dijkgraaf dan kunnen we daar ook mee akkoord gaan. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zag de hand van de heer Hofman. Meneer Hofman, u heeft het woord.

De heer Hofman: Dank u wel voorzitter. Ik kan instemmen met de vorige sprekers. Wel zou ik het op prijs stellen als de evaluatie wordt besproken in de gemeenschappelijke commissie, P&C-commissie, omdat het raakvlakken heeft met de taakstelling en opschaling zeg maar van calamiteitenbestrijding op alle beleidsvelden. Dus ik denk dat dat de meerwaarde zou kunnen zijn van de evaluatie. En ik zou ook willen adviseren of het nog consequenties heeft wat er nu gebeurd is, of wat betrokken wordt bij de optimalisatie van het transportsysteem rioolgemaal Morsestraat in Den Haag.

De voorzitter: Ja dank u wel heer Hofman. Ik zag de heer Van Kretschmar. Wilt u hierop reageren?

De heer Van Kretschmar: Ja wij kunnen onze vinden in de geschetste aanpak van de dijkgraaf. We hebben daarbij een vraag, of er is aan te geven wanneer deze evaluatie ja uiteindelijk gedaan is? Dat het is natuurlijk afhankelijk van waarschijnlijk ook de input van Stedin. Maar nou ja laten we zeggen dat dat daar moet wel een bepaalde schatting van te maken zijn, omdat we dus in dit geval kiezen voor snelheid. Maar dan zou het ook mooi zijn om te weten wanneer dat dan te verwachten is die evaluatie.

De voorzitter: Ja dank u wel. Ik zal zo meteen de heer Daverveldt nog even het antwoord de vraag stellen en hij hierop kan antwoorden. Ik zie nog een handje van mevrouw Jenniskens. Wilt u hierop nog reageren?

Mevrouw Jenniskens: Ja dank u wel voorzitter voor het woord. Wij zijn het ook eens met het voorstel van de dijkgraaf. In dat voorstel stond nog wel een beetje van hoe gaan we dat naar de VV brengen. Ik denk dat we uit deze discussie of deze rondgang eigenlijk wel kunnen concluderen dat de VV minimaal geïnformeerd wil worden. Dus dat iedereen er heel erg bij betrokken is en nieuwsgierig wat we hiervan kunnen leren nadat het feitenrelaas er is. Of we daar dan ook nog een debat over gaan voeren van welke de lessen zijn en wat we de volgende keer beter kan doen, dat hangt een beetje af van het materiaal wat we dan krijgen.

De voorzitter: Ja dank u wel mevrouw Jenniskens. De heer Daverveldt, wilt u hier nog even op reageren?

De heer Daverveldt: Ja dank u wel. Ik wil een ding verduidelijken. In ieder geval op voorhand een misverstand uit de weg ruimen. Het lijkt een beetje alsof er een tegenstelling tussen snelheid en zeg maar de kwaliteit van de evaluatie. En mijn ervaring is in ieder geval dat we de evaluaties altijd kwalitatief goed willen doen. Er zit natuurlijk ook druk op, want we zijn allemaal zeer geïnteresseerd. De vraag van de heer Van Kretschmar wanneer die evaluatie gereed is daar wil ik even nog navraag over doen. Ik begrijp dat u daar duidelijkheid over wil hebben, maar daar kom ik zo snel mogelijk op terug. Want ik wil geen beloftes doen die ik toch niet kan waarmaken. Ten aanzien van het voorstel van de heer Hofman om dit in de P&C-commissie te doen daar ben ik eigenlijk geen voorstander van. Want ik maak toch een onderscheid tussen zeg maar evaluatie van het calamiteitenproces. Nou dat zit volgens mij heel duidelijk in binnen de scope van deze commissie. Daarnaast zijn er allerlei vragen die echt te maken hebben over de robuustheid zeg maar van het hele rioolwatersysteem, de zuiveringen, de back-ups et cetera et cetera. En het lijkt mij dat de commissie WKK de meest geschikte commissie is om dat te bespreken. Even kijken, en ten aanzien van mevrouw Jenniskens, ik begrijp heel erg goed dat de VV hier goed over geïnformeerd wil worden. Ik ben ook erg blij met de betrokkenheid van VV-leden hierover. Ik denk wel dat het weer belangrijk ook is dat we met name in de terugkoppeling naar de VV het accent leggen op wat zijn dan zeg maar de bestuurlijke

lessen die we moeten trekken hieruit. En voorkomen dat we met de VV zeg maar een hele technische discussie gaan voeren. Dus die knip die wil ik wel graag maken.

De voorzitter: Dank u wel de heer Daverveldt. Ik heb een tweetal toezeggingen van u gehoord. Ik kijk even naar Hans.

De heer Scholten: Ja ik heb de toezegging opgeschreven dat de dijkgraaf terugkomt op de vraag hoe geëvalueerd gaat worden en hoe de VV daarbij betrokken wordt.

De heer Daverveldt: Mag ik het precies zeggen. Ik heb toegezegd dat ik heel snel zal reageren met een datum waarbinnen wij denken dat we de evaluatie gereed zullen hebben. En ik heb toegezegd dat ik zeg maar met DenH zal bespreken hoe wij zeg maar de VV over zeg maar de bestuurlijke lessen die we hieruit moeten trekken zal informeren.

De voorzitter: Ja hartelijk dank, dank u wel.

De heer Oostvogels: Mevrouw de voorzitter, als ik daar nog heel even op zou mogen reageren.

De voorzitter: De heer Oostvogels, u heeft het woord.

De heer Oostvogels: Ja super, dank u wel. Ja ook dank aan alle fracties. Ik heb eigenlijk bij iedereen steun gehoord om dit te bespreken in verschillende mate. Dank meneer de dijkgraaf ook hiervoor. Volgens mij kunnen we het dus gewoon bespreken hier. En ik ben het absoluut met hem eens dat hier niet de technische details moeten gaan bespreken, alles nog een keertje na gaan rekenen. Maar dat we inderdaad ons vooral zouden moeten richten op de bestuurlijke ja ruimte die er is, bestuurlijke consequenties. Dank u wel.

De voorzitter: Ja dank u wel. Zijn er nog meer vragen voor de rondvraag? Ik zie een handje van de heer Van Kasteren van de AWP. U heeft het woord. U heeft uw u moet uw microfoontje even aanzetten.

De heer Van Kasteren: Ja dit is een niet afgestemde rondvraag, maar het was meer een spontane rondvraag. Ik vroeg me af nu de kostentoedelingsverordening nu niet is behandeld en de kostentoedelingsverordening lijkt te worden geagendeerd tegelijkertijd met de begroting, in hoeverre het misschien het een goed idee is om de verordening in een aparte informatieve VV een keer met elkaar door te nemen?

De voorzitter: Dank u wel. Ik denk dat ik de heer Ouwendijk hiervoor het woord mag geven, of de heer Daverveldt?

De heer Ouwendijk: Ja hoor, u mag mij daarvoor het woord geven ja, mevrouw de voorzitter dank u wel. Ja dank u voor uw vraag meneer Van Kasteren. Wij hebben kort geleden een informatieve VV gedaan met betrekking tot de kostentoedelingsverordening waarin we de systematiek en handelswijze uiteengezet hebben. De behandeling van de kostentoedelingsverordening in dezelfde vergadering als waar de begroting in aan orde komt is helaas onvermijdelijk. Dat heeft te maken met de inzagertermijn. En wij zullen dus de begroting ook opstellen op basis van het voorstel kostentoedelingsverordening zoals dat daar ligt. We zullen er natuurlijk wel voor waken dat we in die VV-vergadering de juiste volgorde hanteren, zodat de Verenigde Vergadering eerst een besluit kan nemen over de kostentoedelingsverordening en daarna pas een besluit neemt met betrekking tot het vaststellen van de begroting. Maar ik denk dat een aparte informatieve VV over de kostentoedelingsverordening nog een keer, dat dat nu niet opportuun is.

De voorzitter: Oké dank u wel meneer Ouwendijk voor uw antwoord. Ik zie nog een handje van mevrouw Jenniskens.

Mevrouw Jenniskens: Ja ik heb daar nog, dank u wel voorzitter voor het woord, ik heb daar nog een klein vraagje over. Want als wij over die kostenverdelingsverordening spreken dan gaat het toch niet over 2021? Dan gaat het toch over pas over ik dacht zelfs 2023 of hoe zit dat? Wanneer treedt dat dan in werking?

De heer Ouwendijk: Het treedt in werking in 2021. Het is een vijfjaarscyclus, althans tenminste een keer in de vijf jaar moet het algemeen bestuur een nieuwe kostentoedelingsverordening vaststellen. Ze mag het ieder jaar doen bij wijze van spreken, maar tenminste een keer in de vijf jaar. En dat moment is nu daar. De vorige is ging in 2016 meen ik mij als ik het goed zeg te herinneren.

Mevrouw Jenniskens: Nou ja het ging mij meer over hoe relevant het is voor de begroting van 2021. Maar ik begrijp het nu. Want ik dacht dat het een jaar later dan zou worden ingevoerd, 2022. Maar dat is dus niet zo. Dat was ik abuis. Dank u wel voor het antwoord.

De heer Ouwendijk: Met genoeg.

De voorzitter: Dank u wel. Als er niets meer aan de orde is dan wil ik de vergadering afsluiten met dank voor al jullie inbreng. Oh ik zie nog een vraag een handje van de heer Hombergen. De heer Hombergen, u heeft het woord. Het laatste woord.

De heer Hombergen: Ja nee het laatste woord is natuurlijk voor de voorzitter. Maar ik wilde deze voorzitter even complimenteren met haar première als voorzitter. Dank u.

De voorzitter: Ja hartelijk dank, dank u wel. Fijn. We zien elkaar waarschijnlijk dus dan weer de 3 november. En ik denk dat er dan een hoop stukken op de agenda staan. Dus dat het gewoon iets langer zal duren. Dank u wel, sluit ik hiermee de vergadering.

**TRANSCRIPT VAN DE COMMISSIE WATERKWANTITEIT EN WATERKWALITEIT VAN HOOGHEEMRAADSCHAP
DELFLAND
d.d. 8 september 2020**

1. Opening, vaststelling agenda

De voorzitter: Zo, excuses mensen. Is iedereen er? Laat ik het zo eens vragen.

De heer Hofman: Ja hoor.

De voorzitter: Oké, dan kunnen we beginnen. Dit is de derde keer dat wij vergaderen digitaal, in deze vergadersetting. Zoom. We hebben al gehoord dat we dus te horen zijn, live zijn. Ik wilde eigenlijk de agenda maar vaststellen met uw welnemen.

De heer Paalvast: Voorzitter?

De voorzitter: Ja?

De heer Paalvast: Zou u ook nog even de aanwezigen willen aflopen?

De voorzitter: Ja, dat wil ik doen. Ik zie in mijn scherm dat de heer Kees Paalvast er is, die hoor ik ook. Mevrouw Heleen Fobler die is er, in de vergadering. Van de ChristenUnie-SGP is de heer Pieter-Jan Hofman aanwezig.

De heer Hofman: Present.

De voorzitter: 50Plus, de heer Van der Ree.

De heer Van der Ree: Klopt.

De voorzitter: Even kijken hoor, dan de dijkgraaf zie ik op mijn lijstje staan. Mevrouw Van Hagen is er, van de commissie. Die hoor ik niet maar die zal er vast zijn. De heer Van Heijningen, aanwezig. De heer Jansen, die is in de vergadering. Even kijken, ik ga niet ... Mevrouw Zandstra is in de vergadering. Mevrouw Koop heb ik gezien. De heer Belt, portefeuillehouder. Marcel Vissers van Water Natuurlijk. De heer Jan Van den Berg, Ongebouwd. Mevrouw Ria Van der Burg, Ongebouwd. Dank je wel, Ria. Leon Hombergen, de heer Hombergen van de PvdA. Mevrouw Kiès van de PvdA.

De heer Hombergen: Mijnheer de voorzitter? Ik ben vandaag slechts toehoorder. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Kiès die vertegenwoordigt de PvdA. Mevrouw Onderdelinden van de Partij voor de Dieren. De heer Egas had ik gezien. Is die ook toehoorder of gaat die nog iets toelichten?

De heer Egas: Ik ben toehoorder.

De voorzitter: Oké. Welkom. Mevrouw Örgü, die heb ik nog niet gezien maar staat op het lijstje. De heer Oostvogels die is vanavond in de vergadering.

Mevrouw Örgü: Ik ben er, voorzitter.

De voorzitter: Fijn, dank u wel. De heer Anker van ChristenUnie-SGP, en dan heb ik mevrouw Wijbenga van Water Natuurlijk. Heb ik iemand niet opgenoemd? Oké. Nou, dank u wel. De agenda, kunt u zich vinden in de agenda zoals die is opgestuurd? Ja? Oké. Dank u wel. Ik wilde voorstellen om het weer met de handjes te doen, als u het woord wil hebben. En als we een handje niet opmerken dan mag u roepen, we hebben de microfoons allemaal uit. Nou, dan gaan we beginnen.

2. Toezeggingenlijst commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit van 9 juni 2020

De voorzitter: De toezeggingenlijst, die staat als eerst op de agenda. Wie mag ik daarover het woord geven? De heer Van der Ree, die heeft in ieder geval zijn hand opgestoken. Niet, wel? Nee? Oké. Dan als niemand er het woord over wil dan stel ik voor om de toezeggingenlijst ...

De heer Belt: Voorzitter?

De voorzitter: En het audiotranscript ... Mijnheer Belt.

De heer Belt: Ja, ik zou graag bij punt 4, 4a, daar staat, portefeuillehouder zegt toe universiteiten en onderwijs mee te nemen bij het punt macrofauna. Daar zou ik van maken dat wij ondertussen, en dat deden we al, veelvuldig contact hebben met universiteiten bij de implementatie van het programma. Onder andere bij een pilot op de Zweth, werkt de Radboud Universiteit ook actief mee, en daarnaast zijn ook andere onderwijsinstellingen actief betrokken. Dus ik wilde eigenlijk punt 4a ook voordragen dat we deze ook kunnen afdoen.

De voorzitter: Oké, dan noteer ik dat. De overige punten kunt u zich vinden in het voorstel, wat er is om ze af te doen?

De heer Belt: Bij punt 5a en b wilde ik hetzelfde ook nog toevoegen, dat we die punten ook afdoen. Dat staat er nu nog niet geheel duidelijk in.

De voorzitter: Oké. Daar stemt iedereen mee in? Prima. Dan hebben we dat gehad.

3. Mededelingen

De voorzitter: Dan ben ik bij agendapunt 3, de mededelingen. Zijn er mededelingen? Niemand? Geen mededeling van het college? Nou, helder.

Mevrouw Onderdelinden: Ik heb een mededeling. Nou ja ...

De voorzitter: Mevrouw Onderdelinden. Ja.

Mevrouw Onderdelinden: Ja. Misschien past het beter bij de rondvraag. Maar ik zag dat een van mijn vragen vorige keer niet was beantwoord, en ik dacht dat die wel was beantwoord maar dat bleek tegen iemand anders te zijn.

De voorzitter: O.

Mevrouw Onderdelinden: Maar zal ik hem dan nog even in de rondvraag opnieuw doen? Of wat is handig.

De voorzitter: Nou, doe maar, dan ...

Mevrouw Onderdelinden: Oké.

De voorzitter: Of bij de toezeggingenlijst, dat kan ook. Want aan wie ...

Mevrouw Onderdelinden: Nee, het was niet echt een toezegging. Ik doe het wel gewoon bij de rondvraag.

De voorzitter: Oké, prima.

De heer Van Heijningen: Ik wou even melden dat ik ook nog een vraag voor de rondvraag heb.

De voorzitter: Oké. Nou, weet u mensen, als we de rondvraag halen dan stelt u daar uw vragen. Ik heb een mededeling dat ik echt om elf uur ga afknokken, zeg ik maar eventjes onparlementair. Dus mocht de vergadering langer duren dan zou ik mevrouw Zandstra willen vragen of zij de laatste agendapunten zou kunnen behandelen, dan kan ze zich daar vast op voorbereiden. En u ook.

04.B Besprekstukken

De voorzitter: Dan ben ik bij agendapunt 4, de besprekstukken.

04.B.01 Strategie microverontreinigingen Delfland (Oordeelsvormend)

De voorzitter: De strategie microverontreinigingen. Wie mag ik daarover het woord geven?

De heer Belt: Voorzitter, mag ik daar een korte introductie op geven?

De voorzitter: Zeker. Gaat uw gang.

De heer Belt: Oké, dank u. Beste leden, begin dit jaar hebben wij een informatieve VV over het onderwerp microverontreinigingen gehad. Daar hebben we onder andere aangegeven dat wij een strategie wilde opstellen. U heeft daarbij ook verschillende aandachtspunten meegegeven. In de commissie voor de zomer is de strategie ook toegelicht, en heeft u daar een presentatie van gekregen. En wat nu voorligt, en dat heeft u allen neem ik aan ook gelezen, is de strategie. Hoe wij willen omgaan met microplastics, medicijnresten en andere opkomende stoffen. En als toelichting ligt er nu hier voor dat wij dit in drie fasen eigenlijk willen gaan oppakken. En het belangrijkste is dat wij hier nu ook ja zeggen zodat wij met die eerste fase aan de slag kunnen gaan om meer grip op deze belangrijke groepen van stoffen kunnen krijgen. Wat ook in het stuk staat is dat wij na deze fase van twee jaar die we dan hopelijk in gaan, dan bij u terugkomen en een stand van zaken geven voordat we die tweede fase ook in gaan. Ik ben benieuwd hoe u tegen deze strategie aankijkt?

De voorzitter: Prima, dank u wel. Ik stel voor dat we de ronde maken, en ik wil u ook wel vragen of u wil reageren op de politieke vraag? Het is oordeelsvormend, het komt dus niet als een besluit in de verenigde vergadering. Nee, wel. Ik ga het rondje starten, en ik begin met mijnheer Van der Ree, die stak zijn hand het eerst op. Gaat uw gang. Mijnheer Van der Ree.

De heer Van der Ree: Ja, dank u wel voorzitter. Wat ik vind, er wordt een bedrag ter beschikking gesteld jaarlijks van anderhalve ton. En dat betekent dat er één fte zeg maar kan ... Daarmee kan zeg maar het project gaan starten. Maar ik vind dat eigenlijk een beetje aan de zuinige kant. Er wordt hoog opgegeven van hoe de microverontreinigingen zeg maar alles raken wat wij doen, het raakt elke taak van het hoogheemraadschap. De stoffen staan hergebruik van het effluent in de weg, en ze stapelen zeg maar in de loop van de tijd. Dus het is van het allergrootste belang om die stoffen zeg maar uit het milieu te verwijderen. En dan vind ik eigenlijk dat dat intensiever moet worden ingezet dan nu met die anderhalve ton op jaarbasis. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Wijbenga, Water Natuurlijk.

Mevrouw Wijbenga: Nou ja, dank u wel voorzitter. Wij vanuit Water Natuurlijk zijn erg blij met deze strategienota. We vinden het van groot belang dat we aandacht schenken aan deze microplastics, medicijnenresten en opkomende stoffen zoals zeer zorgwekkende stoffen, met als voorbeeld natuurlijk de PFAS. PFAS belemmert onze baggeropgave, en inmiddels is ook aangetoond dat het in ons bloed zit. Kortom, de urgentie van dit dossier staat buiten kijf. En we weten nu eigenlijk al dat bijvoorbeeld de vervangers van PFAS, zoals chloor, perfluor, polyether, carboxylase, er ook aan zitten te komen. Dus kortom, belangrijk dat we hier aandacht aan besteden. En de driedelige strategie van Delfland bewust schoner en circulair, spreekt ons zeer aan. Ook de vijf handelingsperspectieven zijn helder. Maar dat wil wat ons betreft nog niet zeggen dat we alles volgtijdelijk behoeven te doen. Want daar waar we weten dat veel microverontreinigingen het aquatisch ecosysteem kunnen belasten, is het toch wel belangrijk om nu al te kijken wat ertegen te doen valt. En ook bij dit onderwerp is voorkomen natuurlijk beter dan genezen. En het is vooral belangrijk dat we inzetten, samen met andere overheden, op preventie. En daarom vragen we aandacht voor drie aspecten. Ten eerste het voorkomen, dus die preventie. Namelijk riooloverstort en calamiteiten. Want ja, dan komt natuurlijk verontreinigd water op het oppervlaktewater, gaat niet naar de zuivering. En op deze wijze belasten we het oppervlaktewater met microverontreinigingen. En natuurlijk zult menigeen zeggen, ja maar we hebben ook overstort op de Noordzee. Maar ja, dat is natuurlijk ook geen milieuvriendelijke oplossing en het ademt ook een beetje in van, not in my backyard. En het is ook een mooi voorbeeld dat diffusion no solution is for pollution, excuseer mij het Engels. Maar het is zo'n mooie uitdrukking, en die hebben we niet in het Nederlands. Het tweede aspect van voorkomen, dat is dan vanuit de gedachte van de zorgplicht. En we verwachten ook van het ambtelijk apparaat, dat bij de adviesfunctie van Delfland, bij lozing op het water, de microverontreinigingen worden meegenomen. En als laatste, de zuivering aan het eind van de keten, ook daar moeten de microverontreinigingen uiteindelijk in de laatste stap, moeten we die eruit zien te krijgen. En dat betekent uiteraard extra inspanningen voor de zuivering, en extra geld voor chemische analyse. Dat extra geld voor die chemische analyse hebben we gezien ergens in een ander stuk, ik weet niet meer precies waar, maar ik heb wel gezien dat er twee ton volgens mij voor stond. Overigens ben ik het wel eens met de vorige spreker dat één fte misschien wat magertjes is, dus wellicht zou dat nog wat meer kunnen. Maar zoals wij ook eerder aangaven, na de papieren presentatie en de fraaie factsheets van net voor de zomer, zien we graag eerder dan in 2033 investeringen in het verwijderen van medicijnrest bij de zuiveringen. En dat is in ieder geval wat ons betreft ook wenselijk om mee te nemen bij de nieuwbouw van De Groote Lucht. Dat hebben we net voor de zomer ook aangegeven. Kortom, naast de vijf handelingsperspectieven van kennisverwerving, samenwerken met andere overheden, communicatie, gedragsbeïnvloeding, investering in de stoffen keten, en zuiveren bij de AWZI, zien we heel graag als vervolg op deze mooie strategienota, concrete acties op dit gebied om te voorkomen dat het probleem groter gaat worden dan het nu al is. Dus doe ook nu wat al kan, dat is het advies van Water Natuurlijk. En deze strategienota is wat ons betreft een hele mooie stap. Dat was het, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar mevrouw Onderdelinden.

Mevrouw Onderdelinden: Dank u wel, voorzitter. Ja, ook wij vinden het een erg goed document, de strategie microverontreinigingen, we zijn er ontzettend blij mee. We hebben naar aanleiding van onze ingediende technische vragen wel een aantal vervolgvragen. Ten eerste is het ons opgevallen dat er pas in de derde fase in gesprek wordt gegaan met gemeenten om zwerfafval te verminderen. En als reden hiervoor wordt genoemd dat zwerfafval een taak is van de gemeente, nou ja, het opruimen van zwerfafval dan moet ik zeggen, een taak is van de gemeente en niet van het waterschap. Ik begrijp dit natuurlijk maar we moeten ook ... Ja, u begrijpt ook dat het voor ons ... Het is wel iets dat bij ons terecht komt. Dus wij zijn eigenlijk van mening dat dit iets is waar eerder werk van gemaakt zou kunnen worden want hoe langer je daarmee wacht hoe meer dat plastic zich allemaal op kan hopen. En er is hier afgelopen zondag in Delft, zijn hier heel veel mensen heel ijverig bezig geweest om de grachten leeg te scheppen, maar daar moet je natuurlijk niet afhankelijk zijn van vrijwilligers die dat soort werk willen doen. Dan, de zeer zorgwekkende stoffen, ja we begrijpen dat bedrijfsvoering omgooien voor bedrijven natuurlijk niet zomaar kan, maar we hebben wel het idee dat er een beetje vanuit de verkeerde kant wordt geredeneerd. Op dit moment is er niet voldoende aangetoond dat iets zorgwekkend genoeg is om de productie en de uitstoot ervan volledig stop te leggen. Terwijl wat ons betreft het eigenlijk omgekeerd zou moeten zijn, waarom kijken we niet naar wat er toegestaan zou moeten zijn, en zijn we niet wat terughoudender voordat we stoffen in het milieu lozen die achteraf misschien heel schadelijk blijken. Dus ja, graag uw reflectie daarop. Ja, we zijn verder verheugd dat het niet het plan is om ambities naar beneden bij te stellen in de tussentijdse evaluaties. En wel ziet onze fractie graag dat de VV tussentijds wat vaker op de hoogte gehouden wordt dan alleen tussen de verschillende fases per brief of op een andere manier. Ja, verder, onze fractie heeft er vertrouwen in dat we met deze strategie, Delfland echt een ontzettend goede start kan maken met het gericht stoppen van milieuvervuiling. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan mevrouw Örgü.

Mevrouw Örgü: Ja dank u wel, voorzitter. De VVD-fractie vindt vooral het proces die we de afgelopen periode op dit dossier hebben gevolgd gewoon heel fijn. Ik bedoel, we hebben inhoudelijk veel informatie gehad, we hebben veel gelegenheid gehad om ook zelf zeg maar erin te duiken en er vragen over te stellen. Dank daarvoor. Ook eigenlijk voor de vergadering van vandaag, was het opnieuw mogelijk om daar echt weer verder op in te gaan. Dus strategie microverontreiniging waar dus echt wordt ingezoomd op medicijnresten, microplastics en opkomende stoffen, zijn wat ons betreft, is wat de VVD betreft een mooie strategie waar de komende tijd gewoon in drie fases gewerkt kan worden. En wij hebben vooral nu bijvoorbeeld, ook met dat versnellingstafels, als we daarnaar kijken, dan zie je ook dat daar wordt ingezoomd om ervoor te zorgen dat de doelen zeg maar worden gehaald, er is focus. Dus wij vertrouwen erin dat die versnellingstafels ook die functie zullen vervullen. Eén vraag hebben we daar wel van, daarover, en dat is dat, wanneer heb je dat dan bereikt? Wanneer houdt het een keer op? Is het in die fasering, wordt het dan een keer afgerond? Dat is een vraag die ik nog even heb. Maar al met al stemt de VVD-fractie in met de strategie microverontreiniging zoals die nu voor ons ligt. En we volgen dat graag verder en zien we ook graag de ontwikkelingen tegemoet op dit dossier. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dan kom ik bij mijnheer Jansen van het CDA, gaat uw gang.

De heer Jansen: Ja, dank voorzitter. Ja, wij kunnen ons voor een groot gedeelte aansluiten bij de vorige sprekers. Het is een belangrijk document. Ook goed dat er drie categorieën zijn benoemd. En de urgentie van om dit aan te pakken is vrij helder, duidelijk, omdat we anders problemen krijgen met de uitvoering van projecten en ook richting een volledig circulair Delfland willen gaan. Dus akkoord wat ons betreft met de

strategie. Veel is al gezegd door de vorige sprekers. Onder andere vindt het CDA ook dat wij eigenlijk, ja vinden we het raar dat er pas concrete stappen, zoals in het document staat, echt in de derde fase komt. We verwachten eigenlijk dat je veel eerder al ermee aan de gang zou kunnen. En probeer in ieder geval alvast het laaghangend fruit te plukken, en niet te wachten totdat je met de derde fase bezig bent. De aanpak samen met ziekenhuizen, gedragsbeïnvloeding, en de AWZI's die zijn ook al genoemd. Het CDA is een voorstander om inderdaad de problemen bij de bron aan te pakken, dus daar moet de voorkeur ook naar uitgaan. En samenwerking met andere partijen is van harte welkom, is zeker belangrijk. Bijvoorbeeld meer de microplastics, denken we dat je dat vooral samen met de industrie moet aanpakken en dat het ook voor een groot gedeelte de taak van het Rijk is, om de microplastics in bijvoorbeeld shampoos en dergelijke, en in kleding terug te dringen. Nou, medicijnen heb ik al verteld over de samenwerking met artsen en met ziekenhuizen. Artsen die vaak, ja veel medicijnen voorschrijven waar het best wel een tandje minder kan. En we willen ook aandacht vragen voor de medicijnresten die vanuit de veeteelt en vanuit de landbouw komt, en ook vanuit huisdieren, dat neemt ook steeds meer toe. Wij denken dat dit alleen slaagt als je een breed gedragen aanpak hebt binnen de gehele organisatie. Dus we zouden ook willen voorstellen dat degene die hiermee belast is ambtelijk, dat het ook echt een kwartiermaker is die probeert om dit binnen de gehele organisatie voor het voetlicht te brengen. Daarom hebben we wel nog twijfels bij het geringe bedrag van 150 duizend euro per jaar. De heer Van Ree heeft daar ook al op gewezen. We denken dat het best wat meer kan zijn, bijvoorbeeld inderdaad investeringen bij gemalen of. Verder willen we nog even aangeven dat wat ons betreft ook de samenwerking met de tuinbouw in deze, zeker goed zijn vruchten zal afwerpen. De tuinbouw heeft veel ervaring met het uit het systeem halen van kleine fracties, zoals gewasbeschermingsmiddelen, en ik denk ook zeker dat we daarvan veel kunnen leren. Dus zoek ook die samenwerking met de tuinbouw wat ons betreft op. Dat waren mijn punten, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ben ik bij mijnheer Anker.

De heer Anker: Ja voorzitter, dank u wel voor

De voorzitter: ChristenUnie-SGP.

De heer Anker: Microverontreiniging. Wat zegt u?

De voorzitter: ChristenUnie-SGP.

De heer Anker: Ja. Ja voorzitter, dank u wel. Een korte bijdrage inderdaad van ChristenUnie-SGP over strategie microverontreinigingen. Delfland wil starten met fase één Delfland bewust, en inzetten op kennisverwerving en dataverzameling. Het is onduidelijk welk effect microplastics, medicijnresten en opkomende stoffen hebben op de waterkwaliteit. Belangrijk is om de geldende richtlijn ook hiervoor te volgen. ChristenUnie-SGP gaat akkoord om aan de eerste fase te werken volgens de gepresenteerde strategie. Voordat we een volgende stap na fase twee, Delfland schoner, gemaakt kan worden, ja is de nodig onderbouwing ook belangrijk. Wel een kanttekening, dat ernst en urgentie tot bijsturing moet leiden. Ook communicatie om beïnvloeding van gedrag te sturen is noodzakelijk, zie de problemen rondom het dumpen van mondkapjes via het toilet. Ook de signaalfunctie kan niet achterwege blijven, zie het gezondheidsprofiel, de spiegel van de samenleving aan de hand van meting van stoffen in het rioolwater. Dus ook COVID19 metingen registreren en daarover rapporteren. Aandacht voor onderzoek is samenspraak met universiteiten en andere waterschappen intensiveren, niet afwachten maar meer risicogestuurd opereren. Dus ja, samenvattend, wij gaan akkoord met het voorstel.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Dan ben ik bij mijnheer Van Heijningen van de Bedrijven. Gaat uw gang.

De heer Van Heijningen: Ja, nou wij kunnen ook meegaan met het voorstel. Alleen wij zijn eigenlijk van overtuigd ook dat het er niet in laten komen, het eerste punt moet zijn. Waardoor je het er ook later met alle problemen van dien niet uit hoeft te halen. Verder willen wij toch een lans breken om dit project niet alleen als een Delfland project te zien, maar dit gewoon in samenwerking met de andere waterschappen. Want, nou ja het werd al aangehaald, de bedragen lijken niet groot, maar als we dat met alle waterschappen gezamenlijk doen is het wel een behoorlijk bedrag en kan je er ook behoorlijk wat mee doen. En wat ook al aangehaald is, op het moment dat je in de gaten hebt dat je iets kan doen wat snel gerealiseerd kan worden, niet wachten tot drie jaar maar gewoon starten dan, en desnoods terugkomen bij de VV om daar ook commitment voor te halen. Dat is voorlopig onze eerste.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Dan ben ik bij mevrouw Van der Burg, namens Ongebouwd.

Mevrouw Van der Burg-van Leeuwen: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, deze strategienota is zeer toegankelijk en een goed doordacht stuk. Ik heb het met veel aandacht gelezen. Wat mij opviel, wat in ieder geval een belangrijke aanwijzing is in dit stuk, dat de belangrijkste en de eerstverantwoordelijke ten aanzien van microverontreinigingen, dat ligt bij het Rijk. Dat is landelijk beleid. En bij de EU, dat is het toelatingsbeleid. En los van de posten, want ik geloof niet dat we dat al duidelijk in beeld kunnen hebben, maar daar is dan die 150 K op begroot, wil ik toch wat opmerkingen herhalen die ik gelezen heb. Dat is, microverontreinigingen zijn een nieuw en multidisciplinair onderwerp. Het onderzoek ervan is nog in volle gang, en we zijn afhankelijk van de snelheid van dat onderzoek. Veel kennis wordt op landelijk niveau ontwikkeld, Delfland zal aansluiten bij dit kennisnetwerk. En ten aanzien van microplastics zijn we afhankelijk van de kennisontwikkeling en de daarmee gepaard gaande meetmethoden. Met andere woorden, er is nog een hele weg te gaan. Het is duidelijk voor ons allemaal dat Delfland in deze een lerende organisatie is. Nu terug naar het voorstel en het besluit zoals het er ligt. De strategie microverontreiniging moeten we vaststellen, dit is dan een beeldvormende vergadering. Om te kunnen instemmen met dit besluit verzoeken we wel een tekstwijziging te weten op pagina 6, onder Delfland circulair. We hebben grote moeite met de wijze waarop Delflands ambitie hier verwoord wordt. Mogelijk is die woordkeuze ingegeven door de ambitie van de minister Van Nieuwenhuizen, als zij stelt dat Nederland wereldkampioen waterkwaliteit moet worden. Dan lezen wij hier de ambitie, we willen graag ... Even kijken hoor, we lezen hier de ambitie dat wij voorop willen lopen in de waterschapswereld als het gaat over deze ontwikkelingen. En er staat ten tweede dat Delfland een voorbeeld en een voortrekkersrol wil gaan vervullen. Nou, wij zouden hier graag een wijziging in zien. Wij vinden deze ambitie wel erg hoog gegrepen, erg voor de muziek uitlopen. Wij zouden hier eigenlijk de ambitie willen hebben van haalbaar en betaalbaar. Uiteindelijk willen wij gelijk optreden met de andere waterschappen in deze. Wij onderkennen heel erg het belang van al die zaken, maar om nu weer helemaal voorop te gaan lopen en met schade en schande wijs te worden, we hebben het wel over belastinggeld wat hieraan besteed gaat worden. En wij kunnen het als hoogste prioriteit te stellen, maar of alle ingelanden dit ook als hoogste prioriteit stellen, dat is twee. Dus ik wilde wel eerder zien als haalbaar en betaalbaar, en gewoon met de andere waterschappen gelijk optreden in de ontwikkelingen en dan alle kansen nemen die er geboden worden. Zover mijn bijdrage.

De voorzitter: Dank u wel. En dan ben ik bij mevrouw Zandstra van de Partij van de Arbeid. Gaat uw gang.

Mevrouw Zandstra: Ja voorzitter, dank. Dank ook voor dit stuk. Wat ons betreft is het een helder stuk, en is vooral dus ook heel helder dat we nog heel veel niet weten als het gaat om dit onderwerp. Dat we nog veel te leren hebben, dat er nog veel beleid gemaakt moet worden. En het is denken wij goed om daar de tijd voor te nemen. Als je het hele stuk zorgvuldig leest, zie je dat dat niet in de weg staat dat we ook kansen nu al kunnen

krijgen als duidelijk is dat ze zin hebben, dat ze nuttig zijn. Dat zou wat ons betreft in de samenvattende tekst en in de communicatie naar buiten, wel iets beter benaderd kunnen worden. Wat als je nu de samenvatting leest dan lijkt het net of we alleen twee jaar gaan studeren, en wat ons betreft gaan we wel meer doen dan dat. We zijn ook blij dat er uitbreiding mogelijk is van de mensen die hieraan werken. Het is misschien nog niet zo veel als sommigen zouden willen, maar wij zijn heel blij dat er in ieder geval nu geld wordt gevonden om hiermee aan de slag te gaan. We vinden het heel belangrijk om te kijken naar bronbeleid, om te kijken naar de regelgeving, want dat is toch waar veel aangepakt zou moeten worden, en om samen te werken met andere kennisinstellingen en andere waterschappen. Dus laten we daar vooral mee aan de slag gaan. Het voelt wat raar dat we nog niet echt ambities kunnen formuleren, maar dat zit door ons gebrek aan kennis. Dus wij hopen dat we over twee jaar, als we hier meer van afweten en ons hier beter in hebben verdiept, dat we ook beter kunnen zeggen, wat zijn nou onze doelen in wat we willen bereiken en wat is ook realistisch om te bereiken? Bijvoorbeeld omdat we tegen die tijd microplastics kunnen meten en dat er andere mogelijkheden zijn waardoor we ook duidelijker kunnen zeggen, dit is wat wij als Delfland hiermee willen bereiken. Dank u wel.

De voorzitter: Prima, dan zijn we bijna aan het eind van de eerste termijn. De portefeuillehouder, wilt u reageren op wat er is gedeeld door de verenigde vergadering?

Mevrouw Van Hagen-Rooijen: Mogen wij als Algemene Waterschapspartij nog heel even reageren?

De voorzitter: Ja, maar zou u dan uw hand willen opsteken? Het blauwe handje.

Mevrouw Van Hagen-Rooijen: Ja, nou wij zijn nog niet aan de beurt geweest om überhaupt te reageren.

De voorzitter: Ja, maar u had ook uw handje niet opgestoken.

Mevrouw Van Hagen-Rooijen: Oké.

De voorzitter: Het blauwe handje.

Mevrouw Van Hagen-Rooijen: Ja. Ga ik in het vervolg doen.

De voorzitter: Maar goed, gaat uw gang.

Mevrouw Van Hagen-Rooijen: Ja. Ook als Algemene Waterschapspartij vinden wij dit een goed stuk. En wij sluiten ons aan bij wat door de eerdere sprekers is gezegd, dat naar onzes inziens er meer werk is dan voor één fte. En dat als wij kansen zien om eerder te starten met maatregelen, dat we die ook gaan toepassen. Dank u wel.

De voorzitter: Prima, dank u wel voor uw bijdrage mevrouw Van Hagen, ik had niet gezien dat u het woord wilde. De portefeuillehouder, mijnheer Belt.

De heer Belt: Dank u wel, voorzitter. En dank u wel leden voor toch wel het brede vertrouwen in de strategie die we hier als college voorleggen. Ik proef waardering naar de organisatie toe, dus daarvoor dank namens de organisatie en ik proef ook dat u de urgentie deelt. Ik zal nu ingaan op de verschillende vragen die gesteld zijn, sommigen dubbel. Ik begin bij de heer Van Ree van 50Plus. U geeft aan dat wat u betreft wel nog een magere inzet van capaciteit lijkt. Ja, we kiezen nu, we hebben al capaciteit in de organisatie, dat is de halve fte, en daarvoor kiezen we nu voor de eerste fase, zeggen wij van, daar hebben we één fte extra voor nodig. En

natuurlijk is er ook een nauwe samenwerking met de collega's die bij de hele KRW-aanpak betrokken zijn, dus waterkwaliteit in de brede zin en natuurlijk ook de mensen die bij de zuivering of bij de watersysteempartefeuille werken. Want dit is bij uitstek een onderwerp wat meerdere portefeuilles ook bestrijkt, dus daar zit vanuit meerdere afdelingen zijn mensen betrokken. Maar nu zeggen wij, met 150 duizend werkgeld en één fte extra kunnen wij deze eerste fase aangaan. Dan ga ik naar mevrouw Wijbenga van Water Natuurlijk. Ook u deelt de urgentie en u geeft ook aan, nou ja, wees vooral ook alert de komende jaren als er al nieuwe informatie is, of als er al, nou ja, extra zaken zijn die we kunnen oppakken, dat we dat dan ook al gelijk kunnen doen. Nou, en dat zal ik toezeggen en dat kunnen we ook doen. Wat we met deze eerste fase willen doen, en dat staat ook in het stuk, is dat we met name grip willen krijgen op dit hele grote dossier, en dat we willen voldoen aan onze wettelijke eisen. En daar zit ... Kijk, wij timmeren het niet helemaal in maar in het werkpakket bouwen we daar ook flexibiliteit in om genoeg op de actualiteit in te kunnen spelen. U heeft ook aangegeven, zet vooral in op preventie. En sommige leden gaven ook al aan, het lijkt nu of we heel veel gaan onderzoeken maar wij zetten wel degelijk ook in preventie. En een paar voorbeelden zal ik eruit lichten. Wij zijn onder andere via de ketenaanpak medicijnresten, zijn we al in gesprek met artsen en apothekers, we zijn betrokken om op Europees niveau te lobbyen voor ander toelatingsbeleid van stoffen, en we zijn met verschillende gemeenten in gesprek en ook andere marktpartijen om meer grip te krijgen op de zwerfafval problematiek. Dat zijn een aantal voorbeelden waarin we echt ook op die preventie juist zitten. Mevrouw Wijbenga gaf ook aan, is een oproep eigenlijk aan het college en collega Egas luistert ook mee, om eerder dan 2023 met die zuiveringen aan de slag te gaan. Nou ja, die oproep geef ik door. Maar vergeet ook niet dat wij met S.C.H.O.O.N. ook al zo'n stap maken, dus dat doen we ook al deels. En ik zou nog ook graag willen meegeven, wat doen we ook in de eerste fase om aan te geven dat het niet alleen verhaal is zeg maar. Wij willen ook echte de bronnen en de hotspots in beeld hebben. Dus echt ook weer om grip te krijgen om aan de slag te gaan. Dan ga ik door naar mevrouw Onderdelinden van de Partij voor de Dieren. Even kijken, u geeft ook aan, ga ook met die gemeente aan de slag, om die zwerfplastic aan te pakken. Dat doen we. Wij zijn ook betrokken bij een pilot van de provincie. Dus waar onze oud hoogheemraad Adri Bom aan trekt, om daar ook zwerfafval uit het water ... Of te voorkomen dat het in het water komt en ook weer voorkomen dat het in die zee komt. Ook wat betreft het vergunningstelsel proberen wij daar aan de voorkant steviger advies mee te kunnen geven. Daar is wel afhankelijk van de wetgeving in welke situaties wij ook bevoegd zijn om dat te doen. Dat is een redelijk juridisch verhaal maar u kunt van mij aannemen, de kansen die er zijn zullen we ook aangrijpen om dat mee te geven. Ja, en kunt u het verzoek om ons op de hoogte te houden, nou dat zal ik doen in deze commissie, maar natuurlijk doen we dat ook via de producten van de p&c-cyclus, dus in de begroting, in de jaarrekening. Dan naar mevrouw Örgü van de VVD. Ook hier heel veel waardering ook voor het proces, nou dat geef ik ook door aan de collega's die meeluisteren. Ja, we zijn allemaal, proberen we dat proces natuurlijk allemaal steeds beter te maken, dus het is fijn om de waardering ook te ontvangen en we zullen dat ook bij de andere producten van dit college verder laten doorklinken. Dan de versnellingstafels. Ja, er is wel eens kritiek geweest op de versnellingstafels dat ze niet snel genoeg gingen. Nou, de ambitie die er nu ligt op de planning is dat er 9 december toch echt wel afspraken, nou ja, nationaal brede afspraken gemaakt worden. En ja, en dan vanaf 2021 moeten uw partijen natuurlijk ook hard aan de slag. Maar 9 december moet dat beklonken worden in die overkoepelende waterkwaliteitstafel. Dan stap ik door naar de heer Jansen van het CDA. Ja, u zegt ook, de stappen die je eerder kan maken, neem die. Nou, dat neem ik mee en dat geef ik door aan de organisatie ook voor de uitvoering. Ja, zoek ook de samenwerking met de industrie. Ik gaf net al het voorbeeld van de pilot van de provincie waar we bij betrokken zijn, waar ook verschillende marktpartijen bij betrokken zijn. En onder andere de plastic alliantie. Ja, en u gaf ook een aantal bronnen aan waar we ook bewust naar moeten kijken, ook die bronaanpak weer die u noemt. Dus ook de huisdieren en de industrie. Even kijken, ja, ik zei net al, het overstijgt meerdere portefeuilles, dus het belang van de persoon die hierbij komt en die dit dossier blijft trekken, nou ja, dat is extra belangrijk dat die inderdaad in heel de

organisatie zijn handen en voeten spreidt. Dus daar moet inderdaad een sterke kwartiermaker op. En ik heb het vertrouwen dat die ook daar nu is. Of in ieder geval dat die daar breder aan kan werken dan. En dan de heer Anker van de ChristenUnie-SGP. Ja, u zegt, ernst en urgentie kunnen tot eerdere, nou ja andere beslissingen leiden. Ja, dat is waar, en dat hou ik scherp in de gaten. En als dat tot bijstelling leidt, dan zal ik daar zo snel mogelijk bij u weer aan tafel komen. En ook u geeft hier aan, de kennissamenwerking, zoek ook die universiteiten weer op om dat hier op te pakken. Dat nemen we ook mee voor de uitvoering. Dan de heer Van Heijningen van Gebouwd, ja zet in op preventie. Ik noemde net een aantal zaken waarom we dat doen. En trek vooral met de andere waterschappen op. En dat doen we en dat willen we blijven doen. Mevrouw Van der Burg, ja komende twee jaar staat echt in het teken om grip te krijgen op het wettelijk ook, waar liggen de rollen in de maatschappij? Dat is vaak nu nog niet helemaal beklonken, wie waar welke rol moet pakken, maar dat moet de komende twee jaar ook echt duidelijk worden. Dus dat hoort bij die eerste fase. U verwijst ook naar een stukje wat bij de circulaire economie staat over het koploperschap. Dat behoort bij de fase drie. Dus de fase die wij pas in een later stadium ingaan. Wij hebben op dit moment gezegd, wij vinden het belangrijk dat wij nu eerst grip krijgen en ook aan het wettelijke voldoen. En in een fase drie zien wij het voor ons dat wij dat uitbouwen en dat wij daar ook niet weggijken en ook iets meer kunnen doen dan onze verantwoordelijkheid. En een voorbeeld daarvan is dat wij onder andere ook onze verantwoordelijkheid voor de zeewaterkwaliteit nemen. Ja, u verzoekt om dit stukje weg te laten. Ja, ik wil daar toch niet positief op antwoorden. Wij geven in deze strategie drie fasen aan. En ik heb u ook gezegd, op het moment dat wij iedere keer naar een nieuwe fase gaan, komen we terug naar de VV om te kijken van, hoe kijken wij met zijn allen naar die toekomst toe? Dus ik vind het iets voorbarig om nu al in die fase drie te gaan wijzigen. Dus ik zou dat willen laten staan en het past ook denk ik bij ons als groot waterschap ook. Dan de Partij van de Arbeid. Ja, pak vooral nu ook kansen. Nou, dat hebben een aantal andere leden ook gezegd, en maak in de samenvatting wat duidelijker dat wij niet alleen maar gaan nadenken en praten de komende twee jaar. Nou, dat zullen we doen. Dus ik stel voor dat we in de samenvatting daar iets meer aandacht aan geven en dat we dat ook in de communicatieve kernboodschap gaan verwerken nog. En dan op het randje toch nog even de Algemene Waterschapspartij, daar heb ik nu geen vragen uit meegenomen maar wel al de goedkeuring en de waardering voor dit stuk, dus dank daarvoor Anne Van Hagen. Tot zover mijn reactie.

De voorzitter: Dan wil ik vragen of er behoefte is aan een tweede termijn? Eén partij heeft eigenlijk een soort van amendement aangekondigd. Mevrouw Van der Burg heeft u behoefte om te reageren? Zijn er nog andere mensen die willen reageren op de hoogheemraad? Mevrouw Van der Burg.

Mevrouw Van der Burg-van Leeuwen: Ik wilde toch benadrukken dat ons ambitieniveau realistisch moet zijn. Nogmaals, we zijn een lerende organisatie, u geeft het zelf ook aan dat er nog veel oriëntatie en wetenschappelijk werk nodig is. En om opnieuw aan te geven dat je op enig moment de koploper wil zijn, degene die, ja vooruit wil gaan op alle situaties, dat gaat mij te ver. Ik vind dat wij gelijk op moeten trekken met anderen. Alles wat je als experiment inbrengt omdat je zo nodig koploper wil zijn, daar moet je leergeld voor betalen. Er zijn ook in dat opzicht nogal wat ervaringen te delen waar wij toch te snel zijn gegaan in onze ontwikkeling. Ik wilde daar toch onze organisatie voor behoeden. Laten we dit met elkaar aanpakken, met de wetenschappelijke instituten die hieraan meewerken, met de ervaringen van andere waterschappen. En op voorhand al te zeggen dat wij koploper willen zijn, dat gaat mij echt te ver. Ik wil het toch echt houden op haalbaar en betaalbaar, want de weerstand groeit in deze opzichten maatschappelijk. Er zijn heel veel grote klussen te klaren, en dit is er dan weer eentje. En zodra, ja je kunt daar mensen ook kopschuw meekrijgen. Dus ik wilde toch die ambitie die hier op deze manier verwoord staat op een andere manier verwoord krijgen. Dank u.

De voorzitter: Betekent dat dat uw fractie een amendement gaat indienen bij de behandeling bij de verenigde vergadering? Of zegt u.

De heer Belt: Voorzitter, mag ik daar nog op reageren?

De voorzitter: Van, nou ik neem hem nog even in overweging. Zeker, maar in de tweede termijn. Ik geef het woord aan mijnheer Van Heijningen. Mijnheer Van Heijningen.

De heer Van Heijningen: Ja, mijn microfoon wilde niet aan. Ja, ik ondersteun het verhaal van de vorige spreker. En ik wil toch nog een keer met nadruk stellen dat we in onze samenwerking met de andere waterschappen gewoon een goede leidende rol wil ik niet zeggen, maar gewoon gezamenlijk optrekken. Omdat hoe meer mensen eraan werken, hoe meer kennis er ook snel ontwikkeld kan worden. En het zou zonde zijn als we hetzelfde uit zitten te vinden, of tenminste, dezelfde dingen gaan doen als een waterschap aan de andere kant van Nederland, dat vind ik gewoon zonde van het geld, dat geld is beter te besteden. Dat was mijn tweede termijn.

De voorzitter: Mevrouw Wijbenga.

Mevrouw Wijbenga: Ja voorzitter, vanuit Water Natuurlijk wil ik wel even opmerken dat we het met de eerste spreker niet eens zijn, met Ongebouwd. Het probleem van de PFAS doet zich nu al voor, dus je kunt gewoon ook nadenken over wat het meest efficiënt is als je je geld ergens in wil steken. Want de kosten voor de bagger nemen alleen maar toe, dus ik denk dat dit probleem zeer urgent is. Met de vorige spreker ben ik het eens vanuit Water Natuurlijk, dat het vanzelfsprekend is dat je ook kijkt naar de andere waterschappen. Dat daar waar je het samen doet, uitstekend natuurlijk, maar dat wil niet zeggen dat je nu tijd moet verspillen met een zo belangrijk onderwerp als dit. En verder heb ik ook vanavond van meerdere fracties gehoord dat ze vinden dat de inzet aan menskracht en middelen misschien zelfs wel wat omhoog zou kunnen. Vandaar even mijn tegengeluid. En wat ons betreft is het een hamerstuk, en zou het wat de investeringen betreft terug kunnen komen bij de begroting. Dat was het, voorzitter.

De voorzitter: Prima, dank u wel. Dan heeft mevrouw Onderdelinden zich nog gemeld.

Mevrouw Onderdelinden: Ja, dank u wel voorzitter. Ja, ik sluit me eigenlijk aan bij wat Water Natuurlijk al zei. We weten dat de zeer zorgwekkende stoffen zijn niet zeer zorgwekkend omdat ze eigenlijk wel prima gewoon in de bagger kunnen blijven zitten. Je hoeft geen jarenlange studie te doen om te bedenken dat zwerfafval en plastic in het milieu schadelijk gaat zijn, op de lange of de korte termijn. De vraag is nu wat we liever willen, willen we het voorkomen en mitigeren zolang het nog kan, of willen we over tien jaar terugkijken en denken van, goh, misschien hadden we wel iets eerder moeten zijn. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Prima, dan ben ik bij de portefeuillehouder in tweede termijn.

De heer Belt: Dank u voorzitter. Ja, de discussie spitste zich even toe op de zin die onder Delfland circulair, dus de derde fase die we in feite vanaf 2027 willen ingaan staat, daar staat, hiermee schuwt Delfland niet voorop te lopen in de waterschapswereld. En wat ik daaraan wil toevoegen is dat dit niet per se moet betekenen dat wij hier de nummer één hoeven zijn. Maar wij schuwen niet om verder dan het gemiddelde waterschap te gaan, laat ik het zo zeggen. En om een voorbeeld te geven ook hoe wij daarin ook wel weer trendsettend kunnen zijn voor de waterschappen, onder andere de circulaire ambitie die we nu al sinds een aantal jaar uitvoeren, daar lopen we eigenlijk ook al ook op voorop, op dit moment. En wat we zien is dat de Unie van

Waterschappen dit ook nu veelvuldig juist van ons overneemt. Dus wij trekken hiermee het gemiddelde van de waterschappen ook mee, omdat wij in ons gebied die urgentie ook juist zien. Wij zeggen ook, en dat ben ik het helemaal met mevrouw Van der Burg eens, en ik denk ook met de andere leden, dat moet uiteraard haalbaar en betaalbaar zijn. Dat is een voorwaarde, we moeten het kunnen doen. En wij denken dat we het kunnen doen. En vanzelfsprekend, om de heer Van Heijningen bij het vallen, dat doen we in samenwerking met die andere waterschappen. Wat ik zei, er is al een hele hechte samenwerking, en dat houden we in stand. Maar ik vind ook dat wij als Delfland het beste ook een rol kunnen pakken om de andere waterschappen, die vaak ook echt alleen binnen hun eigen gebied kijken, ook mee kunnen trekken in die wat grotere benadering. Dus ik adviseer om de zin, dat wij niet schuwen om voorop te lopen, in dit stuk te laten staan. En nogmaals, dat is vanaf 2027, dus daar praten we ook nog twee keer over in de tussentijd.

De voorzitter: Oké. Dank u wel. Mag ik aan het eind van deze tweede termijn concluderen dat een ruimte meerderheid in de commissie instemt met het voorstel? Omdat er vanuit één fractie een lopend voorstel zou zijn om hem te agenderen. En dat ik eigenlijk zou mogen concluderen dat het eigenlijk een hamerstuk zou kunnen zijn, als de fractie Ongebouwd niet beslist om een amendement in te dienen. Deelt u die conclusie? Mag het een hamerstuk zijn in de VV? Oké, fijn dat u daarmee instemt.

04.B.02 Aanvraag investeringskrediet Programmatische aanpak KRW-opgave Natte Ecologische Zones 2016-2021 (Oordeelsvormend)

De voorzitter: Dan ben ik aan het volgende agendapunt, en dat is de aanvraag voor investeringskrediet programmatische aanpak KRW natte ecologische zones. Wie mag ik daarover het woord geven? Ik zie al twee handjes. Dan begin ik bij mijnheer Pieter-Jan Hofman van de ChristenUnie-SGP, die was het snelst.

De heer Hofman: Dank je wel, voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Hofman, gaat uw gang.

De heer Hofman: Dank je wel. Nou, we zijn positief ten opzichte van het voorstel. Wel met de kanttekening dat we de effectiviteit gewoon van de maatregelen ook goed moeten monitoren. We hebben natuurlijk elke keer rond natte ecologische zones, natuurvriendelijke oevers, heel wat discussie gehad over de effectiviteit. Ik wijs in dit verband naar een onderzoek in het noorden van het land, het waterschap Noorderzijlvest, rond het Paterswoldsemeer. En daar wordt ook gekeken naar de effectiviteit van natte ecozones, en ook onderwater beplanting. Dat vinden wij cruciaal om dat ook te volgen met dat waterschap, misschien een medespanningspartner. En ook gezien nu de discussie rond de kleine natuur infrastructuur, ook vanwege de hittestress en dergelijke, en overhoeken van de grote infrastructurele werken, denk ik dat dit heel goed past. En ik ben al heel wat gebiedjes in het Westland geweest, die eigenlijk heel mooi als parels tussen de kassen zeg maar zien opgroeien. Dus wij stemmen van harte in maar wel met de kanttekening, hou je bij de effectiviteit en kijk wat nodig is of niet. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dank u wel. Dan ben ik bij mevrouw Zandstra, die was als tweede. Van de PvdA.

Mevrouw Zandstra: Voorzitter, dank u wel. Wij kunnen instemmen met het voorstel. En na de deadline van de technische vragen kwam er bij ons in de fractie toch nog bij bespreking een soort technische vraag op, en dat is namelijk, waarom wij dit voorstel nu behandelen? En waarom dat niet iets is wat we mee kunnen nemen bij de begroting? En misschien dat iemand mij dit na afloop van de vergadering of op een ander moment eens toe kan lichten? Want wij kwamen er bij ons in de fractie niet uit.

De voorzitter: Prima, dank u wel. Dat gaat vast gebeuren. Dan mevrouw Wijbenga van Water Natuurlijk.

Mevrouw Wijbenga: Dank u wel voorzitter. Wij stemmen ook in, het belang is niet veranderd. Er wordt hier al een aantal jaren over gepraat in het ka... Het is ook in de vorige periode al besloten. En in het kader van consistentie van beleid en vanwege het belang, is het wat ons betreft een prima zaak, een prima investering en het kan gewoon een hamerstuk worden.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kom ik bij Ongebouwd, mijnheer Van den Berg.

De heer Van den Berg: Dank je wel, voorzitter. Het zal u bekend zijn, en ook onze medefractieleden, dat onze fractie destijds geen voorstander was van het bulletkrediet, en wel om de volgende redenen. A, en dat toen, en nog steeds, het ontbrak aan een goede resultaatsweergave van de investeringen die we erover deden. En ik kan me heel goed vinden ook in de eerste spreker, de heer Hofman, die ook daar heel strak naartoe wees. Zeg maar dat het resultaat van onze investeringen, dat we daar ook zeker van moeten zijn. B, dergelijke grote investeringen, is het heel belangrijk om een goed en afgewogen beslissing te nemen. En daar denken we van, dat dat met een bulletkrediet eigenlijk veel minder is om uit te voeren. Verdergaand in de beschrijving van het voorliggende stuk, om het nieuwe krediet voor de komende jaren, heeft onze fractie de volgende vragen. En eerst een opmerking. De aanhef in het stuk vermeld oordeelsvormend, maar u wilt vanavond daar wel een besluit over horen. Dus ik vind dat enigszins zeg maar een beetje moeilijk te vatten, hoe u dat ziet. Twee, het bijstellen van het investeringsplan door het niet activeren van de P&B uren, en de inhuur van externen. Is dat gebruikelijk, ook bij andere investeringen. We hebben totaal geen zicht meer op de totale kosten van het project, als dat gemeengoed wordt. En drie, in de voorliggende stuk wordt gesproken over de investeringen in andere maatregelen dan ecologie, en andere beheer die ten laste komen van de exploitatie. Wat moeten we ons daarbij voorstellen? Graag een verduidelijking. Dat was het, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van den Berg. Ja, een kleine toelichting mijnerzijds. Het staat nu als oordeelsvormend op de vergadering. De besluitvormingsfase die vindt in de verenigde vergaderingen plaats, dus dat is gewoon de vergadering later. Ik ga door met mijnheer Jansen van het CDA.

De heer Jansen: Ja, dank voorzitter. Ja, wij kunnen instemmen met dit stuk. Wat ons nog wel een beetje opviel is dat het heel duidelijk de nadruk legt op de waternatuur. Terwijl wat ons betreft gaat dat in eerste instantie, als het gaat om KRW en ESF, de waterkwaliteit en niet om de waternatuur, dat is het eigenlijk het afgeleide van een goed waterkwaliteit. En wij vroegen ons af inderdaad, ja hoe de doelmatigheid van de investeringen, hoe dat zich verhoudt? Ook omdat de onderbouwing van de 1,4 miljoen extra, dat die wat mager is in dit stuk. Is het mogelijk dat de portefeuillehouder daar even op in kan gaan? Maar voor de rest een goed stuk. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ga ik naar mijnheer Van Heijningen van de fractie Bedrijven.

Van Heijningen: Ja, ik ... Mijn vragen zijn eigenlijk door mijn collega's al gesteld, dus ik heb er eigenlijk weinig meer aan toe te voegen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is mevrouw Örgü aan de beurt volgens mij. Gaat uw gang, van de VVD.

Mevrouw Örgü: Ja, dank u wel voorzitter. Ook de VVD ondersteunt dit stuk. Wij hadden nog wel wat vragen gesteld, en daar wil ik nog wel even toch wat duidelijkheid over vragen. Dat zijn zeg maar de projecten die dan hiervoor allemaal hebben plaatsgevonden. En ja ik noemde, dat zijn de projecten van de vertraagde projecten,

om het maar zo te noemen, daar wil ik toch nog een beetje duidelijkheid over hebben. Want we hebben wel antwoorden gehad via de technische vragen die we hebben gesteld, maar dat is me nog niet helemaal duidelijk. En de kosten die nu zeg maar op tafel staan, is de verwachting zodat die zo blijven of krijgen we bijvoorbeeld volgend jaar weer een andere berekening? Dus ik ben gewoon even benieuwd of dit klopt? Ik bedoel, het is allemaal aannemelijk hoor, dit stuk is wel wat dat betreft te vatten, maar tegelijkertijd wel belangrijk voor het vervolg wat hierna gaat komen.

De voorzitter: Prima, dank u wel. Dan ga ik de portefeuillehouder het woord geven. Ook mijnheer Belt dacht ik?

De heer Belt: Ja, dank u voorzitter. Ja, wat hier voorligt is, kijk het investeringsplan is vastgesteld in 2016 al, in het kader van SGBP2. En het vorige college die heeft besloten om het krediet tot 2019 vrij te geven. Nou ja, en wij zien nu dat om dat investeringsplan alsnog goed te kunnen afronden, dat wij dat stukje voor 2020-2021 nu nodig om dat SGBP2 pakket en de doelen die daaraan vastzitten te kunnen halen. En ja, waarom zit dit niet bij de begroting? Nou, het is een kredietaanvraag uit een bestaand investeringsplan, en dat is niet standaard dat dat in de begroting gaat maar dat we dat apart aanvragen. Dus een kredietaanvraag uit een bestaand investeringsplan, terwijl de begroting primair gericht is op exploitatie en niet per se op investeringen. Dus dat is even de toelichting gelijk op de vraag van mevrouw Zandstra. Even kijken, de heer Hofman geeft aan, ja die geeft nog een advies om vooral met andere waterschappen, dus u geeft een voorbeeld om daar ook die kennis te blijven opdoen. Die kennis delen wij, en dat hebben we ook gedaan rondom het hele SGBP3 traject met de verschillende waterschappen in de RBO's, dus de regionale bestuurlijke overleggen waterkwaliteit. En u doet ook een oproep van, hou het vooral effectief. Nou ja, daarvan kan ik zeggen, we zijn continu op zoek naar de meest effectieve maatregelen. En dat is ook waarom we eigenlijk halverwege dit investeringsplan niet meer alleen zijn gaan inzetten op natuurvriendelijke oevers maar ook op andere vormen van beheer, aanleg van vissenbossen, vispaaiplaatsen, het aanbrengen van kleine, redelijk goedkope structuren in watergangen. Dus er is al een verbreding ingezet op dat maatregelenpakket. Maar we blijven uiteraard continu kijken hoe we het meest effectief kunnen handelen. Even kijken, ja, om nog ook toe te voegen, kijk de KRW, daar hebben we natuurlijk in de vorige commissie lang over gesproken over dat SGBP3 pakket. Ook voor het SGBP2 pakket, dus waar dit nog inzit geldt, we moeten eigenlijk alles doen wat in je macht ligt om die waterkwaliteit op te krikken. Dus wij moeten ook hier die maatregelen voor die waternatuur nemen. Kijk, het gaat om waterkwaliteit maar de gegevens die wij bij de provincie en de EU moeten aanleveren, die gaan wel degelijk over ecologische factoren, zoals macrofauna en waterplanten. Dus dat is daar, focussen wij ons ook op. En wij rapporteren daarover naar de VV, ook met die stappen die we maken rondom de ecologische sleutelfactoren. De heer Van den Berg stelde ook nog drie vragen. De eerste is de voorzitter net al op ingegaan. Dus over wat wij vragen rondom dit stuk, dus het oordeel. Ja, het niet activeren van de planuren, dat is eigenlijk een financiële handeling die vorig jaar of anderhalf jaar terug heeft plaatsgevonden. En die heeft vrijwel alle dossiers in de organisatie, is dat aangegaan. Ja, en dat leidt soms tot wat minder duidelijkheid van hoe het nou precies in elkaar zit. Maar naar mijn idee stond dat hier nu juist wel redelijk overzichtelijk neer, van hoeveel dat niet activeren van die planuren nou betekend heeft. Maar we kunnen dat eventueel nog op een andere manier nog inzichtelijk maken. Even kijken, de heer Jansen, die heb ik net ook al een paar vragen over die waterkwaliteit aangegeven. Ja, en een ietsje meer onderbouwing. Ja, ik zei net al, we zijn alles wat in onze machten ligt, dus overal waar we die kansen kunnen pakken voor waterkwaliteit, proberen we die te pakken. In het overzicht voor de NEZ-projecten, wat wij tweejaarlijks vrijgeven, staat ook welke projecten wij oppakken. En dat is ook een stukje onderbouwing voor het krediet wat wij nu nog denken nodig te hebben voor deze anderhalf jaar. Dus dat overzicht NEZ-projecten, volgens mij is het nu bij de binnengekomen stukken voor de VV geplaatst. Maar anders kunt u het ook nog terugvinden bij de stukken van de jaarrekening 2019.

Dus daar staat een planning in voor welke projecten wij voorzien, en daar zijn die financiën op gebaseerd. Even kijken. Ja, en mevrouw Örgü, u vraagt ook nog van, ja blijven die kosten nou ongeveer zoals we dat nu voorgeschoteld krijgen? Ja, daar kan ik van zeggen, voor 2020-2021 is dit wat wij nu denken nodig te hebben, en vanaf 2022 gaat dat SGBP3 pakket in werking, dus dan gaan we eigenlijk even een heel andere situatie weer krijgen. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dank u wel voor uw toelichting. Dan ben ik toe aan de vraag of u behoefte heeft aan een tweede termijn met zijn allen? Ik kan alvast aangeven dat we na afloop van dit agendapunt even pauzeren. En als u behoefte heeft aan een tweede termijn, wilt u dan aangeven of dat een bespreekstuk moet zijn in de VV of een hamerstuk kan worden. Ik zie dat de heer Van den Berg het woord wil en dat krijgt hij van mij. Gaat uw gang. Uw microfoon, mijnheer Van den Berg, we horen u niet. Kan iemand de microfoon van de heer Van den Berg aanzetten? Gerben, zou je de microfoon van de heer Van den Berg kunnen aanzetten?

De heer Van der Meer: Ik heb gevraagd om de microfoon aan te zetten. Ik kan zelf niet zijn microfoon bedienen, alleen maar vragen of hij het kan doen.

De voorzitter: O, dank je wel. Mijnheer Van den Berg, uw microfoon staat uit. En wij kunnen hem niet aanzetten voor u. Als dat zo blijft, misschien het stekkertje van uw microfoon eruit halen? Net deed hij het nog. Ja, we horen u, mijnheer Van den Berg.

De heer Van den Berg: Dank je wel, ik weet niet wat er gebeurde. Over de derde vraag had ik graag nog wat meer uitleg gehad. En dat ging over het andere maatregelenpakket, waarom of dat geld uit de exploitatie moest komen en niet uit het investeringsplan zelf?

De voorzitter: Mijnheer Belt, zou u antwoord op die vraag nog kunnen geven?

De heer Belt: Ja, daar zal ik een antwoord op proberen te dichten. Het onderhoud wat wij doen, dat komt uit de exploitatie, en de nieuwbouw of de nieuwe projecten die we doen, die worden gezien als investeringen. Kijk, en wat wij doen voor de waterkwaliteit, ja dat zijn zowel onderhoud- en beheerprojecten. Dus dan heb ik het over het creëren van waterplantzones, waterkwaliteit, baggeren, dat valt dus onder het kopje onderhoud exploitatie. En waar we het hier over hebben zijn echt grotendeels aanleg van nieuwe constructies. Dus bijvoorbeeld natuurvriendelijke oevers, de vissenbossen, nou ja, in die trend.

De heer Van den Berg: Dank u wel.

De voorzitter: Prima. Er hebben zich voor de tweede termijn verder geen mensen, geen sprekers gemeld. Ik heb wel het bericht in de chat gezien dat de Partij van de Arbeid, VVD, CDA, en AWP vinden dat het een hamerstuk zou kunnen zijn, net zoals Water Natuurlijk. Gaat u daarmee akkoord in meerderheid? Ik zie de heer Van der Ree van 50Plus knikken. SGP-ChristenUnie, hamerstuk? Mevrouw Onderdelinden, kan het een hamerstuk zijn?

Mevrouw Onderdelinden: Maken we gebruik van de chatfunctie of.

De voorzitter: Nee, nee, maar daarom vraag ik het, ik vraag uw instemming om het als hamerstuk naar de VV te brengen.

Mevrouw Onderdelinden: Ja hoor.

De voorzitter: Prima. Ongebouwd, hamerstuk?

De heer Van den Berg: Akkoord voorzitter.

De voorzitter: Prima. Dan kan ik de beraadslagingen beëindigen voor dit agendapunt, en dan stel ik voor dat we vijf minuten pauzeren. En dan gaan we ongeveer zeven, nee ... Ja, over vijf minuten zien we u terug, 20:47 uur.

De voorzitter: Druk met de telefoon bezig. Mevrouw Van der Burg is er ook weer. Volgens mij kunnen we weer beginnen. Mensen, we zitten lekker op schema, dus houden zo.

04.B.03 Stand van Zaken Erasmusvaart (Oriënterend)

De voorzitter: We gaan naar het volgende agendapunt en dat is een kleine presentatie. Een oriënterende bespreking, ik noem dat dan beeldvormend, over de Erasmusvaart. Het is informatief. De presentatie die krijgt u op de mail, maar volgens mij hadden we hem ook bij de stukken zitten. En mevrouw Soet Huijbregts die gaat hem geven. Is Soet al zover dat we hem kunnen zien, de prestatie? Dat zijn haar woorden.

Mevrouw Koop: Voorzitter? Voorzitter?

De voorzitter: Ja.

Mevrouw Koop: Anders kunnen collega Belt en ik wellicht even heel kort een inleiding geven? In de tussentijd.

Mevrouw Huijbregts: Ik ben aanwezig hoor. Maar ik kan alleen ...

De voorzitter: Ja, maar ik kreeg het bericht dat . Nou, als een van de hoogheemraden een inleiding wil geven, ik hou hun of haar niet tegen.

Mevrouw Koop: Ja.

De heer Belt: Oké. Ja, vanavond staat de Erasmusvaart informatief op de agenda. Dus wij informeren u graag over deze Erasmusvaart die sinds 2018 in ontwikkeling is. Wij hebben dit voorjaar in de informatieve VV al aangegeven van, ja wat is nou die status van die Erasmusvaart, wat komt er nou allemaal bij kijken? En welke aanleiding is er nou voor om dit te gaan onderzoeken? Nou, de afgelopen maanden hebben wij veelvuldig bestuurlijk en ambtelijk contact gehad met de collega's bij Westland, Den Haag en de provincie. En daar zijn een aantal stappen gemaakt in het belang van de Erasmusvaart en ook in de mogelijke ontwikkelingskansen. En vanavond zullen we dus presenteren wat daar de strategie is die we daarin willen bewandelen. En collega Koop en ik trekken daar samen bestuurlijk in op. En dat is heel handig in deze fase omdat we daardoor heel breed politiek en bestuurlijk kunnen kijken, toch?

Mevrouw Koop: Ja, je hebt het heel goed verwoord ja. Want het is inderdaad handig om daarin samen op te trekken, omdat er heel veel partijen bij betrokken zijn. En dat ook heel veel partijen daarbij moeten spreken om ze op een of andere manier aan boord te hijsen of al te constateren dat ze er heel enthousiast voor zijn. Want wat is er aan de hand? U heeft daar in het voorjaar zoals collega Belt zei al een informatieve VV over gehad. De Erasmusvaart is echt een enorme kans om zowel het boezemsysteem te versterken en daarmee eigenlijk een vervolg te creëren op het ABC Delfland wat we een aantal jaren geleden hebben gehad, maar ook om toch toekomstgericht te zijn en ook klimaatbestendig voor de komende jaren. Want na ABC, daarmee is de

basis gelegd maar we zijn er nog niet. Ja, we kijken als Delfland naar kansen die zich voordoen. Die kans die doet zich nu voor. In het komende voorjaar moeten wij beslissen wat we nu gaan doen met die N211, gaan we daar een grote onderdoorgang door maken, zodat er meer water doorheen kan en dat er ook doorheen gevaren kan worden? Maar ook dat we daardoor ook meer kansen hebben voor de ecologische ontwikkeling. Daarom is de hele zaak nu in een stroomversnelling gekomen, ook omdat we zeggen als Delfland, wij haken in op kansen. Het is de bedoeling hiermee en de kans ook om het hele systeem robuuster te maken, maar ik wil niet alle casussen van het brood eten van Soet. Dus Soet heeft een mooie prestatie, die heeft de toelichting erop, u heeft hem al kunnen zien. En als u vragen hebt, dan beantwoorden collega Belt en ik, en ook Soet Huijbregts, die beantwoorden ze graag. Dank u wel.

De voorzitter: Dan stel ik voor om de presentatie kort te delen, of zijn er mensen die nu al aan de hand van de stukken vragen hebben? Ik ben even kwijt wat nou de bedoeling is, gaan we die presentatie op het scherm zien of zeggen we van, nou we hebben hem.

Mevrouw Koops: Ja.

De voorzitter: Ja? Nou, laat zien dan.

Mevrouw Huijbregts: Ik laat hem zien.

De heer Hofman: Komt hij Hans.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Hofman: De voorzitter is streng hoor.

Mevrouw Huijbregts: Ja, Ja. Is die in beeld, de presentatie?

De voorzitter: Hij is in beeld, geweldig.

Mevrouw Huijbregts: Hij is in beeld, oké.

De voorzitter: Dank je wel Soet, ga je gang.

Mevrouw Huijbregts: Graag gedaan. Nou, wat net al toegelicht werd, deze presentatie is om iedereen weer even bij te praten waar we staan in het proces van de verkenning van de Erasmusvaart. U heeft hem al toegestuurd gekregen, dus ik probeer er zo kort mogelijk en effectief mogelijk doorheen te gaan, zodat we aan het einde voldoende tijd hebben voor vragen. Nou, de essentie van de verkenning van de Erasmusvaart is in ieder geval de samenwerking van de afgelopen twee jaar en nog steeds, met de gemeente Westland, Den Haag, de provincie en Delfland. En in die samenwerking is een heel belangrijk onderdeel natuurlijk de robuustheid voor klimaatadaptief watersysteem met een goede waterkwaliteit. De tweede sheet heb ik erbij gedaan, het bestuursakkoord, wat in het bestuursakkoord is opgenomen, dat wij als Delfland tijdig willen anticiperen, ook vaak moeten anticiperen om ruimtelijke ontwikkelingen, zodat ons watersysteem mee kan groeien. Daarvoor worden vier principes gebruikt, die gebruiken wij ook in deze verkenning. Het waterbelang moet vroegtijdig geborgd zijn, we moeten de momenten pakken als ze er zijn, werk met werk maken. Waterbewustzijn vergroten en vaak is ook maatwerk nodig omdat ons beheergebied natuurlijk hele verschillende typologieën bekend. En dit doen we omdat we weten dat het klimaat verandert, het wordt natter en droger, er worden de komende jaren meer huizen bijgebouwd en ook de biodiversiteit staat echt

onder druk, en met waterkwaliteit kunnen we dat echt gaan verbeteren. De presentatie is als volgt opgebouwd, ik zal even kort een toelichting geven op de aanleiding van de verkenning, waarom is die twee jaar geleden opgestart? En vervolgens sta ik even stil bij het proces, van over de haalbaarheid, wat we met de vier partijen doorlopen hebben. Dan zal ik even echt uitleggen, wat doet die Erasmusvaart nou, wat betekent dat nou, die bijdragen aan een klimaatbestendig watersysteem? En vervolgens staan we even stil bij, wat is de vervolgstategie en welk proces was daarbij? Ik heb op dit plaatje mijn muis, dit is even de locatie, dit is de gemeente Westland, linksonder, rechtsboven Den Haag. En de Erasmusvaart loopt voor een heel groot gedeelte langs de Erasmusweg en gaat hier over in de gemeente Westland. Dan is iedereen een beetje op de hoogte waar het ligt. De aanleiding van de verkenning van de Erasmusvaart, waarom zijn we met de verkenning gestart, dat is tweeledig. In het eerste gedeelte is eigenlijk dat wij als Delfland natuurlijk onze kerntaak is om het watersysteem op orde te hebben met een goede waterkwaliteit. En de afgelopen jaren is daar ook allerlei beleid over ontwikkeld. Ik zal straks iets verder ingaan op die beleidsstukken, maar die zijn bij u bekend. Het gaat over de knelpuntanalyse in Den Haag, de boezemvisie uit 2016, watersysteemanalyses, KRW-opgave. En recentelijk zijn we nu ook bezig met een strategie voorkomen wateroverlast voor na 2027. Dus het beleid is een belangrijke aanleiding om de verkenning te starten. Maar een tweede belangrijke aanleiding is, wat we ook steeds terug zien komen, is dat wij als Delfland vaak kansen moeten pakken bij ruimtelijke ontwikkelingen. En dat is ook wat nu aan de orde is. De N211 bij de Erasmusvaart, die wordt ondertunneld, dat is een project wat in 2023 uitgevoerd gaat worden. Dus dat is echt een ontwikkeling om bij aan te haken. En we hebben ook rondom ... We hebben ook herstructurering Wateringen-Noord, en in Den Haag Zuidwest waar een aantal woningen gebouwd gaan worden. Dus twee aanleidingen om in september 2018 van start te gaan met de verkenning. Wat we al zeiden, deze verkenning doen we samen met de gemeente Westland, Den Haag, de provincie en wijzelf. In die afgelopen twee jaren zijn er drie bestuurlijke overleggen hebben er plaatsgevonden. Eerste bestuurlijk overleg, hebben we vooral gekeken of die technische ruimtelijk haalbaar is geweest, of die technisch ruimtelijk haalbaar is, en dat is zo. We zagen ook dat het een missing link is, op het gebied van water, ecologie, recreatie. En wat ook belangrijk was is dat we inderdaad zagen dat er een nu of nooit moment zat door werk te maken met de N211. Een tweede bestuurlijk overleg was vorig jaar december. We hebben het verder opgepakt en hebben inzicht gekregen dat er geen spijtmaatregel is om met de N211 mee te liften. We hebben een beter inzicht gekregen tussen ontwerp, hoe verhoudt ecologie en recreatie zich tot elkaar? We hebben beter inzicht gekregen in welke varianten zijn er, de kosten en de baten. En recentelijk, 8 juli heeft er een laatste bestuurlijk overleg plaatsgevonden, en in dat bestuurlijk overleg is de ambitie uitgesproken om samen een stip op de horizon te zetten en om afspraken te maken over de inpassing van de N211. Nou, en dat, over dat laatste bestuurlijk overleg, ga ik nu in de presentatie dieper op in. En u bent inderdaad, in januari zijn we bij u geweest, en we zitten nu bij de commissie in. Nou, de bijdrage van de Erasmusvaart aan een klimaatbestendig en robuust watersysteem, wat is dat nou precies? Want we praten ... We proberen ... We hebben er in de afgelopen maanden wat concreter beeld van gekregen. Wat ik al zei, de aanleiding is de doorstroomstudie, het beleid en de studies die we hebben uitgevoerd. En eigenlijk wat de Erasmusvaart doet, die verbindt de Oost en de West Boezem beter met elkaar, zodat er betere sturing is van het waterpeil tussen Westland en Den Haag. En dat noemen wij op deze locatie, dat daarmee de robuustheid van het watersysteem vergroot wordt. Om een klimaatbestendig beheergebied te krijgen weten we dat de sponswerking van ons beheergebied moeten vergroten, en dat betekent dat we moeten inzetten op vasthouden, bergen en afvoeren. Dus de gemeente en particuliere vragen we heel erg om het water vast te houden, met bergen en afvoer zit meer bij ons, of zit bij ons. En als je dan naar die Erasmusvaart kijkt, dan is het vooral het vasthouden verhaal. Of het afvoer verhaal. Een andere belangrijke aanleiding was natuurlijk het aansluiten bij ruimtelijke ontwikkelingen. Even de volgende dia. Even, er staat extreem nat, en dat wil zeggen, de Erasmusvaart, die robuustheid, is vooral belangrijk bij het extreem natte weer wat we hebben, en waarvan we weten dat het ook blijft. Maar nou loopt mijn presentatie vast.

Even kijken hoor, hier. Ja. Het boezemsysteem nu bij extreem weer is een krappe jas. Weet je, ons boezemsysteem voldoet, maar bij extreem weer is het een krappe jas, en een krappe jas betekent ook dat de doorstroming krap is. Dat betekent uit de doorstroomanalyse van Den Haag in 2012, was de conclusie getrokken dat Den Haag als flessenhals functioneert, het water komt niet goed bij het gemaal Schouten. De aanbevelingen daar zijn, om dat op te lossen heb je meerdere maatregelen nodig. Dus niet één maatregel die dat hele probleem oplost, je hebt er meerdere maatregelen nodig en die staan op dit kaartje waarvan de Erasmusvaart er één is. Vervolgens ook gezegd, we moeten ook ervoor zorgen dat er meer water wordt vastgehouden en het meeliften met ruimtelijk ontwikkelingen, nou dat is inmiddels bekend. Uit de boezemvisie en de watersysteemanalyses, wat je dan ziet gebeuren in het Westland bij extreem nat weer, Westland is een heel verhard gebied met veel boezemwater, en als het dan heel extreem regent, zie je daar heel snel dat de pijlen snel kunnen stijgen. In Den Haag is het juist andersom, je hebt weinig boezemwater. En wat je daar ziet bij hevige regenval, is dat er een groot pijl verhangt komt, waardoor het water weer terug gaat lopen richting de Vliet. Aan de andere kant, wat we ook zien is dat ons boezemsysteem, het heeft primair een aanvoer- en afvoerfunctie voor water, waterkwantiteit. Maar we willen ook andere zaken daarin kwijt, zoals ecologie, recreatie, wonen aan het water, aquathermie in de toekomst. Dus dat boezemsysteem willen we veel meer integraal gaan benaderen, dat is ook een belangrijk ambitie. En daarvoor is ruimte nodig. En dat is eigenlijk wat de Erasmusvaart nu doet, doordat we de Oost en de West Boezem beter met elkaar gaan verbinden, krijgen we meer ruimte dat het water kan stromen. En daarmee is het zowel voor de waterkwantiteit goed maar ook voor waterkwaliteit goed. Ik heb even twee animaties, dan neem ik u even mee. Linksonder is Westland, boezemsysteem, rechts is Den Haag. En dit systeem, deze twee systemen zijn nu verbonden met twee hele lange duikers. West Ambacht duiker en de Wateringse Vaart duiker. Hier rechtsonder ziet u de boezem bergingen, Hoekpolder, Woudse Polder en de Wollebrand. In principe bestaat ons boezemsysteem uit lussen, zodat het water linksom of rechtsom kan stromen. Maar wat gebeurt er nu, die lus ontbreekt eigenlijk tussen de Oost en de West Boezem. Dus daar zit eigenlijk door die twee duikers, doordat die duikers zo lang zijn, zijn ze heel erg beperkt om water door te laten stromen, ontstaat er een wig. Als het nu heel hard regent, dan zie je dat het water in Westland, de blauwe pijlen, die gaan in naar het gemaal. Van de berg, maar het komt ook naar die bergingen toe. In Den Haag zie je gebeuren, gaat het natuurlijk naar Schouten, maar op een gegeven moment na twee uur, of na een tijdje, gaat die flessenhals functioneren, en dan gaat het terugstromen in de richting van de Vliet. En wat doet nu de Erasmusvaart? De Erasmusvaart die doorklieft eigenlijk, die doorsnijdt die wig. Daardoor komt er nu een extra verbinding bij waardoor het water bij extreem weer makkelijker naar deze boezem gepompt kan worden. En water uit Den Haag eventueel via het boezemsysteem van Westland afgevoerd kan worden. Zijn er alternatieven? Zijn er alternatieven om deze twee duikers te vergroten? Waarvan wij ... Weet je, de conclusie daarvan dat je komt omdat je in binnenstedelijke gebied zit, heb je met dezelfde complexiteit te maken, dat er veel belangen zijn, kabels en leidingen in de weg, andere functies. Maar daarbij, omdat het duikers zijn, ook al vergroot je ze, die zullen minder robuust zijn dan een open verbinding omdat dat altijd toch heel veel weerstand oproept. Plus, het biedt geen kansen voor ecologie of recreatief medegebruik, wat de Erasmusvaart wel doet. Nou, samenvattend is de Erasmusvaart gewoon een integraal werk. Je kan daar dingen mooi samen uitwerken. De nut en de noodzaak van de Erasmusvaart, waarom leg je hem aan? Je legt hem aan voor een klimaatbestendig watersysteem 2050. Je legt hem ook aan omdat het de ontbrekende schakel tussen die NEZ-netwerken verbindt met elkaar, waardoor de biodiversiteit in de stad toeneemt. De maatschappelijke baten zijn recreatief medegebruik en wonen en recreëren aan het water. En voor die laatste doelstelling leg je niet alleen de Erasmusvaart aan, dat is echt een maatschappelijke baat. Nou, een defect, even heel kort, dus een extra boezemverbinding van 3,8 kilometer, het is direct een NEZ-verbinding waar ruimte is voor 3,4 hectare Nvo's. Het zorgt voor een betere sturing, het heeft ook nog een stukje extra waterberging. We kunnen hier integraal waterbeheer toepassen. En langs de randen van de Erasmusvaart is ook nog ruimte voor opgaande beplanting,

wandelpaden en strandjes. Nou, welke vervolgstategie hoort daarbij? En dan denken we over een korte en een lange termijn vervolgstategie, en dat doen we dan nog steeds samen met de partners. En dan ga ik even nog kort stilstaan bij de inzichten van de verkenning. Dus de conclusie is, hij is technisch ruimtelijk haalbaar met ruimte voor recreatie en ecologie. Het is een missing link voor een aantal doelstellingen. We hebben een meekoppelkans met de N211. Het project N211 kan de twee wegen op toekomstvastе hoogte aanleggen, waardoor de Erasmusvaart in de toekomst ingepast kan worden. Dus dat is een hele mooie kans die we nu mee kunnen nemen. En de uitvoering is integraal, en die moet je samen oppakken en koppelen aan gebiedsontwikkelingen. Nou, en wat tijdens het bestuurlijk overleg van 8 juli besproken is, met de vier partners, met de andere drie partners, dat we een gezamenlijke realisatiestrategie willen uitwerken. Waarvan we ons bewust zijn dat het realiseren van de Erasmusvaart een lange adem is, waarin je mee kan liften met gebiedsontwikkelingen, waardoor je hem gefaseerd kan uitvoeren en ook gefaseerd kan financieren. Dan hebben we het over gebiedsontwikkelingen in het Westland. Dit is de N211, en hier zie je Den Haag. Nou, wat betekent dat voor de vervolgstategie? Nou, de vervolgstategie is eigenlijk dat we in deze collegeperiode, beslissingen kunnen nemen om de Erasmusvaart in de toekomst mogelijk te houden en te maken. Waarbij we dan water als drager is, de structuur, maar wel met oog voor verschillende ontwikkelingen. En als je dan aan ontwikkelingen denkt, dan heb je het over Wateringen Noord, de Gantelzone, herstructurering Den Haag Zuidwest. Je hebt natuurlijk het ... En dan nog, het is nu een poldersysteem, delen van de locatie daar, dat gaat naar een boezemsysteem, dus daar heb je ook gebiedsprocessen nodig met de mensen die daar omheen en langs wonen. En wat dan dus nu belangrijk is in deze collegeperiode is, nou gezamenlijke die strategie uitwerken. De ambitie is om dat in Q1 te hebben van 2021. Afspraken maken met de N211, over de inpassing van de Erasmusvaart. En ook de Erasmusvaart gaan borgen in collegeprogramma's, investeringsprogramma's en andere programma's. Omdat, we hebben het nu nog over een verkenning, het heeft nu nog weinig status, en er moeten programma's gaan komen waardoor het meer status gaat krijgen. Nou, dat proces hoort erbij, het vervolgproces. Ambtelijk zijn we nu bezig met het opstellen van een plan van aanpak. Tijdens het bestuurlijk overleg van 8 juli is afgesproken dat iedereen, wat daar besproken is, intern terugkoppelt, dus dat is wat we hier doen bij deze commissieoverleg. De komende maanden, dan gaan wij een aantal zaken inhoudelijk verder uitwerken. Er zal een informatiebijeenkomst komen voor externe stakeholders. Op dit moment is de Erasmusvaart vooral bekend nog bij een klein groepje bestuurders en ambtenaren, terwijl het juist belangrijk is dat ook externe stakeholders geconsulteerd gaan worden zodat we ook van hun horen wat hun belang is en dat we die mee kunnen nemen. En dan verwachten we eigenlijk in het eerste kwartaal van 2021 weer bij u terug te kunnen komen, om te laten zien waar we staan, ja hoe die ontwikkelstrategie eruitziet. En dat dan als basis kan gaan dienen voor de interne consultatie en besluitvorming daarover. En dat was de presentatie.

De voorzitter: Hartelijk dank Soet, in ieder geval een helder verhaal. Ik wilde eigenlijk vragen aan de leden of ze voldoende geïnformeerd zijn? En er staat of er vragen zijn? Ik zie al één hand voor één vraag. Maar ik zou willen voorstellen, stelt u maximaal per fractie één vraag, en dan is er best kans dat die andere vragen ook door anderen gesteld kunnen worden en beantwoord door Soet, of meegenomen kunnen worden. Mevrouw Van Hagen.

Mevrouw Huijbregts: Moet ik het scherm nog delen of moet ik hem weghalen?

De voorzitter: Nou, ik denk dat u hem kan weghalen. Mevrouw Van Hagen, u had een vraag? Gaat uw gang.

Mevrouw van Hagen-Rooijen: Ja. Daarnet is er aangegeven dat in het voorjaar de keuze gemaakt zou worden om bij de N211 het hoog of laag uit te voeren. Ik was een beetje benieuwd of wat hierin de voorkeur heeft van

het waterschap? Want de voorkeur vanuit de AWP is eigenlijk om hier dit hoog uit te voeren en hier als waterschap ook inderdaad op in te steken. Dus ik weet ook niet wat de andere partijen daarvan vinden, om dat inderdaad te ...

De voorzitter: Nou, ik grijp even in, want dit is een informatieve toelichting van het college. En ik stel voor dat als er echt keuzes aan de orde zijn, dat we dan gaan discussiëren en meningen gaan peilen van andere partijen. Dus uw vraag is, wanneer is een keuze aan de orde, begrijp ik?

Mevrouw Van Hagen-Rooijen: Nou ja, dan is de vraag van, wat is nu de basiskeuze die nu bij het waterschap ligt? Gewoon voor hoog of laag.

De voorzitter: Oké. Is daar iets over te zeggen, portefeuillehouders?

Mevrouw Koops: Ja.

De voorzitter: Kort.

Mevrouw Koops: Dank je wel. Ja, daar is wat over te zeggen. Wij kijken of het inpasbaar is nu in de ontwikkeling van de N211, waarbij we uitgaan van minimaal 1,20. En bij voorkeur nog wat hoger, 1,50, ja en het liefst natuurlijk 1,80. Maar wij vrezen dat dat niet haalbaar is omdat er ook nog moet worden gekeken, enerzijds naar de kosten maar anderzijds ook naar de veiligheid van de weg. Want anders wordt het een soort alpenlandschap en dat niet de bedoeling. Maar hoe hoger, hoe beter.

De voorzitter: Fijn. Dank u wel. Mijnheer Oostvogels, u had ook een vraag.

De heer Oostvogels: Ja, dank u wel mijnheer de voorzitter. Ik ga even op stereotyperingen uit, dus ik hoop dat andere fracties vragen gaan stellen over waterkwaliteit en de doelen die we moeten behalen. Mijn vraag die zou gaan, heel plat, wat gaat dat kosten? Want er moet natuurlijk ... Geld kunnen we maar één keer uitgeven, dus we moeten toch even gaan kijken, wat is de bang voor de buck? De bang is, daar gaan andere fracties vragen over stellen, ik ben benieuwd naar de buck.

De voorzitter: Prima. De hoogheerraad, wie dat weet.

Mevrouw Koops: Ik denk dat je ook moet vragen, wat gaat het kosten als we het niet doen? En dat wordt nog aanzienlijker. Ieder jaar die waterschade, ieder jaar de kassen die onder water staan, de woningen die onder water staan. Dus ik denk dat dat ook een goede vraag zou zijn. Van de andere kant is het ook zo, wat we nu voor deze fase moeten beslissen, is nemen we een maatregel waar we geen spijt van krijgen. En we hopen dat dat gewoon binnen de exploitatie van de N211 kan. Dus dat het kostenneutraal kan, in ieder geval om die no regret maatregel te nemen. En verder, in de hele uitwerking gaan we kijken wat het totale project gaat kosten, wat het ook oplevert. Ik merk ook al dat er veel corporaties, ik heb nu twee corporaties gesproken, die zijn erg geïnteresseerd in die exploitatie. Dus dat moeten we dan in de volgende fase helemaal geen kijken van, wat is wiens belang, wat is wiens verantwoordelijkheid, en wie draagt dan wat bij in het hele verhaal?

De voorzitter: Dank u wel. En wanneer komt dan ... Nou ja, dat komt natuurlijk, dat is verteld in de prestatie, dat er op enig moment een investeringsvoorstel komt?

De heer Belt: Ja. Wij zijn nu met een aantal studies bezig en er wordt een ontwikkelstrategie nu uitgedacht. En daarvoor wordt in het eerste kwartaal van 2021, zitten we als bestuurders ook weer bij elkaar. En kijken we

hoe alle partijen er dan in staan en welke rol we kunnen pakken, en dan kunnen we ook ieder naar de eigen organisaties daarmee terug.

De voorzitter: Prima. Mijnheer Anker, die had ook een vraag. Gaat uw gang.

De heer Anker: Ja, dank u wel voor deze presentatie, haalbaarheid van de Erasmusvaart. Er werd gesproken over sponswerking verbeteren, en vasthouden van water. Ik vroeg mij even af van hoe dat gaat, maar dat is misschien een technische vraag. En u praat ook over afvoeren? En ja, ik vroeg me eigenlijk af van, aan de ene kant vasthouden en aan de andere kant afvoeren. Ik vroeg me af van, hé, kunnen we daar niet ook iets mee doen? Omdat het ook allemaal zoet water is, maar misschien zijn er technische vragen, maar dat schoot mij even te binnen toen ik de presentatie zag.

De voorzitter: Oké. Ik ga even wat vragen opzamelen, ik merk dat dat misschien effectiever is. Mijnheer Vissers, u had ook een vraag.

De heer Visser: Ja, dank u voorzitter. Dank voor de presentatie. Maar wat mij wel opviel in de presentatie is dat het op de eerste sheets, begint het eigenlijk met het aantonen van de urgentie, dat we zorgen dat we de Oost en de West Boezem beter met elkaar kunnen verbinden, zodat we wateroverlast kunnen voorkomen. En het eindigt met dat er een project van lange adem is, waarmee we vooral moeten meeliften met gebiedsontwikkelingen. En dat eigenlijk voor de korte termijn we vooral moeten zorgen dat we het niet onmogelijk maken. Dus mijn vraag is toch wel even hoe je zo'n verbinding als alternatief voor die duiker, als doorbreking van die wig, gefaseerd kan uitvoeren? Want dan heb je nog steeds die verbinding niet. Het lijkt me dat je die verbinding toch in één keer moet maken. En hoeveel tijd hebben we? Hebben we de luxe om te wachten tot in 2040 misschien er een gebiedsontwikkeling is die hem volmaakt. Want ik zie een aantal zaken in de presentatie toch wel aangeven dat het urgenter is om te zorgen dat we de wateroverlast beter kunnen afhandelen in onze boezemsystemen. Dus dat was eigenlijk mijn voornaamste vraag. En een kleine erbij, de Erasmusvaart zou één van de maatregelen zijn, dat was ook in het begin van de presentatie. En ik vraag me af of in het project ook met de gemeente Den Haag en de gemeente Westland gesproken wordt over die andere maatregelen die nodig zijn? En op welke termijn die dan gerealiseerd kunnen worden?

De voorzitter: Oké, dank u wel. Mevrouw Zandstra, PvdA, u had ook een vraag.

Mevrouw Zandstra: Ja voorzitter, dank u wel. In deze oriënterende fase vinden wij het belangrijk om niet alleen een vraag te stellen, maar toch ook iets te zeggen hoe wij hier tegenaan kijken. Wat ons betreft is het een interessant project, maar wij willen het wel graag in relatie zien tot ook andere zaken die nodig zijn, zoals bijvoorbeeld de Valkenbosvaart. En zijn wat dat betreft nog niet overtuigd van de noodzaak tot dit het eerste is wat we zouden moeten aanpakken om het watersysteem in de Haagse regio op orde te brengen. En daarnaast vragen wij ons af of er echt bereidheid is bij alle partijen, inclusief onszelf, om hier financieel aan bij te dragen? En of niet alle partijen zich rijk rekenen door te denken dat de ander wel eventjes de rekening oppakt. Ja, dus dat is wel iets om tijdig te bespreken en niet pas als duidelijk is wat het eindbudget is.

De voorzitter: Prima, ik beschouw dit gewoon als een statement, maar dat is oké, andere deden dat ook. Mevrouw Van der Burg, u had ook een vraag. Ongebouwd.

Mevrouw Van der Burg-van Leeuwen: Ja, dank u wel voorzitter. Interessant, de opmerking van mevrouw Zandstra. Mijn vraag is een beetje in die lijn. Ik neem aan dat de gemeente Den Haag wil gaan verharderen. Want die wil waarschijnlijk inbreiden, die wil woningen gaan bouwen. Ik neem aan dat de gemeente Den Haag

dan ook moet voldoen aan de watertoets? En dan is het vergraven van de Erasmusvaart, al een aardige compensatie denk ik. Of compensatie is dat dan niet te noemen, want dat is als je vervangend water moet graven. Dat is, even snel, een 4,5 hectare, terwijl het totale plangebied 17 hectare is. Ja, ik zou dan toch zeggen van, wie gaat straks de kosten dragen, en hoe alert is Delfland op zijn eigen rechten? Want die wil hier ook weer andere plannen realiseren, dat is werk met werk maken, maar ik wil wel kijken hoe dan de kosten, waar de kosten dan echt terechtkomen.

De voorzitter: Fijn, dank u wel. Mijnheer Van Heijningen van Bedrijven, uw vraag.

De heer Van Heijningen: Ja, mijn vraag is van, hoeveel robuuster wordt ons watersysteem, dankzij de Erasmusvaart?

De voorzitter: Oké, dank u wel. Het ligt een beetje in lijn van wat de heer Vissers vroeg. En dan als laatste, omdat het twee partijen zijn, de heer Pieter-Jan Hofman van de ChristenUnie-SGP.

De heer Hofman: Dank u wel, voorzitter. Ik vraag ook aandacht voor de polderwaterhuishouding, want het zwaartepunt ligt nu op het boezemlandgebied. Dus je beide ...

De voorzitter: Ja, maar het gaat nu over Erasmusvaart, mijnheer Hofman.

De heer Hofman: Nee maar je moet ... Erasmusvaart is veel te object gericht. Je moet kijken wat het effect is, van het hele afwateringsgebied. En ik wilde ook de polderwaterhuishouding, zeker met die stedenbouwkundige opgave, dat dat niet veronachtzaamd wordt. Je kunt ook de bemaling verbeteren. Dus wordt dat meegenomen of niet?

De voorzitter: Oké, dat sluit aan bij mevrouw Van der Burg. De watertoets.

De heer Hofman: Nee, het gaat verder dan de watertoets.

De voorzitter: Oké. Goed, ik ga eens naar de hoogheemraden kijken. Wie deze vijf laatste vragen kort kan beantwoorden?

Mevrouw Koops: Ja, Marcel jij eerst nu?

De heer Belt: Ja, dat is goed.

De voorzitter: Bullets-gewijs.

De heer Belt: Wat zeg je?

De voorzitter: Bullets-gewijs.

Mevrouw Koops: Bullets-gewijs, tak, tak, tak. Dat wordt lastig met dit onderwerp.

De heer Belt: Ik wil graag iets zeggen over een aantal vragen die er kwamen over de financiering en hoe verschillende partijen daarin staan. Kijk, het moge duidelijk zijn dat alle partijen hier baat bij hebben. Ook Den Haag, als we kijken inderdaad naar die inbreiding die daar in het vershiet ligt, die heeft baat bij dat er geïnvesteerd wordt in die openbare ruimte, dat het waterrobuust is. Dus het moge duidelijk zijn dat Den Haag

hier dan ook vanuit zo'n optiek aan zal bijdragen. Ook de andere partij, Westland, ziet dat ook. Ik bedoel, een stukje nieuwbouw aan het water levert gewoon ook meer op. En dat is nou juist wat we allemaal in die ontwikkelstrategie willen neerzetten. Daar moet ook duidelijk worden, wat is logisch dat per deelgebied, welke partij, welke ontwikkelaars daar stukjes gaan pakken? Ik denk dat het goed is dat collega Koop straks iets zegt over die urgentie en die robuustheid. Maar wat voor de ontwikkeling van belang is, is dat wij op dit moment bij de partijen, dat het lastig is om nu in één keer te zeggen van, hé, we leggen die hele vaart aan en we investeren daar met zijn allen nu in. En de strategie lijkt hem te zitten in de visies die we in ons gebied hebben, dit te verankeren, dus ook in bestemmingsplannen, omgevingsvisies. En vooral ook heel alert te zijn bij allerlei deelontwikkelingen, en vooral ook te zorgen dat we het met verschillende ontwikkelingen niet onmogelijk maken. Dus vooral op die deelbelangen blijven inzetten. En ook die deelprojecten, die dragen al heel veel bij om het systeem robuuster te maken. Manita, wil jij wat meer zeggen over de lange termijn, en de urgentie?

Mevrouw Koop: Ja. De heer Vissers, en ik proef ook nog wel die vraag bij andere partijen, die stelde de vraag, ja enerzijds hebben we de urgentie, en anderzijds hebben we de lange termijn. De lange termijn kan niet zonder een eerste stap, en het is nu de kans, een eenmalige kans om die Erasmusvaart op deze manier aan te leggen. En de urgentie zit hem dus vooral in de kans die we nu ruimtelijk hebben door die N211. En die in mijn optiek moeten we die nu pakken, in ieder geval om te voorkomen dat het straks helemaal onmogelijk wordt. Doen we niks en leunen we achterover, dan later zeggen we over tien jaar, hadden we dat nou maar opgepakt, want dan hebben we een prachtig integraal waterrobuust systeem kunnen neerleggen. Voor de korte termijn, dus zeg maar na 2027, werken we natuurlijk al aan het water- en klimaatbestendig maken van Delfland. We moeten dit jaar op 98 procent zitten, we zitten al op 98,5 procent waarbij we ook de boezemkades op orde brengen, maar ook in gesprekken met partijen, bijvoorbeeld via de watervisie, maar ook gewoon in bilaterale gesprekken, ik noemde ook even in dit geval het Westland, ook echt werken aan extra wateropvang. En ik heb toevallig gisteren met de heer Snijders uit Westland daar ook weer gesprekken over gehad, en die is ook heel erg enthousiast over die verbinding, om meerdere redenen, tussen Delft en Westland. Dus het is een urgentie omdat het kan nu, omdat het moet, vanwege die N211, maar ook omdat de geesten rijp worden. En ik merk ook al bijvoorbeeld bij woningcorporaties, en ik was er vandaag ook bij één, dat ze echt enthousiast zijn voor dit project. Ook om bijvoorbeeld in Zuidwest, blauw en groen een behoorlijke plek te geven. Dat is hun pakkie-an, zou je kunnen zeggen. Nee, het is ook ons pakkie-an. Waarbij we gezamenlijk kunnen optrekken en de verdeling van de financiën en de directe belangen, die gaan we verder uitwerken in de ontwikkelstrategie.

De voorzitter: Dank u wel, dat heeft u netjes beantwoord. Ik zie dat er nog een laatste vraag is van de fractie Bedrijven. Mijnheer Van Heijningen, gaat uw gang.

De heer van Heijningen: Sorry, ik heb het handje niet weggehaald.

De voorzitter: Oké. Dank u wel. Dan stel ik vast dat we dit agendapunt denk ik kunnen afronden. Als er technische vragen zijn, dan bent u welkom om ze te stellen. Ik heb begrepen dat de urgentie vooral ook samenhangt met de besluitvorming van die N211, en dat we die kansen moeten pakken. En dat als er investeringsbesluiten worden gevraagd, dat er dan stukken worden voorgelegd aan onze vergadering en we ze dan hier vast weer gaan bespreken. Ik ga door naar het ...

De heer Belt: Voorzitter?

De voorzitter: Mijnheer Belt.

De heer Belt: Wij vragen ook aan de commissieleden om ook er actief mee te denken op dit vlak en ook de komende tijd, als er suggesties zijn, om dit aan ons mee te geven. Eigenlijk willen we u allen uitnodigen ook om dit proces te omarmen en ook hier het ambassadeurschap ook verder op te nemen. Nou, en daar hopen we u de komende tijd nog verder warm voor te maken en ook verder te informeren.

De voorzitter: Prima, dus ik versta dit dat als er ondersteuning nodig is, voor dat ambassadeurschap, dat er dan ook informatie gevraagd kan worden aan de organisatie. Dank u wel. Ook dank aan Soet Huijbregts voor de presentatie en de toelichting.

4.H Hamerstukken

5. Ingekomen stukken

De voorzitter: Ik ga door naar het volgende agendapunt, dat zijn de ingekomen stukken. Op verzoek van een aantal fracties zijn de agendapunten 5a tot en met 5f geplaatst. En ik loop ze even af en dan zal ik het woord geven aan de fractie die het verzocht hebben.

05.a Actieplan biodiversiteit 2020-2021

De voorzitter: En dan begin ik bij 5a, het actieplan biodiversiteit, op verzoek van de fractie Ongebouwd.

Mevrouw Onderdelinden: Voorzitter, mag ik een vraag stellen?

De voorzitter: Wie mag ik daarover het woord geven, van de fractie Ongebouwd.

Mevrouw Onderdelinden: Voorzitter, mag ik per interruptie?

De voorzitter: Zeker, mevrouw Onderdelinden.

Mevrouw Onderdelinden: Dit zijn toch geen besprekstukken? We gaan hier toch niet het woord over voeren als het geen besprekstukken zijn?

De voorzitter: Nou ja, er zijn fracties die hebben gevraagd om het behandelen, het op de agenda zetten van die ingekomen stukken. Dus ik vraag die fracties, dus niet alle fracties, maar die fracties om even toe te lichten wat zij beogen met het agenderen? En dan zien we wel of dat leidt tot een zeer uitgebreide bespreking of dat dat leidt tot statements waar we als commissie of als college kennis van kunnen nemen. Het actieplan biodiversiteit, op verzoek van de fractie Ongebouwd geagendeerd. Wie kan ik het woord geven daarover?

Mevrouw Van der Burg-van Leeuwen: Ja voorzitter, ik wil daar wel kort op antwoorden. Wij hebben daar vragen over gesteld gekregen, of wij hebben vragen gesteld en die zijn beantwoord. Dus het is mij even ontgaan waarom dit nu geagendeerd staat? Het ging over de wisselverordening en over kruiden, onkruiden op terreinen van NS of andere overheden die niet onderhouden worden, en waar wij in de veehouderij nogal last van hebben. En daar is duidelijk antwoord op gegeven, dat daar goed beleid op gevoerd wordt. Dus bij deze dank voor de beantwoording van de vragen.

De voorzitter: Oké.

05.b Plan van Aanpak Vissenbossen - Alternatief habitat voor vissen in Schie en Vliet

De voorzitter: Dan 5b, wie mag ik daarover het woord geven? Mevrouw Van Hagen. Of mevrouw Kiès of mevrouw Zandstra.

Mevrouw Zandstra: Voorzitter, onze vraag is via de mail beantwoord op dit punt.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we door naar 5c.

De heer Hofman: Voorzitter? P-J Hofman wilde graag per interruptie nog aanhaken.

De voorzitter: Ja.

De heer Hofman: Met dat eerste punt over die biodiversiteit. Het is zo dat wij willen aanbevelen om een ecooloog aan te trekken, in dienst van Delfland. In de maatschappij gaat nu die natuur infrastructuur en biodiversiteit een grote rol spelen, ook voor onze eigen infrastructuur. Dus vandaar wil ik dat even overwegen.

De voorzitter: Prima dat heb ik u eerder horen zeggen, horen geven dat pleidooi. Waarvan akte. 5c.

De heer Belt: Voorzitter, mag ik daarop reageren?

De voorzitter: Zeker.

De heer Belt: Beschouw ik als een ja. Wij hebben als Delfland verschillende ecologen in dienst, die actief betrokken zijn bij onder andere het KRW-programma. En wat u vorig jaar bij de begroting heeft goedgekeurd is dat er een beleidsadviseur biodiversiteit is aangesteld. En dit is eigenlijk het eerste hele mooie werkje wat van deze persoon afkomstig is. En die zal hier verder met de uitvoering, samen met de ecologen aan de slag gaan.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Hofman: Nou, buitengewoon fijn om dat te horen. Dank je wel.

De voorzitter: Dan ben ik bij 5c, op het beverprotocol, als we dan toch bij de biodiversiteit blijven. En mevrouw Van Hagen.

Mevrouw Van Hagen-Rooijen: Voorzitter, per interruptie, ik had bij 5b nog een handje omhoog. Onze vraag is, bij de vissenbossen, er wordt aangegeven dat een van de doelen is meer vis. En wij zouden dat graag wat meer SMART zien. Met hoeveel meer vis wordt er bedoeld, welke vissoorten gaat het dan om? Dat is de inbreng.

De voorzitter: Oké. Ik denk dat de hoogheemraad vis daarvan kennis moet nemen.

De heer Belt: Ja, daar neem ik kennis van. En de vissenbossen is een onderdeel om meer structuur en ecologische activiteiten in het water te krijgen. En waarop we monitoren is onder andere macrofauna en waterplanten, dus dat zijn de zaken waar we ... Dit draagt eraan bij. Maar niet per se ...

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Belt: Vissen of soorten.

De voorzitter: Prima, dank u wel.

05.c Beantwoording vragen AWPD inzake bever en beverprotocol

De voorzitter: Dan ga ik naar het beverprotocol. Mevrouw Van Hagen, op uw verzoek geplaatst. AWP.

Mevrouw Van Hagen-Rooijen: Ja. Er is aangegeven dat we zelf een beverprotocol willen gaan opstellen maar dat we indien mogelijk ook aan gaan sluiten bij het beverprotocol van de provincie, dat dat logisch lijkt. Ons voorstel zou eigenlijk zijn om het de andere kant op te doen. Het beverprotocol van de provincie ligt er al, het is altijd makkelijk schieten en aanvullen op een plan wat er al ligt. Dus eigenlijk om vanuit het protocol van de provincie te kijken van, goh, wat willen we daarin juist wel en wat willen we niet, zodat allebei de partijen profiteren zeg maar van een optimaal beverprotocol.

De voorzitter: Prima, dank u wel. En de fractie van ChristenUnie-SGP had hem ook geagendeerd gevraagd.

De heer Hofman: Ja, dat klopt voorzitter. Ik breng hiermee in herinnering ook het protocol wat collega noemt, dat het goed is om dat als voorbeeld te dienen. Wat betreft Rivierenland en ook Hollandse Delta, en daar al de ervaringen mee te delen wat zij met werking van de protocollen hebben opgedaan. Dus ik vind het een goede opmaat om de protocollen voor Delfland ook in die zin door te akkeren.

De voorzitter: Dank u wel. Behoeft op een reactie van de hoogheerraad?

De heer Belt: Ja, ik beaam dat. Ik acht dit logisch dat wij kijken naar de protocollen die er zijn en dat we daar onze lering uit doen. Dus dank voor de suggesties.

De voorzitter: Prima, dank u wel.

05.d Beantwoording schriftelijke vragen CU-SGP over Melkveehouders Vakbond

De voorzitter: Dan 5d. ChristenUnie-SGP die had gevraagd om de beantwoording van de schriftelijke vragen over de Melkveehouders Vakbond even aan de orde te stellen. Gaat uw gang.

De heer Hofman: Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Hofman, ChristenUnie, ja.

De heer Hofman: Pieter-Jan Hofman. Het is zo dat, dank voor de beantwoording, alleen wordt het zwaartepunt gelegd bij de kringloop, en daar staan wij ook achter om dat invulling te geven. Maar wij wilden eigenlijk aandacht voor de participatie in het waterbeheer. Voor de vernatting, wat nu ook actueel is en door de Raad van de leefomgeving ook is geadviseerd. En daar een compensatieregeling voor degene die daarin meedoen te regelen, a la hoogheerraadschap De Stichtse Rijnlanden. En op dat onderdeel wordt eigenlijk niet ingegaan. Dus onze vraag is, overweegt ook Delfland om een dergelijke stap te nemen, om de participatiesubsidie toe te kennen aan agrariërs, veehouders, die aan de vernatting deelnemen, om dat te bewerkstelligen?

De voorzitter: Is één van de hoogheemraden in staat om daar een antwoord op te geven? Ik dacht juist in de beantwoording gelezen te hebben dat eraan werd gedacht. En dan is nu de vraag of het ook technisch mogelijk is?

Mevrouw Koops: Mogen we, want er zijn diverse regelingen, mogen we dit even meenemen en schriftelijk beantwoorden?

De voorzitter: Ja, dat lijkt me een goed voorstel.

De heer Hofman: Ja, dat is uitstekend. Dan krijgt het ook de aandacht die het behoeft. Dank u wel.

Mevrouw Koops: Ja, fijn.

De heer Oostvogels: Voorzitter? Mag ik dan opmerken dat dit als een technische vraag klinkt?

De voorzitter: Ja.

De heer Hofman: Nee, want het is een politiek bestuurlijke vraag, of je een dergelijke subsidie wil introduceren ja of nee, en dat vinden wij cruciaal.

De heer Belt: Ja, ik zou wel willen meegeven, kijk op dit moment werken wij in verschillende gebiedsprocessen waaronder het Bijzonder Provinciaal Landschap Midden-Delfland, samen met de gemeente en de agrariër. En de insteek is daarom, om elkaar te faciliteren. En op dit moment niet per se om daar een ander financiële regeling op te zetten. Maar ja, volgens mij hebben we net toegezegd om even mee terug te nemen naar het college.

De heer Hofman: Ja nogmaals, als ik mag voorzitter bij interruptie. Wij hechten eraan om a la Stichtse Rijnlanden te overwegen, omdat de agrariër ook waterbeheerder is, in die zin. En die pakt een stukje van het waterschap mee, wat ze minder zeg maar qua infrastructuur hoeven in te richten omdat de percelen gewoon dienstbaar kunnen zijn voor waterberging en waterbevoorrading. Dus dat is even een accentje meer dan gebiedsparticipatie in de inrichting van gebieden. Dus daar wil ik de aandacht dan voor vragen, dat dat nader wordt beschouwd.

De voorzitter: Prima, dank u wel. Ik denk dat het antwoord, dat het meegenomen wordt naar het college. Dat is dan een toezegging lijkt mij, dat daar nog even naar wordt gekeken, naar aanleiding van die schriftelijke vragen.

05.e.1 Voorkomen Wateroverlast Delfland 2027-2050

De voorzitter: Dan ben ik bij agendapunt 05.e, dat zijn twee issues over wateroverlast Delfland. En dan heeft PvdA als eerste het woord. Voorkomen wateroverlast Delfland.

Mevrouw Zandstra: Voorzitter, dank u wel. Dank voor deze brief. Er staan interessante zaken in. Wat wij alleen nog missen is de relatie tot de watervisie. En ook of nieuwe ontwikkelingen dan gevolgen hebben voor onze eigen watervisie en de gesprekken die wij met de gemeente voeren. En onze suggestie zou zijn om bij dit soort brieven dus ook een paragraaf op te nemen wat het betekent voor onze eigen watervisie, zodat we mee kunnen wegen of dat bij een update daarvan ook is meegenomen.

05.e.2 Beantwoording schriftelijke vragen CU-SGP over voorkomen wateroverlast

De voorzitter: Oké, dank u wel. En dan geef ik het woord aan de fractie ChristenUnie-SGP, want die hadden ook gevraagd om hier aandacht aan te geven.

De heer Hofman: Ja. Nogmaals Pieter-Jan Hofman, CU/SGP.

De voorzitter: Dank u wel, voor het verslag.

De heer Hofman: Het is zo dat wij dit hebben aangekaart omdat wij vinden dat het waterschap en de Erasmusvaart is daar een, vinden wij een goed voorbeeld van, proactiever zich opstelt. Er zijn veel vraagstukken die op ons afkomen, met de droogteperiode en de klimaatadaptatie, en kunnen wij in feite nu al aangeven welke terreinen en percelen van belang zijn om in te zetten voor het waterbeheer? En dat willen wij eigenlijk door middel van noodoverloopgebieden en dergelijke, dat dat in studie wordt genomen, en dat daar vaart mee wordt gemaakt. Want de regelingen komen eerder naar ons toe dan we denken. Dat vinden wij dus van belang, en we vinden het jammer dat het toch wat terughoudend is geformuleerd. En het lijkt een beetje op de lange baan. Want studie kunnen we altijd doen, maar het is aanpakken nu, is ons gevoel. En we zullen dus assertiever ook met partijen in actie moeten komen, en niet afwachtend maar gewoon al vooruitblikkend waar je eigenlijk waterzaken wil regelen, planologisch. Dus dat is eigenlijk het belangrijkste wat wij willen opmerken, en dat miste we in de beantwoording van de vragen.

De voorzitter: Dank u wel. Ik denk dat we er kennis van nemen. Heeft één van de heemraden behoefte om daarop te reageren? Mevrouw Koop, gaat uw gang.

Mevrouw Koops: Ja voorzitter, dank u wel. Dat we proactief aan de slag moeten, dat spreekt me aan. Ik dank ook de heer Pieter-Jan Hofman voor zijn aansporing. We zijn natuurlijk al met diverse partijen in gesprek, met risicobiologen, stresstesten, en waarbij we ook de kwetsbaarheden in kaart brengen, dus dat doen we sowieso. Daarnaast, worden natuurlijk ook al bijvoorbeeld, ja ik noemde net het Westland, worden al waterbergingen gegraven, we bouwen voor het ABC Delfland. Dus er wordt al het nodige gedaan. Dit, deze visiestrategie wateroverlast, dit is bestemd voor na 2027. En als u zegt van, nou we moeten echt assertief zijn, dan is dit ook een daad van assertiviteit zou ik haast zeggen. Want wij hebben hier in het initiatief genomen om samen met u die kaders vast te stellen. De doelstellingen van waar moeten we nu aan ... Waar willen we aan voldoen na 2027 tot 2050? En dat hebben we gedaan om op een goede manier in gesprek te kunnen gaan over de maatregelen en de polders die u noemde, om die te kunnen nemen. Dus wij hebben daar als Delfland het initiatief nu in genomen. Er zijn al gesprekken gaande afgelopen periode, ondanks de reorganisatie, ambtelijk. En onze vertegenwoordigers die hebben dus deze doelstelling nu in hun zak, en we komen ook binnenkort naar u terug met een langetermijn plan van aanpak. Het is voor 2027, maar ik hoorde ook bij het vorige dossier al het woord urgent vallen, dus daarmee hebben wij het ook alvast opgepakt, omdat wij toch wat bijtijds gesteld staan. Dank u wel.

De heer Hofman: Ja, dank u wel hoogheemraad.

De voorzitter: Prima.

De heer Hofman: Voorzitter, ik wil toch nog even aandacht vragen voor onze watervisie, net als de PvdA. Dat die dus gewoon als instrument op deze wijze ook wordt ingezet. Want landelijk gezien hebben wij daar heel veel lof over gehoord, vanuit Delfland. Dus als je het nou over Delfland hebt, met de voortrekkersrol, dan is die

watervisie landelijk wel goed bekend geworden, zelfs in binnenlands bestuur. En ik denk dat we dat moeten verzilveren wat betreft de opmaat naar een goed evenwichtig waterbeheer.

Mevrouw Koops: Ja, helemaal mee eens.

De voorzitter: Dank u wel.

05.f Beantwoording schriftelijke vragen inzake gemaal Bergboezem Berkel

De voorzitter: Dan ga ik nu naar agendapunt 5f, op de agenda op verzoek van de Partij van de Arbeid en Water Natuurlijk. En ik geef Water Natuurlijk eerst eventjes het woord. Wie voert het woord namens Water Natuurlijk?

De heer Vissers: Voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Vissers.

De heer Vissers: Dank u. Ja, om te beginnen, dank voor de beantwoording van onze schriftelijke vragen. We willen er één opmerking over maken en een vervolgvraag stellen. Laat ik met de vervolgvraag beginnen. We zijn ondertussen tweeënhalve maand verder dus wij zouden graag van het college willen weten of er voortgang te melden is over de herstelwerkzaamheden? En verder moet het ons toch wel even van het hart dat er nu staat dat problemen voorkomen kunnen worden door in een zettingsgevoelig gebied, vanzelfsprekend specialisten ingezet worden die de beste uitvoeringsmethode bepalen. Dat is kennelijk bij de eerdere besluitvorming en planvoorbereiding toch wat te optimistisch aangepakt, anders hadden we nu niet in een situatie gezeten dat een vispassage niet gefundeerd is, moet worden opgegraven en teruggelegd met het fundament. Dus we spreken de verwachting uit dat inderdaad nu met de grootste voorzorg de maatregelen worden uitgevoerd. Maar ja, kennelijk is daar toch in het verleden iets lichtzinnig over gedacht, en dan ben je toch schade aan het repareren die misschien vanuit het voorzorgsprincipe ook voorkomen hadden kunnen worden. Dus dat wilde ik er wel even over kwijt.

Mevrouw Koop: Voorzitter?

De voorzitter: Ik ga eerst ... Nou, ik wilde eerst nog even de Partij van de Arbeid, die had ook gevraagd om het te agenderen, een kans te geven om ook toe te lichten wat zij...

Mevrouw Zandstra: Ja voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Zandstra.

Mevrouw Zandstra: Dank ook voor de gestelde vragen van Water Natuurlijk en de beantwoording. Maar wat ons betreft is het antwoord op vraag acht wel heel erg summier, en dat is, wat hebben we hier nou van geleerd? Want er is toch wel wat fout gegaan. En zou u dan niet iets meer woorden moeten uitleggen over wat we hiervan hebben geleerd en hoe we dit gaan voorkomen voor de toekomst?

De voorzitter: Mevrouw Koop, u wilde reageren.

Mevrouw Koop: Ja. Dank u wel voorzitter. Het is misschien ietsje te kort door de bocht om te zeggen, hadden we het kunnen voorkomen. Het herstel van deze lekkage is nogal complex, vanwege een aantal redenen. En

om te beginnen vanwege de diepte waarop de leiding en de lekkage zich bevinden. Ook, dat is één, en daarnaast ook vanwege de positie van de leiding die direct achter die veenkade ligt. Nou, de aannemer die heeft het afgelopen halfjaar, heeft hij de aanpak voorbereid en de nodige vergunningen georganiseerd om daarmee weer te kunnen gaan graven en dat zaakje te kunnen blootleggen. Maar dat gaat niet zomaar, dat betekent dat ook daar een damwandkuip in tussen moet worden aangebracht, en de komende weken wordt de grond dus binnen die damwandkuip verwijderd. En dan komt de leiding vrij te liggen, en dan kunnen we de daadwerkelijke lekkage identificeren. En pas op dat moment krijgen we de oorzaak beter in beeld en kunnen we definitief besluiten hoe we dat een en ander kunnen oplossen en dus ontwerpen. Dus het is eigenlijk haast weer een heel nieuw project geworden. Dus, hadden we het kunnen voorkomen? Dat punt is natuurlijk nu nog een beetje te kort door de bocht om dan te zeggen, joh, we hadden het kunnen voorkomen. Het is ook een ingewikkeld gebied. Het ligt in het veen, ja dus we kunnen nu nog niet precies zeggen wat de oorzaak is. Maar er wordt hard aan gewerkt. En we zijn er natuurlijk niet blij mee.

De voorzitter: Nee. Dank u wel. Dan hebben we deze agendapunten behandeld, denk ik.

6. Rondvraag en sluiting

De voorzitter: En dan ben ik aan de rondvraag, en mevrouw Van Hagen dacht ik, of mevrouw Onderdelinden, nee mevrouw Onderdelinden die had zich al gemeld voor de rondvraag, en die wilde ik dan als eerste het woord geven. Gaat uw gang.

Mevrouw Onderdelinden: Dank u wel, voorzitter. Ja, ik had de vorige keer een vraag gesteld over in hoeverre Delfland zicht heeft op de onttrekking van grondwater aan de bodem. En of daar bijvoorbeeld een kaart van is of dat er zicht is op hoeveel water iemand onttrekt voordat er melding van gemaakt moet worden? En ik dacht dat er toen werd gezegd dat daar schriftelijk op teruggekomen zou worden, maar dat bleek op iemand anders gericht te zijn. Dus ik stel hem gewoon nog een keer.

De voorzitter: Prima. En wie gaat er schriftelijk op terugkomen, welke portefeuillehouder is dat? Mevrouw Koop.

Mevrouw Koop: Het is precies zoals u zegt, met uw welnemen en als ook mevrouw Onderdelinden het goed vindt, dan kom ik er schriftelijk op terug.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Dan ga ik naar de AWP, mevrouw Van Hagen. Gaat uw gang.

Mevrouw Van Hagen-Rooijen: Dank u wel, voorzitter. Wij hebben drie punten voor de rondvraag. Ene gaat over de blauwalg in het Prinsenbos, daar is al een mailing over geweest. Ons verzoek was om te pompen en daarmee de recirculatie op gang te komen. En daarop is eigenlijk geantwoord, ja maar ook uit de gebieden waarvan uit gerecirculeerd moest worden, daar zitten voedingsstoffen in. Nou zijn er twee factoren, het is niet alleen de voedingsstoffen maar het is ook de beweging van dat water wat de blauwalg vermindert om te groeien. En ja, onze vraag is eigenlijk waarom dat onderzoek op dat moment niet gedaan is zeg maar? Zeker omdat de beheerder aangeeft dat er bij de bestaande pompen mogelijkheden zijn om de pompcapaciteit op te schalen gedurende de dag en ook gedurende de nacht in te zetten. Dat is één vraag. Onze andere vraag, daar hebben we al kort even contact over gehad met de heer Belt, gaat over een geschil in afhandeling tussen een melding van dode watervogels. Er is rond juni van dit jaar is er een stille melding gedaan zeg maar via het waterschap, of richting het waterschap, dat er zwanen en andere watervogels waren overleden in Den Haag Ypenburg. De personen die contact hebben gelegd geven aan ons aan dat ze heel erg hebben moeten trekken

aan het waterschap om met antwoorden en oplossingen hier te komen. En die voelen zich daardoor een beetje inderdaad, wat is het, tekortgedaan. En zeker nadat zij zagen dat er in augustus mensen via de media melding hadden gedaan van eenzelfde soort geval in Pijnacker-Nootdorp. En dat dit meteen door het waterschap werd opgepakt met, we gaan de doorstroom aanpakken en met honden mag u daar niet meer komen, dat soort dingen. Dus onze vraag hieruit is eigenlijk van, goh, is er een protocol om hiermee om te gaan? Zo nee, kan dat dan gemaakt worden? En ook, lijkt het ons gezien dat toch die watervogels, dat zij niet zomaar overlijden, lijkt ons sowieso handig om iets te melden in een lokale krant of een lokaal nieuwsblad, om dit aan te geven, ook om iedereen het idee te geven dat ze zich gehoord voelen. En onze laatste vraag is een korte vraag, over SGBP3. Hoogheemraad heeft al eerder aangegeven dat het maatregelenpakket nog bepaald wordt. De vraag die wij krijgen vanuit onze achterban is of er al zicht is op hoe de participatie geregeld zal worden te zijner tijd? En dat zijn mijn vragen, dank u wel.

De voorzitter: Prima, dank u wel. Wie kan deze vragen beantwoorden? Wie mag ik het woord geven?

De heer Belt: Ja, dat zal ik doen.

De voorzitter: Mijnheer Belt.

De heer Belt: Ik zal eerst ingaan op de vragen over de dode dieren, de dode watervogels. Ja, hoe het werkt is, meldingen kunnen via verschillende media bij Delfland binnenkomen, en het beleid is dat die zo spoedig mogelijk worden opgepakt. Maakt niet uit waar die vandaan komen of ook vanuit welke media. Dat doen we via vaste protocollen, dus die zijn er inderdaad. En er is dus ... Er zit dus ook geen verschil in of een club heel veel bombarie maakt via allerlei wijkkrantjes of gewoon een e-mail direct naar Delfland toe, daar maken we geen onderscheid in. Alles wordt op dezelfde manier in principe opgepakt. En de twee voorvallen die genoemd worden, dus in het ene geval is, nou ja het trieste geval van een hele zwanenfamilie waar de wijk heel erg aan gehecht was in Ypenburg, die overleden is. Daar werd bij Delfland in eerste instantie gedacht aan vergiftiging, dus dan gaat er even een ander traject lopen. Dan wordt er meer onderzoek gedaan, en dat is ook met de Haagse Vogelbescherming gedaan. Maar dat bleek later botulisme te zijn, dus daar zat even wat ruis op de lijn. In het andere geval, was er wel direct een oorzaak van en kon dat gewoon simpelweg sneller duidelijkheid over gegeven worden. Maar in beide gevallen werd er dus in principe op eenzelfde manier door Delfland geopereerd volgens het protocol. Dus dat is één reactie. En dan, SGBP3, het participatieproces. Wij staan nu op het moment voor de inspraak, die vanaf oktober ingezet wordt, en daar hoort ook dan ruchtbaarheid aan gegeven. En wij zullen ook met, dat is een doorlopend proces, dat wij met de partners, zoals gemeente, kijken welke maatregelen we concreter kunnen maken. Dan even de blauwalg, daar heb ik vorige week een uitgebreide mail over gestuurd. En toch ook een beetje het signaal wat ik daarin wilde meegeven is, dat we op zich best een goed seizoen betreft blauwalgen hebben. Dus gedurende het hele voorseizoen kon er lang gezwoommen worden, ook een groot deel van de zomervakantie, maar dat het echt op het staartje van de zomer is omgeslagen. Nou, daar kwam de suggestie van de AWP om bij de Prinsenbos een extra pomp te installeren. Maar ook in dat inlaadwater zat al heel veel blauwalg, dus dan ga je nog extra water erin brengen. En wij wilden ook niet zomaar wat doen, helemaal ook omdat er in de NRC onder andere ook een kritisch artikel stond dat waterschappen in veel gevallen zomaar wat doen. Nou, dat is bij ons niet het geval en wij willen ook niet dat beeld wekken. Even kijken. Ja, en wat ik wil zeggen, er zit dus al een pomp in die plas Prinsenbos, en die heeft eigenlijk zo'n beetje het hele seizoen best wel zijn werk gedaan. En die heeft ook wel op een hoger niveau gedraaid. Maar ja, helaas op het eind toch nog wel het voorval dat we niet hebben kunnen voorkomen helaas.

Mevrouw Van Hagen-Rooijen: Als ik daarop mag reageren, want ik denk juist in dit geval, omdat het is niet alleen nutriënten maar ook beweging, dat juist in dit geval, dit een uitgelezen moment was om deze proef te doen. Omdat je anders dan normaal maar iets doen, je in de proef één factor verandert. Zeker als je kunt zeggen, goh aan de ene kant is blauwalg en aan de andere kant is ook blauwalg, dat je eigenlijk kunt kijken van, goh, als we nou één variant veranderen, dat is eigenlijk het ideale wat je altijd wil in een proef, wordt het dan beter zeg maar? En dan zou je kunnen kijken van, zelfs als er blauwalg is maar we houden het water in beweging, gaan we toch die blauwalg verminderen, zeg maar. Dus dat blijft een beetje een punt.

De voorzitter: Oké, nou daar kunnen we lang over door gaan praten, maar de maatregel is genomen. Dank u wel.

De heer Belt: Ik wil nog ... Voorzitter, ik zou nog één ding even willen corrigeren. Ik krijg vanuit de achterban, of de ambtelijke organisatie mee dat er bij het Rijk vertraging is betreffende het Nationale Waterplan, en dat heeft dus ook gevolgen voor de inspraakprocedure van de SGBP3. Waar wij in feite netjes op tijd zijn, vertraagd dat helaas nu ook. En ik zie hier staan, maart 2021. Dus dat is best wel even een ding.

De voorzitter: Een half jaar, ja.

De heer Belt: Ja.

De voorzitter: Oké. Ik heb nog twee ...

De heer Oostvogels: Mijnheer de voorzitter? Mag ik nog even reageren op de heer Belt, wat hij net zei? Als interruptie.

De voorzitter: Wie hoor ik hier?

De heer Oostvogels: Tom Oostvogels, VVD-fractie.

De voorzitter: Oké, nou gaat uw gang, en stelt u dan gelijk uw rondvraag vragen, die u heeft.

De heer Oostvogels: Nou, dat was dus zeg maar bedoeld als de reactie op hoogheemraad Belt. Het ging nog even over die vogels. Want vorig jaar hebben we als VVD ook schriftelijke vragen gesteld over meeuwen die bij ons in de Hofvijver hier in Den Haag lagen. En ik hoorde hoogheemraad Belt zeggen dat het protocol netjes gevolgd is, nou dat is natuurlijk altijd heel goed, daar zijn protocollen voor. Maar ik hoor dus ook met de voorbeelden van mevrouw Van Hagen, bekruipt me ook een beetje het gevoel dat die protocollen misschien niet heel responsief zijn op wat daarbuiten gebeurt, in ieder geval wat er binnenkomt. Dus ik ben benieuwd, wanneer zijn die voor het laatst geëvalueerd en zit daar misschien nog ruimte voor verbetering in?

De heer Belt: Ik weet niet wanneer die voor het laatst geëvalueerd zijn. Misschien komt dat nog op de app binnen. Maar ik kan wel zeggen, en wij worden daar als college ook regelmatig op bijgepraat, is dat wij krijgen natuurlijk heel veel meldingen binnen. En doorgaans, dus dat zijn echt heel hoge percentages, wordt er binnen enkele dagen gewoon een antwoord gegeven en zijn mensen daar ook tevreden mee. Dus dat is wat ik nu kan meegeven.

De voorzitter: Prima. Ik sluit dan deze gedachtewisseling. Ik ga over naar de laatste rondvraag en dat is de vraag van de heer Van Heijningen van de fractie Bedrijven. Gaat uw gang.

De heer van Heijningen: Ja, bedankt. Ik heb in de vorige commissievergadering een vraag gesteld over evaluatie van de zwemwaterplassen. En daar heb ik geen antwoord op gehad. Dus ik wil nu vragen of ik de toezegging kan krijgen dat dat nu wel gaat gebeuren? Het mag van mij schriftelijk.

De voorzitter: Oké.

De heer van Heijningen: En dan heb ik nog een ander punt, dat is voor verbetering waterkwaliteit. Is er binnen Delfland iemand die wel eens onderzoek gedaan heeft hoe wij de hoeveelheid waterplanten in ons gebied weer terug kunnen krijgen op het noodzakelijke peil wat voor de waterkwaliteit gunstig is?

De voorzitter: Nou, het lijken me twee vragen voor de hoogheemraad die over de Kaderrichtlijn Water gaat. Of de hoogheemraad over het zwemwater.

De heer Belt: Ja, de eerste staat mij niet direct bij als een toelichting, of een toezegging die ergens op een lijstje stond. Maar wij stellen jaarlijks na het zwemwaterseizoen een zwemwaterrapportage op. En die komt ook dit jaar naar de VV toe. Dus dat zal zijn na 1 oktober uiteraard, want het zwemwaterseizoen loopt tot 1 oktober. En dan de vraag over waterplanten. Wellicht in social media gezien, wij zijn nu hard bezig met een proef onder andere bij de Woudse Polders in de Zwet, om te kijken hoe we daar met gebruik van verschillende methodieken qua beschoeiing en ook verschillende manieren van aanplanten, de waterplanten weer op een passend peil kunnen krijgen.

De heer van Heijningen: Ja even per interruptie. Ik vraag niet om oeverbeplanting, ik vraag om planten die werkelijk in de waterbodem groeien, onder water.

De heer Belt: Ja, die zitten hier ook in.

De heer van Heijningen: Oké.

De voorzitter: Prima, dank u wel met zijn allen. Ik krijg net bericht van de hoogheemraad Koop die nog een toezegging vergeten is. Wij vinden toezeggingen altijd heel erg belangrijk. Hoe meer hoe beter. Gaat uw gang.

Mevrouw Koop: Ja, dank u wel voorzitter. Ja, het was eigenlijk een toezegging die ik wilde doen aan de heer Vissers en aan mevrouw Zandstra, naar aanleiding van de vragen over de Bergboezem. Uiteraard, zodra wij meer weten, dan zullen wij u daarover natuurlijk en vanzelfsprekend informeren, inclusief de leeraspecten. Dank u wel.

De voorzitter: Nou, dit gehoord hebbende wil ik de vergadering sluiten en iedereen bedanken voor zijn gedisciplineerde deelname aan deze vergadering, zodat we voor tien uur, de afgesproken tijd, kunnen afronden. En ja, daarmee haalt u een grote zorg bij mij weg. Ik heb morgen een heel zwaar programma, dus ik dacht, ik moet niet te lang doorgaan, en ik schuif het allemaal naar mevrouw Zandstra als het te lang gaat duren. Dus dank u wel voor uw bijdrage en ik hoop u snel weer te zien. En morgen gezond weer op, zou Sonja Barend zeggen.

De heer Van Heijningen: Nou je stok achter de deur heeft gewerkt.

De voorzitter: Ja, dank je wel.

De heer Belt: Dank allen, en Hans succes morgen.

De voorzitter: Dank je wel.

De heer Hofman: Hans bedankt.

De voorzitter: Tot ziens.

De heer Hofman: Allemaal een prettige avond.

Mevrouw Koop: Welterusten voor straks.

**TRANSCRIPT VAN DE COMMISSIE WATERVEILIGHEID EN WATERKETEN VAN HOOGHEEMRAADSCHAP VAN
DELFLAND
d.d. 9 september 2020**

1. Opening, vaststellen agenda

De voorzitter: Welkom, iedereen. Welkom, iedereen bij deze inmiddels derde digitale vergadering van de commissie Waterveiligheid en Waterketen. Fijn om u allemaal hier weer te zien. Een aantal van u heb ik al gezien bij de kleine borrel die we na de vakantie hebben gedaan, maar nog niet iedereen. Maar ik hoop dat iedereen toch wel weer mooi, gezond en uitgerust de vakantie is doorgemaakt. Ik wil even ter herinnering roepen hoe een digitale vergadering gaat. Als u het woord wenst, dan geeft u dat aan met een digitaal handje. Mocht ik u toch echt over het hoofd zien, dan helpt wuiven soms ook wel even. Maar in principe via het digitale handje. En het verzoek is ook om uzelf te muten en alleen het geluid aan te zetten als u ook werkelijk het woord krijgt. Dat voorkomt ook heel veel achtergrondgeluiden. Dingen gaan ondertussen een beetje as usual, maar sommige dingen gaan ook wel weer anders. Een zaak die anders is, is dat als u het woord vraagt, dat u via de uitzending, via NotuBiz vol in beeld bent, dus de mee kijkers die zien niet meer het palet aan allemaal gezichtjes, maar telkens alleen degene die in beeld is. Nou, ik word vandaag ook weer ondersteund door de staff van Delfland en door de secretaris Jorien Burger. En we hebben vanavond te gast weer onze twee Hoogheemraden en dat zijn Peter Ouwendijk en Ruud Egas. En we hebben een aantal issues met hen, een aantal onderwerpen met hen door te spreken. Voordat we ook werkelijk gaan beginnen, wil ik eerst even een appel nominal doen waarbij ik al uw stemmen even wil horen en weten wie van de partijen aanwezig is. Dus ik noem de partij en dan laat ik het aan u om als eerste of als tweede even het woord te nemen. Nou, ik hoop dat we zo te werk kunnen gaan. Ik zie alvast wat instemmende blikjes, dan laten we dat maar zo doen. Voor het appel nominal wil ik beginnen met het CDA. Wie van het CDA is aanwezig?

De heer Hekman: Ad Hekman, CDA.

De voorzitter: Dank u. Dat is één persoon van het CDA, begrijp ik. Van de VVD, wie is er aanwezig van de VVD?

Mevrouw Örgü: Fadime Örgü, van de VVD.

De voorzitter: Dank u.

De heer De Klerk: Jurjen de Klerk van de VVD.

De voorzitter: Kijk, welkom, beiden. Fijn dat u er weer bent. Van de PvdA, wie mag ik welkom heten?

Mevrouw Van Hijlckama Vlieg: Elsbeth van Hijlckama.

De voorzitter: Dank.

Mevrouw Van Hijlckama Vlieg: Peter Kiela moet ook nog komen.

De voorzitter: Oké, ik zie Peter Kiela wel in beeld, maar nog niet in geluid. Maar ik denk dat dat dadelijk nog wel even kan komen. Dan doe ik dat. Peter Kiela, ik zie dat u geluid heeft.

De heer Kiela: Ja, ik ben er.

De voorzitter: Fijn. Fijn u weer te zien.

De heer Kiela: Peter Kiela.

De voorzitter: Dankuwel. Van de ChristenUnie en de SGP.

De heer Roeten: Harm Roeten, ChristenUnie-SGP.

De voorzitter: Dank u. En u bent de enige van de ChristenUnie-SGP geloof ik.

De heer Roeten: Ja.

De voorzitter: Wie is er nog van Water Natuurlijk?

De heer Vissers: Goedenavond, Marcel Vissers. En het zou zomaar kunnen dat Cees van der Burg nog bezig is in te loggen.

De voorzitter: Oké, dan hoop ik dat Cees van der Burg zich dadelijk even echt meldt, zodat we zien dat hij er is.

De heer Vissers: Want ik zie hem...

De voorzitter: Hij is er nog niet, geloof ik, hè?

De heer Vissers: Ik zie hem nog niet.

De voorzitter: Dan gaan we door naar de Partij voor de Dieren, daar heb ik wel al iemand gezien. Partij voor de Dieren.

De heer Simon: Goedenavond, voorzitter. Bart Simon. Ik ben vandaag de enige.

De voorzitter: Welkom vandaag, goed u weer te zien. Van de fractie Ongebouwd, wie is er aanwezig van Ongebouwd?

De heer Van Winden: Goedenavond, Leon. Ton van Linden is aanwezig.

De voorzitter: Dag Ton, fijn dat je er weer bent, goed je te zien. Je bent de enige van Ongebouwd vanavond?

De heer Van Winden: Ja.

De voorzitter: Heel mooi. Dan van de fractie Gebouwd, wie mag ik het woord geven?

De heer Van Heijningen: Ja, goedenavond. Ted van Heijningen. En ik vertegenwoordig vanavond Gebouwd.

De voorzitter: Fijn u ook weer te zien. Dan hebben we nog de fractie Natuur. Is er iemand van Natuur aanwezig? Nee? En de AWP heb ik dacht ik wel gezien. Wie is van de Algemene Waterschapspartij Delfland aanwezig?

De heer De Haan: Poul de Haan. En Antoinette is er ook, maar die zal het even zelf zeggen, aanwezig.

Mevrouw Jans: Geachte voorzitter, Antoinette Jans, Algemene Waterschapspartij, aanwezig.

De voorzitter: Fijn u weer te zien, mevrouw Jans. En ik heb uit betrouwbare bron vernomen dat u net terug bent van vakantie, hartelijk welkom. Akkoord. Dan hebben we het appel nominal gedaan. We hebben wat praktische dingen doorgenomen.

De heer Van de Ree: Voorzitter.

De heer de Keijzer: Voorzitter.

De voorzitter: O, 50Plus. Mijn excuses. Dat is natuurlijk helemaal fout van mijn kant. 50Plus, wie mag ik het woord geven?

De heer De Keijzer: Laurens de Keijzer, aanwezig.

De voorzitter: Goed dat u er bent. U bent goed wakker, dat doet mij deugd.

De heer De Keijzer: En als tweede Arnold van der Ree.

De heer Van der Ree: Jazeker.

De voorzitter: Fijn dat u er bent. Goed u weer te zien. Nou, dan stel ik nu even de open vraag, heb ik nog iemand over het hoofd gezien van de deelnemende partijen? Nee? Dankuwel daarvoor. Nou, nu we allemaal bijeen zijn, welkom dat we er allemaal zijn. Nog even een paar praktische punten. We nemen natuurlijk zo meteen de agenda door. Het is mijn voornemen om ergens, nou, halverwege de vergadering een kleine pauze te doen, dat we even onze benen kunnen strekken en onze oogjes weer een beetje kunnen masseren dat ze minder vierkant zijn. En dan gaan we door. Als we kijken naar de agenda, dan zijn er een aantal ingekomen stukken die ik eigenlijk wil combineren. Daar kunt u alvast even naar kijken, dat is 05D en 05E. Die gaan allebei over het eenmalig overwinteren van de seizoensstrandsbebouwing. En het leek me wel zo praktisch om dat gezamenlijk te doen. Dus daarover. Verder, deze vergadering is openbaar, zoals u weet. Bij sommige besprekingsstukken, zoals het rioolgemaal Morsestraat en bij de instandhoudingsplannen voor biogasveiligheid voor de waterketen, zit een vertrouwelijke bijlage. We hebben het bij de voorbereiding van de bij de voorbereiding van de commissie zo ingeschat dat die informatie wel wordt gedeeld, maar hier naar onze inschatting niet per se ter tafel hoeft te komen. Ik wil jullie erop wijzen dat je die informatie dan ook niet precies kunt noemen, het gaat met name om getallen van de ramingen. Mocht dat wel van essentieel belang zijn, dan moeten we de vergadering even sluiten of na afloop van de vergadering even een aparte sessie daarvoor openen, zoals we in beslotenheid die dingen kunnen bespreken. Maar ik vermoed dat dat niet echt nodig zal zijn. En ik kijk een beetje rond, maar ik zie niemand helemaal verontwaardigd kijken, dus ik vertrouw erop dat het goed is. Ik zie wel een handje van de heer De Haan, van de Algemene Waterschapspartij. U heeft het woord.

De heer De Haan: Dankuwel, voorzitter. Ik wilde even aangeven dat bij de ingekomen stukken 5a en nee, wacht even, 5c en 5f, daar, op 5c heb ik technische vragen ingeleverd en de beantwoording is geheel naar tevredenheid gegaan en wij houden geen politieke vaten meer open, dus ik wil beide, 5c en 5f, afvoeren.

De voorzitter: 5c en 5f wordt afgevoerd, dat is heel mooi. Inderdaad. In de voorbereiding van deze commissie hebben we een ronde van technische vragen gehad, die zijn rond gegaan. Ik zie wel even een wuif van mijn

secretaris, want 5f is ook aangebracht door de fractie Ongebouwd. Dus 5f zal toch op aanvragen van de fractie Ongebouwd besproken worden. Maar ik weet alvast dat het van u niet had gehoeven. Er is een technische vragenronde geweest, die zijn rondgegaan. Dat kan betekenen dat sommige stukken bij de inkomende stukken inderdaad al voldoende beantwoord zijn, maar misschien ook niet. Maar dat zien we wel even bij de vergadering zelf. Dan wil ik doorgaan met het vaststellen van de agenda, de agenda zelf. Heeft iemand een opmerking over de agenda over iets dat moet worden afgevoerd of bijgelegd, of net iets anders moet? Ik zie geen handjes verschijnen. O, ik zie wel een handje verschijnen. Laurens de Keijzer van 50Plus, u heeft het woord.

De heer De Keijzer: Dankjewel, voorzitter. Een vraag. Er is gisteren een discussie geweest over het beantwoorden van de schriftelijke vragen in een commissievergadering. En daar zijn wat standpunten ingenomen en ik vroeg mij af of die standpunten voor alle commissies gelden of alleen maar voor de commissie BOF wat betreft de schriftelijke vragen.

De voorzitter: Nou ja, het reglement wordt in het presidium vastgesteld, maar in principe zullen alle commissies vergelijkbaar worden gehouden. Dus het zal daar nog even belegd moeten worden. Ik dank u wel. De heer Simon. Had u een opmerking over de agenda? De heer Simon, u heeft het woord.

De heer Simon: Nou, ik hoor de opmerking van 50Plus en daar sluit ik mij ook wel bij aan. Ik vind het eigenlijk een beetje raar dat er schriftelijke vragen worden geagendeerd bij de ingekomen stukken. En dit zal ik uitleggen, want er wordt gevraagd of het college een onderwerp voldoende heeft afgedaan. En bij schriftelijke vragen is natuurlijk het college, want het zijn natuurlijk politieke vragen, is afgedaan. En dan worden er toch nog schriftelijke vragen geagendeerd. Dus ik denk dat het toch wel een puntje van aandacht is om dat mee te nemen.

De voorzitter: Dankjewel voor deze inbreng. Het beroep, het was geïnitieerd door 50Plus, meen ik me te herinneren, van de vorige keer bij de commissie BFO, dat is mij wel bekend. Maar daar zullen we echt even het presidium over moeten praten. Maar überhaupt, als er een ingekomen stuk is waar een partij een vraag over stelt, dan kan dat geagendeerd worden op verzoek van die partij. En datzelfde geldt ook voor een ingekomen stuk dat eenmaal de oorsprong heeft van een schriftelijke vraag. Dus daarin maken we geen onderscheid. Het is natuurlijk wel zaak om to the point te zijn en relevante vragen te blijven stellen. Maar daar vertrouw ik op in deze commissie. Dan, dat over de agenda. Ik zie verder geen handjes meer. Dan is bij deze de agenda zoals voorgesteld, vastgesteld.

2. Toezeggingenlijst commissie Waterveiligheid en Waterketen van 10 juni 2020 (bijlage: audiotranscript)

De voorzitter: Dan gaan we kijken naar de toezeggingenlijst van deze commissie. En nou, daar moeten we even doorheen gaan. En ik dacht dat de meeste toezeggingen op het conto stonden van de heer Egas, onze Hoogheemraad. Als we daar even doorheen gaan, paginagewijs, op pagina een, is er iemand die daar nog een opmerking over heeft?

De heer Egas: Misschien mag ik daar gelijk op reageren, meneer de voorzitter.

De voorzitter: Uiteraard mag u dat. Fijn dat u het woord vraagt. Meneer Egas.

De heer Egas: Dankuwel. En dat is even over de toelichting over elektravoorzieningen gemaal bochtafsnijding Schie, om die op papier te zetten. Dat is intussen gedaan. En die zullen we meesturen met de notulen van deze vergadering.

De voorzitter: Dankuwel. Dankuwel voor die toelichting. Dan ga ik naar pagina twee van de lijst van toezeggingen. Wilde er daar nog iemand het woord over hebben?

De heer Egas: Misschien mag ik daar ook nog gelijk even op reageren, meneer de voorzitter.

De voorzitter: Dat mag u. Onder welk punt?

De heer Egas: Dat is bij punt zeven, het verzoek aan het college om nadere invulling te geven aan de manier van om rioolvreemd water in de Rijnmondgemeente verder terug te dringen. En dat is een onderwerp wat bij ons meespeelt in de NAD en het OAS-onderzoek voor de afvalwaterketen waar waterketenteams, zoals we ze in de toekomst gaan noemen en dat is daar steeds aan de orde. Dus dat, verwijs ik graag naar die rapportage die daarover komt.

De voorzitter: Dankuwel daarvoor. Ik zie inmiddels handjes van een tweetal deelnemers. Als eerste de heer Roeten. Harm Roeten van de ChristenUnie-SGP, u heeft het woord.

De heer Roeten: Even mijn knopje omzetten. Goedenavond, allemaal. Dankuwel, voorzitter. Volgens mij hadden we vorige keer een discussie over het verhaal rond het zuiveren van water voor de kassen, zeg maar. En volgens mij was er een toezegging gedaan om een document van de second opinion van Feltz advocaten, dat we die zouden krijgen met betrekking tot de collectieve zuivering voor de glastuinbouw. En die zie ik niet op het lijstje staan.

De voorzitter: Ik ook niet, hij staat er ook niet op. Maar we zullen even natrekken wat die toezegging is geweest en kijken of dat inderdaad een remissie is en die in orde maken. We hebben er uiteraard over gesproken, maar of dat een toezegging was of een vraag, dat weet ik niet meer, maar we gaan ons best doen. Dankuwel in ieder geval voor uw oplettendheid. Dan geef ik het woord aan de heer De Haan van het AWP. De heer De Haan, u heeft het woord.

De heer De Haan: Dankuwel, voorzitter. Ik had mijn handje al ingezet, maar u heeft hem helaas over het hoofd gezien. Mijn vraag is eigenlijk al beantwoord door de heer Egas, dus daarmee... Maar ik kan dat handje niet weghalen.

De voorzitter: Dat kunt u wel door weer op het handje te drukken, volgens mij. Kijk, hij is al weg. Ik weet niet of dat hogere machten zijn, of dat u dat zelf heeft gedaan, maar dat werkt. Ik zie dat de secretaris heeft ingegrepen. Dankuwel, secretaris. Dan is het mijn voornemen om naar de derde pagina te gaan, de derde pagina van de lijst van toezeggingen. Is er nog iemand die daar een opmerking over heeft? Nee? Het blijft heel stil. Dan is daarmee deze lijst van toezeggingen van deze vergadering afgedaan, met dank aan de secretaris voor dit werk. Dan zijn er nog het audiotranscript, dat is dacht ik meer dan vijftig pagina's, ik vertrouw erop dat u dat allen heeft doorgelezen. Ik kan u zeggen, het leest als een trein. Dank aan degenen die daar toch nog de laatste hand aan werken. Maar ik heb daar van tevoren geen commentaar op gehad, dus ik neem aan dat dat een nette weergave is van het gesprek. En dan komen we bij de RES en bij de aanbiedingsbrief. En er zijn vier fracties geweest, die hebben wensen en bedenkingen gegeven over de concept RES. En ik meen dat onze hoogheemraad daar nog even het woord over wenst.

De heer Egas: Ja, heel graag, meneer de voorzitter. Dankuwel. Ja, allereerst natuurlijk dank voor de reacties die we gekregen hebben, de wensen en bedenkingen die binnengekomen zijn. En zoals ook afgesproken tijdens de vorige bijeenkomsten, zullen wij die bundelen en opsturen naar de RES. En dat doen we met een begeleidend schrijven vanuit het college. En daarna gaat het in het traject... Wat wel heel belangrijk is, er zitten heel veel reacties bij die betrekking hebben op de hele brede RES en niet alleen op de inbreng van de waterschappen. En daar doe ik een appel bij u op om die met name bij uw lokale gemeentes ook duidelijk in te brengen. Want dat is de plaats waar die wensen en bedenkingen geuit kunnen worden in het vervolgtraject. Dat eventjes als toelichting, meneer de voorzitter.

De voorzitter: Dankuwel, de heer Egas. Ik begrijp dat de reacties wat breed waren ingesteld en breder waren dan het werkveld van Delfland alleen. Dus dat moet ook op die manier dan even via de betreffende andere overheden ingebracht worden. Ik dank u wel. Dan denk ik dat we daarmee de verslaglegging en de terugblik op de afgaande voorgaande commissie hebben gedaan.

3. Mededelingen

De voorzitter: En dan is mijn voornemen om naar het derde agendapunt te gaan, naar de mededelingen. En ik weet dat er best wel wat mededelingen zijn. En ik wil eerst even het woord geven aan de heer Egas opnieuw. De heer Egas.

De heer Egas: Ja, dankuwel. Ik, zoals het intussen gebruikelijk geworden is in de commissie, willen we u graag even meenemen in wat er de afgelopen maanden allemaal is gebeurd en welke stappen we gezet hebben en u daar graag eventjes, ja, over informeren van wat we gedaan hebben en wat er opstaat. Misschien dat het ook overlapt dadelijk nog even met wat vragen die later gesteld zijn, maar dan hebben we dat in ieder geval eventjes duidelijk. Het begint eventjes bij, we hadden voor 1 oktober een rondleiding gepland staan op de Houtrust. En waar we ook zijn teruggekomen op de PPS-constructie. Helaas hebben we moeten besluiten de rondleiding te annuleren, gewoon omdat we in de gangen op Houtrust niet die anderhalve meter afstand kunnen garanderen. Dus we zeggen het zeker niet af, maar we gaan hem uitstellen en op een later moment weer naar boven halen en dan nodigen we u graag uit. Maar weldra gaan we even kijken hoe we dat kunnen gaan doen met toezeggingen om wat meer informatie te geven over alle wijzigingen die er op de PPS-constructie geweest zijn in de afgelopen jaren. Maar daar komen we graag later nog een keer bij u op terug. Dan nog eventjes terugblikken op de status van de persleidingbreuk die we in Vlaardingen gehad hebben voor de zomer. Daar hebben we de evaluatie nog niet van afgerond en met name niet afgerond omdat we nog in afwachting zijn van het uiteindelijke rapport van TNO over het ontstaan van de breuk in de leiding. Dus daar willen we u graag later over informeren. Dan hebben we in het weekend van 17-18 augustus een breuk gehad in de grondwaterleiding, of de leiding van het grondwater afkomstig van de DSM. Dat is een leiding van de gemeente Delft, maar waar wij de service aan verlenen. En dat heeft betekend dat daar gedurende de nacht een noodvoorziening is aangebracht om die leiding weer te repareren, of in ieder geval tijdelijk te repareren. En toen dachten we van nou, dat is weer de calamiteit die we gehad hebben in augustus en toen kregen we de dag erop een stroomstoring. Een stroomuitval in Den Haag en die trof een aantal gemalen van ons, maar ook onze zuivering. En dat is heel vervelend natuurlijk en met name dat je dan altijd een samenloop van omstandigheden gaat zien. In eerste instantie kregen we van Stedin op dat dat een storing zou zijn van tweeënhalf uur. En toen na tweeënhalf uur bleek dat die wat langer zou duren. Hij was ook wat groter dan een normale stroomstoring. En we hebben een zogenaamde ringleiding naar Houtrust lopen waardoor we van twee kanten elektriciteit aangevoerd krijgen, maar helaas vielen ze allebei door deze storing uit. Dat was eigenlijk ook de reden dat het allemaal wat groter en wat ingrijpender was. U heeft daar heel veel in de media

over gelezen, maar uiteindelijk, wat wij hebben, is, wij hebben een noodstelsel wat in ieder geval die hele procesautomatisering in de lucht houdt. En dat is die periode van wat u gelezen heeft van een uurtje of acht, wat we met noodstroomvoorzieningen doen op de zuivering zelf. Dat is echt voor de procesautomatisering en de communicatie. De waterzuivering blijft gewoon een langere tijd werken. En bij de gemalen vangen we dat zo veel mogelijk in eerste instantie op door te bufferen of door andere leidingen andere kanten op te gaan. Er zijn heel veel gemalen die uiteindelijk, of gebieden die ook af kunnen wateren naar de Harnaschpolder. En dat is ook gebeurd in die periode. Helaas heeft het allemaal wat langer geduurd. En dat betekent tot het eind van de dag, toen de stroom eigenlijk hersteld werd in Den Haag, toen konden wij de zuivering, die kan je nu met een knopje omdraaien dat die weer gaat werken, hebben we gewoon wat langer de tijd voor nodig, toen is er water geloosd vanaf gemaal Scheveningen naar het verversingskanaal. In die tussentijd is er wel water afgevoerd van Harnaschpolder en van het grondwater van DSM, evenals het effluent van Houtrust via het verversingskanaal, maar ik wil gewoon aangeven dat dat dus eigenlijk gezuiverd water is wat we op die manier afgevoerd hebben. Heel vervelend, die situatie. We zijn hem aan het evalueren op twee manieren, dat is iets wat gebruikelijk is, dat we altijd de calamiteitenorganisatie evalueren hoe die gefunctioneerd heeft. Maar we gaan hier ook zeker nog een technische evaluatie doen van wat kunnen we hiervan leren en welke maatregelen kunnen we nemen om dat in de toekomst te voorkomen. Voorkomen is misschien wel een groot woord in dit geval, maar in ieder geval de effecten ervan te minimaliseren. Wel belangrijk is om aan te geven dat er dus weldegelijk water is afgevoerd, ongezuiverd water. Dat is ongeveer een 9500 kuub geweest. En om u dan een indruk te geven, van de Harnaschpolder, in diezelfde periode, of ja, dat is 9500 kuub geweest in die periode van vijf uur. En vanaf de Harnaschpolder komt er zo'n 8500 kuub water, gezuiverd water per uur wat afgevoerd wordt. Dus ook die verontreiniging is weldegelijk verdund geweest. Maar dat neemt niet weg dat er uiteindelijk ongezuiverd water geloosd is. Dan eventjes een korte toelichting op de calamiteit op Houtrust en in Den Haag. Dan hebben we en dat is ook veel in het nieuws, dat is alles over COVID-19, over corona. Daar hebben wij met het ministerie afspraken over gemaakt. En wij is met name de unie in samenspraak met RIVM en KWR, om monsters te nemen op de zuiveringen. En die monsters worden geanalyseerd door RIVM en KWR en meegenomen in de dashboardrapportage die door de overheid gedaan wordt om te kijken hoe de besmettingsgraad in gebieden is. Daar loopt op dit moment nog een discussie over of we dat niet dagelijks op alle zuiveringen moeten gaan doen. Nou, voor ons zijn dat er maar vier, maar uiteindelijk hebben we natuurlijk in Nederland een hele hoop zuivering in de stad en daar is de impact om dat dagelijks te gaan doen veel groter. Om u een indruk te geven, wij bemonsteren op het zuidelijke deel, dus dat is De Groote Lucht en Nieuwe Waterweg, zestig keer per jaar. Op Houtrust en op Harnaschpolder doen we dat dagelijks. Maar er zijn een hele hoop zuiveringen waar gewoon nog op een veel lagere frequentie bemonsterd wordt in Nederland. En waar ook- En dat zijn onbemande zuiveringen, dus dat heeft nog wel wat consequenties en daar hebben we gesprekken over in unieverband met het ministerie. Dan hebben we nog een project lopen, dat is het afvalwatertransportleidingen en daar wil ik u even de status van meegeven. Wij zijn in gesprek met alle belanghebbenden daarin, dus dat zijn de gemeentes, dat zijn de drinkwaterleidingbedrijven en de nutsbedrijven om te kijken van joh, hoe kunnen we daar nou met een goede manier afspraken over maken. En daar hoop ik in oktober de eerste voorstellen voor in mijn PFO te krijgen, dus dat loopt... Dat gaat wel iets langzamer dan dat we gehoopt hadden, maar dat heeft heel veel te maken met dat we niet iedereen in persoon kunnen treffen als gevolg van de coronaregelgeving. Status, eventjes een update over NAD en ROSA en dan met name over NAD. Dat komt terug in de informatieve VV van 27 oktober en dan de opvolgende commissie en de VV in november. En de ondertekening van NAD staat gepland, de nieuwe bestuursovereenkomst staat gepland voor 14 januari. En daar wordt dus een hele hoop in verteld over hoe wij rioolvreemd water verder nog terug willen dringen en welke maatregelen we samen met gemeentes kunnen nemen om dat te doen, maar ook om een beter beeld te krijgen van hoe het nu allemaal gaat met de afvalwaterstroom in de rioleringen, om daar de monitoring van verder te kunnen verbeteren. Delfland

Energieneutraal, dat is natuurlijk een prachtig voorstel wat we nog voor de zomer hebben aangenomen in april en waar we van gezegd hebben van nou, dat pakken we voortvarend op. We zijn intussen alle plannen verder aan het uitwerken en druk bezig om de vergunningen aan te vragen. U zult begrijpen, voor het plaatsen van zonnepanelen hebben we vergunningen nodig en die gesprekken met de verschillende gemeentes op de verschillende locaties lopen. Houtrust verduurzamen, daar kan ik u in ieder geval meegeven dat het zoals de planning nu is, dat we groen gas gaan produceren eind van dit jaar nog. We hebben wel wat vertraging, maar die vertraging wordt ook ingegeven door de wijziging van de scope, zoals ook in de burap rapporteren van waar wij de vergisting in serie gaan zetten. Die staat nu gewoon op één container of één silo en die gaan we in serie plaatsen. Het grote voordeel daarvan is dat we veel minder energie nodig hebben. Dus we gaan daar behoorlijk wat elektriciteit besparen. En dat heeft ook het gevolg dat we minder warmtepompen nodig hebben. Dus dat gaan we dan in zijn geheel budgetneutraal doen. Dan bent u altijd geïnteresseerd in de status voor de Gemeenschappelijke Regeling Slib. En daar kan ik u in ieder geval van vertellen dat Hollands-Noorderkwartier toe gaat treden tot de GR Slib, maar ook Amstel Gooi en Vecht en Zuiderzeeland. En zoals nu de planning is, is dat wij het reglement daarvoor in november aan u gaan meegeven, want die moet dat goedkeuren en dat we dan op 1 januari deze drie nieuwe waterschappen toe laten treden, of deze waterschappen toe laten treden tot de GR Slib. Dat is mooi nieuws, want dat betekent ook dat we verder kunnen gaan met de opdrachtverstrekking voor de grotere slibdroger in Alkmaar, waar het slib van deze drie waterschappen verder gedroogd zal worden, waarna verbrand kan worden in de bio-energiecentrales. Dan is een ander onderwerp wat altijd bij die GR Slib terugkomt, is fosfaat teruggewinning. Daar heeft HVC de afgelopen maanden heel hard aan getrokken. En nu blijkt dat ze daar ook echt wel hard op aangedrongen hebben vanuit de waterschappen, zeker vanuit ons waterschap, omdat we daar echt een keertje stappen in moeten zetten. Ze hebben daar een aantal bedrijven en mogelijkheden van geëvalueerd. En zoals het er nu naar uit ziet, maar ook dat gaan we dadelijk, 30 september hebben we weer een bijeenkomst van de GR Slib en dan komt dat naar voren toe, ziet er naar uit dat we, of dat HVC in zee gaat met REMONDIS. En die overwegen een of twee fabrieken in Nederland te gaan bouwen waar we fosfaat terug kunnen winnen uit slib. Dus ik hoop dat we daar nu ook echt stappen mee gaan zetten en dat we daar voortvarend te werk kunnen gaan. Binnen het Delfland Energieneutraal praten we natuurlijk ook altijd over aquathermie. En daarvan hebben we al aangegeven, we gaan niet een warmtenet aanleggen, maar we willen het heel graag faciliteren en enthousiasmeren bij de verschillende organisaties die dat kunnen doen. En dat zijn in ons gebied met name Eneco en Dunea. En daar praten we ook mee. Met name met Eneco praten we over energie uit afvalwater, dus TEA en daar zijn we mee bezig om te kijken of we daar tot een letter of intent kunnen komen, zodat we vanaf de verschillende zuiveringen ons effluent aan gaan bieden aan Eneco en dat zij daar energie uit kunnen gaan opwekken, of in ieder geval de stadsverwarming mee kunnen gaan faciliteren en verduurzamen. Want ze leveren natuurlijk op een hele hoop gebieden al stadsverwarming, maar dat we dat in ieder geval duurzamer kunnen gaan doen. En dan het laatste, meneer de voorzitter en leden van deze commissie, het goede nieuws. U begrijpt dat wij altijd kijken van, waar kunnen wij extra subsidies vandaan halen? Dat is ook een vraag die we al verschillende keren van u gekregen hebben van, daar letten jullie toch wel goed op? Nou, daar letten we als organisatie zeker op. En bij het project S.C.H.O.O.N, daar halen we medicijnresten uit het afvalwater. En daar was een subsidieregeling voor waar we gebruik van gemaakt hebben. Die subsidieregeling is uitgebreid en wij gaan nu gebruik maken van tranche één zoals ze dat noemen in plaats van tranche twee. En het mooie effect daarvan is dat we één miljoen extra subsidie daarmee binnen gaan harken. Dus ik denk dat dat een mooi compliment is voor de organisatie, maar ook voor ons, want we halen daarmee gewoon de kosten van het project omlaag en we maken optimaal gebruik van subsidiemogelijkheden. Dat eigenlijk eventjes als mededelingen.

De voorzitter: Nou, dankuwel, de heer Egas, hoogheemraad voor waterzuivering. Er speelt zich heel wat af in uw portefeuille. En het lijkt wel dat je in een hogere versnelling komt. De Houtrust, dat hebben we natuurlijk allemaal op het vizier gehad, de stroomstoring die daar speelde. En het was maar goed dat het niet regende, want dan was het probleem misschien nog wel groter geweest. Het was mooi weer. COVID zag ik trouwens een mooie bijlage bij een van de schriftelijke vragen. En ja, AGV, dat zij meedoen met de slibvoorziening. Een jaar geleden dachten we nog dat een van de grootste crisissen de slibverbranding bij Amsterdam was. En ik neem aan dat dat daar ook mee in correlatie staat.

De heer Egas: Misschien mag ik nog één opmerking maken, want u geeft inderdaad aan dat er gelukkig mooi weer was tijdens de storing op Houtrust, maar helaas was dat niet het geval.

De voorzitter: O.

De heer Egas: Want in het Haagse regende het heel erg hard en dat heeft ons zeker niet geholpen bij de stroomstoring. Dus ik riep dat ook heel hard, toen dat probleem ontstond, van, we hebben gelukkig mooi weer. Ja, dat was het ook bij mij in Berkel, maar in Den Haag niet.

De voorzitter: Nou, het was slecht weer in Den Haag, dat is jammer. Eerst even aan de commissie, of er commissieleden zijn die hier even op willen inhaken of een nadere vraag hebben? En dan kijk ik even rond of ik handjes zie of... Ja, ik zie Ted van Heijningen van Bedrijven. Ted van Heijningen, u heeft het woord.

De heer Van Heijningen: Ja, ik ben geïnteresseerd in de, nou ja, eigenlijk de stroomstoring en de verwerking daarvan, of in de evaluatie ook meegenomen gaat worden dat de wkk's die er nu staan in geval van storing zodanig ingesteld kunnen worden dat ze als zelfstandige energieproductie unit kunnen gaan dienen, waardoor Houtrust gewoon door kan draaien. Misschien zou je ook zelfs energie kunnen leveren aan de meest belangrijke gemalen daar in de buurt.

De voorzitter: Ja, mooie vraag, dankuwel. Ik zie ook een handje van de heer De Klerk van de VVD. De heer De Klerk, u heeft het woord. U moet zichzelf even... Ja.

De heer De Klerk: Even wennen weer. Ik wou graag nog even het pleidooi van mijn fractiegenoot Tom Oostvogels gisteren bij een andere commissie even ondersteunen over het onderzoek naar de stroomstoring en welke lessen we daaruit kunnen leren. Dus ik ben heel benieuwd wat daar uit gaat komen.

De voorzitter: Dankuwel. En het is ook een onderwerp wat meerdere commissies zal raken. Ik zie ook een handje van de VVD, maar we hebben eigenlijk de afspraak dat per onderwerp maar één persoon het woord zal vragen. U weet, ik ben soms mild, dat wil ik in dit geval ook zijn, maar ik geef wel dat dat straks niet de bedoeling is. Mevrouw Fadime Örgü, u heeft toch een vraag?

Mevrouw Örgü: Voorzitter, mijn vraag kan ook zo dadelijk bij puntje 05g.

De voorzitter: Dan doen we dat daar. Dan zie ik een handje van de heer Vissers van Water Natuurlijk. De heer Vissers, u heeft het woord.

De heer Vissers: Ja, voorzitter, die nou net wilde vertellen dat de vraag die wij hadden willen stellen bij 5g, al beantwoord is in de mededelingen. Maar ik begrijp dat mevrouw Örgü naar aanleiding van de opmerking van de heer Egas het punt wel graag op de agenda wil houden, dus dat wil ik dan niet verhinderen. Maar de reden

dat wij onze beantwoording van de schriftelijke vragen wel geagendeerd hadden, was juist om aan de hoogheerraad te vragen wat de actuele stand van zaken is en die heeft u ons al meegedeeld. Dus voor ons geen reden meer om bij 5g nog iets te zeggen.

De voorzitter: Nou, zullen we dan, mevrouw Örgü, zullen we dan kijken of we dat nu alvast kunnen afhandelen? U heeft het woord.

Mevrouw Örgü: Ja, dankuwel, voorzitter. Het is eigenlijk een vrij simpele vraag, want het valt me op dat bij de calamiteiten rioolpersleiding in Vlaardingen, dat we daar nog geen echt antwoord op hebben gekregen. Ik begrijp van onze hoogheerraad dat hij dat verder gaat onderzoeken. En wat ik eigenlijk wil meegeven, is of hij dan voor ons ook in beeld kan brengen, want er zijn investeringen gedaan, op welke manier zij dan effect hebben gehad op de storing die er nu is. En of hij ook in dat onderzoek zo dadelijk wil meenemen van wat in ieder geval uitgesloten is. Dus het antwoord is nog niet daar, dus dat zouden we graag willen meegeven voor het vervolg hiervan. Want wij vinden het gewoon heel raar dat de oorzaak van het ontstaan van de breuk in de rioolpersleiding, dat daar gewoon nog geen duidelijk antwoord op is, ook niet in die schriftelijke beantwoording die we hebben gehad bij 05g.

De voorzitter: Ja, dankuwel. Ik heb inderdaad gezien dat dat nogal procesmatige antwoorden waren. Maar wellicht dat de heer Egas een tipje van de sluier kan oplichten. Tenzij hij zegt van, de volgende keer komt dat.

De heer Egas: Nee, dat wil ik heel graag doen. Wij hebben bij de problemen die we daar gezien hebben, hebben we gezegd van, we kunnen eigenlijk niet verklaren waarom er die scheur in die leiding zat en daarom is dat stuk leiding naar TNO opgestuurd voor nader onderzoek. En dat is de reden dat wij nog in afwachting zijn van de antwoorden. Die verwacht ik trouwens in oktober, maar dat is gewoon dat we eventjes op de resultaten van het onderzoek door een extern bureau wachten. Dat is de reden waarom we nog niet weten wat de oorzaak van de scheur is. En dat ligt daar helemaal wat gevoelig, omdat er natuurlijk in de buurt behoorlijk wat werkzaamheden plaatsvinden voor de Blankenburgverbinding. Dus dat is duidelijk de reden waarom wij nog in afwachting zijn van de gegevens. Wat we wel hebben aangegeven, is dat wij in ieder geval die leiding gaan inspecteren of er nog meer zwakke punten in zitten. Dat is even onafhankelijk van de uitkomsten van deze rapportage, hebben we dat besluit in ieder geval genomen, dat we die leidingen goed in beeld willen brengen, wat de status daarvan is. Dan eventjes naar de vragen van de heer De Klerk van ja, wij gaan dat zeker meenemen, alle evaluaties, wat kunnen we ervan leren en wat kunnen we beter doen, wat kunnen we anders doen. En dan nog eventjes de vraag van de heer Van Heijningen. Ja, het is zo dat de warmtekrachtinstallaties die we hebben staan, uitgelegd gaan worden als noodstroomvoorziening. In dit geval waren ze gewoon in werken, alleen als gevolg van de complexe stroomstoring die we hadden, zijn ze om veiligheidsredenen op dat moment uitgeschakeld, maar in de toekomst worden het noodstroomvoorzieningen.

De voorzitter: Dankuwel. Dankuwel voor deze mededelingen en de beantwoording van de vragen erop. Dan kijk ik voor de zekerheid nog even naar onze andere hoogheerraad, de heer Ouwendijk, of hij nog iets heeft voor deze ronde mededelingen?

De heer Ouwendijk: Ik kan daar niks aan toevoegen, meneer de voorzitter.

De voorzitter: Kijk eens aan, kijk eens aan. Dan... Ik zie een wuifje van mijn secretaris. Vergeet ik iets?

Mevrouw Burger: Meneer Van der Burg is er.

De voorzitter: De heer Van der Burg is er. Meneer Van der Burg, welkom. Wilt u even zeggen dat u er bent, even uw stemgeluid laten klinken? Even unmuten. Even de muteknop, die is onder in beeld. Ja...

De heer Van der Burg: Voorzitter, ik ben aanwezig. Sorry dat ik iets later ben, er waren wat opstartprobleempjes met het Zoomprogramma. Dankuwel.

De voorzitter: Ja, na de vakantie, dat kan gebeuren. Maar fijn dat u er bent. U heeft al heel veel gemist, dien ik dan te zeggen. Dat is ook echt zo, maar uw partij was vertegenwoordigd en we gaan zo meteen naar de besprekingsstukken.

De heer Van der Burg: Nee, ik ben al even binnen, ik ben al even binnen. Ik heb de heer Egas gehoord, hoor.

De voorzitter: Kijk aan, mooi. Fijn dat u, om u weer te zien, fijn dat je er bent.

a. Terugkoppeling Unie Commissies

De voorzitter: Dan ga ik naar het volgende agendapunt en dat is Terugkoppeling vanuit de Unie Commissies. Ik weet niet of die er al waren geweest, ik dacht het wel, maar ik kijk even rond. De heer Ouwendijk, ik zie dat u unmute bent, u wenst het woord.

De heer Ouwendijk: Ik unmute even, meneer de voorzitter, om even aan te geven dat er nog geen commissievergadering van de unie geweest zijn, dus ik heb daar ook niks over te melden op dit moment.

De voorzitter: Akkoord. En ik zie, de heer Egas kan dat ook bevestigen?

De heer Egas: Ja, voor mij geldt hetzelfde.

De voorzitter: Ja, oké. Dankuwel. En ik zie nog geen handjes. Jawel, ik zie wel handjes. De heer Roeten, u heeft, u vraagt het woord. Even unmuten. De heer Roeten van ChristenUnie-SGP, u heeft het woord.

De heer Roeten: Voorzitter, dankuwel. Ik had even mijn handje opgestoken midden in de mededelingen. Dat had u even niet gezien, maar dat kan gebeuren. Ik vroeg me even af of er misschien toch nog misschien mededelingen zijn over het pand Kijkduin. Dat vroeg ik me even af.

De voorzitter: Dat kan nu, wellicht is dat ook iets voor de rondvraag. Ik kijk even, zullen we dat nu doen of straks? Ik denk dat dat voor de heer Ouwendijk is.

De heer Ouwendijk: Dat kan nu hoor, meneer de voorzitter. Ik heb gisteren in de commissie BFO dezelfde vraag ook antwoord gegeven en ik wil het met alle liefde nu weer. Ik heb aangegeven dat wij in september daarop terug zouden komen, omdat de verwachting was dat we op dat moment wel overeenstemming met de gemeente Den Haag bereikt zouden hebben. Om verschillende redenen zijn we nog niet zover, dus ik hoop bij de eerstvolgende vergaderingscyclus daar een wat helderder bericht over te kunnen geven. Mag ik het hierbij laten, meneer de voorzitter?

De voorzitter: Dankuwel. Een beetje procesmatig, maar dat zij zo voor dit moment. En we komen erop terug.

4.b Besprekstukken

Dan denk ik dat wij eraan toe zijn om naar de echte besprekstukken te gaan van deze vergadering. Welnu, mensen, we hebben een tweetal grote besprekstukken op de agenda. Allebei waar best wel forse investeringen mee gemoeid zijn. En we hebben al een technische vragenronde achter de rug, u heeft de stukken gezien en u heeft daar uw kennisvragen om uw beeld compleet te maken, die heeft u kunnen stellen. Die zijn ook beantwoord, die heeft iedereen ook kunnen zien. En ik stel voor om deze onderwerpen volgens de BOB-methodiek weer aan te vliegen. En dat wil zeggen dat we nog één ronde doen waarbij iedereen aan het woord kan komen om onze laatste beeldvormende vragen te stellen, kijken wat er speelt, dan doen we gewoon even een ronde rondom te kijken wat er nog aan vragen of aan onderwerpen leeft. En daarna gaan we door naar de besluitvormende sessie. En schrikt u niet, want het besluit dat wij nemen, is of het al dan niet als hamerstuk naar de VV gaat. Dus in de VV kan er nog op teruggekomen worden, maar het is natuurlijk mooi als we aan de VV advies kunnen geven over het wel of niet door laten gaan van dat voorstel. Zoals gezegd inderdaad een tweetal onderwerpen. En bij alle twee de onderwerpen vraag ik u nogmaals even om voorzichtig te zijn. Dit is uiteraard een openbare vergadering, daar hechten we ook aan. Het zou fijn zijn om de hele vergadering in het openbaar te kunnen doen, maar er zijn bij elk van de voorstellen vertrouwelijke bijlagen wat betreft de raming. Het was onze inschatting dat die raming niet essentieel was voor onze besluitvorming om die ter tafel te leggen. Mocht u dat wel willen doen, dan moet u dat even aangeven, want dat betekent dat wij het toch nog in een besloten vorm moeten gaan doen, wellicht na afloop van deze vergadering. Maar onze inschatting was dat dat niet nodig was. Dus wees u daar wel even voorzichtig, in ieder geval het noemen van de bedragen in de ramingen, dat mag niet. Wel natuurlijk de budgetten, die zijn bekend.

b.1. Optimalisatie transportsysteem rioolgemaal Morsestraat-Den Haag

De voorzitter: En laten we dan als eerste het eerste onderwerp openen, dat is besprekstuk 01, dat is de optimalisatie van het transportsysteem voor het rioolgemaal Morsestraat-Den Haag. En ik raad iedereen aan om eens even naar de kaart te kijken waar die Morsestraat ligt en te bedenken hoe groot het is. Maar ik meen te weten dat onze hoogheemraad ook nog wat beelden met ons wilde wisselen, even wat wilde laten zien over de achtergronden van dit project. En dat is de heer Egas.

De heer Egas: Ja, meneer de voorzitter, dat wil ik graag doen. Ik zie intussen al wel wat handjes, ik weet niet of u die eerst wil behandelen?

De voorzitter: Nou, laten we even uw toelichting geven, dan kijken we daarna als we de ronde gaan maken, want ik neem aan dat iedereen wel het woord wenst. Dus geeft u even maar uw inleiding.

De heer Egas: Nee, heel graag. En dan vraag ik eventjes aan onze secretaris of die een kaartje wil tonen van het gebied Morsestraat, om het eventjes bij iedereen nog voor de geest te halen van hoe groot het gebied is wat loost op het gemaal Morsestraat. En u ziet, dat is bijna geheel Den Haag, waarbij het stukje Morsestraat centraal ligt en dat ligt maar op een paar honderd meter afstand van de Houtrust. Maar u ziet, het is een behoorlijk groot gebied, het is ook zo'n 200.000 vervuilingseenheden wat uiteindelijk loost op gemaal Morsestraat. En dat, eventjes om dat bij u in beeld te brengen. Dan wil ik u ook graag meenemen in een stukje historie over de Morsestraat. Het gemaal Morsestraat is in 2012 nog gerenoveerd. En dat is gerenoveerd in het hele beeld van wat er gebeurd is met Harnaschpolder en de nieuwbouw van Harnaschpolder en de aanpassingen die gedaan zijn op Houtrust. En er is toentertijd besloten om de droogweerkelder die we hadden, niet meer te gaan gebruiken en daar één kelder voor in de plaats te nemen, dus de droogweer- en de

regenwaterkelder in één te gaan doen, daar grote pompen in te zetten en de bestaande leiding, die er al ligt vanaf 1906 geloof ik, maar in ieder geval al heel erg lang, om die te blijven gebruiken. Dat is een leiding waar we geen grote druk op kunnen zetten, dus die door zijn grootte wel behoorlijk wat water kan verwerken, maar wat onder een lage druk erdoorheen gebracht moet worden. Dat zijn keuzes die toentertijd gemaakt zijn. En gaandeweg bleek ook dat dat toch wel de nodige problemen opleverde, met name problemen als gevolg van de vervuiling. Er was toen ooit eens een keer aangenomen dat hier al het vuil netjes meegenomen zou worden, dus dat het vuil meegenomen zou worden door de pompen richting Houtrust, maar er blijft altijd heel veel bezinsel achter in die kelder. Dat is één. Twee is dat de pompen zo'n groot debiet hebben dat ze eigenlijk altijd buiten hun bereik aan het werk zijn. Want als het in een droogweersituatie is, dan gebruiken we gewoon heel weinig van de, hebben we heel weinig water af te voeren en dan draaien die pompen eigenlijk buiten hun gebied. Dat betekent dat ze af en toe aan gaan en op het moment dat ze aangaan, die kelder ook heel snel weer leeg zuigen en dan staan ze weer te wachten tot de kelder weer vol genoeg is om weer te gaan werken. En dat geeft ook behoorlijk wat slijtage aan de pompen, dat geeft ook heel veel trillingen en dat betekent heel veel onderhoud. Onderhoud aan de pompen dus, maar ook onderhoud aan die kelder, want die vervuult zodanig dat we die minimaal een keer per jaar moeten reinigen. En bij dat reinigen lopen we echt tegen een hele hoop problemen aan. Het is een kelder van zeven meter diep, dat betekent dat we niet meer met een ladder af moeten dalen, maar altijd met een manbak naar beneden gelaten moet worden. Nou, het is natuurlijk... En we hebben dat allemaal weleens een keer geroken bij een waterzuivering, niet de prettigste lucht die er is. Dus er worden ook heel veel veiligheidsmaatregelen getroffen om dat handmatig schoon te kunnen gaan maken. Want er moeten uiteindelijk mensen afdalen met zuurstofmaskers en die moeten dat schoon gaan maken. Nou, die problemen hebben er ook toe geleid dat die alles in de riolering en de gemalen en de zuiveringen, die zijn eigendom van Delfland, maar in beheer gegeven bij Delfluent, behalve gemaal Morsestraat. Dat is nooit overgedragen vanwege deze technische problemen. En dat heeft er gewoon toe geleid dat we al langere tijd aan het kijken zijn hoe we deze problemen nu op kunnen lossen. Nou, dat hebben we geprobeerd om dat te gaan doen met de notitie zoals die nu voor u ligt. En dan gelijk ook kijken hoe we het echt kunnen optimaliseren. En dan wil de secretaris misschien de tweede kaart laten zien, want dan kijken we ook gelijk naar die transportleiding die daar ligt. We kunnen, als we het project aanpakken, kleinere pompen neerzetten voor de droogwaterafvoer. En die droogwaterafvoer, die zouden we dan willen laten doen door een persleiding, dus een leiding waar wel hogere druk op komt te staan, maar dat is een nieuwe leiding die we neer willen gaan leggen. En op dit kaartje zie ik nogmaals aangegeven riool Morsestraat en de zuivering Houtrust. En in dat gebied daartussen moeten wij dus gaan kijken waar we deze persleiding neer kunnen leggen. We laten de bestaande leiding, dus de grote leiding, gewoon intact en die blijven we gebruiken voor regenwaterafvoer. Dat eigenlijk eventjes weer in het kort. Ander belangrijk feit is, op het moment dat wij een constante stroom van rioolwater naar de zuivering kunnen brengen, is dat veel prettiger voor de zuivering omdat het een constante aanvoer krijgt in plaats van die batchgewijze aanvoer zoals we nu doen. Dus ook de zuivering zal hier beter door gaan werken. Nou, voor de aanpassingen die we op het gemaal willen brengen, dat is dus de droogweerkelder in gebruik nemen, dat is het plaatsen van nieuwe pompen, die ook trouwens veel energiezuiniger zijn, is het... En de aanpassingen doen om veiliger te kunnen werken in de kelders, die kosten een 2.7 miljoen. Het neerleggen van een nieuwe persleiding waarmee we echt het systeem veel robuuster maken, want u zult begrijpen, een leiding die er al ruim honderd jaar ligt, ja, dat is toch wat kwetsbaarder en die heeft trouwens ook heel veel verschillende diameters wat de doorstroming ook niet echt helpt, dat is een investering van een 5.3 miljoen. En we menen dat het het beste is om deze twee stappen in een keer te doen zodat we daar weer mee een robuust gemaal hebben in de Morsestraat en een robuuste afvoer richting de zuivering Houtrust. Dat even over mijn toelichting, meneer de voorzitter.

De voorzitter: Dankuwel voor deze toelichtende woorden. Zo hebben we toch net wat meer het plaatje. We besluiten natuurlijk op de besluitvormende stukken, maar zo zit in ons achterhoofd toch wat meer, ja, de omgeving dat we dat ook kunnen plaatsen. Een aantal van u heeft al het woord gevraagd. Ik zou als eerste het woord willen geven aan de heer Simon van de Partij voor de Dieren. De heer Simon, u heeft het woord.

De heer Simon: Dankuwel, voorzitter. Nou, ik ben heel tevreden met de toelichting, want ik had inderdaad een vraag over de verschillende leidingen. En dat kwam niet zo heel goed uit de verf in het stuk. Maar als ik het goed begrijp, is er een droogweerleiding, dat wordt een persleiding en regenwater gaat door de grote leiding. En de oude leiding, die blijft gewoon bestaan, dus er wordt gewoon eigenlijk een extra leiding aangelegd. En dat was in principe mijn technische vraag. Dus ik heb verder niks.

De voorzitter: Dankuwel, dat was inderdaad nog een wat technische vraag, maar goed, akkoord. En de heer Kiela van de Partij van de Arbeid, u heeft ook een vraag? De heer Kiela?

De heer Kiela: Ja, ik heb een paar vragen, voorzitter.

De voorzitter: Dank u.

De heer Kiela: En gezien het feit dat we in deze fase van het BOB-model zitten, zal ik zo veel mogelijk beleidsachtige vragen stellen. Als ik het goed taxeer, is het voornaamste onderdeel van het besluit de 250.000 euro krediet voor het opmaken van een ontwerpaanpak. En daarbij is de vraag, is het dan wel nodig en niet te snel om een voorlopige reservering te doen van acht miljoen? Want als we de ontwerpaanpak hebben, dan is pas in onze optiek duidelijk hoeveel de voorlopige reservering zou moeten belopen. En mogelijk leidt de ontwerpaanpak ook nog tot hele verschillende inzichten, of nieuwe inzichten. En dan wil ik met u ook nog even naar het verleden kijken, want het lijkt wel of er in 2012 toch redelijk foute inschattingen zijn gemaakt. Ook toen was al bekend dat er een leiding van 1906 ongeveer was. Dus ik vraag me af wat er allemaal fout is gegaan destijds. Het lijkt wel of men voor een dubbeltje op de eerste rang heeft willen zitten. En het is begonnen met een functionerende DWA destijds, staat er in het stuk, maar blijkbaar is dat niet gecontinueerd. De vraag is dan, waarom niet? En er lijkt een heleboel fout te zijn gegaan. Dus daar wil ik graag even op ingegaan hebben door de heemraad, hoe hij dat ziet. En die vervuiling die aan de orde komt, is het nou zo dat er sinds 2012 bijzonder veranderingen zijn opgetreden, of is het zo dat toen al de indruk was dat die vervuiling gewoon een structureel element was? En waarom is daar dan niet beter over nagedacht? Tegen die achtergrond is ook mijn vraag van de thans geconstateerde risico's, of dat nou wel voldoende meegenomen wordt in het ontwerpplan. Want als het toen zo rudimentair was qua risico's, dan moeten we dat nu niet meer hebben, zou ik zeggen. En er staat ook in het stuk dat het probleem destijds te complex was. Ja, als het toen al te complex was, hoe gaan we dan om met die gesignaleerde complexiteit in het ontwerpplan? En ik heb sterk de voorkeur om het nu in een keer goed te doen. En ik denk ook dat de heemraad die voorkeur heeft. Dat waren mijn vragen.

De voorzitter: Dankuwel meneer Kiela voor uw vragen. Dan is mijn voornemen door te gaan naar met name mevrouw Jans van de AWP. Mevrouw Jans, u heeft het woord.

Mevrouw Jans: Dankuwel, voorzitter. De AWP heeft de neiging om altijd te kijken naar de lichtpunten en naar de toekomst. Een van de lichtpunten die ik vandaag ontdekte, waren twee reclames die ik hoorde. De ene was van, let op, de babydoekjes die je weggooit met het afval, eventueel ook het afvalwater, die zijn allemaal van plastic. Dus heel goed, let op, let op. En de volgende reclame die ik hoorde, was van ja, maar onze babydoekjes, die zijn van papier. Dus het wordt nu een concurrentie-item waar wij als waterschap ons

voordeel mee kunnen doen en vooral bij het Morsegemaal. Ik had bij de voorbereiding van mijn vragen, had ik een korte inleiding gepland om even de essentie van het stuk door te geven, maar gelukkig heeft de heer Egas, hoogheemraad dat al voor zijn rekening genomen. Nogmaals, wij kijken naar de toekomst. Het is inderdaad zo dat er al een forse investering geweest is in 2012, dat nemen we als een gegeven. Maar ons punt is, wat is er veranderd tussen 2012 en nu, wat hebben we geleerd, dus met de informatie, met terugkijken kijk je ook altijd met het oogpunt om te leren. Dus onze concrete vraag is, wat hebben we geleerd? En niet alleen, wat is er gebeurd tussen 2012 en nu, maar waarom is er nu een voorstel voor verbetering en niet al eerder? In die zin, het probleem heeft zich nu voorgedaan, maar had het zich ook eerder kunnen voordoen, of heeft het zich voorgedaan en hoe is er toen op gereageerd? Tot zover de vragen van de Algemene Waterschapspartij. Dankuwel.

De voorzitter: Dankuwel voor deze vragen. Mooie vragen waar onze hoogheemraad kan laten zien hoe hij in het spel zit. Het is... Ik wil nu overgaan naar de heer De Keijzer van 50Plus. De heer De Keijzer, u heeft het woord.

De heer De Keijzer: Dankuwel, voorzitter, voordat het stuk kwam, maar ik heb toch nog een paar vragen. Mijn verzoek is een voorlopig investeringsplan vast te stellen ter hoogte van acht miljoen en daarnaast een ontwerp krediet van 250.000 euro voor het SO en het DO maken. Voorzitter, bij mijn weten heb je in eerste instantie bij een plan dat resulteert in een SO en dat als basis dient voor een DO, waarin een en ander wordt uitgewerkt. Op basis daarvan wordt een investeringsplan aangevraagd. Mijn vraag is dan ook, wat is de reden dat hiervan wordt afgeweken en een voorlopig investeringsplan wordt gevraagd? Dan ook een vraag, voorzitter, op welke termijn wordt dat nader voorstel te verwachten van dat definitieve investeringsplan? De tweede vraag die ik heb, is dat daarnaast blijkt dat er ook nog wat onduidelijkheid bestaat over een niet onbelangrijke zaak. De DWA-kelder wordt deels op het terrein van een naastgelegen school aangebracht. In de risicoparaagraaf geeft u aan dat Delfland met het bestuur van deze school nog wel een overeenkomst wil afsluiten omtrent het gebruik en de uitvoering van de noodzakelijke werkzaamheden op dat terrein van de school. Voorzitter, het lijkt mij zeker niet onbelangrijk om dat in eerste instantie uit te zoeken alvorens verder, met het bevoegd gezag, alvorens verder in te gaan en in te stemmen met het geven van een SO. Ik wacht even op uw antwoorden. Dank.

De voorzitter: Dankuwel voor deze vragen. Dan wil ik doorgaan naar de heer Van Heijningen van Bedrijven. De heer Van Heijningen, u heeft het woord.

De heer Van Heijningen: Ja, dank u, voorzitter. Ik vind het een mooi, duidelijk verhaal. Ik werd alleen een beetje op het verkeerde been gezet toen de hoogheemraad praatte over een regenwaterkelder. En volgens mij is in dat gebied nog geen gescheiden afvoer mogelijk. Wordt het gemaal wel zo ingericht dat het in de toekomst wel mogelijk wordt dat daar rekening mee gehouden kan worden?

De voorzitter: Dat was uw vraag?

De heer Van Heijningen: Ja.

De voorzitter: Dankuwel. Mooi afgebakende vraag. Dan ga ik door naar de heer Vissers van Water Natuurlijk. De heer Vissers, u heeft het woord.

De heer Vissers: Voorzitter, dankuwel. Heel veel vragen zijn al gesteld, met name de vragen van de heer Kiela waren ook vragen en twijfels die wij hadden, met de opmerking erbij, inderdaad, dat er in 2012, nog niet zo

heel lang geleden, een renovatie heeft plaatsgevonden die al heel snel niet effectief bleek te zijn. Mevrouw Jans maakte er ook een opmerking over. De urgentie is nog duidelijk. We hebben ook technische vragen gesteld en de beantwoording daarvan heeft ons wel meer informatie gegeven en ook dank voor de toelichting die de heer Egas net gaf. Er is ook een situatie waarbij ook arbeidsomstandigheden volgens ons tamelijk zorgelijk zijn. Als je nu leest hoeveel optredende vervuiling er verwijderd moet worden, het is heel belangrijk dat er iets gebeurt, maar we zijn wel benieuwd naar de beantwoording van de vragen die de heer Kiela heeft gesteld of dit ook inderdaad technisch en qua arbeidsomstandigheden de best uitgewerkte oplossing is, wat we ervan geleerd hebben, hoe het in 2012 is gegaan. En ik voel ook mee met de opmerking of we dan wel nu, dat hebben we in eerdere besprekingsvormen ook al gezegd, nu al een investeringsplan zouden moeten doen, of eerst zouden moeten afwachten wat het ontwerp aan inzichten inlevert en dan, het is helder dat dit noodzakelijk is, maar dan de beste keuze kunnen maken. Dankuwel.

De voorzitter: Dankuwel voor deze vragen. Inderdaad wat overlap, maar dat gebeurt. Dan is mijn voornemen naar de heer Hekman van het CDA te gaan. De heer Hekman, u heeft het woord.

De heer Hekman: Dankuwel, voorzitter. Ook dank aan de hoogheemraad voor de heldere toelichting. Ik had nog een paar opmerkingen. En ik moet heel eerlijk zijn, ik ben een Schiedammer en ik kom niet zo heel vaak in Den Haag, dus ik heb via Google Maps ook gewoon gekeken, waar ligt dat nou precies? En dan zie ik ook dat er tussen het gemaal en de Houtrustzuivering op zich een groene strook ligt. En groen in de stad is altijd gevoelig, want dat wil men graag behouden. Het zou maar zo kunnen dat deze groene strook iets mee gedaan moet worden, of in ieder geval gebruikt moet worden, dus ik zou graag willen dat er in een vervolgfase altijd het omgevingsmanagement goed wordt meegenomen. Dan nog een vraag over, ja, het investeringsbedrag. En dan sluit ik aan bij wat vorige sprekers... Ja, de detaillering van de bedragen suggereert enigszins dat er al wel meer bekend is dan alleen maar de initiatiefase. Dus daar zou ik graag nog een reactie op willen hebben. En daaraan gekoppeld, hoe gaan we nou om met dit bedrag wat hier staat? Wordt dit al een volgende keer meegenomen in begrotingen, of is dit slechts echt nog maar een indicatie? Dankuwel.

De voorzitter: Dankuwel. Dan wil ik doorgaan naar de heer Roeten van ChristenUnie-SGP. De heer Roeten, u heeft het woord.

De heer Roeten: Voorzitter, dankuwel. Meneer Egas, bedankt voor de uitgebreide en goede toelichting. Toch hebben we nog wel een paar vragen. Bij de voorbereiding op dit stuk kwam ik een bericht tegen uit 2013. Nou, volgens mij heeft meneer Egas ook daar al aan gerefereerd. En dat bericht ging ook over de afronding van de renovatie die destijds is uitgevoerd. Opvallend vond ik wel in dat bericht dat ook op een bepaald moment en er stond ook een foto bij van de heemraad die de sleutels overhandigde aan Delfluent. Dus op een bepaald moment hebben wij de sleutels overhandigd en misschien ook weer teruggekregen. Daar is even voor mij wat onduidelijkheid. Misschien kan meneer Egas daar nog wat over vertellen. Dus ik heb sterk de indruk dat wij het wel overgedragen hebben, maar op een bepaald moment weer teruggekregen hebben. Misschien nog even aandacht daarvoor, graag. Het voorlopige investeringsplan is al benoemd door collega's De Keijzer en Vissers. Ook wij hebben die vraag van, wanneer komt nou het definitieve investeringsplan? Ontwerpkrediet vinden we wel wat hoog, maar goed, het kan zijn dat het een complex verhaal is wat hoog is ingeschat. De volgende vraag gaat even over de operationele risico's, zoals dat wordt benoemd in het stuk. Waar zitten nou eigenlijk de grootste risico's? Want er kan verschil zijn in risico's, kleintjes, grote, dus waar zitten nou de grootste vraagtekens wat betreft de operationele risico's? Is daar al zicht op? Daarnaast hebben we eventjes de vraag van, in hoeverre hebben die risico's invloed op de haalbaarheid van de plannen? En ook wordt er gerept over mogelijke weerstand vanuit de omgeving, dus ja, we willen hierbij dan aandacht vragen voor ja, een goede

participatie met de omgeving, zodat de omgeving goed wordt meegenomen in de plannen. En dat daar in ieder geval, ja, voldoende aandacht voor is in dit plan. Daarnaast hebben we nog even een positieve opmerking voor wat betreft de samenwerking die is gezocht om dit probleem op te lossen. We hebben gelezen dat er een ja, een samenwerkingsverband is aangegaan met externe deskundigen van gemeentes en waterschap en dergelijke om de problemen in beeld te brengen en op te lossen. Als fractie denken we dat dit een hele goede zet is om zo in dit verhaal een probleem aan te pakken. En dat geeft al aan, denk ik, dat het toch een best complex verhaal was om hier handen en voeten aan te geven. Maar we vinden het een heel waardevol initiatief en ik denk dat we dat moeten koesteren. En mogelijk kunnen we dit dus als een pilot zien om te kijken van, hoe bevalt ons dit nou dat we de samenwerking hebben gezocht met externen. De slotvraag, even kijken. Dan hebben we hier nog de vraag over energieneutraal. Is dat aspect meegenomen in de plannen? En een andere vraag die daarop aansluit, is, hoe zit het met de eventuele klimaat adaptieve maatregelen? Is hiernaar gekeken en hebben we hier onze kansen gepakt? Dankuwel.

De voorzitter: Dankuwel voor deze vragen. Als u echt zo sterk refereert aan een krantenartikel, kan het raadzaam zijn om dat van tevoren even te delen. Dan weten we met elkaar waar we het over hebben en dan kunnen we samen een beeld vormen over wat er wel of niet aan de hand is. De heer De Klerk van de VVD, u heeft, denk ik, als laatste het woord.

De heer De Klerk: Dankuwel, voorzitter. Allereerst dank ook aan de hoogheerraad voor de inleiding. Een deel van onze vragen zijn ook al gesteld door de collega's, dus die ga ik niet herhalen. Maar ik denk dat het nut en de noodzaak van het wijzigen van die situatie of in ieder geval van een aanpassing van het gemaal helder is. Dus in die zin ben ik wel heel benieuwd waar nou, waar de uitwerking heen zou gaan. Wat nog wel een vraag is die in mij rijst en wat ik ook, nou ja, misschien een vraag voor de langere termijn, maar misschien dat de hoogheerraad daar verder over kan uitweiden, is, hoeverre zijn er nog andere gemalen waar de situatie vergelijkbaar is en waar eventueel ook dezelfde risico's optreden, of dezelfde uitdagingen zoals hier? En is daar ook al naar gekeken wat daar eventueel nog de gevolgen zouden zijn om daar aan te passen, of in ieder geval risico-inschatting. En dan eigenlijk als tweede en als laatste een verzoek. Ik had ook een technische vraag daarover gesteld, die is ook beantwoord, maar ik zou wel graag het verzoek doen om in ieder geval in het voorstel aan te geven waar in de begroting dit, voor welk programma dit ter rekening wordt gebracht. Dat staat, bij het volgende agendapunt staat dat wel. En hier moesten we het even navragen. Dus wel het verzoek om dat voortaan wel in het voorstel te zetten, dank u.

De voorzitter: Dankuwel. Dankuwel voor al deze vragen. Ik denk dat we daarmee toch een aardige invulling hebben gegeven aan deze beeldvormende opzet. En het is nu natuurlijk aan onze hoogheerraad om ons mee te nemen bij de beantwoording daarvan, zodat we echt een wat meer compleet beeld hebben voordat we dadelijk de echte volgende, meer besluitvormende ronde in zullen gaan. Maar de heer Egas, u heeft de vragen goed bijgehouden. Deels inderdaad overlap, maar we vertrouwen erop dat u ons volledig gaat antwoorden. U heeft het woord.

De heer Egas: Dankuwel, voorzitter. Ik ga het in ieder geval proberen om ze volledig te beantwoorden. En ik laat graag aan u of de leden van deze commissie of ik ze volledig beantwoord heb.

De voorzitter: U weet dat wij oplettende commissieleden hebben, dus zij zijn ook alert. Maar dank u.

De heer Egas: Daarom. Eventjes het rijtje af. We hebben natuurlijk al heel veel onderzoek gedaan. Dus die bedragen, die totaal, die acht miljoen komt niet zomaar uit de lucht vallen. Er is al heel veel gedaan, er zijn ook heel veel alternatieven bekeken van hoe we dingen kunnen doen. En ik denk dat de SO waar ook naar

gevraagd werd van, dat die voor het gemaal voor een groot deel afgerond is. Met name voor de leiding moeten we nog heel veel doen om te kijken, wat zijn nou de mogelijkheden en wat zijn nou de beste oplossingen. Het is gebruikelijk om inderdaad al een investeringsplan in te dienen op het moment dat we ook een studiekrediet aanvragen. Dus vandaar dat we het op deze manier gedaan hebben. Dus die stappen wel tegelijkertijd doen, want dan weten we in ieder geval waar wij op dit moment aan denken wat de kosten gaan worden voor het geheel. Ja, is er in 2012 wat fout gegaan? Ja, het is altijd makkelijk om achteraf te zeggen nee, we hebben het niet goed gedaan, maar ik denk dat we op basis van de toenmalige kennis en wetenschap een besluit genomen hebben hoe we verder wilden gaan met het gemaal en de leiding die erachter ligt. Misschien nog even om goed aan te geven, het water wat we verzamelen in het gebied Morsestraat stroomt dus naar gemaal, of wordt gebracht naar gemaal Morsestraat en wordt daarvandaan verder gepompt vanuit die kelder. Het is altijd de gedachte geweest dat wij al het water, inclusief het vuil, zoals ik ook in mijn inleiding aangaf, weg zouden kunnen voeren naar de Houtrust. Dat blijkt dus niet te werken. Ja, is dat dan niet goed gegaan? We komen in ieder geval tot de conclusie dat het veel beter zou moeten en dat de oplossingen die toen gekozen zijn, gewoon wel storingen met zich mee kunnen brengen. En een pomp die buiten zijn debiet draait, levert gewoon een risico op voor verhoogde slijtage. Dus dat zijn wel keuzes die we met elkaar toen gemaakt hebben, waarvan we achteraf en eigenlijk al heel snel daarna konden zeggen, het werkt niet zoals wij met elkaar gedacht hadden. We hebben toen ook aangegeven van, we moeten dat oppakken en we moeten dat gaan verbeteren. Maar dat was dus best complex. En daar hebben we dus ook best een tijdje over gedaan en misschien ook wel wat voor ons uitgeschoven. Maar in ieder geval hebben we vorig jaar ook gezegd, we gaan dit in een breder verband aanpakken en dat is dus inderdaad met Delfluent, maar dat is ook met andere waterschappen en deskundigen om te kijken, hoe kunnen we dit nou echt goed aanpakken? De risico's die wij aangeven, die zijn er. Het was toen complex, het is nog steeds complex, de probleemstelling die we hier hebben, maar het is ook wel een heel groot gemaal wat we hier hebben staan. Het is echt het grootste gemaal wat we binnen ons gebied hebben staan. En wat ik ook op het kaartje aangaf, voor een heel groot gebied van Den Haag. Dus dat zijn wel de stappen die we gezet hebben. En ja, mijn streven is echt en dat, ja, het blijkt dat meneer Kiela dat ook verwacht van me, dat we het nu in een keer goed doen. Dus dat is ook echt waarom we wel de tijd genomen hebben om dit plan al heel ver uit te werken en echt wel naar verschillende mogelijkheden te kijken. Mevrouw Jans, ja, ik hoop dat we überhaupt geen doekjes meer in het toilet gaan gooien en dat zou een hele hoop vervuiling voorkomen. Echter, de vervuiling die we op Morsestraat zien, is echt niet alleen afkomstig van de doekjes die erin zitten, maar het is een veel grotere vervuiling. Er zit gewoon heel veel modder, troep en zand ook in dat wat in de kelder achterblijft. Dus het is wel heel veel wat we daaruit moeten halen. Ik geloof dat we de laatste keer 75 ton aan vuil uit de kelder gehaald hebben. Dus dat is nogal wat. Dus ja, we hebben echt er wel van geleerd en dat proberen we nu ook in praktijk te brengen door daar de maatregelen op te nemen die dat wel kunnen voorkomen. Nou, ik heb denk ik al even aangegeven waarom we nu een voorlopig krediet willen hebben voor die studie, maar we willen in ieder geval dat plan vast meenemen zodat we wel weten dat er geld beschikbaar is als we het moeten gaan doen. Maar uiteindelijk gaan we nog een investeringskrediet aanvragen en dat investeringskrediet is op basis van de uiteindelijke studies die we gedaan hebben en de uitwerking van de plannen die er liggen. Dan de vraag of we het regenwater gaan scheiden. Ja, ik heb het misschien wat verwarrend af en toe gezegd, droogweerafvoer en regenwater. Er is toentertijd voor gekozen om dat in één kelder te doen. We gaan dat dadelijk splitsen over twee kelders. Maar dan is het niet echt een splitsing dat we zeggen van, we hebben een droogweerkelder en een regenwaterkelder, het stroomt erin en als er gewoon teveel instroomt, stroomt het naar die regenwaterkelder. En u heeft gezien dat het ook een oud deel is van Den Haag wat aangesloten is. Dus ja, wij zouden het heel graag willen dat we hemelwater zouden scheiden van het rioolwater, maar dat is echt morgen niet gebeurd in dat gebied. Dus het zal een combinatie van de twee blijven. Alleen de toekomstige droogweerkelder, dat is dus eigenlijk de aanvoer die we constant hebben. En op het moment dat er meer

komt, dan is er een overstort naar de regenwaterkelder en daarvandaan gaan die grote pompen het via de oude leiding afvoeren. We gaan dus echt ook twee leidingen neerleggen. We hebben dadelijk de droogweerleiding die altijd gebruikt gaat worden en die regenwaterleiding die alleen maar noodzakelijk is als we een grote hoeveelheid water in de kelder hebben staan. 2012 een renovatie... Ja en dan is het altijd heel pijnlijk, tenminste, vind ik het heel pijnlijk om dan al heel snel te constateren dat het toch niet gefunctioneerd heeft zoals we gedacht hadden en zoals we gehoopt hadden. En zeker die arbeidsomstandigheden, ja, dat heeft te maken met het reinigen en het schoonmaken van die kelder. En zoals ik daarnet al aangaf, was de verwachting juist dat de kelder niet zo zou vervuilen dat we al dat vuil netjes met de pompen af zouden voeren naar Houtrust. En dat gebeurt dus niet. En dat is gewoon even heel lastig in dat kader. En daardoor is er gewoon veel meer werk nodig om die kelder schoon te maken. Dat is met name de arbeidsomstandigheden. En dat is misschien ook voortschrijdend inzicht dat we ons realiseren dat we daar veel meer aandacht voor moeten hebben en echt hele andere voorzieningen moeten gaan treffen om dat goed te doen. Dan de groenstroken en het omgevingsmanagement, ja, dat is ook een belangrijk punt. En dus eventjes, als we nog naar die leiding kijken, ik gaf op de tekening, gaven we ook al aan dat we echt naar een groot gebied kijken waar we die persleiding neer zouden kunnen leggen. En dat heeft ook alles te maken van, gaan we hem in het verversingskanaal aanleggen, gaan we hem in de groenzone aanleggen, of gaan we hem op een ander gebied aanleggen? Dat is echt nog het stukje wat we moeten onderzoeken en waar met name ook nog even die studie naar gedaan moet worden van, wat is nou de meest optimale oplossing? Optimaal voor de omgeving, maar ook natuurlijk kostentechnisch. Dan de... O ja, de afronding van 2013, dat we dat netjes overdroegen en de sleutel gaven. Het is nog steeds zo, dat wat ik al aangaf, het gemaal is van Delfland. En trouwens alle leidingen en zuiveringen blijven, zijn ook van Delfland. En wij dachten toen dat wij keurig netjes dat over konden dragen aan Delfluent. Dat bleek echter niet zo te zijn. Delfluent doet wel de service en het onderhoud voor ons, alleen het is, in opdracht van Delfland wordt dat gedaan door Delfluent, maar wij krijgen wel de rekening ervoor en het zit niet in de PPS-constructie. In dat kader. Dan de operationele risico's. Ja, het grootste risico wat we op dit moment lopen, is dat we daar een storing krijgen op het gemaal waardoor we gewoon het water, het rioolwater niet af kunnen voeren richting de zuivering. Dat is op dit moment gewoon een heel reëel risico wat we hebben. En dat staat ook in onze risicoanalyses die we altijd doen, waar ook staat dat we hier gewoon hoog risico lopen. Hoog vanwege een aantal redenen. Een is dat de kans dat er een storing optreedt, heel reëel is. En twee dat het een heel groot gebied is wat we afvoeren, dus het effect is er ook heel groot van. Dan de omgevingsparticipatie. We willen die droogweerkelder eigenlijk, of de droogweerafvoer die we daar hebben liggen, die ligt op ons eigen gebied. Alleen we hebben ruimte van de school nodig om onze werkzaamheden uit te kunnen voeren en om er ook goed bij te kunnen. Dus dat is met name waar we het overleg met de school moeten hebben en met de omwonenden. Dat is trouwens wat we nu ook al jaarlijks doen als we schoon gaan maken, want dat geeft natuurlijk ook wel wat overlast. Dus u begrijpt, als we daar zo'n kelder openzetten om die te gaan reinigen, dat er ook de nodige geur naar buiten komt en die komt ook weer naar de school en naar de omgeving toe. Maar daar zullen we goed in gesprek moeten. En ik kan ook het beste aangeven dat die gesprekken al plaatsgevonden hebben, in ieder geval die verkennende gesprekken, van dit is wat we willen, wat is er mogelijk, wat is er niet mogelijk? En dus dat loopt echt wel. Dan de Energieneutraal en klimaatmaatregelen, ja, zoals bij alle plannen die we nu uitwerken, houden we rekening met onze eigen doelstellingen op het gebied van energieneutraliteit, dus we zullen kijken naar energiezuinige pompen. We zullen kijken om zoveel mogelijk materiaal te hergebruiken en rekening te houden met de klimaatinvloeden tijdens de bouw, maar ook daarna. En dan nog eventjes de samenwerking met de externe deskundigen, nou, we hebben ook met name bij dit project gemeend van, dit moeten we niet meer zelf willen doen, hier moeten we echt goed in onze omgeving kijken van wie ons allemaal kunnen adviseren. Dus dat zijn echt de specialisten op het gebied geweest, dat zijn de specialisten ook van onszelf geweest, dat wil ik ook wel benadrukken, maar dat is ook met gemeentes om te kijken naar de riolering, dus

ook de gemeente Den Haag, maar zeker ook onze collega's waterschappen, hoe dat speelt. En ja, dit is zo'n uniek gemaal dat de vraag van, hebben we nog dezelfde risico's bij ander gemalen, ik moet zeggen nee, dit is echt een uniek gemaal waar we ook hele specifieke problemen hebben om dat te doen. En ja, dit zal, in het programma van de waterketen wordt dit verwerkt in de investeringen en de kosten daarvan. Dus ik hoop dat ik daarmee de vragen beantwoord heb.

De voorzitter: Juist. Dankuwel voor de beantwoording van deze vragen. Wellicht dat iemand zijn vraag nog niet helemaal goed gehoord heeft, of antwoord heeft gehoord, dan kan dat ter interruptie nog even aangegeven worden. Ik krijg in ieder geval het beeld van een heel groot gemaal, dat ook al best wel oud is en wat eigenlijk het water maar over een klein stukje hoeft te transporteren. En ik krijg ook het beeld dat de Houtrust eigenlijk jonger is, dus wellicht dat dat gemaal vroeger een groter bereik had dan tegenwoordig, in ieder geval minder ver hoeft te dragen. Ik zie intussen geen handjes meer naar boven komen. Dus dan wil ik doorgaan naar de echte tweede ronde. En dat is de tweede ronde voor de oordeelsvorming. Maar wellicht dat er mensen zijn die hun gedachte of hun oordeel met ons willen delen, dat we langzaam toe kunnen gaan om een advies te formuleren naar de VV. En ik ben ervan overtuigd dat er sommigen van u nog wel het woord wensen om iets te zeggen voordat wij tot besluitvorming richting de VV. En ja, ik zie inderdaad de handjes verschijnen, heel fijn. Ik denk... Ik geloof dat ik het eerste handje zag van de heer Simon van de Partij voor de Dieren. De heer Simon, u heeft het woord.

De heer Simon: Ja, dankjewel, Leon. Ik dacht, ik ga snel mijn eerste plek opeisen. In ieder geval bedank ik de hoogheemraad voor de beantwoording van de vragen. Mijn beeldvorming, om het maar zo te zeggen, was al door de introductie al helemaal klaar. Ik zal ook adviseren om dit inderdaad als hamerstuk neer te zetten. En nou even terugkomen, beeldvorming betekent wel dat je nog technische vragen mag stellen, want dat is vooral een beeld krijgen van waar je het over hebt, dus dat is altijd een beetje tricky. En in dit geval, voor mij was het van, als het niet gemotiveerd is waarom je nieuwe leidingen moet aanleggen, ja, dan is het een slecht besluit. Maar goed, dat is dan ook weer een politiek oordeel. Dus in dit geval, mijn advies als hamerstuk, dus... Alleen inderdaad dat stuk over de leidingen, hoe dat zit, de droogweeraanvoer, dat dat inherent verbonden is aan het ontwerp van de pompen, dat het daardoor moet aangelegd worden, dat maakt de beargumentatie van dit stuk een stuk beter.

De voorzitter: Nou, dankuwel. En wellicht dat de heer Egas daar nog een paar woorden over kan zeggen dat u helemaal volmondig ja kunt zeggen. Maar voordat we daartoe gaan besluiten, eerst even het woord aan wat andere mensen en de heer Kiela van de Partij van de Arbeid. De heer Kiela, u heeft het woord.

De heer Kiela: Dankuwel, voorzitter. En de hoogheemraad dank voor zijn duidelijke antwoorden. Ja, het leereffect, dat delen we met z'n allen. Dat is toch dat we nu extra zorgvuldig moeten zijn en heel goed moeten opletten bij deze complexiteit. Ik vertrouw erop dat dat ook zal gebeuren bij de planning en het ontwerpen. En ook het betrekken van extra expertise zoals de heemraad heeft gezegd, stelt mij wel gerust. De urgentie van het geheel is ook evident. Daarom ben ik geneigd om te zeggen van, laten we het zo snel mogelijk door de verenigde vergadering leiden en als hamerstuk doorgeleiden.

De voorzitter: Dankuwel voor deze woorden. Wellicht overigens dat de heer Egas straks ook nog kan zeggen of dit gemaal ook was getroffen door de stroomstoring. Even kijken hoe dat zit. Maar, mevrouw Jans van de AWP. Mevrouw Jans, u heeft het woord.

Mevrouw Jans: Dankuwel, voorzitter. De Algemene Waterschapspartij ziet dus, zoals ik al zei in de eerste ronde, de lichtpunten. Wij zijn ook op zoek naar lichtpunten, daar heb ik gevraagd van goh, wat hebben we

geleerd? Ik heb de hoogheerraad horen zeggen van ja, we hebben ervan geleerd, want we hebben de maatregelen aangepast. Ja, we hebben ook, wellicht is het besef van de arbeidsomstandigheden, is ook onderwerp van het voortschrijdend inzicht. Dus dat is even reflecterend op ja, het eerste onderdeel van de BOB-systematiek. Nu bij de oordeelsvorming, we zijn ervan overtuigd dat de kwestie urgent is, dat het ook aangepakt moet worden. Wij zijn nog benieuwd naar het aspect leren van de opgedane ervaring, dus we wachten even het antwoord van de hoogheerraad af. Dank u.

De voorzitter: Dankuwel, toch nog een mooie openstaande vraag. Ik ga door naar de heer Vissers van Water Natuurlijk. De heer Vissers, u heeft het woord.

De heer Vissers: Dankuwel, voorzitter. Ook wat ons betreft is de urgentie helder, dank voor de beantwoording ook. Ik denk dat het ook verstandig is die investeringen al wel vast te doen. Naar aanleiding van de opmerkingen over de foto's en de eerdere sleuteloverdracht heb ik de tijd ook nog even gebruikt om ook nog even te zoeken naar de berichtgeving daarover. En ik zou in elk geval bij het betrekken van de externe deskundigen en experts goed nadenken en kijken naar degenen die ons in 2012 geadviseerd hebben. Ik zie daar een redelijke batterij aan externe deskundigheid bij die toen in elk geval niet het optimale resultaat opgeleverd hebben, dus ik zou de hoogheerraad aanraden om wel extra kritisch te kijken naar degenen die in 2012 misschien ook bijgedragen hebben aan het advies dat toen leidde, of het ontwerp dat toen leidde tot dat we het er nu, zo'n zeven jaar later, weer over hebben. Maar we hebben er vertrouwen in dat het, de inzet zoals de heer Kiela ook zei en wat de heer Egas bevestigd heeft, dat we het nu in een keer goed doen op basis van het juiste deskundige advies en ontwerp. En dan kan dat wat ons betreft ook een hamerstuk zijn.

De voorzitter: Kijk eens aan. Dankuwel, de heer Vissers, voor deze inbreng. Scherp en kritisch, zo mag ik het horen. Ik ga door naar de heer Van Winden van Ongebouwd. De heer Van Winden, u heeft het woord.

De heer Van Winden: Meneer de voorzitter, dankuwel. Ja, we zijn aan de oordeelsvorming toegekomen. Beeldvorming is in mijn ogen goed aan voldoen, dat weet het stuk al. Wij als fractie hebben ook duurzaamheid in ons beeld, maar bij ons is duurzaamheid ook iets neerzetten wat lang meegaat en niet na acht jaar alweer vervangen wordt. Dat hebben we al een keer eerder gedaan bij de afrit Buitenpolder, het poldergemaal. We doen het nu weer bij een rioolgemaal. Dat er iets moet gebeuren, is duidelijk, want dit functioneert niet. En de arbeidsomstandigheden zijn als zodanig dat het ook niet echt aantrekkelijk is om daarin te werken. Wij willen graag dat duurzaamheid wordt uitgesproken in Delfland in de vorm van, we gaan nu een gemaal neerzetten wat twintig jaar of langer meegaat. Kunnen we die toezegging krijgen? Als het dat is, dan gaan wij gewoon mee als hamerstuk. Dankuwel.

De voorzitter: Dankuwel de heer Van Winden voor deze heldere oproep. Dan ga ik door naar de heer Roeten van ChristenUnie-SGP. De heer Roeten, u heeft het woord.

De heer Roeten: Voorzitter, dankuwel. Ik wil de heer Egas bedanken voor de antwoorden en de heldere uitleg erbij. Ja, we zitten nu in het oordeelsvormende deel. Ja, we krijgen volgens mij nog een soort schetsontwerp, of die is al afgerond, begreep ik, dus vroeg ik me even af van, zitten daar nog dingen in die verrassend zijn of niet? We hebben ook helder en scherp dat het een urgent verhaal is, dus wij zijn van mening als fractie ChristenUnie-SGP dat we, ja, wat dat betreft voortvarend aan de slag moeten gaan. We hebben een beeld gekregen dat er een zorgvuldig proces wordt doorlopen. In contact met de omgeving lijkt me ook een belangrijk item, om dat in dit geval ook goed vorm te geven. Arbeidsomstandigheden zijn genoemd. Nou, ik hoop dat we nog op een bepaald moment toch iets langs krijgen van een ontwerp- en uitvoeringskrediet. Ik heb daar nog geen toezegging over gehoord. Ja, wat mij betreft in principe de goede richting. Het was

complex, zei meneer Egas en het is complex, dus wat dat betreft denk ik dat we hier goed de vinger aan de pols moeten houden om te voorkomen dat we weer een keer een uitglijder maken. Dankuwel.

De voorzitter: Dankuwel voor deze inbreng. Nou, als ik het zo zijn er toch nog wel wat noten te kraken, wat informatie nodig door deze of gene, maar over het algemeen ook wel best wel positief. Maar de heer Egas, om ons allen te overtuigen, u heeft het woord.

De heer Egas: Ja, dankuwel, voorzitter. En dankuwel allemaal voor de inbreng en de vragen die gesteld zijn. Ik ga ze weer eventjes, probeer ik ze allemaal weer aan te pakken. De droogweerafvoer, de persleiding die we daarvoor willen hebben, we willen een kleinere persleiding, een kleinere leiding hebben die bestand is tegen hogere druk, zodat we dat gewoon beter af kunnen voeren en ook het water, minder vervuiling daardoor krijgen. Want dat is een ander effect van een hogere druk, een hogere doorstroomsnelheid, dat er minder vervuiling is. Dus dat is in ieder geval wat we willen doen, wat het doel is van die kleinere persleidingen, om die aan te leggen. De vraag was even, is Morsestraat ook getroffen door de stroomstoring? Ja, dat is het weldegelijk. En mede dankzij de grote kelders die we daar hebben, hebben we het daar allemaal kunnen bufferen, al het water wat uit het gebied kwam, dus daar hebben we geen overstort gehad. De leerpunten dan eventjes, waar ook naar gevraagd werd, is van ja, we hebben er best een hoop van geleerd. Was het alleen al maar dat we zeggen, een lage stroomsnelheid, aanstroomsnelheid van het water wat we dus hadden met de grote pompen en met de grote leiding, ja, dat geeft toch vervuiling. Dat geeft vervuiling in de leiding en dat was nu bijvoorbeeld dat we daarmee die kelder niet schoon konden houden. We hebben toentertijd gekozen en misschien wel op financiële gronden, maar dat is altijd wat lastig te oordelen, om de huidige, om de toen bestaande leiding te handhaven. Nou, dat is niet altijd de beste oplossing. Dus soms moet je wel rigoureuze maatregelen nemen en dat is het aanleggen van die nieuwe persleiding wat we op dit moment willen doen. Ja, de externe deskundigen en terugblikken op de deskundigen die er in 2012 bij betrokken waren bij de renovatie, dat zullen we zeker meenemen. Want al was het alleen maar belangrijk om daar ook weer van te leren, maar we weten in ieder geval dat we het zo niet meer moeten doen, zoals we het toen gedaan hebben, dus dat we dat wel in de toekomst, al die risico's in beeld brengen en dat we daar verder mee kunnen gaan. De toezegging of we het in ieder geval zo veel mogelijk hergebruiken, het grootste gedeelte van het gemaal gaan we gewoon hergebruiken. Zoals de pompen die er nu staan, blijven we gewoon gebruiken en die kunnen op een natweersituatie heel goed werken, want dan hebben we een hoop water te verpompen. Dus het gemaal zelf gaan we niet aanpassen. We gaan er extra pompen bijzetten die in de droogweersituatie functioneren en we gaan de bestaande kelder, gaan we weer in gebruik nemen voor het droogweerafvoer. We maken een schetsontwerp en wat ik al eerder aangaf, op het moment dat dat allemaal afgerond is en we komen bij een investeringskrediet, dan komen we vanzelf weer bij u terug. Maar er is dus echt wel de nodige urgentie om dit te doen. Ik ben het met iedereen eens dat de arbeidsomstandigheden gewoon heel belangrijk zijn en wij moeten als Delfland zeker het goede voorbeeld geven dat we dat meenemen in al onze ontwerpen. En ja, maar dat probeer ik altijd al, om u mee te nemen in al onze stappen die we doen en alle vorderingen die we maken. Dus de toezegging om een vinger aan de pols te houden, dat wil ik heel graag doen. Dat u de vinger aan de pols kunt houden, want wij blijven u informeren over de stappen die we doen en welke oplossingen we aan gaan dragen en hoe we dat gaan uitwerken en hoe de planning daaraan vastzit. Dat als beantwoording van de tweede ronde, meneer de voorzitter.

De voorzitter: Dankuwel, meneer de hoogheemraad. Nou, dan is het nu aan ons om te gaan bepalen welke kant ons besluit, of ons advies gaat richting de VV. En als ik zo rondkijk, ik denk dat de meeste vragen ook wel beantwoord zijn. Ik zie een... Nee, ik zie geen handjes meer. Ik heb het... Ja, ik zie wel een handje. Meneer De Keijzer van 50Plus, u heeft nog een laatste aanvulling? De heer De Keijzer, u moet even unmuten.

De heer De Keijzer: Heb ik gedaan. Nee, ik heb geen aanvulling. Ik had in de tweede instantie nog een dankwoord willen spreken richting de hoogheemraad voor zijn beantwoording van zijn vragen. En ik had willen zeggen dat 50Plus akkoord gaat met het stuk als hamerstuk te behandelen.

De voorzitter: Oké, dus wel nog een aanvulling op het hamerstuk.

De heer De Keijzer: Ja, precies. Exact.

De voorzitter: Ik... De heer Van Winden, heeft u een soortgelijke... Nu hoeft niet iedereen te gaan zeggen dat het een hamerstuk zal zijn. Ik heb het beeld langzamerhand dat de meesten van ons wel genegen zijn om dit als hamerstuk door te geleiden naar de VV en dan natuurlijk met een positief advies.

De heer Van Winden: Meneer de voorzitter, mag ik heel even interromperen?

De voorzitter: .. niet mee kan instemmen, degene die daar niet mee kan instemmen, dat die nog even het woord vraagt. En ik zie een handje van de heer Van Winden van Ongebouwd. De heer Van Winden, u heeft het woord.

De heer Van Winden: Meneer de voorzitter, dankuwel. Ik zou toch graag een antwoord krijgen van de hoogheemraad over hoe lang hij denkt dat deze renovatie meegaat nadat wij deze investering hebben goedgekeurd. Met andere woorden, zijn we nu voor de komende twintig jaar gedekt? Want ik heb het idee dat dat niet echt beantwoord is in zijn beantwoording.

De voorzitter: Dankuwel. Nou, bij dezen dan nog een nagekomen vraag. De heer Egas, u kunt ons vast daar een antwoord op geven.

De heer Egas: Ja, daar wil ik best een antwoord op geven. Wij hanteren binnen het waterschap op technische installaties een afschrijvingsperiode van vijftien jaar. Dus ik ga daar niet de garantie voor geven dat de mechanische componenten langer meegaan dan vijftien jaar, maar in ieder geval voor de constructie durf ik best te zeggen dat die twintig jaar of langer meegaat. Dus dat even als antwoord. Ik, ja, kan voor die technische onderdelen, die hebben nu eenmaal slijtage, dus daar ga ik niet een uitspraak voor doen dat dat langer is dan twintig jaar. Maar het ontwerp zoals we het nu neerzetten, is echt robuust en toekomstbestendig.

De heer Van Winden: Dankuwel.

De voorzitter: Nou, dankuwel. Een volledig antwoord, bijna in lijn met het gevraagde. Dan ga ik opnieuw even rondkijken. En ik had het gevoel dat de meesten van u genegen waren om dit met een positief advies door te geleiden naar de VV. Ik zie ook al wat handjes en wat duimpjes omhoog gaan. Mag ik dan concluderen dat wij dit als positief hamerstuk naar de VV geleiden? Als u het er daar niet mee eens bent, wil ik graag een handje van u hebben. Dat zie ik niet. Nou, dan denk ik dat het de complimenten wel waard zijn aan de hoogheemraad die ons daarin heeft meegenomen. Dankuwel daarvoor. We zien u heel binnenkort wel weer terug daarvoor, want dan komt het echte investeringsbesluit natuurlijk. En misschien nog wel een vraag, ik weet niet of dat mogelijk is in deze commissie, om ook eens een keer ter plaatse te gaan kijken, want dat moet dus wel een enorm gemaal zijn. Voor op dit moment wil ik voorstellen om de vergadering even te schorsen voor een korte pauze. Het is als ik het goed heb één minuut over negen. Dan stel ik voor dat we tien over negen, is dat akkoord, tien over negen, ja, tien over negen, dat we dan weer verdergaan. En dan is aan de orde het

volgende punt, dat is het investeringsplan voor de biogasveiligheid en de waterketen. En tot die tijd schors ik even de vergadering. Tot zo meteen.

b.2 Investeringsplannen instandhoudingsprojecten en biogasveiligheid waterketen

De voorzitter: Beste mensen, het is ruim tien over negen. En het is mijn voornemen om weer door te gaan met deze vergadering. De derde zoomvergadering intussen van de Commissie Waterveiligheid en Waterketen. En aan de orde hebben we b02, dat is het tweede investeringsplan voor instandhoudingsprojecten voor de zuiveringstechnische werken en de biogasveiligheid. Een onderwerp wat een grote investering was, in ieder geval heel veel budget raakt, budget dat vervalt, budget dat daarvoor in de plaats komt en wat best wel wat bij speelt. En het lijkt me verstandig dat we nog eerst even het woord geven aan onze hoogheemraad om daar wat inleidende woorden over te geven. En ik vertrouw erop dat u allen daarvoor klaar bent. De heer Egas, ik stel voor dat je nog even wat inleidende woorden geeft.

De heer Egas: Ja, heel graag, voorzitter, dankuwel. Voor u ligt een investeringsplan voor de instandhoudingsinvesteringen voor de Groote Lucht, de Nieuwe Waterweg en het afvalwatertransportsysteem in dat gebied en het opvoeren van het vergroten van de veiligheid op de biogasinstallatie. We hebben de plannen nu in samenhang gebracht naar aanleiding van de masterplannen die we gemaakt hebben en waar we ook u in meegenomen hebben voor de status van de Groote Lucht en die Nieuwe Waterweg, van wat we allemaal moeten doen om in ieder geval te kunnen blijven functioneren tot 2027-2028. En dat is het moment dat we of de renovatie afgerond willen hebben, of de nieuwbouw afgerond willen hebben. Maar in die tussentijd moeten we wel zorgen dat onze waterzuiveringen goed blijven functioneren. Zoals we ook aangegeven hebben, de Nieuwe Waterweg, daar zijn het de investeringen die we daar willen doen, die zijn echt voor een blijvend karakter. Dat is dus echt de periode 2035-2040 dat de Nieuwe Waterweg ook met deze investeringen kan blijven functioneren. Datzelfde geldt voor de afvalwatertransportsystemen. Maar voor de Groote Lucht zijn het met name de investeringen die we moeten doen zodat we tot het moment van wat ik net aangaf, de renovatie hebben afgerond of de nieuwbouw, wel op een veilige en verantwoorde manier kunnen blijven werken. We hebben daarbij alle projecten zo veel mogelijk in een onderlinge samenhang samengebracht. En dat is ook de reden dat we gezegd hebben van, het oude krediet wat er stond wat we in 2018 hebben, is goedgekeurd om te doen, om dat niet te gaan gebruiken en dat met name nu naar de toekomst toe te schuiven. En dat zijn wel plannen die we ook hier heel snel op moeten pakken, want u zult begrijpen dat we niet voor niks in 2018 al een aantal investeringen hadden willen doen. Die hebben we vooruit geschoven om het op een goede samenhang te kunnen doen. Kijken we naar de biogasveiligheid, dan wil ik daar nog even benadrukken dat we hier praten over biogasinstallatie en dus niet over de groengasinstallatie die een paar jaar geleden in gebruik is genomen, maar echt over het biogas. Dus het vergisten van het slib wat we zowel op de Nieuwe Waterweg als op de Groote Lucht doen. En daar is met de veiligheidsaudits die we hebben laten uitvoeren door externe organisaties, geconstateerd dat we daar een aantal maatregelen moesten nemen en moeten gaan nemen. En die we moesten nemen, die hebben we ook al vorig jaar uitgevoerd. En dat is zowel procesmatig als in de installaties geweest. Maar we weten dat we nog veel meer maatregelen moesten nemen om het echt structureel op een hoger niveau te krijgen. En dat zijn de maatregelen die we hier hebben opgenomen. En daarbij merk ik ook graag op dat we op dit moment met een proef bezig zijn om het slib wat vrijkomt op de Nieuwe Waterweg, om dat te gaan vergisten op de Groote Lucht. Dat betekent dat we minder investeringen hoeven te doen in die biogasveiligheid op de Nieuwe Waterweg, of eigenlijk niet daar, maar alleen op de Groote Lucht. En dat heeft ook een ander voordeel en dat is namelijk dat de groengasproductie omhoog zal gaan op de Groote Lucht. Daar zijn we met een proef bezig. En we hebben in ieder geval gemeend om die proef voort te zetten, maar in het voorstel dat voorligt, er even

vanuit te gaan dat we die investeringen wel op de Nieuwe Waterweg moeten doen, want ik kom liever bij u met de mededeling dat het wat lager wordt in kosten dan dat het wat hoger wordt. Dus dat eigenlijk eventjes als inleiding ervoor. En de tweede stap is wel dat we voor de organisatie heel wat vragen om al deze projecten uit te voeren. Daar hebben we ook echt een team op de waterketen nu staan. En ja, die moeten hier gewoon heel voortvarend en hard aan het werk om al deze plannen uit te voeren naast alle andere plannen die we nog hebben. Dus ook hier moeten we echt wel stappen gaan zetten en is er ook behoorlijk wat urgentie om op een veilige manier het water te kunnen blijven zuiveren en het groen gas c.q. biogas op te kunnen wekken. Dat even als inleiding ervoor, voorzitter. Dankuwel.

De voorzitter: Dankuwel, meneer de hoogheemraad. Dank voor deze inleiding. Goed ook dat u nog even een herinnering roept, de strategische verkenning over al onze waterzuiveringen die wij langs hebben zien komen. Nou ja, daar zijn we best wel van geschrokken destijds, had grote impact. Maar goed om dat als basis te nemen. En inderdaad denk ik dat er een flink beslag wordt gedaan op onze ambtelijke organisatie. Goed, dat is niet aan mij. Het is aan deze commissie om u nu scherp te bevragen, om in deze eerste beeldvormende ronde nog de laatste puntjes op de i te zetten. Er zijn natuurlijk ook wel wat technische vragen geweest, maar ik weet zeker dat er nog wat goede, scherpe, gerichte en allerlei vragen aan u zijn. En ik zie als eerste een handje naar boven komen van de heer De Haan van de Algemene Waterschapspartij. De heer De Haan, aan u de eer om de aftrap te doen in deze eerste beeldvormende ronde.

De heer De Haan: Dankuwel, voorzitter. Ik dank de heer Egas voor zijn inleiding, want dat geeft gelijk antwoord op een vraag die ik had willen stellen, van wat is er veranderd tussen november 2018 en 2019 wat betreft de benadering van dit probleem. Maar uiteindelijk blijft het toch nog wel... Nou, ik moet eigenlijk eerst even een compliment geven voor het voorstel, het is een helder verhaal. Alleen is er één punt en dat is van dat project... Projecten die de uitvoering beïnvloeden, ik citeer letterlijk, zijn onder meer schoon. En dan volgen nog wat andere dingen. De vraag is, die wij beantwoord willen krijgen, is van, hoe verhoudt het zich met deze investeringsplannen, dus het project S.C.H.O.O.N. met deze investeringsplannen? We vinden het iets te summier. Dank u.

De voorzitter: Dankuwel voor deze eerste vragen. Dan wil ik nu als volgende de heer De Klerk van de VVD het woord geven. De heer De Klerk, u heeft het woord. De heer De Klerk, wellicht dat u zichzelf kunt unmuten?

De heer De Klerk: Ik moet nog steeds even wennen, geloof ik, dat we weer aan het vergaderen zijn. Nee, ik had... Mijn voornaamste vraag eigenlijk bij dit stuk was, er wordt nu een deel omgekat naar een ander investeringsplan. Ik was vooral benieuwd, dat kon ik niet uit uw stuk opmaken, wat de gemaakte kosten voor de eerdere trajecten zijn en hoe hoog die zijn. Dat lees ik hier niet in terug, daar was ik wel benieuwd naar. En ik hoorde de heer De Haan lof geven over de kwaliteit van het stuk. Dat is zeker zo. Ik zou nog wel even aandacht willen vragen voor de breed gesteunde motie Klare Taal. Want ik zie, het is natuurlijk een technisch onderwerp, er zijn alleen sommige passages waarvan ik me afvraag of nou ja, inwoners van Delfland die buiten deze commissie werkzaam zijn, dat ook kunnen begrijpen. Als ik een voorbeeld mag geven “het vervangen van de effluent pompen op NWA is breder opgepakt, waarbij het effluent gemaal redundant wordt gemaakt en wordt geïntegreerd met de geplande ozon installatie voor de collectieve zuivering”. Ik snap wat er staat, maar dat heeft meer te maken volgens mij met het feit dat ik nu al anderhalf jaar in de VV zit. Volgens mij kan dat net even wat toegankelijker worden opgeschreven volgende keer. Dus graag nog mijn aandacht daarvoor dat het breder begrijpbaar is dan alleen voor de VV-leden. Dankuwel.

De voorzitter: Dankuwel. Ik kan beamen dat lid zijn van de VV heel goed is voor uw parate woordenschat. Maar dat terzijde. Ik zou het woord willen geven aan de heer Van der Ree van 50Plus. De heer Van der Ree, u heeft het woord.

De heer Van der Ree: Ja, dankuwel, voorzitter. Het eerste wat ik wil opmerken, is dat het investeringsplan uit 2008 wordt vervangen en dat wordt nu een nieuw investeringsplan. Maar binnenkort is ook besluitvorming te verwachten over de Groote Lucht, of we die gaan renoveren of dat we die gaan vervangen en verplaatsen naar een naastgelegen terrein. Is het niet beter om zeg maar de huidige besluitvorming over het voorliggende stuk wat te vertragen tot er zeg maar duidelijk is wat er nu gaat gebeuren met de Grote Lucht, of we die gaan renoveren of die gaan verplaatsen en vervangen? Ik denk dat dat voor de investeringen wel handig is om te weten van, ga je je bestaande, dat aanpakken, of moet je het zeg maar echt minimaliseren en wachten tot zeg maar de verplaatsing van het gehele gebeuren plaatsvindt? Verder worden er nogal wat risico's vermeld en is het niet gewenst om die wat uitgebreider eerst in kaart te brengen? Er was ook nog geen schetsontwerp. Is het niet logisch om dat schetsontwerp eerst te hebben, zodat beter begroot kan worden wat de kosten ervan zijn? Nu wordt zeg maar de vinger in de lucht gestoken en dan wordt een bedrag genoemd, maar een schetsontwerp is niet daaronder aanwezig. Dan zijn er nog de raakvlakken met andere projecten, S.C.H.O.O.N. werd net al genoemd, wat is daar de invloed van, van deze projecten, op dit project? Kortom, gaan we niet wat overhaast te werk en is het niet beter om met name te weten, wat gaan we straks met de Groote Lucht doen, om zeg maar geen overbodige investeringen te laten plaatsvinden? Dat was het, voorzitter.

De voorzitter: Dankuwel. Ik lees erin ook een verzoek om een heldere tijdslijn. Ik geef nu het woord aan de heer Roeten van ChristenUnie-SGP. De heer Roeten, u heeft het woord.

De heer Roeten: Voorzitter, dankuwel. Allereerst dank aan de heer Egas voor de inleiding en voor de toelichting. Vanuit onze fractie hebben we toch nog even een aantal vragen en opmerkingen. In hoeverre is er rekening gehouden met eventuele nieuwbouw de zuiveringsinstallatie van de Groote Lucht? Dat is de eerste vraag even. Die is ook al even geformuleerd door mijn voorganger van 50Plus. Wat voor risico's zijn er wat betreft de afbreuk van gepleegde investeringen? Is het dan, ja, heeft het dan een soort van kapitaalvernietiging tot gevolg, in hoeverre is dat uitgezocht en op een rij gezet? Het is een forse investering en ja, is het nu echt urgent om die nu uit te gaan voeren? En kan er niet een pas op de plaats gemaakt worden in afwachting van de aanpassing van beide zuiveringsinstallaties? We zouden bijna zeggen, is het mogelijk om een second opinion nog even uit te voeren om te kijken van, wat is nu wel nodig en wat is nu niet nodig? In hoeverre kun je hier een slim verhaal van maken met een slim stappenplan, waarin je stap voor stap zet van joh, dit willen we gaan doen en dat je op dat moment ook de afweging gaat maken van, hebben we dat nu op dit moment wel nodig? En hoever is het met de voorbereidingen van de nieuwe Groote Lucht? Dus er zijn nog wat vragen en aarzelingen bij ons. Het is een wat globaal voorstel. Het is al gezegd ook, geen schetsontwerp is er nog beschikbaar. Het is niet helemaal een echt duidelijk, concreet verhaal. En daar hebben we nogal wat vragen en aarzelingen over. En wij willen niet zeggen dat het een black box is, maar je hebt wel iets dat je zegt van hé, hebben we nu alles scherp en gaan we de goede kant op? De aanpassingen van de biogasinstallatie, wat zijn de effecten op, of wat zijn de mogelijke effecten op de inkomsten van het biogas of van het groene gas? En hoe raakt dit aan mogelijke afspraken die gemaakt zijn over de prijs met de afnemers? Dat waren even mijn vragen, dankuwel.

De voorzitter: Dankuwel, meneer Roeten. Toch een hele set van vragen aan de hoogheerraad. Ik zie nog een laatste handje van de heer Kiela van de Partij van de Arbeid. De heer Kiela, u heeft het woord.

De heer Kiela: Dankuwel, voorzitter. Ook de hoogheemraad dank voor zijn inleiding. Ja, ook de PvdA heeft bij deze veelheid van bij elkaar gebrachte projecten met verschillende faseringen, verschillende toekomstbeelden, verschillende onderwerpen nogal wat vragen. Want het is warempel zeer complex en we kunnen ons dan ook wel goed voorstellen dat er een nieuw investeringsplan nodig is, maar de beantwoording van die vragen is wel noodzakelijk. En dan sluit ik mij aan bij de heren Van der Ree en Roeten. Bijvoorbeeld de vraag, de Groote Lucht, waarom gaan we niet meteen over tot innovatie? Is dat niet veel duurzamer? Is dat niet veel handiger? En wat is de noodzaak om toch nog die renovaties, die kleine renovaties te doen? Ja, dat is toch wel een wezenlijk punt. En het risico van het feit dat er nu wordt gezegd no-regretmaatregelen te hebben, maar dat het regretmaatregelen worden, dat is hier toch wel aanwezig, denken wij. En die risico's worden in mijn beeld ook vrij, ja, vaag omschreven. Want er zijn ook nog capaciteitsrisico's en er wordt geschoven tussen projecten om dingen mogelijk te maken. Heeft Delfland voldoende kracht om dat allemaal aan te kunnen? En die slimme combinaties, hoe wil men dat doen als men te weinig capaciteit heeft? Ja, we kunnen ons een integrale aanpak goed voorstellen, maar dan zijn er wel een hoop voorwaarden te vervullen ten aanzien van de risicoparagrafen. En afschrijvingstermijnen zijn hier ook interessant, dat geldt voor het hele amalgaamaat van maatregelen, een afschrijvingstermijn van vijftien jaar, of gaat dit anders lopen? Ook de biogas er nog bijnemen, dat compliceert nog meer. Ik ben ook benieuwd wat er nu aan de hand is met dat biogas, dat er nu nog meer ingegrepen moet worden. Want blijkbaar was het niet voldoende wat er tot nu toe gebeurd is. Wat is er dan veranderd ten opzichte van de eerste inschattingen? En ja, het bestuurlijke traject voor de DGL heeft een langere termijn, maar hoe past dat dan weer in de totale planning en moeten we dan weer opnieuw gaan aanpassen tegen die tijd? Kortom, nogal wat vragen van onze kant.

De voorzitter: Dankuwel, de heer Kiela, voor deze vragen. Toch wel wat vragen over de veelheid of de verschillende aspecten die bij elkaar geveegd zijn. Ik stel voor dat we het woord geven aan de heer Simon. En ik zie ook de heer Van der Burg wuiven, maar geen digitaal handje. Ik heb...

De heer Van der Burg: Dat is me niet gelukt. Maar ik wil graag nog iets vragen, voorzitter.

De voorzitter: Ja, dan krijgt u zo meteen het woord. Eerst het woord aan de heer Simon.

De heer Van der Burg: Dankuwel.

De voorzitter: Maar u bent gezien. De heer Simon, u bent aan het woord.

De heer Simon: Fijn, dankuwel, voorzitter. Ja, ik had heel veel opmerkingen die eigenlijk iedereen had over de verschillende investeringen en afschrijvingstermijnen. Ik heb er ook, ik dacht een hele mooie technische vraag over te formuleren. Is niet helemaal gelukt, maar als ik de Partij van de Arbeid hoor, hebben zij daar ook last van. Ik zocht het woord geen spijt van kortetermijnmaatregelen. Dat was een term, die is in het vorige stuk dat wij hebben behandeld op 8 april, met de toekomst van A.W.Z.I. De Groote Lucht. En daar wordt gezegd van dat de VV eind september, dus op deze termijn, wordt ook geïnformeerd over de inzichten in de termijnen, of investeringen voor de lange termijn. En mijn opmerking is dus van ja, wacht gewoon even af. Leg deze twee dingen naast elkaar neer, want het is echt superingewikkeld. En de meeste commissieleden snappen ook niet helemaal nog hoe dat allemaal werkt. Dus ik zou het inderdaad of heel goed uitleggen, of even wachten totdat dit af is en kijken hoe je dit uiteindelijk in de commissie kan brengen. Want ik snap ook wel dat heel veel van deze maatregelen zeer urgent zijn.

De voorzitter: Dankuwel. Dankuwel voor deze woorden. Dan wil ik doorgaan naar de heer Van der Burg van Water Natuurlijk, die inmiddels ook het digitale handje heeft gevonden, dat is ook fijn. Na de vakantie is alles toch een beetje terugvinden. Maar u heeft het woord.

De heer Van der Burg: Voorzitter, u schat dat goed in, dankuwel. Voorzitter, wij hebben vanuit Water Natuurlijk natuurlijk deze agenda besproken en bekeken. En er zijn zo veel zaken die urgent zijn en ook heel belangrijk zijn en grote investeringen vragen. Onze vraag is eigenlijk en misschien moet dat niet in deze commissie, daar zijn we ons van bewust, maar we willen toch even een voorzet geven van, omdat wij hem ook niet kunnen beantwoorden, heeft Delfland een afdeling Q&A? Dus met name dus de kwaliteitsborging en de risicodekking ook in de interne processen van de organisatie. In detail kunnen wij natuurlijk niet allerlei zaken beoordelen die gedaan moeten worden binnen Delfland, maar wij realiseren ons heel goed dat er grote risico's aan verbonden zijn en dat de interne processen, om dat zorgvuldig en ook onafhankelijk naar de directie te doen, van groot belang is. En onze vraag is dus, hoe kan je dat verstevigen intern in de organisatie? Misschien met een afdeling Q&A. Dankuwel.

De voorzitter: Dankuwel de heer Van der Burg. Dank u voor deze vraag. Ik weet in ieder geval zeker dat wij als commissie niet de afdeling Q&A zijn. Dan ga ik door naar de heer Van Winden van Ongebouwd. De heer Van Winden, u heeft het woord.

De heer Van Winden: Voorzitter, dankuwel. Wellicht, voor onze begripsvorming, kan de hoogheemraad toch wat verder toelichten waar die biogasveiligheid nu precies op slaat. Met andere woorden, hoe veilig is de installatie nu en welke stappen gaan we echt concreet doen om dat veiliger te maken? Dus het zou voor mij begripsvorming goed zijn om wat meer details te geven, temeer dat dat zeker voor de Groote Lucht een tijdelijke investering is, hoewel tijdelijk tot 2018 ook alweer redelijk lang is. En rechtvaardigt deze investering dan ook nog eens een keer de opbrengst van ons biogas of groen gas? Dat zijn mijn vragen. Dank u.

De voorzitter: Dankuwel voor deze vragen. Ik kijk nog even rond of ik toch een laatste digitaal handje zie, of iets zie wuiven. En dat zie ik niet echt. De heer Roeten wellicht? Of dat was geen wuif, nee hoor, dankuwel. Als ik deze vragen zo samenvat, dan toch wel veel vragen over ja, de achtergronden ervan en van de deelfacetten. En misschien ook wel waarom er nou zoveel dingen bij elkaar zijn gebracht die wellicht niet allemaal in nauw verband met elkaar staan. Want daar hoor ik deze commissie ook wel een beetje mee worstelen, als ik zo iedereen goed beluister. De heer Egas, aan u het woord om in deze eerste beeldvormende ronde ons nog de laatste informatie te geven. De heer Egas, u heeft het woord.

De heer Egas: Dankuwel, voorzitter. Een veelheid aan vragen.

De voorzitter: Mensen, ik heb slecht geluid. Ben ik de enige, of zijn er meer? Ik hoor dat meerdere mensen nu slecht geluid...

De heer Van der Ree: De heer Egas die kwam niet door, nee.

De voorzitter: De heer Egas, uw geluid komt heel slecht door. Wellicht dat u het opnieuw kunt proberen, of wellicht even zonder beeld helaas.

De heer Egas: Is het nu duidelijker?

De voorzitter: Dit is veel duidelijker voor mij. En ik zie ook instemmende blikken.

De heer Egas: Ja? Oké.

De voorzitter: Ik weet niet wat u anders doet, maar dit is een stuk beter.

De heer Egas: Wat zei u?

De voorzitter: Ik weet niet wat u anders doet, maar dit is veel beter.

De heer Egas: Ik ook niet, maar als dit duidelijker is, dan ga ik er gewoon even mee verder, met de beantwoording. Wat heel belangrijk is, is dat wij met de aanpak drie facetten doen. We doen de Nieuwe Waterweg, we doen het afvaltransportsysteem en we doen de Groote Lucht. En ik merk dat alle vragen zich toespitsen op de Groote Lucht. Dus daar wil ik me ook even op focussen met de beantwoording daarvan. Als we kijken naar bijvoorbeeld het project S.C.H.O.O.N. en ik loop eventjes de vragen een beetje in de volgorde af en misschien heb ik dan wat dubbele erin zitten, maar project S.C.H.O.O.N. gaat ervan uit dat we een goed functionerende waterzuivering hebben. Dus dat is wel een heel belangrijk punt, dat we dat in ogenschouw nemen. Dat de zuivering, de Groote Lucht moet gewoon goed blijven functioneren. Dat is niet alleen voor project S.C.H.O.O.N., maar dat is gewoon onze primaire taak, dat we het water zuiveren voor dat hele gebied. We hebben op dit moment en dat hebben we u ook in het begin van het jaar verteld, zijn we echt wel geschrokken van de staat van de Groote Lucht. We zien dat we gewoon daar een aantal stappen moeten doen om de continuïteit van die zuivering te waarborgen tussen nu en 2028. Dan kom ik even bij de vraag van, wat doen we met gemaakte kosten die al gemaakt zijn? Die worden meegenomen in dit, of die gaan ten laste van het nieuw aangevraagde budget. Dus het is niet zo dat alles wat we al uitgegeven hebben, niet meer meetelt. Dat viel onder het oude budget en valt dadelijk onder het nieuwe budget. En Klare Taal, ja, dat nemen we graag mee. Het is misschien toch ook een beetje de blindheid van ons dat we effluent en afkortingen gewoon normaal begrijpen. Maar dat zijn nog de makkelijke vragen, dus dat zullen we zeker meenemen naar de toekomst toe. Ja, dan de vragen van meneer Van der Ree van, we hebben binnenkort besluitvorming, ja, dat is al een heel proces over de Groote Lucht wat al een moeilijk proces is en waar we echt heel veel tijd en energie voor nodig hebben van de organisatie, maar dadelijk ook van u, om die besluiten te nemen over de Groote Lucht. Maar we moeten ons wel realiseren, als we volgend jaar een besluit nemen tot renovatie of nieuwbouw, dat het toch echt een aantal jaar duurt voordat het er staat. En de huidige toestand van de Groote Lucht geeft ons niet de ruimte om te wachten totdat er een nieuwe Groote Lucht staat. Dus we zullen echt stappen moeten zetten nu om te waarborgen dat we aan onze primaire taken blijven voldoen. Het schetsontwerp, we kiezen hier, of we hebben in het voorstel met name aangegeven, er is urgentie en we hebben voortschrijdend inzicht. Gedurende de hele projectuitvoering gaan we er echt tegenaan lopen dat we meer weten wat we in de toekomst met de Groote Lucht willen doen. Dus dat is ook de reden dat we zeggen van, we willen graag die projecten in elkaar over laten lopen en parallel aan elkaar uitvoeren, zodat we de kennis en de knowhow die we opdoen in de komende maanden daarvoor kunnen gebruiken. We gaan niet overhaast te werken, maar we moeten snel handelen willen we die continuïteit kunnen waarborgen. En dat mag u echt van ons verwachten, van Delfland, dat we ervoor blijven zorgen dat we het water van dit hele gebied blijven zuiveren. Dan rekening houden met nieuwbouw of renovatie, want dat is nog de keuze die we moeten gaan maken natuurlijk op basis van de evaluaties die we aan het doen zijn. Dat nemen we zo ver mogelijk mee. Maar we zullen echt niet uit kunnen sluiten dat zowel bij renovatie als bij nieuwbouw we nu investeringen doen die we dan niet meer kunnen gebruiken. Dat risico zit erin. Maar we hebben toen ook gezegd, al die testinvesteringen die we moeten doen, nemen we mee in de overwegingen bij renovatie c.q. nieuwbouw. Het toepassen van nieuwe technieken, ja, we hebben een bestaande zuivering en we weten dat we met deze zuivering nog een aantal jaar door moeten. Dus nieuwe technologieën toepassen biedt op dit

moment geen soelaas. We moeten ervoor blijven zorgen, je blijft zo veel argumenten herhalen dat we een goed functionerende zuivering hebben staan die het afvalwater van dit gebied blijft zuiveren. Dan ja, geen concreet verhaal, ik denk dat de onderbouwing, zonder in details te gaan, want als we echt alle projecten noemen en alle stappen die we moeten doen met alle details erbij, dat het document een boekwerk zou worden. En wij moeten het toch als bestuurders op hoofdlijnen besluiten. Maar er zitten een hele hoop stappen in die we gewoon, kleine investeringen, maar grote investeringen die we moeten doen voor die continuïteit. De biogas, groengas, de partners, de afspraken die wij hebben, wij leveren het groengas aan Westland Infra en wij maken gebruik, zoals we ook al vaker aangegeven hebben, van die HBE's, die herbruikbare energiebronnen, dat we daar prijzen voor krijgen. We weten allemaal dat de gasprijs op dit moment heel erg laag is, maar op dit moment hebben we nog steeds een goede opbrengst van die HBE's. Dus dat is ook wel belangrijk, maar ook dat staat een beetje in de toekomst. Maar daar hebben we zodanig afspraken mee dat we leveren wat we hebben. Dus we hebben geen afname van verplichtingen, maar bedenk wel dat wij altijd biogas produceren op de zuivering. En we hebben een aantal jaar geleden besloten om hier niet te investeren in nieuwe biogasgeneratoren. Dus als wij biogas niet omzetten naar groen gas, dan zullen we dat gewoon af moeten laten via de vakbond. Dat is natuurlijk doodzonde, als we dat zouden doen, want dan schieten we niks op met onze klimaatdoelstellingen en dan hebben we ook zeker de opbrengsten niet van die HBE's. Kunnen we niet volstaan met kleine renovaties en kleine stapjes zetten? We hebben ons al beperkt tot alleen maar het noodzakelijke werk wat we moeten doen om de zuivering continu te laten functioneren. Dus we gaan geen grote, mooie dingen doen die niet noodzakelijk zijn. We doen echt het noodzakelijke werk, maar wel met het oog, 2028 moeten we halen. Schuiven tussen projecten, dat is echt, wat we daarmee bedoelen in het stuk, is dat, er loopt heel veel parallel aan elkaar, er heeft heel veel invloed op elkaar en we zullen kijken hoe we zo efficiënt mogelijk en effectief mogelijk uit kunnen voeren. Dat betekent schuiven in priorisering, maar dat betekent ook schuiven afhankelijk van de capaciteit die er is bij ons en bij onze onderaannemers om die werkzaamheden goed uit te kunnen voeren. En ja, een integrale aanpak en de risicoparagrafen, daar zijn we ons heel goed van bewust. Een echte zuivering vraagt om een integrale aanpak. En er lopen nog een hele hoop projecten omheen, maar dat is ook waar we een team voor samen aan het stellen zijn en eigenlijk samengesteld hebben in de afgelopen maanden, om ervoor te zorgen dat we een goed overzicht hebben van alle werkzaamheden die uitgevoerd worden. En ja, geen spijt van kortetermijnmaatregelen, ja, dat proberen we zo goed mogelijk in te passen. Maar we zullen echt, wat ik al aangaf, best wel wat investeringen moeten en reparaties uit moeten voeren, ook installaties die langer mee zouden gaan dan wat we nu voor ogen hebben voor die periode van acht jaar. Maar ook daar houden we rekening mee. Daar waar we, nou, ik wil niet zeggen mindere kwaliteit in kunnen zetten, maar daar waar we wel materialen kunnen kiezen die maar een periode van acht tot tien jaar meegaan in plaats van vijftientig jaar, gaan we die echt wel kiezen. Afhankelijk weer van hoe we de voortgang maken van het hele project en de Groote Lucht en daar renoveren of nieuwbouwen. We hebben heel veel urgente zaken. En hebben we een afdeling Q&A? Nou, we gebruiken en zeker als we naar biogas kijken, gebruiken we daar externe auditoren voor, externe bureaus voor, maar we hebben weldegelijk een onafhankelijke afdeling control die er toezicht op houdt en waar we mee kijken. Maar het is een goede suggestie. En het is ook echt zo dat ook hier weer het voortschrijdend inzicht naar voren komt, waardoor we ook zeggen van, die biogasinstallatie was goed toen we hem opbouwden en in gebruik namen. Maar ja, de maatregelen die worden strenger en het is nu eenmaal een explosiegevaarlijke omgeving, dat biogas, dus daar gelden strenge maatregelen voor. En u vraagt om details, ja, dat gaat wat ver, maar ik kan u wel aangeven dat we afgelopen jaar in een periode zelfs besloten hebben om het vergisten stil te leggen, of het opwekken van biogas stil te leggen op de Nieuwe Waterweg en af zijn gaan vakken totdat we maatregelen getroffen hadden met betere beluchting in de omgeving. We hebben ook processen aangepast en dat betekent dat we sommige werkzaamheden niet optimaal uit kunnen voeren, omdat we meer maatregelen moeten nemen voor de veiligheid. Dan de biogasveiligheid, de opbrengsten, ja,

die opbrengsten, die, wat ik daarnet al aangaf, de gasprijs is laag, maar de HBE's geven nog steeds voldoende ruimte voor, om daar een mooie businesscase op te hebben. Dus dat is ook wat we echt blijven doen. Het is een complex verhaal, hebben we daar genoeg capaciteit voor intern? Daar wordt door het directieteam en door de procesteams heel hard aan gewerkt om dat op te tuigen, om dat voldoende te hebben. En ik ben vandaag zelf op de Groote Lucht geweest en daar hebben we over een aantal van de projecten gesproken en dan zie je die samenhang ook. En dan zie je een heel enthousiast team, maar ook een aantal nieuwe mensen bij zitten die dat echt gaan trekken zodat we die samenhang daar heel duidelijk in kunnen hebben. Veel blijven benadrukken, we hebben natuurlijk in 2018 al gezegd van, we moeten stappen zetten, gewoon onderhoud technische stappen. Want iedere fabriek moet je onderhouden en daar heb je investeringen voor nodig. En dat gaan we nu ook doen, we moeten er alleen wat meer doen, maar ook nogmaals, voor het afvalwatertransportsysteem en voor de Nieuwe Waterweg. En de Nieuwe Waterweg is echt een langeretermijnplanning die we daar hebben. Dus de urgentie is echt heel hoog voor dit project. En uitstel... Ik durf de verantwoordelijkheid niet te nemen om stappen uit te stellen en onderhoud uit te stellen aan de fabriek. Ik wil wel zorgen dat er veilig gewerkt kan worden en dat we continu kunnen blijven werken zodat we het water blijven zuiveren voor de omgeving. Dat even als beantwoording, meneer de voorzitter.

De voorzitter: Nou, dankuwel, meneer de hoogheemraad. Een sterk appel op ons en een sterk gevoel van urgentie dat u met ons deelt. Dank daarvoor. Ik kijk nog even rond of er iemand voor de eerste ronde nog een laatste technische vraag heeft. En dat kan ik zien met een handje of zo, of een wuif. Maar dat zie ik niet. Nou, dan denk ik dat we doorgaan naar de echte tweede ronde. Dat is meer de onderdeelvormende ronde en ook de wat meer politieke ronde, waarin we kijken, nou, wat we ervan vinden, welke kant we opgaan en in welke richting ons oordeel zich begeeft. Er speelt natuurlijk heel wat op dit werkveld. Ik zie dat er... Ik hoor eigenlijk u zeggen, alle hens aan dek, zo ongeveer. Er moet veel gebeuren. Maar u doet daarbij ook best wel een groot beroep op onze VV en op onze mensen. Ik zie wat handjes verschijnen. En laat ik nu eens als eerste het woord geven aan de heer Van der Burg van Water Natuurlijk. De heer Van der Burg, u heeft het woord.

De heer Van der Burg: Voorzitter, dankjewel. De hoogheemraad, bedankt voor de beantwoording. U gaf aan dat op zich de Q&A wel een belangrijk aspect is. En u gaf ook aan dat het wel een goede suggestie is. Ik denk dat het goed is dat we, als we daar rekenschap van moeten nemen en misschien moeten we dat op de een of andere manier toch beter in beeld brengen. Maar dat, zoals de voorzitter al zei, dat kan natuurlijk niet in deze commissie. Wat betreft de plannen en de investeringen, het is heel duidelijk. En ik denk dat het goed is dat we de urgentie begrijpen. En zoals ook de heer Simon zei, willen wij nogmaals ook benadrukken dat je op moet passen om geen nodeloze korte termijn investeringen te doen. Maar ons oordeel is dat de hele, de investeringen echt noodzakelijk zijn om zeker te zijn dat de technische installaties daar blijven functioneren voor de periode dat dat noodzakelijk is. We moeten staan voor goede zuiveringsinstallaties die technisch en in proces functioneren. Dus ons oordeel is om daarop blijven te investeren, dat is een van onze kerntaken. En daar willen we de organisatie niet in tekorten. En we hopen dat u er zorgvuldig mee om zult gaan. Dankuwel.

De voorzitter: Dankuwel, dankuwel voor deze woorden. Ik zie dat de heer Hekman het woord vraagt. De heer Hekman van het CDA, u heeft het woord.

De heer Hekman: Voorzitter, dank. In de eerste ronde had ik geen vragen gesteld. Ik heb wel een heleboel goede vragen gehoord, maar ik heb ook een heel helder betoog van de heer Egas gehoord. En ik onderstreep het belang om dit te gaan doen. Hij noemt zelfs het woord, hij wil eigenlijk de verantwoordelijkheid niet nemen om het niet te doen. En dat betekent wel wat, dat betekent in politieke zin ook wel wat. En ik wil alleen namens het CDA daar de steun voor uitspreken.

De voorzitter: Dankuwel. Dat was inderdaad een politiek signaal wat heel helder is. Laat ik het woord geven aan de heer Van der Ree van 50Plus. De heer Van der Ree, u heeft het woord.

De heer Van der Ree: Ja, dankuwel, voorzitter. Ik wou toch nog even terugkomen op het feit van de toekomst van de Groote Lucht. Ik denk dat als je weet wat je gaat doen, of je gaat renoveren of dat je gaat verplaatsen, dat dat toch, als je die wetenschap hebt, dat het toch een grote invloed zal hebben op de renovaties waarmee je nu begint. Dus om het zeg maar tot 2027 goed in stand te houden. Dan is die wetenschap belangrijk. Als je weet, je gaat renoveren, als dat de keuze wordt, nou, dan kan je het steviger aanpakken of zeg maar, als je gaat verplaatsen, dat je het gaat minimaliseren. Dus dat heeft, die beslissing heeft grote invloed op de aanpak van de hoognodige renovatie. Dat is mijn verhaal, voorzitter.

De voorzitter: Dankuwel. Toch nog een oproep straks om op in te gaan. Ik geef het woord aan de heer Kiela van de Partij van de Arbeid. De heer Kiela, u heeft het woord.

De heer Kiela: Dankuwel, voorzitter en ook dank aan de hoogheerraad voor zijn duidelijke verhaal. De Partij van de Arbeid ziet heel scherp de urgentie van al deze voorstellen, maar we zien ook de grote risico's van het teveel bij elkaar vegen van allerlei projecten en de vraag naar de span of control bij deze complexiteit. Ook de vraag doet zich voor, hoe monitor je dit, hoe bewaak je de risico's? En de ploeg die dit gaat doen, die moet wel buitengewoon goed zijn. Bij het Ministerie van I&W, waar ik werk, heb ik veel van dit soort complexe projecten gezien. Niet alles gaat goed. Dus ja, de urgentie is evident, maar de uitvoeringsrisico's en de span of control zijn voor ons wel belangrijke vragen. Ik denk dus dat we positief staan tegenover de investering, maar dat ik wel aanbeveel om het nog in de VV goed te bespreken om toch nog wat signalen af te kunnen geven. Dankuwel, voorzitter.

De voorzitter: Dankuwel. Dankuwel voor deze inbreng. Dan geef ik vervolgens het woord aan de heer De Klerk van de VVD. De heer De Klerk, u heeft het woord.

De heer De Klerk: Dankuwel voorzitter. Laat ik beginnen met de steun uitspreken voor de hoogheerraad. De urgentie hiervan is volgens mij, was al duidelijk te lezen in het stuk en is alleen maar duidelijker geworden dankzij de bijdrage van de hoogheerraad. Ik merk bij een aantal collega's toch terughoudendheid en dat merk ik wel vaker bij, als het gaat om verzamelkredieten. Ik denk juist dat in deze de organisatie, dat het juist de organisatie in hun kracht stelt om de juiste afweging te maken, aangezien zij de vakmensen zijn en ik mijzelf als VV-lid eigenlijk vooral inderdaad voor de grote lijnen wat meer op een abstractieniveau en mijn rol vervullen dan echt op detail- en op uitvoeringsniveau. Daar ben ik niet de meest aangewezen persoon voor en ik heb er alle vertrouwen voor in de organisatie dat zij daarin de juiste afwegingen gaan maken, met daarbij natuurlijk de kanttekening dat ik daarbij verwacht van het college dat de VV tijdig en regelmatig wordt geïnformeerd over de voortgang. Maar ik heb geen enkele reden om eraan te twijfelen dat dat niet gaat gebeuren. Dankuwel.

De voorzitter: Dankuwel voor deze woorden. Dan geef ik vervolgens het woord aan de heer Roeten van ChristenUnie-SGP. De heer Roeten, u heeft het woord.

De heer Roeten: Even het goede knopje indrukken. Voorzitter, dankuwel. Ik wil de heer Egas bedanken voor zijn, ja, vurig betoog, noem ik het maar even om ons door de bocht te krijgen. Ja, we voelen de absolute noodzaak om dingen op de Groote Lucht aan te passen. En ja, het voelt wel een beetje als met de rug tegen de muur, dat je op een bepaald moment geen kant meer op kunt en dat je wel dingen moet gaan doen. Dus dat helpt denk ik niet echt mee om hier een onafhankelijk en objectief verhaal van te maken. Ja, we zijn niet voor

een gevaarlijke situatie en ik denk dat niemand dat is. En we zijn voor een veilige omgeving voor ons personeel. En ja, we krijgen wel een beetje het gevoel van, gaan we ons hier niet verslikken op een bepaald moment? Dus dat is wel even de richting die ik hoorde ook bij meneer Kiela, dus ik sluit me graag aan bij zijn woorden. Ja, we neigen wel naar een vertrouwen geven aan de hoogheemraad. Zijn betoog is vurig en goed, denk ik. Maar we willen wel toch nog even het als bespreekstuk in de VV behandelen. Dankuwel.

De voorzitter: Dank u voor deze woorden. Dan geef ik het woord aan de heer De Haan van de AWP. De heer De Haan, Algemene Waterschapspartij, u heeft het woord.

De heer De Haan: Dankuwel, voorzitter. Ik wil de heer Egas bedanken voor zijn inderdaad vurig betoog. Wij hebben als Algemene Waterschapspartij in ieder geval antwoord gekregen en ook op andere vragen. Daardoor hebben we inderdaad het voorstel wat beter in beeld gekregen. Ik sluit me ook aan bij de woorden van de heer Kiela. En wat me in ieder geval is opgevallen, is dat de heer Egas over voortschrijdend inzicht sprak en dat dat dus kan helpen bij de keuze van de vernieuwing van de Groote Lucht. Maar inderdaad, het is heel belangrijk dat je zo veel mogelijk probeert om alles wat je dus moet vernieuwen, dat dat niet, dat je dat niet bezuurt. Met andere woorden, dat je zo veel mogelijk probeert om alles wat je nu vernieuwt, dat je dat ook hergebruikt. En dat wil ik in ieder geval aan de heer Egas echt als zwaartepunt meegeven. Dat betekent wel dat als de volgende beslissing hierover bij de commissie en bij de VV komen, dat dus al die parallelle paden wel inzichtelijk gemaakt moeten worden. Want dat is natuurlijk wel van belang, je moet het goed op elkaar kunnen aansluiten en niet een half jaar later tot de mening komen dat er toch net iets anders was. En als Algemene Waterschapspartij willen we dit inderdaad wel met toestemming doorgeven naar de VV.

De voorzitter: Dank u voor deze woorden. Dan zie ik ook nog een handje van de heer Simon van de Partij van de Dieren. De heer Simon, Partij van de Dieren, u heeft het woord.

De heer Simon: Dankuwel, voorzitter. Er zijn al redelijk wat opmerkingen gedaan. Ik vond zelf al wat, de complexiteit en de urgentie, de urgentie moet gewoon duidelijk zijn. Ik denk dat de hoogheemraad, nogmaals bedankt voor de beantwoording van alle vragen, wel echt heeft aangegeven dat de issues die we hadden in 2018, kun je eigenlijk wel zien in de bedragen, als je het heel goed af- en optelt, redelijk overeenkomen met deze bedragen 2020, dat er gewoon toen al sprake was van urgentie, dat er gewoon echt een aantal zaken opgepakt moesten worden. Ik hoor, het woord verzamelkredieten kwam nog naar voren, wat inderdaad altijd lastig is. Ik heb zelf in mijn schriftelijke technische vragen inderdaad ook aandacht gevraagd aan de termijnen van afschrijvingen. Je ziet ook dat een aantal installaties elektrische installaties zijn, mechanische... Dat maakt het ook voor je gevoel wat duidelijker van, nou ja, hoe lang de levensduur is, want de complexiteit is gewoon, ja, echt enorm aanwezig. Niet alleen de verzamelkredieten, maar ook zeker het parallelle traject tussen de korte termijn investeringen en de investeringen die je doet bij renovatie c.q. nieuwbouw. En ik denk dat het inderdaad heel verstandig is om de VV van tevoren, als we dit gaan bespreken, goed duidelijk te maken dat hier sprake is van een aantal investeringstrajecten die zeer urgent zijn. Want laat ik het zo zeggen, als je dit voorstel had gesplitst en alleen de Nieuwe Waterweg had aangekaard, dan had iedereen het hier mee eens geweest. Dus dat betekent ook nog dat er heel veel complexiteit zit in de twee trajecten. Maar als dat gewoon heel duidelijk is en dat je inderdaad de keuze maakt, maar je gaat niet dat je die achttien of zeventien... Mag ik dat zeggen, dat bedrag? Nee, hè? Dat je dat over de drempel gooit, waar ik ook absoluut niet van overtuigd ben dat dat gebeurt. Dan krijg je gewoon een veel meer, een beter voorstel wat denk ik ook door de VV gesteund kan worden. Dankuwel.

De voorzitter: Dankuwel. Dankuwel voor deze laatste inbreng, als ik zo goed rondkijk. Nou, de heer Egas, een kritische commissie. Positief gestemd in zijn geheel, maar nog niet alle noten zijn gekraakt. Wat heeft u aan

ons nog in te brengen om onze beeldvorming rond te krijgen, zodat we echt een besluit of een advies kunnen geven naar de VV?

De heer Egas: Dankuwel, meneer de voorzitter. Ik ben al blij met de reacties die ik heb gekregen. En ik kan ook alleen maar zeggen dat het voor mij en voor de hele organisatie best een hele hoop is wat we moeten doen en dat we uw meningen en uw zorgen ook best delen als organisatie en ook als operationele organisatie. Wel belangrijk is om te weten dat wij inderdaad, dat gaf meneer Simon al aan, in 2018 ook al een besluit hebben genomen om investeringen te doen. En daar valt het, het is denk ik een wat hoger bedrag dan dat we toen hadden, we zijn ook een paar jaar verder. Maar dat wil ik wel graag in verhouding brengen tot elkaar. En dat is de investering die we terugtrekken en wat we nieuw neerzetten. Natuurlijk gaan we u meenemen in de ontwikkelingen die er plaatsvinden en die gaan we ook meenemen in de ontwikkelingen die er met de Groote Lucht staan. En ik deel uw mening en daar ben ik ook blij mee, om te horen van ja, hadden we nu een apart voorstel voor de afvaltransportsystemen en voor de Nieuwe Waterweg gedaan, dan was dat een makkelijk besluit geweest. En de Groote Lucht, daar ligt de vraagstelling. Maar dat is ook het project waar we de grote problemen hebben. Echt uitstellen en wachten totdat we helemaal in beeld hebben van wat we met de Groote Lucht gaan doen, dat kunnen we ons niet permitteren. Dus meneer Van der Ree, met alle goede wil van de wereld dat we graag het totaalbeeld willen hebben voordat we besluiten gaan nemen, dat gaat ons in dit geval niet lukken. Dus we moeten nu stappen gaan nemen. En die risico's bij al die projecten, dat is waarom we zo hard bezig zijn om die organisatie te versterken. Dat hebben we vorig jaar in de begroting ook wel goedgekeurd, we hebben daar echt wel behoorlijk wat mensen toegevoegd aan de waterketen. En die mensen die zijn er nu, er komen er ook nog nieuwe bij, want we bouwen hem uit zodat we met de organisatie projecten ook echt aankunnen. En dat we dat samen... Niet alleen wij hè, want we gebruiken echt onze partners in de markt daar ook voor, om dat te kunnen doen. Ja, we staan met onze rug tegen de muur. Ja, niet helemaal waar, want we hebben dat besluit om een aantal van die investeringen te nemen al in 2018 genomen. Dus het is een voortzetting van het beleid wat we hadden, alleen we hebben toen nog de tijd genomen om het een beetje vooruit te schuiven omdat we dachten dat we die tijd hadden. En we komen nu tot de conclusie dat we die tijd niet hebben om dat nog een keer te doen, dat vooruitschuiven. Voortschrijdend inzicht en hergebruik, ja, dat doen we zo veel mogelijk. Maar we moeten ons daar constant op blijven inzetten van, het moet allemaal zo efficiënt mogelijk, kostentechnisch, economisch, maar ook qua circulariteit. Dus dat zijn echt de onderwerpen die daar ook in meespelen van, hoe gaan we met al onze stappen om. En de afschrijvingen, ja, ik weet dat ik dezelfde vragen in eerste instantie stelde van, waarom schrijven we het niet sneller af zodat we in 2028 geen discussie meer hebben of we een desinvestering hebben, maar dat zijn nu eenmaal de regels waaraan we moeten voldoen voor die afschrijvingstermijnen. En nogmaals, wij geven dat ook duidelijk aan in de investeringsplannen die we hebben voor de Groote Lucht voor de nieuwbouw of renovatie, van wat de desinvesteringen zijn in de bestaande installaties en wat de voordelen zijn om wel stappen te zetten. Dus ik begrijp uw oproep om in de VV-vergadering van de 24^e hier nog een keer aandacht voor te vragen, maar ik kan u in ieder geval nu wel aangeven dat wij u heel graag op de hoogte houden van wat we doen, welke stappen we zetten en hoe we dit aanpakken. En zonder te veel in detail te gaan, want er zijn een hele hoop grote projecten en kleine projectjes die naast elkaar lopen. Maar we gaan u zeker in de grote lijnen meenemen in de toekomst. Ik hoop dat ik daarmee de openstaande vragen beantwoord heb. Ik begrijp dus heel goed dat dit geen hamerstuk zal worden, want er worden vragen gesteld of we in ieder geval de urgentie hebben. En ik begrijp de urgentie heel goed, hoewel ik het natuurlijk wel het liefst als een hamerstuk zou zien, maar ik begrijp als daar nog vragen over komen en nog verdere onderbouwing nodig is.

De voorzitter: Dankuwel voor deze beantwoording, de heer Egas, onze hoogheemraad, dankuwel. Ik zou haast zeggen, klare taal voor wat betreft de beantwoording. Dat is heel fijn. Als ik een beetje de stemming probeer te peilen in de commissie en dan ga ik ook rondkijken, er zijn een paar mensen geweest die toch hebben gevraagd om dit te bespreken in de VV. De hoogheemraad heeft dat ook beaamd dat hij dat begrijpt. Maar ik zou wel willen zeggen dat als we het bespreken in de VV, het natuurlijk ook wel een doel moet hebben. Als we zuiver kijken naar besluitvormende sessies, dan zou je zeggen van, er moet een amendement komen en dergelijke, of een motie. Dat hoor ik eigenlijk niet zo, dat daar... Er is toch wel instemming over het besluit, maar dat wil men ook niet zomaar laten passeren. Ik kijk een beetje rond of iemand dan alvast een voorschot wil nemen op hoe we dit in de VV brengen. Ik neem aan positief, maar dat er dan toch nog iets... Wil iemand dan zeggen op wat voor manier we het inbrengen? Wellicht alvast ter voorbereiding. Kan ik daarvoor een handje zien? Want ik hoor inderdaad, het is een belangrijk stuk, het lijkt een positief stuk, maar als we het in de VV willen brengen, dan is het natuurlijk niet, om deze discussie die we vandaag hebben gedaan, om die over te doen. Dat zal niet het doel zijn. Ik zie handjes verschijnen. En als eerste geef ik het woord aan de heer Simon. De heer Simon, u heeft het woord.

De heer Simon: Dankuwel, voorzitter. Nou, mijn voorstel net was, ik hoorde al van meer mensen die zeiden van, het gewoon goed inleiden, gewoon benadrukken dat dit gewoon een proces is met lange adem, weet je wel, Groote Lucht en dat de VV gewoon goed meegenomen wordt in de verschillende stappen. Je mag inderdaad waken op dat je inderdaad geen desinvestering doet. Dan denk ik dat je dat, dan kan je het als een hamerstuk voor mij ook adresseren.

De voorzitter: Dus toch een hamerstuk, hoor ik u zeggen. De heer Kiela van de Partij van de Arbeid. U heeft het woord.

De heer Kiela: Dank u, voorzitter. Het gaat mij vooral om de paralleliteit tussen de projecten en de afstemming tussen de projecten nog eens goed door te nemen met het college. Want daar ligt volgens mij het grote risico. En dat is nog niet erg scherp in de huidige nota.

De voorzitter: Dankuwel. De heer Van der Burg, Water Natuurlijk.

De heer Van der Burg: Voorzitter, even gelijk een opmerking. Voor ons zou het een hamerstuk mogen zijn, maar wij doen graag mee, we snappen ook de andere fracties om het toch alsnog te bespreken. En wij zullen natuurlijk meedoen aan die bespreking. Want het is een gigantische, belangrijke beslissing die we moeten nemen. En het is een gelegenheid ook, denk ik, aan de hoogheemraad, aan het college, om nog eens goed de VV te informeren over hoe het te managen, de afstemming, zoals net al gezegd is en gevraagd is. En ook hoe de risicoparagraaf en ook Q&A ingevuld om dit tot een goed einde te brengen. Maar wij, dat heeft de hoogheemraad duidelijk gezegd, wij zijn niet voor uitstel of lange termijn, we moeten die installaties op een goede en veilige manier kunnen gebruiken. Ik dank u wel.

De voorzitter: Dankuwel. De heer De Klerk van de VVD.

De heer De Klerk: Dankuwel, voorzitter. Het is wat ons betreft ook een hamerstuk, zeker gezien de urgentie van het, wat voorligt. Ik merk wel bij mijn collega's dat er vooral behoefte is aan nadere duiding en... Aangezien ook iedereen wel het voorstel steunt, maar heeft meer achtergrondinformatie nodig. Is het wellicht een idee om, nou, wat heer Van der Burg ook al voorstelde, om een aantal stukken na te zenden wellicht voor de VVD en te kijken of dat de zorgen van de commissieleden weg kan nemen, zodat we dat in de VV als hamerstuk kunnen behandelen. Nogmaals, mij bekruipt vooral het idee dat er vooral meer behoefte aan

informatie is, maar dat iedereen, de grondhouding positief is. Dus dan is het volgens mij niet nodig om deze discussie ruim over te doen in de VV, maar zou wellicht met een nazending van die informatie een groot deel van de zorgen weg kunnen worden genomen.

De voorzitter: Akkoord. De heer Hekman, CDA?

De heer Hekman: Bedankt, voorzitter. Ik sluit me eigenlijk aan bij de vorige spreker. Ik zit zelf niet in de VV, ik ben slechts plaatsvervanger, maar ik moet mijn fractievoorzitter wel gaan voorlichten omdat er mogelijk weer een hele discussie kan gaan ontstaan, terwijl ik het algeheel gevoel heb dat wij eigenlijk wel instemmend zijn. Er zijn wel wat vragen... En ik zou toch willen adviseren om het dan eigenlijk bij een stemverklaring in de VV te houden. En als nadere informatie gegeven kan worden, is dat altijd handig, maar ik zou het betreuren als deze sessie nog eens een keer dunnetjes wordt overgedaan in de VV.

De voorzitter: De heer Van der Ree van 50Plus.

De heer Van der Ree: Ja, dankuwel, voorzitter. Wat ons betreft mag het ook een hamerstuk zijn, zeker zoals gezegd, er nog wat nadere toelichting wordt gegeven. En ik denk dat het nuttig is om in de VV dit belangrijke project gewoon aan iedereen te doen, uitgelegd te krijgen, zeg maar. Dus dat zou een functie kunnen zijn, maar er hoeft geen discussie meer over plaats te vinden. Dankuwel.

De voorzitter: Ja, dankuwel. Als ik het probeer een beetje te duiden, ontvang ik toch wel wat, een dubbel signaal. Niemand die het tegen wil houden, maar toch wel even behoefte aan wat serieuze duiding, omdat dit toch wel wat lessons learned zijn en wat risico's die nog hangen in dit verhaal. De spelregels zijn zodanig dat als één partij het wil bespreken, het gewoon een bespreekstuk wordt. En ik zie geen unanimiteit. Ik zie wel dat er een hele grote positieve grondslag is, het wordt positief dan voorgeleid aan de VV. En ik roep u allen dan ook op om bij de VV deze discussie die we hier uitvoerig hebben gedaan, niet over te doen, maar alleen die punten te raken die werkelijk van belang zijn om dat even goed en stevig in de VV neer te zetten met al onze collega-VV-leden. Ik zie nog een handje van de heer Egas en uiteraard kan die daar nog even op reageren. De heer Egas.

De heer Egas: Ja, dankuwel, voorzitter. De extra informatiebehoefte begrijp ik. En wat wij ook kunnen doen, is een plaatje maken met van welke projecten lopen er en hoe willen we het doen en met rode stippen eraan. Dat is niet een plaatje wat ik even snel wil maken en even snel naar u toe wil sturen van, hier heeft u dan in ieder geval wat voor de komende VV. Ik zou er eigenlijk voor willen pleiten, maar ik weet helemaal niet of dat op mijn bordje hoort, maar ik ga het toch doen, om er wel een hamerstuk van te maken met een stemverklaring. En bij die stemverklaring te vragen om deze aanvullende informatie. En die gaan we u dan heel graag toesturen. Want ik ben echt heel bang dat we anders weer een heel stuk van de discussie opnieuw gaan doen zonder dat het wat toevoegt. En ik wil u heel graag meenemen in de gedachtevorming, maar om allerlei documenten nu nog even snel naar u toe te sturen, dat gaat alleen maar vragen oproepen. Dus als we het op die manier aan zouden kunnen pakken, zou het ook mijn voorkeur duidelijk hebben.

De voorzitter: Nou, dankuwel voor deze suggestie. Nou, bang voor een discussie moeten we natuurlijk niet zijn, we zijn een democratie, dus daarin zijn we open en transparant en de overleggen in de VV hebben natuurlijk toch hun nut. Maar nu is het voorstel om dan het neer te leggen met een stemverklaring. Het is zo dat als één partij het toch wil agenderen, dat uiteraard kan. Dan weet ik dat er ook meerdere partijen zijn. Als u het wil agenderen, mag ik dan van u even een handje of een yes, of iets dergelijks, een signaal? Als u het wil agenderen, dat het toch aan de orde komt in de VV. Nou, ik zie een paar handjes verschijnen. Ik geef u niet

meer het woord, maar een paar partijen willen het toch bespreken. Nou, ik heb het geprobeerd, het wordt ter bespreking... Een korte bespreking, mag ik hopen. Het is een belangrijk stuk, dus bij dezen. Dan stel ik voor dat we dit agendapunt afhameren. Met een positief beeld leggen we het neer bij de VV, met ook de oproep om dan alleen die signalen te geven die we echt nog van belang vinden naar de organisatie of naar al onze andere leden. En dan kijk ik even rond of ik daarop uw instemming mag hebben, dat mag even met een blik of iets dergelijks. Nou, ik zie de meeste mensen toch wel kijken, een beetje opgelucht of blij, dus laten we het dan maar zo doen, met een zeer positief effect. Nou, natuurlijk niet iedereen, maar zo werkt dat in de democratie.

5. Ingekomen stukken

De voorzitter: Mensen, dan denk ik dat het tijd is om door te gaan naar de ingekomen stukken. Daarvan hebben we er ook een aantal mooie. En ik stel voor dat we maar gewoon doorgaan om deze vergadering zo tot een einde te brengen. En ik zie daarop, ja, pauze is niet echt nodig, dat hebben we ook nog kort gehad, dus laten we maar doorgaan. Pauze is niet echt nodig, hè? Nee. Volgens mij niet.

a. Afvalwaterprognose 2025 en 2040

De voorzitter: Laten we doorgaan naar het eerste ingekomen stuk en dat is de afvalwaterprognose. Nou, mooi. Inderdaad ook samenhangend met het voorgaande stuk, kijkend wat we in de toekomst nodig hebben, om goed te bekijken wat voor afvalwaterzuiveringen we nodig hebben. En het is geplaatst op verzoek van de AWP. En volgens mij had u het ook aangehouden om daar nog een vraag over te stellen. Wie van de AWP mag ik daarvoor het woord geven? En ik zag de heer De Haan. U heeft het woord. Meneer Roeten...

De heer De Haan: Dankuwel, voorzitter...

De voorzitter: Vraagt u nog het woord, of kan het handje weg?

De heer De Haan: Nee, nee, ik ga het woord voeren.

De voorzitter: Ja, u... Ja, het was even een procedurevraag. De heer De Haan, u heeft het woord.

De heer De Haan: Oké. Nogmaals, dankuwel, voorzitter. De AWP heeft dit stuk langs zien komen en we hebben met ja, met grote interesse gezien welke scenario's er zijn. En wat ons opvalt, is dat er gezegd wordt dat de biologische capaciteit, dat dat eigenlijk voorbij de scenario's exact hetzelfde is. Dat lijkt me niet het geval, maar in het stuk staat ook wel dat daar ergens een verband is en dat het dus biologisch, wanneer er dus veel regenwater door dioden stromen, er weldegelijk ook een invloed is op de biologische capaciteit. Maar we willen dit eigenlijk gebruiken om eigenlijk iets wat ervoor gebeurt, ook te belichten. Als er bedrijven zijn die dus afvalwater aanvoeren en een afvalwaterzuiveringsinrichting, dan wordt er gewoon op de vuillast gemeten. Wij als Delfland zijn afnameplichtig voor al het rioolwater wat de gemeenten dus afgeven. En ons voorstel is eigenlijk en dat is een herhaling van wat er eigenlijk ieder jaar zo'n beetje gevraagd wordt, maar we willen opnieuw nu met het belastingstelsel daar toch weer aandacht voor vragen, is, waarom behandelen die rioolwaterafvoer en het aanbod niet op dezelfde manier als bij de bedrijven, namelijk dat de gemeente gewoon moet betalen voor de vuillast die zijn aanleveren aan de AWZI's van Delfland. Want dan heb je in een keer ook te pakken dat de gemeente zelf grip heeft, want die moet gewoon betalen. En dan niet zomaar betalen alleen maar voor de vuillast, maar ook voor de verdunning. En dat kunnen ze gewoon verdienen door het geconcentreerder te maken en dan uiteindelijk betalen ze alleen maar voor de vuillast. Want de AWZI's hebben gewoon hinder van verdund rioolwater. En dat is eigenlijk wat ik, van waarom kunnen we dat als

Delfland niet gewoon, ook richting de gemeentes, gewoon weer opnieuw op tafel leggen, want dan kan de gemeente gewoon ook innen per huishouden wat er uiteindelijk dan betaald moet gaan worden aan Delfland. Nou en dat is mijn vraag, hoe gaat Delfland daarmee om?

De voorzitter: Dankuwel. Een behoorlijk uitvoerige vraag. Dit stuk was geagendeerd door alleen het AWP. Dus het AWP heeft in de eerste ronde alleen het woord. En het is aan de heer Egas om nu een antwoord te formuleren op deze brede vraag. De heer Egas, u heeft het woord.

De heer Egas: Ja, dankuwel, voorzitter. Ik heb geen antwoord op de vraag en dat is eigenlijk er meer in gelegen dat dit de afvalwaterprognose is, waar we praten over hoeveelheden water die afgevoerd worden. En de vraag van meneer De Haan gaat er denk ik veel meer om, hoe gaan we de kosten toerekenen aan de vervuiler in dit geval? Dus ik weet niet goed hoe we daar hier mee om moeten gaan in dit geval, maar ik denk dat die meer hoort bij de... Ik zie Bart Simon heel erg hard zwaaien, maar ik wil hem niet hier beantwoorden, de vraag.

De voorzitter: Nee, dat begrijp ik. Het is natuurlijk in wezen een vraag over onze belastingsystematiek. En daarmee behoort het ook wellicht wat minder thuis in deze commissie. Nou, in de tweede ronde kunnen meer mensen het woord vragen. Ik zag al veel eerder een handje. Ja, ik zie u, van de heer Roeten. De heer Roeten heeft eerst het woord en daarna de heer Simon.

De heer Roeten: Voorzitter, dankuwel. Wij hebben één korte vraag, eigenlijk, een korte vraag. In welke mate is er rekening gehouden met de uitbreiding van het areaal aan woningen in ons gebied? Dus er ligt een grote opgave in de Randstad tot 2050 om heel veel woningen te bouwen. We vroegen ons even af in hoeverre in die prognose, die nu voorligt, of daar rekening is mee gehouden, ja of nee. Dankuwel.

De voorzitter: Dankuwel. Toch een wat meer technische vraag, natuurlijk. De heer Simon, u vraagt dolgraag het woord. U heeft het woord.

De heer Simon: Nou, ik heb eigenlijk gewoon een keiharde interruptie, meneer de voorzitter.

De voorzitter: O, excuus.

De heer Simon: Nou, wij hebben een hele discussie gehad aan aanvang van deze vergadering over ingekomen stukken. Dat is al vaker gezegd. Maar hier wordt de procedure over de behandeling van ingekomen stukken een beetje overtreden. Ja, ik heb niet het idee dat de vraag van AWP van tevoren is ingeleid bij de hoogheerraad. En dat is wel de procedure die we met elkaar hebben afgesproken. Dus ja, ik zeg het maar, van nou, behandelen wij de ingekomen stukken wel goed? Ik hoor een heel politiek betoog dat uiteindelijk gewoon echt nergens op slaat, op deze commissie. Ja, sorry dat ik het een beetje plat sla, maar kijk, we maken met elkaar afspraken over hoe je dingen behandelt. En er zijn gewoon regels, die hebben we afgesproken in het voorzitters-overleg van hoe wij ingekomen stukken behandelen. Dat is niet alleen dat een fractie aangeeft dat die een stuk wil bespreken, maar dat die ook van tevoren de vragen indient bij het college. En ik heb niet het idee dat dat nu gebeurt.

De voorzitter: Dankuwel. Uw signaal is helder, ik begrijp het ook. Maar ik wil nu niet een discussie beginnen over de mores van hoe de leden en de commissie zitten, dat is echt iets voor het presidium. Dus om daar... Of voor de agendacommissie, om daar beter bij stil te staan. Maar het signaal is duidelijk en begrepen, alleen de voorbereiding van de vragen onttrekt zich hier aan de rol van de voorzitter. De heer De Klerk.

De heer De Klerk: Dank u, voorzitter. Ik wilde het betoog van de heer Simon graag ondersteunen. Mede ook omdat ik me afvraag of dit soort stevige vragen op de juiste plek zitten bij de behandeling van een ingekomen stuk. Daar heb ik zelf ook mijn twijfels bij. En ja, ik wil in die zin de heer Simon steunen. En ik hoorde ook een aantal technische vragen die volgens mij gewoon van tevoren schriftelijk hadden kunnen worden ingediend, waardoor we het er nu niet over hoeven te hebben. Dus bij dezen, wij steunen meneer Simon, voorzitter.

De voorzitter: Dankuwel. Het reglement is op zich helder, maar dat kan niet verhinderen dat iemand hier toch de vragen stelt zoals ze hier ter tafel komen. De heer Egas, de beantwoording van de vragen. Aan u.

De heer Egas: Ja, even de korte vraag van meneer Roeten, wat een technische vraag is, dus die had ook op een andere manier gesteld kunnen worden, maar ik kan daar best een antwoord op geven, ja, wij maken gebruik van de prognoses die door gemeentes worden afgegeven.

De voorzitter: Heel helder. Dankuwel.

b. Beantwoording schriftelijke vragen CU-SGP over Waterwaste

De voorzitter: Dan stel ik voor dat we naar het volgende ingekomen stuk gaan. En dat was het stuk over Waterwaste. Dat waren vragen van de ChristenUnie-SGP. En zij vragen dat opnieuw te agenderen. Er zit trouwens een hele mooie bijlage bij over COVID-virus in het afvalwater, zeer lezenswaardig. Maar dat terzijde. Ik geef als eerste het woord aan ChristenUnie-SGP. Wie mag ik van u het woord geven?

De heer Roeten: Ik ben de enige die aanwezig is, voorzitter, dus dan neem ik het woord, dankuwel.

De voorzitter: U heeft het woord. De heer Roeten van de ChristenUnie-SGP natuurlijk.

De heer Roeten: Dankuwel, voorzitter. Mijn microfoon staat aan, ja. Ja, wij zijn toch wel wat teleurgesteld over het antwoord wat er gegeven is op onze vragen. En ja, we vinden nog steeds dat het waterschap midden in een samenleving staat in de huidige omstandigheden van het COVID-19-virus. En daarin hebben we ook een taak in relatie tot de volksgezondheid. Nou, daar dragen we ook ons steentje aan bij. En daarbij past ook het monitoren en rapporteren van de kwaliteit van het afvalwater. Dus we snappen wel het antwoord dat je zegt van ja, we kijken alleen naar de oppervlaktewaterkwaliteit. Dat snappen we. Maar we zoeken nog wel even naar een oplossing om te kijken van, kunnen we de data die we hebben dan op de een of andere manier ergens anders in rapportages terug laten komen? En dat is eventjes de richting die wij zoeken nog, of de opening die wij zoeken. Ja, want rioolwater is immers de spiegel van de samenleving. Zo staat het ook volgens mij in de beantwoording. Ik dank u wel.

De voorzitter: Dankuwel. Voor deze eerste ronde wil ik nu het woord geven aan de heer Egas voor een reactie op deze vragen.

De heer Egas: Ja, dankuwel. We staan als waterschap zeer zeker in het midden van de samenleving en we nemen onze verantwoordelijkheden daar waar die tot onze taken behoort. Het monitoren van bijvoorbeeld een COVID, maar dat geldt voor veel meer stoffen die in het afvalwater zitten, dat hoort niet tot onze taken. En dit doen we ook in opdracht van het rijk in dit geval. En daarmee leveren we ook alleen de monsters aan. Dus wij hebben ook geen invloed op de resultaten ervan, niet anders dan dat we in de rapportages terugzien van de landelijke overheid. Dus in dit geval zit het ook niet in het effluent, maar zit het in het influent, dus de

inkomende stroom van rioolwater, om met klare taal te blijven spreken. En daar nemen wij een monster van, dat geven we aan het RIVM en KWR en die doen daar analyses voor. En wij niet.

De voorzitter: Dankuwel. Dat is dus echt een kwestie van rolverdeling en taakverdeling en verantwoordelijkheden. Ik zie een handje van de heer De Keijzer van 50Plus. U heeft het woord.

De heer Keijzer: Meneer voorzitter, ik had niet het woord gevraagd. Dankuwel.

De voorzitter: Nou, dan kunt u wellicht het handje even weghalen.

c. Bestuurlijke voortgangsrapportage regionale waterkeringen 2019

De voorzitter: Dan ga ik door naar het volgende agendapunt. En ik dacht dat die wel nog actief is geagendeerd. Dat is de bestuurlijke voortgangsrapportage op de regionale waterkeringen. Tenzij dat al beantwoord was met de technische vragenronde. Volgens mij was dat zo. Wellicht dat de heer De Haan even instemmend kan knikken dat het nu niet besproken hoeft te worden? Ja, ik zie een instemmende knik, dus 5c laten we bij deze passeren. Dankuwel, dat is bij de technische vragenronde en de beantwoording al aan de orde gekomen.

d. Beantwoording schriftelijke vragen PvdA over eenmalig overwinteren seizoensstrandbebouwing

e. Beantwoording schriftelijke vragen WN over eenmalig overwinteren seizoensstrandbebouwing

De voorzitter: Dan aan de orde 05d en 05e samen, zoals eerder aangekondigd. Dat zijn de schriftelijke vragen over de eenmalig overwinteren van seizoensstrandbebouwing. Daarvoor zijn vragen gesteld door de fractie van Water Natuurlijk en de PvdA. En beiden wilden deze agenderen. En ik zie inderdaad handjes verschijnen. Laat ik als eerste het woord geven aan mevrouw Van Hijckama Vlieg. Mevrouw Van Hijckama Vlieg, u heeft het woord.

Mevrouw Van Hijckama Vlieg: Dankuwel, voorzitter. Ik zal het kort houden en pogen mij aan de mores te houden. Want we hebben er niets op ingediend op voorhand, maar het is eigenlijk heel simpel. We willen eigenlijk graag gewoon om te beginnen bedanken voor de gegeven antwoorden. Die zijn wat ons betreft prima. We hebben alleen één kritisch puntje en dat is dat verondersteld wordt dat met deze uitzondering geen precedent wordt uitgelokt. Dat wordt verwacht. Maar je kan ook verwachten dat er wel een vervolgvraag komt. En ik zou graag weten, hoeft nu niet beantwoord te worden, hoe we daar dan op gaan reageren, want het is wel zo dat... Dit is eenmalig, dat weet natuurlijk iedereen. En de verleiding is groot om het voor volgend jaar weer gecontinueerd te hebben en het betekent schade aan de duinvoet en dus aan de kustwering, de veiligheidsaspecten daarvan. Dus wat ons betreft zou ik eigenlijk gewoon het signaal willen afgeven dat het weliswaar zo is dat de partners graag generiek beleid willen met een paar uitzonderingen en dat wij vanuit onze politieke invalshoek toch wel graag gewoon generiek beleid hebben. Punt. Dus dat is mijn mededeling.

De voorzitter: Dankuwel. Dat is zowel een vraag als een oproep. Ik zie een handje van de heer Vissers van Water Natuurlijk. De heer Vissers, u heeft het woord.

De heer Vissers: Dank u, voorzitter. Ja, allereerst dank voor de uitgebreide beantwoording van onze schriftelijke vragen. We hebben ook met ja, tevredenheid kennis genomen voor een toch wel heel zorgvuldig opgestelde redeneerlijn van de waterschappen en Rijkswaterstaat gezamenlijk. Waarbij we ook zien, waar we bij de vraagstelling wel zorgen over hadden, dat het schadeverhaal wel op een juiste manier geregeld wordt en de vergunningverlening ook zorgvuldig zal worden aangepakt. Maar onze opmerking ligt in dezelfde lijn als

de opmerking van mevrouw Hijlckama Vlieg, dat er toch wel wat makkelijk geredeneerd wordt dat één jaar niet zo veel schade zal opleveren aan de duinen. Je zal toch schade liever moeten voorkomen. Verstuiving moet leiden tot een versterking van de duinen en een jaar geen zandverstuiving, wordt geredeneerd, zal daar niet zo veel afbreuk aan doen. Daar zien wij toch wel een beetje het risico in van inderdaad de precedentwerking. Dus ja, daar toch ook wat ons betreft extra aandacht voor. En wij zijn er ook nog niet zo heel erg van overtuigd dat in alle gevallen het goed is om ook deze ene winter te laten staan, dus ook bij de specifieke lokale afwegingen graag extra zorgvuldigheid als er mogelijk toch zwakke schakels kunnen ontstaan doordat we een jaar geen verstuivingen hebben. Voor je het weet, komt inderdaad, zoals de vorige spreker ook zei, de vraag nog weer een jaar en kom je op een glijdende schaal. En dat is dan toch in strijd met ons veiligheidsbeleid voor het duingebied. Dankuwel.

De voorzitter: Dankuwel. Dankuwel voor deze inbreng in deze commissie. Dan denk ik dat ik het woord kan geven aan, voor het eerst nu aan onze hoogheemraad Peter Ouwendijk, om deze prangende vragen ook te beantwoorden. En wellicht dat hij ook nog even in kan gaan op de positie van de VV in dit hele spel, want dit leek plotseling uit de lucht te vallen. De heer Ouwendijk, u heeft het woord.

De heer Ouwendijk: Ja, dankuwel, meneer de voorzitter. Het is natuurlijk een heel actueel onderwerp. We weten allemaal waar het uit voortkomt. Het is een algemene vraag geweest van de Koninklijke Horeca Nederland aan de minister, de minister heeft het kustpact om advies gevraagd, daar zitten alle betrokken partijen in. Daar is samen met Rijkswaterstaat een redeneerlijn uitgekomen. En ja, die ziet alleen op de winter '20-'21. Dus ik begrijp heel goed, ja, eigenlijk de mededeling van mevrouw Hijlckama Vlieg, iedereen die daarnaar kijkt, die ziet dat natuurlijk zo. Dus dat kan ik heel goed plaatsen. Ik kan daar verder niet op reageren, want het voorstel, de vragen gaan ook niet verder. Het zit echt alleen op dat ene seizoen. Ik denk, op het moment dat daar weer sprake zou zijn van een vervolgvraag, dat je dan hetzelfde afwegingstraject krijgt. Dan kun je wellicht een andere uitkomst krijgen. Maar dat is speculatief. Met betrekking tot de opmerking van de heer Vissers, ja, iedere vergunningsaanvraag voor een watervergunning om daar in de winter te blijven staan, ja, die wordt apart op zijn merites bekeken en afgewogen. Dus daar wordt, naar individuele zaken wordt er wat dat betreft gekeken. En dan is inderdaad van belang, ja, wat gebeurt er op het moment dat zo'n bebouwing daar wel blijft staan? En daar moet Delfland als het bevoegd gezag wat daar de vergunning afgeeft, moet die afweging maken. En dat zijn ook allemaal individuele afwegingen. Het is niet zo dat die allemaal over één kam geschoren worden en dat dat direct allemaal doorgezet wordt. Tot zover even de beantwoording, meneer de voorzitter.

De voorzitter: Dankuwel voor deze beantwoording. Dan open ik nu nog even de mogelijkheid voor andere partijen om hierop te reageren, of op de partijen zelf die al een vraag hebben. Ik zie alleen nog een handje van mevrouw Van Hijlckama Vlieg. Mevrouw Van Hijlckama Vlieg, u heeft het woord.

Mevrouw Van Hijlckama Vlieg: Dankuwel, voorzitter. Dat levert mij nog een vraag op over de monitoring van de schade, want die zal er zijn. De vraag is wat voor houvast Delfland daaraan zal hebben als het gaat om het precedent wat wellicht in de vorm van een vervolgzorg zal komen. Dus mijn vraag is eigenlijk, volgens mij is het zo dat de gemeente vergunt, uiteindelijk, maar de vraag is wat wij doen om die schade te volgen. En wat voor argumenten we daaraan kunnen ontlelen om in het vervolg te zeggen oké, dat was één keer, maar voor de lange termijn kan het echt niet. Dus dat is dan weer een vraag naar dat generieke beleid wat ik zo graag zie. Tot zover.

De voorzitter: Dankuwel. Ik zag even een knipperend handje, maar dat is alweer verdwenen. De heer Roeten laat nu een handje zien, dat was niet een knipperend handje, maar u heeft het woord.

De heer Roeten: Voorzitter, dankuwel. Even een korte aanvullende vraag vanuit onze fractie. Wij vroegen ons even af in hoeverre deze casus integraal benaderd wordt, dus van alle kanten. En wat bijvoorbeeld vanuit de aanpassing van natuurwaarde en dat soort dingen. Dus dat is even vanuit onze vraag, in hoeverre wordt hier breed gekeken naar deze casus?

De voorzitter: Dankuwel. Nou, een heldere vraag. Dan voor de tweede keer het woord aan de heer Ouwendijk, hoogheemraad, voor onze waterveiligheid.

De heer Ouwendijk: Ja, dankuwel, meneer de voorzitter. Mevrouw Hijlckama Vlieg, die had het met betrekking tot het generiek beleid... Nou, in de beantwoording is dat ook aangegeven. Het ziet alleen... Er is staand beleid met betrekking tot het verlenen van de watervergunning, dat hebben we ook, in de technische beantwoording hebben we dat aangegeven. En met betrekking tot deze overwintering, die heeft alleen betrekking op deze winter. U heeft het over een precedent. Meneer de voorzitter, ik zie dat precedent niet. Het is vrij algemeen ook aangegeven in de redeneerlijn hoe dat in elkaar steekt. Met betrekking tot integraliteit, de vraag van de heer Roeten, ja, dat geldt natuurlijk altijd. Wij hebben te toetsen aan, de aanvraag van de watervergunning te toetsen aan ons beleid. En op het moment dat die daaraan voldoet, dan kan die verleend worden. En die toetsing, ja, die ziet natuurlijk op het hele gebied wat in het beleid van Delfland is ondergebracht. Tot zover, meneer de voorzitter.

De voorzitter: Dankuwel. Ik denk dat we het daarmee al voldoende hebben behandeld. Mevrouw Hijlckama Vlieg, u heeft nog een handje, maar ik neem aan dat dat niet meer nodig is. En ik zie u ook niet protesteren, dus dat handje kan weg.

Mevrouw Hijlckama Vlieg: Ik heb één vraag gesteld die echt niet beantwoord is. Dat was, wie gaat het monitoren?

De voorzitter: Oei. O ja, de monitorvraag, dat is wel echt een goed gearticuleerde vraag. De heer Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Ja, de monitoring... Kijk, op het moment dat er een vergunning aangevraagd wordt en er moet aan bepaalde voorwaarden voldaan worden, dan zal de vergunningsverlener natuurlijk voor de monitoring moeten zorgen. Dat lijkt me bijna vanzelfsprekend. Dus dat betekent dat je daar ook dan zicht op moet houden.

De voorzitter: En wie is die vergunningsverlening? Dat is Delfland, die daaraan meewerkt?

De heer Ouwendijk: Daar werkt Delfland aan mee. Kijk, Delfland, die staat dat gebruik in zeewering toe, verleent daar vergunning voor. Dus die zal, als dat een uitzonderlijke situatie is, daar ook naar moeten kijken. Dat lijkt me vanzelfsprekend.

De voorzitter: Ik zit even te zoeken of dit nou een toezegging is of gewoon een uitspraak. En ik denk dat het meer een uitspraak is. Maar laten we het in ieder geval noteren, dat deze helderheid is gegeven dat Delfland zal monitoren. Dat als uitspraak, of dat als, nou, dat dat zo is geregeld.

f. Projectenoverzicht investeringen waterkeringen

De voorzitter: Dan gaan we naar 05f, dat is het projectoverzicht van de waterkeringen. En dat staat geagendeerd van zowel de AWP als Ongebouwd. AWP zei dat haar vragen al een beetje waren beantwoord. Ik

geef als eerste denk ik dan het woord aan Ongebouwd. Ongebouwd, wie... Ton van Winden, neem ik aan. Wie geef ik het woord?

De heer Van Winden: Meneer de voorzitter, dankuwel. Ja, ik ben de enige aanwezige, dus dat is duidelijk. Wij hebben dat in het verleden al eens geroepen, dat wij... Wij hebben wat moeite met grotere bulk kredieten. En bijzonder groot onderhoud is ook zo'n bulk krediet. Je hebt de neiging het overzicht te verliezen waar al het geld heengaat. En deze zeg maar presentatie of dit document laat in ieder geval zien waar we in een aantal gevallen dat geld besteed hebben. Mijn complimenten daarvoor, want ik vind het een heel duidelijk document. En er staat ook nog in welke projecten we eigenlijk nog voor een deel op stapel hebben staan. Het gaat mij persoonlijk een beetje aan, omdat we ook in de dorpskern van Schipluiden een vrij groot project gaan doen. En dat gaat eigenlijk vanaf deze tijd lopen. En daar wil ik even op inhaken samen met een ander voorbeeld. Er wordt door Delfland heel veel gecommuniceerd met de lokale bewoners langs het water, het is een oude watergang. En daar staan ook veel oude huisjes langs en die zijn niet omheind, om het zo maar te zeggen. En er is een sterk plan gemaakt om eventuele bewegingen van deze huizen te monitoren. Er is veel overlegd met de burger. En het project gaat erg goed in mijn ogen. Er is een tweede project wat ergens bij ons in de gemeente loopt en dat heet de Kwakelweg. En de Kwakelweg is een weg van de gemeente Midden-Delfland op een dijklichaam van het hoogheemraadschap. Die staat ook in ditzelfde document genoemd, maar voor een relatief klein bedrag, omdat waarschijnlijk het hoofddeel van het werk de gemeente is. Maar het kader waar de weg op gelegd is, is ernstig verzakt en daar moet gewoon wat aan gedaan worden. Je bent er zelf bij betrokken geweest, je hebt het recent gezien toen wij daar in de polder waren. Er wordt op dit moment nog matig tot weinig gecommuniceerd met de burgers die daar wonen. En er zijn serieus zorgen. En ik zou graag aan de hoogheemraadschap willen meegeven en ook aan de hoogheemraad om hier toch wat aandacht aan te geven. Het is een doodlopende weg met een aantal bedrijven en men vraagt zich serieus af, als er aan deze weg gewerkt wordt en aan dit dijklichaam gewerkt wordt, hoe de ontsluiting tijdens die werkzaamheden zal zijn. En we hebben een goed voorbeeld en dat is zeg maar het centrum Schipluiden. En datzelfde goede voorbeeld zou eigenlijk moeten gelden voor de Kwakelweg. Dat naar aanleiding van dit document. En dit willen we dus eigenlijk als boodschap meegeven. Dank u.

De voorzitter: Dankuwel. Dankuwel voor deze reactie op het stuk. En inderdaad, ik heb... Ik ken de situatie toevallig ter plaatse best wel goed. Ik weet hoe die situaties in elkaar zitten. Maar nog belangrijker is dat onze hoogheemraad weet hoe het zit en wat er speelt. U heeft het signaal afgegeven, wellicht dat onze hoogheemraad Ouwendijk daar nog op kan reageren.

De heer Ouwendijk: Nou, daar wil ik zeker op reageren, meneer de voorzitter. Ik ken de situatie ter plekke. De twee projecten die genoemd worden, die zijn natuurlijk ook bekend. Er zitten wezenlijke verschillen tussen beide projecten. Daar ga ik nu even niet op in, maar de heer Van Winden kent die verschillen. Weet dat wij als college goede nota nemen van de opmerkingen die hier gemaakt zijn. En dat we natuurlijk zullen zorgen dat die projecten daar ook allebei met tevredenheid uitgevoerd worden daar waar het in onze macht ligt.

De voorzitter: Dankuwel, helder signaal. De antenne staat aan en het signaal is ontvangen. Ik zag nu nog een handje van de heer Roeten van de ChristenUnie-SGP. De heer Roeten, u heeft het woord.

De heer Roeten: Voorzitter, dankuwel. Ik wil ook even inhaken op het projectenoverzicht investeringen waterkeringen. Ik wil mijn complimenten geven aan de organisatie voor dit overzicht, het is heel helder en gedegen volgens mij, ook beknopt. Dus dat spreekt ons wel aan. We willen even inhaken ook op het project Schipluiden. Wat wij daar zien, zeg maar, is ook een bijzonder project wat raakt aan woningen die heel dicht op de vaart staan en waar een aantal, ja, werkzaamheden uitgevoerd moeten worden in bijzondere

omstandigheden. Ons bereiken ook wat signalen van onrust over de gevolgen voor de omgeving. En dan heb je het met name over het dorpsgezicht van Schipluiden. Dus ik wil me aansluiten bij de vorige spreker voor wat betreft de zorg die er is en onrust. Wat opvalt bij de omschrijving van dit project Schipluiden, is dat er fors is ingezet op communicatie en dergelijke en voorlichting. Dus dan begint het bij mij een beetje te schuren zeg maar van joh, er wordt goed gecommuniceerd vanuit Delfland en in die zin zitten we goed op koers, zeg maar, alleen bereiken we dan, komen er toch signalen uit de burgerij en omgeving van dat er wat zorgen zijn over bijvoorbeeld de kap van de bomen die eraan komt. Dus daar lijkt het erop dat het qua communicatie misschien toch een tandje bijgezet moet worden, om daarin toch ook die zorgen die er zijn bij de bewoners, om die weg te nemen. Dus dat is even kort het verhaal.

De voorzitter: Dankuwel. Dankuwel voor dit signaal. Het is een project waarvan ik me al 25 jaar afvraag hoe Delfland dat ooit zal gaan doen, die versteviging van die kade. Het laatste woord over dit onderwerp nu is even aan hoogheemraad Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Ja, dankuwel, meneer de voorzitter. Laat ik maar even beginnen met zowel de heer Van Winden als de heer Roeten te danken voor de complimenten voor het overzicht. Ik zal ook zorgen dat die bij de organisatie terechtkomen. Ja, de punten die de heer Roeten noemt, die zijn natuurlijk bekend. Er wordt heel uitgebreid gecommuniceerd met de omgeving, want we zijn, ja, dit zijn uit het kader van omgevingsmanagement de ingewikkeldste projecten die je kunt doen. Je zit bij mensen vlak voor de deur, je zit in een, hoe heet het, in een beschermd dorpsgezicht, in een bijzondere omgeving ben je aan het werk. Dus het is heel belangrijk om dat ook goed te communiceren. Ja, ten aanzien van de bomen, die vragen die begrijpen we en die krijgen we ook in het kader van het omgevingsmanagement natuurlijk binnen. Maar je kunt geen kade vervangen als daar bomen in staan. Dus die bomen moeten eruit en daar zullen ook weer bomen voor terugkomen, maar dat zijn natuurlijk niet dezelfde bomen. Dat mag dan voor zich spreken. Maar daar wordt gewerkt in een hele drukke, bewoonde omgeving. En dat is relatief ingewikkeld om te doen, we besteden daar erg veel aandacht aan. Ik ben zelf twee keer op bewonersbijeenkomsten geweest, ik heb gezien dat bewoners vertrouwen hebben, niet alleen in Delfland, maar ook in de gemeente Midden-Delfland. Dus ik kijk ook met vertrouwen uit naar de uitvoering van het werk wat rond deze tijd ook aanvangt. Tot zover, meneer de voorzitter.

De voorzitter: Dankuwel, meneer Ouwendijk. En ik zie dat de hele commissie ook over uw schouder meekijkt naar dat project, dus nou, belangrijk en best inderdaad spannend wat daar gaat gebeuren.

g. Beantwoording schriftelijke vragen WN over calamiteit persleiding Vlaardingen

De voorzitter: Dan ga ik naar het laatste ingekomen stuk. En dat is het stuk over de calamiteit van de persleiding in Vlaardingen. Maar wellicht dat dat al aan de orde is geweest in de technische vragen. Dat was van Water Natuurlijk. Mag ik even uw reactie, wilt u het nog inbrengen of kan dat passeren?

De heer Vissers: Nee, voorzitter, we hadden net al aangegeven dat de mededeling van de heer Egas voor ons geen reden meer gaf om het te bespreken.

De voorzitter: Mooi, dan laten we het passeren, maar ik wilde daar nog even zorgvuldig bij stilstaan. Dankuwel daarvoor.

6. Rondvraag en sluiting

De voorzitter: Dan zijn we aan het zesde agendapunt. Eerst de rondvraag. En nou, als u iets heeft voor de rondvraag, ik meende dat er nog wat mensen waren voor een vraag. Het moet natuurlijk voor deze commissie zijn. En dan is nu uw kans om nog iets in te brengen voor deze rondvraag. Mag ik uw handjes voor de rondvraag? En ik zie als eerste het handje van de heer De Haan van de AWP. De heer De Haan, u heeft het woord. Het helpt als u uzelf even unmute. De heer De Haan, graag uw geluid.

De heer De Haan: Dankuwel voor deze aanwijzing. Dankuwel voor het woord. Ik wil even terugkomen op mijn enthousiasme en mijn verhaal. Er is wat mij betreft inderdaad grote behoefte aan kaders voor het behandelen van ingekomen stukken. Ik heb zo veel mogelijk geprobeerd dat al in de aanloop aan te voldoen, maar ik betrapte mij inderdaad en daar ben ik ook door een aantal leden op gewezen, dat er een aantal vragen gesteld waren die dus technisch waren en die hadden natuurlijk ook eerder gesteld moeten worden. Dus ik hoop dat u mijn excuses allen aanvaardt. Maar nogmaals, er is wat mij betreft in ieder geval wel behoefte aan goede kaderstelling voor de ingekomen stukken. Dat was eigenlijk even mijn mededeling.

De voorzitter: Dankuwel. Dankuwel voor deze reactie. Het is natuurlijk dat de kaders ons moeten helpen om soepel en goed door de discussie te gaan en door de vergadering te gaan. Maar ze moeten ook niet al te dogmatisch worden gebruikt. En ze zijn nooit een stok om elkaar mee te slaan, ze zijn een middel om goed met elkaar tot overleg en besluitvorming te komen. Dus laten we dat alsjeblieft zo doen en niet in de valkuil trappen die we soms ook elders in de politiek zien. Maar dat is een oproep mijnerzijds als uw commissievoorzitter, om soepel en elegant door deze vergadering te gaan. Mensen, het is bijna kwart voor elf, maar ik denk dat wij onze vergadering heel netjes en mooi hebben afgerond, dat we goed bij de stukken hebben stilgestaan. We hebben genoteerd dat een aantal kleine toezeggingen, maar daar komen we op terug... Maar in ieder geval dat het agendapunt van het rioolgemaal voor de Morsestraat, dat dat als hamerstuk doorgaat. We hebben ook wat langer stilgestaan bij een soort van verzamelkrediet voor de instandhouding van de zuivering die we hebben. Daar zijn we heel positief over, we zien de urgentie, dat moet ook doorgaan, maar we wilden er toch nog even bij stilstaan in de VV, wellicht met een korte verklaring en dergelijke. Maar dat willen we delen met al onze VV-leden. Dat gezegd hebbende denk ik dat het tijd is om deze vergadering af te ronden. Ik wens u nog een fijne korte avond, een gezonde nachtrust. Morgen gezond weer op. En ik hoop jullie weer gezond, digitaal te zien en hopelijk binnenkort ook een keertje weer gewoon in het echt. Ik dank u wel. Fijne avond.

De heer Roeten: Dankuwel, tot ziens allemaal.

1. Opening, vaststellen agenda

De voorzitter: Met de gezamenlijke commissie weet ik nooit precies wie ik kan verwachten, want in principe zijn alle leden en plaatsvervangers welkom, maar ik heb het idee, als ik goed kijk, dat alle fracties in ieder geval vertegenwoordigd zijn. Dus het is half acht en ik stel voor om de vergadering te openen. Maar ik wil eerst even checken, Hélène, is de Notubiz, zijn wij online?

Mevrouw Fobler: Ja, jullie zijn online.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Dus in ieder geval welkom voor wat alweer de vierde commissievergadering deze week is. Jullie zijn langzamerhand natuurlijk ontzettend bedreven in het vergaderen via Zoom, maar laat ik het toch nog even voor de goede orde de huisregels blijven herhalen. Dus als u niet spreekt, graag uw microfoon gemute houden. Als u wil interrumperen of het woord wil hebben, geeft u dat aan door het digitale handje op te steken, wat u vindt als u de deelnemerslijst opent, daar linksonder. En als het echt niet werkt, dan kunt u ook zwaaien en dan zal ik ook u zo spoedig mogelijk het woord geven. Ik wil voor de goede orde ook even de presentie goed doorlopen. Ik doe dat, want ik heb eigenlijk iedereen in beeld, dus als u uzelf, als ik uw naam roep, even unmute en even wil bevestigen dat u aanwezig bent. De heer Maaswinkel.

De heer Maaswinkel: Aanwezig.

De voorzitter: De heer Jansen.

De heer Jansen: Aanwezig voorzitter.

De voorzitter: De heer Van den Berg.

De heer Van den Berg: Aanwezig voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Jonker.

Mevrouw Jonker: Aanwezig.

De voorzitter: De heer Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Aanwezig.

De voorzitter: De heer Van Valkenburg.

De heer Van Valkenburg: Aanwezig voorzitter.

De voorzitter: De heer Oostvogels.

De heer Oostvogels: Aanwezig.

De voorzitter: Mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Aanwezig.

De voorzitter: De heer Belt.

De heer Belt: Aanwezig.

De voorzitter: Mevrouw Koop.

Mevrouw Koop: Aanwezig.

De voorzitter: De heer Heijboer.

De heer Heijboer: Aanwezig.

De voorzitter: Mevrouw Van Hijckama.

Mevrouw Van Hijckama Vlieg: Ik ben er.

De voorzitter: De heer Fekkes.

De heer Fekkes: Present.

De voorzitter: Mevrouw Jenniskens.

Mevrouw Jenniskens: Present.

De voorzitter: De heer Hofman.

De heer Hofman: Present.

De voorzitter: De heer Egas.

De heer Egas: Aanwezig.

De voorzitter: De heer Van Heijningen.

De heer Van Heijningen: Aanwezig.

De voorzitter: De heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar van Veen: Present.

De voorzitter: En ten slotte, de heer Van Winden.

De heer Van Winden: Aanwezig, meneer de voorzitter.

De voorzitter: Ja. En mochten andere leden zich toch nog bij de commissievergadering voegen, dan zou ik het op prijs stellen als Hélène mij even een seintje geeft. Dan wilde ik doorgaan naar het ... We hebben denk ik een

overzichtelijke agenda. Zijn er opmerkingen over de agenda? Dat zie ik niet, dus dan ... Ik zie wel iemand. Mevrouw Jenniskens.

Mevrouw Jenniskens: Ja, dank u wel voorzitter voor het woord. Dat staat hierbij dat wij de compacte kaderbrief, de vooruitblik, willen bespreken. Dat is een misverstand. Ik had geschreven dat ik ervan uitging dat de kaderbrief besproken zou worden en als dat het geval was, dan hoefden wij niet meer die vooruitblik te bespreken. Dus wat ons betreft kan dat van de agenda af.

De voorzitter: Prima. Ik denk ... Dat verbaast me eigenlijk niet dat u dat zegt, maar het is heel mooi om dat ook bevestigd te krijgen. Ik ga ervan uit dat de leden het ermee eens zijn dat ze dan het ingekomen stuk 04.a van de agenda verwijderen. Bent u daarmee akkoord?

Mevrouw Jenniskens: Ja.

De voorzitter: Ja, prima. Dan is dat bij deze gedaan. Heeft de heer Hofman zag ik ook een handje, maar dat is inmiddels weg. Mijnheer Hofman ...

De heer Hofman: Nee, dat is ... Ik wilde een duimpje omhoog zetten vanwege het voorstel, dus het ging even anders.

De voorzitter: Prima. Nou, dan is de agenda bij deze nog overzichtelijker geworden ...

De heer Hofman: Ja, voorzitter? Sorry.

De voorzitter: Want dan hebben we ...

De heer Hofman: Voorzitter, nog een interruptie.

De voorzitter: Ja, pardon.

De heer Hofman: Ter interruptie. Het handje was wel degelijk van toepassing. Ik wilde gebruik maken van een mededeling.

De voorzitter: U wilde een mededeling doen. Is dat een mededeling of is dat iets voor de rondvraag?

De heer Hofman: Rondvraag is ook goed.

De voorzitter: Oké, dan noteer ik dat even voor de rondvraag, want we hebben eigenlijk geen mededelingen op de agenda dit keer. Als er verder geen opmerkingen zijn, dan is agenda heel erg overzichtelijk geworden, want dan hebben we twee bespreekstukken.

2. Toezeggingenlijst gezamenlijke commissie P&C van 9 juni 2020 (bijlage: audiotranscript)

De voorzitter: Maar voordat we daaraan toekomen, wil ik dan eerst naar agendapunt twee, de toezeggingenlijst van de vergadering van 9 juni jongstleden. Zijn er opmerkingen over de toezeggingenlijst? Of een vraag? Die zie ik niet. Ik kan in ieder geval zeggen dat de eerste toezegging, die wordt inderdaad ingevuld. Komende week, dan zullen we een informatieve VV hebben, waar onder meer cyber security op de agenda zal staan. Zijn er nog opmerkingen over het audiotranscript? Ook niet? De presentielijst is eigenlijk niet apart toegevoegd, maar die valt

op te maken uit het audiotranscript, dus bij deze hebben we dan ook de presentielijst vastgesteld. En dan ga ik inderdaad dan nu door naar de bespreekstukken.

3. B.1a Bestuursrapportage 2020

De voorzitter: In de eerste plaats de bestuursrapportage 2020. Ik wil de heer Ouwendijk de gelegenheid geven om misschien nog een paar korte, inleidende opmerkingen te maken. Mijnheer Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Ja, dank u wel meneer de voorzitter. Aan de orde is de bestuursrapportage, oftewel de beleidsrealisatie per 31 juli. Ik zeg alleen maar snel, per 1 augustus, dat is pas zes weken geleden, dus dat zijn hele actuele gegevens waar we vanavond over spreken. Deze periode waar we nu over hebben die wordt vooral getekend door de coronapandemie en we zullen zien dat ondanks alles toch de doelen gehaald zijn. Dat we weliswaar, want dat is natuurlijk ook aan de hand, in financiële zin wat achteropgeraakt zijn. Dat zal natuurlijk ook niemand verbaasd hebben. We hebben zo'n 4 miljoen euro minder aan belastingen denken we te gaan ontvangen in dit jaar als dat we in het begin van het jaar voorzien hadden, maar of we er dan zijn dat weten we natuurlijk nog niet. De toekomst is zeker ongewis, dan druk ik het nog voorzichtig uit. Maar we blijven wel op koers, als je door deze burap heen werkt. De netto schuldquote blijft staan, de tarieven en onze ambities. Overal halen we nog steeds doelstellingen die we in het bestuursakkoord met elkaar overeen zijn gekomen. Dus dat is wel, vind ik, het positieve aan deze burap. Er is fors gewerkt door de organisatie. Ik spreek daar nu alvast aan de voorkant van deze bespreking mijn dank voor uit. Voordat we zo duidelijk verder gaan en ik het woord teruggeef aan de voorzitter, heb ik één opmerking te maken. Dat besispunt zeven in het voorstel, daar wordt verwezen naar tabel nummer vijf en dat moet natuurlijk zijn tabel vier. Het tabelnummer in dit stuk gaat ook niet verder dan vier. Tot zover mijn inleidende opmerkingen voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Ouwendijk. Dan wil ik ... Er zijn natuurlijk al over de burap diverse technische vragen gesteld en beantwoord. Als er nog van een van de leden de behoefte is aan een additionele technische vraag, dan wil ik daar nu de gelegenheid toe stellen, zodat we de beeldvormende fase rond de burap dan ook daarmee kunnen afronden. Is er nog een lid dat een technische vraag heeft? Dat zie ik niet, dus dan is het heel simpel. Dan komen we daarmee bij de oordeelsvormende fase en dan wil ik u graag de gelegenheid geven om in eerste termijn uw standpunten over de burap met elkaar te delen en daar bestuurlijke vragen over te stellen. Ik wil beginnen met de VVD de gelegenheid te geven om zijn standpunt kenbaar te maken. Misschien vooraf ik dat doe, zie ik inmiddels twee handjes, dus dan ga ik eerst even naar mevrouw Van Hijckama. Mevrouw Van Hijckama Vlieg, u heeft het woord

Mevrouw Van Hijckama Vlieg: Betekent dat, dat u met mij begint met de ronde?

De voorzitter: Nee, dat betekent het niet.

Mevrouw Van Hijckama Vlieg: Want ik wil gewoon met de ronde beginnen, dus sla mij maar even over dan.

De voorzitter: U wilt met de ronde beginnen. En mijnheer Van Kretschmar, wilt u ook met de ronde beginnen of ...

De heer Van Kretschmar van Veen: Ja, dat is precies dezelfde opmerking. Ja, dus wij houden ons even in.

De voorzitter: U houdt u even in. Nou, ik zal er rekening mee houden, maar dan geef ik nu toch eerst het woord aan hetzij de heer Van Valkenburg hetzij de heer Oostvogels. Wie mag ik het woord geven?

De heer Van Valkenburg: Dank u wel voorzitter. Ik, Van Valkenburg. Voor ons ligt de burap in een bijzonder jaar. Begroting is van voor corona en we zitten nu nog steeds in de corona omstandigheden en zoals het er nu naar uitziet, zal dat ook nog wel even duren. Alles bij elkaar valt de impact van corona nog mee op de begroting van 2020. 4,4 miljoen op een begroting van 20 miljoen is te overzien. Bij veel andere overheden zien we veel grotere gaten in de begroting. Uit de technische vragen hebben wij begrepen dat Delfland nog geen compensatie uit het steunpakket van de overheid heeft gekregen. Graag horen van het college of dat in de toekomst er wel in zit. Verder willen we als VVD-fractie het college complimenteren met hoe de realisatie van de programmadoelen voor onze begroting verloopt in deze omstandigheden. Dat vinden we heel goed. Een aantal specifieke punten die ik eruit wil halen. Eentje is, we zijn positief hoeveel er gebruik wordt gemaakt van de stimuleringsregeling klimaatadaptatie en we zijn ook heel erg blij hoe we zien dat Hoogheemraad mooi hier uitvoering geeft aan de motie klare taal, met de Delfland klimaatquiz en de woordenlijst. We zien ook in de stukken duidelijke verbetering, ook in de burap. Er zijn grote stappen gezet, maar we zijn er nog niet. Dus we blijven erop gericht als organisatie om de stukken toegankelijk te maken voor iedereen. Verontrustend vinden wij dat het percentage van vergunningen die binnen de wettelijke termijn worden verstrekt, is gedaald. Juist in deze tijd is het belangrijk om onze dienstverleningen op orde te hebben. Veel ondernemers hebben het al moeilijk genoeg. Uit de beantwoording van de technische vragen begrijpen we dat er maatregelen voor de korte en lange termijn zijn genomen. Nou, we hopen dat dat de resultaten levert die we willen zien. In de risicoparagraaf zijn een aantal nieuwe risico's naar voren komen. Zoals collega Oostvogels dinsdag al heeft aangekaart, zijn we ook benieuwd naar de beheersmaatregelen ter voorkoming van de gevolgen van de langdurige stroomstoring van augustus. Dat is natuurlijk wel na de bureaurapportage. De burap geeft ook een actualisatie van de investeringen. Waar de VVD graag meer inzicht en zou krijgen, is de effectiviteit van investeringen. Vooral bij de investeringen op het gebied van waterkwaliteit is dat soms best onduidelijk. Afsluitend wil ik alle medewerkers nogmaals bedanken voor hun goede werk in deze lastige omstandigheden. Door jullie harde werken staat Delfland er zo goed voor. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Van Valkenburg. Na ga ik nu door naar mevrouw Van Hijckama Vlieg. U heeft het woord.

Mevrouw Van Hijckama Vlieg: Dank u wel voorzitter. Het is een ontzettend interessante verslaglegging. Vooral natuurlijk vanwege de bijzondere situatie nu. Een aantal observaties in de burap, die zijn te noemen. Het ziekteverzuim is niet toegenomen. Het meeste werk gaat gewoon door, dus we zijn veerkrachtig genoeg om de pandemie het hoofd te bieden vooralsnog. Interessant is het ook om te weten dat waar vertraging optreedt, dat het werk is waarvoor je dus echt ook de deur uit moet of samenwerking met anderen nodig hebt. Dan weet je dus dat de koppeling met de buitenwereld cruciaal is en dat die extra aandacht behoeft. Verder lijkt het ons heel verstandig om te kiezen, voor het eerst, afmaken waar je mee bezig bent en als er iets moet worden uitgesteld, daar de geheel nieuwe dingen voor te nemen. En prioriteiten stellen, dat is dus heel erg belangrijk voor onze eigen span of control, maar ook in verband met de bestuurlijke consistentie naar de buitenwereld. We constateren een paar zorgpunten: de voortgang van het inspectieproces en het toezicht, de VVD noemde het al. De schaarste aan gekwalificeerd personeel, de gevolgen van de pandemie voor de economie en dus voor de inkomstenkant. Daarvan moet misschien nog wel het ergste komen, maar dat is wellicht het volgende agendapunt. En daar komt nog een aantal uitdagingen bij, dus de verouderde installaties bij de zuiveringen, de P vast problematiek en de directe gevolgen van die andere crisis, namelijk het klimaat. Dus de optelsom, tot dusver gaan we er goed doorheen, maar die optelsom is wel groot en ik ben ook wel benieuwd, dat is ook misschien beter, te bekijken in verband met de kaderbrief of we in de toekomst nog extra steun nodig zullen hebben. Er zijn echter ook een aantal pluspunten, ook altijd belangrijk om te noemen. Voor de uitwerking van de watervisie hebben we nu meer tijd. De toename van de aanvragen stimuleringsregeling klimaatadaptatie, dat is natuurlijk hartstikke mooi. En we hebben financieel een beetje de wind in de rug door de lage energieprijzen. Dat betekent dat deze burap een beetje doordrenkt is

van corona effecten, dat corona dus wat kost, maar dat het ook wat oplevert, dat leiden wij daaruit af en gelukkig kunnen we het effect opvangen, die 4,4 miljoen en het begrotingssaldo op nul houden met de onttrekking van de 4,4 uit de reserve niet vrij besteedbaar vermogen stemmen we dus ook in en verder ook met de voorgenomen besluiten, de voorgelegde besluiten. Ik dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Hylckama Vlieg. Dan geef ik nu het woord aan de heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar van Veen: Ja, dank u wel voorzitter. Ik wil beginnen om een compliment te maken voor dit stuk. We zien zowel qua financiën als ook in de doelrealisatie zien we eigenlijk dat we heel dicht bij de begroting blijven en ik loop natuurlijk al wat langer mee, maar dit is toch wel de eerste keer dat dat zo dicht bij elkaar blijft en ook dat de afwijkingen die er zijn, ook op een hele duidelijke manier zijn uitgelegd. Dus daar wil ik de hele organisatie een compliment voor maken, want dat maakt het voor ons als bestuurders ook veel makkelijker om hier een oordeel over te vormen. Dus dat even voorafgaande. Dan zijn er toch een paar zorgpunten. We zien dat, bijvoorbeeld, er zijn lagere kosten in het programma bestuur en organisatie, met name door het afnemen van vragen voor het innovatiefonds. Wellicht is daar nog een toelichting op te geven, maar innovatie is natuurlijk iets, dan moet je blijven doen, of het nou coronatijd is of niet en misschien wel des te meer, dus daar maken wij ons toch wel zorgen over waarom dat zo is en wat kun je eraan doen om dat toch te stimuleren. Wat ons ook opvalt is dat wat betreft de veiligheid en de KPI die daar is ingesteld, de Total Recordable Case Frequency Rate, om het maar zo te noemen, die is best wel hoog en dat eigenlijk in tijden dat het grootste deel van het personeel thuis werkt. Dus dat is eigenlijk best wel bijzonder, want betekent dat dat er dus ook alleen meldingen zijn van incidenten thuis of dat is niet zo goed met elkaar te rijmen. Als laatste opmerking heb ik iets over het risicomanagement. Er zijn een aantal nieuwe risico's genoemd, maar er worden ook een drietal risico's lager ingeschaald en dat zijn toch wel hele belangrijke punten, onder andere het voldoen aan de KRW-doelen. En daar ontbreekt eigenlijk een toelichting, dus misschien is daar nog iets van te zeggen. Wellicht zou u dit een technische vraag kunnen noemen, maar vergeeft u mij dat ik daar dan toch nog naar vraag, want ik denk dat het belangrijk is om dat met elkaar te delen waarom we vinden dat we hier minder risico lopen dan eerder is ingeschat. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Van Kretschmar. De heer Fekkes.

De heer Fekkes: Dank u wel voorzitter. Ik sluit me allereerst aan bij de nobele woorden van de heer Van Kretschmar ten aanzien van het college en de inzet van de medewerkers. Met de heer Van Valkenburg ben ik ook benieuwd hoeveel we volgend jaar van het rijk tegemoet kunnen zien. Hoop doet leven, zeg ik altijd maar. Over de burap zelf heb ik eigenlijk weinig te zeggen, want het is natuurlijk een geweldig goed stuk waar alle ins en out's in beschreven staan. Ik wil nog wel even teruggrijpen op de begroting van vorig jaar, 22-11-19, waarin ik heb aangegeven dat ik ten aanzien van het bedrag wat voor de niet inbare kosten is gereserveerd, dat bedrag wordt jaarlijks met twee ton verhoogd, dat was toen de grootte voor dit jaar wordt 2,2 miljoen en ik heb daar mijn twijfels over geuit. Helaas voorzitter door externe omstandigheden, niet alleen in deze maar voornamelijk ook de corona, heb ik daar gelijk in gekregen. Helaas, moet ik zeggen. Maar ik moet wel ook toegeven dat de manier waarop dit is opgelost met de handhaving ook van het 0% tarief, dat dat alle lof verdient en daar sta ik ook geheel achter. Ten aanzien van de persoonlijke aanslag, want dat is natuurlijk altijd een goed referentiekader, constateer ik dat de OZB tot 2019 ten opzichte van 2018, dat hij bij mij is verhoogd met 16,46% en dat leidde in dit jaar, 2020, tot een hogere aanslag van 2,5%. Nu is dat netto 14,59 euro, dus op zich niet zoveel, maar als wij het hebben over de rekenrente en het bedrag van de pensioenen wat niet geïndexeerd wordt, dan begint toch zo langzamerhand elk tientje te tellen. Het is geen technische vraag, het is een constatering, want het antwoord van Ouwendijk, dat kan ik wel '...'. Het gaat hier om een gemiddelde en dat gemiddelde is natuurlijk 0%, maar je zal maar net in de wijk wonen of in het gedeelte van de stad zoals ik, dan valt wat elk jaar weer tegen. En als ik ook daar de laatste

prognoses voor van waardeestijging van de huizen, dat is in de Randstad 9% en in Den Haag 12% en dat zijn toch niet de percentages waar wij bij de vaststelling van de tarieven rekening mee houden. Dus ik wou dat toch nog even meegeven met het oog op de komende begroting voor 2021. En voor de rest, voorzitter, ga ik akkoord met de voorstellen één tot en met zeven zoals geformuleerd in het voorstel. Dank u wel.

De voorzitter: Ja, mijnheer Fekkes, ik interpreteer uw vraag meer als een schot voor de boeg voor de komende bespreking rond de begroting, want strikt genomen heeft die niet zozeer te maken met de burap zelf.

De heer Fekkes: Het was inderdaad een schot voor de boeg.

De voorzitter: Ik ga door naar mevrouw Dijkshoorn of mijnheer Van den Berg van Ongebouwd. Wie mag ik het woord geven?

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Ja, u mag mij het woord geven. Ja, dank u wel. Allereerst complimenten aan de organisatie, dat ze in deze tijd toch een goede burap hebben kunnen samenstellen. Ook dus complimenten daarvoor en ook wat in het verleden ook al is gezegd of door de anderen, de burap ziet er gewoon heel goed uit. Kleine afwijkingen, ja, de grootste afwijking komt door het coronavirus waar we nu mee te maken hebben. Dus dat is een groot zorgpunt, want dat komt terug vooral bij de belastingen die je dan minder ophaalt. En dat is dus echt wel een zorg, want als je daarnaar kijkt, dan zie je dus ook, moet ik hem even weer erbij zoeken, in ieder geval de kwijtschelding. Daar zit dus best wel een groot aantal toename in, dus wat dat betreft is dat een zorg. En dan zou het ook mooi zijn, vorige week, er werd natuurlijk al naar gerefereerd, ook in het nieuws, dat ook de waterschappen in aanmerking zouden kunnen komen voor een corona budget of hoe ze dat gaan doen. Dus ik denk dat het zeer verstandig is om toch bij het Rijk ook actief toch te promoten van ons werk moet door en wij hebben dat geld ook nodig, want onze burgers die kunnen het ook allemaal niet opbrengen, want de kwijtschelding loopt in ieder geval op van 57 huishoudens naar 66 duizend huishoudens, dus dat is nogal wat. Daarnaast wil ik bedanken voor de beantwoording van de technische vragen die we hadden gesteld. Toch vind ik het lastig om dat terug te zien met het bulletkrediet. Daar blijven we toch scherp op, graag op corrigeren als je ziet. Als voorbeeld heb ik de technische vragen ook de Kwakelweg daar ingezet. Blijkbaar stond het niet in het eerste bulletkrediet en dan is het toch misleidend dat het met foto's, dat de Kwakelweg daar op staat, maar blijkbaar hoort die nu bij het andere. Dus ik vind dat we dat goed moeten kijken als we nu een verzamelkrediet gecombineerd buitengewoon onderhoud 2016-2020. En nu het nieuwe, dat we goed moeten kijken naar projecten die overlopen van de een naar de ander, hoe gaan we dat rapporteren en hoe gaan we dat melden? Dat blijft lastig. De investeringen lopen heel ietsjes achter door vertragingen. Ik weet niet of dat ook vertragingen zijn die bij de aannemers lopen met corona, maar voor de rest halen we onze doelen, dus daar kunnen we alleen maar positief over zijn. Ik denk dat ik heb meeste nu wel even gehad heb, dus dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik door naar de heer Maaswinkel of de heer Jansen, CDA. Wie mag ik het woord geven? De heer Maaswinkel.

De heer Maaswinkel: Ja voorzitter, ook van ons uit complimenten voor het stuk. Ziet er uitstekend uit. Ik ga niet alles herhalen wat mijn voorgangers ook al gezegd hebben, want een hoop zaken die zien wij ook zo. Want ik hoorde ook al van de VVD en de heer Kretschmar, wij zitten op dezelfde toer. Het is natuurlijk een harde boodschap dat die 4 miljoen euro, dat dat laag uitvalt. Maar goed, dat is niet anders. Ook wij hebben de vraag en u van laten we kijken of we dat geld kunnen krijgen van het Rijk, wat de andere raadschap waarschijnlijk ook zal zeggen. En dan is natuurlijk ook de vraag: hoe hoog is dat bedrag en kunnen we dat gebruiken om die 4 miljoen te besteden of moet er iets anders mee gebeuren? En ook wij kunnen ons vinden in de door u voorgestelde gevolgen

van '...' van de kredieten. Tot slot van ons uit ook complimenten voor de medewerkers van Delfland. Het is geweldig zoals alles nu draait en de inzet van de mensen in deze, ook voor hun, zeer moeilijke tijd. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Maaswinkel. Voor de goede orde wil ik ook de heer Van Kasteren welkom heten die zich al een tijdje geleden bij ons gevoegd heeft. Misschien ook een mooi moment om nu het woord te geven aan iemand van de AWP, dus de heer Heijboer of ... Mijnheer Van Kasteren, u heeft het woord.

De heer Van Kasteren: Ja, sorry voor de vertraging, maar ik kon de inloggegevens even niet snel genoeg vinden, dus vandaar mijn verlate binnenkomst. Ten eerste complimenten voor het duidelijk geschreven stuk wat ons is aangeboden. Ik wil me beperken tot een drietal punten. Allereerst wil ik graag iets meer toelichting over het bestaan van die ambtelijke stelpost in de begroting. Is dit een afzonderlijk besluit geweest? Op pagina vijf staat dat hier al een eerder besluit van de VV hierover is genomen. Klopt dat? Op pagina 20 staat dat deze stelpost gevormd is op basis van de in de verenigde vergadering geuite wens om aan het einde van het jaar geen begrotingsoverschot te hebben. Ik wil gewoon in algemene zin wat meer duidelijkheid daarover, waarom die stelpost er ook alweer in zat en ter algemene toelichting.

De voorzitter: Mijnheer Van Kasteren, strikt genomen, misschien was u er nog niet, maar dat is wel een technische vraag.

De heer Van Kasteren: Oh.

De voorzitter: En we hebben eigenlijk met elkaar afgesproken dat we nu echt alleen maar ingaan op de bestuurlijke vragen, dus het waarom van de stelpost et cetera, die had als technische vraag gesteld kunnen worden. En ik heb ook in het begin nog de gelegenheid gegeven voor een laatste technische vraag.

De heer Van Kasteren: Nou, in algemene zin wil ik daar een politieke vraag over stellen. Ik vroeg me af om deze stelpost niet meer in de begroting van 2020, sorry, in de begroting van 2021 op te nemen. Dat lijkt me een goede uitdaging voor de afdeling voor de Hoogheemraad financiën om dan zonder stelpost een sluitende begroting te kunnen realiseren. Tweede punt gaat over, er komt in totaal 4,1 miljoen minder binnen aan belastingopbrengsten. En dan staat op pagina 20, even kijken, als ik het goed lees pagina 20 dacht ik, dat 1,3 miljoen betrekking heeft in 2020 en dat hij volledig wordt toegerekend aan de watersysteemheffing, omdat er geen differentiatie naar de waterschapstaken plaatsvindt. Ik vraag me af of de RBG dat wel namens het Delfland kan doen, omdat we op die manier beter kunnen uitleggen wat voor effect het heeft voor de tarieven voor de inwoners. Het derde punt wat ik wil maken is, op pagina 30 staat nog een nieuw voorstel van 1,4 miljoen die aan de vv wordt voorgelegd voor waternatuur. Een algemene vraag is of hiermee alles is afgedekt? Komen er nog nieuwe voorstellen en is het daarmee... Kunnen jullie hiermee verder? Dat zijn de drie punten die ik naar voren toe wil brengen.

De voorzitter: Dank u wel meneer Van Kasteren. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Jenniskens, Water Natuurlijk.

Mevrouw Jenniskens: Dank u wel, voorzitter voor het woord. Ik heb weinig toe te voegen aan de collega's. In een woord zou ik kunnen samenvatten wat ik wil zeggen. Hulde. In deze bestuursrapportage laat Delfland zien dat zij ondanks corona toch grotendeels haar planning heeft kunnen uitvoeren. Weliswaar zijn er minder belastinginkomen en een paar strategische processen vertraagd, maar toch hulde voor iedereen die daar een bijdrage aan heeft geleverd. Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Jenniskens, voor de korte maar krachtige boodschap. Dan kom ik nu bij de heer Hofman, CU-SGP.

De heer Hofman: Dank u wel, voorzitter. We sluiten ons ook aan bij de complimenten die door collega's ook zijn geuit. Wij vinden het als fractie een zeer overzichtelijk en een duidelijke opzet. Er is niet alleen sprake van klare taal, maar er wordt ook klare wijn geschonken wat ons betreft. En ook zeer grote waardering voor de veerkracht van zowel medewerkers als het bestuur. Want flexibiliteit in aanpak en omdenken, dat staat nu centraal en daar zijn we goed in geslaagd. De boodschap is volhouden nu, want de tijd zal nog lang duren voordat de zaak voorbij is. Wij constateren dat er sprake is van marginale verschuivingen. Toch hebben wij nog enkele opmerkingen. Allereerst wat betreft de inkomsten die minder zijn. Wij vinden het toch van belang dat er uitgegaan wordt van realistische scenario's. En we zouden in het vervolg toch een beetje een bandbreedte zien van een slechtweers scenario en een gunstig scenario. Momenteel is het wat ons betreft een vrij rooskleurig beeld, wat betreft geschetst wordt van oninbaarheid en, zeg maar, achteruitgang van de inkomsten. Dus ik denk dat we in de toekomst heel alert moeten zijn hoe zich dat ontwikkelt. Wij hopen dat het marginaal blijft. Zeker ten opzichte van wat gemeenten nu doormaken, wat betreft de financiële situatie. Maar wij vinden toch een bandbreedte wat betreft een slechter scenario van minder inkomsten hebben, te bezien in de toekomst en in de kaderbrief.

De voorzitter: Meneer Hofman. Als ik u even mag interromperen, dit is eigenlijk een opmerking die volgens mij beter past bij de discussies over de kadernota. Dus misschien stel ik voor dat we dat een beetje gescheiden houden, want anders gaan we het zo dadelijk nog dubbel doen. Dus als u zich nu beperkt tot de burap.

De heer Hofman: Oké, laat ik dat alvast aangeven, maar ik vind het ook passend in een burap dat je een soort bandbreedte dan ook becijfert. Wij constateren ook dat het groot onderhoud van enkele gemalen stagneert. Dat mag niet ten koste gaan van de waterhuishouding. Dus wij vragen op dit punt toch alertheid, wat betreft het op peil houden van de waterkwantiteitszorg. Ook de medewerkers vallen een aantal zaken op die vermeld worden in de notitie. Allereerst dat de Delftse Academie wat betreft bijeenkomsten terugloopt. Wij hechten er toch aan dat toch zoveel mogelijk online, zeg maar, de lessen door kunnen gaan en de leermomenten. Dat vinden we zeer waardevol. De ervaringen op dit gebied zijn ook groot. Ook moeten we de zorg voor de medewerkers wat nu goed op peil komt, niet uit het oog verliezen en vooral ook het veldwerk is van essentieel belang. Want we zullen een lange adem moeten hebben en dat we niet verslappen in dat opzicht. Dat we ook alert blijven dat we dus de zorgplicht, ook naar onze medewerkers toe, op peil houden. Wij zien in dit belang, in dit verband ook de mogelijkheid van een medewerkersvergoeding. Veel moeten thuiswerken, een lange periode en is ook overwogen of wordt ook overwogen. Wij zouden het zeer op prijs stellen dat er ook een compensatieregeling thuiswerken wordt overwogen. Daarnaast valt het ons op dat de medewerkersmotivatie van Delfland achterloopt op die van het gemiddelde van alle Nederlandse waterschappen. Alle zeilen bij, dat we ook op het niveau komen van zeker 7,4. Ik las dat het nu op 7,3 staat en gemiddeld 7,4. Dus ook in die zorg en ook de waardering dat de mensen zich beter en thuis gaan voelen ook bij deze organisatie. Vervolgens willen wij aandacht vragen ook stageplaatsen te realiseren voor het middelbaar beroepsonderwijs. Het vakgebied is van groot belang. Een werktuigbouwkundige, elektriciën en dergelijke. Ook voor de praktische kant van het op peil houden van onze machinerieën, gemalen enzovoort. Dus wij vragen ook het bestuur om meer inzet te plegen om te realiseren dat er ook bij Delfland stageplaatsen kunnen worden ingevuld. Wat nu ook in de landsregering grote aandacht krijgt en misschien dat daar ook een steunbudget vanuit het Rijk ingezet kan worden. Het valt ons op dat ten aanzien van de risicoparagraaf, ook de heer Van Kretschmar noemde dat, het doel of in ieder geval het risico van hoog naar of heel hoog naar hoog is omgezet. Ja, wij vinden dat toch te voorbarig, omdat wij niet de indruk hebben dat de zaken nu zodanig verbeterd zijn, dat dat niveau kan worden bijgesteld. Ja, hiermee kom ik aan het eind van onze bemerkingen ten aanzien van het voorliggende stuk. Ik dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel meneer Hofman. Dan kom ik, denk ik, tenslotte bij mevrouw Jonker, Partij voor de Dieren.

Mevrouw Jonker: Ja, dank u wel, meneer de voorzitter. We moeten even zorgen dat we niet helemaal in herhaling vervallen. Ook wij hebben de complimenten voor de duidelijke rapportage. Het is echt een enorme vooruitgang. Ook vinden wij het enorm van belang dat, ondanks de coronacrisis, de vitale processen binnen de organisatie zijn gegarandeerd. Dat is ook een compliment aan de organisatie. Maar we moeten ook erop letten dat de taken van het waterschap zelf ook blijven gegarandeerd. En daarom hebben wij wel wat opmerkingen over dat allerlei strategische en ontwikkelingsprocessen vertraging hebben opgelopen. Dat is weliswaar begrijpelijk, maar daar hebben we ook wel enige zorg over. En op pagina 8 van de bijlage wordt aangegeven dat het investeringsvolume 3,1 miljoen lager is dan in de begroting van 2020 was voorzien. En die vertragingen vinden met name plaats in projecten met betrekking tot de waterkwaliteit, zoals bij de controle op de glastuinbouwpolders en het opstellen van de kwaliteitsdoelen en maatregelen met de provincie. Nou is waterkwaliteit natuurlijk van groot belang, zeker in deze tijd van droogte. En wij vragen ook van, wat verwacht Delfland om deze taak te compenseren? Hoe denken zij dat nog voor dit jaar op te kunnen pakken? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Jonker. Ik proef bij vele leden veel waardering voor de burap en de resultaten, ook richting de organisatie. Dat wil ik ook graag echoën. Ik ben heel blij dat we in deze gezamenlijke commissie dus ook vergezeld zijn met alle hoogheemraden. En ik ga er vanuit dat mijn collega's ook geïnventariseerd hebben welke vragen echt betrekking hebben op hun portefeuille. Ik stel voor dat ik zelf even begin met een aantal vragen te beantwoorden die betrekking hebben op mijn portefeuille. Dan ga ik, even kijken, de heer Hofman, die doet een pleidooi dat we vooral blijven investeren in het ontwikkelen van medewerkers. Nou, dat kan ik zonder meer bevestigen. Dat doen wij. Er is wel een omschakeling natuurlijk dat we inderdaad meer inzetten ook op online-instrumenten, zoals bijvoorbeeld de Kennisdag Inspecties en Instandhouding Waterkeringen vandaag. Medewerkersvergoedingen als compensatie voor thuiswerken. Ik denk dat het belangrijk is om even in herinnering te roepen dat wij, net als andere waterschappen, onderdeel zijn geworden van de Vereniging voor werkgevers in de waterschappen (Vvww). Ik weet niet of ik de benaming helemaal correct heb, maar u begrijpt wat ik bedoel. Daar worden gezamenlijk afspraken gemaakt voor de arbeidsvoorwaarden, de secundaire arbeidsvoorwaarden. En daar wordt dus ook besproken, als onderdeel van de CAO voor 2021, voor welke vergoeding de medewerkers in aanmerking komen. Wat ik in ieder geval ook wil zeggen, dat is dat we daar niet alleen op wachten, maar dat we ook de medewerkers op een zo goed mogelijke manier proberen te faciliteren als zij hulpmiddelen nodig hebben om hun, zeg maar, kantoor thuis op een ARBO goede manier in te richten. Ten aanzien van de vraag over medewerkersmotivatie. Zonder meer is dat een heel belangrijk item voor ons. Misschien kunt u zich herinneren, toen we gesproken hebben over het jaarverslag, dat wij in ieder geval twee sterren in de categorie overheidsbedrijf gekregen hebben. Dus wij doen het wat dat betreft steeds beter. Dat betekent niet dat we achteroverleunen en we zullen in het kader van de nieuwe begroting weer kijken of wij ... Ja, hoe wij, zeg maar, verder kunnen werken aan de medewerkersmotivatie. Stageplaatsen proberen wij ook te faciliteren, maar dat is eigenlijk meer een onderwerp straks ook voor de kadernota. Dan is er door de heer Van Kretschmar een opmerking gemaakt. Volgens mij hij niet alleen, over het innovatiefonds. Inderdaad is het zo dat er dit jaar wat minder geld besteed is aan het innovatiefonds dan andere jaren. Gelukkig kan ik zeggen, we hebben net het jaarverslag 2019 gepubliceerd over, zeg maar, de resultaten van het innovatiefonds. En daar ben ik heel blij mee, dat die resultaten heel goed zijn. Ik denk dat we dit jaar, in het kader van de organisatieaanpassingen hebben we te maken ook gehad met ziekte, waardoor wellicht er wat minder uitvraag geweest is aan het innovatiefonds. Maar voor volgend jaar, we blijven daar gewoon helemaal op inzetten. En wat ik ook nog wil benadrukken, dat het gelukkig zo is dat innovatie zich niet alleen beperkt tot die dingen die echt alleen maar in het innovatiefonds zitten, maar dat ze ook integraal onderdeel zijn van de diverse portefeuilles. U moet het eigenlijk zo zien, dat het

innovatiefonds met name ook in het leven geroepen is om uiteindelijk een cultuur te creëren, waar mensen het idee hebben dat ze met goeie ideeën ergens terecht kunnen en dat het niet als het ware het idee is van ja, innovatie, daar gaat een kleine stafgroep alleen maar over. U maakt terecht een opmerking over veiligheid. De TRCF is hoger dan wat ik gehoopt had. Maar ik zie dat maar zo, ik denk dat bij Delfland juist de laatste twee jaar er veel meer aandacht voor veiligheid is dan wellicht in het verleden. Er is nu een zeer gedegen plan ontwikkeld om het veiligheidsdenken en de veiligheidscultuur om dat handen en voeten te geven. En dat betekent dat ik persoonlijk ook niet zo ongerust ben dat we nog steeds een relatief hoog TRCF-gehalte zien. Want we werken er namelijk ook aan dat we graag willen dat elk incident, ook al is het een relatief klein incident, dat dat gemeld wordt. Ja? Dus we hebben in ieder geval als aspiratie om de komende twee jaar hogerop de veiligheidsladder te komen. En ik verwacht dat, naarmate wij daarin slagen, dat we dan ook gaan zien dat die TRCF ook naar beneden komt. En tenslotte is het zo, uw vraag was ook van ja, hoe zit dat dan met veel mensen die thuiswerken? Nou er zijn incidenten op de zuiveringen, maar er zijn natuurlijk ook nog steeds mensen die in de buitendienst werken, om de vitale functies uit te oefenen. En daar, ongelukkigerwijs, treden af en toe ook incidenten op. Even kijken, ik denk dat ... Dan is door de heer Van Valkenburg ook gevraagd over het percentage vergunningen. Die vraag, dat was eigenlijk een technische vraag. Die is ook beantwoord, maar ik kan wel dan toch iets meer duiding geven. Op dit moment is het zo dat we met name daaraan proberen te werken door prioriteiten te stellen en gelukkig zijn vacatures ingevuld. Neemt niet weg dat in het kader van, zeg maar, de begroting waar we het straks over gaan hebben dat we nog eens een keer goed moeten kijken hoeveel mensen we hiervoor nodig hebben, want we zien wel dat in vergelijking met het verleden het aantal vergunningsaanvragen oploopt. Heeft er waarschijnlijk mee te maken dat we, zeg maar, voor in ieder geval voor de corona toch zien dat de Nederlandse economie behoorlijk aantrok. Daarnaast zien we ook dat in dit gebied natuurlijk ruimte schaars is en dat mensen bij wijze van spreken dus elk ... de ruimte zoeken, daarbij dichter komen bij waterstaatswerken en de complexiteit van de vergunningen toeneemt. En ten slotte proberen wij ook wel te werken in het kader van de omgevingswet, waarbij je eigenlijk niet zozeer kijkt van ach, het is zwart-wit, dit is de regel en daarom krijgt u wel of niet een vergunning. Maar dat we in dat hele proces juist met de vergunningsaanvragers goed proberen te kijken naar wat zijn de belangen die in het spel zijn en dat betekent dat het werk in het kader van de omgevingswet zeker niet minder arbeidsintensief geworden is. Ik denk dat ik daarmee de belangrijkste vraag voor mijn portefeuille beantwoord heb. En als dat niet het geval is, hoor ik dat straks nog wel. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Koop voor het beantwoorden van eventuele bestuurlijke vragen, die betrekking hebben op uw portefeuille.

Mevrouw Koop: Dank u wel, voorzitter. Dank u ook voor de complimenten die ook gemaakt zijn. We zullen ze zeker overdragen ook aan de organisatie, want die hebben in deze moeilijke tijd ook heel hard gewerkt en ook hun creativiteit toch ook nog ingezet om ook iets aardigs te bedenken om het gebruik van klare taal ook ten aanzien van klimaat en het stimuleren van de klimaatmaatregelen voort te kunnen brengen. Zo zien we dat met name bij die Stimuleringsregeling corona ook een positieve kant kan hebben. Ondanks natuurlijk het vele verdriet dat ook bij sommigen is neergedaald. Maar we hebben wel gemerkt dat er heel veel gebruik is gemaakt van die stimuleringsregeling. Ook omdat mensen nu zijn gaan zien hoe belangrijk het toch is om een groene tuin te hebben of in een groene omgeving te wonen, die ook klimaat adaptief is en die ook een sponswerking heeft waardoor we water langer met elkaar kunnen vasthouden. Ja, ik denk in deze fase dank u wel, voorzitter. Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Koop. Ga ik door naar de heer Belt.

De heer Belt: Dank u, voorzitter. Ook namens mij dank voor alle complimenten. Ook voor de organisatie. Ik heb een drietal vragen waar ik op in zal gaan. De heer Van Kretschmar en de heer Hofman noemden allebei het punt dat we de KRW-risico's van zeer hoog naar hoog inschatten. Ja, waarom schalen we hem toch een stukje af? Nou het is zo, wij hebben voor de zomer het SGBP3-pakket met zijn allen vastgesteld. En daarvan hebben we gezegd,

we stellen realistische, ambitieuze doelen vast. En met die vaststelling zien wij dat het risico dan iets lager is. En wat vooral belangrijk is, we zien ook uit de laatste metingen dat er zowel op chemisch als ecologisch gebied ook echt dat de inspanningen van de jaren ook verbetering oplevert. Toch blijven we hem dan wel als een hoog risico inschatten, omdat we ook beseffen, en dat is een landelijk beeld, dat we heel erg afhankelijk zijn van derden. Dus en dan moet ik niet alleen de glastuinbouw, maar ook de agrarische sector verder en de inzet van gemeenten. Dus dat is een toelichting op die risico. Dan de heer Heijboer, u heeft een vraag gesteld over het investeringskrediet van 1,4 miljoen voor natte ecologische zones. Dat is in feite het besluit wat dinsdag op de commissie Waterkwaliteit en Kwantiteit stond en wat als hamerstuk naar de vv wordt gestuurd door de commissie. En dat zijn, in feite is dat het resterende maatregelpakket voor SGBP2. En dat moet dan in feite de maatregelen dekken voor 2020 en 2021. Vanaf 2022 gaan we met het SGBP3-pakket aan de slag. En dat heeft u in juni voor inspraak vastgesteld. Dan tenslotte mevrouw Jonker. Ja, het traject Gebiedsgericht Meten, toch een van onze belangrijke items voor waterkwaliteitsverbetering, heeft door de coronacrisis even stilgelegen dit voorjaar. Of nou, niet helemaal stilgelegen, maar we konden minder intensief aan de slag gaan, laat ik het zo zeggen. Het is moeilijk in te schatten wat nou precies de effecten daarvan zijn. We zijn in ieder geval, in juni konden onze mensen weer starten met het traject. Het is gelijk weer intensief opgepakt en de laatste monitoringgegevens geven aan dat het niet slechter gaat dan vorig jaar, dus dat is hoopgevend. En nou ja, het heeft nog steeds mijn hoogste aandacht. Daar mag u van uitgaan. En dan verwijst ik onder andere ook naar het TV-West item van gisteren, waarin ik onder anderen mijn zorg blijf uiten voor die chemische waterkwaliteit.

De voorzitter: Dank u wel, meneer Belt. Dan geef ik het woord aan de heer Egas.

De heer Egas: Ja, dank u wel, voorzitter. Ook mijn dank en zeker ook namens het hele team voor de complimenten die we gekregen hebben van u allen en ook ik zal dat graag verder leiden. En ja, het wordt aangegeven, er ligt nog een hele hoop uitdagingen voor ons, zoals we ook gisteren hebben besproken in de commissie Waterveiligheid en Waterketen en die handschoenen nemen we ook graag op. We zullen zeker gaan verder werken. Dus dat eventjes vanaf mijn kant in het kort.

De voorzitter: Dank u wel. En dan kom ik ten slotte bij de heer Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Ja, dank u wel, meneer de voorzitter. Dank ook voor de complimenten, die zullen we inderdaad verder brengen. Ik heb een aantal dezelfde vragen. Een aantal verschillende vragen. Ik ga gewoon aan de beantwoording beginnen en daar waar ze samenvallen, merken we dat vanzelf wel. Een aantal van u heeft gevraagd naar compensatie van de Rijksoverheid. Er zijn inmiddels twee steunpakketten zijn er door het Rijk uitgeschreven. Van de kant van de Unie horen we dat er '...' bij de steunpakketten zitten, die aangeven dat er wellicht iets te verwachten valt van een derde steunpakket. Ik stel voor dat we ons in die zin wel bescheiden opstellen. Wij zijn een overheid die zelfstandig belasting heft en dat betekent ook dat de effecten van corona natuurlijk redelijk beperkt blijven. In die zin, dat op het moment in het jaar waarin je verrast wordt, kun je daar je reserves voor aanspreken. Maar voor 2021 en verder hebben wij gewoon rekening te houden met die gevolgen en die ook zelfstandig moeten compenseren. Dus ik ga er persoonlijk van uit dat we in eerste instantie onze eigen broek ophouden en op het moment dat het Rijk daar toch inspringt en wij zullen ons natuurlijk wel ons als vragers opstellen samen met andere waterschappen, dat spreekt voor zich. Maar ik ga er niet vanuit voorshands dat daar een compensatie op binnen gaat komen. De heer Fekkes ja, het valt een beetje buiten het bestek van de burap, maar ik herken zijn opmerkingen natuurlijk heel goed. Ik heb ooit in een functie als wethouder bij een gemeente gefunctioneerd waar een van de zaken in het programma was dat de tarieven gelijk zouden blijven. En dat betekende dus dat ik ieder jaar aan mijn jasje getrokken werd, want de ene woning was wat sneller duurder geworden dan de ander en dat leverde natuurlijk onderling verschil op die gewoon optreedt als gevolg van een

wijziging van die onderliggende waarde. En dat doet zich hier natuurlijk ook voor. En ik zie, en met mij de organisatie, dan ook geen mogelijkheid om die gevolgen te dempen. De enige troost die ik kan bieden, is dat wat omhooggaat ook weer naar beneden komt, heb ik altijd geleerd. Dus dan is dat is effect weer kleiner. Ik wilde dat toch even noemen. Mevrouw Dijkshoorn van Ongebouwd, die zegt wij blijven scherp op '...' kredieten. Dat vind ik terecht. De opmerking die zij maakte over de rapportage, dat overlappende trajecten daar wat moeilijker in te volgen zijn, daarvan wil ik gelijk wel toezeggen dat we die in de toekomst in ieder geval wel op de juiste manier in die projectrapportage op gaan nemen. Meneer Van Kasteren, die had het over de ambtelijke stelpost in relatie tot de begroting van 2021. Ik stel voor dat we daar bij de behandeling van de begroting van 2021 maar eens op terugkomen. Zijn tweede vraag ging over differentiatie bij oninbaar. En dat wordt op dit moment niet bijgehouden. Ik kan niet overzien welke inspanningen de RBG zou moeten leveren om die oninbare posten wel op te kunnen splitsen. Misschien kan het wel, maar mijn ervaring met RBG is inmiddels dat zij zich altijd inspannen om maximaal informatie te leveren. Dus dat dat op dit moment niet voorhanden is en dat om dat wel te regelen, dat daar extra inspanning voor verricht moet worden. Ik zal het eens navragen en dat antwoord, dat krijgt meneer Van Kasteren, dat krijgt de verenigde vergadering op enig moment nog van mij. Dan denk ik, ja, de heer Hofman, die maakte nog een opmerking met betrekking tot de oninbaarheid. En ik wil toch in relatie tot deze burap daar wel wat over zeggen. Kijk, wij kijken met enige regelmaat naar ons bestand. Dan stoppen we, om het maar eens netjes te zeggen, de thermometer erin en de situatie op dat moment, die geven we weer. En u kunt zich voorstellen dat in het huidige tijdsgewricht, waar we te maken hebben met een aantal onzekerheden. Ja, voortschrijdend inzicht maakt dat we daar natuurlijk steeds anders over denken en dan moet ik zelf zeggen dat de eerste schattingen die we bij de RBG gemaakt hebben, dat we die eigenlijk nog steeds in onze handen hebben. En dat we die ook bevestigd zien worden voor de belastingbetalingen die binnenkomen. Dus we zitten daar best wel, we zitten daar goed qua schattingen. We zitten daar als RBG ook heel scherp op. Ik denk niet dat het te rooskleurig is. Maar ik wil in het kader van de begroting van 2021 daar natuurlijk nog eens graag over van gedachten wisselen. Ik denk, meneer de voorzitter, dat ik zo de openstaande vragen behandeld heb. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Ouwendijk. Ik realiseer me dat ik nog een vraag van mevrouw Jonker niet beantwoord heb. Dat is vertraging over strategische processen. Ik denk dat het een opmerking is die verband houdt met het feit dat we, zeg maar, met het thuiswerken het lastiger is om strategische processen die in de beginfase zitten, waar er sprake is van opstart co-creatie, om die vorm te geven. Een van die processen die daardoor enige vertraging heeft opgelopen, is de start van het waterbeheerprogramma nummer zes. Het goede nieuws is dat wij niet het enige waterschap zijn die daarmee te maken heeft en dat er nu van overheidswegen ook besloten is dat ze de deadline voor het WBP6 drie maanden is opgeschoven. Dus ik denk dat met die extra ruimte wij goed in staat zullen zijn om een kwalitatief goed proces te doorlopen. Dan komen wij nu aan het einde van de eerste termijn. Ik concludeer dat eigenlijk er nog best wel wat vragen waren die beantwoord zijn. Maar dat in grote lijnen alle aanwezigen de burap ondersteunen. Dus mijn vraag is, is er nog bij bepaalde fracties de behoefte aan een tweede termijn? Ik zie de heer Hofman. De heer Hofman, u heeft het woord.

De heer Hofman: Dank u wel, voorzitter. Twee opmerkingen. Allereerst de compensatieregeling Thuiswerken voor Medewerkers. Naar mijn oordeel kan Delfland daar ook autonoom naartoe overgaan, voor haar eigen situatie. En dat hoeft niet per se gekoppeld te worden aan een algemene cao voor alle waterschappen. Dus ik geef dat toch nogmaals in overweging om na te gaan of daar redenen voor zijn en of dat ook gepast is. De compensatieregeling van het Rijk voor wat betreft de coronanadelen, ja, wij maken deel uit van de eenheidsstaat, ook als waterschap. En ik vind wel dat er een evenredige verdeling van de gelden moet plaatsvinden. Ook als wij een functionele democratie zijn. En ook als wij een eigen belastingstelsel kennen, die wij zelf helemaal sluitend kunnen maken. Dus ik vind wel dat dat naar de inwoners toe een stukje solidariteit ook betracht mag worden. Ook door de regering en niet dat direct de waterschappen dan buiten schot blijven, voor wat betreft een compensatieregeling. Dus ik vind

wel, het gaat over de hele overheid en ook het waterstaatsdeel, dat dat daar dan ook in meegenomen wordt. Dat uw bestuur daar ook de aandacht voor vraagt of dat wel een eerlijke, evenredige vertaling is. Dat nog naar aanleiding. De rest, dank voor de beantwoording van de vragen.

De voorzitter: Dank u wel. Voordat ik, zeg maar, in ga op de vragen van de heer Hofman. Is er nog behoefte bij een andere fractie om toch nog een vraag te stellen? Want als dat niet het geval is, dan wil ik voorstellen dat ik de vraag van de heer Hofman beantwoord en dat we daarmee dit agendapunt concluderen. Ik zie verder geen behoefte, dus dan zal ik terugkomen op de vraag van meneer Hofman. In principe zou Delfland autonoom inderdaad een maatregel kunnen nemen. Ik vind echter dat dat een hele slechte zaak zou zijn. Ik denk dat het belangrijk is dat wij met alle andere partners ervoor zorgen dat wij een sterke aantrekkelijke sector vormen. En nu wij samen optrekken in die vereniging voor werkgevers, dan denk ik dat het passend is om onze wensen daar in te brengen en dat daar te stroomlijnen. In plaats van dat ieder, zeg maar, zijn eigen maatregelen gaat nemen. Dus het antwoord is ja, het zou kunnen, maar ik zou het echt een slechte zaak vinden. Ik heb in het verleden ook weleens op andere terreinen gezien dat er soms neiging was van waterschappen om er toch van af te wijken. En ik denk dat dat geen goede zaak is. Uw tweede vraag is eigenlijk al door de heer Ouwendijk beantwoord, maar ...

De heer Ouwendijk: Ja, ik wil er toch nog wel even op ingaan, hoor.

De voorzitter: Meneer Ouwendijk, u heeft het woord.

De heer Ouwendijk: Ja, want ik maak uit de vraag van de heer Hofman op dat ik mijn antwoord wellicht niet scherp genoeg heb neergezet. Ja, wij maken ons als waterschap sterk om te zorgen dat er voor de coronakosten, voor de coronanadelen die wij als waterschap lijden, net zo goed als andere overheden daar nadeel van lijden. Dat wij daar door het Rijk voor gecompenseerd worden. Dat moet gewoon als een ... Wat mij betreft is dat een keihard punt. Wat ik daar bij wilde zeggen, is wel dat ik de verwachtingen een beetje wil temperen. We hebben aan de technische vragen gezien dat hier en daar ook gedacht wordt dat er volledige compensatie voor komt en dat we dan nog vrij besteedbare middelen zouden overhouden. Ik zou u willen adviseren, hou die verwachtingen goed getemperd en laten wij als waterschap intern ervoor zorgen dat we onze eigen broek op kunnen houden. En dat wil niet zeggen dat we ons niet sterk maken om mee te delen in een eventuele Rijksbijdrage, maar dat doen we samen met alle andere waterschappen, ook over de as van de Unie. Tot zover, meneer de voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel meneer Ouwendijk. Misschien mag ik eraan toevoegen dat dit punt ook ter sprake gekomen is in de ledenvergadering van de Unie, waar er inderdaad op gewezen wordt door veel leden, dat de impact van corona op de waterschappen echt van een hele andere orde is dan van onze collega-overheden. En ten tweede, dat de situatie zoals de heer Ouwendijk ook heeft aangegeven niet vergelijkbaar is, omdat wij inderdaad onze eigen belastingen heffen. Dus dat vraagt een zeer nauwe afweging.

De heer Hofman: Dank voorzitter. Zeer bedankt voor de beantwoording. Ik heb de vraag ook gesteld dat we alert zijn en blijven. En scherp. Nou, die scherpste, die proef ik ook. Maar ik vond het wel even van belang om dat even neer te zetten nu, hoe wij daarin staan als waterschappen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan concludeer ik dat er verder geen behoefte is aan een tweede termijn. En gelet op zeg maar de grote steun, alle complimenten, wil ik voorstellen dat de burap als hamerstuk naar de vv gaat. Kan ik aannemen dat iedereen het daar mee eens is? Als iemand het daar niet mee eens is, zou ik graag een handje willen zien. Ik zie alleen maar applaus, dus dan is het bij deze besloten dat het als hamerstuk doorgaat. Dan kom ik nu bij het tweede agendapunt.

3.B.1b Kaderbrief 2021

De voorzitter: En dat is de kaderbrief 2021. En ik wil opnieuw de heer Ouwendijk in de gelegenheid stellen om een paar inleidende opmerkingen te maken. De heer Ouwendijk, u heeft het woord.

De heer Ouwendijk: Ja, dank u wel, meneer de voorzitter. Bij een aantal eerdere gelegenheden heb ik hier al over gesproken dat het opstellen van de kadernota in juni voor de zomer in dit tijdsgewricht natuurlijk een beetje onzinnige zaak is. We weten niet precies wat er allemaal op ons afkomt. Ik ken ook de consequenties niet van, de precieze consequenties, van alle acties die in het kader van de coronapandemie zijn uitgezet en we willen eigenlijk op basis van de laatste gegevens die we kennen een zo concreet mogelijke begroting voor 2021 te maken. En dat betekent dat we gezegd hebben, we noemen het geen kadernota, maar we noemen het dan maar een kaderbrief. Want we komen natuurlijk wel met een richting en op welke wijze we de begroting voor 2021 denken in te richten. We hebben dat in juli schriftelijk aangekondigd. En nu ligt de kaderbrief ligt voor met het verzoek aan de verenigde vergadering straks en nu in deze commissie om daar kennis van te nemen. En ja, ik kan me zomaar voorstellen dat niet alleen de commissie, maar straks ook wellicht de verenigde vergadering aan het dagelijks bestuur nog een aantal opmerkingen mee wil geven. Om te betrekken bij het vaststellen van de begroting voor 2021. Tot zover even de inleiding, meneer de voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, meneer Ouwendijk. Dan geef ik nu graag de gelegenheid om, zeg maar, al opmerkingen mee te geven naar aanleiding van deze kaderbrief. Wie mag ik het woord geven? Ik zie de heer Van Kretschmar als eerste. Meneer Van Kretschmar, u heeft het woord.

De heer Van Kretschmar: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, dank ook voor de kaderbrief. We hebben er alle begrip voor dat een kaderbrief in deze situatie natuurlijk, ja, gebaseerd moet zijn op datgene wat je weet, hè. Want wat je niet weet, ja, dat is lastig om daar een begroting op te baseren. Aan de andere kant bekruipt ons toch een beetje het gevoel of we toch niet misschien wel een tweede scenario hiernaast zouden moeten zetten, hè. Je kunt natuurlijk zeggen van ja, op basis van wat we nu weten, dat staat ook genoemd. Dat is die twee miljoen belastingderving. Nou, die rekenen we eigenlijk door naar de komende jaren. Daar staat wel bij, als de RBG tot een andere conclusie komt, dan kunnen we dat nog bijstellen. Op zich is die twee miljoen, dat is een hoop geld, maar dat is op basis van de totale begroting, is dat te overzien. Maar ja, wat zou er nou gebeuren als we dus langjarig met deze situatie te maken krijgen. Dan toch, hè, de grote klap nog moet komen, de inkomsten verder teruglopen, maar ook de niet-materiële zaken, zoals bijvoorbeeld de afhankelijkheid van het bereiken van onze doelen met onze partners, hè. Waarvan we nu al zeggen dat dat best wel onder druk komt te staan, omdat gemeenten wellicht veel sterker geraakt worden, waardoor misschien het belang van water daar wat minder hoog op de lijst staat. Ja, dan vragen wij ons toch af, moet je je daar niet, op de een of andere manier, met dan maar een wat negatiever scenario daar vast toch iets over zeggen, hè. Want alleen maar een begroting met die twee miljoen minder, dat vinden wij eigenlijk een beetje, nou ja eh, een beetje te eenvoudig. Wij zien toch graag een tweede scenario, wat dan uitgaat van minder inkomsten. Maar ook in immateriële zin een aantal dingen die we gewoon niet kunnen realiseren. Laten we daar vast proberen een plaatje van te maken. Want als je dat hebt, dan word je in ieder geval niet verrast. Hè, dus dat is wat we eigenlijk zouden willen meegeven en misschien is daar, kunt u daarop reageren, op dat idee.

De voorzitter: Dank u wel meneer Van Kretschmar. Dan ga ik door naar de heer Van Valkenburg.

De heer Van Valkenburg: Dank u wel, voorzitter. De kaderbrief geeft een goede uiteenzetting van wat we kunnen verwachten voor de begroting, maar het geeft vooral een goed beeld van alle onzekerheden waar we mee te maken hebben. En dat zijn er nogal wat. Ik sluit me op dat punt graag aan bij de vorige spreker, dat het denken in

scenario's misschien hier wel heel nuttig kan zijn om ons te laten nadenken, wat betekent dat in de toekomst met de verschillende ontwikkelingen die we zien? Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Van Valkenburg. Dan ga ik door naar de heer Hofman.

De heer Hofman: Dank u wel voorzitter. Ook ik schaar me in de rij van het scenario denken. Zeer essentieel om scenario's uit te werken en daarbij ook het kritieke pad te volgen, waar ook saillante zaken het meest ingrijpend kunnen zijn. En op basis daarvan kunnen we het aanvalsplan of verdedigingsplan beter gezegd, opbouwen. Dus ik onderstreep dat van harte. Daarnaast zijn de vragen wat betreft derving van inkomsten vanwege de corona al aan de orde gesteld door de portefeuillehouder. En ik vind dat heel deugdelijk en reëel geschetst. Ten slotte nog de stageplaatsen, wil ik toch nog de aandacht voor vragen. Omdat ook voor de komende periode serieus mee te nemen en daar financiering aan te wijden en ook positief met de onderwijsinstellingen dat gezamenlijk te doen. Door de regering is daar aandacht voor gevraagd ook. En het waterstaatsvak is een prachtig vak, waarbij ook de ambachten weer terug kunnen komen en dat geeft ook de kwetsbaarheid weer. Dat we dat ook daardoor inboeten, door jongeren daar weer geïnteresseerd voor laten zijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Hofman. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Van Hijckema Vlieg.

Mevrouw Van Hijckema Vlieg: Dank u wel, voorzitter. Wij zijn het wel eens met het gevolgde afwegingskader, wat in de Kaderbrief is opgenomen. Dus eerst de wettelijke taken, dan de bestuurlijke wensen en primaat voor het bestaande bestuursakkoord. Dat gaat ook weer over de consistentie in het handelen. Die is van belang. En ook de verwachtingen die onze partners hebben naar ons toe. Dat hoort er ook bij. En als we natuurlijk de investeringen naar voren kunnen halen, dan moeten we dat natuurlijk wel allemaal doen. Maar wat nu als we zo optimistisch als we nu nog zijn, misschien niet blijven? Dus de inbreng van de heer Van Kretschmar, die spreekt mij wel aan om eens te kijken of er verschillende trajecten mogelijk zijn met verschillende onzekerheden en zekerheden naar hetzelfde doel, namelijk gewoon toch gezond door deze crisis heen te komen. Dus ik zou willen bevestigen dat een scenarioaanpak ons wel zou aanstaan. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Hijckema Vlieg. Dan geef ik nu het woord aan de heer Jansen.

De heer Jansen: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, de Kaderbrief geeft inderdaad een goed beeld van de verwachte ontwikkelingen en onzekerheden erin. Ik sluit me graag aan bij vorige sprekers. Ja, de gevolgen van corona en andere zaken zijn voor een groot gedeelte nog onzeker. Wij sluiten ons ook wel aan bij het scenario, om in scenario's te denken. Alleen is het wel zo dat, je moet over waterschap moet je gewoon een begroting maken en daarin kun je wel wat opties benoemen. Maar ik zou er toch ook wel aan hechten, ook om de druk op de ambtelijke organisaties niet al te groot te maken, om vooral in die scenario's te denken, om dat vooral op hoofdlijnen te doen en niet drie of vier verschillende begrotingen te hebben en dat we dan in de loop van het jaar kiezen welke begroting het meest realistisch is. Je kunt in het burap nog makkelijk bijsturen eventueel. We zien inderdaad ook wel dat corona behoorlijke impact heeft. Maar we willen ook benadrukken dat we ook wel naast veel negatieve cijfers ook een aantal positieve cijfers zijn. Ik noem bijvoorbeeld minder reiskosten, betere communicatie binnen Delfland met andere instanties. Bijvoorbeeld ook minder gebruik van gebouwen en graag ook daar aandacht voor in het opstellen van de begroting. En we kijken bijvoorbeeld ook naar de olieprijs en de arbeidsmarkt. We zien ook dat de arbeidsmarkt heel erg gaat veranderen en dat hoeft niet alleen negatief te zijn. Hetzelfde geldt overigens ook voor een aantal faillissementen, wat nu duidelijk minder blijkt te zijn, omdat er gewoon meer steun is naar bedrijven. Dan zou ik ook nog aandacht willen vragen voor investeringen, extra investeringen en investeringen naar voren halen. Dat is, denk ik, op dit moment biedt dat kansen ook. Enerzijds zien we nu ook dat gewoon in de markt wat lagere tarieven gehanteerd worden. Dus dat betekent dat je goedkoop

kunt inkopen. En we zien ook en dat heeft ook een positief effect voor het bedrijfsleven. Je geeft een extra impuls aan het bedrijfsleven. Met name aannemers die het op dit moment best wel zwaar hebben. We denken met name dan aan investeringen in waterkwaliteit, waterveiligheid, duurzaamheid en het energie- en klimaatneutraal maken van Delfland. We denken dat er extra kansen wel liggen. En ik ben het eens met de hoogheemraad dat je misschien niet direct moet uitgaan nu al van extra steun van het Rijk, maar dat je eerder gewoon uit moet gaan dat je je eigen broek kunt ophouden. Dat waren mijn punten.

De voorzitter: Dank u wel, meneer Jansen. Dan ga ik door naar mevrouw Jenniskens. Mevrouw Jenniskens.

Mevrouw Jenniskens: Dank u wel, voorzitter. Ja, het motto van de kaderbrief is onzekerheid. En dat verbaast ons ook van de ene kant. En dat komt vooral door de knappe prestatie die Delfland tot nu toe heeft geleverd in deze onzekere tijden. En wij erkennen natuurlijk dat we in een onzekere tijd leven. De wereld is echt veranderd sinds wij in mei 2019 het bestuursakkoord afsloten. Maar we zien ook nieuwe ontwikkelingen en we weten echt wel wat. Bijvoorbeeld, daar hebben we het net al over gehad, minder inkomsten. Maar dat constateren we, maar we geven niet aan wat we daar mee doen. Betekent minder inkomsten minder uitgaven, dus keuzes maken of betekent minder inkomsten toch meer investeren, zoals het kabinet Rutte ook doet, om deze coronacrisis te lijf te gaan. Hè, in ons bestuursakkoord hebben we het over houdbare financiën. Wat betekent dat in deze tijd van de coronacrisis. En daarom spreekt mij dat scenario denken, die onze collega's genoemd hebben, spreekt ons ook zeer aan. Maar ook dat we uiteindelijk tot een begroting moeten komen. En eigenlijk was mijn verwachting dat die diverse scenario's in de kaderbrief zouden worden geschetst, zodat de keuzes gemaakt konden worden voordat de begroting wordt opgesteld. Maar goed, dat werkt anders. Waternatuurlijk op zich is wel bereid om meer te investeren, vooral ook omdat er toch een aantal ook los van de corona een aantal ontwikkelingen zijn die veel helderder zijn dan bekend was tijdens het bestuursakkoord. Zoals bijvoorbeeld de droogte is echt niet incidenteel. Dat lijkt structureel en hebben wij nou gereflecteerd of ons doel om zoetwater altijd beschikbaar te hebben of we de middelen daarvoor hebben om dat doel ook te blijven realiseren? Ik vind dat een heel belangrijke vraag. Verder, de dijkgraaf zei het al bij het vorige punt, het is in de coronatijd lastiger om met de gemeente te overleggen. We hebben een hele watervisie vastgesteld met het idee dat we invloed konden krijgen op de ruimtelijke plannen van de gemeente. Het lijkt nu dat dat toch moeilijker is dan wij toen verwachtten. Wat doen wij daaraan? Want het blijft superbelangrijk om de gemeente ervan te vergewissen dat een goede waterhuishouding in deze tijden van klimaatverandering echt zeer belangrijk is bij de ruimtelijke plannen. Verder kunnen we over de kaderrichtlijn Water, we hebben al gezegd het gaat van een heel hoog naar een hoog risico. Maar misschien moeten we toch ook nog, juist omdat corona ook laat zien hoe belangrijk schoon, veilig en gezond water is, moeten we ook juist misschien wel beslissen, zet een tandje bij. Hè, om toch die KRW-doelen wat dichterbij te brengen, maar ook de waterkwaliteit in onze eigen wateren te verbeteren. En dan hetzelfde geldt eigenlijk voor de zeespiegelstijging, hè? Er is net weer een rapport uit van Deltares, hè. En Marjolijn Haasnoot, die zegt maatregelen om de klimaatverandering te beperken en voorbereiding op de gevolgen van de zeespiegelstijging worden steeds urgenter, omdat het zwarte scenario uit blijkt te komen. Moeten wij dan niet binnen onze wettelijke kaders toch een substantiëler plan maken? Dat zijn eigenlijk allemaal gedachten die wij mee zouden willen geven bij het opstellen van de begroting. En ook wat dan de financiële consequenties zijn van het een en ander.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Jenniskens. Dan ga ik door naar de heer Heijboer.

De heer Heijboer: Dank u wel, voorzitter. Ja, wij sluiten ons aan bij de vorige sprekers en ja, dat scenario denken spreekt ons wel aan. Wij hadden eigenlijk verwacht dat er in de kaderbrief een aantal keuzes voorgelegd zou worden, waarop we zouden kunnen bezuinigen. Omdat het ons niet een automatisme moet zijn dat als de inkomsten minder zijn, dat we dan automatische de tarieven ophogen. De heer Ouwendijk zei ook van ja, we

stellen ze toch zelf vast en dat is natuurlijk ook zo, maar je kan het niet maken dat als iedereen minder te besteden heeft, dat je dan zelf de buikriem niet aanhaalt. En dat is toch een kader dat wij wel mee willen geven voor het opstellen van de begroting. Als iedereen lijdt, dan moeten wij meelijden en dan moeten wij keuzes maken. Hoe erg wij dat ook vinden. En een tweede punt waar ik voor op wil roepen, is toch een stukje wendbaarheid. En wat bedoel ik daarmee? Daar bedoel ik mee, dat we bijvoorbeeld het programma Waterbewustzijn hebben gelezen. Dat houdt geld over, omdat we de mensen niet binnen kunnen halen om ze waterbewust te maken. En waar ik dan aan denk is van, als we ze niet binnen kunnen halen, dan kunnen wij misschien wel naar buiten gaan. We hebben heel veel werkloze acteurs, die voor vijftien euro per uur in de bollenvelden staan. Laten wij dan als Delfland eens creatief nadenken van, wij hebben een aantal doelstellingen, wij hebben programmalijnen afgesproken. Het is niet zo dat het potje per se leeg moet. Maar hoe kunnen wij inspelen op de coronapandemie, dat die ons niet alleen nadelen geeft, maar ook kansen biedt. Zodat wij iets wat in principe nadelig is, ons laten uitwijken tot verbetering. Hè, de heer Jansen zei al van ja, misschien liggen de prijzen wel lager? Maar ik denk dat er misschien wel meer kansen liggen en ik mis in deze kaderbrief de kansen die de coronapandemie ons zou kunnen bieden op welk vlak dan ook.

De heer Jansen: '...' meneer Jansen.

De voorzitter: De heer Jansen, u wilt een interruptie plegen?

De heer Jansen: Ja, dank voor het aanhalen van een van mijn suggesties. Ik heb eigenlijk nog een vraag over de tarieven, waar u mee begon. U zei nou, het is niet de bedoeling dat de tarieven verhoogd zullen worden. Maar ik meen dat we in het bestuursakkoord daar heel duidelijke afspraken over hebben gemaakt. Dus ik vraag me af inderdaad of u dan inderdaad die tarieven juist zou willen verhogen? Dat daar reden toe is? Dat we het akkoord dat we met zijn allen hebben afgesloten dat we dat gewoon navolgen.

De heer Heijboer: Nee, wij willen ze niet extra verhogen. We hebben gehoord dat er vier miljoen minder inkomsten zijn, onder andere doordat bedrijven failliet gaan en misschien mensen om kwijtschelding vragen, particulieren. Dat hebben we minder dan gedacht. Maar dat we dan om dat te compenseren, de tarieven niet extra verhogen boven wat we afgesproken hebben.

De heer Jansen: Ja, dus gewoon het tussenakkoord te volgen.

De heer Heijboer: Ja. Dat was het. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel meneer Heijboer. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Jonker.

Mevrouw Jonker: Dank u wel, voorzitter. Ik worstel met de inhoud van de kaderbrief 2021. Vooral het gemak waarmee alle gevolgen van de coronacrisis tot een voldongen feit wordt gemaakt. En dan doel ik vooral op de effecten van corona, genoemd in de brief als uitgangspunt nummer 3. Tegelijkertijd draait de wereld gewoon door. Nee, de wereld draait niet gewoon door. Een anderhalvemetersamenleving en het thuiswerken zal voorlopig blijven bestaan. En zal langdurige effecten hebben voor jaren. Dit zogenaamde nieuwe normaal heeft nu al een groot nadelig effect op onze watersystemen, watervervuiling en waterverbruik. Dat is deze zomer al gebleken. De natuur en de wateren, waaronder bijvoorbeeld de kades hebben enorm geleden onder de vakantievierende mens. Het antwoord op de brede effecten van de coronacrisis zijn in de kaderbrief nogal in het luchtledige blijven hangen. Hoe denkt Delfland bijvoorbeeld invulling daaraan te gaan geven? Kortom, ik ben net als alle vorige sprekers met mij van mening. Ik ben eigenlijk op zoek naar een vernieuwend toekomstperspectief, waarbij rekening wordt gehouden met de langdurige gevolgen van de coronacrisis en dan ook met name op onze wateren

en natuur. En ik vind dat de kaderbrief eigenlijk in dat opzicht nogal erg mager daar antwoord of schetsen voor heeft gegeven. Dit is een opmerking die anderen natuurlijk ook hebben gemaakt, dus ik ben erg voor het uitwerken of het maken van meerdere scenario's en ik begrijp ook wel dat daar natuurlijk dan ook wellicht andere, ja misschien een aantal verschillende begrotingen bij horen. Waarover we dan de volgende keer over kunnen spreken. Maar het is wel belangrijk dat daar wat meer zicht op de toekomst komt en het beeld daarvan, hoe Delfland dat voor zich ziet. Nu dit toch wel langer zal blijven dan dat we hadden gedacht. Dank u wel. Dit was mijn bijdrage.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Jonker. Dan geef ik nu het woord aan de heer Fekkes.

De heer Fekkes: Dank u, voorzitter. Ja, ik vond het nu juist zo aardig dat het een korte kaderbrief was. Maar alle vorige sprekers ja, die gaan er van alles aan hangen. En ik moet u eerlijk zeggen, ik overzie dat zo langzamerhand niet meer. Temeer daar mijn ervaring is, je kunt het nog zo goed bedenken in allerlei scenario's, maar de praktijk is toch altijd weerbarstiger dan je zelf denkt. En ik denk dan ook altijd aan de woorden van Henk Elsink, een beetje cabaretier die riep van, als je alles van tevoren weet, kun je met een kwartje de wereld rond. En zo is dat natuurlijk. Ik vind het gewoon een goede kaderbrief en ik vind, daar wil ik echt de nadruk op leggen, probeer het simpel te houden en er is altijd een mogelijkheid om later tot een begrotingswijziging te komen of dingen tussentijds aan te pakken. Maar probeer voorlopig zoveel mogelijk op een spoor te blijven en niet allerlei wissels erbij. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, meneer Fekkes. En dan kom ik ten slotte bij mevrouw Dijkshoorn, Ongebouwd.

Mevrouw Dijkshoorn: Ja, dank u wel. Ja, wat opvalt in de kaderbrief, het meeste is al gezegd, hè. Het woord onzekerheid. We kunnen gewoon nog niet in de toekomst kijken. Corona, dat brengt ons toch wel in een lastige situatie en hoe we dat voor volgend jaar in de begroting moeten doen. Waar wij tegenaan liepen, dat was onder andere de strategische investeringsagenda. En dat kwam eigenlijk min of meer op wat de heer Ouwendijk zelf in een artikel in het AD al had geroepen. We hebben extra geld nodig, want we moeten veel investeren. En dat staat eigenlijk een beetje haaks op wat wij graag willen als Ongebouwd. En dat vind je dan ook niet verder, alleen strategische investeringsagenda vind je terug, maar niet de onderbouwing van wat is daar nou voor nodig? Dus wij zouden ook graag een begroting eigenlijk willen zien. Dat is niet in scenario's, maar we hebben doelen gesteld. Wat hebben we en wat kunnen we volgend jaar wegzetten aan investeringen en welk geldbedrag hoort daarbij? En van daaruit redeneren, dat hebben we nodig. En wat voor belastingtarieven horen daarbij? Want er is misschien best wel ruimte. We schatten dat soms best wel ruim in, onze investeringen schatten we ruim in. Of op een investering van een gemaal is veel meer mogelijk. Dus wij vroegen ons af, kunnen we niet andersom gaan denken? Niet vanuit zoveel belasting halen we op, maar wat hebben we nu voor volgend jaar nou daadwerkelijk nodig? Scenario's, het lijkt me niet handig als wij bij de begroting drie begrotingen hebben en we gaan kiezen welke het moet worden. Maar ik zie wel scenario's voor me van hoe het eruitziet met onze aflossingsverplichting, wat we hebben afgesproken in lijn met ons bestuursakkoord wat dan de gevolgen zijn van lagere belasting wat we binnenhalen. Dat we dan kunnen zien van ja, we hebben afgesproken we zouden gaan aflossen in 2023 en daar hadden we onze schuldquote voor. In die lijn zou ik dan eventueel wel een lijntje kunnen zien of een scenario, maar graag één begroting. De tarieven sowieso blijven gelijk ook in ons bestuursakkoord. De ABP had daar een iets lastigere, die zegt, niet omhoog. Maar dat hebben we ook niet afgesproken, want we zeiden, de tarieven blijven gelijk. Dus dat is gewoon een vaststaand gegeven. Dan wil ik zeggen, een aantal keren wordt droogte genoemd, maar ik wil toch zeggen dat wij hier bij Delfland ons mogen prijzen dat wij de droogte hier, heel goed is gegaan, laat ik het zo zeggen. Dat de gevolgen daarvan veel minder groot zijn geweest dan in de rest van het land. Zoals in Limburg en Brabant waar ze nu nog de gevolgen hebben van de droogte. Terwijl wij hier eigenlijk nou, het gewoon prima gaat

en Delfland dat ook prima heeft opgepakt van het voorjaar. Dat had bij de burens ook gekund. De complimenten nog voor de droogteaanpak hoe we dat hebben gedaan. Dus van ons, we moeten scherp letten wel op onze eigen uitgaven. Dus wat dat betreft als een kanttekening bij het opstellen van de begroting. Waar kan, kunnen we dan misschien eventueel bezuinigen of de buikriem aanhalen, zoals dat wordt gezegd. Maar eerst eens kijken van, wat zijn onze doelen? Wat hebben wij ervoor nodig om dat voor volgend jaar te redden? En waar lopen we dan tegenaan om het niet te redden? Dus daar wil ik het graag bij laten.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Dijkshoorn. Ik zie nog een handje van mevrouw Jonker.

Mevrouw Jonker: Dank u wel. Ik wilde graag reageren op mevrouw Dijkshoorn. Volgens mij hebben wij, staat in die kaderbrief dat er in eerste instantie voorrang wordt verleend aan de wettelijke taken van Delfland en dat de bestuurlijke afspraken niet het primaire uitgangspunt zijn. Maar ik zeg misschien niet helemaal correct. Maar ik meen dat ik het daarin had gelezen. Dus ik vind wel, ik wil eraan hechten dat die wettelijke taken van ons, dus wel de zorg voor de kades en schades en de waterkwaliteit enzovoort, dat ik dat toch wel belangrijker vind dan helemaal strak vast te houden aan het bestuursakkoord.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie dat vele leden praten over hoe gaan we om met onzekerheid? En daar verschillende suggesties voor doen. Ik zou de heer Ouwendijk de gelegenheid willen geven om met een eerste reactie te komen op die suggesties, om met onzekerheid om te gaan.

De heer Ouwendijk: Dank u wel meneer de voorzitter. Onzekerheid in ieder geval voor mij, heeft betrekking op de toekomst en dat is in dit geval natuurlijk niet anders. We zijn overvallen door de coronapandemie en dat heeft consequenties voor 2020, want ja, met die pandemie konden we aan de voorkant geen rekening houden. '21 is echter een ander jaar. Ook daar zitten wel onzekerheden in, maar de coronapandemie en de gevolgen daarvan, die zijn eigenlijk geen onzekerheid. Die gaan we daarin gewoon meenemen. Wat zijn de ankers bij de begroting? Als eerste het bestuursakkoord. We hebben in het bestuursakkoord afspraken gemaakt over de tarieven. De inwoners van Delfland die blijven hetzelfde betalen in de vierjaars-periode dat wij de afspraken voor dit bestuursakkoord gemaakt hebben. Het ambitieniveau hebben we vastgelegd. En we hebben vastgelegd dat we met de schuldquote aan het eind van deze periode onder de 250% blijft. Dat zijn ankers waar wij op varen. Dat betekent iets voor de activiteiten van Delfland. En ik meen dat het mevrouw Dijkshoorn was, die had het over de strategische investeringsagenda. De strategische investeringsagenda die heeft als doel gehad om aan te geven van, kunnen wij al die dingen die Delfland in de toekomst moet doen, kunnen wij die doen binnen het huidige bestek van die drie knoppen die ik net noemde. Kunnen we dat doen op basis van de huidige tarieven? Kunnen we dat doen op basis van de veronderstelde schuldpositie over vier jaar? En is dat het ambitieniveau? Nou als je kijkt naar die investeringsagenda dan is dat zo. Dus die zekerheid hebben we ook. Dat is dus een anker waarbinnen we de begroting en de meerjarenraming voor 2021 vast kunnen gaan leggen. Dan even met betrekking tot scenario's. Ja, scenario dat lijkt erop alsof dat je met een aantal keuzes als bestuur op pad gestuurd wordt en dan pak je die keuze eruit die op enig moment het beste past. Ik zou liever hebben dat de begroting gewoon een taakstellend karakter heeft, die het altijd heeft gehad. Met andere woorden, wij spreken op basis van de dingen die ik net noemde en de meest bekende gegevens die ik we in november voor handen hebben, maken we afspraken over 2021 en op het moment dat gaandeweg blijkt dat het om een of andere reden op verkeerde aannames is gebaseerd, dat ontwikkelingen anders zijn als dat we veronderstelden op het moment dat we de begroting vaststelden, dan komen we met een begrotingswijziging. Ik denk dat dat de manier is waarop je daarmee om zou moeten gaan. Ik loop nog even de opmerkingen langs die gemaakt zijn. Scenario's ja, aan de voorkant. Dus in ontwikkeling naar de begroting toe maken we natuurlijk wel gebruik van scenario's, maar uiteindelijk komt er één begroting op tafel te liggen. En vaste begroting. De heer Janssen die had het er onder andere over dat de gevolgen

van de coronapandemie, die zijn niet alleen negatief. Nou dat ben ik direct met hem eens. Er zijn voldoende voordelen te noemen. Kijk alleen maar naar de Burap die we net behandeld hebben. Er zaten zelfs financiële voordelen in zekere zin aan. De kamernota geeft de prioriteiten aan waarin het dagelijks bestuur u straks een begrotingsvoorstel voor wil gaan leggen. Ik denk ook dat dat het belangrijkste element is uit deze kaderbrief. Op welke manier gaan we de zaak straks aanvliegen en opstellen? Er worden een aantal prioriteiten gegeven. In totaal staan er vijf stuks. Ik wil ze nog wel even met u nalopen. Als eerste garanderen we de vitale processen van Delfland. Dat moet duidelijk zijn. Dat is het belangrijkste wat er is. De vitale processen en de veiligheid van de medewerkers. Dan komen de wettelijke taken aan de orde. De dingen die we moeten doen, die krijgen voorrang boven bestuurlijke wensen. En de bestuurlijke wensen die zijn genoemd in het bestuursakkoord. Ik heb ze net alle drie genoemd. Dat zijn de belangrijkste die ik zo heel snel op zou kunnen noemen. En pas daarna richten we ons naar buiten toe op samenwerkingspartners en uiteindelijk, we zullen zoveel mogelijk meebewegen met die samenwerkingspartners en uiteindelijk hechten we eraan om daar waar mogelijk de regionale economie te stimuleren. Ik heb wat opmerkingen gehoord over aanbesteding. Ik meen ook dat het meneer Jansen van het CDA was die zei van, ja er zijn wellicht nog wel voordelen te behalen. Dat onderkennen we ook. Als dagelijks bestuur zien we dat ook. Maar ik breng dan wel graag even onder de aandacht dat we ons eigenlijk wel heel erg in moeten spannen om het normale investeringsniveau te kunnen halen. En dat geldt ook voor de komende jaren. Dus versnellen en extra investeren, dat is een hele ingewikkelde. Ik denk dat we blij moeten zijn als we het normale niveau kunnen halen. Die hebben we gehad. Nou de opmerking van de heer Hofman over stageplaatsen. Die zullen we zeker meenemen. Ik weet dat daar in het verleden aandacht voor geweest is en dat het nu ook weer aan de orde kan komen. Ik weet niet of dat specifiek in de begroting voor '21 opgenomen moet worden, maar het is wel iets wat de aandacht van het dagelijks bestuur heeft. Ik denk meneer de voorzitter, dat ik zo de meeste opmerkingen wel langsgelopen ben. Ja, ik had nog even opgeschreven, de opmerking van de heer Heijboer, als iedereen lijdt dan moeten wij ook lijden. Ja, dat zal ongetwijfeld wel zo zijn. Daar is wat mij betreft ook geen ontkomen aan, want ook een overheid als Delfland, die ademt natuurlijk in zekere mate mee met de economische ontwikkeling in dit land en in dit gebied. Tot zover meneer de voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel de heer Ouwendijk voor uw beantwoording. Ik zie al een paar handjes. Ik begin bij de heer Van Valkenburg.

De heer Van Valkenburg: Dank u wel voorzitter. Bedankt voor de beantwoording. Wat ik denk ik wel bevestig, is ik denk dat die scenario's, uiteindelijk komt er één begroting. Ik denk dat daar iedereen het over eens is. Maar die scenario's kunnen enorm helpen om de aannames die je in zo'n begroting doet om die te verduidelijken en inzichtelijk te maken juist ook voor ons als algemeen bestuur. Dat is volgens mij de reden om met scenario's te denken. Het andere waar ik op winkelcentrum reageren, is op het ja, de buikriem aanhalen. En iedereen heeft het idee, iedereen heeft minder te besteden en dan zou je kunnen zeggen, nou dam moeten wij niet die nullijn aanhouden, maar dan zouden we de tarieven misschien wel moeten verlagen. En ik ben benieuwd hoe de Hoogheemraad daar tegenaan kijkt.

De voorzitter: Dank u wel. Ga ik door naar de heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: Ja, dank u wel voorzitter. Dank u wel ook voor het beantwoorden van de vragen. Misschien toch even ja, het woord scenario kan je natuurlijk op verschillende manieren interpreteren. Het is geenszins mijn bedoeling om vier scenario's uit te werken met vier begrotingen. Dat zou natuurlijk onzinnig zijn. Ik denk een begroting die stel je vast op basis van datgene wat je redelijk kunt voorzien. Dus dat even als uitgangspunt. Maar daar kun je natuurlijk wel bepaalde aannames in doen die te maken hebben met de omstandigheden waarin we verkeren. Maar daarnaast en dat is misschien dan toch iets wat ik u wil meegeven, is

om dus naast die begroting toch een aantal zaken, als is het maar kwalitatief, te benoemen die waar men in ieder geval ook in het jaar een soort houvast aan hebben, dat als de zaken zich toch anders ontwikkelen, dat we dan weten in welke richting we gaan. En dan noem ik dus niet alleen maar het uitblijven van belastinginkomsten, maar ook een aantal immateriële zaken, die ertoe leiden dat we de gestelde doelen niet zullen halen. En dan kun je natuurlijk zeggen, ja dat stellen we wel bij op het moment dat het zich voordoet, maar het is natuurlijk voor een bestuur zoals wij wel prettig om daar aan de voorkant al een soort inzage in te hebben. En ik denk dat dat helemaal niet zo ingewikkeld is om daar een aantal punten in te noemen. Ik bedoel, een aantal dingen worden al genoemd. De omgevingspartners, contacten zijn lastig daarmee. Ja, dan kunnen wij denk ik als Waterschap zo aanwijzen over welke onderwerpen we het hebben. Dus als dat blijft continueren, dan gaan we daar gewoon last van krijgen. Nou heel concreet kun je daar iets over zeggen. Dus zonder dat dan in de begroting te vertalen dat we wel van tevoren een inzicht hebben waar het mogelijk tegen kan gaan zitten. Dat is eigenlijk mijn bedoeling en voor de rest ben ik het geheel met u eens.

De voorzitter: Dank u wel meneer Van Kretschmar. Ik ga door naar mevrouw Van Hijckama Vlieg.

Mevrouw Van Hijckama Vlieg: Ja, ik kijk ook even op van de reactie van de Hoogheemraad over een scenariobenadering. Ik zou willen aansluiten bij de woorden van de heer Van Kretschmar en van de VVD. Want het gaat er natuurlijk om dat we een hele hoop onzekerheden het hoofd te bieden hebben voor het komende jaar. En het is vaak toch wel zo dat niet alles met alles samenvalt en dat je dus keuzes moet maken, prioriteiten moet stellen. En die onzekerheden zijn er velerlei. Dus het is handig om in aanloop naar de begroting dat lijstje eens te bekijken en om te bezien in hoeverre je daar een beetje kan schuiven, alvorens je zo'n begroting opstelt. En dat betekent dan ook dat op dat moment de afwegingen ons goed kunnen worden uitgelegd. Dus het is meer een aanvliegroute die ik zou willen bepleiten voor de komende begroting, dan nu een intrinsiek scenario, hoofdstuk binnen de begroting.

De voorzitter: Dank u wel. Ik ga door naar mevrouw Jenniskens.

Mevrouw Jenniskens: Ja, hartelijk bedankt voor de beantwoording. Ik ben het ook eens met de collega's, dat we toch moeten weten wat voor scenario's we voor ogen hebben. En dat we inderdaad tot één begroting kunnen komen. En ik denk echt, kijk corona geeft onzekerheid, dat staat buiten kijf. Maar als wij niets doen aan de klimaatverandering of daarop gaan bezuinigen, dan denk ik dat we ook in een soort rampenscenario terechtkomen. Dat zou ik toch willen meegeven, dat daar in ieder geval aandacht voor is. Gelukkig hebben we daar doelen voor staan, die we willen verwezenlijken. En ik denk dat we die nog eens goed tegen het licht moeten houden, want misschien moeten we wel meer doen dan dat we gedacht hadden in deze situatie.

De voorzitter: Dank u wel. Ik ga door naar de heer Heijboer. U heeft het woord.

De heer Heijboer: Dank u wel voorzitter. Ook dank u wel bestuurder voor de beantwoording van de vragen. Ik heb eigenlijk één tegenvraag, heel kort. Waar helpen wij als vergadering u het meest mee, zodat u het beste een begroting kunt opstellen? Dat was hem, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik ga door naar mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn: Ja, dank u wel. Misschien is het niet helemaal duidelijk overgekomen in mijn eerste termijn, maar sowieso staat voor ons voorop, de wettelijke taken die staat voorop, die zijn ook leidend voor het opstellen van een begroting. Boven bestuurlijke wensen, maar aan het bestuursakkoord wil ik gewoon koppelen dat wij daarvan de tarieven als belangrijkste punt vinden. Dat even naar mevrouw Jonker toe. Maar de wettelijke taken,

dat waar we voor aan de lat staan, dat vind ik belangrijk en die moeten we ook zeker doen. Bij de scenario's, ja misschien is het woord scenario niet helemaal goed omschreven. Als ik ook de heer Van Kretschmar hoor en mevrouw Hijckama Vlieg, hoe ze dat omschrijven, eigenlijk een soort meer risicoanalyse. We hebben natuurlijk altijd in de begroting wel risico's, maar gewoon risico's waar we nu al zicht op hebben of waar we een bandbreedte misschien van kunnen aangeven, of we dat in kaart kunnen brengen voor het komende jaar. En ik zou het graag niet te uitgebreid willen hebben, dat wij allerlei scenario's moeten gaan kiezen, want dan wordt het een lot uit de loterij trekken. En ja, we moeten toch aan de voorkant of tenminste een goede begroting opstellen waar we volgend jaar ook mee uit de voeten kunnen. En niet zo dat het een hele discussie wordt van, ja maar als we een beetje van dit pakken en een beetje van dat pakken.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Dijkshoorn. Dan kom ik bij de heer Hofman. U heeft het woord.

De heer Hofman: Dank u wel voorzitter. Ook onze fractie omarmt de wijze woorden die gesproken zijn. Ik wil wel nog antwoord van 50Plus partij in herinnering brengen. Dat er ook een zeker nuchterheid aan de dag gelegd moet worden. En ik wilde adviseren om deze zaken die we nu bespreken, ook met de Delta-commissaris te verkennen. Ook het landelijk beeld. Want Nederland is natuurlijk niet allemaal in eilandjes. Dat we daar ook een traject op zetten waar de vrees ook wordt weggenomen voor een aantal, wat betreft zeespiegelstijging en klimaatadaptatie. Want er ligt een Rijksprogramma en binnen dat programma moeten we gewoon doorgaan. We moeten gewoon investeren. En de buikriem aantrekken, dat is meestal dat je in een negatieve spiraal dreigt te geraken. Dat we ook het investeringsniveau zo goed mogelijk op het huidige peil moeten houden als dat kan. Maar wel samen optrekken met ook het landelijk programma en misschien in gesprek ook met de partner Waterschappen, welke lijn die aanhouden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie geen handjes meer. Ik denk dat deze tweede ronde in ieder geval verduidelijkt is dat alle leden graag één begroting willen zien, maar er wel prijs op stellen dat er duidelijkheid is over de spreiding van aannames, hoe we tot de aannames gekomen zijn. En dat er, ik proef ook behoefte om inzicht te hebben in de risico's die we lopen. De heer Ouwendijk, ik geef u graag het woord om daarop te reageren. En ook de vragen die nog gesteld zijn, specifieke vragen, te beantwoorden.

De heer Ouwendijk: Dank u wel. Ja, laat ik vooropstellen dat wat dit college betreft de begroting natuurlijk vooral sober en doelmatig zou moeten zijn. En binnen dat kader, broekriem aanhalen en dat soort zaken, dat zijn voor mij in ieder geval vanzelfsprekendheden. Zo moet dat als je in overheidsdienst opereert. Dus daar is wat mij betreft ook geen discussie over. Waar ik nog wel even, meneer de voorzitter, aandacht voor wil vragen, is een opmerking over scenario's. Uiteindelijk is het streven om één begroting neer te leggen, maar ik kan mij heel goed voorstellen dat met name op die zaken waarvan we echt onzekerheden kennen, dat we daar dan ook een soort van gevoeligheidsanalyse tegenaan leggen en gewoon laten zien van nou, bij dit onderwerp of in deze cases, zouden we nog eens goed moeten nadenken over wat daar dan precies de gevolgen van zijn. Maar dat we dat op dat moment bij de begroting ook in voldoende mate inzichtelijk maken. Want het is natuurlijk ook nog een keer zo dat je kunt niet onbeperkt scenario's uitwerken en begrotingen voor blijven leggen. Het begrotingsproces bij Delfland, daar zijn veel mensen bij betrokken. Dat is een trein die rijdt. En die trein die kan niet achteruit. Dus het is heel goed om daar even rekening mee te houden. En dat is ook de manier waarop wij aan deze begroting zullen gaan werken. Dus ja, wij denken wel in scenario's, maar we zullen één begroting uitwerken en daar waar het toevoegt aan de beoordeling van die begroting, zullen gevoeligheidsanalyses toe gaan voegen. Ik denk dat dat iets is waarmee in ieder geval de gestelde vragen beantwoord kunnen worden. Want mevrouw Dijkshoorn die had het zojuist even over bepaalde bandbreedtes waar je dan tussen valt. Nou dat kun je ook met een gevoeligheidsanalyse inzichtelijk maken. Ja en meneer Heijboer, meneer de voorzitter, die vraag van, en waar is

het dagelijks bestuur dan mee geholpen? Nou het dagelijks bestuur is natuurlijk vooral geholpen met het hebben van één rechte lijn, zoals hij die ook uiteengezet heeft in de kaderbrief. En als wij op die manier met die prioritering en die volgorde die we daarin aangeven, een begroting kunnen schrijven, kunnen we ruim op tijd een goede begroting met daarin ja, al die effecten die net genoemd zijn, kunnen we daar dan goed in benoemen. En dan krijgen we een document waarmee we volledig uit de voeten kunnen. De heer Van Kretschmar die had het in die zin ook nog over het benoemen van kwalitatieve zaken, daar vind ik eigenlijk hetzelfde voor gelden, ook dat kun je met een gevoeligheidsanalyse goed begeleiden. Ik denk meneer de voorzitter dat ik wel vast kan stellen dat, althans zo komt het op mij over, dat die zaken die in de kaderbrief genoemd zijn ten aanzien van het opstellen van de begroting, dat die door de commissie gesteund worden, maar dat hoor ik graag van u zo dadelijk. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. We zijn eigenlijk aan het einde van de tweede termijn. Strikt genomen is het besluit wat voor ligt dat we kennismaken van de kaderbrief, maar we hebben natuurlijk het afgelopen uur veel meer gedaan dan dat. U heeft ook duidelijk aangegeven van wat u van het college verwacht bij de verder voorbereiding van de begroting. En de heer Ouwendijk heeft dat nou net samengevat. Dat zal ik voor de duidelijkheid nog één keer doen. Er komt één begroting, gelet waar er aannames zijn, waar onzekerheden bijzitten, zullen we aangeven welke bandbreedte daarbij hoort. En als er grote effecten zijn, zal er een, zoals de heer Ouwendijk dat verwoordde, zal ook duidelijk zijn wat de gevoeligheidsanalyse is. En ik denk dat met die richtlijnen het college voldoende geëquipeerd is om met de organisatie het verdere begrotingsproces in te gaan. Misschien mag ik u nog vragen de heer Ouwendijk, om nog toe te lichten wat, hoe u de interactie tussen ziet met het bestuur tussen nu en de commissievergaderingen in november, wanneer de begroting ter sprake komt?

De heer Ouwendijk: Ja, dat wil ik wel doen. Wij hebben, zoals een aantal van u nog heel goed kunnen herinneren, vorig jaar de begroting ingestoken door middel van een informatieve VV, waarin we nog een aan tafel zijn gaan zitten en een aantal directe zaken opgehaald hebben die we laten in de begroting hebben kunnen verwerken. En dat is in ieder geval het pad dat ik ook voor deze keer weer af zou willen handelen. Dat is dat als eerste stap en dan komt er een begroting voor te liggen op basis van deze kaderbrief. Rekening houdend met al die zaken die hier net genoemd zijn en die door de voorzitter ook nog een keer samengevat zijn. En dan denk ik dat we met een document komen wat a. zeer actueel is, wat rekening houdt met alles wat we nu weten, ook met betrekking tot de coronapandemie. Over de afloop dat weten we natuurlijk niet, maar daar waar die onzekerheden zitten, zullen we die nog eens extra duidelijk zichtbaar maken. En dan is mijn indruk dat ze met een document op de proppen komen, wat door de hele verenigde vergadering gedragen kan worden.

De voorzitter: Dank u wel. En dan zou ik dus concluderen dat wat betreft de kaderbrief het proces hier stopt. Want we proberen natuurlijk altijd te voorkomen dat een discussie die in de commissie gevoerd is, dat die nog een keer in essentie herhaald wordt in de VV. En ik krijg het idee dat alles wat in dit stadium over de kaderbrief gezegd kan worden, gezegd is. Dus ik wilde dat toch even bij u checken, dat u daarmee akkoord bent. Ik zie verder geen handjes. Ja, zie ik toch iemand? Ja, de heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: Ja, ik ben het in die zin wel met u eens, want we hebben het natuurlijk over een document daar hebben we kennis van genomen. Aan de andere kant hebben we natuurlijk wel en ik ben niet de enige, daar het nodige aan toegevoegd. En dat is ook eigenlijk zowel door de heer Ouwendijk als uzelf, is dat toegezegd. Dus het lijkt me toch handig om op een of andere manier dit toch even ergens vast te houden. Want het zou natuurlijk vervelend zijn als we zo meteen bij de begroting dan daarop terugkomen van, ja waar zien we nou dat die gevoeligheden zijn aangegeven? Ja, ik noem maar wat, maar het is misschien een beetje formeel, maar we hebben natuurlijk wel wat aan de kaderbrief aan suggesties meegegeven. Hoe gaan we daarmee om?

De voorzitter: Dank u wel. Kijk een ding is duidelijk, de toezegging die in commissieverband gedaan wordt, worden als zodanig vastgelegd en ja, daar kunt u vanuit gaan dat het college die toezeggingen ter harte neemt en gaat uitvoeren. Dus ik weet niet wat dat betreft wat het aan waarde toevoegt om de toezegging in de VV nog een keer te herhalen. Ik denk, de portefeuillehouder heeft heel duidelijk teruggekoppeld hoe hij de richtlijn heeft opgevat. Ik heb het zelf als voorzitter ook nog een keer gedaan, Dus volgens mij is het allemaal heel duidelijk. Meneer Ouwendijk wilt u nog iets toevoegen?

De heer Ouwendijk: Nou ja, u heeft het op de juiste manier verwoord. Al hetgeen wij hier hebben toegezegd met betrekking tot de kaderbrief, kunt u in combinatie met de kaderbrief verwerkt terugzien straks in de begroting. En dat zijn gewoon harde toezeggingen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan wij, dan stopt de kaderbrief hier en wij gaan aan het werk. En dan is daarmee agendapunt 3.B. 1b afgehandeld.

4 Ingekomen stukken.

De voorzitter: De ingekomen stukken, daar hadden we van gezegd dat die niet besproken hoefden te worden. Dus dan kom ik nu bij agendapunt 5. De Rondvraag.

5 Rondvraag en sluiting.

De voorzitter: Is er een, even kijken. De heer Hofman, ik geef u het woord voor de rondvraag.

De heer Hofman: Dank u wel voorzitter. Ik had het al aangekondigd. Het is zo dat wij kennis hebben genomen van de berichten rond het bijengif en de vervuiling. Ja, dat was voor onze fractie wel een '...' hoera om het zo zeggen, want dat geeft een domper op het hele gunstige traject van inzet met de tuinbouw. Tot een collectieve zuivering en ook inzet voor de emissie loze kas en ik hoop wel, gezien de interviews en de aandacht in het NOS-journaal, dat wij zeer adequaat, zo snel mogelijk het lek boven krijgen hoe dit nu veroorzaakt is geworden. Ik vind het nogal heel wat dat negen meetpunten nog de betreffende stof is gemeten. Ja en ik wil toch het college vragen om enige druk erop te zetten dat de pijnpunten zo snel mogelijk de wereld uit zijn. En dar daar ook tijdig met de buitenwereld en de tuinbouw wordt gecommuniceerd, want het verhaal, met alle begrip, van onze Hoogheemraad bleef nog een beetje vaag. En ik denk dat wij dus gewoon streng en adequaat hiermee moeten omgaan. Dat wilde ik wel even kwijt.

De voorzitter: De heer Belt, wilt u nog kort een reactie geven?

De heer Belt: Ja, dat zal ik zeker doen. U mag ervan uitgaan en dat heb ik gisteren ook in het Omroep West-bericht gezegd. Dat hebben we ook gezegd in de beantwoording van de schriftelijke vragen naar aanleiding van de vragen van de ABP. Dat dit onderwerp, dus het voorkomen van Imidacloprid in het oppervlaktewater, ons zorgen zogen baart. Deze stof komen we al een aantal jaren natuurlijk tegen. Wat wij zien, si dat er echt sprake is van een afname. Mara ik ben het met velen van u eens, het feit dat het nog steeds voorkomt, is niet de bedoeling, maar wij zien dus een afname zowel in het aantal punten als in de concentratie. En op basis daarvan zeggen wij van, de samenwerking die wij met de glastuinbouw hebben in het gebiedsgericht meten, die zetten wij met een hoge intensiteit door. En daarnaast blijven wij natuurlijk ook handhaven en als wij tot een bron komen, schrijven we gewoon ook de boetes uit.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie nog een handje van mevrouw Jonker. Mevrouw Jonker.

Mevrouw Jonker: Ja, dank u wel meneer de voorzitter. Ik zou graag nog even aandacht willen vragen voor een onlangs in de Volkskrant verschenen artikel over de bodem van heel Nederland, die steeds sneller verzakt. EN dat dat ook in grotere gebieden is dan voorheen gedacht. Door de droge zomers, de derde op een rij. En dat dat ook voor het gebied van Delfland geldt, want het plaatje liet ook zien dat het gebied rond Delfland helemaal rood was. Dus ik denk dat wij, nou ja, dat er in de toekomst hier wel enige aandacht voor zou moeten zijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Is er nog behoefte van mevrouw Koop om hierop te reageren?

Mevrouw Koop: Voorzitter ik dank u wel. We zullen daar zeker aandacht voor hebben.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie geen handjes meer. Is er nog een nabrander, een laatste vraag voor de rondvraag? Zo niet, dan wil ik alle aanwezigen ontzettend bedanken voor de aanwezigheid en voor alle input. En dan sluit ik de vergadering. Tot snel ziens bij dan de Verenigde Vergadering over twee weken.

**Verzamelformulier ten behoeve van de beantwoording van vragen gesteld in de
commissievergaderingen 8 en 9 september 2020
ter informatie voor de VV vergadering van 24 september 2020**

Commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit Agendapunt: 04.B.01
Onderwerp: Strategie microverontreinigingen Delfland
Beknorte formulering van de problematiek en de vraagstelling: Pfh zegt toe in de samenvatting/kernboodschap duidelijker te maken, dat het meer is dan alleen onderzoek.
Beantwoording: Aangepast in voorstel

Commissie Waterveiligheid en Waterketen Agendapunt: 02
Onderwerp: Lijst van toezeggingen van de commissie waterveiligheid en waterketen van 10 juni (bijlage: audiotranscript)
Beknorte formulering van de problematiek en de vraagstelling: De notitie over de stroomvoorziening van het gemaal bij de Bochtafsnijding Schie is gereed en zal bij het verzamelformulier worden gevoegd.
Beantwoording: Zie bijlage

Notitie

Aan : commissie WVK
Onderwerp : Gemaal Bochtafsnijding – energieneutraal
Datum : 04 september 2020

Gemaal Bochtafsnijding

Met het graven van de een nieuw boezemkanaal is een polder ontstaan tussen het nieuw gegraven kanaal en het bestaande kanaal. Voor het drooghouden van deze polder is een gemaal gerealiseerd. Bij het ontwerp en aanleg is nagedacht over het energieneutraal maken van dit gemaal.

Energieneutraal

Er zijn daarom verschillende opties bekeken waaronder zonnepanelen en windmolens daar ter plaatse. De windmolens zouden dan minder hoog worden dan de meest optimale hoogte vanwege de ligging ten opzichte van vliegveld Zestienhoven. Deze opties zijn besproken met de gemeente Rotterdam en met de welstand. Uit het gesprek met de welstand bleek dat daar geen positief advies vandaan zou komen vanwege bijvoorbeeld het uitzicht en ruimtegebruik. Dit gemaal is daarom aangesloten op het elektriciteitsnet.

Programma van eisen

Recent hebben we bij de nieuwbouw van gemaal Dorppolder-Noord bijvoorbeeld zonnepanelen in het ontwerp en realisatie opgenomen. Zo is bij het ontwikkelen van een nieuw geactualiseerd programma van eisen voor renovaties en nieuwbouw sinds kort opgenomen dat we zonnepanelen (waar het mogelijk en een meerwaarde biedt) meenemen in het ontwerp en realisatie. Zodoende wordt uitvoering gegeven aan de strategie Duurzaam Circulair.

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	1916
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	24 september 2020
Agendapunt	B.06
Omschrijving	Investeringsplannen instandhoudingsprojecten en biogasveiligheid waterketen

Geagendeerd	Vergaderdatum
Verenigde Vergadering	24 september 2020

Voorgesteld besluit

Vast te stellen in de VV.

- a) Het laten vervallen van het investeringsplan zuiveringstechnische werken uit 2018 ter hoogte van € 13.111.300,- en het gecombineerd ontwerp- en uitvoeringskrediet ter hoogte van € 11.788.300,-
- b) Vast te stellen de investeringsplannen Instandhoudingsprojecten en biogasveiligheid Waterketen met geraamde bruto investeringskosten van € 19.965.400,-
- c) Voor de uitvoering daarvan beschikbaar te stellen een gecombineerd ontwerp- en uitvoeringskrediet ter hoogte van € 17.715.000,-

Onderwerp: Investeringsplan instandhoudingsprojecten en biogasveiligheid waterketen
Dossiernummer: 1916

Gevraagd besluit VV 24-9-2020:

- a) Het laten vervallen van het investeringsplan zuiveringstechnische werken uit 2018 ter hoogte van € 13.111.300,- en het gecombineerd ontwerp- en uitvoeringskrediet ter hoogte van € 11.788.300,-
- b) Vast te stellen de investeringsplannen Instandhoudingsprojecten en biogasveiligheid Waterketen met geraamde bruto investeringskosten van € 19.965.400,-
- c) Voor de uitvoering daarvan beschikbaar te stellen een gecombineerd ontwerp- en uitvoeringskrediet ter hoogte van € 17.715.000,-

1. Probleemstelling - context

In het bestuursakkoord *Iedereen aan de slag voor water* is afgesproken dat deze bestuursperiode investeringsbesluiten worden genomen over de afvalwaterzuiveringen Nieuwe Waterweg en De Groote Lucht.

Begin 2019 is daarom gestart met de integrale aanpak hiervan in de vorm van de Masterplannen voor deze zuiveringen. In de Masterplannen wordt niet alleen gekeken naar de technische veroudering van de installaties, maar ook naar functionele, compliance en economische veroudering. Deze nieuwe en meer integrale aanpak zorgt er voor dat ook vervangingsinvesteringen in onderlinge samenhang en vanuit het toekomstperspectief moeten worden beschouwd.

De Masterplan-aanpak zorgt voor aanzienlijke verschuivingen in de uit te voeren werkzaamheden met betrekking tot de eerder geraamde vervangingsinvesteringen. Ook de ontwikkeling van Assetmanagement, de scheiding tussen proces en techniek en de organisatieontwikkeling heeft zijn weerslag de eerder geplande vervangingsprojecten.

Voor de instandhouding van de huidige afvalwaterzuiveringsinstallaties De Groote Lucht (verder: DGL) en Nieuwe Waterweg (verder: NWA) en de toevoerend transportstelsels zijn de benodigde projecten daarom opnieuw gedefinieerd en geprioriteerd. De installaties worden in stand gehouden, de veiligheid wordt verbeterd en de weg wordt vrijgemaakt voor toekomstige aanpassingen. Er worden vanuit dit plan geen nieuwe functionaliteiten toegevoegd.

Een en ander leidt ertoe dat het oude investeringsplan wordt geschrapt en een nieuw investeringsplan wordt voorgelegd. Hiermee wordt invulling gegeven aan de manier waarop binnen Delfland kredieten worden verleend.

In het voorliggend voorstel is ook invulling gegeven aan aanpassingen om te komen tot een veilige toestand van de biogasinstallaties. Gebleken is dat een hoger veiligheidsniveau nodig is om te voldoen aan de vigerende wetgeving, onder meer geborgd in het Verdrag van Lissabon en diverse praktijkrichtlijnen. Er zijn afgelopen tijd enkele (nood)maatregelen genomen (technische aanpassingen en procedures) om de installaties veilig te kunnen laten functioneren. Er zijn echter structurele aanpassingen nodig om te voldoen aan de veiligheidseisen en aan het door ons gewenste veiligheidsniveau. De aanpassingen ten behoeve van de biogasveiligheid worden gecombineerd met de overige aanpassingen voor de instandhoudingsprojecten.

In dit voorstel leest u wat er nodig is om de installaties de komende jaren goed en veilig te houden. De aanpassingen op AWZI De Groote Lucht zijn daarbij beperkt tot het minimaal noodzakelijke, omdat deze zuivering binnen enkele jaren grootschalig wordt gerenoveerd of vervangen. Voor de AWZI Nieuwe Waterweg en de toevoerende stelsels zijn de maatregelen waar nodig aangepast aan de plannen voor de toekomst.

2. Beoogd effect

Werkzaamheden, gelabeld als instandhoudingsinvesteringen, uit te voeren waarmee de zuiveringen De Groote Lucht en Nieuwe Waterweg en de toevoerende transportstelsels veilig en doelmatig kunnen worden gebruikt.

Voor de AWZI DGL geldt dat alleen de minimaal benodigde aanpassingen worden gedaan, omdat deze zuivering binnen enkele jaren grootschalig wordt gerenoveerd of vervangen. Voor de AWZI NWA en de toevoerende afvalwatertransportstelsels (ATS) geldt dat de aanpassingen die worden gedaan nodig zijn om deze goed te laten functioneren voor de komende tientallen jaren.

Aan de werkzaamheden zijn de aanpassingen voor een veilige toestand van de biogasinstallaties van beide zuiveringen toegevoegd, vanwege de onderlinge samenhang.

3. Kernboodschap

Om ook de komende jaren te kunnen voldoen aan onze zuiveringstaak, zijn voor de AWZI's Nieuwe Waterweg en De Groote Lucht, de benodigde instandhoudingsprojecten gedefinieerd. Voor DGL gaat het om de minimale aanpassingen om de zuivering tot 2028 veilig en bedrijfszeker te laten functioneren. Voor NWA zijn aanpassingen opgenomen om deze toekomstbestendig te maken en tot 2035-2040 te laten functioneren.

Daarnaast zijn projecten gedefinieerd om ook de toevoerende afvalwatertransportstelsels (ATS) goed te laten functioneren.

Hieraan is het project toegevoegd om te komen tot een veilige toestand van de biogasinstallaties van DGL en NWA.

Om de gewenste instandhoudingsprojecten voor deze zuiveringen te kunnen uitvoeren is het eerder vastgestelde investeringsplan zuiveringstechnische werken niet passend, omdat vrijwel alle eerder gedefinieerde projecten binnen het investeringsplan zijn gewijzigd. Er is daarom een nieuw investeringsplan opgesteld.

4. Historie - eerdere besluitvorming

In november 2018 heeft de VV (dossier 849) het investeringsplan voor het project Vervangingen zuiveringstechnische werken, ter grootte van € 13.230.000,-, vastgesteld en het gecombineerd ontwerp- en uitvoeringskrediet ter grootte van € 11.907.000,-, beschikbaar gesteld.

In november 2019 heeft de VV besloten om de geraamde uren voor het Projectmanagementbureau niet meer te activeren. De geraamde bruto investeringskosten van het bovenstaande investeringsplan zijn toen aangepast tot € 13.111.300,- en het aangevraagde gecombineerde ontwerp- en uitvoeringskrediet tot € 11.788.300,-

In april 2020 heeft de VV (dossier 1770) kennisgenomen van de conclusie van het onderzoek naar de huidige toestand van AWZI DGL namelijk dat deze op verschillende aspecten van veroudering aan het einde van zijn levensduur is. Daarbij heeft de VV ingestemd met het uitwerken van maatregelen voor de korte termijn (tot eind 2027), waarbij wordt uitgegaan van de huidige eisen om de zuivering veilig en bedrijfszeker te laten functioneren.

5. Regelgeving en Beleid

- Waterwet & Activiteitenbesluit milieubeheer: Zorgplicht zuiveren stedelijk afvalwater.
- Omgevingswet: Kaderstellend voor AWZI's, regelt alles op het gebied van ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water, wat relevant is voor de leefomgeving.
- Reglement van Bestuur voor het Hoogheemraadschap van Delfland waarin de zuiveringstaak aan Delfland is opgedragen.
- De beleidsverklaring van juli 2019, waarbij wordt gestreefd naar een werkomgeving zonder ongevallen en letsel.
- Arbocatalogus Waterschappen.
- Wetgeving omtrent biogasveiligheid, onder meer vastgelegd in Europese verdragen, Nederlandse Praktijkrichtlijnen en de Arbocatalogus.

6. Financiën

Investerings:

- a. Te laten vervallen het beschikbaar gestelde gecombineerde ontwerp- en uitvoeringskrediet ten behoeve van vervanging zuiveringstechnische werken groot € 11.788.300,- (VV november 2018, dossier 849)
- b. Ter beschikking te stellen een gecombineerd ontwerp- en uitvoeringskrediet ter hoogte van €17.715.000,- ten behoeve van instandhoudingsprojecten en biogasveiligheid (dossier 1916)

Naam	Bruto geraamde kosten in het investeringsplan	Waarvan onvoorzien	Gevraagd ontwerp- en uitvoeringskrediet	Jaarlijkse kapitaallasten
Instandhouding waterketen	€ 16.700.000	€ 1.800.000	€ 14.900.000	€ 1.399.467
Biogasveiligheid DGL en NWA	€ 3.265.400	€ 450.400	€ 2.815.000	€ 278.647
Totaal	€ 19.965.400	€ 2.250.400	€ 17.715.000	€ 1.678.114

In de begroting is hiermee al grotendeels rekening gehouden, immers een investeringsplan van 13,11 miljoen euro was eerder al vastgesteld. Er is in dit voorstel een verhoging van 6,85 miljoen euro opgenomen, deze wordt in de komende begrotingen opgenomen.

Kapitaallasten

In de laatste kolom van bovenstaande tabel vindt u de jaarlijkse kapitaallasten. Hierbij is uitgegaan van een afschrijvingstermijn van 15 jaar en een rentelast van 3,5%. Eventuele desinvesteringen als gevolg van de renovatie of nieuwbouw DGL worden opgenomen in de toekomstige plannen van de DGL.

7. Duurzaamheid

De instandhoudingsprojecten zijn nodig om de huidige functies van de waterketen (doelmatig transporteren en zuiveren van afvalwater) veilig te stellen.

De projecten op AWZI DGL voor de korte termijn geven ruimte om de lange-termijn-variant te kunnen realiseren. Nu wordt alleen het hoogstnoodzakelijk uitgevoerd en ontstaat de mogelijkheid om bij de toekomstige aanpassing de doelen van Delfland Circulair in te vullen. De projecten op AWZI NWA en het toevoegend transportstelsel naar beide zuiveringen geven invulling aan een duurzaam gebruik van dit systeem. Bij de voorgestelde aanpassingen wordt zoveel mogelijk uitgegaan van de huidige objecten en installaties. Conform de 'Ladder van Lansink', waarbij hergebruik een hogere waardering krijgt dan recycling, wordt de levensduur verlengd, om zo hergebruik te optimaliseren. Hierbij is een randvoorwaarde dat de installatie betrouwbaar zijn en veilig kunnen worden gebruikt. Alle projecten worden gerealiseerd conform de afspraken voor een Duurzaam-GWW.

8. Organisatorische en personele consequenties

Met de nieuwe integrale aanpak vanuit de masterplannen worden andere eisen gesteld aan de beschikbare capaciteit, zowel van de beheerorganisatie, als van de projectenorganisatie. Ook voor de invulling van de projecten en processen die bijdragen de veilige toestand van de biogasinstallaties, is komende jaren meer capaciteit benodigd, verdeeld over diverse disciplines.

De eerste stappen zijn gezet door het inrichten van een waterketen projectteam. Dit team en de beheerorganisatie worden in de komende periode vanuit de lopende begroting verder versterkt. De verwachting is dat de komende jaren structureel meer capaciteit nodig is om de projecten goed te kunnen voorbereiden en de uitvoering te begeleiden. Hiervoor worden in de komende begrotingen aanvragen gedaan.

9. OR/GO

NVT

10. Risico- en beheersmaatregelen

Risico: Een deel van de projecten moet versneld afgeschreven worden, als de AWZI DGL op de huidige locatie wordt gerenoveerd en andere (deel)installaties nodig zijn.

Beheersmaatregel: Op DGL worden de investeringen geminimaliseerd. Als in de ontwerpfase duidelijk wordt dat het scenario 'volledige renovatie' de voorkeur verdient en daarmee een andere, meer duurzame installatie wenselijk is, kan mogelijk nog een scopewijziging worden doorgevoerd.

Risico: De projectramingen zijn indicatief, de kosten kunnen in een vervolgfase afwijken, waardoor het gevraagde ontwerp- en uitvoeringskrediet niet toereikend is.

Beheersmaatregel: Er zit grote urgentie op meerdere instandhoudingsprojecten, bij een beperkt beschikbare capaciteit. Ook is nog niet voor alle projecten de projectscope volledig duidelijk. Door een combinatie op te nemen van meerdere maatregelen, ontstaat er enige ruimte om tussen de projecten te schuiven. In de projectvoorbereiding ontstaat een steeds nauwkeurigere raming. De VV wordt gedurende het gehele traject geïnformeerd.

Risico: De projecten kunnen niet op tijd worden uitgevoerd vanwege de beperkte capaciteit.

Beheersmaatregel: Afgelopen periode zijn de projecten voorbereid. Hiervoor is de organisatie ingericht en de markt actief betrokken. De wens is om de projecten zoveel mogelijk in 2021-2022 uit te voeren, zodat de aanpassingen nog kunnen renderen. Uitloop leidt bovendien tot het langer aanvaarden van bijvoorbeeld de veiligheidsrisico's. Door te kiezen voor een gecombineerde ontwerp en uitvoeringskrediet kan in de voorbereiding tijd worden gewonnen. Aandachtspunt blijft de specifieke kennis die nodig is om de projecten succesvol te kunnen realiseren. De markt wordt vroegtijdig en intensief betrokken en met de organisatie is continu veel aandacht voor de benodigde begeleidingscapaciteit.

Risico: De projecten conflicteren met andere projecten op de zuiveringen.

Beheersmaatregel: Bij beide zuiveringen spelen naast de instandhoudingsprojecten enkele ingrijpende verbeteringsprojecten. Juist de raakvlakken met de voorgenomen verbeteringen op DGL (zoetwaterfabriek) en NWA (collectieve zuivering) maken het mogelijk om te komen tot slimme combinaties. Zo wordt bij de aanpassing van het effluentgemaal op NWA gekeken naar mogelijk integratie met de collectieve zuivering. Deze verwevenheid legt wel extra druk op de planning. Verder wordt de beheerorganisatie actief betrokken bij de voorbereiding en uitvoering. Er wordt een team ingericht om de projecten in samenhang te kunnen realiseren.

Risico: De projecten zorgen voor verstoring van de reguliere processen, waardoor de primaire prestaties in het gedrang komen.

Beheersmaatregel: Door de projecten integraal te benaderen en bij één projectteam onder te brengen, wordt dit risico zoveel mogelijk beperkt.

11. Communicatie (in- en extern)

Het schoonmaken van afvalwater is een van de belangrijkste taken van Delfland. Deze bestuursperiode kijken wij naar de toekomst van onze vier afvalwaterzuiveringen. Per zuivering wordt in beeld gebracht hoe lang deze in de huidige staat en tegen acceptabele kosten afvalwater kan blijven zuiveren, kan voldoen aan de huidige en toekomstige eisen die daaraan worden gesteld en aan onze ambities op het gebied van duurzaamheid en veiligheid. Op basis van de onderzoeken worden toekomstplannen opgesteld: per zuivering én in onderlinge samenhang.

Hangende dit proces moeten onze zuiveringen uiteraard goed en veilig blijven functioneren. Het college heeft vandaag daarom ingestemd met het investeringsvoorstel voor de benodigde instandhoudingsprojecten voor de zuiveringen Nieuwe Waterweg en De Groote Lucht. Het voorstel wordt op 24 september voorgelegd aan ons Algemeen Bestuur.

12. Bekendmaking en vervolprocedure

Het onderwerp instandhouding zuiveringsinstallaties (DGL/NWA) wordt als bespreekpunt behandeld in de commissie Waterveiligheid en Waterketen van 9 september 2020. Daarna wordt dit voorstel doorgeleid naar de Verenigde Vergadering van 24 september 2020. Na goedkeuring start de uitvoering. De VV wordt -mede in samenhang met de andere ontwikkelingen binnen de waterketen – regelmatig geïnformeerd over de voortgang.

13. Bevoegd orgaan

De verenigde vergadering is op basis van artikel 77 van de Waterschapswet bevoegd om het investeringsplan vast te stellen en het gecombineerd ontwerp- en uitvoeringskrediet te verstrekken.

14. Toelichting

Aanleiding

In november 2018 heeft de verenigde vergadering het investeringsplan vastgesteld voor vervangingsinvesteringen in de Afvalwaterketen voor de periode 2019-2023. De basis hiervoor is de Meerjaren-onderhoudsplanning.

In het bestuursakkoord *Iedereen aan de slag voor water* is afgesproken dat deze bestuursperiode investeringsbesluiten worden genomen over de afvalwaterzuiveringen Nieuwe Waterweg en De Groote Lucht.

Begin 2019 is daarom gestart met een toekomstgerichte integrale aanpak van de (afval)waterketen en het opstellen van Masterplannen voor AWZI's Nieuwe Waterweg en De Groote Lucht. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar de technische veroudering van een installatie, maar ook naar functionele, compliance en economische veroudering. Deze nieuwe integrale aanpak heeft gezorgd voor aanzienlijke verschuivingen in de geplande vervangingsinvesteringen.

Binnen Delfland worden de principes van Assetmanagement geïmplementeerd, waarbij wordt gekeken naar de balans tussen prestaties, kosten en risico's. Assetmanagement zorgt voor meer samenhang tussen de maatregelen, waarbij naar de gehele levenscyclus van installaties wordt gekeken.

Daarnaast is gebleken dat wij moeten investeren in de veiligheid van onze biogasinstallaties. De benodigde aanpassingen, zoals opgenomen in het in 2019 opgestelde explosieveiligheidsdocument zijn noodzakelijk om te komen tot vereiste veiligheid op beide zuiveringen. Deze ontwikkelingen hebben ertoe geleid dat de eerder voorgenomen vervangingsinvesteringen niet zijn uitgevoerd volgens de oorspronkelijke planning. Hieronder wordt nader ingegaan op de aanpassingen en onderbouwing ervan.

Oude voorstel

Het oude investeringsplan vervangingen zuiveringstechnische werken (conform besluit VV 22 november 2018) komt hiermee te vervallen. Projecten die daarin zijn opgenomen, zijn ofwel

komen te vervallen, opgegaan in het nieuwe voorstel, of worden mogelijk uitgevoerd als de toekomst van AWZI DGL duidelijk is.

Enkele voorbeelden:

- Eerder was voorzien dat de zandwasinstallatie en gascompressoren op DGL moeten worden vervangen. Dit is nu niet meer nodig, doordat procesaanpassingen zijn gedaan waardoor deze (deel)installaties buiten gebruik zijn gesteld.
- Het vernieuwen van de besturing van de toevoerende rioolgemalen naar DGL is opgepakt voor vier rioolgemalen en gecombineerd met het vernieuwen van de elektrische installatie. Dit is omvangrijker dan eerder geraamd.
- Het vervangen van de effluentpompen op NWA is breder opgepakt, waarbij het effluentgemaal redundant wordt gemaakt en wordt geïntegreerd met de geplande ozoninstallatie voor de collectieve zuivering. Hiermee worden meer doelen gerealiseerd dan eerder bedacht.
- Het ophogen van het huidige terrein van AWZI DGL is uitgesteld, in afwachting van de uitkomsten van het Masterplan DGL (dossier 1770).

Nieuw Voorstel

Uit de uitkomsten van de nulmetingen van de Masterplannen DGL en NWA en de keuze voor het voorkeursscenario (handhaving, renovatie of nieuwbouw), volgt een andere aanpak. De omvang van de investeringen en de gewenste periode hangen daarmee samen. De aanpak van DGL voor de langere termijn is opgenomen in een separaat bestuurlijk traject. Een deel van de eerder geïdentificeerde projecten wordt om die reden doorgeschoven naar de langere termijn (na 2023).

Vanuit het voorliggende investeringsplan wordt aan de volgende projecten de komende jaren wel invulling gegeven. Het betreft in alle gevallen 'no-regret' instandhoudingsprojecten. Dit zijn projecten die nu al in beeld zijn en die onafhankelijk van het gekozen scenario moeten worden uitgevoerd om de installaties goed en veilig te laten functioneren tot het nieuwe scenario is gerealiseerd.

Hierbij is een prioritering aangebracht op basis van urgentie. Er is globaal onderscheid gemaakt naar AWZI De Groote Lucht (DGL), AWZI Nieuwe Waterweg (NWA) en het aanvoerend Afvalwatertransportsysteem (ATS). De onderstaande raming is indicatief, vanwege de fase waarin deze projecten zitten. Op dit moment is het bepalen van de exacte scope en het opstellen van de daarbij behorende raming nog niet mogelijk. Vanwege de grote urgentie van een aantal van de aanpassingen en de sterke samenhang, is het niet wenselijk om eerst een separaat ontwerp krediet aan te vragen. De Verenigde Vergadering wordt jaarlijks of zoveel vaker indien noodzakelijk geïnformeerd over de ontwikkelingen en voortgang.

Uit Tabel 1 blijkt dat ongeveer de helft van de projecten op de AWZI DGL plaatsvindt en de andere helft in het afvalwatertransportstelsel en op AWZI NWA.

Vanwege de urgentie van een deel van de projecten enerzijds en de afhankelijkheid van het masterplanproces anderzijds, is voor de genoemde projecten nog geen schetsontwerp gemaakt. De genoemde kredieten zijn gebaseerd op ervaringscijfers en hierop is het investeringsplan gebaseerd.

De voorbereiding en uitvoering van deze projecten legt een fors beslag op de beschikbare capaciteit en competenties en vraagt ook om andere competenties dan binnen de beheerorganisatie en projectorganisatie beschikbaar zijn. Daarom wordt de organisatie hierop aangepast.

Projecten die de uitvoering beïnvloeden, zijn onder meer S.C.H.O.O.N., de ontwikkeling van een Delflandbrede Procesautomatisering, de realisatie van een centrale verwijdering van gewasbeschermingsmiddelen op NWA, de uitwerking van de scenario's voor NEXT AWZI DGL en ook de aanpassing van RG Morsestraat. Deze projecten vallen niet onder de instandhoudingsprojecten, maar hebben er wel raakvlakken mee. Deels omdat de bedrijfsvoering en werking van de zuiveringen erdoor wordt beïnvloed, deels omdat de begeleiding van deze projecten door dezelfde medewerkers moet gebeuren.

Locatie	Omschrijving	raming
Nieuwe Waterweg	Instandhouding voor langere termijn	€ 4.500.000
Transportstelsel	Instandhouding voor langere termijn	€ 2.800.000
De Groote Lucht	Instandhouding korte termijn	€ 9.400.000
Investeringsplan totaal instandhouding		€ 16.700.000

Tabel 1: Aangepast voorstel raming instandhoudingsprojecten Waterketen

Veilige toestand biogasinstallaties

Om te komen tot veilige biogasinstallaties is een plan van aanpak opgesteld, dat invulling moet geven aan de maatregelen die zijn opgenomen in de explosieveiligheidsdocumenten (EVD's). Voor AWZI NWA kan de huidige slibverwerking mogelijk worden verplaatst naar AWZI DGL. Als dat mogelijk is dan, dan zijn de aanpassingen van AWZI NWA mogelijk beperkt. Dit is mede afhankelijk van de pilot die op dit moment loopt. In het voorstel wordt vooralsnog uitgegaan van de huidige situatie en daarom van volledige aanpassingen. Deze zijn opgenomen in Tabel 2

Locatie	Omschrijving	raming
Nieuwe Waterweg	Vergroting biogasveiligheid	€ 1.952.000
De Groote Lucht	Vergroting biogasveiligheid	€ 1.313.400
Investeringsplan totaal biogasveiligheid		€ 3.265.400

Tabel 2: Opbouw kredietraming maatregelen biogasveiligheid

15. Bijlagen

Opbouw kredietramingen (vertrouwelijk)

Investeringsplan instandhoudingsprojecten en biogasveiligheid waterketen

Dossiernummer : 1916

Vergaderdatum : 24 september 2020

Hoogheemraadschap van
Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 25 augustus 2020, dossiernummer 1916;

gelezen het positieve advies van de commissie Waterveiligheid en Waterketen;

overwegende dat:

het voor de invulling van de taak "doelmatig zuiveren en transporteren van afvalwater" noodzakelijk is om over passende installaties te beschikken.

Gelet op:

artikel 77 van de Waterschapswet;

Besluit:

- a) Het laten vervallen van het investeringsplan zuiveringstechnische werken uit 2018 ter hoogte van € 13.111.300,- en het gecombineerd ontwerp- en uitvoeringskrediet ter hoogte van € 11.788.300,-
- b) Vast te stellen de investeringsplannen Instandhoudingsprojecten en biogasveiligheid Waterketen met geraamde bruto investeringskosten van € 19.965.400,-
- c) Voor de uitvoering daarvan beschikbaar te stellen een gecombineerd ontwerp- en uitvoeringskrediet ter hoogte van € 17.715.000,-

Aldus besloten in de openbare vergadering van 24 september 2020

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	1825
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	24 september 2020
Agendapunt	H.01
Omschrijving	Bestuursrapportage 2020

Geagendeerd	Vergaderdatum
Verenigde Vergadering	24 september 2020

Voorgesteld besluit

1. De Bestuursrapportage over 2020 vast te stellen;
 2. De Begroting 2020 op basis van de Burap 2020 bij te stellen met € 4,4 miljoen waardoor het verwacht voordelig resultaat voor bestemming daalt van € 22,4 miljoen naar € 18 miljoen;
 3. De geraamde storting in de Reserve Niet-vrij besteedbaar vermogen te verlagen met € 4,4 miljoen van € 21,7 miljoen naar € 17,3 miljoen;
- Ten aanzien van de investeringen en onderhanden werken als volgt te besluiten:
4. Het verhogen van de beschikbaar gestelde investeringsplannen met in totaal een bedrag van € 970.563 conform de tabel in bijlage 1 van de Bestuursrapportage 2020 op basis van de in deze bijlage benoemde oorzaken;
 5. Het verhogen van de beschikbaar gestelde kredieten met in totaal een bedrag van € 1.382.400 conform de tabel in bijlage 1 van de Bestuursrapportage 2020 op basis van de in deze bijlage benoemde oorzaken;
 6. Kennis te nemen van de verwachte doelrealisatie 2020;
 7. Kennis te nemen van de verwachte investeringsuitgaven over 2020 overeenkomstig tabel 4 van de Bestuursrapportage 2020;

Onderwerp: Bestuursrapportage 2020
Dossiernummer: 1825

Gevraagd besluit VV:

1. De Bestuursrapportage over 2020 vast te stellen;
2. De Begroting 2020 op basis van de Burap 2020 bij te stellen met € 4,4 miljoen waardoor het verwacht voordelig resultaat voor bestemming daalt van € 22,4 miljoen naar € 18 miljoen;
3. De geraamde storting in de Reserve Niet-vrij besteedbaar vermogen te verlagen met € 4,4 miljoen van € 21,7 miljoen naar € 17,3 miljoen;
Ten aanzien van de investeringen en onderhanden werken als volgt te besluiten:
4. Het verhogen van de beschikbaar gestelde investeringsplannen met in totaal een bedrag van € 970.563 conform de tabel in bijlage 1 van de Bestuursrapportage 2020 op basis van de in deze bijlage benoemde oorzaken;
5. Het verhogen van de beschikbaar gestelde kredieten met in totaal een bedrag van € 1.382.400 conform de tabel in bijlage 1 van de Bestuursrapportage 2020 op basis van de in deze bijlage benoemde oorzaken;
6. Kennis te nemen van de verwachte doelrealisatie 2020;
7. Kennis te nemen van de verwachte investeringsuitgaven over 2020 overeenkomstig tabel 4 van de Bestuursrapportage 2020;

1. Probleemstelling - context

Conform de door VV vastgestelde P&C-kalender 2020 ligt op 24 september 2020 de Bestuursrapportage (Burap) 2020 ter besluitvorming voor aan de VV.
In de Burap wordt door D&H verantwoording afgelegd aan de VV over de afwijkingen ten opzichte van de Begroting 2020.

2. Beoogd effect

Een bijgestelde Begroting 2020 op basis van de prognoses van het exploitatieresultaat en de investeringen voor het boekjaar 2020.

3. Kernboodschap

De realisatie van de programmadoelen en de hieraan gekoppelde prestatie-indicatoren verloopt grotendeels conform begroting. De financiële afwijkingen ten opzichte van de vastgestelde Begroting 2020 worden in de Bestuursrapportage toegelicht. Het verwachte voordelig resultaat van de begroting wijzigt daardoor van € 22,4 miljoen naar € 18 miljoen. De belangrijkste oorzaak van deze bijstelling is de verwachte daling van € 4,1 miljoen in de belastingopbrengsten als gevolg van de coronacrisis. De geraamde storting in de Reserve niet vrij besteedbaar daalt van € 21,7 miljoen met € 4,4 miljoen naar € 17,3 miljoen. Het saldo van de begroting 2020 blijft hierdoor gelijk (nihil).

4. Historie - eerdere besluitvorming

Begroting 2020 is vastgesteld in de verenigde vergadering van 21 november 2019.

5. Regelgeving en Beleid

In de Burap (peildatum 31 juli) wordt gerapporteerd over de afwijkingen tussen de oorspronkelijke begroting en de verwachte realisatie. Het gaat hierbij primair om de programmadoelen en de vraag of deze volgens planning worden behaald. Indien sprake is van financiële tegenvallers wordt aangegeven op welke manier deze worden gedekt binnen de exploitatie van het betreffende programma.

Voor de investeringen worden op projectniveau de substantiële afwijkingen aangegeven. Het betreft dan mutaties in de tijd (vroeger of later gereed) en/of in projectkosten (hogere of lagere kosten).

6. Financiën

De prognose per 31 juli 2020 leidt tot een nadelige bijstelling van de begroting met € 4,4 miljoen. Deze bijstelling komt geheel voor rekening van de corona-crisis.

Aan de verenigde vergadering wordt voorgesteld dit bedrag te onttrekken aan de Reserve Niet-vrij besteedbaar vermogen. Het saldo van de Begroting 2020 blijft hierdoor nihil.

Het uiteindelijke exploitatieresultaat over 2020 kan in het verdere verloop van 2020 nog wijzigen. Bij de vaststelling van de jaarrekening 2020 wordt een besluit genomen over de definitieve bestemming van dit resultaat.

In de BURAP onderscheiden we mutaties die corona-gerelateerd zijn, mutaties die niet corona-gerelateerd zijn en de invulling van een ambtelijke stelpost.

De niet-corona gerelateerde mutaties komen voort uit mee- en tegenvallers in onze regulierere bedrijfsvoering en tellen op tot € 2,8 miljoen voordelig. Dit voordeel wordt ingezet voor het realiseren van de (ambtelijke) stelpost die is opgenomen in de begroting 2020.

Deze stelpost is in de begroting opgenomen vanuit het oogpunt van een sober en realistisch begrotingsbeleid. Hieraan ligt ten grondslag de in eerdere jaren door de VV geuite wens om aan het einde van een begrotingsjaar geen overschot te hebben. Dat wil zeggen: uitgaven en opbrengsten zo scherp mogelijk ramen en erop sturen om mee- en tegenvallers zoveel mogelijk tegen elkaar te laten wegvallen. Hiermee in lijn zijn dit jaar de werkelijke uitgaven gemonitord op over- en onderschrijdingen en is steeds voor het totaal gestuurd op realisatie binnen de grenzen van de begroting, inclusief de genoemde stelpost. Het in deze Burap resulterende niet-corona gerelateerd mutatiesaldo (€ 2,8 miljoen) maakt derhalve onderdeel uit van de ambtelijke stelpost (omvang € 2,9 miljoen). Het saldo van de reguliere mee- en tegenvallers na inzet op de ambtelijke stelpost wordt nul. Van de ambtelijke stelpost resteert € 0,1 miljoen, die in het resterende deel van 2020 zal worden ingevuld.

7. Duurzaamheid

Niet van toepassing.

8. Organisatorische en personele consequenties

Niet van toepassing.

9. OR/GO

Niet van toepassing.

10. Risico- en beheersmaatregelen

In hoofdstuk 4 van de voorliggende Bestuursrapportage 2020 zijn per programma de afwijkingen op de in de begroting 2020 opgenomen risico's vermeld. Ook de nieuwe risico's worden in dit hoofdstuk benoemd.

11. Communicatie (in- en extern)

De interne organisatie wordt via een bericht op het samenwerkingsportaal geïnformeerd over de voortgang van de programmadoelen en de begroting.

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Niet van toepassing.

13. Bevoegd orgaan

Dijkgraaf en hoogheemraden stellen de Bestuursrapportage 2020 op en leggen deze ter vaststelling voor aan de verenigde vergadering.

In het kader van het budgetrecht, zoals geregeld in de Waterschapswet (artikelen 99 tot en met 102), is de verenigde vergadering het bevoegd orgaan voor het vaststellen van de in de Bestuursrapportage 2020 genoemde begrotingsbijstelling van € 4,4 miljoen.

14. Toelichting

15. Bijlagen

1. Bestuursrapportage 2020

Bestuursrapportage 2020

Dossiernummer : 1825

Vergaderdatum : 24 september 2020

Hoogheemraadschap van
Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van D&H 25 augustus 2020, dossiernummer 1825;

gelezen het positieve advies van de Gezamenlijke commissie P&C van 10 september 2020;

overwegende dat:

- de bestuursrapportage 2020 een onderdeel is van de vastgestelde planning- en control cyclus 2020 en bedoeld is om inzicht te geven in de afwijkingen bij het bereiken van de doelen en prestatie-indicatoren van de programma's zoals opgenomen in de begroting 2020;
- begrotingsbijstellingen worden voorgesteld die betrekking hebben op de realisatie van het lopende boekjaar 2020;
- bij het vaststellen van de jaarrekening 2015 is besloten een Reserve Niet-vrij besteedbaar vermogen in te stellen ten einde de schuldenlast te verlagen;

Gelet op:

- artikel 77 van de Waterschapswet;

Besluit:

1. De Bestuursrapportage over 2020 vast te stellen;
2. De Begroting 2020 op basis van de Burap 2020 bij te stellen met € 4,4 miljoen waardoor het verwacht voordelig resultaat voor bestemming daalt van € 22,4 miljoen naar € 18 miljoen;
3. De geraamde storting in de Reserve Niet-vrij besteedbaar vermogen te verlagen met € 4,4 miljoen van € 21,7 miljoen naar € 17,3 miljoen;
Ten aanzien van de investeringen en onderhanden werken als volgt te besluiten:
4. Het verhogen van de beschikbaar gestelde investeringsplannen met in totaal een bedrag van € 970.563 conform de tabel in bijlage 1 van de Bestuursrapportage 2020 op basis van de in deze bijlage benoemde oorzaken;
5. Het verhogen van de beschikbaar gestelde kredieten met in totaal een bedrag van € 1.382.400 conform de tabel in bijlage 1 van de Bestuursrapportage 2020 op basis van de in deze bijlage benoemde oorzaken;
6. Kennis te nemen van de verwachte doelrealisatie 2020;
7. Kennis te nemen van de verwachte investeringsuitgaven over 2020 overeenkomstig tabel 4 van de Bestuursrapportage 2020;

Aldus besloten in de openbare vergadering van 24 september 2020

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Bestuursrapportage 2020

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Managementsamenvatting	3
2.1	Voortgang programma's	3
2.2	Delfland en de coronacrisis.....	3
2.3	Verwacht exploitatieresultaat over 2020	4
2.3	Actualisering investeringen	7
3	Rapportage per programma.....	8
3.1	Waterveiligheid	8
3.2.	Waterkwaliteit	9
3.3	Waterkwantiteit	11
3.4	Waterketen	13
3.5	Organisatie en bestuur	16
3.6	Financiën	19
4	Risicomanagement.....	22
	Bijlage 1 Mutaties investeringsplannen en investeringskredieten	24
	Bijlage 2 Verzamelkredieten.....	25

1 Inleiding

In deze bestuursrapportage (Burap) 2020 rapporteren we per programma over de afwijkingen op de programmadoelen, de prestatie-indicatoren, de exploitatieopbrengsten en -kosten, de investeringsuitgaven en de risico's ten opzichte van de programmabegroting 2020. De peildatum van de Burap is 31 juli 2020.

Een bijzonder aandachtspunt in deze Burap is de impact van de coronapandemie op onze organisatie. Daarom is hierover een aparte paragraaf opgenomen in de managementsamenvatting.

2 Managementsamenvatting

2.1 Voortgang programma's

Voor de meeste programma's geldt dat er nagenoeg geen sprake is van afwijkingen ten opzichte van de doelen zoals deze zijn opgenomen in de begroting 2020. Ook de streefwaarden op de prestatie-indicatoren (PI's) worden naar verwachting grotendeels behaald. Door de coronapandemie is in een aantal gevallen sprake van vertraging in de processen. Het is op dit moment nog onzeker of deze vertragingen gaan leiden tot afwijkingen in de doelrealisatie.

In hoofdstuk 3 lichten wij per programma de voortgang toe op de prestatie-indicatoren en, indien van toepassing, de afwijking van de doelrealisatie.

2.2 Delfland en de coronacrisis

Sinds het kabinet een intelligente lockdown afkondigde als maatregel om de coronapandemie te bestrijden, op 12 maart 2020, zijn de werkzaamheden voor Delfland ingrijpend gewijzigd. De meeste medewerkers gingen thuis werken en werk in de openbare ruimte kon alleen onder strikte voorwaarden plaatsvinden. Ook bijeenkomsten met groepen mensen konden niet meer doorgaan.

Gelukkig is binnen Delfland het ziekteverzuim niet gestegen en blijft het binnen de norm die daarover voor dit jaar is afgesproken. De inzet en professionaliteit van de organisatie zorgen ervoor dat, ondanks alles, het werk doorgaat. De vitale processen, inclusief die rond besluitvorming, zijn en blijven naar verwachting gegarandeerd.

Algemeen beeld van de gevolgen

Het thuiswerken blijkt voor het veel van ons werk geen grote gevolgen te hebben. Op een aantal dossiers treedt echter wel vertraging op. Het gaat daarbij om de dossiers waarbij fysieke beperkingen van de coronamaatregelen een rol spelen. Het gaat veelal om strategische processen en processen die nog in de ontwikkelfase zitten. WBP6, visieontwikkelingen, innovaties en/of onderdelen waarbij een grote mate van co-creatie met externe partners aan de orde is, zoals ruimtelijke plannen, samenwerkingsprojecten met gemeenten en participatietrajecten.

Ook bij sommige operationele processen hebben die fysieke beperkingen effect op de uitvoering. Zo kunnen minder bedrijfsbezoeken en controles worden uitgevoerd. Ook is er een risico dat een deel van de baggerwerkzaamheden vertraagt.

In de meeste gevallen is nog niet duidelijk of de doelrealisatie in gevaar komt.

Financiële consequenties

De pandemie heeft financiële consequenties voor Delfland. De grootste financiële afwijkingen door corona houden verband met de belastingopbrengsten (programma Financiën): de RBG verwacht per saldo € 4,1 miljoen minder aan opbrengsten door de pandemie en 0,6 miljoen hogere kosten. De lagere belastingopbrengsten houden verband met verwacht hogere kwijtschelding en oninbaarheid. Door de coronacrisis hebben meer belastingplichtigen dan begroot moeite om hun belasting te betalen. Daarnaast mist de RBG rente-opbrengsten bij dwanginvordering wegens de door het Rijk ingestelde renteverlaging van 4% naar 0,1%. De RBG heeft een begrotingswijziging aangeleverd.

Burap 2020

Dossiernummer:1825

Binnen het programma Organisatie en bestuur laten de financiële consequenties van de coronapandemie per saldo een positieve impact op de exploitatie zien. Door de coronamaatregelen wordt dit jaar extra geld uitgegeven aan facilitaire kosten, onder meer om het thuiswerken mogelijk te maken. Maar deze worden gecompenseerd door lagere kosten vanwege:

- een afname van de reiskosten;
- een afname van de kosten voor opleidingen van de Delfland Academie.
- het niet opstarten van nieuwe strategische ontwikkelingen;
- een afname van aanvragen uit het innovatiefonds.

Binnen de overige programma's is sprake van financiële effecten die, of van zeer geringe omvang zijn, of waarvan de omvang nu nog moeilijk te kwantificeren is.

In paragraaf 2.3 *Verwacht exploitatieresultaat over 2020* wordt de financiële impact van de pandemie weergegeven.

Tot slot

De effecten van corona voor de langere termijn zijn ongewis. Veel is afhankelijk van het verdere verloop van de coronaverspreiding, de mogelijkheid van een tweede golf en een vaccin, maar ook van de economische effecten bij bedrijven, particulieren en medeoverheden. In hoofdstuk 3 lichten wij, indien van toepassing, per programma de effecten van de pandemie toe.

2.3 Verwacht exploitatieresultaat over 2020

Bij het vaststellen van deze bestuursrapportage stellen we de exploitatiebegroting 2020 formeel bij voor de verwachte kosten en opbrengsten. Het totaal van de bijstelling bedraagt € 4,4 miljoen nadelig.

Hierbij onderscheiden wij mutaties die corona-gerelateerd zijn, mutaties die niet corona-gerelateerd zijn en de invulling van een ambtelijke stelpost.

De corona-gerelateerde mutaties tellen op tot € 4,4 miljoen nadelig en bestaan in hoofdlijnen uit € 4,1 miljoen minder belastingopbrengst, € 0,6 miljoen hogere kosten voor de RBG en een voordelig effect van € 0,3 miljoen, voortkomend uit meerdere mee- en tegenvallers in de directe kosten (zie tabel 3).

De niet-corona gerelateerde mutaties komen voort uit mee- en tegenvallers in onze regulierere bedrijfsvoering en tellen op tot € 2,8 miljoen voordelig. Dit voordeel wordt ingezet voor het realiseren van de (ambtelijke) stelpost die is opgenomen in de begroting 2020 (zie toelichting in paragraaf 3.6).

Daarmee is het saldo van de Burap € 4,4 miljoen negatief, hetgeen volledig voor rekening komt van de corona-crisis.

Voorgesteld wordt om het Burap-saldo te verrekenen met een lagere toevoeging aan de reserve niet vrij besteedbaar vermogen, dan is begroot. De geraamde toevoeging aan de reserve niet vrij besteedbaar vermogen wijzigt daardoor van € 21,7 miljoen naar € 17,3 miljoen. Het saldo van de bijgestelde begroting 2020 blijft dan ongewijzigd nihil. Over de bestemming van het uiteindelijk gerealiseerde exploitatieresultaat over 2020 wordt bij de vaststelling van de Jaarrekening 2020 een besluit genomen.

Tabel 1 geeft het bijgestelde exploitatieresultaat over 2020 weer.

Tabel 1: Verwacht resultaat 2020 (mutaties Burap)

P&C-product (Bedragen * € 1 miljoen)	Verwacht resultaat 2020	Voordelig/ Nadelig
<i>Bijstellingen op basis Burap</i>		
Burap corona effecten	4,4	Nadelig
Burap overige effecten	-2,8	Voordelig
Invulling ambtelijke stelpost	2,8	Nadelig
Onttrekking reserve niet vrij besteedbaar vermogen	-4,4	
Verwacht resultaat na Burap 2020	0,0	

In tabel 2 en tabel 3 zijn respectievelijk de exploitatiesaldi per programma en de factoren van de bijgestelde begroting 2020 weergegeven. In hoofdstuk 3 wordt per programma ingegaan op de oorzaken van de bijstellingen.

Tabel 2 Exploitatiesaldi per programma

(Bedragen * € 1 miljoen)	Begroting 2020	Mutaties Burap 2020	Gewijzigde begroting 2020
Waterveiligheid	24,8	0,8	25,6
Waterkwaliteit	10,3	0,2	10,5
Waterkwantiteit	37,8		37,8
Waterketen	92,3	-0,9	91,4
Organisatie en bestuur	36,2	0,6	36,8
Financiën*	-220,9	0,9	-220,0
Stelpost ambtelijk	-2,9	2,8	-0,1
Totaal resultaat voor bestemming reserves	-22,4	4,4	-18,0
<i>Mutatie reserves en voorzieningen op grond van eerdere besluitvorming VV:</i>			
Storting in reserve tariefdeemping zuiveringsheffing (voordeel herfinanciering AWZI Harnaschpolder)	1,4		1,4
Storting/ Onttrekking reserve tariefdeemping zuiveringsheffing (verschil tarieven Coalitieakkoord en actuele kostenmodel)	-0,7		-0,7
Storting /onttrekking restant voordelig/ nadelig exploitatieresultaat reserve Niet vrij besteedbaar vermogen	21,7	-4,4	17,3
Totaal resultaat na bestemming	0	0	0

* een minteken betekent een voordelig saldo

Tabel 3 Burap mutaties

Mutaties Burap ¹ (Bedragen in € 1 miljoen)	Bedrag	Opbrengsten(O)/ Kosten(K)	Structureel(S)/ Incidenteel (I)	Toelichting in paragraaf
<u>Directe Corona effecten</u>				
Extra facilitaire kosten	0,4	K	I	3.5
Minder kosten Delfland-Academie	-0,2	K	I	3.5
Minder reiskosten OV	-0,1	K	I	3.5
Lagere kosten Innovatiefonds	-0,3	K	I	3.5
Minder kosten nieuwe strategische ontwikkelingen	-0,1	K	I	3.5
Saldo direct corona effecten	-0,3			
<u>Indirecte corona effecten</u>				
Lagere belastingopbrengsten	4,1	O	I	3.6
Hogere bijdrage aan RBG	0,6	K	I	3.6
Saldo indirecte corona effecten	4,7			
Totaal saldo corona effecten	4,4			
<u>Niet corona-gerelateerde Burap mutaties</u>				
<u>Voordelige niet corona-gerelateerde effecten</u>				
Doorschuiven inspectiekosten Brielsemeerleiding naar 2021	-0,1	K	I	3.3
Doorschuiven bijdrage Molenvlietpark naar 2021	-0,7	K	I	3.3
Hogere opbrengsten uit verkoop groen gas	-1,0	O	I	3.4
Verlaging dienstverleningsvergoeding PPS	-0,9	K	I	3.4
Lagere kosten Grens Overschrijdend Afval Water (GOAW)	-0,6	K	I	3.4
Opbrengsten dividenduitkering door de NWB	-0,8	O	S	3.6
Toename verwachte opbrengst uit detachering	-0,3	O	I	3.6
Vrijval voorziening dubieuze debiteuren	-0,3	K	I	3.6
Hogere belastingopbrengsten watersysteemheffing	-1,1	O	S	3.6
Hogere belastingopbrengsten zuiveringsheffing	-1,4	O	S	3.6
RBG verlaging exploitatiekosten en jaarrekeningresultaat	-0,1	K	I	3.6
Saldo voordelige niet corona-gerelateerde effecten	-7,3			
<u>Nadelige niet corona-gerelateerde effecten</u>				
Bijdrage vernieuwing van de kade aan de Goudsteen	0,2	K	I	3.1
Hogere kosten inhuur van het projectteam waterveiligheid	0,1	K	I	3.1
Hogere kosten onderhoud regionale keringen	0,5	K	I	3.1

Omschrijving	Bedrag	Opbrengsten(O)/ Kosten(K)	Structureel(S)/ Incidenteel (I)	Toelichting in Paragraaf
(Bedragen in € 1 miljoen)				
Hogere kosten door inhuur, monitoring en verleende subsidies	0,1	K	I	3.2
Hogere kosten bemonstering Aquon	0,2	K	I	3.2
Hogere reparatie- en onderhoudskosten Bergboezem Berkel en Duiker Heerenstraat	1,0	K	I	3.3
Vervallen opbrengsten uit doorbelasting banqueting	0,1	O	S	3.4
Extra en versnelde inspectie leidingen	0,4	K	I	3.4
Structureel lagere baten Grensoverschrijdend Afvalwater noord	0,3	O	S	3.4
Kosten verhelpen calamiteit persleidingbreuk	0,2	K	I	3.4
Uitbreiding wagenpark i.v.m. nieuw vervoersbeleid	0,2	K	S	3.4
Hogere kosten slibverwerking regio noord	0,1	K	I	3.4
Hogere kosten mobiele telefonie	0,2	K	S	3.5
Hogere bijdrage aan het Waterschapshuis	0,1	K	S	3.5
Correctie van pensioenkosten Bestuur	0,1	K	S	3.5
Kosten van arbeidsparticipanten	0,1	K	S	3.5
Training personeel Office365 & MS teams	0,1	K	I	3.5
Inhuur projectleider Wet Open Overheid en Gegevensbeheer op orde	0,1	K	I	3.5
Hogere kosten inhuur voor werkzaamheden Legger	0,1	K	I	3.5
Lagere inkomsten precario	0,2	O	S	3.6
Kostenstijging verzekeringen en Financiële eenheid	0,1	K	S	3.6
Saldo nadelige effecten	4,5			
Totaalsaldo niet corona-gerelateerde effecten	-2,8			
Ambtelijke stelpost				
Invulling ambtelijke stelpost	2,8	K	S	3.5
Totaal Burap mutaties 2020 (nadelig effect)	4,4			

2.3 Actualisering investeringen

Op basis van de voortgang, uitvoering, aanbesteding en samenwerking met andere partijen in een aantal projecten wordt voorgesteld de investeringsplannen met € 1,0 miljoen en de investeringskredieten met 1,4 miljoen te verhogen.

In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van alle projecten waarvan het investeringsplan en investeringskrediet worden bijgesteld. In bijlage 2 zijn overzichten van de investeringsprojecten met verzamelkredieten en bijbehorende deeltkredieten opgenomen conform de aanbevelingen van de rekeningcommissie in het jaarrekeningtraject 2019.

1 Exclusief de budgetneutrale verschuivingen tussen de programma's

Burap 2020

Dossiernummer:1825

Verwacht investeringsvolume 2020

De verwachting is dat over 2020 een investeringsvolume van in totaal € 24,9 miljoen wordt gerealiseerd. Dit is per saldo € 3,1 miljoen lager dan in de begroting 2020 was voorzien. De afname wordt grotendeels veroorzaakt door vertragingen in projecten en doordat prioriteit is gegeven aan grote reparaties (waterkwantiteit) die vanuit de exploitatie worden bekostigd. De oorzaken worden toegelicht in hoofdstuk 3. In tabel 5 zijn op programmaniveau de verschillen gepresenteerd tussen de investeringsuitgaven volgens de begroting 2020 en de verwachte realisatie 2020.

Tabel 4: Verloop investeringsuitgaven per programma

Investeringsuitgaven per programma (bedragen in € 1 miljoen)	Geraamde investerings Begroting 2020	Bijstelling Burap 2020	Geraamde investerings Burap 2020
Waterveiligheid	10,0	3,0	13,0
Waterkwaliteit	3,0	-0,7	2,3
Waterkwantiteit	9,0	-2,4	6,6
Waterketen	5,0	-2,6	2,4
Organisatie en bestuur	1,0	-0,4	0,6
Financiën			
Totaal	28,0	-3,1	24,9

3 Rapportage per programma

3.1 Waterveiligheid

Binnen dit programma verlopen de doelrealisatie en de voortgang prestatie-indicatoren conform de begroting voor zowel de programmalijn Waterveiligheid als Waterbewustzijn.

Prestatie-indicatoren

Prestatie-indicator met streefwaardenvoet ²	Begroting 2020	Prognose 2020
<i>Primaire waterkeringen op orde (55 kilometer)</i>	100%	100%
<i>Regionale waterkeringen op orde (437 kilometer)</i>	84%	84%

Exploitatie

Programmalijn (Bedragen* € 1 miljoen)	Begroting 2020	Mutaties Burap 2020	Gewijzigde begroting 2020
Waterveiligheid	24,5	0,8	25,3
Waterbewustzijn	0,3	-	0,3
Totaal	24,8	0,8	25,6

De begroting wordt met € 0,8 miljoen naar boven bijgesteld. De mutaties betreffen de programmalijn Waterveiligheid.

² Percentage keringen dat voldoet aan de norm op basis van het actuele oordeel voor de primaire en regionale keringen. Delfland beoordeelt elke 12 jaar of de keringen aan de norm voldoen. Voldoet een kering niet, dan nemen wij passende maatregelen waaronder groot onderhoud, dijkversterking en calamiteitenbestrijding. De PI geeft de mate van veiligheid weer op basis van de beschikbare toetsresultaten.

Burap 2020

Dossiernummer:1825

Programmalijn Waterveiligheid

Onderhoud

Door verbetering en intensivering van het inspectieproces (onder meer urgentiebepaling van de geconstateerde gebreken), was ingeschat dat in 2020 € 0,3 miljoen meer budget nodig is voor regulier schadeonderhoud. Deze verhoging is abusievelijk niet opgenomen in de begroting 2020. Regulier schadeonderhoud is noodzakelijk om de stabiliteit van keringen te kunnen waarborgen, lekkages te voorkomen en om te voorkomen dat buitengewoon groot onderhoud versneld moet worden uitgevoerd.

Uit de inspecties en meldingen van dit jaar, is gebleken dat voor 2020 nog € 0,2 miljoen extra nodig is om urgent onderhoud uit te voeren. In totaal wordt de begrotingspost onderhoud regionale keringen derhalve met € 0,5 miljoen opgehoogd.

Bijdrage gemeente Maassluis

In Maassluis heeft de gemeente met een bijdrage van Delfland de kade aan de Goudsteen vernieuwd. Deze bijdrage van € 0,2 miljoen was nog niet opgenomen in de begroting wegens onduidelijkheid over het moment van uitvoeren.

Fte's

Voor de inhuur van de flexibele schil voor de programmalijn Waterveiligheid is € 0,1 miljoen extra nodig, omdat het moeilijk is om in de huidige markt van schaarste voldoende gekwalificeerde mensen te vinden en dat vertaalt zich in hogere markttarieven. Het benodigde budget voor inhuur stijgt derhalve van € 1,2 miljoen naar € 1,3 miljoen.

Programmalijn Waterbewustzijn

Vanwege de corona maatregelen zijn minder bijeenkomsten georganiseerd. Naar verwachting zal hierdoor tot het eind van het jaar minder worden uitgegeven dan begroot. De totale uitgave zal liggen tussen € 0,2 miljoen en € 0,3 miljoen.

Investeringsuitgaven

Programmalijn (Bedragen * € 1 miljoen)	Geraamde investeringsuitgaven 2020	
	Begroting	Burap
Waterveiligheid	10,0	13,0
Saldo programma	10,0	13,0

De prognose voor de investeringen komt voor 2020 uit op € 13,0 miljoen. Dit is € 3,0 miljoen hoger dan de begroting en € 0,5 miljoen hoger dan waar rekening mee is gehouden bij het bestuursvoorstel verzamelkrediet Assetsysteem waterkeringen van april jongstleden. In 2020 kan ten opzichte van de begroting meer worden gerealiseerd conform de verwachting bij het opstellen van het bestuursvoorstel. Dit betreft de meer kapitaalintensieve assets, zoals de waterkerende constructie in dorp Schipluiden en de damwand bij dorp De Zweth.

De verwachting is dat de investeringsuitgaven voor 2020 uiteindelijk uitkomen op een bedrag tussen € 12,5 miljoen en € 13,5 miljoen.

3.2. Waterkwaliteit

Door de corona crisis is sprake van vertraging op enkele dossiers, waarbij in sommige gevallen afwijkingen optreden in de doelrealisatie. De voortgang van de prestatie-indicatoren verloopt grotendeels conform begroting.

Onderstaand wordt de doelrealisatie, indien van toepassing, per programmalijn toegelicht.

Programmalijn Waterkwaliteit

KRW-Waterlichamen

Door de coronacrisis hebben de bedrijfsbezoeken in het kader van de gebiedsgerichte aanpak in glastuinbouwpolders tijdelijk stilgelegen. Deze zijn in juni 2020 langzaam weer opgestart.

Het is niet mogelijk om een inschatting te geven van de effecten hiervan op het behalen van de chemische waterkwaliteitsdoelen in 2027.

Overig water

De waterschappen in Zuid-Holland hebben met de provincie afgesproken om waterkwaliteitsdoelen en -maatregelen op te stellen voor overige wateren. Dat vraagt goede afstemming met gemeenten over taken en verwachtingen. Door de coronacrisis loopt het proces van versterking van de samenwerking met gemeenten minder snel dan werd verwacht. Dit proces krijgt in de 2e helft van 2020 extra aandacht.

Programmalijn Internationaal

Een deel van de activiteiten (buitenlandse missies, bijdrage aan kennisprogramma DUTEP en KIWI) is vertraagd door de coronacrisis. Dit leidt niet tot afwijkingen in de doelrealisatie.

Programmalijn Watervisie en ruimtelijke plannen

Watervisie

Door de coronacrisis heeft het opdoen van ervaringen met het gebruik van de Watervisie 1.0 met gemeenten vertraging opgelopen. Nog niet met alle gemeenten kon het gesprek aan de hand van de Watervisie 1.0. voor de omgevingsvisies plaatsvinden. Niet alleen is contact lastiger, maar door de vertraagde invoering van de Omgevingswet hebben gemeenten ook de planning van hun omgevingsvisies aangepast.

Ook voor de uitwerking van het thema Energie voor de Watervisie 1.1 is het lastig gebleken om effectieve ontwerpessies online te organiseren. Wij hopen dit in het najaar alsnog te kunnen doen en verwachten hierbij geen afwijkingen in de doelrealisatie.

Ruimtelijke plannen

Op gebied van Waterplannen wordt de impact van de coronacrisis op de voortgang van het werk zichtbaar. Deze plannen zijn wel belangrijk, maar minder urgent en leiden naar verwachting niet tot afwijkingen in de doelrealisatie.

Prestatie-indicatoren

Programmalijn Waterkwaliteit

<i>Prestatie-indicator</i> <i>Chemische waterkwaliteit</i>	<i>Begroting 2020</i>	<i>Prognose 2020</i>
1) Zomergemiddelde stikstofgehalte West- en Oostboezem	2,5 & 2,0 mg/l	2,5 & 2,0 mg/l
2) In % het aantal aangetroffen gewasbeschermingsmiddelen t.o.v. het totaal gemeten aantal EN de gemiddelde concentratie gewasbeschermingsmiddelen	5,5% & 0,11 µg/l	5,5% & 0,11 µg/l

<i>Prestatie-indicator</i> <i>Ecologische waterkwaliteit</i>	<i>Begroting 2020</i>	<i>Prognose 2020</i>
Aantal verbeterstappen m.b.t. de 4 ESF's in de KRW-waterlichamen t.o.v. 1-1-2018	6	6

Programmalijn Recreatief medegebruik

<i>Prestatie-indicator</i> <i>Zwemwaterkwaliteit</i>	<i>Begroting 2020</i>	<i>Prognose 2020</i>
Het aantal locaties met genomen maatregelen met een negatief zwemadvies van meer dan 3 weken.	0	1

Op basis van de huidige stand van zaken (op twee derde van het zwemseizoen), wordt de streefwaarde van de PI niet behaald door een negatief zwemadvies van meer dan 3 weken voor de zwemlocatie Krabbepas-oostzijde te Vlaardingen als gevolg van teveel blauwalgen.

Exploitatie

Programmalijn (bedragen * € 1 miljoen)	Begroting 2020	Mutaties Burap 2020	Gewijzigde begroting 2020
Waterkwaliteit	7,2	0,2	7,4
Zoetwatervoorziening en coördinatie droogte	0,2	-	0,2
Biodiversiteit	0,2	-	0,2
Recreatief medegebruik	0,7	-	0,7
Internationaal	0,0	-	0
Watervisie en ruimtelijke plannen	2,0	-	2,0
Totaal	10,3	0,2	10,5

De begroting wordt met € 0,2 miljoen naar boven bijgesteld. De mutaties betreffen de programmalijn Waterkwaliteit.

De mutaties zijn als volgt:

- een bijstelling van per saldo € 0,1 miljoen als gevolg van extra inhuur in verband met ziekte en het niet invullen van vacatures, aanvullende monitoring in verband met PFAS en verleende subsidies in 2019 (Stimuleringsregeling Overig water), die in 2020 afgerond en verrekend zijn.
- een bijstelling van € 0,2 miljoen van bemonsteringskosten voor de chemische waterkwaliteit in verband met de PFAS-problematiek.
- Een verlaging van € 0,1 miljoen door een budgetverschuiving van in het verkeerde programma opgenomen budget voor inhuur vanuit dit programma naar het programma Organisatie en bestuur.

Investeringsuitgaven

Programmalijn (Bedragen * € 1 miljoen)	Geraamde investeringsuitgaven 2020	
	Begroting	Burap
Waterkwaliteit	3,0	2,3
Saldo programma	3,0	2,3

Door vertraging in de voorbereiding van de projecten NEZ Plas Madestein Witte Vlek (in verband met Flora en Fauna onderzoek) en de vismigratievoorzieningen bij gemaal Aalkeet Binnen- en Buitenpolder (in verband met onderhandelingen met de grondeigenaar) gaat een deel van de investeringen in 2021 plaatsvinden. Daarom worden de geraamde investeringsuitgaven voor 2020 met € 0,7 miljoen verlaagd.

Bijstelling investeringsplannen en kredieten

De vispassages van het gemaal Noord-Kethelpolder en van het gemaal Voordijkshoornse Polder komen te vervallen in het verzamelkrediet *Vervangingsinvesteringen vismigratie 2020* voor instandhouding van bestaande assets. Reeds in het verleden is afgesproken dat nieuwe vispassages via een separaat VV-voorstel ter vaststelling worden voorgelegd. De vispassage voor gemaal Noord-Kethelpolder is meegenomen in het investeringsplan waarmee de VV op 25 juni 2020 heeft ingestemd. Een investeringsplan voor de vispassage voor gemaal Voordijkshoornse Polder wordt naar verwachting in 2021 aan de VV voorgelegd (onderdeel SGBP-3). Deze bijstellingen zijn opgenomen in bijlage 1 van deze Burap.

3.3 Waterkwantiteit

Binnen dit programma verlopen de doelrealisatie en de voortgang prestatie-indicatoren conform de begroting.

Burap 2020
Dossiernummer:1825

Prestatie-indicatoren

<i>Prestatie-indicator</i>	<i>Begroting 2020</i>	<i>Prognose 2020</i>
<i>Voldoet aan normering voor inundatie (in hectare)</i>	39.400 (97%)	39.957 (98,6%)

Exploitatie

Programmalijn (bedragen * € 1 miljoen)	Begroting 2020	Mutaties Burap 2020	Gewijzigde begroting 2020
Waterkwantiteit	35,5	-	35,5
Grondwater & bodemdaling	0,2	-	0,2
Klimaatadaptatie & hemelwater	2,2	-	2,2
Totaal	37,8	0,0	37,8

Het exploitatiesaldo van het programma Waterkwantiteit blijft gelijk. Binnen de programmalijn Waterkwantiteit vinden wel onderstaande mutaties plaats.

Onderhoud

Wegens gebrek aan capaciteit, door nog niet ingevulde vacatures en ziekte, wordt de inspectie aan de Brielsemeerleiding van € 0,1 miljoen doorgeschoven naar 2021.

De werkzaamheden voor het baggerseizoen 2019/2020 zijn voor 75% gereed. Het restant van de werkzaamheden wordt deze zomer afgerond. De start van de werkzaamheden voor het baggerseizoen 2020/2021 zijn gepland op 1 november 2020. Door de coronacrisis is vertraging opgetreden in het aanleveren van de analysegegevens (kwaliteit baggerspecie). Hierdoor vangen de werkzaamheden waarschijnlijk een maand later aan waardoor een deel mogelijk niet in 2020 zal worden uitgevoerd, maar in 2021. Dat betekent dat de kosten voor 2020 mogelijk lager uitvallen dan begroot. De verwachte kostendaling is nog niet te kwantificeren en is naar verwachting begin 2021 bekend.

Reparaties

Enkele reparaties (Bergboezem Berkel) en onderhoudswerkzaamheden (duiker Herenstraat, Wateringen) vallen € 1 miljoen duurder uit. Oorzaak zijn technische tegenvallers waardoor de werkzaamheden moesten worden aangepast.

Bijdrage gemeente Den Haag

De bijdrage van € 0,7 miljoen aan het Molenvlietpark voor de tweede aanvoerverbinding wordt door vertraging bij de gemeente Den Haag niet dit jaar, maar pas volgend jaar aan de gemeente betaald.

Centralisatie kosten voor inbraak/brandbeveiliging en wagenpark

Door de centralisatie van de kosten voor inbraak/brandbeveiliging en het wagenpark in resp. de programma's Organisatie en bestuur en Waterketen vindt een budgetverschuiving van € 0,2 miljoen plaats vanuit dit programma.

Programmlijn Klimaatadaptatie en hemelwater

Stimuleringsregeling klimaatadaptatie

Het aantal aanvragen voor een bijdrage uit de stimuleringsregeling is dit jaar bijna tweemaal zo groot als vorig jaar. Mogelijk is dit een gevolg van het feit dat door de coronacrisis mensen meer thuis zijn. Als deze lijn doorzet zal het vastgestelde subsidieplafond voor de stimuleringsregeling van € 0,5 miljoen naar verwachting voor het einde van het jaar totaal zijn toegekend. Op dit moment is niet te voorspellen of we alle aanvragen van particulieren, bedrijven en maatschappelijke organisaties kunnen ondersteunen. In het uiterste geval zal de regeling moeten worden gesloten.

Investeringsuitgaven

Programmalijn (Bedragen * € 1 miljoen)	Geraamde investeringsuitgaven 2020	
	Begroting	Burap
Waterkwantiteit	9,0	6,6
Saldo programma	9,0	6,6

De geraamde investeringsuitgaven worden verlaagd met € 2,4 miljoen door:

- Een verlaging van € 2,1 miljoen vanwege vertraging in de uitvoering van de 1ste serie groot onderhoud gemalen, omdat hiervoor meer voorbereiding nodig was dan van tevoren werd aangenomen en het starten van de uitvoering van prioritaire exploitatieprojecten, zoals de werkzaamheden aan het gemaal Dijkpolder in Maasland, het schoonmaken van de duiker Herenstraat in Wateringen en de reparatie van de persleiding van het gemaal bergboezem Berkel. Aan deze projecten is prioriteit gegeven omdat uitstel geen optie was vanwege het risico op verlies van functionaliteit.
- Abusievelijk is de bijdrage van € 0,3 miljoen aan de gemeente Westland voor het maatregelenpakket Van Rijnstraat in de Lier als investeringsuitgaven geraamd. Een bijdrage aan derden is echter een immateriële activa, die in de exploitatiebegroting hoort.

Bijstelling investeringsplannen en kredieten

De gewijzigde prioritering van de vervangingsinvesteringen gemalen en de vervangingsinvesteringen watersysteem 2020 en aanbestedingsvoor- en nadelen leiden tot aanpassingen van de vastgestelde investeringsplannen en bijbehorende beschikbaar gestelde kredieten. Deze bijstellingen zijn opgenomen in bijlage 1 van deze Burap.

3.4 Waterketen

Binnen dit programma verlopen de doelrealisatie en de voortgang prestatie-indicatoren conform de begroting met uitzondering van de prestatie-indicator Energieneutraal in %.

Programmalijn Transporteren, zuiveren en slib verwerken

We hebben te maken gehad met een breuk in de persleiding van Maassluis naar de zuivering de Groote Lucht. Hierdoor was deze leiding een aantal dagen niet beschikbaar en is er als gevolg daarvan ongezuiverd afvalwater op de Nieuwe Waterweg geloosd.

Prestatie-indicatoren

Programmalijn Transporteren, zuiveren en slib verwerken

Prestatie-indicator	Begroting 2020	Prognose 2020
Verwijderingsrendement stikstof	75%	83%
Verwijderingsrendement fosfaat	75%	82%

Als prestatie indicator zijn algemene lozingseisen (watervergunning) voor stikstof en fosfaat opgenomen. Daarbij dient voor beide parameters een gebiedsverwijderingsrendement (totaal voor de vier AWZI's van Delfland) van minimaal 75% te worden behaald. De realisatie voor 2020 ligt aanmerkelijk hoger. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het prestatiecontract dat Delfland heeft gesloten met Delfluent (PPS), waarin minimale verwijderingsrendementen zijn vastgelegd van 79% voor stikstof en 82% voor fosfaat. Voor 2021 willen we deze PI en streefwaarde aanpassen, zodat er een betere sturing kan plaatsvinden tussen prestatie en kosten (energie- en chemicaliënverbruik).

Programmalijn Duurzaam en circulair

Prestatie-indicator	Begroting 2020	Prognose 2020
Opdrachten met duurzame/ circulaire ambitie	20%	25%

Afgelopen jaar is er veel aandacht gegeven aan bewustwording en interne communicatie over de duurzame/circulaire ambitie van Delfland (strategie Delfland Circulair VV 18 mei 2018). Daarnaast worden in steeds meer projecten van Delfland de instrumenten van Duurzaam GWW (ambitiweb en omgevingswijzer) toegepast. Dit resulteert in meer projecten met een duurzame/circulaire ambitie dan begroot.

Programmalijn Energie-en klimaatneutraal

<i>Prestatie-indicator:</i>	<i>Begroting 2020</i>	<i>Prognose 2020</i>
1) <i>Energieneutraal in %</i>	75	71
2) <i>Hoeveelheid CO2-uitstoot (in tonnen)</i>	18.000	8.259

1) Wij zijn energieneutraal, wanneer ons energieverbruik (uitgedrukt in primaire energie: TJ) gelijk is aan de duurzame bronnen waarover we als Delfland kunnen beschikken. Dit bereiken we door op het energieverbruik te besparen en duurzame energiebronnen te verwerven.

2) We zijn klimaatneutraal wanneer we niet meer bijdragen aan klimaatverandering (geen uitstoot broeikasgassen).

De toelichting op de prognoses van de prestatie-indicatoren is als volgt:

1. Naar verwachting zal Energieneutraal dit jaar uitkomen op 71%. Dit is wel een verbetering van 2% ten opzichte van vorig jaar, maar minder dan voorspeld. Door de groegasinstallatie op AWZI Harnaschpolder wekken wij minder stroom zelf op en moeten we meer duurzame stroom inkopen. Dit zorgt voor aanzienlijk minder broeikasgassenuitstoot maar is niet zo gunstig voor de prestatie-indicator energieneutraal. Het uitvoeringsprogramma energieneutraal Delfland waar dit jaar mee is ingestemd gaat dan ook een flinke inhaalslag maken op deze prestatie-indicator en dit zal de komende jaren zichtbaar moeten worden.
2. De CO2-uitstoot valt lager uit vanwege de overstap naar duurzamere inkoop van elektriciteit (Nederlandse windenergie) voor alle elektriciteit ingekocht door Delfland (zie ook de verklaring onder 1). In de begroting 2020 is al aangegeven dat de verwachte CO2-reductie voorlopig (voorzichtig) is ingeschat. In 2020 gaat Delfland zich certificeren voor de CO2-prestatieladder. In dit kader wordt een CO2-reductieplan opgesteld op basis waarvan een betere inschatting wordt gemaakt voor deze prestatie-indicator. De wijzingen voor deze PI worden meegenomen in de begroting voor 2021 en de meerjarenbegroting.

Exploitatie

Programmalijn (bedragen * € 1 miljoen)	Begroting 2020	Mutaties Burap 2020	Gewijzigde Begroting 2020
Transporteren, zuiveren en slibverwerking	88,9	-1,5	87,4
Samenwerken in de waterketen	1,0		1,0
Duurzaam en circulair	2,3	0,6	2,9
Energie- en klimaatneutraal	0,1		0,1
Totaal	92,3	-0,9	91,4

De begroting wordt met € 0,9 miljoen naar beneden bijgesteld. De mutaties worden per programmalijn hieronder toegelicht.

Transporteren, zuiveren en slibverwerking

Er is sprake van € 0,6 miljoen hogere lasten. Als gevolg van de persleidingbreuk tussen Maassluis en de zuivering de Groote lucht verwachten we dit jaar meer uitgaven dan begroot. Deels voor het verhelpen van de calamiteit voor € 0,2 miljoen en deels door extra en versneld inspecteren van de gehele leiding Maassluis de Groote Lucht en de leiding 's-Gravenzande Nieuwe Waterweg voor € 0,4 miljoen.

Door de lagere kostenverwachting op Grens Overschrijdend Afval Water (GOAW) zuid zijn de lasten € 0,6 miljoen lager vanwege het uiteindelijk lager vastgesteld zuiveringstarief van

Waterschap Hollandse Delta (WSHD) en de definitieve afrekeningen van de voorgaande jaren 2014 t/m 2016.

De baten uit GOAW noord vallen structureel € 0,3 miljoen lager uit vanwege het uitblijven van in voorgaande jaren verwachte stijging van indices en vervuilingseenheden.

De dienstverleningsvergoeding PPS wordt met € 0,9 miljoen verlaagd. In de begroting is voor de dienstverleningsvergoeding uitgegaan van een gemiddelde stijging van de indices van 2,4%. De (voorlopige) gemiddelde stijging van de gepubliceerde indices valt lager uit. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de elektriciteitsindex. De prijsontwikkeling van de olieprijs is gekoppeld aan de elektriciteitsindex. Begin dit jaar hadden we te maken met een lage olieprijs en daardoor een lagere elektriciteitsindex.

De lasten voor het verwerken van het slib in de regio noord worden € 0,1 miljoen hoger dan verwacht vanwege een grotere hoeveelheid slib dit jaar.

In de begroting is uit voorzichtigheid gerekend met een lage verkoopprijs voor de Herbruikbare Brandstof Eenheden (HBE). De huidige prijsontwikkelingen laten ondanks de coronacrisis een hogere verkoopprijs zien dan die uit de begroting. Hoe de verkoopprijs zich in de tweede helft van het jaar ontwikkelt is afhankelijk van de ontwikkeling van het coronavirus en de economie. Een terugvallende vraag levert een lagere verkoopprijs.

De fysieke gasprijs is dit jaar sinds decorona crisis fors gedaald en zorgt voor een opbrengstdaling t.o.v. de begroting. Per saldo wordt, rekening houdend met deze onzekerheden, toch een hogere bate verwacht van € 1,0 miljoen.

Duurzaam circulair

De begroting voor het wagenpark en banqueting (catering en facilitaire ondersteuning bij vergaderingen) worden gecentraliseerd en geactualiseerd. Hierdoor vermindert de administratieve last, ontstaat een duidelijk overzicht en komen de gerealiseerde kosten op een plek. Dit betekent een verschuiving tussen programma's van € 0,3 miljoen. Tegelijkertijd wordt het budget verhoogd met in totaal € 0,3 miljoen, door de groei van het wagenpark op basis van het nieuwe vervoersbeleid van € 0,2 miljoen en het vervallen van de doorbelaste opbrengsten van € 0,1 miljoen door de centralisatie.

Investeringsuitgaven

Programmalijn (Bedragen * € 1 miljoen)	Geraamde investeringsuitgaven 2020	
	Begroting	Burap
Transporteren, zuiveren en slib verwerken	5,0	2,4
Saldo programma	5,0	2,4

De geraamde investeringsuitgaven worden verlaagd met € 2,6 miljoen door:

S.C.H.O.O.N.

In februari 2019 is met het verkrijgen van het krediet voor de S.C.H.O.O.N. projecten een globale verdeling over de jaren gemaakt. Deze is als zodanig opgenomen in de begroting. Met het opstellen van de plannen van aanpak (met bijbehorende projectplanningen, risicodossiers, startnotities etc.) bleek in het najaar van 2019 (na aanlevering begroting) dat de raming moet worden bijgesteld. Het gaat vooralsnog alleen om een verschuiving van 2020 naar 2021. Het totaal benodigde krediet en de eindmijlpaal voor het opleveren van de projecten blijven ongewijzigd. Effect € 1,9 miljoen minder uitgave dan begroot in 2020.

Overige investeringen

De uitgave op de overige investeringen zijn lager door een herijking op de vervangingsinvesteringen (€ 0,7 miljoen minder uitgave dan begroot). In september 2020 wordt een nieuw investeringsvoorstel aan de verenigde vergadering voorgelegd.

Scope wijziging verduurzaming Houtrust

Op 19 december 2019 heeft de verenigde vergadering ingestemd met het voorstel om de AWZI Houtrust te verduurzamen door het bouwen van een groengasinstallatie, een CO₂-vervloeingsinstallatie en het plaatsen van een warmtepomp. Daaraan wordt het in serie zetten van de vergistingstanks toegevoegd, waarmee een extra energiebesparing van ca. 800.000 kWh per jaar wordt gerealiseerd. Het project kan kostenneutraal uitgevoerd worden.

3.5 Organisatie en bestuur

Algemeen

Impact van de coronacrisis op de organisatie

Na de aankondiging van de intelligente lockdown vanaf 12 maart 2020 is de organisatie overgestapt op zoveel mogelijk thuis werken. De inzet en professionaliteit van de organisatie zorgen ervoor dat het werk doorgaat. De vitale processen, inclusief die rond besluitvorming, zijn en blijven naar verwachting gegarandeerd. Ook het werven van nieuwe medewerkers kan gewoon doorgaan. Het ziekteverzuim is niet gestegen en blijft het binnen de norm die daarover oorspronkelijk is afgesproken.

Hoewel op het eerste gezicht thuiswerken het werk van Delfland nauwelijks beperkt, trekt het een wissel op individuele medewerkers en op de organisatie als geheel. Het op afstand werken heeft indirecte gevolgen, zoals psychische belasting en wijzigingen in persoonlijke omstandigheden. Tot slot zijn de effecten voor de langere termijn van corona op de organisatie onbekend. Dat hangt af van veel onzekere factoren, zoals het verdere verloop van de coronaverspreiding (tweede golf, vaccin).

De medewerkers worden regelmatig bevraagd over de impact van de onzekerheid op hun welbevinden en hun effectiviteit. Daarin hebben de medewerkers aangegeven dat zij vinden dat de organisatie goed omgaat met de coronacrisis. Aandachtspunten (ICT-voorzieningen, prioritering in werk en onzekerheid over de toekomst) waren er ook en daarop is actief gestuurd. Zo is er extra inzet geweest op de zorg voor de medewerkers en het in verbinding blijven met elkaar. Voor de periode totdat een sector brede Cao-afspraken over thuiswerkvoorzieningen van kracht wordt, is in overleg met de OR een tijdelijk kader opgesteld op grond waarvan Delfland faciliteiten (zoals stoelen, pc's, monitors en ondersteuning op de werkplek) beschikbaar stelt om thuis werken mogelijk te maken. We blijven de impact monitoren door vervolgonderzoek.

Doelrealisatie

De doelrealisatie verloopt grotendeels conform begroting. Per programmalijn worden de afwijkingen toegelicht.

Programmalijn Organisatie en bestuur

De coronamaatregelen hebben ook effect gehad op de bestuursvergaderingen. Deze konden niet meer fysiek plaatsvinden. Daarom is gekozen voor online vergaderen met videoverbinding. Deze vergaderingen zijn ook voor belangstellend publiek te volgen via de website.

Met het algemeen bestuur is door middel van trainingen gewerkt aan het oveleggen volgens de BOB-methodiek.

Het programma Omgevingswet bij Delfland verloopt zoals in het programmaplan is aangegeven. In mei van dit jaar is echter duidelijk geworden, dat de inwerkingtreding van de Omgevingswet met een jaar is uitgesteld (1-1-2022). De belangrijkste reden is dat het landelijke Digitale Stelsel Omgevingswet en de daarmee samenhangende koppelingen nog onvoldoende ontwikkeld zijn. Een deel van de werkzaamheden zal daarom in 2021 plaatsvinden. Het uitstel van de wet leidt er bovendien toe, dat bestaande werkprocessen en instrumenten nog een jaar langer toegepast worden, terwijl ook de nieuwe samenhangende processen en het participatiebeleid al ingeregeld moeten worden.

Door de coronacrisis zijn er geen nieuwe strategische ontwikkelingen gestart. De totstandkoming van het WBP6 is wel volgens planning gestart en daarvoor houden we, ondanks landelijk uitstel van het Nationaal Waterprogramma, onze planning vooralsnog aan. Voor innovatieve projecten zijn bij het Innovatiefonds minder voorstellen ingediend.

Programmalijn Regulering & toezicht

Als gevolg van onderbezetting door vacatures en tegelijkertijd een toename van het aantal (complexe) aanvragen, is de werkvoorraad zodanig opgelopen dat niet alle aanvragen meer binnen de wettelijke termijn konden worden afgehandeld. Gelet op het aanhoudend hoge aantal aanvragen, blijft dit een aandachtspunt dat in Q3 en Q4 wordt aangepakt.

Door de coronamaatregelen was het tussen maart en juni niet mogelijk alle controlewerkzaamheden uit te voeren; de uitvoering zal daardoor ongeveer 35% lager liggen. De vrijkomende capaciteit is ingezet voor extra toezicht op en communicatie over de recreatiedruk op het watersysteem. Die druk is door de coronamaatregelen en het warme weer groter dan voorgaande jaren.

Prestatie-indicatoren

<i>Prestatie-indicator</i>	<i>Begroting 2020</i>	<i>Prognose 2020</i>
<i>Medewerkersmotivatie</i>	7,3	7,3
<i>TRCF (de mate van veiligheid in de organisatie, uitgedrukt in het aantal ongelukken per miljoen gewerkte uren)</i>	5	15

Toelichting bij de prestatie-indicatoren:

- Medewerkersmotivatie: Deze PI is opgebouwd uit verschillende aspecten, onder andere hoe ervaart de medewerker het werk, de organisatie, de leidinggevende, zijn invloed en de beloning. In de meting in 2019 scoorde Delfland 7,2 (ter indicatie: de branche 7,0 en alle waterschappen 7,4).
- TRCF: Het gebruik van de TRCF als PI bevordert het bewust omgaan met veiligheid. Het maakt zichtbaar dat meldingen consequent worden gedaan en dat gestructureerde monitoring plaatsvindt van de afhandeling daarvan. De streefwaarde van de PI is voor Delfland gesteld op 5. Momenteel scoort Delfland een jaarlijks voortschrijdend gemiddelde van circa 20. Deze score bestaat voornamelijk uit kleine incidenten, er hebben zich geen ernstige ongevallen en ongevallen met dodelijke afloop of blijvend letsel voorgedaan.
De score van Delfland is aanzienlijk hoger dan de streefwaarde. Dit past bij de ontwikkelfase waarin de organisatie zich bevindt. De Veiligheidscultuurladder duidt het volwassenheidsniveau van de organisatie op het gebied van veiligheid aan. Met het veiligheidsprogramma dat wordt ontwikkeld op basis van onze ambitieverklaring voor veilig, gezond en milieubewust werken, richten we ons in de komende 2 jaar op realisatie van niveau 3. Dit moet zich gaan vertalen naar een lagere TRCF-score (minder incidenten).

Programmalijn Regulering & toezicht

<i>Prestatie-indicator</i>	<i>Begroting 2020</i>	<i>Prognose 2020</i>
<i>De vergunningen worden binnen de wettelijke termijn van 8 weken verstrekt</i>	95%	89%

Door onderbezetting en een toename van het aantal (complexe) aanvragen, kon niet meer worden voldaan aan de wettelijke afspraken. Op de Burap peildatum wordt 89% van de aanvragen binnen de wettelijke termijn verstrekt. Een prognose voor het gehele jaar kan nog niet worden afgegeven in verband met onzekerheid. In de jaarrekening wordt hierover gerapporteerd.

Exploitatie

Programmalijn (bedragen * € 1 miljoen)	Begroting 2020	Mutaties Burap 2020	Gewijzigde begroting 2020
Organisatie en bestuur	27,0	0,6	27,6
Regulering en toezicht	7,1	-	7,1
Communicatie & Crisisorganisatie	2,1	-	2,1
Totaal	36,2	0,6	36,8

De begroting wordt met € 0,6 miljoen naar boven bijgesteld. Deze bijstelling wordt enerzijds veroorzaakt door per saldo € 0,9 miljoen hogere lasten en anderzijds door lagere lasten als gevolg van de coronacrisis van € 0,3 miljoen.

Gevolgen coronacrisis

Als gevolg van de coronacrisis is per saldo sprake van een positief effect op de exploitatie van € 0,3 miljoen binnen dit programma.

Er is sprake van € 0,7 mln lagere kosten. Allereerst is er een afname in de personele kosten door lagere reiskosten van € 0,1 miljoen en door € 0,2 miljoen minder kosten voor de Delfland Academie opleidingen. Door een focus op het primaire proces zien we een afname van nieuwe strategische ontwikkelingen. Ook het aantal aanvragen voor innovatieve projecten uit het innovatiefonds is afgenomen. Deze beide ontwikkelingen leiden tot een kostendaling van respectievelijk € 0,1 en € 0,3 miljoen.

Naast deze € 0,7 miljoen lagere kosten hebben we een toename van € 0,4 miljoen aan extra facilitaire kosten door de coronamaatregelen.

Overige mutaties

Naast de genoemde effecten van de coronacrisis, is op de programmalijn *Organisatie en Bestuur* sprake van € 1 miljoen hogere kosten en € 0,1 miljoen lagere kosten.

De lagere kosten betreffen kleine interne verschuivingen (wagenpark, banqueting, vastgoed) van € 0,1 miljoen.

De toename in kosten van € 1,0 miljoen betreft:

- Hogere structurele kosten mobiele telefonie van € 0,2 miljoen door de organisatiegroei;
- Hogere bijdrage van € 0,1 miljoen aan het Waterschapshuis door opheffing van de Btw-vrijstelling voor waterschappen;
- Een technische correctie van het budget voor pensioenkosten voor het Bestuur van € 0,1 miljoen (aanspraken en uitgaven blijven ongewijzigd);
- Kosten voor het hogere aantal tewerkgestelde arbeidsparticipanten conform de Wet Stimulering Arbeidsparticipatie) van € 0,1 miljoen;
- Hogere kosten van € 0,2 miljoen door budget verschuivingen voor inbraak/brandbeveiliging en inhuurkosten vanuit het programma Waterketen;
- Hogere kosten van € 0,1 miljoen door de uitrol van MS Office365 en MS teams vanwege benodigde training van de medewerkers;
- Kosten van € 0,1 miljoen voor inhuur van een projectleider Wet Open Overheid en Gegevensbeheer op orde;
- Tenslotte een budgetverschuiving van € 0,1 miljoen voor inhuur capaciteit vanuit het programma Waterkwaliteit vanwege het in het verkeerde programma opgenomen budget.

Investeringsuitgaven

Programmalijn (Bedragen * € 1 miljoen)	Geraamde investeringsuitgaven 2020	
	Begroting	Burap
Digitalisering & digitale transformatie	1,0	0,6
Saldo programma	1,0	0,6

De investeringsramingen worden van € 1 miljoen verlaagd naar € 0,6 miljoen doordat:

- De kosten voor het project Verbouwing De Groote Lucht (schoon-vuil zonering) vallen lager uit en worden betaald uit exploitatie, omdat de investeringsgrens van € 0,1 miljoen niet wordt behaald. De raming hiervan was € 0,2 miljoen.
- Het project Migratie WAN komt te vervallen (€ 0,3 miljoen) omdat we bij de huidige leverancier Glaslokaal blijven.
- De prognose voor het project migratie MS-applicaties naar de Cloud wordt verhoogd naar € 0,1 miljoen, omdat de geplande afronding van het project in 2019 is vertraagd.

3.6 Financiën

De voortgang op de doelrealisatie verloopt conform planning.

De belastingoplegging loopt in grote lijnen conform planning. In verband met de coronacrisis is er een (betalings)uitstelregeling gehanteerd voor bedrijven. Deze liep initieel tot 30 juni 2020 en is in aangepaste vorm doorgezet tot 1 september 2020. 1509 bedrijven hebben hiervan gebruik gemaakt tot en met 30 juni 2020 volgens de opgave van de RBG. Het effect van de coronacrisis op de opbrengsten wordt toegelicht onder algemene dekkingsmiddelen.

Prestatie-indicatoren

Programmalijn Financiële producten

Prestatie-indicator	Begroting 2020	Prognose 2020
Netto schuldquote (schuldpositie gerelateerd aan omzet)	269%	270%
Kapitaallasten in % van de omzet	27%	27%
Vrije kasstroom (in € miljoen)	20,0	18,8

Op basis van de prognose van het exploitatieresultaat en de realisatie van investeringen op concernniveau is de verwachting dat de netto schuldquote iets hoger uitkomt en vrije de kasstroom daalt.

In onderstaande tabel wordt de opbouw van de vrije kasstroom weergegeven

Aflossingscapaciteit - verwachte kasstroom (bedragen*€ 1 miljoen)	Begroting 2020	Prognose 2020
1 Kasstroom uit exploitatie		
Totale opbrengsten	254,3	254,2
Totale lasten	-227,3	-231,7
Afschrijvingen	38,5	38,5
1 Totaal kasstroom exploitatie	65,4	61,0
2 Kasstroom investeringen	-28,0	-24,9
Subtotaal kasstroom (vóór verplichte aflossing)	37,4	36,1
3 Kasstroom aflossingen		
Aflossingen PPS-leningen en overige leningen	-17,3	-17,3
Totale vrije kasstroom (na verplichte aflossing)	20,0	18,8

Exploitatie

Programmalijn (bedragen * € 1 miljoen)	Begroting 2020	Mutaties Burap 2020	Gewijzigde begroting 2020
Financiële producten	2,4	-0,8	1,6
Regionale Belasting Groep	7,0	0,5	7,5
Onvoorzien, frictiekosten, indexering en reserves	4,3	-0,3	4,0
Algemene dekkingsmiddelen	-234,6	1,5	-233,1
Totaal	-220,9	0,9	-220,0
Stelpost ambtelijk	-2,9	2,8	-0,1

Binnen het programma vindt een neerwaartse bijstelling plaats van de begroting van € 0,9 miljoen. Daarnaast wordt invulling gegeven aan de ambtelijke stelpost.

Ambtelijke stelpost

In de BURAP onderscheiden we mutaties die corona-gerelateerd zijn en mutaties die niet corona-gerelateerd zijn. De niet-coronagerelateerde mutaties komen voort uit mee- en tegenvallers in de regulierere bedrijfsvoering en tellen op tot € 2,8 miljoen voordelig (zie hoofdstuk 2). Dit saldo van € 2,8 miljoen voordelig wordt ingezet voor realisatie van de ambtelijke stelpost die is opgenomen in de begroting 2020.

Deze stelpost is in de begroting opgenomen vanuit het oogpunt van een sober en realistisch begrotingsbeleid. Hieraan ligt ten grondslag de in eerdere jaren door de VV geuite wens om aan het einde van een begrotingsjaar geen overschot te hebben. Dat wil zeggen: uitgaven en opbrengsten zo scherp mogelijk ramen en erop sturen om mee- en tegenvallers zoveel mogelijk tegen elkaar te laten wegvallen. Hiermee in lijn zijn dit jaar de werkelijke uitgaven gemonitord op over- en onderschrijdingen en is steeds voor het totaal gestuurd op realisatie binnen de grenzen van de begroting, inclusief de genoemde stelpost. Het in deze Burap resulterende niet-corona gerelateerd mutatiesaldo (€ 2,8 miljoen) maakt derhalve onderdeel uit van de ambtelijke stelpost (omvang € 2,9 miljoen). Het saldo van de reguliere mee- en tegenvallers na inzet op de stelpost wordt nul. Van de stelpost resteert € 0,1 miljoen, die in het resterende deel van 2020 zal worden ingevuld.

Gevolgen coronacrisis

Als gevolg van de coronacrisis is per saldo sprake van een negatief effect op de exploitatie van € 4,7 miljoen binnen dit programma. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door een daling van de verwachte belastingopbrengsten onder de lijn *Algemene dekkingsmiddelen* van € 4,1 miljoen en terug te voeren op een verwachte hogere oninbaarheid en kwijtschelding voor de jaren 2019 en 2020 conform de opgave van de RBG zonder verbijzondering naar waterschapstaak.

Daarnaast is sprake van een bijstelling van de begroting van de RBG (programmalijn *Regionale Belastinggroep*) over 2020 van € 0,6 miljoen. De RBG mist rente-opbrengsten bij dwanginvordering wegens de door het Rijk ingestelde renteverlaging van 4% naar 0,1%.

Programmalijn Financiële producten

Op deze programmalijn vindt per saldo een voordelige bijstelling plaats van € 0,8 miljoen. Dit is de resultante van een verwachte opbrengststijging van € 0,8 miljoen door aanstaande dividenduitkering door de Nederlandse Waterschapsbank, een budgetverschuiving naar de programma's Waterketen en Organisatie en bestuur vanwege centralisatie banqueting en een ten onrechte in dit programma opgenomen budget voor Vastgoed van in totaal € 0,1 miljoen en een kostenstijging door een hogere premie van de brandverzekering, hogere taxatiekosten voor verzekeringen en een hogere bijdrage aan de Financiële eenheid van totaal € 0,1 miljoen.

Programmalijn Regionale Belasting Groep

Per saldo is op deze programmalijn sprake van € 0,5 miljoen hogere kosten. Naast het eerder benoemde coroneffect van € 0,6 miljoen wordt het voordelig jaarresultaat 2019 verrekend en verwacht de RBG een daling in de exploitatiekosten over 2020 van in totaal € 0,1 miljoen.

Programmalijn Onvoorzien, frictiekosten, indexering en reserves

Vanwege de verwachte opbrengst uit detachering wordt het budget met € 0,3 miljoen verlaagd.

Algemene dekkingsmiddelen

Op deze programmalijn is sprake van per saldo lagere opbrengsten van € 1,5 miljoen. Dit is opgebouwd uit:

- het eerder benoemde negatieve corona-effect van € 4,1 miljoen conform de opgave RBG, waarvan € 1,3 miljoen betrekking heeft op het jaar 2020. Wegens het ontbreken van de differentiatie naar de waterschapstaken is de € 1,3 miljoen oninbaarheid en kwijtschelding volledig toegerekend aan de watersysteemheffing;
- toename van geprognosticeerde belastingopbrengsten van per saldo € 2,5 miljoen;
- € 0,2 miljoen minder opbrengsten door het afschaffen van precario, conform VV-besluit d.d. 21 november 2019);
- de verwachte oninbaarheid bij meetbedrijven af met € 0,3 miljoen (vrijval van bij jaarrekening 2019 ingestelde post dubieuze debiteuren).

In onderstaande tabellen zijn de mutaties in de belastingopbrengsten uit watersysteemheffing en zuiveringsheffing voor het jaar 2020 nader gespecificeerd.

Zuiveringsheffing	Volumeontwikkeling				Belastingopbrengsten (* € 1.000)		
	Eenheid	Aantal	Aantal	Delta	Begroting 2020 (C)	Prognose 2020 (D)	Delta (C-D)
		Begroting 2020 (A)	Burap 2020 (B)	Eenheden (B-A)			
Zuiveringsheffing	Vervuilingseenheden	1.475.800	1.494.700	18.900	137.987	139.754	-1.767
Oninbaarheid	Vervuilingseenheden	-27.200	-31.624	-4.424	-2.543	-2.957	414
Totaalopbrengsten		1.448.600	1.463.076	14.476	135.444	136.798	-1.354

De prognose voor de opbrengsten uit zuiveringsheffing wordt met € 1,4 miljoen verhoogd door een toename van de vervuilingseenheden ten opzichte van de begroting.

Watersysteemheffing	Volumeontwikkeling				Belastingopbrengsten (* € 1.000)		
	Eenheid	Aantal	Aantal	Delta	Begroting 2020 (C)	Prognose 2020 (D)	Delta (C-D)
		Begroting 2020 (A)	Burap 2020 (B)	Eenheden (B-A)			
-ingezetenen	Huishoudens	519.600	522.000	2.400	64.061	64.357	-296
-gebouwd	WOZ (* € 1 milj.)	166.147	169.852	3.705	38.731	39.576	-844
-ongebouwd en natuur		21.700	21.700	0	3.398	3.398	0
Kwijtschelding	Huishoudens	-57.000	-66.031	-9.031	-7.028	-8.141	1.113
Oninbaarheid	Huishoudens	-8.000	-9.396	-1.396	-986	-1.158	172
Verontreinigingsheffing	Vervuilingseenheden	400	400	0	37	37	0
Totaalopbrengsten					98.214	98.069	145

De daling van de opbrengsten watersysteemheffing van bijna € 0,2 miljoen is een resultante van een geprognostiseerde stijging van € 1,1 miljoen, veroorzaakt door de hoger uitgevallen WOZ-waarde en een toename van het aantal huishoudens ten opzichte van de oorspronkelijke begroting, en een toename van kwijtschelding en oninbaarheid, ter grootte van € 1,3 miljoen.

4 Risicomanagement

Voor de in de begroting 2020 opgenomen risico's en beheersmaatregelen is medio 2020 nagegaan in hoeverre deze nog actueel zijn.

Nieuwe risico's

Deze actualisatie heeft geleid tot de onderstaande zes nieuwe risico's en beheersmaatregelen:

Risico's en beheersmaatregelen				
Nr	Risico	Niveau	Programma	Beheersmaatregel
	Veroudering zuiverings installaties	Zeer hoog	Waterketen	De installaties worden aangepast aan de huidige eisen en wensen. Hiervoor maken we masterplannen. Op basis van deze plannen en een afgewogen oordeel wordt budget vrijgemaakt. Het risico wordt na de maatregelen, die nu worden genomen, verlaagd.
	Pandemie	Hoog	Alle programma's	Ergonomie thuiswerkplekken faciliteren en voor een aantal activiteiten aanwezigheid op kantoor mogelijk maken.
	Onvoldoende biogasveiligheid	Hoog	Waterketen	We onderzoeken de mogelijkheid om de vergisting van NWA te verplaatsen naar DGL. Op DGL worden aanpassingen gedaan voor een automatisch veilige situatie bij verstoringen.
	Verleggen persleidingen door nieuw tracé derden	Hoog	Waterketen	Meer juridische mogelijkheden om ongewenste ontwikkelingen te beperken. Met partners komen tot een integrale afweging van maatschappelijke kosten en baten.
	PFAS bij grondwerken	Hoog	Waterveiligheid en waterkwantiteit	Meer baggerspecie moet worden afgevoerd als verontreinigde grond en daardoor zullen de kosten van baggeren sterk stijgen. Lokaal verontreinigde grond mag beperkt worden toegepast in sterker vervuilde grond.
	Capaciteit slibverwerking	Medium	Waterketen	Via de unie worden landelijk afspraken gemaakt om op nationaal niveau voldoende verwerkingscapaciteit te realiseren en wordt gekeken naar wettelijk toegestane alternatieve verwerkingsmethode. Ook binnen de GR slib wordt door de uitbreiding van het aantal deelnemers en de bouw van een slibdroger in Alkmaar met meer capaciteit gewerkt aan een robuustere slibverwerking.

Actualisatie risico's

Voor wat betreft de in de begroting 2020 opgenomen risico's leidt de actualisatie tot de volgende bijstellingen:

- Het afvoeren van het risico Uitval besturingskast door veroudering, omdat de meest verouderde kasten in 2020 worden vervangen. De beheersmaatregelen zijn toegevoegd aan het risico 'Langdurige uitval Technische automatisering'.
- Het waar nodig herformuleren van de beheersmaatregelen voor een aantal risico's;
- Het aanpassen van de risiconiveaus van een drietal risico's;
 - Het risico 'Niet halen lange termijn doelen KRW' van het niveau Zeer Hoog naar het niveau Hoog;
 - Het risico 'Verhoging heffing lozen effluent op rijkswater' van het niveau Zeer Hoog naar het niveau Medium;
 - Het risico 'Schade aan natuurvriendelijke oevers' van het niveau Hoog naar het niveau Medium.

Opgetreden risico's

In de eerste zeven maanden van 2020 zijn de volgende risico's opgetreden:

- Ongeval tijdens werkzaamheden (risico 7). Er hebben zich zeven incidenten voorgedaan, waarbij EHBO of doktersbehandeling nodig was in verband met lichamelijk letsel.
- Lokale verontreiniging watergangen (risico 8). Er is drie keer opgeschaald voor lokale verontreiniging watergangen.
 - Op 24 januari 2020 is Delfland opgeschaald geweest naar fase 1 in verband met olieverontreiniging in Delft. De olie is opgeruimd.
 - Op 1 april is Delfland opgeschaald naar fase 1 in verband met olie op de Strijp, een boezemtak in Den Haag. De olie is opgeruimd.
 - Op 18 mei 2020 is Delfland opgeschaald naar fase 2 vanwege een persleidingbreuk bij de Maassluisdijk in gemeente Vlaardingen. Hierbij is tijdelijk rioolwater geloosd op het buitenwater nabij gemaal Zaaier. Hierdoor heeft vissterfte plaatsgevonden. Om verdere vissterfte te voorkomen is zoet water uitgemalen met gemaal Zaaier om vervuiling weg te spoelen.
De kosten zijn binnen de reguliere begroting opgevangen.
- Noodzaak herontwerp installaties (risico 14). Het huidige ontwerp van het rioolgemaal Morsestraat blijkt niet te voldoen aan de functionele eisen. Een voorstel voor de benodigde aanpassingen, met investeringsbedrag naar verwachting tussen de € 3 en € 5 miljoen, zal ook in het najaar 2020 aan het algemeen bestuur worden voorgelegd.
- Lekkage persleiding (risico 15, zie ook hierboven bij de 3^e bullit onder Lokale verontreiniging watergangen). In mei 2020 is een persleidingbreuk in de afvalwatertransportleiding vanuit rioolgemaal Maassluis naar de zuivering De Groote Lucht opgetreden. Dit heeft lokaal tot overlast geleid. De reparatie is binnen 72 uur gerealiseerd, met behulp van voorhanden zijnde materialen en inzet calamiteitenannemer. Voor de kosten van de reparatie € 0,2 miljoen en van extra inspecties van leidingen € 0,4 miljoen is budget € 0,6 miljoen aangevraagd in deze bestuursrapportage.
Voor het nemen van structurele maatregelen is nog geen inschatting te maken, dit hangt af van de onderzoeken.
- Pandemie (nieuw risico). Afgelopen periode heeft het risico pandemie zich gemanifesteerd. Deze is nog gaande en er zijn nog steeds beperkingen van kracht. Vooralsnog lijkt het grootste financiële effect van deze pandemie het door de RBG geprognosticeerde verlies aan belastinginkomsten en hogere kosten in 2020 van € 4,7 miljoen.

Overige

De in de jaarrekening 2019 gemelde rechtszaak over een dispuut met een aannemer loopt nog. De rechtbank doet mogelijk in het najaar 2020 een uitspraak over wie de kosten van de eerder uitgevoerde werkzaamheden aan de persleiding Bergboezem Berkel ter waarde van ca. € 1,5 miljoen moet betalen.

Bijlage 1 Mutaties investeringsplannen en investeringskredieten

In onderstaande tabel zijn in totaal 3 investeringsprojecten opgenomen waarvan het investeringsplan (IP) en investeringskrediet (IK) in totaal worden bijgesteld met respectievelijk € 1,0 en € 1,4 miljoen.

Deze bijstelling van investeringsplannen en investeringskredieten betreft:

- Een ophoging van € 321.000,- van het IP en IK van het verzamelkrediet Complex BGO als gevolg van een aanbestedingsnadeel. Conform het op 23 april jl. genomen besluit over het verzamelkrediet Assetsysteem waterkeringen worden tekorten vanuit dat verzamelkrediet aangevuld. Om de voortgang van uitvoering niet te vertragen is het krediet vooruitlopend op vaststelling in de Burap binnen het mandaat van de portefeuillehouder opgehoogd.
 - Een verlaging van € 0,4 miljoen doordat de vispassages van het gemaal Noord-Kethelpolder en van het gemaal Voordijkshoornse Polder komen te vervallen binnen het verzamelkrediet voor instandhouding van bestaande assets. Afgesproken is dat nieuwe ambities via een separaat VV-voorstel onder de aandacht worden gebracht;
 - Een verhoging van het investeringskrediet van € 0,5 miljoen betreffende een aantal projecten binnen de vervangingsinvesteringen gemalen 2020 op basis van onder andere voortgang, uitvoering, aanbesteding en samenwerking met andere partijen;
 - Een verhoging van het investeringsplan- en krediet vervangingsinvesteringen watersysteem.
- Deze bijstellingen betreffen enerzijds een verlaging in verband met de reeds uitgevoerde prioritaire deelprojecten (onderbemaling bij het gemaal Polder Schieveen, de stuw in de polder Nieuwland-Noordland en de opmaling bij gemaal Polder Zwartenhoek) en anderzijds het toevoegen van andere prioritaire deelprojecten (gemaal polder Klaas Engelbrecht, het gemaal polder Vlaardingen-West en de stuw bij de dorpskade in de Oud- en Nieuw-Wateringveldsepolder).
- Deze aanpassingen leiden per saldo tot een verhoging van het investeringsplan en -krediet van respectievelijk € 1,4 miljoen en € 1,3 miljoen.

De voorgestelde wijzigingen worden in de besluitvorming van de Burap afzonderlijk ter vaststelling aan de VV voorgelegd.

Tabel Mutaties investeringsplannen en investeringskredieten

Prog.	Naam project	Project-nummer	Investeringsplan oud (IP)	Mutatie IP	Nieuw IP	Investeringskrediet oud (IK)	Mutatie krediet	Nieuw krediet
1	Verzamelkrediet Complex BGO	701753	3.210.049	321.000	3.531.049	-321.000	321.000	0
1	Verzamelkrediet Assetsysteem waterkeringen	702084	20.600.000	-321.000	20.279.000	20.570.000	-321.000	20.249.000
2	Vervangingsinvesteringen vismigratie 2020	0.702079/001	419.975	-419.975	0	400.000	-400.000	0
3	Vervangingsinvesteringen gemalen	0.702039/001	8.596.000	0	8.596.000	7.870.000	458.000	8.328.000
3	Vervangingsinvesteringen watersysteem 2020	0.702077/001	4.941.050	1.390.538	6.331.588	4.706.300	1.324.400	6.030.700
			37.767.074	970.563	38.737.637	33.225.300	1.382.400	34.607.700

Bijlage 2 Verzamelkredieten

Binnen Delfland is voor een aantal programma's sprake van investeringsprojecten waarvoor, middels vaststelling door de VV, verzamelkredieten zijn toegekend. Deze verzamelkredieten bestaan uit meerdere deeltkredieten, die onderling samenhangen en een groot bestuurlijk-beleidsmatig belang hebben. In onderstaande tabellen worden per programma de verzamelkredieten en de bijbehorende deeltkredieten weergegeven.

Programma Waterveiligheid

Binnen het cluster Waterveiligheid zijn vijf verzamelkredieten van toepassing. Per verzamelkrediet zijn de bijbehorende deeltkredieten in tabellen weergegeven.

Verzamelkrediet Gecombineerd BGO 2016-2020

Project nummer	Omschrijving	Status	IP (VV bedrag)	Actueel krediet	Beschikbaar krediet	Totaal krediet	Toelichting
701916	Verzamelkrediet Gecombineerd BGO		30.940.172	957.329	957.329	35.731.000	
701945	BGO Delft noord DSM (WOK)	Lopend project		55.000			
701947	BGO PMB Algemeen	Lopend project		100.000			
701959	BGO Veenweg 59 (Gooland)	Lopend project		284.159			
701963	BGO Cluster Berkel	Lopend project		6.912.820			
701964	BGO Cluster Westland	Lopend project		2.712.831			
701966	BGO Dijkhoornseweg	Lopend project		1.590.000			
701968	BGO Cluster Maassluis	Lopend project		3.065.000			
701969	BGO Cluster Midden Delfland	Lopend project		1.495.000			
702000	BGO WOK Vaartweg - Kulkweg	Lopend project		1.751.281			
702001	BGO WOK Pijnackersevaart	Lopend project		651.960			
702015	BGO WOK Lange Wateringkade	Lopend project		965.521			
702016	WOK KVP dorp De Zweth	Lopend project		2.495.000			
702032	BGO WOK Lelykade	Lopend project		8.954			
702036	BGO WOK Lombokstraat	Lopend project		485.000			
702037	BGO WOK Trekkade Maasland	Lopend project		20.046			
701916/002	BGO Groene Kades 2018	Lopend project		4.440.000			
701916/003	Oostelijke Randweg "KVP Verlengde Strijp en De Lee"	Lopend project		486.271			
701916/007	BGO WOK Ypenburgse Boslaan thv Valutapad Dpl 20	Lopend project		83.500			
701916/009	BGO WOK Noordeindseweg	Lopend project		2.320.000			
701916/010	BGO WOK Dijkhoornseweg Midden	Lopend project		60.500			
701944		Afgesloten	1.239.063	1.239.063			
701948		Afgesloten	26.781	26.781			
701958	BGO Kaden 2016	Afgesloten	851.335	851.335			
701962	BGO Kademuur Sluiskant	Afgesloten	197.288	197.288			
701946	BGO RPV Algemeen	Afgesloten					
701949	BGO Ackerdijksepad (vak 341)	Afgesloten	93.443	93.443			

Project nummer	Omschrijving	Status	IP (VV bedrag)	Actueel krediet	Beschikbaar krediet	Totaal krediet	Toelichting
701957	BGO Zwethkade Noord	Afgesloten	883.084	883.084			
701999	BGO WOK/complex Westland Anthurium Chrysant en Burg. Elsenweg	Afgesloten	74.428	74.428			
702004	BGO Tram- en Kluiskade	Afgesloten	52.178	52.178			
702005	BGO WOK Kwakelweg	Afgesloten	24.182	24.182			
702007	BGO Lookwatering	Afgesloten	43.213	43.213			
702018	BGO Groene Kades 2017	Afgesloten	1.011.596	1.011.596			
702043	BGO WOK Delfstr.weg Delfgauw	Afgesloten					
701916/004	BGO WOK Hoornsekade	Afgesloten	236.084	236.084			
701916/005	BGO Plaspoelkade (afhandeling 701948)	Afgesloten	25.636	25.636			
701916/006	BGO Oostsingel Delft	Afgesloten	12.400	12.400			
701916/008	BGO kademuur Goudsteen	Afgesloten					
702008	BGO WOK Noordvestsingel S_C	Afgesloten	20.117	20.117			
			35.731.000	35.731.000	957.329	35.731.000	

Verzamelkrediet Complex BGO

Project nummer	Omschrijving	Status	IP (VV bedrag)	Actueel krediet	Beschikbaar krediet	Totaal krediet	Toelichting
701753	Verzamelkrediet BGO complex		3.210.049		-321.000	9.500.000	
701753	Nog goed te keuren budgetwijzigingen				321.000		Ophoging verzamelkrediet 0.701753/001 met € 321.000 goedkeuring 10% ophoging door PFO
701801		Afgesloten	164.422	164.422			
701802	BGO Cluster 10 (Den Haag)	Afgesloten	146.988	146.988			
701803		Afgesloten	300.500	300.500			
701804		Afgesloten	3.271.073	3.271.073			
701805		Afgesloten	900.513	900.513			
701806		Afgesloten	649.274	649.274			
701809		Afgesloten	726.600	726.600			
701886		Afgesloten	0	0			
701940	Cluster 8 Westland	Afgesloten	130.581	130.581			
701785	Complex BGO, Algemeen 2015	Afgesloten	0	0			
701914	BGO Cluster zeer complex	Lopend project		3.531.049			
			9.500.000	9.821.000	0	9.500.000	

De ophoging van het IK wordt in bijlage 1 toegelicht.

Verzamelkrediet assetsysteem waterkeringen

Project nummer	Omschrijving	Status	IP (VV bedrag)	Actueel krediet	Beschikbaar krediet	Totaal krediet	Toelichting
702084	Verzamelkrediet assetsysteem waterkeringen		20.600.000		20.570.000	20.600.000	
702084	Nog goed te keuren budgetwijzigingen		-321.000		-321.000		Zie bijlage 1
702084/002	VK assetsysteem waterkeringen algemeen	Nieuw					
702084/003	BGO Zijtwende - De Lier	Lopend project		30.000			
702084/004	WOK Kwakelweg Maasland	Nieuw					
			20.279.000	30.000	20.249.000	20.600.000	

Het verzamelkrediet assetsysteem waterkeringen betreft een dynamisch verzamelkrediet van waaruit ook de overige verzamelkredieten waar nodig worden aangevuld, totdat de onderliggende projecten onder deze verzamelkredieten zullen eindigen. In bijlage 1 is de mutatie in het IP en IK toegelicht.

Lange termijn Asset Planning

Vanuit de Lange Termijn Asset Planning (LTAP) worden projecten binnen waterveiligheid geprogrammeerd op basis van urgentie en in uitvoering genomen binnen het verzamelkrediet assetsysteem waterkeringen.

Verzamelkrediet Verbeteren waterkeringen 2016-2020

Project nummer	Omschrijving	Status	IP (VV bedrag)	Actueel krediet	Beschikbaar krediet	Totaal krediet	Toelichting
701994	Verzamelkrediet Verbeteren waterkeringen 2016-2020	Actief	12.276.984		1.624.984	15.400.000	
701994	Nog goed te keuren budgetwijzigingen			-130.000			
701937	Kadeverbetering N468	Lopend project		1.850.000			
701994/002	Conditiemetingen kunstwerken primaire en regionale keringen	Lopend project		30.000			
702021	Waterkerende constructies Schipluiden-Leidschendam - Voorburg	Lopend project		6.230.000			
702025	KVP Regionaal 2015-2020 Laan van Adrichem	Lopend project		1.342.000			
702027	Kade Schieveen Delftweg	Lopend project		375.000			
701994/004	Hazepad	Lopend project		955.000			
702035	Vleugelmuur Oranje Binnensluis te Maasdijk	Afgesloten	16.553	16.553			
701965	Kadeverb. Regionaal 2015-2020	Afgesloten	1.802.068	1.802.068			
702009	Verbeteren Vld. Driesluizen	Afgesloten	180.417	180.417			
702024	Vleugelmuur Wateringsesluis	Afgesloten	181.800	181.800			
702026	KVP Reg. 2015-2020 Command.pld	Afgesloten	906.789	906.789			
702030	Reconstructie Commandeurskade RK103_760	Afgesloten	14.072	14.072			
702045	Verb. Waterkering Cascade	Afgesloten	21.317	21.317			
			15.400.000	13.775.016	1.624.984	15.400.000	

BGO kades met wegen

Project nummer	Omschrijving	Status	IP (VV bedrag)	Actueel krediet	Beschikbaar krediet	Totaal krediet	Toelichting
701818	Verzamelkrediet BGO kades met wegen	Actief	968.444		968.444	1.757.889	
701819	BGO Kades met wegen, Algemeen RPV	Geannuleerd	109.635	109.635			
701855	Buitengewoon groot onderhoud Lange Wateringkade	Afgesloten	83.000	83.000			
701858		Afgesloten	0	0			
701880	Kade 25 Polder Schieveen	Afgesloten	473.900	473.900			
701905		Afgesloten	18.590	18.590			
701906		Afgesloten	35.027	35.027			
701920		Afgesloten	26.467	26.467			
701913	Jaagpad Rijswijk (WOK)	Afgesloten	42.826	42.826			
			1.757.889	789.445	968.444	1.757.889	

Programma Waterkwaliteit

Verzamelkrediet Natte Ecologische Zones

Project nummer	Omschrijving	Status	IP (VV bedrag)	Actueel krediet/gemaakte kosten	Beschikbaar krediet	Totaal krediet	Toelichting
701956	Verzamelkrediet NEZ		15.882.200		-1.325.839	10.597.800	
701956	Nog goed te keuren budgetwijzigingen				1.400.000		VV-voorstel sept 2020 voor aanvulling krediet
701952	Overhoeken Gantel	Afgesloten		16.496			
701973	NVO Polder Biesland	Afgesloten		35.684			
701974	NEZ Boschslot	Afgesloten		10.409			
701976	Planvorming KRW/NEZ's 2016	Afgesloten		80.029			
701980	NVO Broeksloot	Afgesloten		3.312			
701981	Aanbesteding NEZ	Afgesloten		37.188			
701993	NEZ Wilgenrijk Maassluis	Afgesloten		3.989			
701891	Optimalisatie NEZ 1e & 2e tranche	Afgesloten		182.280			
701998	Focusteam KRW/NEZ	Afgesloten		297.539			
702011	Planvorming focusteam KRW/NEZ (2017)	Afgesloten		349.996			
701917	Nieuwe Waterweg Honselersdijk	Afgesloten		144.268			
0.701956/003	Planvorming focusteam KRW/NEZ (Q1 2018)	Afgesloten		269.202			
0.701956/007	Planvorming focusteam KRW/NEZ (Q2 2018)	Afgesloten		227.992			
0.701956/008	Planvorming focusteam KRW/NEZ (Q3 2018)	Afgesloten		165.525			
0.701956/005	NEZ Lookwatering	Afgesloten					
0.701956/009	Raamcontract NEZ	Afgesloten		40.192			
0.701956/015	NEZ Blakervaat	Afgesloten		20.651			
0.701956/023	NVO Dorppolder	Afgesloten		25.551			
701995	NEZ Groeneweg 's-Gravenzande	lopend project		291.865			
701943	Verbred. Watergang Aalkeet Buitenpolder	lopend project		54.000			
701950	Lierwatering KRW	lopend project		1.374.937			
701951	Rotterdamse Schie	lopend project		597.063			
0.701956/002	Plas Madestein NEZ	lopend project		918.000			
0.701956/004	Oostelijke Randweg "Stepping Stone"	lopend project		50.171			
0.701956/006	Pilot Drijvende oevers Den Haag	lopend project		83.591			

Project nummer	Omschrijving	Status	IP (VV bedrag)	Actueel krediet/gemaakte kosten	Beschikbaar krediet	Totaal krediet	Toelichting
0.701956/011	NEZ De Hoop	lopend project		7.177			
0.701956/012	Effectenplaagsoorten en waterplanten NEZ	lopend project		25.000			
0.701956/013	Vergroening stadsgracht Delft	lopend project		57.454			
0.701956/014	NEZ Perceel Post - Schipluiden	lopend project		255.000			
0.701956/016	NEZ Madestein Noord-Oost	lopend project		462.000			
0.701956/017	NEZ Strijp - Honselersdijk	lopend project		149.604			
0.701956/018	NEZ Honderdland	lopend project		424.000			
0.701956/019	NEZ Erasmusvaart	lopend project		9.075			
0.701956/020	Vissenbossen	lopend project		162.060			
0.701956/021	NEZ Plantenkorven	lopend project		68.889			
0.701956/022	NEZ Rietland Woudse Polder	lopend project		378.500			
0.701956/024	NEZ Groeneweg 177	lopend project		70.000			
0.701956/025	NEZ Nieuweg/Pouwelslaan	lopend project		133.500			
0.701956/026	NEZ Verkenningen	lopend project		48.500			
0.701956/027	NEZ Oude Spui	lopend project		1.632.000			
0.701956/028	NEZ Madestein Zuid-west	lopend project		972.400			
0.701956/029	NEZ Waelpark Dijckerwael	lopend project		35.145			
701975	NEZ Coldenhovenlaan	lopend project		392.520			
701992	Plas Molenweg Berkel	lopend project		276.885			
701956.....	NEZ Laan van de Heilige Lamberthus	In voorbereiding		80.000			
701956.....	Hoogspaningstracé Oranjekanaal	In voorbereiding		275.000			
701956.....	Middendorpweg	In voorbereiding		88.000			
701956.....	VPP De Rel	In voorbereiding		496.000			
701956.....	Van Buerenlaan	In voorbereiding		120.000			
701956.....	Pasgeldlaan Rijswijk	In voorbereiding		25.000			
			15.882.200	11.923.639	74.161	10.597.800	

Vanwege de naderende uitputting van het beschikbaar gestelde krediet wordt in september middels een separaat VV-voorstel aanvullend investeringskrediet, ter hoogte van € 1.400.000, aangevraagd om verder uitvoering te geven aan de realisatie van waternatuur ten behoeve van de KRW-opgave in 2020 en 2021.

Programma Waterkwantiteit

Verzamelkrediet vervangingsinvesteringen groot onderhoud gemalen

Project nummer	Omschrijving	Status	IP (VV bedrag)	Actueel krediet	Beschikbaar krediet	Totaal krediet	Toelichting
702039	Verzamelkrediet vervangingsinvesteringen groot- onderhoud gemalen		8.596.000		-458.000	7.870.000	
702039/001	Nog goed te keuren budgetwijzigingen				458.000		Aanvraag extra krediet BURAP 2020 < 10%
0.702039/002	Gemaal Droogmakerij Oude Polder van Pijnacker	Lopend project		839.000			
0.702039/003	Gemaal Polder van Biesland	Lopend project		676.000			
0.702039/004	Gemaal Eskol, Polder Noordland-Nieuwland	Lopend project		525.000			
0.702039/005	Gemaal 't Louwtje, Polder Noordland-Nieuwland	Lopend project		205.000			
0.702039/006	Gemaal West Polder Noordland-Nieuwland	Lopend project		495.000			
0.702039/007	Gemaal Poelpolder	Lopend project		584.000			
0.702039/008	Gemaal Oude Polder van Pijnacker	Lopend project		1.449.000			
0.702039/009	Gemaal Vlietpolder	Lopend project		1.579.000			
0.702039/010	Verdeelwerk F Nieuwland Noordland	Lopend project		244.000			
0.702039/011	Gemaal Westambacht	Lopend project		1.732.000			
			8.596.000	8.328.000	0	7.870.000	

In bijlage 1 wordt de mutatie in het krediet toegelicht.

Programma Waterketen

Op 23 april jl. heeft de VV het IP en verzamelkrediet Energieneutraal ter hoogte van € 9.500.000 vastgesteld. Omdat de projecten binnen dit verzamelkrediet begin juni 2020 pas zijn opgestart, wordt in een volgend P&C-product over het verzamelkrediet gerapporteerd.

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	1952
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	24 september 2020
Agendapunt	H.02
Omschrijving	RBG 1e begrotingswijziging 2020

Geagendeerd	Vergaderdatum
Verenigde Vergadering	24 september 2020

Voorgesteld besluit

1. Kennis te nemen van de 1e begrotingswijziging 2020 van de Regionale Belasting Groep.
2. Over de 1e begrotingswijziging geen zienswijze naar voren te brengen en dit aan het DB van de Regionale Belasting Groep mee te delen.

Onderwerp: GR RBG - 1e begrotingswijziging
Dossiernummer: 1952

Gevraagd besluit:

1. *Kennis te nemen van de 1^e begrotingswijziging 2020 van de Regionale Belasting Groep.*
2. *Over de 1^e begrotingswijziging geen zienswijze naar voren te brengen en dit aan het DB van de Regionale Belasting Groep mee te delen.*

1. Probleemstelling - context

De GR RBG verzoekt haar deelnemers om een zienswijze op haar 1^e begrotingswijziging 2020.

2. Beoogd effect

De GR RBG heeft een 1^e wijziging opgesteld voor haar begroting 2020 als gevolg van belastingmaatregelen genomen in het licht van de maatschappelijke ontwikkelingen die verband houden met de coronacrisis. De VV wordt in de gelegenheid gesteld hierop haar zienswijze te geven.

3. Kernboodschap

De VV heeft kennisgenomen van de 1^e begrotingswijziging 2020 van de GR RBG en heeft besloten naar aanleiding hiervan geen zienswijze in te dienen.

4. Historie - eerdere besluitvorming

Op 2 juli 2009, kenmerk 755190, heeft D&H, met toestemming van de VV, besloten de GR RBG in te stellen.

5. Regelgeving en Beleid

Op grond van Wgr. art 50g lid 3 is de VV bevoegd een zienswijze over begrotingswijzigingen bij het DB van de GR naar voren te brengen.

6. Financiën

De 1e wijziging van de begroting 2020 bevat naast de financiële gevolgen van de coronacrisis een aantal mutaties gebaseerd op de jaarrekening 2019. Deze mutaties zijn ook verwerkt in de concept begroting 2021, die ter vaststelling in de vergadering van het algemeen bestuur is aangeboden.

De totale geraamde lasten van de RBG dalen met € 225.800,- ten opzichte van de vastgestelde begroting. De opbrengsten dwanginvordering inclusief de toevoeging aan de voorziening dubieuze debiteuren dalen met € 1.300.000,-. De bijdrage van de deelnemers ten opzichte van de primaire begroting 2020 stijgt totaal met € 1.074.200,-. Voor Delfland betekent het op basis van haar aandeel in (de kosten van) de RBG een lastenstijging van € 508.000,- (van € 6.964.000 naar € 7.472.000,-).

7. Duurzaamheid

n.v.t.

8. Organisatorische en personele consequenties

n.v.t.

9. OR/GO

n.v.t.

10. Risico- en beheersmaatregelen

n.v.t.

11. Communicatie (in- en extern)

n.v.t.

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

- artikel 50fa van de Wet gemeenschappelijke regelingen;
- grond van Wgr. art 50g lid 3 is de VV bevoegd een zienswijze over de 1e begrotingswijziging bij het DB van de GR naar voren te brengen.
- GR De RBG wordt middels een brief van de VV op de hoogte gesteld dat de VV afziet van een zienswijze.

13. Bevoegd orgaan

Op grond van Wgr. art 50g lid 3 is de VV bevoegd een zienswijze over begrotingswijzigingen bij het DB van de GR naar voren te brengen.

14. Toelichting

De 1e wijziging van de begroting 2020 bevat naast de financiële gevolgen van de coronacrisis een aantal mutaties gebaseerd op de jaarrekening 2019.

De lasten van de RBG nemen op basis van de uitkomsten in de jaarrekening 2019 naar verwachting in 2020 af met € 225.800,-

De baten van de RBG verband houdend met dwanginvordering wegens opschorting hiervan nemen af met € 500.000,-. Daarnaast dalen de rentebaten met € 300.000,- wegens de verlaging van de invorderingsrente van 4% naar 0,01% door het besluit van kabinet d.d. 23 maart 2020.

De oninbaarheid van de opgelegde dwanginvordering zal door de recessie stijgen hetgeen een ophoging van de post oninbaar rechtvaardigt van € 500.000,-.

Per saldo bedraagt de 1e begrotingswijziging bij de GR RBG een stijging in de kosten van € 1.074.200,-. Op basis van haar aandeel in de GR RBG Delfland stijgen de kosten van Delfland met € 508.000,- (van € 6.964.000 naar € 7.472.000,-).

Op basis van het voorgaande wordt voorgesteld geen zienswijze in te dienen.

15. Bijlagen

1. Zienswijzebrief HHD
2. 1^e begrotingswijziging 2020 GR RBG, als gevolg van belastingmaatregelen coronavirus
3. Brief van de VV aan het DB van de RBG waarin de VV meedeelt geen zienswijze met betrekking tot de 1^e bgrotingswijziging 2020 naar voren te brengen.

GR RBG - 1e begrotingswijziging

Dossiernummer : 1952

Vergaderdatum : 24 september 2020

Hoogheemraadschap van
Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 25 augustus 2020, dossiernummer 1952;

gelezen het positieve advies van de commissie Bestuur, Financiën en Organisatie;

overwegende dat:

de GR RBG haar 1^e begrotingswijziging voor het jaar 2020 heeft toegezonden;

Gelet op:

- artikel 50fa van de Wet gemeenschappelijke regelingen;
- grond van Wgr. art 50g lid 3 is de VV bevoegd een zienswijze over de 1^e begrotingswijziging bij het DB van de GR naar voren te brengen.

Besluit:

1. Kennis te nemen van de 1^e begrotingswijziging 2020 van de Regionale Belasting Groep.
2. Over de 1^e begrotingswijziging geen zienswijze naar voren te brengen en dit aan het DB van de Regionale Belasting Groep mee te delen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 24 september 2020

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

**REGIONALE
BELASTING
GROEP**

Aan de verenigde vergadering van het
Hoogheemraadschap van Delfland
Postbus 2929
2601 CX Delft

Onderwerp : Verzoek kenbaar maken zienswijze 1^e wijziging Begroting 2020
Bijlage : 1^e wijziging Begroting 2020
Datum : 30 juni 2020

Geachte bestuur,

Het dagelijks bestuur van de Regionale Belasting Groep (RBG) heeft op 25 juni 2020 de 1^e wijziging Begroting 2020 opgemaakt. De gemeenschappelijke regeling bepaalt dat de algemene besturen van de deelnemers in de gelegenheid gesteld worden om hun zienswijze op de (wijziging van de) begroting te geven. Hierbij bieden wij u de 1^e wijziging Begroting 2020 aan, met het verzoek uw zienswijze daarop uiterlijk 9 oktober 2020 aan ons kenbaar te maken.

Het dagelijks bestuur van de Regionale Belasting Groep,
namens dezen,

H.B. Sigmond
directeur

Begroting 2020

1^e wijziging als gevolg van belastingmaatregelen
coronavirus

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1.4 Begroting 2020 naar kosten en opbrengsten	4
Toelichting financiële mutaties	5
1.5 Product: Belastingheffing	6
1.6 Product: Invordering	6
4.Verdeelsleutel en financiering	8
5.Vaststelling	10

Inleiding

Op 15 april jl. is de begroting 2021 RBG door het dagelijks bestuur in concept vastgesteld en aan de algemene besturen van de deelnemers aangeboden voor een zienswijze. De vaststelling van de begroting 2021 staat op de agenda van de vergadering van het algemeen bestuur van 1 juli a.s. In deze begroting 2021 is rekening gehouden met de financiële gevolgen van de coronacrisis.

In de begroting 2020 was bij de vaststelling op 3 juli 2019 door het algemeen bestuur van de RBG nog geen sprake van het coronavirus. Deze begrotingswijziging 2020 gaat in op de financiële gevolgen van de coronacrisis. De bijgestelde ramingen zijn gebaseerd op de DB notitie financiële scenario's agendapunt 6 van de vergadering van 3 juni 2020, die ook ter informatie is verstuurd naar het algemeen bestuur.

Deze 1^e wijziging van de begroting 2020 bevat naast de financiële gevolgen van de coronacrisis een aantal mutaties gebaseerd op de jaarrekening 2019. Deze mutaties zijn ook verwerkt in de concept begroting 2021, die ter vaststelling in de vergadering van het algemeen bestuur is aangeboden. De uitgangspunten uit de vastgestelde primaire begroting 2020 zijn ongewijzigd gebleven. In dit document hebben we alleen de gewijzigde onderdelen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2020 opgenomen.

De totale geraamde lasten van de RBG dalen met € 225.800,= ten opzichte van de vastgestelde begroting. De opbrengsten dwanginvordering inclusief de toevoeging aan de voorziening dubieuze debiteuren dalen met € 1.300.000,=. De bijdrage van de deelnemers ten opzichte van de primaire begroting 2020 stijgt totaal met € 1.074.200,=. In paragraaf 4 Verdeelsleutel en financiering is de (aanvullende) bijdrage per deelnemer opgenomen.

1.4 Begroting 2020 naar kosten- en opbrengstensoorten in €

	Begroting 2020 primair	Begroting 2020 1e wijziging	mutatie begroting 2020	Begroting 2019	Rekening 2019
Lasten					
Rente en afschrijvingen	195.600	189.800	-5.800	195.600	181.700
Personeelslasten					
Lonen, premies en overige lasten	8.092.000	8.092.000	0	7.894.600	7.203.900
Reiskostenvergoeding	257.100	257.100	0	250.800	233.600
Opleidingen	192.700	192.700	0	188.000	150.400
Personeel van derden	848.200	848.200	0	827.500	1.681.300
Subtotaal: Personeelslasten	9.390.000	9.390.000	0	9.160.900	9.269.200
Goederen en diensten van derden					
Druk en bindwerk	403.900	303.900	-100.000	394.400	206.700
Onderhoud derden	1.214.100	1.214.100	0	1.185.600	1.192.800
Huur, service en facilitaire kosten	865.800	815.800	-50.000	845.500	765.700
Kantoorautomatisering en telefonie	709.700	709.700	0	693.100	641.500
Portokosten	475.800	475.800	0	464.600	503.700
Woz-kosten	2.356.900	2.356.900	0	2.301.700	2.325.500
Bankkosten	308.000	338.000	30.000	300.800	342.800
Gegevensverstrekking	612.200	562.200	-50.000	597.900	541.500
Overige diensten incl. klanteninformatie	1.080.900	1.030.900	-50.000	1.250.900	1.118.100
Subtotaal: Goederen en diensten van derden	8.027.300	7.807.300	-220.000	8.034.500	7.638.300
Bijdragen aan derden	0	0		0	0
Toevoeging voorzieningen / onvoorzien					
Onvoorzien	250.000	250.000	0	250.000	0
Toevoeging voorzieningen			0	100.000	170.000
Toevoeging reserve pilot problematische schulden	200.000	200.000			250.000
Toevoeging reserve matching invorderingsopbrengst	550.000	550.000	0		550.000
Subtot.: Toevoeging voorzieningen / Onvoorzien	1.000.000	1.000.000	0	350.000	970.000
Project kwijtschelding HHD en HHSK	450.000	450.000	0	450.000	445.800
Totaal lasten	19.062.900	18.837.100	-225.800	18.191.000	18.505.000
Baten					
Financiële baten	22.800	22.800	0	22.800	14.600
Incidentele baten					51.000
Opbrengsten dwanginvordering	4.875.500	4.075.500	-800.000	4.525.500	4.586.200
Toevoeging voorzieningen dub. Debiteuren	-700.000	-1.200.000	-500.000	-700.000	-976.800
Bijdrage van deelnemers	14.715.600	15.789.800	1.074.200	14.196.300	14.196.000
Onttrekking aan reserve huur	149.000	149.000	0	146.400	148.900
Onttrekking aan reserve problematische schulden					216.000
Onttrekking aan reserve bedrijfsvoering					189.900
Onttrekking aan reserve WOZ					92.000
Onttrekking aan reserve Bestandsoptimalisatie					102.700
Onttrekking aan reserve voorbereiding aanbestedingen					1.900
Totaal baten	19.062.900	18.837.100	-225.800	18.191.000	18.622.400
Exploitatieresultaat	0	0	0	0	-117.400

Toelichting financiële mutaties van de 1^e wijziging begroting 2020 ten opzichte van de primaire begroting 2020

Lasten:

Wij hebben in de begroting 2021 onderstaande posten gewijzigd als gevolg van de uitkomsten van onze jaarrekening 2019. Deze verlaging van diverse begrotingsposten hebben wij nu ook verwerkt in de begrotingswijziging 2020. Per saldo dalen de totaal geraamde lasten hierdoor met €225.800,= naar €18.837.100,=. Het betreft de volgende kostensoorten:

• verlaging rente en afschrijving	€ 5.800,= -/-
• verlaging kosten druk en bindwerk	€ 100.000,= -/-
• verlaging facilitaire kosten	€ 50.000,= -/-
• verhoging bankkosten (stijging door invoeren betaalopties)	€ 30.000,= +
• verlaging kosten gegevensverstrekking	€ 50.000,= -/-
• verlaging overige diensten incl. klanteninformatie	€ 50.000,= -/-

Totaal € 225.800,= -/-

Baten:

Opbrengsten dwanginvordering RBG

Deze inkomsten zullen fors gaan afnemen. Het meest duidelijk is de daling van de renteopbrengst. Deze rente wordt in rekening gebracht bij te late betaling van opgelegde belasting en bedroeg in 2019 € 500.000,=. Het kabinet heeft de invorderingsrente vanaf 23 maart 2020 verlaagd van 4% naar 0,01%. Deze verlaging is een tijdelijke maatregel in het kader van de coronacrisis. Bij een (langdurige) handhaving van dit nieuwe percentage zullen de renteopbrengsten dus zelfs gaan dalen naar nihil. In 2020 zal vanuit oude openstaande aanslagen nog opbrengstrente worden geïncasseerd. Wij ramen dit op een bedrag van € 200.000,=, hetgeen ten opzichte van de begroting 2020 een nadelig resultaat oplevert van € 300.000,=.

De dwanginvordering (deurwaardersactiviteiten) is door de coronacrisis opgeschort. Wij ramen voor 2020 een daling van de opbrengst dwanginvordering ad € 500.000,=. Deze daling is het gevolg van minder op te leggen invorderingsstukken, door met name het aangepaste incassoproces (uitstel van betaling) voor ondernemers.

De totaal geraamde opbrengsten dwanginvordering dalen dus met € 800.000,= naar € 4.075.500,=.

Voorziening dubieuze debiteuren.

De oninbaarheid van de opgelegde kosten dwanginvordering zal door de recessie stijgen. Wij ramen een ophoging van de post oninbaar met € 500.000,=, zodat de toevoeging aan de voorziening dubieuze debiteuren voor 2020 geraamd wordt op € 1.200.000,=.

Mutaties als gevolg van inschattingen incasso door coronacrisis

• lagere invorderingsopbrengst – rente component	€ 300.000,= -/-
• lagere (dwang)invorderingsopbrengst	€ 500.000,= -/-
• toevoeging voorziening dubieuze debiteuren	€ 500.000,= -/-

Totaal € 1.300.000,= -/-

Samenvattend is de begroting 2020 als volgt gemuteerd:

• Aanpassing n.a.v. jaarrekening 2019 (daling kosten)		€ 225.800,=
• Gevolgen coronacrisis invordering (daling baten)		€ 1.300.000,=
Totaal mutaties netto-kosten	stijging	€ 1.074.200,=

1.5 Product: Belastingheffing

Product belastingheffing	Begroting 2020 Primair	Begroting 2020 1e wijziging	Begroting 2019	Rekening 2019
Lasten	€ 14.133.000	€ 14.757.200	€ 12.472.900	€ 12.510.700
Baten	€ 14.727.000-	€ 15.801.200-	€ 13.757.400-	€ 13.778.800-
Onttrekking aan reserves	€ 99.000-	€ 99.000-	€ 2.700	€ 1.100
Nettolasten	€ 693.000-	€ 1.143.000-	€ 1.281.800-	€ 1.267.000-

Het product belastingheffing betreft het opleggen van aanslagen gemeentelijke - en waterschapsbelastingen, waaronder zuiverings-, watersysteem- en wegenheffing, OZB-heffing en afvalstoffenheffing, rioolrechten, leges en precariobelasting. Daarnaast behoort ook de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken tot dit product, alsmede het verwerken van verzoek- en bezwaarschriften en het voeren van beroepsprocedures.

Bij het hoofdproces heffen is ook sprake van veel klantcontacten. Bij bedrijven voor het bepalen van de belastingplicht, het opvragen van additionele gegevens voor de aanslagregeling en het afdoen van bezwaar- en beroepschriften. Bij particulieren met name voor het afdoen van verzoek- bezwaar- en beroepschriften.

Ook het gegevensbeheer maakt onderdeel uit van het product Belastingheffing. De belangrijkste taken die worden uitgevoerd m.b.t. gegevensbeheer, zijn:

- Verwerking kadastrale informatie, WOZ en Basisregistratie personen BRP;
- Verwerking overige basisregistraties en inkomende data;
- Opleggen waterschapsbelastingen;
- Opleggen gemeentelijke belastingen;
- Bepalen en beschikken van WOZ-waarden;
- Opleggen precariobelasting en leges;
- Accountmanagement en contractbeheer;
- Buitendienst controle;
- Data-analyse, uitvoeren crosscontroles;
- Systeemanalyse en functioneel applicatiebeheer.

1.6 Product: Invordering

Product invordering	Begroting 2020 Primair	Begroting 2020 1e wijziging	Begroting 2019	Rekening 2019
Lasten	€ 5.279.900	€ 5.279.900	€ 5.133.800	€ 4.648.500
Baten	€ 4.536.900-	€ 4.086.900-	€ 3.836.900-	€ 3.642.200-
Onttrekking aan reserves	€ 50.000-	€ 50.000-	€ 15.100-	€ 16.000-
Kwijtschelding HHD+HHSK				€ 4.200-
Nettolasten	€ 693.000	€ 1.143.000	€ 1.281.800	€ 986.100

Het product invordering betreft het innen van de belastinggelden bij de klanten en het afhandelen van kwijtscheldingsverzoeken. De belangrijkste taken in dit proces zijn:

- Bijhouden belastingdebiteurenadministratie;
- Bijhouden financiële administratie/betalingsverwerking en vervullen kasfunctie;
- Verzenden van aanmaningen, loon- en overheidsvorderingen;
- Betekenen van dwangbevelen;
- Beslagleggen en executoriale verkopen;
- Behandeling van verzoeken, bezwaar- en beroepschriften kwijtschelding;
- Beoordelen invorderbaarheid en het doen van voorstellen tbv oninbaarverklaring.

Vanuit het invorderingsproces worden de klanten eerst aangemaand en vervolgens via dwanginvordering benaderd om tot betaling over te gaan. Daarnaast vindt binnen dit product het afdoen van kwijtscheldingverzoeken plaats, alsmede het afdoen van beroepschriften tegen een afwijzing kwijtschelding.

4. Verdeelsleutel en financiering

De financiële consequenties van deze 1^e begrotingswijziging voor de deelnemers worden in deze paragraaf vermeld.

4.1. Verdeelsleutel

De gehanteerde verdeelsleutels van de begroting 2020 zijn hieronder weergegeven en zijn niet gewijzigd ten opzichte van de vastgestelde begroting 2020.

Verdeelsleutel 2020 in %

Hoogheemraadschap van Delfland	47,0%
Hoogheemraadschap van Schiedam en de Krimpenerwaard	23,5%
Gemeente Delft	12,3%
Gemeente Vlaardingen	8,5%
Gemeente Schiedam	8,7%

Voor de gemeente Delft, de gemeente Vlaardingen en de gemeente Schiedam geldt tevens dat zij garant staan voor de meerkosten van salarisgarantie van enkele medewerkers, die zijn overgegaan naar de RBG.

Daarnaast worden in de begroting 2020 de specifieke kosten voor het gewijzigd kwijtscheldingsbeleid (afschaffing kwijtschelding zuiveringsheffing) toegerekend aan Delfland (€300.000,=) en Schiedam en de Krimpenerwaard (€ 150.000,=).

Op basis van deze gewijzigde begroting 2020 van de RBG wordt de bijdrage per deelnemer aan de RBG als volgt geraamd:

	Primaire begroting 2020	1e wijziging begroting 2020	toename 2020
Totale netto-kosten RBG x €1.000,=	14.716	15.790	1.074
<i>bijdragen deelnemers</i>			
HH Delfland	6.964	7.472	508
HH Schiedam en de Krimpenerwaard	3.482	3.736	254
Gemeente Delft	1.762	1.890	128
Gemeente Vlaardingen	1.275	1.368	93
Gemeente Schiedam	1.233	1.324	91
	14.716	15.790	1.074

4.2. Financiering deelnemers

De exploitatiekosten van de RBG worden gefinancierd door de twee deelnemende waterschappen en de gemeenten Delft, Vlaardingen en Schiedam. De deelnemers betalen jaarlijks in 4 kwartaalvoorschotten hun bijdrage overeenkomstig hetgeen is geregeld in het prestatiecontract. De voorschotten 2020 zijn afgeleid uit de liquiditeitsprognose van de RBG, zoals opgenomen in paragraaf 2.2. van de primaire begroting.

Bij de vaststelling van de jaarrekening 2020 is de bijdrage per deelnemer per kwartaal bepaald.

Het voorstel is om de effecten van deze 1^e begrotingswijziging 2020 te verwerken in het voorschot van deelnemersbijdragen van het 4^e kwartaal 2020.

Het voorschot 3^e kwartaal 2020 zal dus niet worden aangepast als gevolg van deze begrotingswijziging.

Kwartaalbijdragen 4e kwartaal 2020 per deelnemer n.a.v. begrotingswijziging

	oud	mutatie	nieuw
HH Delfland	€ 1.379.000	€ 508.000	€ 1.887.000
HH Schieland en de Krimpenerwaard	€ 690.000	€ 254.000	€ 944.000
gemeente Delft	€ 346.000	€ 128.000	€ 474.000
gemeente Vlaardingen	€ 253.000	€ 93.000	€ 346.000
gemeente Schiedam	€ 241.000	€ 91.000	€ 332.000

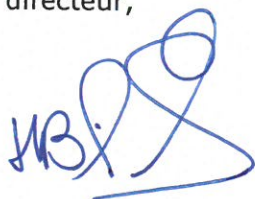
5. Vaststelling

Ingevolge artikel 31 van de Gemeenschappelijke Regeling RBG, en artikel 5 en artikel 6, eerste lid, van de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie RBG, opgemaakt door het dagelijks bestuur van de Regionale Belasting Groep.

Rotterdam, 25 juni 2020.

Het dagelijks bestuur van de Regionale Belasting Groep,

directeur,

H.B. Sigmond

voorzitter,

drs. A.J.B. van der Klugt

Aldus vastgesteld door het algemeen bestuur van de Regionale Belasting Groep in de openbare vergadering van 2020.

Het algemeen bestuur van de Regionale Belasting Groep,

directeur,

H.B. Sigmond

voorzitter,

drs. A.J.B. van der Klugt

Hoogheemraadschap van
Delfland

UW BRIEF

30 juni 2020

ONS KENMERK

1397153

DELFT

24-9-2020

Aan het dagelijks bestuur van de Regionale Belasting Groep
Postbus 4083
3102 GB Schiedam

ONDERWERP

Zienswijze op 1^e begrotingswijziging 2020 Regionale Belasting Groep

Geacht bestuur,

Als antwoord op uw brief van 30 juni 2020 waarin u ons in de gelegenheid stelt een zienswijze met betrekking tot de 1^e begrotingswijziging 2020 van de Regionale Belasting Groep in te dienen, delen wij u mede dat in onze bijeenkomst van 24 september 2020 is besloten geen aanleiding te zien hiervan gebruik te maken.

Hoogachtend,
De verenigde vergadering van Delfland,
de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

BIJLAGE(N)
CONTACT
POSTADRES
SECTOR

-
de heer drs. B.H.de Haan • T (015) 260 80 58 • E bdehaan@hhdelfland.nl
Postbus 3061, 2601 DB Delft • WEBSITE www.hhdelfland.nl
Bedrijfsvoering • AFDELING Financiën, Inkoop en Contractbeheer

Hoogheemraadschap van
Delfland

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	1853
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	24 september 2020
Agendapunt	H.03
Omschrijving	Strategie microverontreinigingen Delfland

Geagendeerd	Vergaderdatum
Verenigde Vergadering	24 september 2020

Voorgesteld besluit

In te stemmen met de strategie microverontreinigingen Delfland

Onderwerp: Strategie microverontreinigingen Delfland
Dossiernummer: 1853

Gevraagd besluit:
In te stemmen met de Strategie Microverontreinigingen Delfland.

1. Probleemstelling - context

Een goede waterkwaliteit is van groot belang voor de volksgezondheid en het milieu. In 2027 moeten we volgens de Kaderrichtlijn Water (KRW) ecologisch gezond water hebben. Om de KRW-doelen te halen, werken we in ons gebied onder andere programmatisch aan de aanpak van KRW genormeerde stoffen, zoals nutriënten, gewasbeschermingsmiddelen, PAK's en zware metalen.

De afgelopen jaren krijgen we echter zicht op een grote groep 'nieuwe' stoffen die veelal niet genormeerd zijn: microverontreinigingen. We hebben bij Delfland gekozen voor een indeling in drie stofgroepen: microplastics, medicijnresten en opkomende stoffen. Onder de opkomende stoffen vallen ook stoffen op de lijst van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS), welke met voorrang moeten worden aangepakt omdat ze schadelijk zijn voor mens en/of milieu. We kiezen hiervoor omdat van deze drie stofgroepen de route en bronnen redelijk overeenkomen. Wij hanteren hiermee dezelfde indeling als het Rijk. De stoffen zijn niet per se nieuw, maar ze verschijnen nu op de radar, omdat er meer (politieke en/of publieke) aandacht voor is, meer en nieuwe informatie over schadelijkheid beschikbaar is gekomen of omdat er gezondheids- en milieueffecten optreden door langdurige aanwezigheid of opbouw van concentraties.

Deze microverontreinigingen raken aan bijna elke taak die het waterschap heeft en hebben invloed op meerdere doelstellingen. Zo kan de aanwezigheid van bepaalde microverontreinigingen tot grote knelpunten leiden bij de baggerafzet en uitvoering van ruimtelijke projecten. Voorbeelden hiervan zijn de baggerstop veroorzaakt door de mogelijke aanwezigheid van PFAS in de waterbodem en het lozen van drainagewater bij de aanleg van de A16.

Om in de toekomst schoon en genoeg zoetwater voor ons gebied te garanderen is grip op microverontreinigingen van belang. Dit zoetwater is van belang voor gezonde ecologie, drinkwaterbereiding maar ook om in perioden van droogte voldoende water beschikbaar te hebben. Daarom wil Delfland stappen zetten richting een circulaire waterketen zodat we ons AWZI-effluent in eigen gebied kunnen gaan gebruiken. Echter treffen we ook microverontreinigingen aan in het effluent van de AWZI's. Daarmee is het terugdringen van lozingen op het riool en het zuiveren van microverontreinigingen een belangrijke voorwaarde voor circulariteit.

Microverontreinigingen, zoals medicijnresten, microplastics en opkomende stoffen vallen op dit moment buiten de KRW-aanpak. Voor microverontreinigingen bestaan meestal nog geen wettelijke normen en worden geen concrete doelen voorgeschreven. Tegelijkertijd zijn deze stoffen ook in Delfland van invloed op de chemische en ecologische waterkwaliteit van het oppervlaktewater, de kwaliteit van de waterbodem en het effluent van de AWZI's. Microverontreinigingen horen niet in het water en hebben effect op het milieu en de gezondheid en op de werkzaamheden van Delfland. We weten nu te weinig van deze stoffen. Om grip op de risico's en effecten en een handelswijze te hebben is de strategie microverontreinigingen opgesteld. Dit mede omdat er landelijk veel (beleidsmatige) ontwikkelingen zijn voor deze stofgroepen (deels gevoed door maatschappelijke ontwikkelingen) die ook nieuwe wettelijke taken tot gevolg (kunnen) hebben is het belangrijk

om er een aanpak voor de hebben. Ook omdat Delfland een circulaire ambitie heeft en de aanwezigheid van deze stoffen hergebruik van effluent in de weg kan staan.

De strategie microverontreinigingen beslaat een nieuwe groep complexe probleemstoffen waarvan nog weinig bekend is, die moeilijk meetbaar zijn, maar die mogelijke milieu- en gezondheidseffecten hebben en kunnen zorgen voor maatschappelijke onrust. We categoriseren deze stoffen in drie groepen: medicijnresten, microplastics en opkomende stoffen.

In september zal de strategie ter oordeelsvorming en vervolgens te besluitvorming worden behandeld in respectievelijk de commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit en de verenigde vergadering.

2. Beoogd effect

Microverontreinigingen hebben effect op het milieu en de werkzaamheden van Delfland. Om grip te krijgen op de risico's en effecten en om een handelswijze te hebben is een strategie opgesteld. Doel van dit besluit is een breed gedragen Strategie Microverontreinigingen die de verschillende stofgroepen beschrijft en aangeeft hoe Delfland in verschillende opbouwende fases microverontreinigingen in het water wil verminderen en voorkomen. De komende twee jaar wordt gewerkt aan de fase Delfland Bewust, waarin kennis en de wettelijke taken centraal staan.

3. Kernboodschap

Delfland werkt aan gezond, schoon en levend water in heel het gebied van Delfland. Microverontreinigingen horen niet in het water en bedreigen die doelstelling. Om grip te krijgen op risico's en om schadelijke stoffen te voorkomen en terug te dringen heeft Delfland een strategie Microverontreinigingen met handelswijze opgesteld.

Strategie microverontreinigingen

In 2050 willen we circulair zijn en daar wordt mede met de strategie microverontreinigingen naartoe gewerkt. De kern van de strategie is dat we drie fases onderscheiden, waarin de focus telkens anders ligt. Deze fases zullen we de komende jaren achtereenvolgens doorlopen:

1. Delfland bewust: kennis en wettelijke taken staan centraal
2. Delfland schoner: werken aan het schoner maken van het water ook op basis van maatschappelijke aanleidingen
3. Delfland circulair: concrete stappen richting onze circulaire ambitie voor water

Deze opbouw in fases geeft ons de mogelijkheid om bij te sturen op basis van nieuwe informatie en aan te sluiten op de aanpak en behoefte van (gebieds)partners. Het onderzoek naar microverontreinigingen is immers nog volop in ontwikkeling.

Wij willen de komende twee jaar werken aan de eerste fase- Delfland bewust- voor de drie stofgroepen. Ook is er ruimte voor een aantal veelbelovende initiatieven die vanuit maatschappelijke betrokkenheid interessant kunnen zijn.

Na deze twee jaar kan de fase Delfland Schoner, ingaan. Deze loopt tot 2027. De inzichten uit de eerste fase zullen worden gebruikt om de fase Delfland Schoner verder aan te scherpen. T.z.t. zal dit in de Verenigde Vergadering worden behandeld.

4. Historie - eerdere besluitvorming

Binnen Delfland is nog geen beleid voor microverontreinigingen. Gezien de mogelijk grote invloed op onze taken, het gebied en de maatschappelijke onrust die dat kan veroorzaken is dat onwenselijk. Wel zijn er enkele kaders vastgesteld die raakvlakken hebben met het thema.

In het WBP is opgenomen dat zuiveringen een bijdrage kunnen leveren als nieuwe bron van zoetwater in het beheergebied, wat de stap naar een grotere zelfvoorzienendheid bevordert. Dit betekent dat het afvalwater verder gezuiverd moet worden en microverontreinigingen ook uit het afvalwater moeten worden verwijderd.

Tijdens de informatieve VV van 11 december 2019 is de VV ingelicht over microverontreinigingen en hebben VV-leden aandachtspunten meegegeven. Tijdens de vergadering van de commissie Waterkwantiteit en -kwaliteit in juni is de stand van zaken en de opzet van de strategie microverontreiniging ter oriëntatie gepresenteerd.

5. Regelgeving en Beleid

In artikel 2.1 van de Waterwet is expliciet de bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen genoemd.

KRW

De chemische doelstellingen van de KRW zijn momenteel vastgelegd in normen. De KRW maakt onderscheid tussen prioritaire stoffen (in totaal 33) waarvoor de normen op Europees niveau worden vastgesteld. Voor aanvullende stoffen die in Nederland een risico kunnen vormen voor de waterkwaliteit, wordt door het RIVM een norm afgeleid

ZZS-beleid en de zorgplicht

Voor Zeer Zorgwekkende Stoffen geldt landelijk beleid dat in 2016 is vastgesteld). Het ZZS-beleid richt zich op het voorkomen of beperken van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in de leefomgeving. Zeer Zorgwekkende Stoffen zijn stoffen die met voorrang aangepakt worden, omdat ze gevaarlijk zijn voor mens en milieu.

Daarnaast geldt altijd de zorgplicht: Zorgdragen voor schadelijke gevolgen voor mens en milieu van (economische) activiteiten is een verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer.

Rol en verantwoordelijkheid

Als waterkwaliteitsbeheerder is Delfland is ook bevoegd gezag voor het toepassen van grond en bagger in oppervlaktewater (Besluit Bodemkwaliteit). Delfland is ook waterkwantiteitsbeheerder waarbij mogelijkheden om bagger te verwerken en water in eigen gebied te brengen i.v.m. droogte belangen zijn.

Als waterschap is Delfland verantwoordelijk voor het zuiveren van stedelijk afvalwater en heeft een adviesrecht voor indirecte lozingen (lozingen op het riool) voor wat betreft de doelmatigheid van de zuiveringstechnische werken en Delflands oppervlaktewater.

Delta-aanpak Waterkwaliteit

De Delta-aanpak Waterkwaliteit komt voort uit de gezamenlijke ambitie voor voldoende water, chemisch schoon en ecologisch gezond water voor duurzaam gebruik. Er wordt met overheden, maatschappelijke organisaties, kennisinstituten, brancheorganisaties en producenten samengewerkt om de problematiek van o.a. medicijnresten en opkomende stoffen in water aan te pakken.

Om de gewenste versnelling aan te brengen op geprioriteerde thema's zijn er naast de brede tafel twee bestuurlijke versnellingstafels:

- Nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen ("landbouw")
- Opkomende stoffen en medicijnresten ("stoffen")

Afspraken die aan die tafels worden gemaakt hebben consequenties voor de Delflandse aanpak.

6. Financiën

Voor microverontreinigingen is 150.000 euro per jaar nodig. Dit wordt meegenomen in de begroting 2021 /meerjarenbegroting 2022 die in november 2020 in de VV worden behandeld. Voor fase 2 zal indien nodig eind 2022 een aanvullend voorstel worden voorgelegd.

7. Duurzaamheid

De strategie microverontreinigingen geeft voor wat betreft microverontreinigingen de basis voor de circulaire ambitie

8. Organisatorische en personele consequenties

In de meerjarenbegroting 2019 is 0,5 fte gereserveerd.

Voor eerste fase (Delfland bewust) is 1 fte bovenop de huidige formatie en de al gereserveerde formatie uit de meerjarenbegroting 2019 nodig. Dit wordt meegenomen in de begroting 2021 /meerjarenbegroting 2022 die in november 2020 in de VV worden behandeld. Voor fase 2 zal eind 2022 een nieuw voorstel worden voorgelegd.

9. OR/GO

N.v.t.

10. Risico- en beheersmaatregelen

Risico: binnen Delfland zijn er rond microverontreinigingen soms conflicterende belangen, een doelmatige uitvoering van onze taken kan bijvoorbeeld afwenteling van microverontreinigingen naar andere compartimenten ((water)bodem, grond-, drink-, afval- en oppervlaktewater) tot gevolg hebben.

Beheermaatregel: De strategie microverontreinigingen geeft een goed beeld van onze belangen, zodat deze ook binnen projecten goed afgewogen kunnen worden.

Risico: Ook extern zijn er conflicterende belangen, bijv. economische schade van niet kunnen bouwen vs milieuschade.

Beheermaatregel:

- De strategie geeft een goed beeld van ons eigen belang binnen het speelveld.
- Door aangesloten te zijn bij landelijke gremia kunnen we onze belangen inbrengen.

Risico: Microverontreinigingen zijn een nieuw en multidisciplinair onderwerp. De implementatie van de strategie vraagt veel aandacht.

Beheermaatregel: Opstellen van een implementatieplan met inzet van extra middelen aangevraagd in dit voorstel.

Risico: Terugdringen van microverontreinigingen is een randvoorwaarde voor het halen van de circulaire ambitie. Er zijn grote investeringen nodig. Daarnaast is Delfland afhankelijk van de inzet van de (waterketen)partners.

Beheermaatregel:

- De strategie is opgebouwd in fases, zodat bijgestuurd kan worden.
- Het onderhouden van goede relaties met partners en het creëren/vergroten van bewustzijn omtrent microverontreinigingen. In de fase Delfland Bewust ligt de nadruk onder andere op het handelingsperspectief Samenwerking met overheden en beleidsbeïnvloeding.

Risico: Het onderzoek naar de zuiveringstechnieken van microverontreinigingen is in volle gang. We zijn afhankelijk van de snelheid van dit onderzoek.

Beheermaatregel: onderzoek naar zuiveringstechnieken stimuleren en daar met onze al opgedane kennis aan bijdragen.

Risico: Microverontreinigingen kunnen leiden tot maatschappelijke onrust.

Beheermaatregel: Er wordt een werkproces uitgewerkt voor een multidisciplinaire taskforce die in korte tijd tot een advies komt hoe met een stof die tot maatschappelijke onrust leidt om te gaan.

11. Communicatie (in- en extern)

De kernboodschap zal op de website van Delfland wordt geplaatst.

Ook intern wordt veel aandacht besteed aan het bekend worden van de complexiteit van het thema en de verschillende belangen.

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Na vaststelling door de VV zal in het Waterschapsblad een bekendmaking worden gepubliceerd.

13. Bevoegd orgaan

Op grond van de Waterschapswet art. 77 is de Verenigde Vergadering bevoegd om deze strategie vast te stellen.

14. Toelichting

Stofgroepen

Microplastics

Plastics horen niet thuis in het milieu. Toch vinden we ze bijna overal terug. Zwerfplastic (ook wel macroplastic) ziet er niet mooi uit en is de grootste bron van microplastics in ons oppervlaktewater. Daarnaast zijn bandenslijpsel en verfdeeltjes belangrijke bronnen van microplastics. Deze kunnen direct of via het riool en de afvalwaterzuivering in het milieu terecht komen. We weten dat ook kleine deeltjes van synthetische kleding via de wasmachine en plastic deeltjes uit cosmetica en schoonmaakmiddelen via de huishoudens in het riool terecht komen.

Op dit moment is er nog zeer weinig bekend over het gedrag van microplastics in de afvalwaterzuivering en in het aquatisch milieu. Dit komt omdat we de microplastics nog niet op grote schaal kunnen meten. Ook is er nog veel onderzoek gaande over de effecten voor mens en milieu. De voorlopige beknopte resultaten wijzen nog niet op grote risico's voor het waterleven of de menselijke gezondheid. Maar feit is dat het natuurvreemde stoffen zijn, dat deze stoffen dus niet in ons milieu thuishoren en er sprake lijkt van stapeling van concentraties op lange termijn. Er is meer kennis en onderzoek nodig om hier meer duiding aan te geven.

Medicijnresten

De verwachting is dat we in Nederland door de vergrijzing steeds meer medicijnen gaan gebruiken. De resten daarvan komen via urine en ontlasting in het riool terecht. Op de afvalwaterzuivering wordt een deel eruit gehaald en de rest komt via het effluent in het oppervlaktewater terecht. Voor illegale middelen (drugs) geldt hetzelfde. Omdat Delfland effluent loost op buitenwater zijn de lokale effecten niet urgent. Feit is dat deze stoffen via Delfland's effluent wel elders geloosd worden en daar mogelijk een effect hebben. Vanwege het schaarser worden van zoetwater wil Delfland het water zo schoon mogelijk maken om het te hergebruiken in het eigen gebied. Hiervoor zijn extra zuiveringsstappen nodig.

Diergeneesmiddelen (vanuit veehouderij en huisdieren) komen meestal via afspoeling van het land in het oppervlaktewater terecht en kunnen mogelijk ook schadelijke effecten hebben voor het milieu. Via riool-overstorten kunnen ook antibioticaresistente bacteriën tot een risico leiden.

Opkomende stoffen

Opkomende stoffen zijn nieuwe, veelal niet genormeerde stoffen waarover het vermoeden bestaat dat zij schadelijk zijn voor mens of natuur, maar die in het waterkwaliteitsbeleid nog niet altijd als schadelijk worden onderkend. Dit kunnen industriële (hulp)stoffen zijn of stoffen die terug te vinden zijn in huishoudelijke producten. Ze kunnen hun weg naar het oppervlakte- en afvalwater vinden via directe (illegale) lozingen op het oppervlaktewater. Of via indirecte lozingen op het riool. Ook kunnen de stoffen via de lucht, bodem, vast afval en/of regen hun weg vinden naar het milieu. De groep opkomende stoffen onderscheidt zich met name door de beperkte hoeveelheid informatie die we erover hebben. Daarbij gaat het om een heleboel stoffen: op dit moment ongeveer 150.000 stoffen. Een groep waar in ieder geval prioriteit aan gegeven dient te worden zijn de zogenaamde (potentieel) Zeer Zorgwekkende Stoffen of (p)ZZS: in totaal zo'n 2.000 stoffen. De ZZS zijn geclassificeerd als de meest gevaarlijke stoffen voor mens en milieu en moeten uit de leefomgeving geweerd worden. Ook binnen Delfland zijn we in aanraking gekomen met dit soort stoffen toen we geconfronteerd werden met PFAS-stoffen in waterbodems en in ons oppervlakte- en

afvalwater. Het geldende beleid, (inclusief normen en richtlijnen) voor deze stoffen leidt tot knelpunten omdat het niet altijd aansluit voor de verschillende compartimenten ((water)bodem, grond-, drink-, afval- en oppervlaktewater). Dit leidt ook binnen de eigen taken van het waterschap tot conflicterende belangen.

Een strategie in verschillende fases

In 2050 willen we circulair zijn en daar wordt mede met de strategie microverontreinigingen naartoe gewerkt. De kern van de strategie is dat we drie fases onderscheiden, waarin de focus telkens anders ligt. Deze fases zullen we de komende jaren achtereenvolgens doorlopen. Deze opbouw in fases geeft ons de mogelijkheid om bij te sturen op basis van nieuwe informatie en aan te sluiten op de aanpak en behoefte van (gebieds)partners. Het onderzoek naar microverontreinigingen is immers nog volop in ontwikkeling.

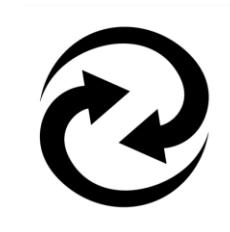
Delfland bewust: de basis op orde. In deze fase willen we grip krijgen op de risico's en effecten van microverontreinigingen op onze doelstellingen en werken we aan onze wettelijke taken. In deze fase ligt de focus op een kosteneffectieve uitvoering van de wettelijke taken van Delfland waar het gaat om microverontreinigingen.

We zorgen dat het kennisniveau binnen Delfland op orde is en richten onze aandacht op samenwerken met andere partijen. Het resultaat is dat Delfland invulling geeft aan wet- en regelgeving op het gebied van

microverontreinigingen en dat er kennis en samenwerking is voor vervolgstappen.

Delfland schoner: in deze fase werken we aan schoner oppervlaktewater en effluent. Een extra inspanning bovenop de huidige wettelijke verantwoordelijkheden. De drijfveer in deze fase is de wens om te handelen vanuit een geëngageerdheid voor bredere maatschappelijke thema's zoals volksgezondheid, (water)bodemkwaliteit en economie, ook als hiermee kosten zijn gemoeid. Deze fase resulteert in bewustzijn bij inwoners en ketenpartners en een verbetering van de kwaliteit van zowel effluent als oppervlaktewater.

Delfland circulair: In deze fase zetten wij concrete stappen richting de circulaire ambitie van Delfland om een duurzame zoetwatervoorziening voor de regio te realiseren. Significante inspanningen worden niet geschuwd in de wens om effluent verder te zuiveren voor toepassing in eigen gebied. Hiermee schuwt Delfland niet voorop te lopen in de waterschapswereld. Delfland draagt niet alleen zorg voor haar eigen oppervlaktewater, maar voelt zich ook verantwoordelijk voor het minimaliseren van afwenteling. Delfland neemt een voorbeeld- en trekkersrol in werken aan een gezonde en veilige leefomgeving.

Handelingsperspectieven

Basis voor een strategie microverontreinigingen zijn mogelijke handelingsperspectieven. Handelingsperspectieven zijn aangrijpingspunten voor het waterschap om te werken aan het verbeteren van de chemische waterkwaliteit.

De volgende handelingsperspectieven zijn afgeleid op basis van het groeperen van geïnterviewde mogelijke maatregelen.

	Kennisverwerving en dataverzameling Twee van de grootste uitdagingen bij de aanpak van microverontreinigingen zijn het grote aantal stoffen en de beperkte kennis daarover. Die kennis is van groot belang om de juiste aanpak te kiezen. Het gebrek aan kennis en data kan bovendien leiden tot maatschappelijke onrust als er plotseling stoffen opduiken die mogelijk zorgwekkend zijn. Het is daarom belangrijk om meer kennis op te doen en deze te delen met de organisatie. Veel van die kennis wordt op landelijk niveau ontwikkeld. Denk aan de eigenschappen, maar ook gezondheidsrisico's en effecten van de verschillende stoffen. Delfland zal dus aansluiten bij relevante kennisnetwerken en landelijke kennisprogramma's ondersteunen.
	Samenwerking met overheden en beleidsbeïnvloeding Een belangrijke verantwoordelijkheid ten aanzien van microverontreinigingen ligt bij het Rijk (ontwikkeling landelijk beleid, en hoofdverantwoordelijk voor waterkwaliteit) en de Europese Unie (toelatingsbeleid). Beïnvloeding van beleid op nationaal niveau is onderdeel van deze strategie. Dat kan door aangehaakt te blijven bij de Delta aanpak en door samen met de UvW, de belangen van de waterschappen te benadrukken.
	Communicatie en gedragsbeïnvloeding Communicatie, bewustwording en gedragsbeïnvloeding zijn instrumenten die wij kunnen gebruiken om microverontreinigingen in het milieu te verminderen. Hierbij gaat het om bewustwordings-campagnes (voorkomen van microverontreinigingen), maar ook om opruimacties, voorlichting, gesprekken met producenten, brancheverenigingen of ondernemers.
	Investeren in de stoffenketen Naast het zuiveren op de Delflandse AWZI's, is het ook mogelijk om in de keten tussen bron en end-of-pipe interventies te plegen. Denk bijvoorbeeld aan het zuiveren van het afvalwater van ziekenhuizen en industrie voorafgaand aan lozing op het riool. Andere vormen van investeren in de keten zijn waszakken of filters op wasmachines in de huishoudens. Ook fysieke ingrepen in het watersysteem zoals zwerfvuil afvangen bij gemalen vallen hieronder.
	Zuiveren op de AWZI Extra zuiveren op de AWZI, door middel van de aanleg van een vierde zuiveringstrap, is een end-of-pipe maatregel die vooral effect heeft op de kwaliteit van het ontvangend water. In ons geval gaat het daarbij nu om Rijkswater. De circulaire ambities en de behoefte aan zoetwater in tijden van droogte, zijn richtinggevend in dit handelingsperspectief. Traditionele AWZI's zijn ingericht voor het verwijderen van organische stoffen en nutriënten. Aanvullende zuiveringstechnieken zijn nodig om vergaand microverontreinigingen te zuiveren. Aan deze aanvullende zuiveringstechnieken zijn financiële en duurzaamheidsconsequenties verbonden; er zijn echter veel ontwikkelingen op het gebied van zuiveringstechnologie. Het programma waterketen zal uiteindelijk richting geven aan de te maken keuzes op het gebied van deze extra zuiveringsstappen.
	Inzet van het beleids- en juridisch instrumentarium Vergunningverlening en toezicht en handhaving op directe (en indirecte) lozingen zijn belangrijke instrumenten voor schoner oppervlaktewater en effluent. Het ZZS-beleid, de zorgplicht en de mogelijkheid om maatwerkvoorschriften aan meldingen toe te voegen, geven hiervoor handvatten. Mogelijk moeten deze worden aangevuld met specifiek en vastgesteld beleid. Samenwerking en het uitwisselen van kennis en ervaring met overige bevoegde gezagen en het Rijk is essentieel.

	Toezicht en handhaving kan worden ingezet om toe te zien op de naleving van het beleid.
--	---

De eerste fase: Delfland bewust

De komende 2 jaar (fase Delfland bewust) verwachten wij voor alle drie de stofgroepen in te zetten op Kennisverwerving en dataverzameling en Samenwerking met overheden en beleidsbeïnvloeding.

Bij microplastics draait het wat betreft kennisontwikkeling om de ernst van het probleem in ons gebied. Daarbij gaat het zowel om meetmethoden, die op dit moment nog niet beschikbaar zijn, daaropvolgend onderzoek naar de aanwezigheid van microplastics, als over de effecten ervan.

Voor de medicijnresten worden daarnaast de eerste stappen genomen richting het zuiveren op de AWZI waarvoor we aansluiten bij het programma waterketen.

Voor de opkomende stoffen gaan we middels een analyse van industrie en landgebruik een prioritering maken van een beperkt aantal stoffen die momenteel voor Delfland het meest van belang zijn. Daarnaast speelt het inventariseren (en mogelijk inzetten) van het juridisch instrumentarium een belangrijke rol. Hiermee volgen we de landelijke aanpak.

Wat betreft medicijnresten wordt er al veel samengewerkt met andere overheden in de ketenaanpak medicijnresten uit water: Voor microplastics en opkomende stoffen streven en werken we ook naar zo'n gezamenlijke aanpak waarin kennis en ervaring gedeeld wordt een gezamenlijk ingezet wordt op maatregelen.

Ook is er ruimte voor een aantal veelbelovende initiatieven die vanuit maatschappelijke betrokkenheid interessant kunnen zijn.

Voor deze maatregelen zoeken wij altijd de samenwerking met de verantwoordelijke overheden.

Voor de vervolgfases verwachten we dat de focus verschuift naar andere handelingsperspectieven, zoals Communicatie en gedragsbeïnvloeding en Zuiveren op de AWZI. Wat niet betekent dat in de volgende fase niet meer aan Kennisverwerving en dataverzameling wordt gewerkt.

Naast de aanpak per stofgroep, wordt een werkproces uitgewerkt voor een multidisciplinaire taskforce die in actie komt bij een crisis of calamiteit waarbij een specifieke stof of stofgroep in het milieu komt die voor problemen in het watersysteem zou kunnen leiden.

15. Bijlagen

1. Strategie Microverontreinigingen Delfland

Strategie Microverontreinigingen

Dossiernummer : 1853

Vergaderdatum : 24 september 2020

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 25 augustus 2020, dossiernummer 1853;

gelezen het positieve advies van de commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit;

overwegende dat:

- in de landelijke Delta-aanpak waterkwaliteit en zoetwater een belangrijk rol is weggelegd voor microverontreinigingen. Hieruit volgen wettelijke taken.
- we de afgelopen jaren echter zicht krijgen op een grote groep 'nieuwe' stoffen, waar vaak politieke of publieke aandacht voor is en die mogelijk tot gezondheids- of milieuschade kunnen leiden.
- Delfland de ambitie heeft in 2050 circulair te zijn.
- Delfland maatschappelijke verantwoordelijkheid wil tonen op microverontreinigingen.

Gelet op:

- Artikel 77 van de Waterschapswet

Besluit:

de Strategie Microverontreinigingen Delfland vast te stellen

Aldus besloten in de openbare vergadering van 24 september 2020

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Strategie Micro- verontreinigingen

Delfland

Hoogheemraadschap van
Delfland

Datum: 24 september 2020

Inhoud

Managementsamenvatting	4
1 Inleiding, aanleiding, doel en leeswijzer	6
1.1 Inleiding	6
1.2 Aanleiding strategie microverontreinigingen	6
1.2.1 Huidige aanpak chemische stoffen	6
1.2.2 Microverontreinigingen	7
1.3 Doel van de strategie microverontreinigingen	7
1.4 Leeswijzer	7
2. Context	9
2.1 Stofgroepen	9
2.1.1 Microplastics	9
2.1.2 Medicijnresten	9
2.1.3 Opkomende stoffen	9
2.2 Fysieke Context	9
2.2.1 Waterkwaliteit	10
2.2.2 Waterkwantiteit	10
2.2.3 Waterketen	10
2.3 Wettelijke Context	10
2.3.1 KRW	11
2.3.2 ZZS-beleid en de zorgplicht	11
2.4 Maatschappelijke Context	11
3. Ambitie, fasen en handelingsperspectieven	12
3.1 Ambitie	12
3.2 Drie fasen van de strategie microverontreinigingen	12
3.3 De handelingsperspectieven	14
4 Werkpakketten	16
4.1 Microplastics	17
4.2 Medicijnresten	18
4.3 Opkomende stoffen	18
4.4 Werkproces en taskforce microverontreinigingen	19
4.5 Implementatie	19
4.5.1 Organisatie	19
4.5.3 Financiën	19
Bijlagen	21
Bijlage 1: Factsheets met achtergrondinformatie over microverontreinigingen	21
Factsheet 1: Microplastics	21
Factsheet 2: Medicijnresten	22
Factsheet 3: Opkomende stoffen	23
Factsheet 4: Stakeholders	24
Bijlage 2: Nationale aanpak	26
Bijlage 3: Leidende documentatie Delfland	28
Bijlage 4: Doel Kaderrichtlijn Water	30
Bijlage 5: Kernboodschap microverontreinigingen Delfland (extern)	31

Managementsamenvatting

Delfland heeft behoefte aan een gestructureerde aanpak van mogelijke probleemstoffen in het (afval)watersysteem. Hierbij gaat het om medicijnresten, microplastics (en nanodeeltjes) en opkomende stoffen. Deze vallen onder de microverontreinigingen: complexe probleemstoffen waarover weinig bekend is die moeilijk meetbaar zijn, die mogelijke milieu- en gezondheidseffecten hebben en kunnen zorgen voor maatschappelijke onrust.

Waar microverontreinigingen voorheen nauwelijks op de kaart stonden omdat er geen kennis van of meetmethoden voor waren is er inmiddels een groep van rond de 150 000 stoffen in beeld waarvan er zo'n 2 000 door de overheid zijn benoemd als Zeer Zorgwekkend voor mens en natuur. Ook tegen de achtergrond van de ontwikkelingen rondom wettelijke verplichtingen, de zorgplicht, en maatschappelijke ontwikkelingen, is er binnen Delfland grote behoefte aan een strategie. Voor de microverontreinigingen geldt dat ze

- Bij uitstek door de mens gemaakte stoffen zijn wat maakt dat ze vaak inhoudelijk zeer complex zijn en er weinig of geen informatie beschikbaar is voor wat betreft schadelijkheid, voorkomen, bronnen en/of routes.
- Bij ontdekking voor maatschappelijke onrust kunnen zorgen (zoals bij PFAS)
- De verantwoordelijkheidsverdeling tussen Rijk, provincies, waterschappen, gemeenten etc nog niet altijd helder is.

Microplastics

Microplastics komen naar alle waarschijnlijkheid in het oppervlaktewater door fragmentatie van zwerfplastic en van bandenslijpsel van wegen. Daarnaast komt naar verwachting een vracht huishoudelijke microplastics in het rioolsysteem en dus in het effluent vanuit de AWZI's, dat geloosd wordt op Rijkswateren (Noordzee). Voor de stofgroep microplastics geldt dat er nog weinig inhoudelijke kennis is. Dit komt doordat er nog geen algemeen uitvoerbare meetmethode bestaat en er nog veel onduidelijk is over het gedrag van microplastics in het water en op de zuivering en over de effecten ervan op het aquatisch milieu. Daarentegen is de maatschappelijke betrokkenheid bij dit thema hoog; met name bij de macroplastic problematiek in de oceanen en zeeën.

Medicijnresten

Humane medicijnresten vormen nu geen urgent probleem voor het oppervlaktewater van Delfland. Omdat de resten van humane medicijnresten via het riool in het effluent van de AWZI terecht komen en Delfland effluent loost op buitenwater zijn de lokale effecten in eigen gebied niet urgent. Feit is dat deze stoffen via Delflands effluent wel elders geloosd worden en daar mogelijk een effect hebben. Als Delfland het effluent in de toekomst wil gebruiken in het eigen gebied (in het kader van de circulaire ambitie) dan worden medicijnresten een aanzienlijk groter probleem. Illegale drugs volgen eenzelfde route en ook kan verspreiding van resistente bacteriën in het water een risico vormen voor de volksgezondheid. Ook komen er diergeneesmiddelenresten in het water via afspoeling.

Opkomende stoffen

De groep opkomende stoffen is zeer groot en er is nog veel onbekend. Het gaat om stoffen die uit huishoudelijke en industriële bronnen in het milieu terechtkomen via lozingen op het riool of direct naar het oppervlaktewater. Bronnen zijn zowel puntbronnen als diffuse bronnen of bronnen van atmosferische aard. Kennis van de stoffen en/of meetmethoden ontbreken vaak. Onder de Opkomende stoffen valt ook een groep Zeer Zorgwekkende Stoffen waarvan is vastgesteld dat ze schadelijk zijn voor mens en milieu. De mogelijke aanwezigheid van deze stoffen in het milieu kan leiden tot maatschappelijk onrust. Voor opkomende stoffen geldt dat de omvang van het gehele probleem op dit moment niet kwantitatief kan worden vastgesteld. Tegelijkertijd weten wij al van een aantal (ZZS-) stoffen dat deze ook in het Delflands oppervlaktewater, effluent en waterbodembodem aanwezig zijn. Delflandse AWZI's fungeren als doorgeefluik voor opkomende stoffen uit het rioolwater op zee en de Nieuwe Waterweg. Ook voor deze groep stoffen geldt dat wanneer Delfland het eigen effluent wil inzetten in het eigen gebied het probleem van opkomende stoffen binnen het beheergebied aanzienlijk groter worden.

In 2050 willen we circulair zijn en daar wordt mede met de strategie microverontreinigingen naartoe gewerkt. De kern van de strategie is dat we drie fases onderscheiden, waarin de focus telkens anders ligt. Deze fases zullen we de komende jaren achtereenvolgens doorlopen:

1. Delfland bewust: kennis en wettelijke taken staan centraal
2. Delfland schoner: werken aan het schoner maken van het water ook op basis van maatschappelijke aanleidingen
3. Delfland circulair: concrete stappen richting onze circulaire ambitie voor water

Als Hoogheemraadschap hebben we de volgende handelingsperspectieven binnen onze taken en doelen:

- Kennisverwerving en dataverzameling
- Samenwerking met overheden en beleidsbeïnvloeding
- Communicatie en gedragsbeïnvloeding
- Investeren in de stoffenketen
- Zuiveren op de AWZI
- Inzet van het beleids- en juridische instrumentarium

Per fase geldt een set handelingsperspectieven met bijbehorende uit te voeren activiteiten.

De komende 2 jaar werken we aan de eerste fase, Delfland bewust, voor de drie stofgroepen. In deze fase willen we grip krijgen op de risico's en effecten van microverontreinigingen op onze doelstellingen en werken we aan onze wettelijke taken. Ook is er ruimte voor een aantal veelbelovende initiatieven die vanuit maatschappelijke betrokkenheid interessant kunnen zijn.

Gebaseerd op de uitgewerkte werkpakketten voor Delfland bewust is een inschatting gemaakt van de benodigde capaciteit en middelen.

Vanaf 2023 gaan we de tweede fase, Delfland Schoner, in. Deze loopt tot 2027. Voordien wordt een nieuwe iteratie op de invulling van die fase gemaakt. Deze opbouw in fases geeft de mogelijkheid om bij te sturen aan de hand van nieuwe informatie en aan te sluiten op de aanpak en behoefte van (gebieds)partners. Het onderzoek naar microverontreinigingen is immers nog volop in ontwikkeling.

Voor de implementatie van de strategie is ook aandacht besteed aan de randvoorwaarden. Hierbij gaat het niet alleen om beschikbaar maken van capaciteit en budget, maar ook over de juiste inbedding, aansturing en aandacht voor microverontreinigingen. Daarnaast is de noodzaak voor het uitwerken van een werkproces en het instellen van een taskforce microverontreinigingen beschreven. Deze treedt in werking op plotseling opduikende stoffen of bij calamiteiten met probleemstoffen.

Met de maatregelen die volgen uit de strategie microverontreinigingen voldoet Delfland aan wettelijke taken maar neemt ook verantwoordelijkheid voor omgevingskwaliteit in brede zin. Veel ontwikkelingen rond microverontreinigingen zijn afhankelijk van landelijke beslissingen/ ontwikkelingen. Delfland is hierbij actief aangesloten. Gezien de Delflandse en maatschappelijke belangen wil Delfland een actieve rol nemen om samen met kennispartners, andere waterschappen en overheden kennislacunes op te lossen en maatregelen te treffen. Regionaal kan door onderzoek en pilots kennis worden opgebouwd die de landelijke ontwikkeling vooruit stuwt.

1 Inleiding, aanleiding, doel en leeswijzer

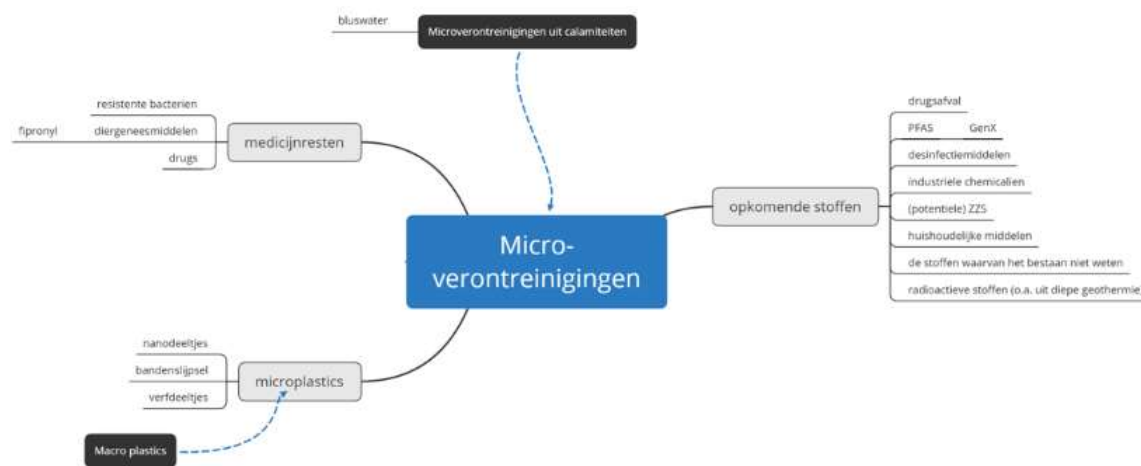
1.1 Inleiding

Een goede waterkwaliteit is van groot belang voor de volksgezondheid en het milieu. Delfland streeft naar schoon, gezond en levend water in het hele gebied. Om de doelen te halen nemen we in ons gebied inrichtingsmaatregelen om de ecologie te verbeteren. Belangrijke voorwaarde voor gezonde ecologische waterkwaliteit is water van goede chemische kwaliteit; Delfland is verantwoordelijk voor het nemen van maatregelen om de chemische waterkwaliteit te beschermen.

De afgelopen jaren krijgen we zicht op een grote groep ‘nieuwe’ stoffen die veelal niet genormeerd zijn: microverontreinigingen. Deze stoffen zijn niet allemaal nieuw; maar krijgen nu wel de aandacht omdat er meer en nieuwe informatie over schadelijkheid beschikbaar is gekomen of omdat er gezondheids- en milieueffecten optreden door langdurige aanwezigheid of opbouw van concentraties. Ook zijn de meet- en analysetechnieken veel verbeterd waardoor we veel duidelijker zicht krijgen op stoffen.

Het Planbureau voor de Leefomgeving schrijft: ‘Er zijn toenemende aanwijzingen dat opkomende stoffen, ... geneesmiddelen, microplastics en nanodeeltjes, problemen kunnen opleveren voor de waterkwaliteit.’¹

In de Figuur 1 wordt een overzicht gegeven van de drie stofgroepen die we binnen Delfland tot de microverontreinigingen rekenen:

Figuur 1: Indeling stofgroepen microverontreinigingen Delfland

We hebben bij Delfland gekozen voor een indeling in drie stofgroepen: microplastics, medicijnresten en opkomende stoffen. Onder de opkomende stoffen vallen ook stoffen op de lijst van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS), welke met voorrang moeten worden aangepakt omdat ze schadelijk zijn voor mens en/of milieu. We kiezen hiervoor omdat van deze drie stofgroepen de route en bronnen redelijk overeenkomen. Wij hanteren hiermee dezelfde indeling als het Rijk.

Er zijn meer indelingen mogelijk, bijvoorbeeld gebaseerd op vergelijkbare eigenschappen m.b.t. zuivering.

Bij alle mogelijke indelingen bestaat overlap tussen stofgroepen. Zo zijn alle prioritaire stoffen voor de KRW ook ZZS en is een aantal gewasbeschermingsmiddelen ook medicijn of ZZS.

1.2 Aanleiding strategie microverontreinigingen

1.2.1 Huidige aanpak chemische stoffen

In 2027 moeten we volgens de Kaderrichtlijn Water (KRW) ecologisch gezond water hebben. We werken programmatisch aan de aanpak van KRW genormeerde stoffen zoals nutriënten, gewasbeschermingsmiddelen, PAK's, en zware metalen. De aanpak richt zich op stoffen waarvan het voorkomen, de effecten en de routes in beeld zijn. De aanpak heeft effect voor de genoemde stoffen, de belasting ervan op het oppervlaktewater neemt af en de waterkwaliteit neemt toe. Toch zijn we er nog niet.

¹ 2018: Planbureau voor de Leefomgeving: Nederland duurzaam vernieuwen: Balans van de leefomgeving 2018

We werken in ieder geval tot 2027 aan de doelen van de KRW (goede waterkwaliteit: voldoen aan beschikbare normen en geen achteruitgang). Daarna gaat deze ambitie; de aanwezigheid van (door de mensgemaakte) stoffen in het water verder terug te dringen, door.

1.2.2 Microverontreinigingen

Medicijnresten, microplastics en opkomende stoffen vallen op dit moment buiten de KRW- aanpak. Voor microverontreinigingen bestaan meestal nog geen wettelijke normen en worden geen concrete doelen voorgeschreven. Gezien de grote invloed op onze taken, het gebied en de maatschappelijke onrust die dat kan veroorzaken is dat onwenselijk. Microverontreinigingen zijn ook in Delfland van invloed op de chemische waterkwaliteit van het oppervlaktewater, de kwaliteit van de waterbodem en het effluent van de AWZI's. Omdat er landelijk veel (beleidsmatige) ontwikkelingen zijn voor deze stofgroepen (deels gevoed door maatschappelijke ontwikkelingen) die ook nieuwe wettelijke taken tot gevolg hebben, is het belangrijk om er een aanpak voor de hebben. Ook omdat Delfland een circulaire ambitie heeft en de aanwezigheid van deze stoffen hergebruik van effluent in de weg kan staan.

Het plotseling oppoppen van schadelijke stoffen die mogelijk gezondheidseffecten hebben kan bovendien tot maatschappelijke onrust leiden. Die wordt gevoed doordat informatie over de effecten, bronnen en routes vaak ontbreekt. Voorbeelden hiervan zijn de publieke onrust die ontstond rond Pyrazool in drinkwater en de (economische) impact van de aanwezigheid van giftige PFAS-verbindingen.

Microverontreinigingen horen niet in het water en hebben effect op het milieu en de gezondheid en op de werkzaamheden van Delfland. We weten nu te weinig van deze stoffen. Om grip te krijgen op de risico's en effecten en een handelswijze te hebben is de strategie microverontreinigingen opgesteld.

1.3 Doel van de strategie microverontreinigingen

Microverontreinigingen hebben effect op het milieu en de werkzaamheden van Delfland. Om grip te krijgen op de risico's en effecten en om een handelswijze te hebben is een strategie opgesteld. Dit document schetst de huidige situatie, uitdagingen en mogelijke handelingsperspectieven voor de drie verschillende stofgroepen (microplastics, medicijnresten en opkomende stoffen) voor Delfland.

De strategie geeft richting aan de manier waarop Delfland omgaat met microverontreinigingen vanuit zowel de wettelijke taken en bevoegdheden als de ambities voor schoon, gezond en levend water en de circulaire ambities. De strategie geeft aan hoe Delfland in verschillende fases de microverontreinigingen in het water wil verminderen en voorkomen. Voor de verschillende fases zijn telkens een aantal handelingsperspectieven aangegeven waar de focus zal liggen. De komende twee jaar wordt gewerkt aan de fase Delfland Bewust, waarin kennis en de wettelijke taken centraal staan. In deze fase willen we meer grip krijgen op de risico's en effecten van microverontreinigingen op onze doelstellingen en werken we aan onze wettelijke taken.

In deze fase treffen we concrete maatregelen zodat:

- de interne kennis en coördinatie rond microverontreinigingen op peil komt;
- de afstemming met partners als Rijk, gemeenten, kennisinstituten, drinkwaterbedrijven en , ondernemers versterkt wordt;
- het thema van microverontreinigingen binnen Delfland op de kaart wordt gezet.

We doen mee aan praktische pilots en onderzoek.

Bovendien fungeert de strategie als leidraad bij het behartigen van Delflands belang bij het opstellen van internationaal, nationaal en regionaal beleid.

Naast bovenstaande doelen wordt in de eerste fase (tot 2023) gewerkt aan een helder werkproces voor situaties waarin sprake is van stoffen die plotseling opduiken en die tot onrust kunnen leiden (zoals bijvoorbeeld PFAS).

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 schetst samen met de factsheets de context voor de strategie microverontreinigingen.

In hoofdstuk 3 worden relevante eerder gestelde Delflandse doelen en ambities samengevat; deze vormen het eindpunt van de strategie (3.1).

Er zal in fasen gewerkt worden aan het verwezenlijken van die ambitie wat betreft de microverontreinigingen. De fasen worden in paragraaf 3.2 toegelicht.

Daarna worden de handelingsperspectieven voor Delfland beschreven (3.3): In de verkenning voor de strategie is een inventarisatie gemaakt van 'issues' waar Delfland tegenaan loopt of die we in de toekomst voorzien (bijvoorbeeld 'het ontbreken van meetmethoden' of 'onvoldoende informatie-uitwisseling tussen ketenpartners'). Aan de hand van de issues zijn interventies geïnventariseerd: Wat kunnen we concreet doen om de issues aan te pakken (bijvoorbeeld 'het uitvoeren van effectmetingen om de totale toxiciteit te meten' of 'middels lobby aandringen op het verbieden van bepaalde schadelijke stoffen'). De interventies zijn gebundeld tot handelingsperspectieven.

In hoofdstuk 4 worden de voorkeurshandelingsperspectieven voor de verschillende fasen aangegeven. Voor de eerste fase Delfland Bewust worden de handelingsperspectieven per stofgroep toegelicht.

2. Context

2.1 Stofgroepen

In deze paragraaf worden kort de drie stofgroepen ingeleid. Voor meer gedetailleerde informatie over de stofgroepen wordt verwezen naar de factsheets in de bijlage.

2.1.1 Microplastics

Plastics horen niet thuis in het milieu. Toch vinden we ze bijna overal terug. Zwerfplastic (ook wel macroplastic) ziet er niet mooi uit en is de grootste bron van microplastics in ons oppervlaktewater. Daarnaast zijn bandenslijpsel en verfdeeltjes belangrijke bronnen van microplastics. Deze kunnen direct of via het riool en de afvalwaterzuivering in het milieu terecht komen. We weten dat ook kleine deeltjes van synthetische kleding via de wasmachine en plastic deeltjes uit cosmetica en schoonmaakmiddelen via de huishoudens in het riool terecht komen.

Op dit moment is er nog zeer weinig bekend over het gedrag van microplastics in de afvalwaterzuivering en in het aquatisch milieu. Dit komt omdat we de microplastics nog niet op grote schaal kunnen meten. Ook is er nog veel onderzoek gaande over de effecten voor mens en milieu. De concentraties die we in Nederland hebben gemeten zijn niet dusdanig hoog dat die op dit moment tot risico's voor het waterleven of de menselijke gezondheid lijken te leiden.

Voor meer achtergrondinformatie over microplastics, zie Factsheet 1: Microplastics in de bijlage.

2.1.2 Medicijnresten

De verwachting is dat we in Nederland door de vergrijzing steeds meer medicijnen gaan gebruiken. De resten daarvan komen via urine en ontlasting in het riool terecht. Op de afvalwaterzuivering wordt een deel eruit gehaald en de rest komt via het effluent in het oppervlaktewater terecht. Voor illegale middelen (drugs) geldt hetzelfde. Omdat Delfland effluent loost op buitenwater zijn de lokale effecten in eigen gebied niet urgent. Feit is dat deze stoffen via Delflands effluent wel elders geloosd worden en daar mogelijk een effect hebben. Vanwege het schaarser worden van zoetwater wil Delfland het water zo schoon mogelijk maken om het te hergebruiken in het eigen gebied. Hiervoor zijn extra zuiveringsstappen nodig. Diergeneesmiddelen (vanuit veehouderij en huisdieren) komen meestal via afspoeling van het land in het oppervlaktewater terecht en kunnen mogelijk ook schadelijke effecten hebben voor het milieu. Via riool-overstorten kunnen ook antibioticaresistente bacteriën tot een risico leiden.

Voor meer achtergrondinformatie over medicijnresten, zie Factsheet 2: Medicijnresten de bijlage.

2.1.3 Opkomende stoffen

Opkomende stoffen zijn nieuwe, veelal niet genormeerde stoffen waarover het vermoeden bestaat dat zij schadelijk zijn voor mens of natuur, maar die vanwege nog ontbrekende kennis in het waterkwaliteitsbeleid nog niet altijd als schadelijk worden onderkend. Dit kunnen industriële (hulp)stoffen zijn of stoffen die terug te vinden zijn in huishoudelijke producten. Ze kunnen hun weg naar het oppervlakte- en afvalwater vinden via directe (illegale) lozingen op het oppervlaktewater. Of via indirecte lozingen op het riool. Ook kunnen de stoffen via de lucht, bodem, vast afval en/of regen hun weg vinden naar het milieu. De groep opkomende stoffen onderscheidt zich met name door de beperkte hoeveelheid informatie die we erover hebben. Daarbij gaat het om een heleboel stoffen: op dit moment ongeveer 150.000 stoffen. Een groep waar in ieder geval prioriteit aan gegeven dient te worden zijn de zogenaamde (potentieel) Zeer Zorgwekkende Stoffen of (p)ZZS: in totaal zo'n 2.000 stoffen. De ZZS zijn geclassificeerd als de meest gevaarlijke stoffen voor mens en milieu en moeten uit de leefomgeving geweerd worden. Ook binnen Delfland zijn we in aanraking gekomen met dit soort stoffen toen we geconfronteerd werden met PFAS-stoffen in waterbodems en in ons oppervlakte- en afvalwater. Het geldende beleid, normen en richtlijnen voor deze stoffen leidt tot knelpunten omdat het niet altijd aansluit voor de verschillende compartimenten ((water)bodem, grond-, drink-, afval- en oppervlaktewater). Dit leidt ook binnen de eigen taken van het waterschap tot conflicterende belangen.

Voor meer achtergrondinformatie over de opkomende stoffen (en ZZS), zie Factsheet 3: Opkomende stoffen in de bijlage.

2.2 Fysieke Context

De microverontreinigingen raken aan bijna elke taak het waterschap heeft en hebben invloed op meerdere doelstellingen. Zo kan de aanwezigheid van bepaalde microverontreinigingen tot grote knelpunten leiden bij de baggerafzet en uitvoering van ruimtelijke projecten. Voorbeelden hiervan zijn de baggerstop veroorzaakt door de mogelijke aanwezigheid van PFAS in de waterbodem en het lozen van drainagewater bij de aanleg van de A16.

Om in de toekomst schoon en genoeg zoetwater voor ons gebied te garanderen is grip op microverontreinigingen van belang. Dit zoetwater is van belang voor gezonde ecologie, drinkwaterbereiding maar ook om in perioden van droogte voldoende water beschikbaar te hebben. Daarom wil Delfland stappen zetten richting een circulaire waterketen zodat we ons AWZI-effluent in eigen gebied kunnen gaan gebruiken. Echter treffen we ook microverontreinigingen aan in het effluent

van de AWZI's. Daarmee is het terugdringen van lozingen op het riool en het zuiveren van microverontreinigingen een belangrijke voorwaarde voor circulariteit.

2.2.1 Waterkwaliteit

Grote drijfveer achter de landelijke aanpak microverontreinigingen is het verder verbeteren van de waterkwaliteit: Minister Van Nieuwenhuizen-Wijbenga, van Infrastructuur en Waterstaat heeft de ambitie dat Nederland 'wereldkampioen waterkwaliteit' moet worden. Daarom wordt er sinds 2016 gezamenlijk gewerkt aan het verbeteren van de waterkwaliteit middels de Delta aanpak Waterkwaliteit en Zoetwater. De opkomende stoffen en medicijnresten hebben daarin (evenals nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen) prioriteit. Zie voor meer informatie over de nationale aanpak: Bijlage 2: Nationale aanpak.

Microverontreinigingen komen in het water terecht via verschillende routes: Via directe (soms illegale) lozingen op het oppervlaktewater. Of via indirecte lozingen op het riool en dan via riooloverstorten en het AWZI-effluent naar het oppervlaktewater. Voor Delfland spelen de effluent lozingen op dit moment in minder grote mate omdat AWZI-effluent nog op Rijkswater wordt geloosd. Met het project S.C.H.O.O.N. nemen we de eerste stappen naar toepassen van Delflands effluent in eigen gebied.

Ook kunnen de stoffen via de lucht, bodem, vast afval en/of regen hun weg vinden naar het watermilieu. Voor een deel van de stoffen gaat het mogelijk ook om historische lozingen. Er zijn zowel stoffen die diffuus in het milieu aanwezig zijn als puntbronnen.

2.2.2 Waterkwantiteit

Voor de waterhuishouding spelen de microverontreinigingen ook in toenemende mate een rol. Om voldoende hydraulische afvoercapaciteit te waarborgen in periodes van hevige regenval is het nodig regelmatig te baggeren. Het kunnen afzetten van de bagger vereist dat de bagger van voldoende kwaliteit is. Microverontreinigingen (met name Zeer Zorgwekkende Stoffen) kunnen voor knelpunten in de baggerafzet leiden en in de meest extreme gevallen leiden tot het niet kunnen baggeren van watergangen waar verontreinigingen zijn aangetroffen of waarbij de zorg bestaat dat de stoffen er aanwezig kunnen zijn. Ook kunnen stoffen via vervuilde waterbodem in het oppervlaktewater terecht komen of juist andersom (afhankelijk van de eigenschappen van de specifieke stof).

De verwachting is dat we in de toekomst vaker met periodes van droogte te maken gaan krijgen; gebruik van ons eigen AWZI-effluent als zoetwaterbron is een reële en duurzame optie. Het effluent zal van voldoende kwaliteit moeten zijn voor een vergunde toepassing in eigen gebied.

2.2.3 Waterketen

Microverontreinigingen vinden hun weg naar de AWZI via de huishoudens, via (onbedoelde) indirecte lozingen van industrie op het riool en via de regenwaterafvoer (bijvoorbeeld bandenslijpsel). De huidige AWZI's zijn niet ingericht voor het verwijderen van gecompliceerde antropogene stoffen. Een deel van de microverontreinigingen worden eruit gehaald en de rest komt via het effluent in het oppervlaktewater terecht. Momenteel vinden voor Delfland de effluentlozingen nog plaats op de grote rijkswateren (Noordzee en de Nieuwe Waterweg). We weten niet goed welke milieueffecten deze lozingen hebben maar omdat deze wateren zo groot zijn, zijn de effecten waarschijnlijk veel minder erg dan als de Delflandse afvalwaterzuiveringsinstallaties zouden lozen op de veel kleinere binnenwateren. Zoetwater wordt echter schaars en mede daarom wil Delfland zich voorbereiden op de toekomst door te onderzoeken of we door extra zuiveringsstappen het water zo schoon kunnen krijgen dat we het in eigen gebied kunnen gaan gebruiken als zoetwatervoorziening. De techniek is nog volop in ontwikkeling en het helemaal schoon krijgen van het afvalwater kost momenteel veel geld en energie. Daarnaast is het verminderen van indirecte lozingen op het riool via vergunningverlening en voorlichting een aangrijpingspunt om de hoeveelheid microverontreinigingen in de waterketen te verminderen.

2.3 Wettelijke Context

De afgelopen decennia zijn in Nederland grote vorderingen gemaakt met het verbeteren van de waterkwaliteit. Vanaf 1970 met de invoering van de WVO (Wet verontreinigingen Oppervlaktewater) die met name de lozing van ongezuiverd rioolwater aan banden legde. En vanaf 2000 met maatregelen die volgen uit de Nederlandse invulling van de Europese Water Framework Directive: de Kaderrichtlijn Water (KRW).

De Rijksoverheid, in de vorm van de minister van I&W, is eindverantwoordelijk voor het realiseren van de KRW-doelstellingen. De rijksoverheid is ook primair verantwoordelijk voor het stellen van normen voor de chemische en ecologische water en waterbodem kwaliteit en het maken van landelijke beleid en wetgeving.

Uit de wetgeving volgt dat het realiseren van de KRW-doelstellingen een gezamenlijke verantwoordelijkheid is van het Rijk en de decentrale overheden. Rijkswaterstaat, provincies en waterschappen zijn verplicht hiervoor de nodige maatregelen te nemen. Deze moeten worden vastgesteld in hun waterplannen. Voor waterschappen is dat hun waterbeheerplan (zie ook Factsheet 4: Stakeholders).

2.3.1 KRW

Het doel van de KRW is de bescherming van landoppervlaktewateren, overgangswateren, kustwater en grondwater. Aquatische ecosystemen worden voor verdere achteruitgang behoed en verbeterd. Zoetwaterbronnen worden beschermd. (Bijlage 4: Doel Kaderrichtlijn Water).

De chemische doelstellingen van de KRW zijn vastgelegd in normen. De KRW maakt onderscheid tussen normen voor prioritare stoffen (in totaal 33) die op Europees niveau zijn vastgesteld (deze stoffen zijn ook onderdeel van de lijst Zeer Zorgwekkende Stoffen) en normen voor andere stoffen (de specifiek verontreinigde stoffen) die door de lidstaten zelf zijn vastgesteld.

In Nederland is de KRW geïmplementeerd in onder meer de Waterwet, het Besluit kwaliteitseisen en monitoring water 2009 (Bkmw) en in de Regeling monitoring kaderrichtlijn water.

2.3.2 ZZS-beleid en de zorgplicht

Voor Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) geldt landelijk beleid dat is vastgelegd in het Activiteitenbesluit. Dit beleid richt zich op het voorkomen of beperken van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in de leefomgeving. Dit verplicht bedrijven hun lozingen en uitstoot van ZZS naar lucht en water te voorkomen. Als dat niet haalbaar is, dan moeten de emissies zoveel mogelijk worden beperkt (minimalisatieverplichting). Zeer Zorgwekkende Stoffen zijn stoffen die met voorrang aangepakt worden, omdat ze gevaarlijk zijn voor mens en milieu. (zie ook Factsheet 3: Opkomende stoffen)

Daarnaast geldt altijd de zorgplicht: Zorgdragen voor schadelijke gevolgen voor mens en milieu van (economische) activiteiten is een verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer. Dit houdt kort gezegd in dat initiatiefnemer alle negatieve gevolgen voor het milieu zoveel mogelijk moet voorkomen of anders beperken.

2.4 Maatschappelijke Context

Het publiek is belangrijke stakeholder bij de microverontreinigingen. De mogelijke effecten van deze door de mens gemaakte stoffen voor mens en milieu zorgen voor maatschappelijke betrokkenheid. De stoffen zijn onderwerp in de media (Figuur 2) en politieke debatten.

Figuur 2: Greep uit mediaberichten over microverontreinigingen

De maatschappelijke aandacht die de verschillende stofgroepen ontvangen is moeilijk precies te kwantificeren. Globaal gezien lijken het met name de (micro)plastics die in de aandacht staan. Er zijn veel initiatieven van NGO's, inwoners, overheden en ook retail om het gebruik, de uitstoot en de aanwezigheid van plastics in het milieu terug te dringen. Ook staan de Zeer Zorgwekkende Stoffen incidenteel in de aandacht. Zo waren er publieke zorgen rond de aanwezigheid van pyrazool en GenX in drinkwater.

3. Ambitie, fasen en handelingsperspectieven

3.1 Ambitie

Naast het uitvoeren van de wettelijke taken heeft het Hoogheemraadschap van Delfland zich in de afgelopen jaren in verschillende leidende documentatie uitgesproken over de ambities voor wat betreft de chemische kwaliteit van oppervlaktewater en effluent. Deze ambities geven richting aan de te ontwikkelen strategie. Met name de ambities voor het verbeteren van de waterkwaliteit en ambities met betrekking op circulariteit en zelfvoorzienendheid zijn leidend voor de strategie microverontreinigingen.

Hieronder enkele belangrijke citaten (zie ook Bijlage 3: Leidende documentatie Delfland)

- *Ecologische en chemische waterkwaliteit is urgent en vraagt onze onverminderde aandacht voor een goede leefomgeving en om te voldoen aan de KRW.*
- *Delfland draagt bij aan een betere kwaliteit van het zeewater door mogelijkheden te onderzoeken om circulair te werken. Zo willen we minder effluent uit onze waterzuiveringen lozen op zee en houden we het effluent in het watersysteem (zoals bij de Zoetwaterfabriek).*

(Bestuursakkoord 2019-2023: 'Iedereen aan de slag voor water')

Chemische waterkwaliteit:

- *Zelfvoorzienend: water vrij van overvloedige hoeveelheden nutriënten, bestrijdingsmiddelen, medicijnresten, hormoon verstorende stoffen en microplastics.*
- *De emissies naar het oppervlaktewater zullen stevig omlaag moeten om de chemische kwaliteit op een goed niveau te krijgen*

Zuivering huishoudelijk afvalwater:

- *Nieuwe technieken en innovaties maken het mogelijk om de zuiveringen verder door te ontwikkelen tot fabrieken die zoet en schoon water produceren. Dit betekent voor Delfland dat het afvalwater verder gezuiverd moet worden en microverontreinigingen ook uit het afvalwater moeten worden verwijderd.*

(Waterbeheerplan 2016-2021)

Emissieloos Delfland in 2050: geen schadelijke emissies of afwenteling naar omgeving door maximale recirculatie en hergebruik door bedrijven en particulieren.

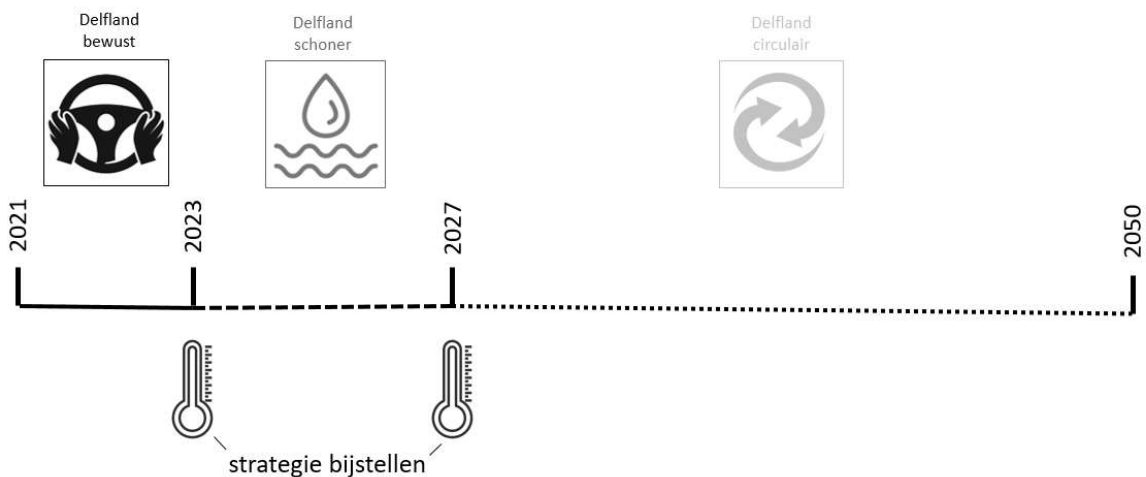
(Strategie Delfland Circulair, vastgesteld in 2017)

3.2 Drie fasen van de strategie microverontreinigingen

Om de Delflandse doelen en ambities voor microverontreinigingen waar te maken is een aantal stappen nodig. Die stappen hebben we in de strategie microverontreinigingen uitgewerkt in fasen die achtereenvolgens doorlopen moeten worden (zie Figuur 3). Elke fase heeft een eigen focus op een aantal handelingsperspectieven. De invulling van de fasen verschilt per stofgroep, vanwege verschillen in omvang en aard van het probleem

In de strategie zijn de volgende drie fasen uitgewerkt:

1. Delfland bewust: tot 2023
2. Delfland schoner: 2023 - 2027
3. Delfland circulair: 2027 – 2050

Figuur 3: Opbouw van de strategie microverontreinigingen

Uitgangspunt voor de eerste fase Delfland Bewust is dat in deze fase in de basis invulling gegeven wordt aan de wettelijke taken en verantwoordelijkheden. Daarnaast ligt focus op het verzamelen van kennis. De opvolgende fases geven invulling aan de ambities van Delfland voor de waterkwaliteit en voor een duurzame zoetwatervoorziening.

Deze opbouw in fases geeft ons de mogelijkheid om bij te sturen op basis van nieuwe informatie en aan te sluiten op de aanpak en behoefte van (gebieds)partners. Het onderzoek naar microverontreinigingen is immers nog volop in ontwikkeling.

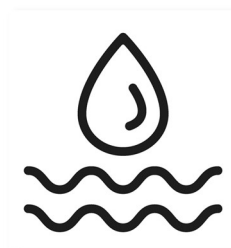
De inzichten uit de eerste fase zullen worden gebruikt om de fase Delfland Schoner verder aan te scherpen. T.z.t. zal dit in de Verenigde Vergadering worden behandeld.

Een uitgebreide omschrijving van de drie fases volgt hieronder.

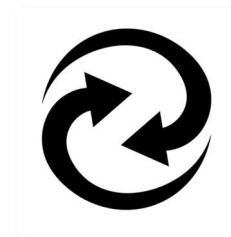

Delfland bewust: de basis op orde. In deze fase willen we meer grip krijgen op de risico's en effecten van microverontreinigingen op onze doelstellingen en werken we aan onze wettelijke taken. In deze fase ligt de focus op een kosteneffectieve uitvoering van de wettelijke taken van Delfland waar het gaat om microverontreinigingen.

We zorgen dat het kennisniveau binnen Delfland op orde is en richten onze aandacht op samenwerken met andere partijen. Het resultaat is dat Delfland invulling geeft aan wet- en regelgeving op het gebied van microverontreinigingen en dat er kennis en samenwerking is voor vervolgstappen.

Delfland schoner: in deze fase werken we aan schoner oppervlaktewater en effluent. Een extra inspanning bovenop de huidige wettelijke verantwoordelijkheden. De drijfveer in deze fase is de wens om te handelen vanuit een geëngageerdheid voor bredere maatschappelijke thema's zoals volksgezondheid, (water)bodemkwaliteit en economie, ook als hiermee kosten zijn gemoeid. Deze fase resulteert in bewustzijn bij inwoners en ketenpartners en een verbetering van de kwaliteit van zowel effluent als oppervlaktewater.

Delfland circulair: In deze fase zetten wij concrete stappen richting de circulaire ambitie van Delfland om een duurzame zoetwatervoorziening voor de regio te realiseren. Significante inspanningen worden niet geschuwd in de wens om effluent verder te zuiveren voor toepassing in eigen gebied. Hiermee schuwt Delfland niet voorop te lopen in de waterschapswereld. Delfland draagt niet alleen zorg voor haar eigen oppervlaktewater, maar voelt zich ook verantwoordelijk voor het minimaliseren van afwenteling. Delfland neemt een voorbeeld- en trekkersrol in werken aan een gezonde en veilige leefomgeving.

3.3 De handelingsperspectieven

Basis voor een strategie microverontreinigingen zijn mogelijke handelingsperspectieven. Handelingsperspectieven zijn aangrijpingspunten voor het waterschap om te werken aan het verbeteren van de chemische waterkwaliteit. De volgende handelingsperspectieven zijn afgeleid op basis van het groeperen van geïnventariseerde mogelijke maatregelen.

	Kennisverwerving en dataverzameling Twee van de grootste uitdagingen bij de aanpak van microverontreinigingen zijn het grote aantal stoffen en de beperkte kennis daarover. Die kennis is van groot belang om de juiste aanpak te kiezen. Het gebrek aan kennis en data kan bovendien leiden tot maatschappelijke onrust als er plotseling stoffen opduiken die mogelijk zorgwekkend zijn. Het is daarom belangrijk om meer kennis op te doen en deze te delen met de organisatie. Veel van die kennis wordt op landelijk niveau ontwikkeld. Denk aan de eigenschappen, maar ook gezondheidsrisico's en effecten van de verschillende stoffen. Delfland zal dus aansluiten bij relevante kennisnetwerken en landelijke kennisprogramma's ondersteunen. Op dit moment weten wij ook nog weinig over de aanwezigheid en verspreiding van verschillende stoffen/stofgroepen in ons beheergebied en hun effecten op onze taken/werk. Dit komt deels doordat het meten van het grote aantal stoffen praktisch en financieel niet haalbaar is. Ook kunnen bepaalde stoffen niet gemeten worden (bv microplastics) en/of is er geen informatie (normen en richtlijnen) beschikbaar voor het duiden van de data. Voor een aantal microverontreinigingen is het opzetten van meetcampagnes haalbaar en waardevol. Het prioriteren van de te meten stoffen en zoeken naar de juiste aanpak maakt deel uit van deze strategie.
	Samenwerking met overheden en beleidsbeïnvloeding Een belangrijke verantwoordelijkheid ten aanzien van microverontreinigingen ligt bij het Rijk (ontwikkeling landelijk beleid, en hoofdvastwoordelijk voor waterkwaliteit) en de Europese Unie (toelatingsbeleid). Beïnvloeding van beleid op nationaal niveau is onderdeel van deze strategie. Dat kan door aangehaakt te blijven bij de Delta aanpak en door samen met de UvW, de belangen van de waterschappen te benadrukken. Daarnaast is ook het samen optrekken met andere stakeholders en partners in de uitvoering zoals RWS, andere waterschappen, gemeenten, provincie, drinkwaterbedrijven en omgevingsdiensten voor wat betreft kennisuitwisseling en samenwerking (bijvoorbeeld betreft vergunningverlening) belangrijk onderdeel van dit handelingsperspectief.
	Communicatie en gedragsbeïnvloeding Communicatie, bewustwording en gedragsbeïnvloeding zijn instrumenten die wij kunnen gebruiken om microverontreinigingen in het milieu te verminderen. Hierbij gaat het om bewustwordingscampagnes (voorkomen van microverontreinigingen), maar ook om opruimacties, voorlichting, gesprekken met producenten, brancheverenigingen of ondernemers. Delfland wil hierin optrekken met andere overheden zoals het Rijk, buur-waterschappen, provincie en gemeenten.
	Investeren in de stoffenketen Naast het zuiveren op de Delflandse AWZI's, is het ook mogelijk om in de keten tussen bron en end-of-pipe interventies te plegen. Denk bijvoorbeeld aan het zuiveren van het afvalwater van ziekenhuizen en industrie voorafgaand aan lozing op het riool. Andere vormen van investeren in de keten zijn waszakken of filters op wasmachines in de huishoudens. Ook fysieke ingrepen in het watersysteem zoals zwerfvuil afvangen bij gemalen vallen hieronder.
	Zuiveren op de AWZI Extra zuiveren op de AWZI, door middel van de aanleg van een vierde zuiveringstrap, is een end-of-pipe maatregel die vooral effect heeft op de kwaliteit van het ontvangend water. In ons geval gaat het daarbij nu om Rijkswater. De circulaire ambities en de behoefte aan zoetwater in tijden van droogte, zijn richtinggevend in dit handelingsperspectief. Traditionele AWZI's zijn ingericht voor het verwijderen van organische stoffen en nutriënten. Aanvullende zuiveringstechnieken zijn nodig om vergaand microverontreinigingen te zuiveren. Aan deze aanvullende zuiveringstechnieken zijn financiële en duurzaamheidsconsequenties verbonden; er zijn echter veel ontwikkelingen op het gebied van zuiveringstechnologie. Het programma waterketen zal uiteindelijk richting geven aan de te maken keuzes op het gebied van deze extra zuiveringsstappen.

	Inzet van het beleids- en juridisch instrumentarium Vergunningverlening en toezicht en handhaving op directe (en indirecte) lozingen zijn belangrijke instrumenten voor schoner oppervlaktewater en effluent. Het ZZS-beleid, zorgplicht en de mogelijkheid om maatwerkvoorschriften aan meldingen toe te voegen, geven hiervoor handvatten. Mogelijk moeten deze worden aangevuld met specifiek en vastgesteld beleid. Samenwerking en het uitwisselen van kennis en ervaring met overige bevoegde gezagen en het Rijk is essentieel. Toezicht en handhaving kan worden ingezet om toe te zien op de naleving van het beleid.
---	---

4 Werkpakketten

Per stofgroep (microplastics, medicijnresten en opkomende stoffen) zijn voor iedere fase passende werkpakketten ontwikkeld. Figuur 4 geeft per fase schematisch weer op welke handelingsperspectieven de focus komt te liggen. Voor de vervolgfases verwachten we dat de focus verschuift; wat dus niet betekent dat er bijvoorbeeld niet meer aan Kennisverwerving en dataverzameling wordt gewerkt. We hebben scherp wat we de komende twee jaar willen doen. Gezien de vele ontwikkelingen is de focus voor de vervolgfases nog minder zeker. Afhankelijk van de resultaten uit de voorgaande fasen kunnen er voor de vervolgfases aanpassingen gemaakt worden.

	Microplastics	Medicijnresten	Opkomende stoffen
 Delfland bewust			
 Delfland schoner			
 Delfland circulair			

Figuur 4: Focus per fase

Delfland Bewust

De komende 2 jaar (fase Delfland bewust) zetten wij voor alle drie de stofgroepen in op Kennisverwerving en dataverzameling en Samenwerking met overheden en beleidsbeïnvloeding. Met als doel meer grip te krijgen op de risico's en effecten van microverontreinigingen op onze doelstellingen en invulling te geven aan wet- en regelgeving op het gebied van microverontreinigingen.

Voor de medicijnresten worden daarnaast de eerste stappen genomen richting het zuiveren. Voor de opkomende stoffen speelt het inventariseren (en mogelijk inzetten) van het juridisch instrumentarium een belangrijke rol. Hiermee volgen we de landelijke aanpak.

Voor alle stofgroepen reserveren we een beperkt budget (FTE en geld) voor het inzetten op zogenaamde 'no regret' maatregelen: Wij worden veelvuldig benaderd door onderzoeksinstituten, innovators, startups en NGO's voor samenwerkingen rond het thema microverontreinigingen. Soms zitten daar veelbelovende initiatieven bij die nu nog buiten onze wettelijke taken vallen maar vanuit maatschappelijke betrokkenheid toch interessant kunnen zijn.

Delfland Schonere

In deze fase ligt de focus voor alle stofgroepen op Bewustwording en gedragsverandering. Samen met andere overheden werken we middels een campagne aan bewustwording van inwoners over de effecten van microverontreinigingen op milieu en gezondheid. Voor (micro)plastics zetten we in op Investeren in de stoffenketen. Bijvoorbeeld door pilots voor het fysiek verminderen/verwijderen van zwerfafval uit watersysteem en waterketen (afvangen bij gemalen, filters op

wasmachines etc.). We zijn begonnen met het zuiveren van medicijnresten bij de zoetwaterfabriek en doen metingen om de verwijdering en toxiciteitsreductie in beeld te krijgen. Voor de opkomende stoffen gebruiken we de bevindingen uit de eerste fase om in gesprek te gaan met de omgeving (overige bevoegde gezagen en industrie) en eventueel te handhaven op emissies. Daarnaast kijken we of we specifieke studies willen uitzetten naar de effecten van de meest zorgwekkende stoffen in eigen gebied op de ecologie.

Delfland Circulair

We verwachten dat de strategie voor een circulaire waterketen verder is ontwikkeld en de focus meer naar het zuiveren op de AWZI verschuift. Met name voor opkomende stoffen verwachten we een inspanning te leveren om de technische mogelijkheden voor het zuiveren van probleemstoffen te onderzoeken. Tegelijkertijd intensiveren we ook de aanpak aan de bron:

We gaan in gesprek met retailers voor het verminderen van het gebruik van plastics en stimuleren het gebruik van alternatieven. Daarnaast gebruiken we ons juridisch instrumentarium om afspoeling van bandenslijpsel (en andere microverontreinigingen) van wegen naar oppervlaktewater en riool te verminderen.

In deze fase onderzoeken we of er mogelijkheden zijn voor investeringen in de stoffenketen. (Bijvoorbeeld het inzetten van de zuiveringsheffingen als stimulans voor decentrale zuivering)

4.1 Microplastics

	Werkpakket 'Delfland Bewust' Doelen: • Meer inzicht in de omvang van het probleem microplastics in het aquatisch milieu en zicht op mogelijke oplossingen. • Stimuleren van verminderen productie, gebruik en verspreiding van plastics naar het milieu (inzet op no regret maatregelen).
Waar zetten we op in?	 Het versterken en verbreden van kennis over meetmethoden, gedrag, zuivering en mogelijke effecten van microplastics door aansluiting bij en ondersteuning van landelijke kennisgroepen. We leveren een bijdrage om op regionaal, landelijk en Europees niveau te komen tot een aanpak aan de bron: minder productie van plastics (regelgeving en convenanten). We gaan in gesprek met lokale overheden om verspreiding van plastics naar het milieu te verminderen.

Effecten en resultaten van werkpakket Delfland Bewust (tot 2023):

- We hebben bestaande (wetenschappelijke) informatie over (micro) plastics gebundeld. De focus ligt op bronnen, routes, effecten, (chemische en fysische) eigenschappen en gedrag in het watersysteem en op de zuivering. Daaruit leiden we een meest waarschijnlijke hypothese af over de ernst van het probleem in eigen gebied en op de zuivering.
- We hebben bijgedragen aan de ontwikkeling van een landelijke meetmethode voor microplastics en hebben indien mogelijk een aantal metingen verricht in het watersysteem en in de waterketen. We kunnen daarmee meer zeggen over de hotspots en het gedrag van microplastics in water, waterbodembodem en op de zuivering.
- De verkregen informatie is basis voor prioritering van het thema (micro) plastics en het nemen van correcte vervolgmaatregelen.
- We gaan in gesprek met gemeenten (en eventuele andere partners) over zwerfvuil aanpak/preventie. En haken vanuit maatschappelijke betrokkenheid aan bij een beperkt aantal veelbelovende 'no regret' maatregelen voor het in beeld krijgen van hotspots en onderzoek naar het verwijderen van plastics uit het watermilieu.
- We streven naar een gezamenlijke aanpak: Via de UvW dringen we aan op een ketenaanpak (micro)plastic onder regie van het Rijk.
- Via de UvW ondersteunen we de actieve rol van het Rijk (op Europees niveau) bij regelgeving en uitfasen van plastics.

4.2 Medicijnresten

	Werkpakket 'Delfland Bewust' Doelen: - Meer inzicht in - de omvang van de problematiek in algemene zin (inclusief Noordzee). - omvang probleem en mogelijke oplossingen diergeneesmiddelen, drugsresten en resistente bacteriën. - Samenwerken bij het treffen van concrete maatregelen en uitwisseling van informatie en ervaring in de gehele medicijnketen. - Versterken visie circulaire waterketen op het gebied van medicijnresten.
	 We volgen landelijke en regionale ontwikkelingen en krijgen inzicht in de aanwezigheid en effecten van diergeneesmiddelen, drugsresten, resistente bacteriën en medicijnresten in het eigen watersysteem en waterbodembodem. We zetten de samenwerking met ketenpartners in de landelijke Ketenaanpak Medicijnresten uit Water voort en voeren relevante maatregelen uit (bijvoorbeeld het in gesprek gaan met artsen en apothekers). We onderzoeken het gedrag van medicijnresten in de collectieve zuivering, we bereiden ons voor medicijnresten te gaan verwijderen met de zoetwaterfabriek en leveren de randvoorwaarden betreft verwijdering medicijnresten (en andere microverontreinigingen) voor duurzame zoetwatervoorziening.

Effecten en resultaten van werkpakket Delfland Bewust (tot 2023):

- We weten welke diergeneesmiddelen het meest worden gebruikt en hebben verkennende metingen gedaan in eigen gebied.
- We hebben bestaande (wetenschappelijke) informatie over resistente bacteriën en drugsresten gebundeld. Daaruit leiden we een meest waarschijnlijke hypothese af over de ernst van het probleem in het watersysteem en op de zuivering.
- De verkregen informatie is basis voor prioritering van diergeneesmiddelenresten, resistente bacteriën en drugsresten en het nemen van correcte vervolgmaatregelen.
- We blijven actief meedoen in de Ketenaanpak medicijnresten uit water. We nemen middels S.C.H.O.O.N. en onderzoek bij de collectieve zuivering een leidende rol in Nederland voor het zuiveren van medicijnresten uit afvalwater. En we zetten in op bronaanpak van humane medicijnresten middels de FTO aanpak en de pilot met plaszakken voor röntgencontrastmiddelen.
- We hebben een monitoringsplan voor de verwijdering van medicijnresten (en eventuele andere microverontreinigingen) en toxiciteitsreductie door de extra zuivering op de Groote Lucht.
- We leveren een bijdrage aan het programma waterketen door het schrijven van een bouwsteennota medicijnresten uit afvalwater met randvoorwaarden betreft verwijdering van medicijnresten (en andere microverontreinigingen) voor duurzame zoetwatervoorziening.

4.3 Opkomende stoffen

	Werkpakket 'Delfland Bewust' Doelen: - Meer inzicht in de omvang van de problematiek, wettelijke taken, verantwoordelijkheden en handelingsperspectieven voor Opkomende stoffen (en ZZS). - Rijk in positie: Nationale eenduidige integrale lange termijnstrategie en samenwerking voor opkomende stoffen (en ZZS) in de keten. Verminderen productie en uitstoot opkomende stoffen (en ZZS) naar het milieu. - Lozingen van opkomende stoffen (ZZS) naar het oppervlakte- en afvalwater verminderen.
Waar zetten we op in?	 Ontwikkelen kennis om tot een prioritering te komen van stoffen en maatregelen. Het intensiveren van de samenwerking en informatie- en ervarings uitwisseling in de keten. Lobby voor een sterkere regierol en bronaanpak van het Rijk (in samenwerking met UvW). Zicht krijgen op, en gebruik maken van, juridisch instrumentarium om lozingen van opkomende stoffen en ZZS naar oppervlaktewater (directe lozingen) en afvalwater indirecte lozingen te verminderen.

Effecten en resultaten van werkpakket Delfland Bewust (tot 2023):

- We hebben bestaande (wetenschappelijke) informatie over opkomende stoffen en ZZS gebundeld. De focus ligt op mogelijke bronnen, routes en zuiveringstechnieken maar ook op (internationale) ontwikkelingen in juridisch instrumentarium, beleid en registratie. We volgen hierbij de ontwikkelingen in Nederland en buitenland.
- We voeren een theoretische analyse uit van aanwezige industrie en landgebruik (methodiek kennisimpuls waterkwaliteit toxiciteit en emissieregistratie), resulterend in een beperkt aantal (ZZS) stoffen die het meest waarschijnlijk aan de orde zijn binnen Delfland. Daaropvolgend brengen we specifieke routes en hotspots in beeld. En verrichten indien mogelijk metingen.
- De verkregen informatie is basis voor een 'prioriteringstool' voor opkomende stoffen en ZZS en het nemen van correcte vervolgmaatregelen.
- We hebben de noodzaak voor een landelijke integrale lange termijn aanpak voor opkomende stoffen en ZZS geagendeerd door met onze bevindingen en ervaringen via de UvW invloed uit te oefenen op de nationale ontwikkelingen.
- We zijn in gesprek met regionale partners voor het uitwisselen van kennis en ervaring rond emissies van opkomende stoffen en ZZS en dringen gezamenlijk aan op landelijke regie (→ Ketenaanpak opkomende stoffen).
- De basis voor adequate toezicht en handhaving is op orde (lozingen).
- Mogelijk vermindering van opkomende stoffen in het oppervlaktewater op korte termijn (vanaf 2023) als gevolg van verscherping controle (directe lozingen).
- Mogelijk vermindering van opkomende stoffen in het oppervlakte- en afvalwater als gevolg van inzetten juridisch instrumentarium voor decentrale zuivering.
- Mogelijk vermindering van opkomende stoffen in het oppervlakte- en afvalwater op langere termijn als gevolg van uitfasering stoffen en landelijke integrale aanpak.
- We hebben een intern werkproces en taskforce voor het omgaan met nieuwe/urgente stoffen (zie paragraaf 4.4).

4.4 Werkproces en taskforce microverontreinigingen

Naast de aanpak per stofgroep, wordt een werkproces uitgewerkt voor een multidisciplinaire taskforce die in actie komt bij een crisis of calamiteit waarbij een specifieke stof of stofgroep in het milieu komt die voor problemen in het watersysteem zou kunnen leiden. (zoals bijvoorbeeld bij de PFAS problematiek).

De taskforce heeft als taak om in gevallen van een crisis op het gebied van microverontreinigingen, in korte tijd adviezen voor te leggen aan directie en bestuur.

4.5 Implementatie

4.5.1 Organisatie

Gedurende de eerste fase (2021 - 2023) werkt Delfland aan de basis op orde. Voor het uitvoeren van de strategie is interne inbedding van het dossier microverontreinigingen in de organisatie nodig. Helemaal omdat de microverontreinigingen aan zoveel onderdelen van de organisatie raken. Hiervoor zal een implementatieplan worden uitgewerkt.

Naast capaciteit voor het uitvoeren van de interventies is ook voor de implementatie en coördinatie mankracht nodig.

In de meerjarenbegroting 2019 is 0,5 fte gereserveerd.

Voor de eerste fase (Delfland bewust) is 1 fte bovenop de huidige formatie en de al gereserveerde formatie uit de meerjarenbegroting 2019 nodig. Dit wordt meegenomen in de begroting 2021 /meerjarenbegroting 2022 die in november 2020 in de VV worden behandeld.

We verwachten dat de implementatie van de strategie in ieder geval tot 2023 zal duren.

Voor de volgende fase (Delfland Schoner) zal eind 2022 een nieuw voorstel worden voorgelegd.

4.5.3 Financiën

Voor microverontreinigingen is 150.000 euro per jaar nodig. Dit wordt meegenomen in de begroting 2021 /meerjarenbegroting 2022 die in november 2020 in de VV worden behandeld. Voor fase 2 zal indien nodig eind 2022 een aangepast voorstel worden voorgelegd.

Bijlagen

Bijlage 1: Factsheets met achtergrondinformatie over microverontreinigingen

Factsheet 1: Microplastics

Wat zijn Microplastics?

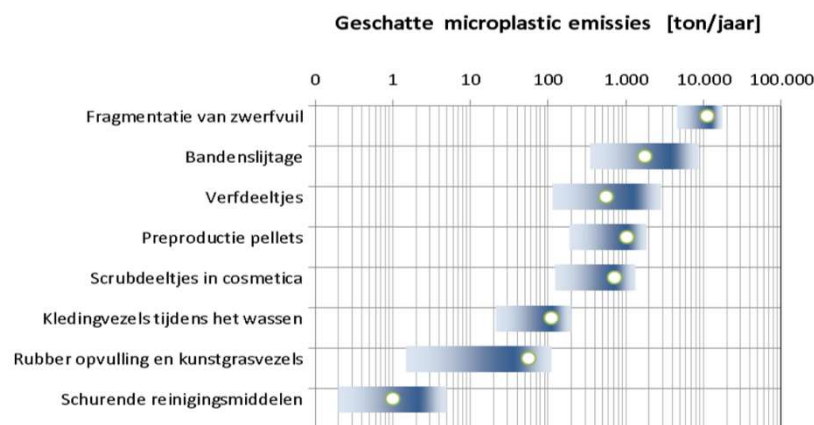
Microplastics zijn deeltjes plastic kleiner dan 5 mm. Ze bestaan uit synthetische polymeren waar additieven, pigmenten, oliën, vulstoffen en andere productverbeters aan toegevoegd kunnen zijn. Een onderdeel van microplastics zijn nanodeeltjes. Dit zijn doelbewust gefabriceerde deeltjes met een grootte tussen 0.1 en 100 nm.

Wat is het effect van microplastics in het milieu en op de gezondheid?

Microplastics breken nauwelijks af in het milieu en zijn slecht, tot zeer slecht, wateroplosbaar. Door de zeer kleine afmetingen kunnen microplastics zeer goed doordringen in organismen. We verwachten dat microplastics (en nanodeeltjes) via deze wegen in de menselijke voedselketen terecht komen, echter er is nog veel onduidelijk over de effecten hiervan. Microplastics zijn aangetroffen in onder andere mosselen en vissen. Er wordt nog veel onderzoek gedaan naar de concentraties waarbij dit tot schadelijke effecten leidt.

Wat zijn de bronnen waardoor microplastics in het water terecht komen?

Microplastics komen direct in het oppervlaktewater terecht via het uiteenvallen van zwerfafval en als (afspoeling van) bandenslijpsel en verfdeeltjes. (Zie Figuur 5). Microplastics kunnen ook via de riolering en dus afwaterzuiveringsinstallatie in het oppervlaktewater terecht komen. Dit gebeurt voornamelijk via cosmetica en vezels van synthetische kleding die via de wasmachine in het riool terecht komen. Het is nog onduidelijk wat er in het zuiveringsproces met de microplastics gebeurt en wat de vracht microplastics is die via het effluent in het oppervlaktewater terecht komt.

Figuur 5: Geschatte microplastic emissies in stroomgebied NL (ton/jaar), Verschoor en de Valk, 2018

Is er beleid, wet en regelgeving voor Microplastics?

Voor microplastics zijn nog geen normen in het waterbeleid vastgelegd. Er is ook nog geen gerichte wetgeving die de lozing ervan regelt. Wel is binnen de EU de productie van bepaalde soorten vervuilende plasticproducten aan banden gelegd. Er zijn vele initiatieven van zowel overheden en NGO's om de uitstoot van plastics naar het milieu terug te dringen en om bewustwording bij de bevolking te creëren.

De situatie bij Delfland en wat doen we al?

Meetmethoden voor het monitoren van microplastics in het aquatisch milieu en in de waterketen zijn nog volop in ontwikkeling. Daarom is er momenteel nog geen betrouwbare informatie beschikbaar over de concentraties microplastics in het (Delflands) watersysteem. Daarnaast moet nog veel onderzoek worden verricht naar het gedrag en de effecten van microplastics en nanodeeltjes in en op het aquatisch milieu. Delfland draagt financieel bij aan een NWO-onderzoeksproject TRAMP (Technologies for the Risk Assessment of MicroPlastics) waarin een meetmethode voor microplastic wordt ontwikkeld en wat onderzoek doet naar aanwezigheid, gedrag en effecten van microplastics in het aquatisch milieu en in de waterzuivering. Daarnaast is Delfland aangesloten bij de themawerkgroep Plastic van de Unie van Waterschappen en de COP Plastic Maas-Rijn Delta. Delfland heeft een proef uitgevoerd met het bedrijf Allseas met een apparaat om te monitoren hoeveel plastic in het water drijft.

Factsheet 2: Medicijnresten

Wat zijn Medicijnresten?

Medicijnresten zijn de resten van door mensen gebruikte medicijnen. Bij deze groep horen ook diergeneesmiddelen en medische hulpstoffen als röntgencontrastmiddelen. Illegale middelen (drugs) rekenen we bij Delfland door de vergelijkbare route en mogelijk effecten ook tot deze groep. Medicijnresten zijn, net als gewasbeschermingsmiddelen, biologisch actieve stoffen. Er zijn ongeveer 2000 verschillende werkzame stoffen bekend.

Wat is het effect van medicijnresten in het milieu en op de gezondheid?

Uit laboratoriumonderzoek is gebleken dat medicijnresten effecten hebben op waterorganismen. Zo is uit onderzoek gebleken dat bepaalde pijnstillers weefschade bij vissen kunnen veroorzaken, dat anticonceptiemiddelen kunnen zorgen voor geslachtsverandering bij vissen en psychoactieve stoffen het gedrag van kleine waterkreeftjes en vissen kunnen veranderen. De omvang van het milieurisico is niet goed in beeld omdat van slechts een klein aantal van de werkzame stoffen gegevens bekend zijn over hoeveelheden en effecten in het milieu. Daarnaast is ook nog weinig bekend over de effecten van metabolieten (reactieproducten) en de effecten van mengsels van middelen. Tot slot is er een mogelijk risico op antibiotica resistentie en de verspreiding van resistente bacteriën in het watermilieu via afvalwater.

Wat zijn de bronnen waardoor medicijnresten in het water terecht komen?

Veruit het grootste deel van de humane medicijnresten komen via urine en ontlasting in het riool terecht. In een traditionele AWZI wordt een gedeelte van de medicijnresten gezuiverd. Het restant komt via het effluent in het oppervlaktewater terecht. De schatting is dat 90% van de medicijnresten vanuit de huishoudens in het riool terecht komen en 10% vanuit ziekenhuizen en instellingen. Via riooloverstorten en foutaansluitingen kunnen de middelen ook rechtsreeks in het oppervlaktewater komen.

Landelijk komt jaarlijks ongeveer 140 ton medicijnresten via AWZI-effluent in het oppervlaktewater (ter vergelijking: landelijk komt jaarlijks 17 ton gewasbeschermingsmiddelen in het oppervlaktewater) (RIVM 2016). NB: Voor Delflands oppervlaktewater ligt deze verhouding heel anders.

Diergeneesmiddelen komen via mest van vee of via huisdieren in de (water)bodem terecht. Vanuit de bodem vindt af- en uitspoeling plaats naar oppervlakte- en grondwater.

Is er beleid, wet er regelgeving voor Medicijnresten?

Voor veruit de meeste medicijnresten zijn nog geen normen in het waterbeleid opgenomen. En er is ook nog geen wetgeving die de lozing ervan regelt. Er is wel een landelijk uitvoeringsprogramma **“Ketenaanpak Medicijnresten uit Water”** waarin onder regie van het ministerie van I&W, belanghebbenden uit de gehele keten samenwerken aan maatregelen van bronaanpak tot end of pipe.

De situatie bij Delfland en wat doen we al?

Alle AWZI's van Delfland lozen vooralsnog het effluent op rijkswater (de Nieuwe Waterweg en de Noordzee) en niet op eigen water. In de toekomst verandert dit als we effluent gaan gebruiken als zoetwatervoorziening. Bij een verkennende meetcampagne humane medicijnresten in het oppervlaktewater in Delflands beheergebied in 2018, lagen alle aangetroffen waarden ver onder de huidige beschikbare normen en richtwaarden voor oppervlaktewater. Naar de aanwezigheid van diergeneesmiddelen is nog geen onderzoek gedaan. Met de pilot en het demonstratieproject Zoetwaterfabriek zet Delfland belangrijke stappen in het verder zuiveren van medicijnresten (en andere organische microverontreinigingen) uit afvalwater. Hiervoor is vanuit het ministerie van I&W subsidie toegezegd. Delfland is via de FTO aanpak in gesprek met apothekers en huisartsen in het gebied. Daarnaast is Delfland aangesloten bij verschillende landelijk en regionale kennis groepen.

Factsheet 3: Opkomende stoffen

Wat zijn Opkomende Stoffen?

Opkomende stoffen zijn nieuwe, veelal niet genormeerde stoffen waarover het vermoeden bestaat dat zij schadelijk zijn voor mens of natuur. Opkomende stoffen worden gedefinieerd als niet (wettelijk) genormeerde stoffen, waarvan de schadelijkheid nog niet (volledig) is vastgesteld. Voorbeelden van opkomende stoffen zijn PFAS stoffen. Inschattingen geven aan dat het in totaal om ca. 150.000 verschillende opkomende stoffen gaat, waarbij er jaarlijks vele nieuwe stoffen bijkomen. Binnen de groep van opkomende stoffen is een groep Zeer Zorgwekkende Stoffen gedefinieerd door de Nederlandse overheid die met voorrang aangepakt worden, omdat ze gevaarlijk zijn voor mens en milieu. De ZZS-lijst bevat momenteel rond de 1.600 stoffen. Daarnaast is er de pZZS lijst (potentieel Zeer Zorgwekkend) die op dit moment ca 350 stoffen bevat. Er worden door het RIVM regelmatig stoffen voorgedragen voor toevoeging aan deze lijsten. De ZZS-lijst is een samenvoeging van verschillende lijsten waaronder de Europese lijst van Substances of Very High Concern. NB: Enkele opkomende stoffen (en ZZS) zijn ook medicijnresten, gewasbeschermingsmiddelen en KRW genormeerde stoffen.

Wat is het effect van opkomende stoffen in het milieu en op de gezondheid?

Van veel opkomende stoffen is het milieu en gezondheidsrisico (nog) niet bekend. Stoffen op de (p)ZZS lijst kennen in ieder geval gezondheidsrisico's. Deze stoffen voldoen aan minstens 1 van de volgende criteria: kankerverwekkend, mutageen, giftig voor de voortplanting, persistent, bioaccumulerend, anders giftig of een soortgelijke zorg (bijv hormoonverstorend).

Wat zijn de bronnen waardoor opkomende stoffen in het water terecht komen?

Bronnen van opkomende stoffen zijn industriële (hulp) stoffen, consumentenproducten (desinfectiemiddelen, geurstoffen, UV-filters, reinigingsmiddelen, anti-vriesmiddelen, drugsafval etc.) en proceswater van afvalverwerkers. De stoffen komen via (illegale) indirecte lozingen op het rioolwater terecht. Over het gedrag op de zuivering is van de meeste stoffen nog niets bekend. Van sommige stoffen weten we dat ze zich heel moeilijk laten zuiveren en via het effluent op het oppervlaktewater komen. Andere routes naar het oppervlaktewater zijn (illegale of onbedoelde) directe lozingen, atmosferische depositie, via regenwater, afspoeling en uitlozing.

Is er beleid, wet- en regelgeving voor opkomende stoffen?

Door het grote aantal opkomende stoffen, weinig beschikbare informatie en vaak niet bestaande of incorrecte meetmethoden is het erg lastig grip te krijgen op deze stofgroep. Voor slechts een zeer gering aantal stoffen is een norm vastgesteld. De vraag is of het mogelijk is om voor 150 000 stoffen normen af te leiden en hierop te monitoren. Voor ZZS-stoffen geldt dat het gebruik ervan indien mogelijk gestopt moet worden en in ieder geval geminimaliseerd. Alternatief biedt de zorgplicht wellicht mogelijkheden voor het terugdringen van lozingen. In de praktijk is dit nog lastig uitvoerbaar. Vanuit het ministerie van I&W werkt men aan 'Grip op opkomende stoffen'. Bescherming van drinkwaterbronnen speelt hierbij een grote rol. Het ZZS-beleid is hier onderdeel van. Dit dient voor een groot deel uitgevoerd te worden door de bevoegde gezagen (RW, provincie, gemeenten en waterschappen). Er wordt geconstateerd dat hiervoor de kennis en capaciteit bij de bevoegde gezagen momenteel onvoldoende is. Het ministerie wil daarom inzetten op kennis vergoten. Aanvullend probeert Nederland via het Europese REACH (Registration, Evaluation, Authorization and restriction of Chemicals) het gebruik van schadelijke stoffen te verminderen.

De situatie bij Delfland en wat doen we al?

Momenteel is de aanpak van opkomende stoffen bij Delfland een reactieve aanpak. Een stof poept op; er zijn tekenen dat de waterkwaliteit in gevaar is of er is maatschappelijke/bestuurlijke onrust. Dan wordt er gekeken of we kunnen meten en of er mogelijk bronnen zijn. We werken aan een werkproces om hier adequater mee om te gaan.

Factsheet 4: Stakeholders

Wat is de rolverdeling van de uitvoerende en/of wetgevende instanties?

Onder het kopje Algemeen worden een aantal stakeholders beschreven die voor meerdere compartimenten een rol hebben. Daaronder is per compartiment wat voor ons waterschap de meeste relevantie heeft een rol beschrijving uitgewerkt. De focus ligt op rollen rond de chemische water(bodem) kwaliteit.

Algemeen:

- **Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat** is verantwoordelijk voor het opstellen en vaststellen van normen, landelijk beleid en wetgeving en voert op Europese niveau lobby.
- **Rijkswaterstaat** is de uitvoerende instantie van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en daarbij ook de waterkwaliteitsbeheerder van rijkswateren. Rijkswaterstaat vormt met Bodem+ een schakel tussen beleidsvorming door ministeries en de uitvoeringspraktijk van provincies, gemeenten en waterschappen.
- **Unie van Waterschappen** is de belangenbehartiger van alle Nederlandse waterschappen, lobbyt voor de waterschapsbelangen op landelijk en Europees niveau en is ook betrokken bij het vormgeven van de landelijke lijn van beleid en communicatie.
- **Omgevingsdiensten** zijn de uitvoerende dienst van de provincie en de gemeenten voor te bepalen opdrachten (bijvoorbeeld uitvoering van de bevoegd gezag rol bijvoorbeeld indirecte lozingen en toepassen van grond en bagger op landbodem).

Watersysteem (oppervlaktewater):

- **Hoogheemraadschap van Delfland** is waterkwaliteitsbeheerder en bevoegd gezag voor directe lozingen (waterwet). Daarnaast is het Hoogheemraadschap (mede)verantwoordelijk voor het uitvoeren van maatregelen (die binnen haar bevoegdheden liggen), om de normen en andere doelstellingen, zoals geen achteruitgang, uit de KRW te behalen.
- **Gemeenten** zijn verantwoordelijk voor een gezonde leefomgeving en zijn de beheerder van de gemeentelijke overstorten.
- **Provincie** is bevoegd gezag voor directe lozingen van BRZO (Besluit risico's zware ongevallen) bedrijven (veel ZZS vallen hieronder) en IPPC bedrijven (grotere industriële bedrijven).
- **Drinkwaterbedrijven (Vewin)** lobbyen landelijk voor bescherming van schone oppervlakte en grondwater drinkwater bronnen. (In Delflands beheergebied niet aanwezig).

Watersysteem (waterbodem):

- **Hoogheemraadschap van Delfland** is waterkwaliteitsbeheerder en daarmee bevoegd gezag voor het toepassen van grond en bagger in oppervlaktewater (Besluit Bodemkwaliteit). Delfland is ook waterkwaliteitsbeheerder waarbij mogelijkheden om bagger te verwerken en water in eigen gebied te brengen i.v.m. droogte belangen zijn.
- **Gemeenten** zijn bevoegd gezag voor toepassen van grond en bagger op de landbodem.
- **Provincie** (en gemeenten Den Haag en Delft) zijn bevoegd gezag voor de Wet Bodembescherming. Vanuit die rol kan de provincie voor niet-genormeerde stoffen een maximale grens stellen voor hergebruik van grond en bagger, de zogenaamde interventiewaarde.

Waterketen:

- **Hoogheemraadschap van Delfland** is verantwoordelijk voor het zuiveren van stedelijk afvalwater en heeft een adviesrecht voor indirecte lozingen (lozingen op het riool) voor wat betreft de doelmatigheid van de zuiveringstechnische werken en Delflands oppervlaktewater.
- **Rijkswaterstaat** is bevoegd gezag voor lozingen van Delflands effluent op rijkswater en heeft een adviesrecht wat betreft de effecten van mogelijke reststromen van indirecte lozingen in het effluent op het ontvangende rijkswater.
- **Gemeenten** zijn bevoegd gezag voor de meeste indirecte lozingen (lozingen op het riool). Ook zijn de gemeenten beheerder van de gemeentelijke riolering en de overstorten.
- **Provincie** is bevoegd gezag voor indirecte lozingen van BRZO (Besluit risico's zware ongevallen) bedrijven (veel ZZS vallen hieronder) en IPPC bedrijven (grotere industriële bedrijven).

- **Drinkwaterbedrijven** leveren betrouwbaar drinkwater in onze regio

Wat is de rolverdeling voor onderzoeksinstituten?

- **RIVM** krijgt opdracht van het ministerie van Volksgezondheid en Milieu om risicogrenswaarden op te stellen voor stoffen die een risico voor de volksgezondheid en het milieu kunnen zijn. Het RIVM houdt ook de ZZS lijst bij op basis van gestelde criteria.
- **STOWA:** STOWA is het onderzoekcentrum van de Waterschappen en doet in opdracht van de waterschappen onderzoek en ontwikkelt kennis in opdracht van de waterschappen.
- **Kennisinstituten:** dit zijn instituten die in opdracht van overheidsinstanties onderzoek doen om kennis te ontwikkelen. Voorbeelden van kennisinstituten zijn Deltares, Expertise centrum PFAS.

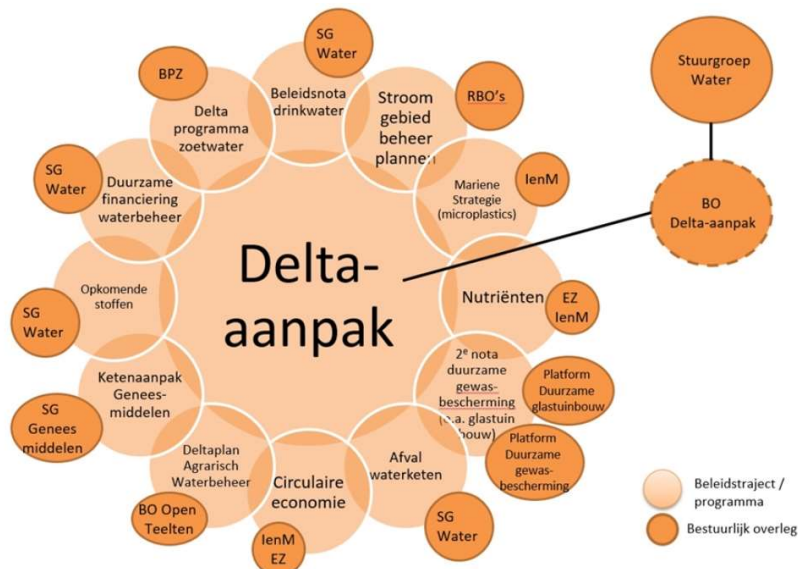
Bijlage 2: Nationale aanpak

Delta-aanpak Waterkwaliteit

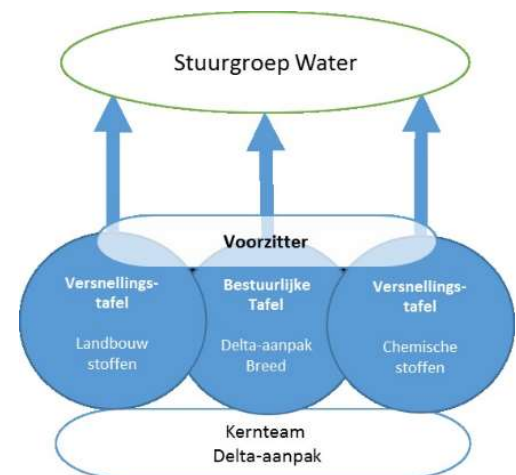
De Delta-aanpak Waterkwaliteit komt voort uit de gezamenlijke ambitie voor voldoende water, chemisch schoon en ecologisch gezond water voor duurzaam gebruik. Er wordt met overheden, maatschappelijke organisaties, kennisinstituten, brancheorganisaties en producenten samengewerkt om de problematiek van o.a. medicijnresten en opkomende stoffen in water aan te pakken.

Landelijk worden vraagstukken rondom microverontreinigingen opgepakt in de volgende trajecten

- Mariene Strategie (microplastics)
- Ketenaanpak Geneesmiddelen
- Opkomende stoffen

Figuur 6: Delta-aanpak Zoetwater en Waterkwaliteit

Figuur 7: Sturing Delta-aanpak en bestuurlijke versnellingstafels

Sturing vindt plaats in de Stuurgroep Water. De Stuurgroep Water heeft in juli 2018 besloten om in een vernieuwde Delta-aanpak toe te werken naar bestuurlijke afspraken op het gebied van waterkwaliteit. In deze opzet blijft de Stuurgroep Water opdrachtgever voor de Delta-aanpak Waterkwaliteit, formuleert bestuurlijke opdrachten en geeft kaders mee. Om de gewenste versnelling aan te brengen op geprioriteerde thema's zijn er twee bestuurlijke versnellingstafels in het leven geroepen:

- Nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen ("landbouw")
- Opkomende stoffen en medicijnresten ("stoffen")

Daarnaast blijft er een bestuurlijke tafel Delta-aanpak Breed, voor doorsnijdende thema's en om de verbinding op inhoud en van partijen te waarborgen (zie Figuur). De portefeuillehouder sluit hier als vicevoorzitter van RBO Rijnwest regelmatig aan.

Doel van de bestuurlijke versnellingstafels is om een extra verdieping en impuls te geven aan de prioriteiten van de Delta-aanpak. De tafels hebben binnen de opdracht bestuurlijk mandaat om te komen tot besluitvorming. De partijen (zowel

overheden als ketenpartners) organiseren het mandaat en commitment bij de eigen organisaties/achterbannen. Afspraken die aan die tafels worden gemaakt hebben dus consequenties voor de Delflandse aanpak.

Bestuurlijke tafel 'Stoffen'

De bestuurlijke tafel 'Stoffen' richt zich op opkomende stoffen en medicijnresten. De tafel kent de volgende aandachtspunten:

- Ketenaanpak medicijnresten uit water
- Aanpak screenen vergunningen: invulling op basis van resultaten pilot RWS (70 vergunningen) en eerste screening door provincies en waterschappen;
- Uitrollen opleidingsprogramma (I&W), bij vergunningverleners water bij bevoegd gezagen;
- Capaciteit vergunningverlening: zijn partijen toegesneden op hun taak?
- Bevoegdheidsverdeling en rolneming: bij vergunningverlening (in)directe lozingen, impact omgevingswet;
- Vergroten/delen van kennis en ervaringen om tot structurele en uniforme aanpak te komen.
- Focus houden op de reeds lopende acties:
 - Partijen gaan aan de slag met het uitvoeringsprogramma Medicijnresten uit water;
 - Opstellen uitvoeringsprogramma opkomende stoffen, I&W samen met betrokken partijen.

Toelatingsbeleid van stoffen en stofgroepen

Veel van de nu bekende microverontreinigingen, zijn stoffen die vanuit industriële processen komen. Het zijn relatief onbekende synthetische stoffen die niet van nature in het watersysteem voorkomen, maar door de mens in het milieu worden gebracht. Deze stoffen worden geproduceerd vanwege specifieke stoffeigenschappen als anti-aanbak, waterafstotendheid of brandwerende eigenschappen, of zijn een bijproduct/afvalproduct van industriële processen. Het toelatingsbeleid van door mensen ontwikkelde synthetische stoffen ligt bij de Europese Unie. In de Europese context wordt bepaald welke stoffen dermate gevaarlijk zijn dat ze niet meer in het milieu zouden moeten komen. Dat proces vindt plaats onder de vlag van de Europese verordening inzake Registratie, Evaluatie, Autorisatie en Restrictie van Chemische stoffen (REACH). Door REACH kan een stof worden aangemerkt als zeer gevaarlijk (Substance of Very High Concern, SVHC) en vervolgens op de lijst van autorisatieplichtige stoffen worden geplaatst. Dit betekent dat de productie van die stof verboden wordt, tenzij wordt aangetoond dat deze noodzakelijk is in een bedrijfsproces en blootstelling afwezig is of adequaat beheerst wordt, waarna er een speciale vergunning (autorisatie) kan worden verleend.

REACH legt de bewijslast bij de bedrijven. Om te voldoen aan de verordening moeten bedrijven de risico's die zijn verbonden aan de stoffen die zij in de EU vervaardigen of in de handel brengen identificeren en beheersen. In beginsel betreft het toelatingsbeleid alleen de stoffen die worden vervaardigd. Bij- en afvalproducten vallen niet onder REACH.

Bijlage 3: Leidende documentatie Delfland

Alhoewel een integrale uitgewerkte visie en strategie op het gebied van microverontreiniging nog ontbreekt staan in vigerende beleidsdocumenten wel degelijk richtinggevende uitspraken. De volgende alinea is een beknopte bloemlezing van deze uitspraken, samengevoegd tot een doorlopend verhaal. Het maakt inzichtelijk waar al wel richting en strategie is geformuleerd.

Missie

Alle werkzaamheden van het Hoogheemraadschap dragen uiteindelijk bij aan de veiligheid en leefbaarheid veilig: droge voeten, gezuiverd afvalwater; leefbaar: schoon en voldoende water) van de samenleving in het beheergebied. De opgaven Waterveiligheid, Waterbeheer en Waterzuivering staan centraal².

Visie

Het hoogheemraadschap benadert de opgaven integraal: haar aanpak verbindt ze met andere uitdagingen in het ruimtelijke domein zodat deze van bredere maatschappelijke waarde zijn. Opgaven bekijkt ze steeds in het perspectief van toekomstige ontwikkelingen³.

Het hoogheemraadschap wil samenwerken op een grotere schaal. Dit maakt het mogelijk complexe vraagstukken adequaat op te pakken, zoals bijvoorbeeld digitale transformatie of de aanpak van medicijnresten.⁴

Het hoogheemraadschap wil de samenwerking zoeken en structureel onderhouden op basis van transparantie en vertrouwen.

Doel/Ambitie Waterzuivering

Delfland draagt bij aan een betere kwaliteit van het zeewater door mogelijkheden te onderzoeken om circulair te werken. Zo willen we minder effluent uit onze waterzuiveringen lozen op zee en houden we het effluent in het watersysteem (zoals bij de Zoetwaterfabriek⁵ in combinatie met de waterharmonica). Tevens zetten we versneld in op het voorkomen van overstorten en het afkoppelen van regenwater van het riool. Dit alles in nauwe samenwerking met de Delflandse gemeenten en andere overheden⁶.

Delfland streeft ernaar om in 2050 de kringlopen voor energie, grondstoffen en water grotendeels te hebben gesloten. Hierdoor worden problemen niet meer afgewenteld naar de atmosfeer, het oppervlaktewater en de oceanen en worden onze zoetwaterbronnen duurzaam en optimaal binnen ons gebied ingezet.⁷ Emissieloos Delfland betekent dat in 2050: geen schadelijke emissies of afwenteling naar omgeving plaatsvinden door maximale recirculatie en hergebruik door bedrijven en particulieren.

Delfland ontwikkelt deze strategie samen met gemeenten, bedrijven en andere gebiedspartners. Bij de uitwerking zoekt Delfland nadrukkelijk naar een kosteneffectieve en optimale mix van brongerichte en end-of-pipe maatregelen. De doelmatigheid staat voorop. Goede ideeën en kansen ten aanzien van streven naar een zelfvoorzienend watersysteem worden, daar waar mogelijk, direct gepakt.

De zuiveringen kunnen een bijdrage leveren als nieuwe bron van zoetwater in het beheergebied. Dit bevordert de stap naar een grotere zelfvoorzienendheid. Dit betekent voor Delfland dat het afvalwater verder gezuiverd moet worden en microverontreinigingen ook uit het afvalwater moeten worden verwijderd⁸.

Doel/Ambitie (Chemische) waterkwaliteit

Ecologische en chemische waterkwaliteit is urgent en vraagt van het Hoogheemraadschap onverminderde aandacht voor een goede leefomgeving en om te voldoen aan de KRW. Delfland gaat voor versnelling en intensivering met name op plekken waar het probleem groot is⁹.

Delfland gaat er in ieder geval van uit dat er de komende jaren maatregelen komen om de ongezuiverde lozing van bestrijdingsmiddelen en geneesmiddelen terug te dringen. Daarbij zet Delfland in op een combinatie van brongerichte en end-of-pipe maatregelen waarbij per verontreiniging wordt bepaald wat de meest efficiënte manier is om de verontreiniging aan te pakken¹⁰.

Om zelfvoorzienend te kunnen zijn in de watervoorziening zal het water vrij moeten zijn van overvloedige hoeveelheden nutriënten, bestrijdingsmiddelen, medicijnresten, hormoonverstorende stoffen en microplastics. De verbetering van de

² Bron: Bestuursakkoord 2019-2023, mei 2019

³ Bron: Bestuursakkoord 2019-2023, mei 2019

⁴ Bron: Bestuursakkoord 2019-2023, mei 2019

⁵ Meer informatie: <https://youtu.be/te-SWmUMHxE>

⁶ Bron: Bestuursakkoord 2019-2023, mei 2019

⁷ Bron: Delfland circulair

⁸ Bron: Waterbeheerplan 2015-2021

⁹ Bron: Waterbeheerplan 2015-2021

¹⁰ Bron: Waterbeheerplan 2015-2021

chemische waterkwaliteit stagneert echter en is nog verre van goed. De emissies naar het oppervlaktewater zullen stevig omlaag moeten om de chemische kwaliteit op een goed niveau te krijgen ¹¹.

Nagenoeg emissieloos betekent dat er door maatschappelijke en/of bedrijfsmatige activiteiten geen ongewenste stoffen in het grond- en oppervlaktewater terecht komen. Dit is een lange termijn ambitie waar iedereen in het gebied de schouders onder moet zetten. Delfland gaat burgers en bedrijven door middel van voorlichting bewust maken hoe zij het water niet kunnen vervuilen. Samen met gemeenten en provincie werkt Delfland aan een campagne die erop gericht is bedrijven en burgers zelf verantwoordelijkheid te laten nemen om het water schoon te houden. Naast adviseren en ondersteunen gaat Delfland scherp toezicht houden op het handhaven van de regels. Illegale lozingen, bewust of door nalatige bedrijfsvoering, mogen niet voorkomen.

Een handvat hiervoor is artikel 3.5, lid 1 uit de Keur: Ieder die handelingen verricht of nalaat en die weet of redelijkerwijs had kunnen vermoeden dat door het verrichten van die handelingen of het nalaten daarvan inbreuk kan worden gemaakt op het watersysteem, is verplicht alle maatregelen te treffen die redelijkerwijs van hem verwacht mogen worden, ten einde die inbreuk te voorkomen, dan wel indien van een inbreuk reeds sprake is, al het mogelijke te doen om de gevolgen daarvan zoveel mogelijk ongedaan te maken.

¹¹ Waterbeheerplan 2015-2021

Bijlage 4: Doel Kaderrichtlijn Water

Artikel 1: Doel

Het doel van deze richtlijn is de vaststelling van een kader voor de bescherming van landoppervlaktewater, overgangswater, kustwateren en grondwater, waarmee:

- a) aquatische ecosystemen en, wat de waterbehoeften ervan betreft, terrestrische ecosystemen en waterrijke gebieden die rechtstreeks afhankelijk zijn van aquatische ecosystemen, voor verdere achteruitgang worden behoed en worden beschermd en verbeterd;
- b) duurzaam gebruik van water wordt bevorderd, op basis van bescherming van de beschikbare waterbronnen op lange termijn;
- c) verhoogde bescherming en verbetering van het aquatische milieu worden beoogd, onder andere door specifieke maatregelen voor de progressieve vermindering van lozingen, emissies en verliezen van prioritaire stoffen en door het stopzetten of geleidelijk beëindigen van lozingen, emissies of verliezen van prioritaire gevaarlijke stoffen;
- d) wordt gezorgd voor de progressieve vermindering van de verontreiniging van grondwater en verdere verontreiniging hiervan wordt voorkomen;
- e) wordt bijgedragen tot afzwakking van de gevolgen van overstromingen en perioden van droogte,
- f) en dat zodoende bijdraagt tot:
 - de beschikbaarheid van voldoende oppervlaktewater en grondwater van goede kwaliteit voor een duurzaam, evenwichtig en billijk gebruik van water;
 - een significante vermindering van de verontreiniging van het grondwater;
 - de bescherming van territoriale en mariene wateren;
 - het bereiken van de doelstellingen van de relevante internationale overeenkomsten, met inbegrip van die welke tot doel hebben de verontreiniging van het mariene milieu te voorkomen en te elimineren, door communautaire maatregelen uit hoofde van artikel 16, lid 3, tot stopzetting of geleidelijke beëindiging van lozingen, emissies en verliezen van prioritaire gevaarlijke stoffen, om uiteindelijk te komen tot concentraties in het mariene milieu die voor in de natuur voorkomende stoffen dichtbij de achtergrondwaarden liggen en voor door de mens vervaardigde synthetische stoffen vrijwel nul bedragen.

Bijlage 5: Kernboodschap microverontreinigingen Delfland (extern)

Microplastics

(Micro)plastics horen niet thuis in het milieu. Toch vinden we ze bijna overal terug. Microplastics komen direct of via het riool en de afvalwaterzuivering in het oppervlaktewater. Zwerfplastic (ook wel macroplastic), bandenslijpsel en verfdeeltjes zijn de belangrijkste bronnen van microplastics in water. Daarnaast komen deeltjes van synthetische kleding via de wasmachine en plastic deeltjes uit cosmetica en schoonmaakmiddelen in het riool terecht.

Op dit moment is nog weinig bekend over de effecten van microplastics op het aquatisch milieu en op de zuiveringen. Dat komt onder meer doordat wij ze nog niet op grote schaal kunnen meten. Ook is er nog veel onderzoek gaande over de effecten voor mens en milieu. De voorlopige beknopte resultaten wijzen nog niet op grote risico's voor het waterleven of de menselijke gezondheid. Maar feit is dat het natuurvreemde stoffen zijn, dat deze stoffen dus niet in ons milieu thuishoren en er sprake lijkt van stapeling van concentraties op lange termijn. Hier is meer kennis en onderzoek nodig om hier meer duiding aan te geven.

Delfland zet de komende twee jaar in op meer kennis en het ontwikkelen van een goede meetmethode. Wij doen dat samen met de andere waterschappen en kennisinstituten. Omdat plastics niet passen bij ons streven naar schoon, gezond en levend water en we zien dat er grote maatschappelijke betrokkenheid is bij dit onderwerp willen wij samen met andere overheden aandringen op maatregelen om productie, gebruik en uitstoot van plastic aan banden te leggen.

Medicijnresten

Wij gebruiken met zijn allen steeds meer medicijnen. De resten daarvan komen via urine en ontlasting in het riool. Met de huidige technieken wordt op de afvalwaterzuiveringen maar een deel daarvan uit het water gehaald. De rest komt via het effluent in het oppervlaktewater terecht. Op dit moment loost Delfland het effluent nog op de Noordzee en de Nieuwe Waterweg. Omdat deze wateren zo groot zijn, zijn de negatieve effecten waarschijnlijk minder groot dan wanneer Delfland zou lozen op eigen binnenwater.

Voldoende zoet water is niet meer vanzelfsprekend. Delfland wil de watercyclus daarom in de nabije toekomst sluiten. Daarvoor moeten wij het effluent zo schoon zien te krijgen dat wij het kunnen inzetten in het eigen gebied. In de projecten S.C.H.O.O.N. en bij de collectieve zuivering gaan wij daarover kennis en ervaring opdoen.

Diergeneesmiddelenresten (vanuit veehouderij en huisdieren) komen -meestal via afspoeling- direct in het oppervlaktewater. Ook komen antibioticaresistente bacteriën en resten van humane medicijnen in het oppervlaktewater terecht via riooloverstorten.

Om meer kennis te krijgen over de aanwezigheid en effecten van deze verontreinigingen op het aquatisch milieu, sluiten we aan bij de landelijke kennisc groepen en gaan wij waar mogelijk verkennend meten. Omdat wij geloven in samenwerking en een aanpak bij de bron, wat er niet in komt hoeft er ook niet uit, blijven wij actief in de landelijke ketenaanpak medicijnresten uit water.

Opkomende stoffen

Opkomende stoffen zijn nieuwe, veelal niet genormeerde stoffen waarvan het vermoeden bestaat dat zij schadelijk zijn voor mens en/of natuur. Dit kunnen industriële (hulp-)stoffen zijn, maar ook stoffen in huishoudelijke producten. Zij vinden hun weg naar het oppervlakte- en afvalwater via directe lozingen of via het riool. Een deel van de stoffen vindt zijn weg naar het water via de lucht, bodem, vast afval en/of regen. De groep opkomende stoffen bestaat uit ongeveer 150.000 stoffen waarover wij nog niet zoveel weten. Daarvan zijn er door het ministerie zo'n 2.000 geïdentificeerd als (potentieel) Zeer Zorgwekkende Stoffen of (p)ZZS.: de meest gevaarlijke stoffen voor mens en milieu, die uit de leefomgeving geweerd moeten worden.

Gezien de grote hoeveelheid opkomende stoffen en de relatieve onbekendheid ermee, zetten we in op kennisontwikkeling en prioritering. Binnen Delfland willen wij komen tot een gedragen aanpak voor opkomende stoffen en ZZS. Daaronder valt ook het verkennen van onze mogelijkheden als bevoegd gezag.

Gezien de complexiteit, de belangen en de verschillende overheden die een rol hebben, ligt hier een belangrijke taak voor de Rijksoverheid. Delfland zal bij het Rijk inzetten en aandringen op samenwerking, het delen van informatie en kennis en op regie daarop vanuit het Rijk. We steunen in Unieverband het Rijk bij de inspanningen binnen de EU voor uitfasering van en een strenger toelatingsbeleid voor schadelijke stoffen.

Hoogheemraadschap van
Delfland

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	1923
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	24 september 2020
Agendapunt	H.04
Omschrijving	Aanvraag investeringskrediet Programmatische aanpak KRW-opgave Natte Ecologische Zones 2019-2021

Geagendeerd	Vergaderdatum
Verenigde Vergadering	24 september 2020

Voorgesteld besluit

Uit het investeringsplan 701956 voor de periode 2020-2021 een krediet beschikbaar te stellen ter hoogte van € 1.400.000 voor de ontwikkeling van waternatuur.

Onderwerp: Aanvraag investeringskrediet Programmatische aanpak KRW-opgave Natte Ecologische Zones 2016-2021
Dossiernummer: 1923

Gevraagd besluit:

Uit het investeringsplan 701956 voor de periode 2020-2021 een krediet beschikbaar te stellen ter hoogte van € 1.400.000 voor de ontwikkeling van waternatuur.

1. Probleemstelling - context

Op 7 juli 2016 heeft de VV het investeringsplan voor de ontwikkeling en realisatie van Natte Ecologische Zones (NEZ) in de periode 2016-2021 (planperiode SGBP2) vastgesteld en een krediet beschikbaar gesteld voor de eerste drie jaar, de periode 2016 tot en met 2019 (einde bestuursperiode).

Het is inmiddels 2020. Er zijn veel maatregelen uitgevoerd, zoals de aanleg van Natte Ecologische Zones, vispaaiplaatsen en vissenbossen. Deze zijn opgenomen in het projectenboek bij BURAP 2020. Het beschikbaar gestelde krediet nadert uitputting en dient te worden opgehoogd om verder uitvoering te geven aan de realisatie van waternatuur ten behoeve van de KRW-opgave (planperiode SGBP2) in 2020 en 2021.

2. Beoogd effect

Voor de periode tot en met 2021 verder uitvoering geven aan de realisatie van waternatuur ten behoeve van de KRW-opgave (planperiode SGBP2).

3. Kernboodschap

Delfland werkt aan schoon, gezond en levend water. De zorg voor de waterkwaliteit is een van de kerntaken van Delfland. Wij stimuleren de waterkwaliteit onder meer door het aanleggen van nieuwe waternatuur, ecologisch beheer en maatregelen voor vis. In de periode 2016 tot en met 2019 heeft Delfland veel nieuwe waternatuur aangelegd voor de opgave vanuit de Kaderrichtlijn Water. Dit heeft tot een aantal verbeterstappen m.b.t. de vier ecologische sleutelfactoren (ESF's) in de KRW-waterlichamen geleid. Wij moeten de komende jaren nog meer waternatuur aanleggen om de waterkwaliteit te verbeteren. Met het beschikbaar stellen van een tweede krediet uit het reeds bestaande investeringsplan, wordt hier uitvoering aan gegeven.

4. Historie - eerdere besluitvorming

- 7 juli 2016: Verenigde Vergadering. Vaststellen van het investeringsplan en beschikbaar stellen van krediet voor de ontwikkeling en realisatie van Natte Ecologische Zones (NEZ) in de periode 2016-2021. Het investeringsplan is vastgesteld voor de gehele periode, het krediet voor de periode tot en met 2019.
- 18 december 2018: Verenigde Vergadering. Naar beneden bijstellen van het Investeringsplan en het krediet i.v.m. het niet meer activeren van de PMB -uren en de flexibele inhuur.
- 3 maart 2020: Verenigde Vergadering. Informatieve brief over voortgang KRW-maatregelen 2019 (SGBP2).
- Jaarlijks wordt in de P&C-cyclus (BURAP en Jaarrekening) gerapporteerd over de voortgang, o.a. middels het projectenboek.

5. Regelgeving en Beleid

- De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW): deze verplicht de EU-lidstaten stroomgebiedbeheerplannen voor de waterkwaliteit (SGBP's) op te stellen. Binnen elk stroomgebied werken gemeenten, provincies, waterschappen en Rijkswaterstaat samen aan het doel van de KRW. Dit voorstel gaat in op de tweede KRW-periode 2016-2021 (SGBP2).
- Waterbeheerplan 2016-2021: hierin zijn de Delflandse maatregelen voor SGBP2 vastgelegd.
- De Waterschapswet en het Waterschapsbesluit: op basis hiervan zijn de financiële regels van Delfland afgeleid.

6. Financiën

Op 7 juli 2016 heeft de VV het investeringsplan (projectnummer 701956) voor de ontwikkeling en realisatie van Natte Ecologische Zones (NEZ) in de periode 2016-2021 (planperiode SGBP2) vastgesteld van € 18.285.000. Tevens is voor de periode tot en met 2019 een krediet beschikbaar gesteld van € 13.000.000. De datum van 2019 is gekozen, vanwege het einde van de bestuursperiode.

Op 18 december 2018 heeft de VV het investeringsplan en het krediet met € 2.402.200 naar beneden bijgesteld i.v.m. het niet meer activeren van de PMB -uren en de flexibele inhuur. Het IP en het krediet bedraagt per 1 januari 2019 respectievelijk € 15.882.800 en € 10.597.800.

Op dit moment (peildatum 1 juli 2020) is de stand van zaken:

Huidig krediet	€ 10.597.800
Gelabeld krediet	€ 10.305.682
<i>waarvan:</i>	
• Afgerond en geactiveerd	€ 1.910.300
• Gerealiseerd	€ 2.325.710
• Verplicht	€ 1.024.064
• Gereserveerd voor lopende projecten in voorbereiding	€ 5.045.608
Beschikbaar	€ 292.118

Prognose

Verwacht wordt in de periode tot en met 2021 nog een krediet van € 1.400.000 nodig te hebben en daarmee niet het volledige investeringsplan van € 15.882.800 te gebruiken. Het investeringsplan was in 2016 en 2018 een inschatting op basis van kentallen, inzicht in mogelijke maatregelen en kansen. De afgelopen periode hebben we geïnvesteerd in andere maatregelen dan alleen natte ecologische zones. Ook is gekozen voor ander beheer van het watersysteem. Dit komt ten laste van de exploitatie. In 2020 en 2021 blijven we ons maximaal inzetten. Voor de aanleg van waternatuur in de planperiode van SGBP3 wordt in 2021 een nieuw investeringsplan aan de VV voorgelegd.

7. Duurzaamheid

De aanleg van waternatuur draagt bij aan een kwalitatief duurzaam watersysteem in Delfland. Per deelproject wordt aandacht besteed aan duurzaamheid in planvorming, voorbereiding, realisatie en nazorg.

8. Organisatorische en personele consequenties

n.v.t.

9. OR/GO

n.v.t.

10. Risico- en beheersmaatregelen

Risico: In de voorbereiding bestaat altijd een kans dat projecten vertragen of uiteindelijk geen doorgang vinden. Dit is o.a. afhankelijk van (de planning van) ruimtelijke ontwikkelingen van derden waaraan uitvoering vaak is gekoppeld (werk-met-werk maken) en nader inzicht in de kosten en de kosten-baten afweging.

Beheermaatregel: we blijven zoeken naar ruimtelijke en ecologische kansen en maken continue de afweging op welke kansen we inzetten.

11. Communicatie (in- en extern)

n.v.t.

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Met de jaarlijkse begrotingsbehandeling (de eerstvolgende is de begroting 2021) zal aan de Verenigde Vergadering een geactualiseerde prognose worden gegeven van de jaardoelen, en tegelijkertijd gerapporteerd worden over de voortgang van dit krediet:

- Wat is de verwachte doelrealisatie 2021, en wat is er tot nu toe gerealiseerd;
- Wat zijn de verwachte kosten voor 2021, en welke kosten zijn er tot nu toe gemaakt;
- Wat zijn de resultaten van de prestatie-indicatoren.

In de P&C-cyclus vindt de gebruikelijke financiële verantwoording plaats (2 keer per jaar). Voor maatregelen die starten in de periode ná 2021 (planperiode SGBP3) wordt in 2021 een apart investeringsplan aan de Verenigde Vergadering voorgelegd, zoals toegelicht in het onlangs vastgestelde SGBP3.

13. Bevoegd orgaan

De VV is bevoegd om investeringsplannen en kredieten vast te stellen op grond van artikel 99 van de Waterschapswet.

14. Toelichting

n.v.t.

15. Bijlagen

Aanvraag aanvullend investeringskrediet Programmatische aanpak KRW-opgave Natte Ecologische Zones 2016-2021

Dossiernummer : 1923

Vergaderdatum : 24 september 2020

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 25 augustus 2020, dossiernummer 1922

gelezen het positieve advies van de commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit;

overwegende dat:

- Het beschikbaar gestelde krediet uitputting nadert en verder uitvoering moet worden gegeven aan de realisatie van waternatuur ten behoeve van de KRW-opgave (planperiode SGBP2).

Gelet op:

- artikel 77 van de Waterschapswet;

Besluit:

Uit het investeringsplan 701956 voor de periode 2020-2021 een krediet beschikbaar te stellen ter hoogte van € 1.400.000 voor de ontwikkeling van waternatuur.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 24 september 2020

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

de Voorzitter,

ir. P.C. Janssen

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	1932
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	24 september 2020
Agendapunt	H.05
Omschrijving	Optimalisatie transportsysteem rioolgemaal Morsestraat– Den Haag

Geagendeerd	Vergaderdatum
Verenigde Vergadering	24 september 2020

Voorgesteld besluit

Gevraagd besluit:

1. Een voorlopig investeringsplan vast te stellen ter hoogte van € 8.063.037,- voor de optimalisatie van transportsysteem rioolgemaal Morsestraat.
2. Voor het maken van een schets- en vervolgens een definitief ontwerp hiervoor, een ontwerpkrediet beschikbaar te stellen ter hoogte van € 250.000,-

Onderwerp: Optimalisatie transportsysteem rioolgemaal Morsestraat, Den Haag
Dossiernummer: 1932

Gevraagd besluit:

1. Een voorlopig investeringsplan vast te stellen ter hoogte van € 8.063.037,- voor de optimalisatie van transportsysteem rioolgemaal Morsestraat.
2. Voor het maken van een schets- en vervolgens een definitief ontwerp hiervoor, een ontwerpkrediet beschikbaar te stellen ter hoogte van € 250.000,-

1. Probleemstelling - context

Rioolgemaal Morsestraat in Den Haag is het grootste rioolgemaal van Delfland. Het verzorgt het transport van rioolwater uit het centrum van Den Haag naar de zuivering Houtrust. Het betreft het rioolwater van circa 200.000 inwoners, vrijwel alle ministeries en veel internationale organisaties. Het is de belangrijkste aanvoer van rioolwater naar de zuivering Houtrust.

Conform de DBFO-overeenkomst met Delfluent is Delfland verantwoordelijk gehouden om een goed functionerend transportstelsel voor het rioolwater naar en van- de zuiveringen te realiseren, waarna de operationele risico's voor de looptijd van de overeenkomst worden overgedragen aan Delfluent. De overdracht van de operationele risico's aan Delfluent is bij alle gemalen en leidingen geslaagd, behoudens bij rioolgemaal Morsestraat door technische problemen:

- Het rioolgemaal vervuult snel, het schoonmaken is een omslachtige operatie, die onvoldoende veilig kan worden uitgevoerd;
- De pompen slijten bovenmatig;
- De werking van het rioolgemaal is onbetrouwbaar en moet verbeterd worden;
- De transportleiding tussen rioolgemaal Morsestraat en de zuivering Houtrust dateert uit 1915, en varieert in diameter.

Als ontwerp- en bouwverantwoordelijke heeft Delfland geprobeerd om een oplossing te bedenken binnen de bestaande inrichting. Dit leverde geen resultaat op.

Vervolgens zijn Delfland, Delfluent Services en gemeente Den Haag samen, onder begeleiding van externe experts, op zoek gegaan naar een technische oplossing. De daarvoor benodigde verbetermaatregelen zijn globaal verkend en afgewogen en moeten de komende maanden nader worden uitgewerkt. Ook hebben collega's van andere waterschappen en gemeenten hun expertise ingebracht bij de voorgestelde verbetermaatregelen.

De contouren van het ontwerp zijn de volgende:

- Het plaatsen van een droogweerafvoer (DWA) rioolgemaal naast de bestaande kelder van het rioolgemaal;
- Het aanleggen van een transportleiding voor de droogweerafvoer naar de zuivering Houtrust.

Het ontwerpkrediet is nodig om het ontwerp nader uit te werken en detailleren, zodat op basis daarvan opdracht kan worden verstrekt voor het ontwerpen van de verbetermaatregelen. Deze maatregelen zijn nu nodig, omdat het huidige rioolgemaal niet veilig en functioneel gebruikt en onderhouden kan worden.

2. Beoogd effect

Om de betrouwbaarheid van de afvoer van rioolwater van het centrum van Den Haag naar de zuivering Houtrust te verbeteren, zijn samen met de waterketenpartners maatregelen bedacht voor het aanpassen van rioolgemaal Morsestraat en de aanleg van een nieuwe transportleiding naar de zuivering Houtrust. Voor de uitwerking van het ontwerp wordt een ontwerp krediet gevraagd.

3. Kernboodschap

De VV stemt in met de contouren van de verbetermaatregelen voor rioolgemaal Morsestraat en stelt een voorlopig investeringsplan ter grootte van €8.063.037,- vast. Ook wordt een ontwerp krediet beschikbaar gesteld van €250.000,- om een schets- en een definitief ontwerp te laten maken.

4. Historie - eerdere besluitvorming

In de vergadering van 19 mei 1999 heeft de VV de principebeslissing genomen voor de publiek private samenwerking. In de VV van 2 oktober 2000 heeft de VV ingestemd met de DBFO overeenkomst tussen Delfluent en Delfland. Dit heeft uiteindelijk geleid tot de ondertekening van de DBFO overeenkomst op 4 december 2003.

5. Regelgeving en Beleid

- DBFO-overeenkomst tussen Delfland en Delfluent 2003
- Beleidsnota afvalwatertransport 2016
- Nota bevordering Doelmatige Werking Zuiveringstechnische Werken

6. Financiën

In de initiatiefase is een eerste SSK raming gemaakt die leidt tot een voorlopig investeringsplan ter grootte van € 8.063.037,-.

	Plaatsen DWA gemaal	Aanleggen Nieuwe transportleiding	Totaal verbeter- maatregelen
Voorziene kosten:	€ 1.933.933	€ 3.689.352	€ 5.623.285
Risicoreservering:	€ 587.787	€ 1.118.963	€ 1.706.750
<i>Geraamd uitvoeringskrediet:</i>	<i>€ 2.521.719</i>	<i>€ 4.808.315</i>	<i>€ 7.330.034</i>
onvoorzien (10%)	€ 252.172	€ 480.832	€ 733.003
Voorlopig investeringsplan	€ 2.773.891	€ 5.289.147	€ 8.063.037

Zie vertrouwelijke bijlage 1 en 2 voor de SSK ramingen voor rioolgemaal en persleiding.

Voor de verbetering van rioolgemaal Morsestraat en de afvoer naar AWZI Houtrust (samen het transportsysteem) wordt een schetsontwerp en een definitief ontwerp gemaakt. Hiervoor is een ontwerp krediet van € 250.000,- benodigd. Voor het opstellen van een schetsontwerp en een definitief ontwerp voor het DWA-gemaal € 100.000,- en voor een schets- en definitief ontwerp voor de nieuwe persleiding € 150.000,-.

7. Duurzaamheid

Door het rioolgemaal aan te passen, wordt de aanvoer naar de zuivering constanter. Dit draagt bij aan het verminderen van het verbruik van energie en chemicaliën. Bij het uitwerken van het ontwerp van het DWA-rioolgemaal en andere aanpassingen aan het gemaal wordt ook meegenomen hoe het mogelijk nog duurzamer kan worden.

8. Organisatorische en personele consequenties

NVT

9. OR/GO

NVT

10. Risico- en beheersmaatregelen

Risico: Na de verbetermaatregelen blijkt het rioolgemaal niet aan de functionele eisen te voldoen.

Beheersmaatregelen:

Technisch:

- Het nu uit te werken ontwerp is tot stand gekomen met deskundigen van de gemeente Den Haag, Delfluent Services BV en Delfland, onder begeleiding van externe experts.
- Bij de renovatie in 2012 heeft de DWA-kelder al goed gefunctioneerd. De verwachting is dat dit herhaald kan worden.

Procesmatig:

In de komende ontwerpfase wordt integraal onderzocht welke verbetermaatregelen mogelijk zijn en wordt een second opinion uitgevoerd op de voorgenoemde aanpassingen.

Risico: Delfluent neemt het rioolgemaal niet over

Beheersmaatregel: Delfluent Services BV is nauw betrokken bij de ontwerpfase door te participeren in de projectgroep en krijgt ook een participerende rol in de ontwerpfase.

Risico: Het ontwerp is niet uitvoerbaar door tegenwerking vanuit de omgeving.

Beheersmaatregel: Sluiten van een overeenkomst met de school over werkzaamheden op het terrein van de school tijdens en het herstel ervan na de verbouwing. De DWA-kelder ligt namelijk deels op het terrein van de school.

11. Communicatie (in- en extern)

De VV heeft ingestemd met het uitwerken van maatregelen om het transportsysteem rioolgemaal Morsestraat in Den Haag te optimaliseren. Het voorstel om hiervoor een ontwerpcrediet beschikbaar te stellen wordt op 24 september 2020 voorgelegd aan ons algemeen bestuur.

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Het onderwerp Optimalisatie transportsysteem rioolgemaal Morsestraat, Den Haag wordt als bespreekpunt behandeld in de commissie Waterveiligheid en Waterketen van 9 september 2020. Waarna dit voorstel wordt doorgeleid naar de Verenigde Vergadering van 24 september 2020 en na goedkeuring de ontwerpfase kan starten. De VV zal -mede in samenhang met de andere ontwikkelingen binnen de waterketen – in de voortgang worden meegenomen.

13. Bevoegd orgaan

Op grond van Waterschapswet art. 77 is de Verenigde Vergadering bevoegd om te besluiten. Het college van Dijkgraaf en Hoogheemraden is op grond van artikel 84, lid 2 Waterschapswet belast met de voorbereiding van al hetgeen in de vergadering van het algemeen bestuur ter overweging en beslissing moet worden gebracht.

14. Toelichting

Na de totstandkoming van de DBFO overeenkomst tussen Delfland en Delfluent zijn alle gemalen en transportleidingen in beheer en onderhoud overgedragen aan Delfluent, behalve rioolgemaal Morsestraat. Om dit mogelijk te maken zijn diverse aanpassingen noodzakelijk, inclusief de afvoer naar de zuivering Houtrust.

In 2008 zou rioolgemaal Morsestraat worden omgebouwd omdat het gemaal niet voldeed aan de afnameverplichting hetgeen leidde tot overstorten. Uit studie bleek dat het vergroten van de capaciteiten van de pompen en het naastgelegen regenwaterbassin zou leiden tot een aanzienlijke reductie van de hoeveelheid overstortend water.

Voor het ontwerp zijn destijds onder meer de volgende, vooral op kostenreductie gerichte, uitgangspunten gehanteerd:

- De bestaande transportleiding tussen het rioolgemaal en de zuivering blijft gehandhaafd;
- De bestaande pompenkelder wordt gebruikt voor de nieuwe pompen;
- De ontvangkelder van het rioolgemaal wordt aangepast zodat deze geschikt is voor de nieuwe pompopstelling;
- Alle vervuiling wordt door de pompen doorgevoerd naar de zuivering.

In 2012 is het gemaal gerenoveerd. Direct na oplevering is vastgesteld dat het gemaal niet werkte zoals gewenst. De maximale pompcapaciteit kon niet stabiel worden geleverd, het gemaal had veel last van vervuiling en er trad al spoedig schade op aan de pompen. Het voldeed daarmee niet aan de functionele eisen (betrouwbaar en doelmatig doorvoeren van aangeboden afvalwater, zowel in regenweerstandigheden, als droogweerstandigheden, daarbij voldoende aan de afnameverplichting). Daardoor kon het rioolgemaal niet over worden gedragen aan Delfluent Services en daarmee is Delfland nog steeds verantwoordelijk voor alle prestaties.

Er zijn meerdere onderzoeken gedaan om de oorzaken te achterhalen en om aanpassingen te doen, zodat aan alle eisen tegemoet kon worden gekomen. Het probleem bleek echter te complex om alleen met een eenvoudige aanpassing in het gemaal te worden opgelost. Het voorstel is om meer scheiding aan te brengen tussen rioolwater (DWA) en regenwater (RWA), waarbij een afvoer voor rioolwater wordt toegevoegd waardoor het systeem beter kan functioneren en minder zal vervuilen.

De vervuiling van het gemaal kan ertoe leiden dat het gemaal geheel uitvalt. Daarom moet vooral de ontvangkelder regelmatig worden schoongemaakt. Een lastige klus om een aantal redenen. De toegang is alleen mogelijk door twee relatief kleine luiken. De kelder is ruim 7 meter diep waardoor het gebruik van een ladder vanuit Arbo-regelgeving niet is toegestaan. Het is een zogeheten besloten ruimte waardoor betreden van de ruimte alleen met perslucht en de nodige veiligheidsvoorzieningen is toegestaan. Schoonmaak neemt meerdere etmalen in beslag, waarbij de primaire functie van het gemaal niet beschikbaar is. Per schoonmaakbeurt komt er circa 75 ton aan bezonken vuil uit de kelder (vooral zand, maar ook doekjes, vet, etc.). Het schoonmaken is vies en zwaar werk. Het is dus zeer wenselijk om ook de toegangsmogelijkheden tot de kelder en de veiligheid te verbeteren.

De oplossing is in grote lijnen neergezet. In de komende ontwerpfase zijn diverse detailleringen nodig om tot een uitvoerbaar project te komen. Hierbij zijn de noodzakelijke en wenselijke aanpassingen opgenomen om tot een veilig en functioneel gebruik van het rioolgemaal te komen. Hierbij kan de afvoer naar zuivering Houtrust worden verbeterd. Met deze aanpassingen wordt invulling gegeven aan de verantwoordelijkheden van Delfland.

15. Bijlagen

1. SSK raming rioolgemaal Morsestraat (vertrouwelijk)
2. SSK raming nieuwe leiding (vertrouwelijk)

Optimalisatie transportsysteem rioolgemaal Morsestraat, Den Haag

Dossiernummer : 1932
Vergaderdatum : 24-09-2020

Hoogheemraadschap van
Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 21 juli 2020, dossiernummer 1932;

gelezen het positieve advies van de commissie waterveiligheid en waterketen;

overwegende dat:

- het transport van rioolwater vanaf rioolgemaal Morsestraat naar de zuivering Houtrust onvoldoende betrouwbaar is;
- het schoonmaken van de ontvangelder van het rioolgemaal onvoldoende veilig kan worden uitgevoerd.

Gelet op:

- artikel 77 van de Waterschapswet

Besluit:

1. Een voorlopig investeringsplan vast te stellen ter hoogte van € 8.063.037,- voor de optimalisatie van transportsysteem rioolgemaal Morsestraat.
2. Voor het maken van een schets- en vervolgens een definitief ontwerp hiervoor, een ontwerpkrediet beschikbaar te stellen ter hoogte van € 250.000,-

Aldus besloten in de openbare vergadering van 24 september 2020.

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	1951
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	24 september 2020
Agendapunt	H.07
Omschrijving	Instellen P&C Commissie

Geagendeerd	Vergaderdatum
Verenigde Vergadering	24 september 2020

Voorgesteld besluit

- In te stellen de commissie ‘Planning & Control producten’ (P&C)
- De dijkgraaf, dr. P.H.W.M. Daverveldt, aan te wijzen als voorzitter van de commissie
- De leden van de verenigde vergadering en de plaatsvervangende commissieleden te benoemen als lid van de commissie

Onderwerp: Instellen commissie P&C, voorzitter en leden
Dossiernummer: 1951

Gevraagd besluit:

- In te stellen de commissie 'Planning & Control producten' (P&C)
- De dijkgraaf, dr. P.H.W.M. Daverveldt, aan te wijzen als voorzitter van de commissie
- De leden van de verenigde vergadering en de plaatsvervangende commissieleden te benoemen als lid van de commissie

1. Probleemstelling - context

Het Bestuursakkoord 2019-2023 'Iedereen aan de slag voor water', legt de basis voor een aangepaste indeling van de commissies, te weten 'Bestuur, Financiën en Organisatie', 'Waterkwantiteit en Waterkwaliteit' en 'Waterveiligheid en Waterketen'.

De commissies worden geleid door een technisch voorzitter, benoemd uit de verenigde vergadering. De verenigde vergadering heeft de wens uitgesproken om integraal met elkaar te beraadslagen over de P&C producten en dit te doen in een gezamenlijke commissie. De commissie P&C wordt met dit besluit formeel ingesteld, de voorzitter en de leden van de commissie worden benoemd.

2. Beoogd effect

Een gedegen besluitvormingsproces plus heldere commissiestructuur in te richten waarbij de leden van de VV in de gelegenheid zijn zich een goed oordeel te vormen over te nemen besluiten.

3. Kernboodschap

Om een goede besluitvorming in de VV vergadering mogelijk te maken, worden commissies ingesteld. Om ervoor te zorgen dat de commissievergaderingen helder, efficiënt, effectief verlopen, zullen de commissies door een technisch voorzitter worden geleid.

Na afstemming met de fractievoorzitters in hun overleg van 23 juni jl. wordt voorgesteld om de commissie P&C producten in te stellen, de dijkgraaf als voorzitter van de commissie P&C aan te wijzen, dr. P.H.W.M. Daverveldt. Alle leden en plaatsvervangende commissieleden te benoemen tot lid van de commissie P&C.

4. Historie - eerdere besluitvorming

Niet van toepassing

5. Regelgeving en Beleid

Artikel 16 Reglement van bestuur voor het Hoogheemraadschap van Delfland, stelt de mogelijkheid voor het instellen van commissies. In artikel 5.1 van het Reglement van Orde VV en commissies Delfland is bepaald dat de Verenigde Vergadering besluit tot het instellen van commissies. Artikel 5.4 lid 1 bepaalt dat de voorzitter uit de leden van de verenigde vergadering en/of het college wordt aangewezen.

6. Financiën

Niet van toepassing

7. Duurzaamheid

Niet van toepassing

8. Organisatorische en personele consequenties

Niet van toepassing

9. OR/GO

Niet van toepassing

10. Risico- en beheersmaatregelen

Niet van toepassing

11. Communicatie (in- en extern)

De commissie wordt bekend gemaakt op de website van Delfland

12. Bekendmaking en vervolprocedure

Niet van toepassing

13. Bevoegd orgaan

De VV stelt zelf de commissies in, volgens art 16 Reglement van bestuur van Hoogheemraadschap van Delfland en art. 5.1 RvO VV en commissies Delfland. Volgens artikel 5.4 RvO VV en commissies wijst de VV de commissievoorzitters aan.

14. Toelichting

Niet van toepassing

15. Bijlagen

Instellen commissie P&C

Dossiernummer : 1951

Vergaderdatum : 24 september 2020

Hoogheemraadschap van
Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

Overwegende dat:

- Het bestuursakkoord aanleiding gaf om de commissie-indeling te heroverwegen voor de bestuursperiode 2019 – 2023.
- De verenigde vergadering gezamenlijk wil beraadslagen over de P&C producten;

Gelet op:

- Artikel 16 Reglement van bestuur voor het Hoogheemraadschap van Delfland
- Artikel 5.1 en art. 5.3 RvO VV en commissies Delfland

Besluit:

- In te stellen de commissie 'Planning & Control producten' (P&C)
- De dijkgraaf, dr. P.H.W.M. Daverveldt, aan te wijzen als voorzitter van de commissie
- De leden van de verenigde vergadering en de plaatsvervangende commissieleden te benoemen als lid van de commissie

Aldus besloten in de openbare vergadering van 24 september 2020

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt